Ma'u

Hawu Mark

Contents

SAN MATEO 1
SAN MARCOS 49
SAN LUCAS 80
SAN JUAN 130
HECHOS 166
ROMANOS 214
1 CORINTIOS 235
2 CORINTIOS 256
GÁLATAS 269
EFESIOS 277
FILIPENSES 284
COLOSENSES 289
1 TESALONICENSES 294
2 TESALONICENSES 298
1 TIMOTEO 301
2 TIMOTEO 307
TITO 311
FILEMN 314
HEBREOS 315
SANTIAGO 331
1 PEDRO 337
2 PEDRO 343
1 JUAN 347
2 JUAN 353
3 JUAN 354
JUDAS 355
APOCALIPSIS 357

Jayats nanderac wüx miteatiiüts Jesucristo

New Testament in Huave, San Mateo Del Mar (MX:huv:Huave, San Mateo Del Mar)

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

Language: Huave, San Mateo Del Mar

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Huave

huv

Mexico

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http:// creativecommons.org/ licenses/ by-nc-nd/ 3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Ikoots (Huave), San Mateo Del Mar

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-25

ISBN 978-1-5313-0295-5

PDF generated on 21 Sep 2016 from source files dated 21 Sep 2016
03b08bf3-6708-5491-84af-10b8e34eb51c

This print-on-demand edition of Scripture is designed, produced, and provided at cost by the Digital Bible Society. This is made possible through partnerships with the Bible League of Canada, Open Doors International and other missions and translation agencies. We are deeply grateful for the sacrifices made in translating this edition of Scripture and the generosity of others in making this Bible available to you.

To order additional copies of this Bible or hundreds of translations like it or to learn more about our ministries and the mission of Scripture distribution in every language, we invite you to visit www.DBS.org (USA), www.BibleLeague.ca (Canada), and www.OpenDoors.org (Europe). May God bless your work in sharing and teaching these Scriptures, until, as it is written, the earth is *"filled with the knowledge of the glory of the LORD, as the waters cover the sea."* (Habakkuk 2:14)

Najneaj nanderac leaw tapiüng
SAN MATEO
wüx Teat Cristo

Acualajtsüw mixejchiw mixeech Jesucristo
(Lc. 3:23-38)

1 Aaga nawiig cam apiüng wüx acualajtsüw mixejchiw mixeech Teat Jesucristo.
Nop mixeech nej aag ayaj nenüt David aaga
natang nenajiüt; aaga David quiaj Abraham
mixeech nej.
2 Aaga Abraham quiaj tacualüw a Isaac,
Isaac tacualüw a Jacob, Jacob tacualüw
a Judá, y alacas micoj nej michiig nej.
3 Judá tacualüw a Fares, at a Zara, Tamar
mimümüw nejiw. Fares tacualüw a Esrom,
Esrom tacualüw a Aram. 4 Condom Aram
tacualüw a Aminadab, Aminadab tacualüw
a Naasón, Naasón tacualüw a Salmón.
5 Salmón tacualüw a Booz, mimüm Booz aag
ayaj Rahab. Booz tacualüw a Obed, mimüm
Obed aag ayaj Rut. Obed tacualüw a Isaí.
6 Isaí tacualüw a David, áag tarang minatang
nenajiüt. David tacualüw a Salomón, acual
aweaag mintaj a Urías.
7 Salomón tacualüw a Roboam, Roboam
tacualüw a Abías, Abías tacualüw a Asa.
8 Asa tacualüw a Josafat, Josafat tacualüw
a Joram, Joram tacualüw a Uzías. 9 Uzías
tacualüw a Jotam, Jotam tacualüw a Acaz,
Acaz tacualüw a Ezequías. 10 Ezequías
tacualüw a Manasés, Manasés tacualüw a
Amón, Amón tacualüw a Josías. 11 Josías
tacualüw a Jeconías y alacas micual nej.
Aag ayaj wüx nüt ndeajtoj maquiiürajpüw
nipilan judío andüyiw tiül iüt Babilonia.
12 Wüx landoj aquiiübaranüw andüyiw
Babilonia, Jeconías tacualüw a Salatiel,
condom Salatiel tacualüw a Zorobabel.
13 Zorobabel tacualüw a Abiud, Abiud
tacualüw a Eliaquim, Eliaquim tacualüw
a Azor. 14 Azor tacualüw a Sadoc, Sadoc
tacualüw a Aquim, Aquim tacualüw a
Eliud. 15 Eliud tacualüw a Eleazar, Eleazar
tacualüw a Matán, Matán tacualüw a Jacob.
16 Jacob tacualüw a José minoj María. Aaga
María quiaj tacual Teat Jesús nasoic a
Cristo.
17 Atquiaj tajlüy gajpopeic (14)
nacualaran ajan wüx Abraham matüch a
David. At tajlüy algajpopeic nacualaran
ajan wüx David matüch wüx taquiürajpüw
nipilan judío andüy tiül Babilonia. Nde
wüx tajlüyiw tiül Babilonia wüx tatüch
wijquiam Teat Cristo tajlüy algajpopeic
nacualaran.

Wüx wijquiat Teat Jesucristo
(Lc. 2:1-7)

18 Wüx wijquiat Teat Jesucristo atcüy
tajlüy: María mimüm nej altiüt mipoch
aweaag José. Pero naleaing nganaw mequi-
iübayej, María tajiür teomeaats nej nop
nine; tüüch nej aag ayaj Nangaj Espíritu
ocueaj Teat Dios. 19 Aaga José minench nej
a María nop nej nerang najneaj. Xeyay
andiüm minüx nej, áag ngo mandiüm ma-
jüiquich lacual manguiayeran; tandiüm
macueat atánan quiaj. 20 Naleaing José
xeyay tamb wüx omeaats. Ndoj, wüx
tameay, quiaj taŭm majaw nop ángel ocueaj
Teat Dios. Tasaj nej:
—José acualaats David, nde meyac
imeaats wüx aaga naél quiaj, iquiiüb
marang mintaj a María, cos aaga nine
apmawiquiach quiaj Nangaj Espíritu ocueaj
Teat Dios neech nej. 21 Nej apmawiquiach
nop nine nench apmeaach manüt Jesús,
cos nej apmawün asoet minipilan nej —aj
nej.
22 Atquiaj tajlüy meáwan atnej lamapiüng
nop nendeac andeac Teat Dios, cos tapiüng:
23 Nop leawa naleaing nüx nej apmecual
mawiquiach nop nine nench.
Aaga nine quiaj apmasoic Emanuel, ajow.
Aaga poch Emanuel quiaj, apiüng: Dios
almaquiiüb icoots.
24 Ndoj quiaj tapac ameay a José. Condom
tarang atnej tasaj nej aaga ángel; taquiiüb a
María marang mintaj nej. 25 Naleaing nóm-
ban ngo majlüy aweaag, tacüliw wijquiam
micual a María. Aaga nine tüünd manüt
JESS.

2

Tapeayiw mondüy wüx ocas

1 Teat Jesús wijquiat tiül cambaj Belén
tiül iüt Judea wüx Herodes tarang mi-
natang nenajiüt tiül aaga iüt quiaj. Tajlüy
acas monxey mondüy wüx ocas tambüw
andüyiw Jerusalén imiünüw nonüt iüt.
2 Tatüniw manguiayiw:
—¿Nguiane almajlüy aaga nine wijquian
leaw apmarang minatang nenajiüt tiül nip-
ilan israele? Cos jayats majüic miocas nej;

tajawasan wüx saliünan nonüt tiül xeiü-
tan. Nganüy sajngoton naquiejliün xe-
cosan teombas aaga nine —awüw.
3 Wüx tanguiay aag ayaj a Rey Herodes,
ngo majneaj mayaag, aton meáwan
moncül Jerusalén lango majawüw cuane
apmarangüw. 4 Quiaj tatün mapeayiw
meáwan montangtang miteaats, aton
meáwan mondüy wüx aaga poch tüünd
Moisés ocueaj nipilan judío. Tatün
manguiay nguiane netam wijquiam a
Cristo.
5 Quiaj tasajüw nej:
—Tiül cambaj Belén tiül iüt Judea, cos
atquiaj tapiüng tanomb nop nendeac an-
deac Teat Dios wüx tapiüng:
6 Cambaj Belén tiül iüt Judá,
masey nine cambaj ic ajüic, naleaing xeyay
nertam;
cos naw tiül ique apmaw nop apmatüch
marang natang nenajiüt,
nej apmambeol xecambaj Israel—ajüw nej.
7 Ndoj aaga Herodes quiaj tapaj ajcüwa
mondüy, axotűyan tatün manguiay nejiw
naleaing naleaing cuane minüt amelich
majawüw aaga ocas. 8 Condom tasaj nejiw
mambüw Belén, tapiüng:
—Nganüy quiüran, nguineayantanej
itüniün menguiayiün wüx a nine. Wüx
lamexoman, ndoj tewiünan mesajan xic,
quiaj sanamb a xique aton naquieel xecos
teombas nej —aw.
9 Wüx landoj masaj nejiw a Herodes, quiaj
tambüw. Aaga ocas leawa tajawüw wüx
aliw nonüt tiül miiütüw nejiw tamb ombas
nej. Tayac nejiw alareng niüng ajlüy a nine;
quiaj tacűlan cawüx, ngo majüy. 10 Nejiw
wüx tajawüw aag ayaj xeyay tapac omeajt-
süw. 11 Almajmeliw tiül iüm, quiaj majawüw
a nine almaquiiüb mimüm nej. Tajmiücüw
tiüt maquiejliw micosüw nejiw manguejriw
omalüw niüng ajlüy aaga nine. Condom
taleaijquiw iquialayej mawüniw müjchiw
oro, pom, at najmboc angan soex nasoic
mirra. 12 Condom wüx tameayiw, quiaj
taümiw majawüw asaj nejiw Teat Dios nde
mandilileaw majawüw a Herodes. Quiaj
tandilileaw tiül miiütüw nejiw, ambüw tiül
alinots tiiüd.

Tecuiürrüw andüy Egipto

13 Wüx laambüw a mondüy wüx ocas,
quiaj José taűm majaw nop ángel tasaj nej:
—Witiür, quiür, iquiiüb mintaj, iquiüj-
pan a nine, icuiürran indüyiün tiül iüt
Egipto. Icülíünan quiaj, nde mewiünan
leaw sasaj icon, cos alinoic nüt Herodes
apmayamb a nine mambiy —aw.
14 Wüx tapac ameay a José, quiaj tax-
ainguiw a nine, taquiüjpüw mamb andüy
Egipto aaga ongwiiüts quiaj. 15 Tacülíwan
quiaj. Tiünüw mandilileaw wüx landeow
Herodes. Quiaj tajlüy atnej lamapiüng Teat
Dios wüx tapiüng nop nendeac andeac nej,
cos tapiüng: “Imiün Egipto tatüniüs xecual
mandilil”, aw.

Herodes tapiüng mambiyaranüw namix nine

16 Wüx aliün mapac a Herodes, tajaw
lamawaijchaw nej ajcüwa mondüy wüx
ocas, xeyay tajcüy. Tapiüng mambi-
yaranüw meáwan namix nine monench
naw wüx iüm mineat, ndoj wüx naliw,
meáwan monlüy tiül Belén, at tiül namix
cambaj monlüy quiájan. Cos landoj matün
manguiay ajcüwa mondüy, ngüt tajawüw
aaga ocas. 17 Atquiaj tajlüy leaw lamapiüng
nomb Teat Dios masaj Jeremías aaga nen-
deac andeac nej, wüx tapiüng:
18 Apmanguiayaran tiül cambaj Ramá,
xeyay monpaj, xeyay monjiünts;
cos Raquel xeyay ajiünts wüx micual nej.
Nejinguind ngondom müüch nej majneaj
omeaats,
cos lango majlüyiw a namix nine.
19 Condom wüx landeow Herodes, quiaj
teümeay a José tiül Egipto, taűm majaw nop
ángel tasaj nej:
20 —Nganüy quiür, iquiiüb a nine at
mimüm nej, indililean indüyiün tiül miiü-
tan Israel, cos landeowüw mondiüm mam-
biyaw a nine —aj nej.
21 Quiaj tamb andüy tiül miiüt Israel,
taquiiüb a nine, at mimüm nej. 22 Wüx José
tanguiay Arquelao lamayar minajiüt miteat
nej Herodes tiül Judea, quiaj timbol mam-
büw quiaj. Taűm majaw tasoic mambüw
andüyiw tiül iüt Galilea. 23 Wüx tatüchiw
tiül miiütüw nejiw, quiaj tambüw macüliw
tiül noic cambaj nenüt Nazaret. Atquiaj
tajlüy cos lamapiüngüw tanomb mondeac
andeac Teat Dios. Tapiüngüw Jesús apma-
soic Nazareno cos naw quiaj.

3

Juan Bautista taquiaach tiül wajchiüc
(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

1 Wüx aaga nüt quiaj, Juan, aaga neech
yow nipilan, tamb mandeac andeac Teat
Dios tiül iüt Judea niüng ngo majlüy cam-
baj. 2 Quiaj taquiaach nipilan, tapiüng:
—Ich leaam imeajtsan mecueatiün leaw
ngo majneaj irangan, cos aaga nüt wüx Teat
Dios apmajlüy wüx micambaj nej laliüc
matüch —aw.
3 Cos aaga Juan quiaj, tandeac wüx nej
Isaías, aaga nendeac andeac Teat Dios, wüx
tapiüng:
Apmanguiayaran aljane tenguial andeac
tiül wajchiüc:
"Itajcan majneaj mitiiüd a Teat Naxey;
ileainguijchan a tiiüd cos nej aliüc."
4 Aaga Juan quiaj asooig apix nej najüy-
eran miyeed camello, aóel teomeaats nej
taag. Tatsamb mow, tanganeow micün xiül.
5 Tambüw manguiayiw aquiaach nej nipi-
lan monaw tiül cambaj Jerusalén, monaw
tiül iüt Judea, at monaw tiül namix nine
cambaj monlüy mbeay lam Jordán. 6 Wüx
tapiüngüw lango mandiümüw marangüw
aaga ngo majneaj tarangüw, quiaj Juan
tüüch nejiw yow tiül lam Jordán.
7 Wüx Juan tajaw lapeayiw quiaj xeyay
fariseos at saduceos mayariw yow aton,
quiaj tasaj nejiw:
—¿Jowa icona ponong ndiüc, jane nesaj
icon mercuiürran meriowan tiül aaga
xeyay ngo majneaj aliüc miün apmajlüye?
8 Sitiül naleaing laleaaw imeajtsan nguineay
temerangan, ijüiquichan nómban irangan
najneaj. 9 Nde merangrangayon wüx
mepiüngan tíülan icona: "Abraham
xeteatiün"; cos xique sasaj icon Teat Dios
alndom müüch majlüy micual Abraham
masey a piedra quiaj, ndot mandiüm.
10 Nganüy üech alwüx apmandooig miox-
ijchaw xiül; atquiaj meáwan xiül leaw ngo
mayac najneaj aóng nej, apndojquiüm
majlos tiül biümb. 11 Xique süüch icon
yow jane naleaing lamacueat arang ngo
majneaj. Pero aliüc miün nop andüüban
xic miün, nej xeyay netam ajlüy, ngo mat
xic. Xique sayaag nicuajind xic niüng ajlüy
nej; sayaag ngo natüch nandeaand tiüt apaj
nej. Nej apmüüch icon mejiüran Nangaj
Espíritu ocueaj Teat Dios. Apmawün wüx
imbasan meáwan ngo majneaj atnej biümb
ambel nendeajndeaj. 12 Aag ayaj atnej
arang nop nerang najiüt, cos alteowix
nej minipüch nej, apmaxaing osaab trigo
matendeay, condom apmaxaing mayac tiül
troj. Ndoj aaga opang trigo apmambelich
tiül biümb ngondom xejquem —aw.

Wüx tayar yow Teat Jesús
(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

13 Teat Jesús imiün Galilea tamb majaw
a Juan mbeay lam Jordán, müüch nej yow.
14 Juan ngo mandiüm, tapiüng:
—Ngwüy Teat, ique netam meaach xic
yow; ¿neol tewiün mejaw xic nüüch ic
yowa? —aw.
15 Quiaj Teat Jesús tasaj nej:
—Nganüy netam merang, cos netam
marangar leaw lamapiüng Teat Dios —aw.
Quiaj lango mapiüng nicuajind a Juan.
16 Wüx landoj ayar yow Teat Jesús, almaw
tiül yow, quiaj tajaw lejquiat a cielo, tiün
Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios imiün tiül
cielo atnej noic palom andüy wüx ombas
nej. 17 Condom tanguiayaran noic nanderac
imiün cielo, apiüng:
—Aag ayaj xecual xowüy sandiüm, apac
ximeaats najaw —aw.

4

Tandiüm mayac nej wüx naél a nimeech
(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

1 Condom Nangaj Espíritu ocueaj Teat
Dios taquiiüb mamb Teat Jesús andüy tiül
wajchiüc müüch mayac nej wüx naél mi-
natang nimeech.
2 Teat Jesús taíünd ngo met ic miow (40)
nüt, ic miow ongwiiüts, condom xeyay tind
üet. 3 Quiaj tapeay niüng ajlüy nej nimeech,
tandiüm mayac nej wüx naél, tasaj:
—Sitiül naleaing ique Micual Dios ic, isaj
aaga piedra quiaj marang pan —aj nej.
4 Quiaj Teat Jesús tasaj nej:
—Tiül Mipoch Teat Dios apiüng: "Ngome
áagan nüeteran ipacüy nipilan, leaw nem-
beat aag ayaj meáwan poch andeac Teat
Dios" —aj.
5 Condom quiaj minatang nimeech taqui-
iüb nej mamb andüy tiül nangaj cambaj
Jerusalén, mayac wüx omal nadam nangaj
iüm. 6 Quiaj tasaj nej:
—Sitiül ique Micual Dios ic, ijchic tiüt cos
ajlüy tiül Mipoch Teat Dios, apiüng:

Teat Dios apmüüch mamb miángeles nej
mambeolüw ic.
Apmangochiw ic naag owixaw nejiw ngana
maleamb ileaj piedra, aw —aj nej
minatang nimeech.
7 Quiaj Teat Jesús tasaj nej:
—Aton ajlüy tiül Mipoch Teat Dios,
apiüng: "Nde mendiüm mitsoj leaw apiüng
Teat Naxey Midios" —aj nej.
8 Aaga minatang nimeech taquiiüb nej
mamb alinomb. Nganüy taquiiüb nej andüy
wüx nop najal oleaj tiüc. Quiaj tüüch nej
majaw meáwan cambaj leaw ajlüy wüx iüt
at meáwan leaw najneaj almajiürüw. 9 Quiaj
tasaj Teat Jesús:
—Meáwan aag ayaj sanüüch ic meneay
sitiül ique apmequieel micos tiximbas me-
yar sandeac —aj nej.
10 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Iriow ningüy niüng sajlüy, Satanás,
cos tiül Mipoch Teat Dios apiüng: "Áagan
Teat Dios netam mequieel micos teombas
nej meyar andeac" —aj nej.
11 Quiaj taw minatang nimeech. Condom
tapeayiw miángeles Teat Dios mambeolüw
Teat Jesús.

Teat Jesús tamelich aquiaach tiül Galilea
(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)

12 Wüx Teat Jesús tanguiay Juan lajmel
tiül manchiüc, quiaj tandilil andüy tiül
iüt Galilea. 13 Nej taton ngome tacül tiül
Nazaret, tamb macül tiül Capernaum, noic
cambaj mbeay nadam yow nenüt Galilea,
tiül miiütüw Zabulón y Neftalí, monlüy
tanomb. 14 Atquiaj tajlüy atnej tanomb
tapiüng Isaías nendeac andeac Teat Dios,
cos tapiüng:
15 Icona monaw tiül miiütüw Zabulón y Nef-
talí,
najlüyiw mbeay tiiüd amb mbeay ndec,
nonüt necamb lam Jordán;
aag ayaj tiül iüt Galilea, niüng xeyay acüliw
nipilan ngome judío.
16 Ajcüwa nipilan quiaj arangüw ngo ma-
jneaj,
ajlüyiw atnej majlüyiw tiül pojniün,
nejiw apmajawüw noic nadam ran.
Leaw ajlüyiw tiül xeyay pojniün,
apmachech nejiw a ran quiaj.
17 Ajan quiaj tapots maquiaach nejiw Teat
Jesús, tapiüng:
—Icueatiün aaga ngo majneaj irangan,
cos Teat Dios laliüc miün majlüy wüx mi-
cambaj nej —aw.

Teat Jesús arriiüd apiquiw mondoc
(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

18 Noic nüt wüx Teat Jesús tamong amb
mbeay aaga nadam yow nenüt Galilea, quiaj
tajaw ijpüw monxey nop necual nejiw, nop
Simón nasoic Pedro, alinop Andrés michiig
nej. Nejiw tenguial andocoj cos mondoc
nejiw. 19 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Macaron tabaats, sanaquiaach icon
nguineay alndom meyamban nipilan mesa-
jan mayariw sandeac. Langome apmeyam-
ban cüet mendocon, apmeyamban nipilan
—aj nejiw.
20 Tacueatíwan quiaj mindocoj nejiw,
tandüjpiw mamb Teat Jesús.
21 Condom quiríwan iün majüyiw, quiaj
Teat Jesús taxom alijpüw, nop necual nejiw,
nop Jacobo, alinop Juan, micual nejiw Zebe-
deo. Aliw tiül müx maquiüjpüw miteatiw
nejiw, tenguial axequiw ndoc. Quiaj tasaj
nejiw Teat Jesús mambüw maquiüjpüw.
22 Nejiw tacueatíwan tiül müx miteatiw ne-
jiw, tambüw mandüjpiw Teat Jesús.

Teat Jesús taquiaach xeyay nipilan
(Lc. 6:17-19)

23 Teat Jesús tajüy meáwan tiül iüt Galilea.
Taquiaach tiül meáwan sinagoga ocueajiw
a nipilan quiaj. Tandeac nguineay ap-
majlüy wüx Teat Dios apmajlüy wüx mi-
cambaj nej. Aton tamongoch iün ande-
owüw cuajantanej monandeow leaw axom
nejiw nipilan tiül ajcüwa cambaj quiaj.
24 Wüx tanguiayaran tiül iüt Siria meáwan
leawa nej arang, quiaj taquiüjpüw niüng
ajlüy nej xeyay moniün andeow. Al-
tiül xeyay teamamongochiw, lamix omeajt-
süw; altiül nechach, üüch nejiw michachiw
nimeech; altiül ndron ombas, nawaag
owix oleaj. Teat Jesús tüüch majneaj
meáwan. 25 Quiaj tandüjpiw nej xeyay
nipilan monaw Galilea, monaw Decápolis,
monaw Jerusalén, monaw Judea, monaw
nonüt necamb lam Jordán.

5

Teat Jesús taquiaach nipilan wüx tiüc

1 Wüx Teat Jesús tajaw xeyay nipilan la-
peayiw niüng ajlüy, quiaj tajtep andüy wüx
noic tiüc chetet. Tapeayiw niüng ajlüy nej

minipilan nej. 2 Quiaj tapots maquiaach
nejiw Teat Jesús, tapiüng:

Jane xeyay apac omeaats
(Lc. 6:20-23)

3 —Najneajay ajlüyiw leaw ayaag netam
nejiw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, cos
apmajlüyiw tiül micambaj Teat Dios.
4 'Najneajay ajlüyiw leaw amix omeajt-
süw nganüy, cos apmüjndiw mapac omea-
jtsüw alinoic nüt.
5 'Najneajay ajlüyiw leaw ngo meran-
grangayej; nejiw apmüjndiw a iüt cam leaw
tasoiquiw apmüjndiw.
6 'Najneajay ajlüyiw leaw xowüy
andiümüw marangüw leaw andiüm Teat
Dios, nej apmambeol nejiw.
7 'Najneajay ajlüyiw leaw ajiürüw lasta
nop alinop, cos aton Teat Dios apmajiür
nejiw lasta.
8 'Najneajay ajlüyiw leaw nómban
lamawüniw wüx omeajtsüw ngo majneaj;
nejiw alinoic nüt apmajlüyiw niüng ajlüy
Teat Dios.
9 'Najneajay ajlüyiw leaw monyamb ma-
jlüy monajneaj, ngo majlüy moncüy, nejiw
apmasoiquiw micual nejiw Teat Dios.
10 'Najneajay ajlüyiw leaw amongochiw
ngo majneaj masey arangüw najneaj; nejiw
apmajlüyiw tiül micambaj Teat Dios tiül
cielo.
11 'Najneajay ijlüyiün wüx itsojaranan
memongochiün ngo majneaj. Aton
awüníwan wüx omeajtsüw mandeacüw
wüx imbasan xeyay ngo majneaj cos
iyariün sandeac. 12 Tanomb atquiaj
tamongochiw ajcüwa mondeac andeac Teat
Dios. Nganüy icona, ich mapac imeajtsan
xeyay cos ajlüy noic najneajay tiül cielo
leaw apmeajndiün.

At icon quiniüc, at icon ran
(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

13 'Icona ijlüyiün wüx a iüt cam at icon
najneaj quiniüc najtix. Pero sitiül quiniüc
mamong ajtix, ¿nguineay alndom majtix
alinomba? Lango metam, netam majwich
ninguiün macuüüch nej tiüt nipilan.
14 'Icona ningüy wüx aaga iüt cam ijlüy-
iün at icon ran. Ajawaats sitiül noic
cambaj ajlüy wüx tiüc ngondom mexotüy.
15 Ngondom mechen nots candeal condom
cas tepal omal tiül nop xor. Ngwüy, netam
meyac cawüx marraj meáwan leaw alma-
jlüy tiül iüm. 16 Atquiaj icona aton, irangan
najneaj tiül nipilan para mejlüyiün atnej
aaga ran quiaj; cos wüx nipilan apmajawüw
irangan najneaj, nejiw aton apmarangüw
leaw andiüm Teat Dios najlüy tiül cielo.

Teat Jesús aquiaach wüx aaga poch tüünd Moisés

17 'Nde mepiüngan xique xiün nandrooch
aaga poch leawa tüünd Moisés, teng-
wüy leaw tandeacüw mondeac andeac
Teat Dios. Ngwüy, xique ngo niün nan-
drooch nicuajind. Xique xiün najüiquich
wüx nguineay ajlüy, narang atnej apiüng.
18 Naleaing sasaj icon, wűxan almajlüy a
cielo maquiiüb a iüt, nómban ngome ap-
mamong masey noic nine punto, noic nine
letra tiül aaga poch leawa tüünd Moisés, cos
meáwan leaw Mipoch Teat Dios apiüng ne-
tam majlüy. 19 Atquiaj sitiül aljane mapiüng
ngo membeat masey noic nine poch leaw
Teat Dios lamapiüng netam marangüch,
ndot atquiaj maquiaach wüx nipilan, nej
apmajlüy at nej nop chingüy, leaw ngo
membeat tiül minipilan Teat Dios. Pero
sitiül aljane arang meáwan leaw Teat Dios
lamapiüng marangüch, aton maquiaach
wüx alinop marang atnej; nej apmarang
nop natang tiül cielo niüng apmajlüyiw
minipilan Teat Dios. 20 Sasaj icon ne-
tam merangan atnej apiüng Teat Dios,
ngo matnej arangüw ajcüwa mondüy wüx
aaga poch tüünd Moisés, at leaw arangüw
fariseos; cos sitiül ngo merangan atnej
netam ngondom mejmeliün tiül micambaj
Teat Dios.

Teat Jesús apiüng wüx moncüy
(Lc. 12:57-59)

21 'Lamenguiayiün nguineay tasoiquiw
tanomb mixejchiün, cos tasoiquiw:
"Nde membiyan nejinguind, sitiül aljane
apmambiy alinop netam mangüy aaga
nisoet", ajowiw. 22 Aag ayaj naleaing, xique
nganüy sasaj icon, jane ajcüycüy majaw
alinop netam mangüy aaga nisoet. Aton
jangantanej leaw apmasaj chach aljane,
netam mayacüw nej asoet montangtang
tiül nadam nangaj iüm. At jangantanej
leaw apmapaiich alinop, aag ayaj alndom
mamb tiül necoy tiül biümb.
23 'Sitiül leriümb apmeyac erchech, quiaj
leaaw imeaats aljane ajcüy majaw ic, 24 ich

majlüy, nde meyac. Quiür indeac anaag
aaga najcüy majaw ic quiaj, para majneaj
imeajtsan mamong ijcüyiün, cas tendilil
meyac erchech.
25 ’At sitiül aljane aleaic iriow anaag
wüx, andiüm mayac ic teombasüw mon-
ajiüt, indeac anaag, ijaw cuane iriowan
wüx, ijneajiün wűxan nganaw mepeay
anaag teowixaw monajiüt, cos teat xan al-
ndom masaj mimongot nej mayacüw ic tiül
manchiüc. 26 Naleaing sasaj ic, wüx lerpeay
tiül manchiüc langondom meriow najen,
apmeriow wüx lamembich mengüy leaw
apmatüniw icueaj.

Aquiaach wüx monjiür najtaj, monjiür naxey

27 ’Lamenguiayiün nguineay tasoiquiw
tanomb, cos asoiquiw: “Nde mejiüran
minajtajan, nde mejiüran minaxeyiün”,
ajowiw. 28 Aag ayaj naleaing. Pero nganüy
xique sasaj icon jangantanej leaw apmajaw
nop najtaj mandiümdiüm, aag ayaj atanej
lamarang aweaag nisoet.
29 ’Sitiül miác iniiüg laliüc mayac ic wüx
merang ngo majneaj, isoond, ndoj telox
ninguiün; cos más najneaj masey noic ini-
iüg, ngome atnej mejlos tiül xeyay necoy
tiül biümb. 30 At sitiül miác iwix apmayac
ic wüx merang ngo majneaj, ich ndojquiüm
majlos ninguiün; cos más najneaj masey
nots iwix, ngome atnej mejlos tiül xeyay
necoy tiül biümb.

Teat Jesús aquiaach wüx moncueateay
(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)

31 ’Aton tanomb tasoiquiw: “Jangantanej
macueat mintaj nej, netam marang noic
nawiig mecueatayej”, ajowiw. 32 Nganüy
xique sasaj icon sitiül nop naxey macueat
mintaj nej, acueátan, ngome nejiür naxey
a najtaj; nej a naxey quiaj ajiür nisoet, cos
tenguial mayac wüx majiür naxey mintaj
nej. Aton jane apmaquiiüb aaga najcueat
najtaj quiaj, apmajiür nisoet, cos apmajlüy
atnej minajtaj nej.

Aquiaach wüx monwaiich monpaj minüt Teat Dios

33 ’Aton lamenguiayiün nguineay
tasoiquiw tanomb mixejchiün: “Nde
aleaic mendeacan mepajan minüt Teat
Dios sitiül ndoj ngo merangan leaw
lamepiüngan apmerangan”, ajowiw. 34 Aag
ayaj naleaing. Pero nganüy xique sasaj icon
nde mendeacan aleaic mepajan wüx minüt
cielo cos aag ayaj niüng chetej Teat Dios.
35 Nde mepajan wüx minüt iüt, cos aag ayaj
niüng acuüüch oleaj Teat Dios. Aton nde
mepajan wüx minüt Jerusalén cos aag ayaj
micambaj aaga Teat natang tiül meáwan
monajiüt. 36 Aton nde mepajan wüx imalan,
cos cuane icon, ngondom meajchiün
mambeor masey nots miondeats imalan,
aton ngondom meajchiün marang ngweal.
37 Xique sasaj icon netam mendeacan
“naleaing” sitiül naleaing, at netam
mepiüngan “ngo maleaing” sitiül ngwüy.
Cos sitiül apmepajan minüt aljane, aag ayaj
ngo majneaj, ocueaj nimeech.

Wüx monpalüch ombas
(Lc. 6:29-30)

38 ’Lamenguiayiün nguineay tasoiquiw
tanomb, cos atcüy tasoiquiw: “Jangantanej
macuiaach oniiüg alinop, atanej netam
macuiajchich oniiüg nej. Aton jangantanej
leaw apmapol olüic alinop, atanej netam
mapolich olüic nej”, aw. 39 Pero xique
sasaj icon, nde mepalüchiün ombas leawa
nerang ngo majneaj wüx imbasan. Ingow
aag ayaj sitiül aljane lamaleamb imbeay,
iich maleamb ic alinots. 40 At sitiül aljane
andiüm mayac ic tiül moncüy, mandiüm
manood tarrang micamix, iich alinoic ma-
joy aton. 41 Sitiül aljane müüch ic memal
tiüt alngün naűm, nde mepiüng wüx masey
memal alatownej. 42 Sitiül aljane apmatün
icueaj alcuane, iich leaw alndom. Aton
sitiül aljane andiüm majüch ic, iich sitiül
alndom.

Ijiür lasta leaw ajcüy majaw ic
(Lc. 6:27-28; 32-36)

43 ’Aton lamenguiayiün nguineay
tasoiquiw nomb, cos asoiquiw: “Netam
mejiüran lasta alinop, pero leaw ajcüy
majaw icon ijcüyiün mejawan aton”,
ajowiw. 44 Pero xique sasaj icon netam
mejiüran lasta moncüy majaw icon.
Indeacan najneaj wüx ombas leaw apaiich
icon; irangan najneaj wüx ombasüw leaw
ngo mind majaw icon. Itüniün Teat Dios
mambeol nejiw leaw arangüw wüx imbasan
ngo majneaj. 45 Atquiaj apmajüic icona
micual icon Teat Dios najlüy tiül cielo.
Cos Teat Dios tenguial müüch majntsop
a nüt marraj meáwan nipilan; aton üüch
majoet nguiajantanej masey niüng ajlüy

nerang najneaj, masey niüng ajlüy nerang
ngo majneaj. 46 Sitiül icona apmejiüran
lasta áagan a nipilan leaw andiümüw
icon, ¿cuane najneaj aag ayaja? ¿Neol
ngwüy atquiaj arangüw ajcüwa monsap
mitomiün cambaja, ajcüwa monrang
xeyay ngo majneaja? 47 Sitiül áagan micoj
michiig ertepeay anaag, ¿cuane alwüx
ajneaj irangana? ¿Neol ngwüy, atquiaj
aton arangüw nipilan leaw ngo mayamb
Teat Dios? 48 Icona netam merangan leaw
najneaj, palan, atnej arang Miteatiiüts Dios
najlüy tiül cielo, cos nej nerang najneaj,
palan.

6

Nguineay netam marangüch najneaj

1 'Leaw najneaj irangan, nde meran-
grangayon wüx; cos sitiül irangan najneaj
majaw icon nipilan, Miteatiiüts Dios najlüy
tiül cielo ngome apmüüch icon mejiüran
leawa nej andiüm müüch. 2 Icona wüx
imbeolan aljane leaw ngo majiür, nde
mendeacndeacan wüx manguiay nipilan
matnej arangüw monrangrangüy tiül sin-
agogas, at tiül calle aton. Cos nejiw
arangüw malombaranüw wüx. Naleaing
sasaj icon, nejiw landoj lamajiürüw leaw
ayambüw wüx aaga alomboochayej quiaj.
3 Icona wüx aleaic meajchiün aljane leaw
ngo majiür, ijchan nejinguind ngo majaw,
masey miquiamb iwix ngo majaw leaw
arang miác iwix. 4 Ijchan leaw indiüman,
nejenguind ngo majaw. Quiaj Miteatiiüts
Dios apmüüch icon xeyay monajneaj ma-
jawüw nipilan, cos nej ajaw masey ixotűyan
terang.

Nguineay netam matajcüch orar mesaj Teat Dios

(Lc. 11:2-4)

5 'Wüx aleaic apmesajan Teat Dios
nde merangan matnej arangüw ajcüwa
monrángan ayamb Teat Dios, cos nejiw
xowüy andiümüw mapajüw minüt Teat
Dios tiül sinagoga lombojówan. At ambüw
mapajüw minüt Teat Dios niüng tenguial
among monjüy, majaw nejiw nipilan.
Naleaing sasaj icon áagan ayaj apmaxomüw
wüx aaga alomboochayej quiaj. 6 Pero xique
sasaj icon, wüx apmetajcan orar ijmeliün
tiül iüm, ipalan imbiüman, indeacan
mequiüjpan, cos nej alniüng ijlüyiün;
néjan quiaj apmanguiay. Alinoic nüt
apmeajndiün leaw itüniün.

7 'Wüx apmetajcan orar mesajan Teat
Dios nde mepiüngpiüngánan matnej
arangüw nipilan leaw ngo mayariw
andeac Teat Dios, cos nejiw apiüngüw
wüx apmandeacndeacüw xeyay, Teat
Dios apmanguiay. 8 Icona nde merangan
atnej arangüw nejiw, cos Teat Dios
lamajaw cuane netam icon wűxan nganaw
metüniün. 9 Icona wüx apmesajan Teat
Dios, atcüy ipiüngan:

Xeteatiün Dios najlüy tiül cielo, ique nangaj
minüt.
10 Sandiüman mejlüy wüx meáwan nipilan
nguiajantanej almajlüyiw.
Atnej iyambüch ninguiün tiül nangaj
cielo, atquiaj aton netam meyam-
büch ningüy wüx aaga iüt cam,
marangüch leaw ique indiüm.
11 Teat, iich xicon nüeteran nganüy nüt cam,
atnej ique ijaw netam.
12 Iwün wüx imeaats aaga ngo majneaj
tarangasan Teat, cos xicona aton
lanawüniün wüx ximeajtsan aaga
ngo majneaj nipilan arangüw wüx
ximbasan.
13 Imbeol xicon nde narangan ngo majneaj
Teat.
Iwün ninguiün meáwan ngo majneaj, nde
matüch xicon nimeech.
Cos ique natang nenajiüt wüx meáwan
cambajiüt; ique alndom merang
cuajantanej.
Ique najneajay ijlüy meáwan nüt, ngo ma-
jiür ümb. Amén.

14 'Sitiül icona iwüniün wüx imeajtsan
leaw ngo majneaj arangüch wüx imbasan,
Miteatiiüts Dios najlüy tiül cielo atquiaj
apmarang wüx imbasan aton. 15 Pero sitiül
icona ngo mewüniün wüx imeajtsan leaw
ngo majneaj arangüch wüx imbasan, átan
quiaj Miteatiiüts Dios ngome apmawün
wüx omeaats isoetiün leaw ijiüran.

Teat Jesús aquiaach wüx moniünd lop

16 'Wüx icona iiündan lop para man-
guiay icon Teat Dios, nde merangan at-
nej xowüy amix imeajtsan atnej arangüw
monrangrangüy, cos nejiw arangüw atnej
niün andeowüw para majaw nejiw nipi-
lan mapiüngüw nejiw tenguial aiündüw.
Naleaing sasaj icon nejiw áagan ayaj ap-
maxomüw wüx aag arangüw atquiay quiaj.

17 Pero icona wüx apmeiündan metajcan
orar, ertaagayon majneaj, ijonchiün imalan
najneaj, ipejiün iniüjcan aton. 18 Atquiaj
nipilan ngome apmateotsüw wüx sitiül
icona tenguial iiündan manguiay icon Teat
Dios. Meáwan leawa tenguial merangan
masey ixotayon, Teat Dios ajaw, ndoj nej
apmüüch icon xeyay monajneaj majaw icon
nipilan.

Iyacan tiül cielo leaw nembeatmbeat
(Lc. 12:33-34)

19 'At aton sasaj icon nde mendiümdiümá-
nan cuajantanej nembeatmbeat ningüy
wüx iüt, cos alndom majtep miíüt
pandiüm. Cuajantanej leaw ijiüran alndom
memoen, aton need alndom majmel
maneed. 20 Ngwüy icona irangan leaw
andiüm Miteatiiüts Dios cos aag ayaj
atnej mejiüran xeyay nembeatmbeat tiül
cielo niüng nicuajind ngondom majtep
miiüt, ngondom memoen, ngondom
majteor. 21 Cos niüng ijiüran cuajantanej
nembeatmbeat, quiaj iyacan imeajtsan
aton.

Ran ocueajaran
(Lc. 11:34-36)

22 'Oniiügaran aag ayaj nerraj icoots.
Sitiül iyacan iniüjcan wüx mejawan na-
jneaj, apmambeol icon merangan najneaj.
Wüx icona irangan najneaj aag ayaj atnej
mejlüyiün tiül ran. 23 Pero sitiül icona
indiüman meyacan iniüjcan wüx mejawan
leaw ngo majneaj, quiaj apmerangan xeyay
ngo majneaj; aag ayaj atnej ijlüyiün tiül
pojniün. Sitiül icona irangan ngo ma-
jneaj, andüy quiaj apmexeyay ngo majneaj
temerangan quiaj.

Wüx Teat Dios, at wüx tomiün
(Lc. 16:13)

24 'Nejinguind ngondom marang mina-
jiüt ijpüw monxey nóiquian, cos ndot
apmandiüm marang leaw apiüng nop,
ngome apmarang leaw apiüng alinop.
Tengwüy xeyay mandiüm mandüüb nop,
quiaj ngome apmarang leaw apiüng
alinop. Atquiaj ajlüy, nómban ngondom
mendüüb Teat Dios sitiül meyac imeaats
wüx mendiümdiüm tomiün.

Teat Dios üüch meáwan leawa tenguial atam
(Lc. 12:22-31)

25 'Xique sasaj icon nde mamb wüx imea-
jtsan mepiüngan cuane apmeatiün, cuane
apmenganeowan, at wüx ipixan mepiün-
gan cuane apmesoijquiün. ¿Neol ngwa,
icona alwüx itaman ngo matnej nüeteran;
aton micuerpojan alwüx atam ngo matnej
napixeran? 26 Ijawan nguineay ajlüyiw a
quiec, nejiw ngo mepiürüw maxainguiw
omeaats corrül, ngo mapalüw leaw ap-
müetiw alinoic nüt; cos Miteatiiüts Dios
najlüy tiül cielo awiül nejiw. ¿Neol, ngome
alwüx imbeatiün a icona ngo mat nejiw
a quieque? 27 ¿Ngwüy jane tiül icona cos
xowüy amb wüx omeaats alcuane, alndom
matang wüx alpinawan metro?

28 '¿Neol tapots amb imeajtsan wüx ip-
ixana? Ijawan nguineay ajlüy a mbaj
tiül xiül. Nejiw atangüw ngo marangüw
najiüt nicuajind, ngo mendileaw aton.
29 Nganüy sasaj icon, aaga minatang nena-
jiüt nenüt Salomón najlüy tanomb, masey
tajiür xeyay najneajay apix nej cos nej
tajiür xeyay tomiün, ngo matüch matnej
ajneajiw ajcüwa mbaj. 30 Sitiül Teat Dios
ayac aaga mbaj soex najlüy tiül xiül leaw
nganüy almajlüy, oxep lamarang asap an-
daab pow, cuane wüx ngo müüch icon
meáwan leawa netam. ¿Neol ngo meyacan
imeajtsan wüx neje? 31 Icona nde meyacan
imeajtsan wüx mepiüngan: "¿Cuane ap-
metiiüts manganeowaats, cuane apmasoi-
jquiiüts?" merawan. 32 Cos nipilan leaw ngo
mayambüw Teat Dios, xeyay ayacüw omea-
jtsüw wüx aag ayaj. Miteatiiüts Dios najlüy
tiül cielo, nej alwüx; nej ajaw meáwan
leaw tenguial atam icon. 33 Netam meyam-
ban ombas mejlüyiün tiül minipilan Teat
Dios, merangan meáwan leawa nej andiüm.
Quiaj apmüüch icon meáwan leawa netam.
34 Atquiaj icona nde mamb wüx imeajtsan
mepiüngan cuane apmajlüy oxep, cos aaga
oxep quiaj apmaquiiüb miün alinoic cuane
mamb wüx imeajtsan. Meáwan nüt ajlüy
palpálwüx naél.

7

Nde meyacan asoet alinop
(Lc. 6:37-38, 41-42)

1 'Nde meyambyamban asoet alinop,
quiaj nejinguind ngome apmayamb
isoetiün. 2 Cos atnej icona iyacan
asoet alinop, atnej apmajmel isoetiün.
Atnej icona irangan wüx alinop, atnej

apmarangüch wüx imbasan aton. [3] ¿Neol
nguineay ixom mejaw a najmel altiül oniiüg
alinop, nganüy a ique ngo mexom mejaw
aaga xiül alatsam tiül iniiüga? [4] ¿Cuane wüx
alndom mesaj alinop: "Chiün nawün aaga
najmel altiül iniiüg quiaj", meraj, sitiül
nganaw mewün a xiül alatsam tiül iniiüga?
[5] ¡Ndeac mbeay! Sasaj ic menguiay, iwün
ombas aaga xiül alatsam tiül iniiüg quiaj,
ndoj quiaj apmejaw najneaj para alndom
mewün aaga najmel altiül oniiüg alinop.

[6] 'Nde meajchiün a pet leaw nangaj
cos alndom majchic matsamb machiüt
icon tiüt. Aton nde meloxiün nem-
beatmbeat perlas teombas sow, cos
alndom macuüüchcuüüch tiüt. Aag ayaj
atnej mewijchan meajchiün pet leaw
xeyay nembeat. Cos sitiül pet ngo
majaw jane ic, alndom matsamb iwix,
masey tendiüm meaach leaw najneaj.
Tengwüy apmarangüw atnej arang sow,
cos sow apmacuüüchcuüüch tiüt leaw ngo
mandiüm müet, masey xeyay najneaj üünd.

Sitiül apmetüniün apmeajndiün
(Lc. 11:9-13, 6:31)

[7] 'Sitiül apmetüniün apmeajndiün; sitiül
apmeyamban apmexoman; sitiül apmern-
deacan apmengocharanan. [8] Cos jangan-
tanej leaw apmatün apmüünd; leaw ap-
mayamb apmaxom; at leaw apmendeac ap-
mangocharan.

[9] '¿Ngwüy aljane tiül icona sitiül micual
nej matün pan, ingow üüch pan apmüüch
noic piedra? [10] ¿Jondot matün cüet, in-
gow üüch cüet apmüüch nop ndiüca?
[11] Sitiül icona nerangan ngo majneaj, ijawan
nguineay meajchiün micualan noic na-
jneaj, cuantemas Miteatiiüts Dios najlüy
tiül cielo apmüüch najneajneaj cuajantanej
jane apmatün nej ocueaj.

[12] 'Icona netam merangan wüx alinop at-
nej temendiüman marangüch najneaj wüx
imbasan, cos atquiaj apiüng tiül aaga poch
leawa tüünd Moisés. Aton atquiaj ajlüy tiül
minawijquiaw mondeac andeac Teat Dios.

Indüjpiün narix tiiüd
(Lc. 13:24)

[13] 'Ijmeliün iriümban tiül quicheech
puerta niüng ajmeleran. Cos ajlüy alinoic
nadam niüng ajmeleran, nadam a tiiüd
aton, ambüw tiül ajmeliw xeyay nipilan.
Aaga nadam tiiüd quiaj amb andüy tiül
castigo. [14] Aaga alinoic puerta niüng
ajmeleran, aag ayaj quicheech, at a tiiüd
aton narix. Aag ayaj amb andüy tiül cielo
niüng apmapacaran meáwan nüt, pero
naleaing napateay monxom nej.

Xiül wüx aong ajaraw sitiül najneaj
(Lc. 6:43-44)

[15] 'Ijawan wüx ajcüwa monwaiich, cos al-
iücüw mapiüngüw nejiw andeacüw andeac
Teat Dios. Nejiw apmajüic at nejiw sap
ngome napatüw; naleaing tiül omeajtsüw
nejiw at nejiw napat sampüy. [16] Icona
alndom mejawan jane nejiw wüx leaw
arangüw. ¿Ngwa alndom mepejtiün uvas
wüx noic owil sats, ngwa alndom mepejtiün
toc wüx patiürra? [17] Meáwan leaw najneaj
xiül aóng najneaj, leaw xiül lango majneaj
ngondom mayac najneaj aóng. [18] Noic owil
najneaj xiül ngondom maóng ngo majneaj,
at noic owil xiül leaw ngo majneaj, ngon-
dom maóng najneaj. [19] Leaw xiül ngo mayac
najneaj aóng nej, apmandoijquich majlos
tiül biümb. [20] Atnej xiül wüx aóng alndom
majaraw sitiül najneaj, atquiaj nipilan aton
ajaraw jane nej wüx ajaraw leaw arang.

Ngome meáwan nipilan apmamb tiül cielo
(Lc. 13:25-27)

[21] 'Ngome meáwan monpiüng: "Teat
Naxey, Teat Naxey", mawüw, apmajmeliw
tiül micambaj Teat Dios. Áagan leaw
monrang atnej andiüm Xeteat najlüy tiül
cielo, nejiw apmajmeliw. [22] Wüx aaga nüt
quiaj xeyay nipilan apmasajüw xic: "Teat
Naxey, Teat Naxey, taquiaachasan nipi-
lan wüx minüt, aton wüx minüt tawü-
nasan nimeech wüx ombasüw nipilan. At
tarangasan xeyay ateócan wüx minüt", ap-
mawüw. [23] Pero xique quiaj sanasajüw:
"Ngo najaw jane icon. Iriowan ningüy
niüng sajlüy monrang ngo majneaj", sana-
jüw.

Ijpüw monrang iüm
(Lc. 6:47-49; Mr. 1:22)

[24] 'Jangantanej leaw apmanguiay xepoch
cam marang atnej sapiüng, apmajlüy atnej
nop naxey nexom omeaats, tawitich om-
biüm nej wüx piedra. [25] Camüm majoet
maw nadam lam, mapac nadam iünd, ngo
marang nej nicuajind aaga iüm quiaj, cos
wüx piedra witiow. [26] Nganüy jangantanej
leaw apmanguiay xepoch cam ndoj ngo
marang atnej, apmajlüy atnej nop naxey

nechach, tawitich ombiüm nej teomeaats
lam tíülan wiiüd. 27 Camüm majoet maw
nadam lam, mapac nadam iünd, quiaj
ajmiüc a iüm. ¡Nómban ndroj ombas! —aw.
28 Wüx landoj mandeac meáwan aaga
poch quiaj Teat Jesús, mbayajow nip-
ilan manguiayiw leaw landoj mandeac.
29 Cos taquiaach nejiw atnej andeac nop
nendüy nejiür nadam najiüt, ngo matnej
aquiajchiw mondüy wüx aaga poch tüünd
Moisés.

8

Tamongoch napat monandeow nenüt lepra
(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)

1 Wüx taw tiüt Teat Jesús imiün wüx tiüc,
tandüjpiw nej xeyay nipilan. 2 Condom
quiaj ajngot majaw nej nop naxey axom
nej napat monandeow nasoic lepra atex-
texíichan ombas nej. Quiaj taquieel micos
nej tiüt teombas Teat Jesús, tasaj:

—Teat Naxey, sitiül ique indiüm, sajaw
alndom memongoch iün sandeow —aj.

3 Quiaj Teat Jesús taxaing owix marreeg,
tasaj:

—Xecual sandiüm, sanamongoch iün in-
deow —aj.

Wűxan ndoj masoic aag ayaj, andűüban
ndej minecoy nej aaga niün andeow quiaj.
4 Condom quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Nde mesaj nejinguind, quiür, iich ma-
jaw ic miteaats, iyac erchech atnej tapiüng
Moisés marangüch. Quiaj apmajawüw ique
lerneaj —aj nej.

Tajneaj nop nerang minajiüt minatang sol-
dado
(Lc. 7:1-10)

5 Almajmel tiül cambaj Capernaum Teat
Jesús, quiaj tiün majaw nej nop minatang
soldado matün nej ocueaj. 6 Tasaj:

—Teat Naxey, nop nerang xenajiüt al-
wüx mats saniüng, lamalox nej tiüt noic
monandeow. Nómban asol nej, xeyay
necoy tenguial mamongoch —aw.

7 Quiaj tapiüng Teat Jesús:

—Saleamb quiaj namongoch iün andeow
—aw.

8 Quiaj tapiüng a natang soldado romano:

—Teat Naxey, cuane xic, xique ngo nem-
beat nicuajind para meamb saniüng. Xique
sapiüng teat, mepiüng noic poch, quiaj
apmajneaj a nembeol xic. 9 Cos xique aton
sajiür xesoldado leaw sasajüw cuane ne-
tam marangüw. Sitiül xique sanasaj nop:
"Quiür", naj; nej apmamb. Sitiül sanasaj
alinop: "Mac", naj; nej aliüc. Tengwüy
sanasaj nerang xenajiüt: "Irang aag agüy",
naj; nej apmarang —aw.

10 Wüx tanguiay aag ayaj Teat Jesús
mbayaw manguiay, quiaj tasaj leaw al-
maquiiüb, tapiüng:

—Naleaing sasaj icon ngo naxom masey
anop tiül nipilan judío leaw ayar sandeac
matnej aaga naxey cam. 11 Aton sasaj icon,
alinoic nüt aliüc xeyay palpálwüx nipilan
imiün nonüt, imiün noleat, apchetemoj
maquiüjpüw teat Abraham, teat Isaac, teat
Jacob tiül cielo tiül micambaj Teat Dios.
12 Pero altiül nipilan judío leaw apiüngüw
apmajlüyiw tiül micambaj Teat Dios, ap-
majlosüw tiül pojniün, quiaj apmajiüntsüw,
apmenchicnchic olüiquiw nejiw —aw.

13 Condom quiaj Teat Jesús tasaj aaga
natang soldado:

—Quiür ijtsor, cos teyar sandeac atquiaj
apmajlüy —aw.

Aaga nerang minajiüt nej a soldado
tíülan aaga ores quiaj tajneaj.

Wüx tajneaj müm miocuats Pedro
(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)

14 Condom quiaj tamb Teat Jesús andüy
aniüng Pedro. Quiaj tajaw niün andeow na-
jtaj miocuats Pedro, alwüx mats, tenguial
müüch nej nerraar. 15 Quiaj Teat Jesús tamb
marreeg owix aaga najtaj, ajneaj wüx üüch
nej nerraar. Quiaj witiüt tarang nej üetiw.

Teat Jesús tüüch majneaj xeyay moniün
andeow
(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)

16 Wüx langwiiüts taquiüjpüw mamb
niüng ajlüy Teat Jesús xeyay nipilan leaw
alwüx ombasüw nejiw nimeech. Quiaj
tawün nimeech wüx ombasüw nipilan
wüx mipoch nej, at aton tataag majneaj
meáwan moniün andeow. 17 Atquiaj tarang
para alndom majlüy atnej tarang nomb
tiül minawiig nej teat Isaías, aaga nendeac
andeac Teat Dios, cos tapiüng: "Nejáyan
quiaj tawün iün andeowaats, aton tajoy
wüx ombas nej meáwan necoy ocueajiiüts",
aw.

Leaw tandiüm mandüüb Teat Jesús
(Lc. 9:57-62)

18 Wüx tajaw Teat Jesús laxeyay nipilan
alniüng ajlüy nej, quiaj tasaj minipilan nej:
—Tabaats amongoots andüy necamb a
nadam yow quiaj —aw.
19 Quiaj ajngot nop naxey nendüy wüx
aaga poch tüünd Moisés. Tasaj Teat Jesús:
—Teat Naxey, xique sanandüüb ic mamb
leaw niüng apmeamb —aj.
20 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Wiül ajiür ombiüm nej, at a quiec aton;
nganüy a Teat Naxey ngo majiür nguiane
mapiib omal —aj nej.
21 Nop minipilan nej tasaj nej:
—Teat, sandiüm nacül leaw ndoj andeow
xeteat namiüt; quiaj sanandüüb ic —aw.
22 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Tabar nganüy indüüb xic, icueat, ich
majlüy mondeow memiütayej nejeyéjan
quiaj —aj nej.

Teat Jesús talomboch iünd, at omal yow
(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

23 Condom quiaj tajtep tiül müx Teat
Jesús, tambüw maquiüjpüw nej minipilan
nej. 24 Aleambüw tiül ndec, quiaj taw
noic nadam iünd, anmachaachaach tiül
müx omal yow, pero Teat Jesús almameay.
25 Quiaj tambüw minipilan nej mapacüjchiw
nej, tasajüw:
—¡Teat, imbeol xicon; laliüc tsoyomoots
tiüt! —ajüw nej.
26 Quiaj tasaj nejiw:
—¿Neol termbolana? ¿Neol tapateay
iyacan imeajtsan wüx xique? —aj nejiw.
Condom quiaj witiüt. Talic a iünd lom-
bom, at a yow majlűyan. Quiaj lambat.
27 Ajcüwa monxey mbayatoj, tapiüngüw:
—¿Cuame nipilan nej aaga naxey quiaja?
Cos iünd at a yow ayariw nej andeac
—awüw.

Monxey monaw Gadara alwüx ombasüw nimeech
(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

28 Wüx tajtepiw necamb aaga nadam
yow quiaj tiül iüt Gadara, quiaj tajngo-
toj ijpüw monxey imiünüw tiül niüng
amiüraad mondeow. Alwüx ombasüw
nimeech, lamüüch nejiw michachiw. Ne-
jiw xowüy lapatüw, nejinguind ngondom
mamong amb tiül aaga tiiüd quiaj. 29 Wüx
tajngotoj, tendeacüw napac, tapiüngüw:
—¿Cuane indiüm merang wüx ximbasan
a ique Jesús micual Teat Dios? ¿Neol
tewiün meaach xicon namongochiün ngo
majneaja, sitiül nganaw matüch a nüte?
—ajüw nej.
30 Alquiaj noic ajlüy sow tenguial üetiw,
miünquiájan tam niüng ajlüyiw nejiw.
31 Quiaj a nimeech tatüniw nej ocueaj,
tasajüw nej:
—Sitiül apmewün xicon, iich xicon nam-
ban najmeliün tiül a sow quiün —awüw.
32 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Quiüran —aw.
Quiaj tambüw tandüyiw tiül a sow. Al-
majmeliw tiül, quiaj tecuiürrüw a sow, am-
büw wüx tiüc tajmiücüw tiül yow, tümb
mandeowüw.
33 Condom ajcüwa monjiür sow mbaya-
jow; quiaj tecuiürrüw andüyiw tiül cambaj.
Tapots masajüw nipilan cuane tajlüy; at
tapiüngüw nguineay tarangüch wüx om-
basüw ajcüw leawa üüch nejiw michachiw
nimeech. 34 Quiaj tambüw majawüw Teat
Jesús meáwan nipilan imiünüw tiül a cam-
baj quiaj. Wüx tapeayiw quiaj, tatüniw
ocueaj maw quiaj tiül miiütüw nejiw.

9

Wüx tajneaj nop ndron ombas
(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

1 Condom quiaj tandilil alinomb Teat
Jesús majtep tiül müx, tamongoj andüyiw
necamb, tandüyiw tiül micambaj nej
Capernaum. 2 Almapeayiw quiaj, quiaj
taquiüraab niüng ajlüy nej nop naxey
ndron ombas, amb wüx mats. Teat Jesús
tajaw nguineay ayacüw omeajtsüw wüx
nej, quiaj tasaj a niün andeow:
—Ich mapac imeaats, xecual, cos
lanawün isoet —aw.
3 Wüx tanguiayiw aag ayaj, acas mondüy
wüx aaga poch tüünd Moisés tandeacüw
nejíwan quiaj, tapiüngüw: “Aaga naxey
quiaj xeyay ngo majneaj andeac, cos andeac
atnej nej Dios nej”, awüw. 4 Teat Jesús tajaw
cuane tenguial mapiüngüw tiül omeajtsüw,
quiaj tasaj nejiw:
—¿Neol tendeacan atquiaj tiül imeajt-
sana? 5 ¿Cuane ngo maél iyajcan nasaj,
nasaja: “Isoet lanawün”, ngwüy nasaja:
“Witiür, ijüy”, naja? 6 Nganüy apmejawan a
Teat Naxey naleaing alndom mawün nisoet
ningüy wüx iüt —aw.
Quiaj tasaj a niün andeow:
—Witiür, ixaing mimats, quiür ijtsor
—aj.

7 Quiaj witiüt tajtsor. 8 Nipilan wüx
tajawüw aag ayaj mbayatoj. Tandeacüw
xeyay najneaj wüx Teat Dios, cos lamam-
beol nop nipilan ndoj ombas marang aag
ayaj.

Wüx Teat Jesús tarriiüd Mateo
(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

9 Almaw quiaj Teat Jesús, quiaj tajaw nop
naxey nenüt Mateo, alchetem wüx bang
niüng angüyeran mitomiün cambaj. Quiaj
tasaj:

—Mac tabar —aj.

Quiaj witiüt a naxey quiaj, tamb maqui-
iüb nej.

10 Alinoic nüt Teat Jesús alchetem tiül
nden, tenguial üetiw maquiiüb minipilan
nej. Aliw quiaj xeyay monsap mitomiün
cambaj; at aliw quiaj aton xeyay nipilan
monrang ngo majneaj. Nóiquian tenguial
üetiw maquiüjpüw. 11 Wüx tajawüw aag
ayaj a fariseos, quiaj tasajüw minipilan nej
Teat Jesús:

—¿Neol minatangan nequiaach icon
tapots üet aweaag monsap mitomiün
cambaj, at aldemás nipilan leaw ngo
mayambüw Teat Dios? —ajüw.

12 Wüx tanguiay aag ayaj Teat Jesús, quiaj
tasaj nejiw:

—Leaw ayaag najneaj ajlüy ngo metam
mayamb nejaw nej, áagan nipilan leaw
ayaag niün andeow mbich netam mayamb
nejaw nej. 13 Quiüran iyamban imeajtsan
cuane amb apiüng aaga poch cam: "Xique
sandiüm merjiürayon lasta, ngome áagan
iyacan erchechiün", aw. Xique ngo niün
nayamb leaw ayaag najneaj arang, xique
xiün nayamb leaw monrang ngo majneaj,
nüüch leaam omeajtsüw nguineay tenguial
marangüw, para marangüw leaw andiüm
Teat Dios —aj nejiw Teat Jesús.

Tatüniw manguiayiw wüx aiündüch
(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

14 Condom quiaj tapeayiw niüng ajlüy nej
minipilan Juan aaga neech yow nipilan,
tasajüw nej:

—Teat, xicona saiündan xeyay, at nipi-
lan fariseos aton. Jow nganüy minipilan,
¿neol ngo maiündüwa? —ajüw nej.

15 Teat Jesús quiaj tasaj nejiw. Tapiüng:

—¿Alndom nop nengoch owixe mamix
omeajtsüw miamigo neje sitiül nej alquiaj
almaquiüjpüwa? Alinoic nüt wüx lango
majlüy a nench, aaga nüt quiaj mbich ap-
maiündüw.

16 'Nejinguind ngondom macancham tiül
noic nguirich napixeran quiripite jayats
jael, cos aag ayaj sitiül apmacanchamaran
tiül, wüx aptsontsocom, quiaj apmachiüt
alquiriw aaga nguirich jael quiaj. 17 At
aton ngondom mayacaran jayats vin tiül
nguirich taag iquial vin, cos sitiül apmajmel
tiül, apchiütam a taag, condom quiaj apma-
jünch tiüt a vin, at a taag aton apndrom
ombas. Ngwüy, jayats vin netam majmel
tiül jayats taag; quiaj ngome apndrom om-
basüw, apmaiücüw noic miün —aw.

Micual Jairo, at a najtaj nerreeg apix Teat Jesús
(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

18 Teat Jesús tenguialeámban mandeac
aag ayaj masaj nejiw, quiaj ajngot nop
naxey, natang nenajiüt tiül nipilan judío,
maquieel micos nej tiüt teombas nej,
tapiüng:

—Teat, xecual les tandeow. Tabar teat,
meyac iwix wüx ombas nej mepacüüch
—aw.

19 Quiaj witiüt Teat Jesús, tandüüb mamb
a naxey quiaj, at minipilan nej tandüjpiw
nej mamb aton. 20 Quiaj ajngot nop naj-
taj niün andeow, lamajiür gajpic (12) neat
tatow majiür, xeyay atsambiich nej miquiej
nej. Quiaj tatüch niüng ajlüy Teat Jesús amb
wanopech marreeg apix. 21 Cos tapiüng tiül
omeaats: "Sitiül narreeg masey apix nej,
quiaj sanajneaj", aw. 22 Teat Jesús ndiliteay
majaw, tasaj nej:

—Xecual, ich mapac imeaats, nganüy
lerneaj cos teyac imeaats wüx xic —aw.

Quiájan tajneaj a najtaj nómban.

23 Wüx Teat Jesús tapeay aniüng aaga
natang nenajiüt quiaj, tajaw aliw quiaj
monind at xeyay nipilan ancayajyaj. 24 Quiaj
tasaj a nipilan:

—Iriowan ningüy, aaga nüx cam ngome
landeow, nej almameay —aj nejiw.

Nipilan quiaj titsojow nej.

25 Wüx laawüw meáwan nipilan, quiaj
Teat Jesús tajmel tiül iüm. Condom tasap
owix a nüx mawitich. Quiaj witiüt a nüx.
26 Meáwan cambaj najlüy quiaj tanguiayiw
nguineay lamarang Teat Jesús.

Teat Jesús tüüch majneaj ijpüw somb

[27] Teat Jesús almaw quiaj, tandüjpiw nej
mamb ijpüw monxey nesombüw. Tenguial
apajüw masajüw nej:
—¡Teat naxey micual David, ijiür xicon
lasta! —awüw.
[28] Wüx tapeay tiül nden, tapeayiw niüng
ajlüy nej ajcüwa monxey nesombüw quiaj.
Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:
—¿Ipiüngana naleaing xique alndom
narang aag ayaja? —aj nejiw.
Quiaj tapiüngüw:
—Ajaj teat, sapiüngan alndom —awüw.
[29] Quiaj Teat Jesús tayac owix wüx
oniüjcüw nejiw, tasaj:
—Sitiül atquiaj iyajcan tiül imeajtsan,
atquiaj apmajlüy —aj nejiw.
[30] Quiaj rat oniüjcüw. Condom Teat Jesús
tasaj nejiw, tapiüng:
—Ijawan, nde mesajan nejinguind —aj
nejiw.
[31] Pero nejiw almawüw quiaj, tapots man-
deacndeacüw wüx aag ayaj meáwan tiül
aaga iüt quiaj, manguiayeran nguineay
tarang Teat Jesús.

Teat Jesús tüüch mendeac nop jew

[32] Almawüw quiaj ajcüwa monxey quiaj,
quiaj ajngot maquiüraab miün nop naxey
alwüx ombas nej nimeech, lamüüch nej
mejew. [33] Quiaj Teat Jesús tawün nimeech
wüx ombas a naxey quiaj, tajneaj mendeac.
Meáwan nipilan mbayatoj majawüw,
tapiüngüw:
—Ngomeaag ajlüy tiül micambajaats Is-
rael atquiay quiaj —awüw.
[34] Pero ajcüwa fariseos tapiüngüw:
—Aaga naxey quiaj alndom mawün
nimeech cos minatang nimeech tenguial
mambeol nej —awüw.

Teat Jesús xeyay ajiür lasta nipilan

[35] Teat Jesús tajüy tiül meáwan cam-
baj, tiül rünch aton, maquiaach nipilan
tiül palpálwüx sinagoga. Tandeac xeyay
najneaj poch manguiayeran nguineay al-
ndom majlüyeran tiül micambaj Teat Dios.
Aton tamongoch palpálwüx monandeow,
at meáwan necoy tandendiich. [36] Wüx tajaw
nguineay ajlüyiw meáwan nipilan, tajiür
nejiw lasta, cos ajcueatíwan, ngo majlüyiw
nóiquian, at nejiw sap ngo majlüy wüx nop
nejiür nejiw. [37] Quiaj tasaj minipilan nej,
tapiüng:
—Naleaing sasaj icon, najiüt ajlüy xeyay,
pero monrang najiüt napateay. [38] Itüniün
ocueaj a teat neneay najiüt müüch miün
xeyay monrang najiüt —aj nejiw.

10

Teat Jesús tarriiüd gajpiüp apóstoles
(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

[1] Condom quiaj Teat Jesús tawün gajpiüp
(12) naw tiül minipilan nej, tüüch nejiw
ndoj ombasüw mawüniw nimeech wüx om-
bas nipilan, at aton mamongochiw cuajan-
tanej monandeow at necoy.
[2] Ajcüwa gajpiüp (12) apóstoles atcüy
minütiw nejiw: nop Simón aaga nasoic
Pedro, aquiiüb Andrés michiig nej; alinop
Jacobo, at a Juan michiig nej, micual nejiw
Zebedeo. [3] Aton Felipe, Bartolomé, Tomás;
at Mateo aaga tarang nesap mitomiün cam-
baj; Jacobo micual Alfeo; Lebeo aaga nasoic
Tadeo; [4] aton Simón naw tiül noic ajlüy
nipilan nasoiquiw Cananista; at a Judas
Iscariote aton, aaga ndoj tayac Teat Jesús
teowixaw monajiüt.

Teat Jesús tüüch mambüw mandeacüw mipoch nej
(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

[5] Ndoj quiaj Teat Jesús tüüch mambüw
ajcüwa gajpiüp (12) minipilan nej, tasaj
nejiw:
—Nde meamban tiül miiütüw nipilan
ngome Israel, aton nde mejmeliün tiül
nicuajind cambaj tiül iüt Samaria. [6] Quiüran
ombas, imbeolan ajcüwa nipilan judío, cos
nejiw ajlüyíwan at nejiw najcueat sap.
[7] Quiüran isajan nipilan laliüc matüch a nüt
majlüy wüx micambaj nej Teat Dios. [8] Aton
itajcan majneaj leaw axom nejiw napat
monandeow nasoic lepra, at cuajantanej
monandeow. Ipacüjchiün leaw landeow,
iwüniün nimeech wüx ombas leaw alwüx
ombas nej nimeech. Xique sűüchan icon
ndoj imbasan merangan meáwan aag ayaj,
ata icona nganüy imbeolan nipilan, nde
metüniün nicuajind.
[9] 'Nde mejoyiün tomiün, nde mejoyiün
oro, nde mejoyiün plata, tengwüy bronce.
[10] Nde mejoyiün minchiüjtsan tiül tiiüd,
aton nde mejoyiün ijquiaw camix. Átan
nde mesoijquiün napüic, nde mejoyiün in-
gotan. Cos leaw nerang najiüt netam maw-
iülaran.
[11] 'Wüx apmepeayiün tiül noic cambaj,
tengwüy tiül noic rünch, iyamban jane ap-
mexoman quiaj leaw ajneaj omeaats majaw

icon. Ixojtan aniüng nej; naw quiaj apmeriowan wüx lamatüch a nüt meriowan.
12 Wüx apmejmeliün tiül noic nden ertepeayiün, itüniün monapacüy. 13 Sitiül apac
omeajtsüw majawüw icon, itüniün monapacüy; sitiül ndot ngo mandiümüw icon
nde metüniün. 14 Sitiül ngo mandiümüw
mangochiw icon, ngo mandiümüw manguiayiw leaw apmesajan, iriowan tiül aaga
nden quiaj, tengwüy tiül aaga cambaj
quiaj. Itajtan quiaj minajndot ileajiün.
15 Naleaing sasaj icon, wüx nüt apmajaraw
wüx asoeteran, alwüx quiriw apateay ngo
majneaj apmamongochiw monaw cambaj
Sodoma maquiiüb Gomorra, ngo mat nejiw
ajcüwa nipilan quiaj.

Apmemongochiün naél

16 'Nganüy xique süüch icon meamban
at icon sap indüyiün tiül tegüy sampüy.
Netam mejlüyiün at icon ndiüc leawa
necuiür nexotüy, ngo majlűyan ndeaam.
Aton irangan atnej arang palom, cos palom
ngo marangüw ngo majneaj wüx ombas
alinop. 17 Ijawan wüx ajcüwa nipilan quiaj,
cos apmayacüw icon teombasüw monajiüt, apmawüjchiw icon tiül sinagogas.
18 Aton apmaquiüjpüw icon teombasüw
montangtang monajiüt cos iyariün
sandeac. Atquiaj alndom mendeacan xic
wüx manguiayiw ajcüwa montangtang
monajiüt, at palpálwüx nipilan leaw ngome
judío. 19 Naleaing wüx apmayacüw icon
teombasüw monajiüt, nde meyambyamban
imeajtsan mepiüngan cuane apmepiüngan,
nguineay apmendeacan, cos wüx apmerndeacan, quiaj Teat Dios apmüüch icon
poch cuane apmepiüngan. 20 Cos ngome
icona apmerndeacan, Nangaj Miespíritu
Miteatiiüts Dios apmendeac tiül icon.

21 'Nachiigueran apmayac teowixaw monajiüt micoj nej mandeow. At nateateran
apmayacüw teowixaw monajiüt micual nej
mandeow. Nacualaran aton apmayacüw
teowixaw monajiüt miteatiw nejiw mandeow. 22 Meáwan nipilan apmajcüyiw majawüw icon cos iyariün sandeac. Jane ngo
macueat xic, jane apmaíüc wüx mamongoch meáwan aag ayaj leawa ndoj, apmaw wüx. 23 Wüx ayambüw imbasan tiül
noic cambaj alndom mercuiürran indüyiün
tiül alinoic cambaj. Naleaing sasaj icon,
nganaw membichan mejüyiün tiül meáwan
cambaj tiül iüt Israel, quiaj apmandilil Teat
Naxey.

24 'Nop nequiajchay ngome alwüx ajaw,
napateay ajaw; nganüy nequiaach nej
alwüx ajaw. Aton nop nerang najiüt ngome
alwüx atam, napateay atam; nganüy
aaga neneay najiüt alwüx atam. 25 Nop
nequiajchay ich mapac omeaats sitiül
lamatüch ajaw nequiaach nej, nde matün
wüx alquiriw; at nop nerang najiüt aton
netam mapac omeaats sitiül lamüünd
marang leawa netam, atnej neneay najiüt,
nde mandiüm mamong wüx. Sitiül
nateateran tasoic nimeech nej, nenüt
Beelzebú, ¿jowa nganüy a micual neje,
cuane ngome apmasoiquiwe?

Áagan Teat Dios netam mermbolan mendüyiün

(Lc. 12:2-9)

26 'Nde mermbolan mendüyiün ajcüwa
nipilan, cos leaw ngo majüic nganüy apmajüic alinoic nüt; aton leaw nganüy ngo
majüic alinoic nüt apmajaraw. 27 Leaw tenguial nasaj icon nganüy wüx icóotsan quiaj
cam, alinoic nüt netam mesajan meáwan
nipilan. Leaw tenguial nandex tiül ilajcan nganüy, alinoic nüt netam mendeacan
napac manguiay meáwan nipilan. 28 Nde
mermbolan mendüyiün leaw alndom mambiy icon, cos espíritu ngondom mandeow.
Leaw naleaing netam mermbolan mendüyiün, aag ayaj leaw alndom mandrooch imbasan, at miespíritujan tiül biümb.

29 '¿Neol, ngome noic tomiün ombeat
ijquiaw nine quiec ajnapa? Naleaing
sapiüng ngo majmiüc masey noic tiül nejiw
mandeow sitiül Teat Dios ngo mandiüm.
30 Aton meáwan miondeats omalaran nateoraw. 31 Pares sapiüng nde mermbolan
cos icona alwüx ermbeatiün ngo mat icon
ajcüwa nine quiec quiaj.

Jane ngo mexotüy wüx ayar andeac Teat Jesús

(Lc. 12:8-9)

32 'Jangantanej leaw ngo mexotüy wüx
ayar sandeac masaj nipilan, xique aton
sanasaj Xeteat najlüy tiül cielo xenipilan
nej. 33 Aton jangantanej leaw apmarang
atnej ngo metam nej xic, ata xique aton
sanasaj Xeteat najlüy tiül cielo ngome
xenipilan nej.

Mbajcaw nipilan wüx Teat Jesús
(Lc. 12:51-53, 14:26-27)

34 'Nde mepiüngan xique xiün nüüch majlüy monajneaj wüx aaga iüt cam. Ngwüy,
xique ngo niün nayac monajneaj wüx iüt,
xique xiün nayac moncüy. 35 Cos áag tiünas,
altiül naxey apmajcüy aweaag miteat nej,
ata nüx apmajcüy aweaag mimüm nej; at
altiül mintaj nacualaran apmajcüy aweaag
mimümüw nejiw. 36 Nop naxey tiül nden
miün apmajiür moncüy majaw nej.

37 'Jane alwüx andiüm miteat nej mimüm
nej, pero napateay andiüm xic, aag ayaj
ngo membeat marang xenipilan. At aton
leaw alwüx andiüm micual nej, napateay
andiüm xic, aton ngo membeat marang
xenipilan. 38 At jane ngo mandiüm mamon-
goch meáwan naél masey mambiyaran wüx
cruz cos ayar sandeac, aag ayaj ngo mem-
beat marang xenipilan. 39 Sitiül aljane ngo
mayar sandeac cos imbol mandeow, nej
wüx apmandeow apmamongoch xeyay ngo
majneaj tiül biümb meáwan nüt. Pero sitiül
aljane ngo mapiüng wüx, masey mandeow
cos ayar sandeac, nej alinoic nüt apmajlüy
xeyay najneaj tiül cielo.

Leaw apmüünderan
(Mr. 9:41)

40 'Jane apmayar indeacan, sandeac ayar
aton. Jane ayar sandeac, ayar andeac neech
xic niün. 41 Jane apmayar andeac nop nen-
deac andeac Teat Dios cos ajaw Teat Dios
neech nej miün, nej apmüünd atnej leaw
apmüünd aaga nendeac andeac Teat Dios
quiaj. Aton sitiül aljane apmayar andeac
nop nerang minajiüt Teat Dios cos ajaw ten-
guial marang najneaj, nej aton apmüünd
atnej apmüünd aaga nerang minajiüt Teat
Dios quiaj. 42 Aton jangantanej leaw ap-
müüch masey tegüy yow manganeowüw
ajcüwa namix nine quiaj, cos ajaw xenip-
ilan nejiw; naleaing sasaj icon, nej ngome
apmajnot ocueaj leaw apmüünd —aj nejiw
Teat Jesús.

11

Minipilan Juan tambüw majawüw Teat Jesús
(Lc. 7:18-35)

1 Wüx Teat Jesús landoj masaj nejiw
cuane netam marangüw ajcüwa gajpiüp
(12) minipilan nej, quiaj taw quiaj, tamb
maquiaach nipilan tiül meáwan cambaj tiül
aaga iüt quiaj.

2 Juan, aaga neech yow nipilan, altiül
manchiüc. Wüx tanguiay nguineay ten-
guial marang Teat Cristo, quiaj tüüch mam-
büw ijpüw minipilan nej majawüw Teat
Jesús. 3 Tatüniw nej manguiayiw, tasajüw:

—¿Teat, ique aaga Cristo leaw aliüc
miüna, ngwüy netam nacüliün alinopa?
—ajüw.

4 Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Quiüran isajan teat Juan meáwan
leawa temejawan at leawa temenguiayiün.
5 Isajan nguineay larraw oniüjcüw leaw
nesomb, leaw necoex lajüy, leaw nexom
nej napat monandeow nasoic lepra lajneaj,
leaw nelaag lamanguiay, at aton leaw
tandeow nganüy lapac, at ajcüwa nipilan
ngo majiürüw tenguial manguiayiw
nguineay alndom maw asoetiw nejiw.
6 Najneajay ajlüy leaw ngo machiw omeaats
wüx xique —aj nejiw Teat Jesús.

7 Wüx laambüw minipilan Juan, quiaj
Teat Jesús tapots mandeac masaj nipilan
wüx Juan, tapiüng:

—¿Cuane teamban mejawan tiül wa-
jchiüca? ¿Ngwüy tejawan nots najchowa
tenguial majowjow nej iünda? 8 ¿Ngwüy,
cuane teamban mejawana? ¿Tejawan
nop naxey asooig najneajay apix neje?
Icona ijawan leaw asooig najneaj apix nej
aag ayaj najlüy aniüng nop natang nena-
jiüt. 9 ¿Ngwüy, cuane teamban mejawana?
¿Teamban mejawan nop nendeac andeac
Teat Diosa? Ajaj áag, naleaing nej alwüx
atam ngo matnej nop nendeac andeac Teat
Dios. 10 Cos wüx aaga Juan quiaj, andeac
aaga poch narangüch tiül minawiig Teat
Dios, niüng apiüng:

Xecual, sanüüch mamb nop nejoy xepoch
mamong ombas, teoj iliüc.
Nej apmataag majneaj mitiiüd apmemong
tiül.

11 Naleaing sasaj icon, tiül meáwan nipilan
ngo maw tiül nop majntsop wüx atam ajlüy
matnej atam a Juan. Pero naleaing tiül
minipilan Teat Dios, leawa chingüy aag ayaj
alwüx atam ngo matnej a Juan.

12 'Ajan wüx tiün a Juan andüy miün
cam, xeyay nipilan tenguial apacüw wüx
majmeliw tiül micambaj Teat Dios. Pero
leaw ngo mimboloj, ajcüw ayaj alndom

majmeliw. [13] Cos meáwan mondeac andeac Teat Dios, at a poch tüünd Moisés tandeacüw wüx leaw aliüc miün apmajlüy aleaw niüng tapeay a Juan. [14] Nganüy sitiül icona indiüman meyariün, apmejawan nej aaga Juan quiaj tiün atnej Elías leaw lapiürang aliüc. [15] Netam menguiayiün at mexoman imeajtsan wüx leaw sandeac quiaj.

[16] ’¿Cuane at nejiw sanapiüng wüx ajcüwa nipilan monlüy nganüy cama? Cos at nejiw namix monguich montsoj tiül plas, tenguial masajüw aquiüjpüw nejiw, [17] apiüngüw: “Xicona tenguial saindean pero icona ngo mejiüngan; átan sajiüntsan pero icona ngo merangan amix imeajtsan”, awüw. [18] Cos tiün a Juan, nej nguiaj ngo met ngo manganeow, icona tepiüngan nej alwüx ombas nej nimeech. [19] Nganüy tiün a Teat Naxey, nej üet aweaag jangantanej, at anganeow aweaag. Icona ipiüngan nej nerrombüy nangüngün; ajlüyay maquiiüb nipilan leaw ngo mayamb Teat Dios, at monsap mitomiün cambaj. Alinoic nüt apmajüic sitiül najneaj sandeac, sitiül sajiür fis, at apmajüic sitiül najneaj sarang tengwangwüy —aw.

Nipilan nadam omeajtsüw
(Lc. 10:13-15)

[20] Condom quiaj Teat Jesús tapots mandeac wüx ajcüwa cambaj niüng lamarang xeyay ateócan, cos ajcüwa nipilan quiaj ngo macueatiw marangüw ngo majneaj, ngo mayariw andeac nej. Tapiüng:

[21] —¡Jaa, icona monaw tiül cambaj Corazín! ¡Jaa, icona monaw tiül cambaj Betsaida! Cos jondot tiül cambaj Tiro y Sidón tarangüch meáwan ateócan leaw tarangüch tiül icona, catsats tsotojow tiül ngwiat masoijquiw nambeor apixaw nejiw majüiquichaw leaaw omeajtsüw wüx meáwan ngo majneaj tenguial marangüw. [22] Áag sasaj icon, alinoic nüt wüx apmajaraw wüx asoeteran, napateay quiriw ngo majneaj apmamongochiw monaw Tiro y Sidón, ngo matnej icona. [23] Ata icona monaw cambaj Capernaum, ¿iyajcan icona apmeamban tiül cielo? ¡Niquimas! Aleáingan apmejlosan tiül aaga xeyay ngo majneaj, tiül mondeow. Cos sitiül ndot tiül cambaj Sodoma marangüch ateócan atnej tarangüch tiül icona, Sodoma aliün majlüy nganüy. [24] Áag sasaj icon nganüy, alinoic nüt wüx Teat Dios apmajaw wüx asoeteran, napateay quiriw ngo majneaj apmamongochiw nipilan monaw Sodoma, ngo matnej icona —aw.

Macaron niüng sajlüy, ixojtan
(Lc. 10:21-22)

[25] Tiül aaga nüt quiaj Teat Jesús tasaj Teat Dios, tapiüng:

—Xeyay najneajay irang Teat, ique natang nenajiüt tiül cielo at wüx iüt. Cos meáwan leawa lajlüy quiaj, texot ngo meaach majawüw leaw mondüy, leaw monxomxom omeaats. Nganüy lameaach majawüw ajcüwa atnej nine monguich quiaj. [26] Najneaj Teat, cos atquiaj indiüm —aw.

[27] Condom tapiüng:

—Meáwan cuajantanej leaw almajlüy, xeteat lamayac tiül xiwix. Nejinguind ngo majaw jane xic, áagan xeteat ajaw. Aton nejinguind ngo majaw jane xeteat, xíquian quiaj sajaw, ata nejiw leawa xique sandiüm nüjchiw majawüw. [28] Macaron niüng sajlüy leawa laűmb apac marang cuajantanej, leaw ajiür xeyay naél. Xique sanüüch maxood. [29] Iyariün sandeac, irangan leaw sanaquiaach icon, cos xique xeyay ajneaj ximeaats ngo nerangrangüy. Quiaj apmajneaj imeajtsan, apmexojtan. [30] Cos leawa xique sandiüm merangan, aag ayaj ngo maél; ngome apaxiüm merangan leawa sapiüng —aw.

12

Tajeliw trigo wüx nüt axoodaran
(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

[1] Tiül aaga nüt quiaj wüx noic nüt axoodaran, Teat Jesús tamong amb tiül noic corrül. Minipilan nej tind üetiw, quiaj tapots majeliw natang aól trigo matajtüw müetiw. [2] Ajcüwa fariseos wüx tajawüw aag ayaj, quiaj tasajüw Teat Jesús, tapiüngüw:

—Ijaw minipilan nguineay tenguial marangüw wüx nüt axoodaran, aag ayaj ngondom marangüw —ajüw.

[3] Nej tasaj nejiw:

—¿Neol ngomeaag meteowana tiül Mipoch Teat Dios mejawan nguineay tarang mixejchiiüts David wüx nej tind üete, at leaw almaquiüjpüw nej atona? [4] Nejiw tajmeliw tiül nangaj iüm, tüetiw pan leawa najmel marang nichech ocueaj Teat Dios; aag ayaj nejinguind ngondom

müet, áagan miteaats alndom müetiw.
5 ¿Neol ngomeaag meteowan tiül a poch
tüünd Moisés nguineay arangüw miteaats
tiül nadam nangaj iüma? Cos masey nüt
axoodaran nejiw netam marangüw najiüt,
aag ayaj ngome nisoet. 6 Xique sasaj icon
nganüy ajlüy ningüy nop alwüx atam, ngo
matnej aaga nadam nangaj iüm. 7 Icona
ngo mejawan cuane amb apiüng Mipoch
Teat Dios niüng apiüng: "Xique sandiüm
mejiürayon lasta, ngome áagan iyacan
erchechiün", aw. Sitiül icona tejawan aag
ayaj, ngome apmeyacan asoet jane ngo
marang nicuajind. 8 Aaga Teat Naxey alwüx
atam, ngo matnej aaga nüt axoodaran quiaj
—aw Teat Jesús.

Nop naxey ndron ombas nechey owix
(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)

9 Condom Teat Jesús taw quiaj, tamb
andüy tiül sinagoga ocueaj nipilan judío.
10 Alquiaj nop naxey ndron ombas, nechey
nots owix. Quiaj tatüniw manguiayiw Teat
Jesús, tasajüw:

—¿Alndom mamongocharan iün an-
deow nipilan wüx nüt axoodarana? —ajüw
nej.

Tapiüngüw aag ayaj cos andiümüw max-
omüw cuane wüx alndom mayacüw asoet.

11 Teat Jesús tasaj nejiw:

—Jondot nop tiül icona almajiür nop sap,
ndot majmiüc ocueaj nej tiül noic lol wüx
nüt axoodaran, ¿quia ngondom majmele
maxaingue? 12 Sitiül sap alndom majwan,
jow nipilan, cuane wüx ngondom mambeo-
laran. ¿Neol ngwa alwüx atama? Naleaing
alndom marangüch noic najneaj wüx nüt
axoodaran —aj nejiw.

13 Condom quiaj tasaj aaga ndron ombas
quiaj:

—Ileainguiich iwix —aj.

Camüm maleainguiich, lajneaj nómban
atanej alinots owix nej. 14 Quiaj tawüw
quiaj ajcüwa fariseos. Tapots mayambüw
nguineay alndom mambiyaw Teat Jesús.

Tanomb tanderac wüx Teat Jesús

15 Teat Jesús tajaw nguineay tenguial
mandiümüw marangüw. Quiaj taw quiaj,
tandüjpiw nej mamb xeyay nipilan. Ta-
mongoch iün andeow meáwan moniün an-
deow. 16 Tasaj nejiw nde majüiquichaw jane
nej. 17 Atquiaj tarang para majlüy atnej
lamarang wüx nawiig tanomb teat Isaías,
áag nendeac andeac Teat Dios, cos tapiüng:
18 Jogüy nerang xenajiüt, áag leawa lanarri-
iüd,
xeyay sajiür nej lasta, nej üüch mapac
ximeaats.
Sanayac wüx ombas nej xeespíritu;
nej apmasaj palpálwüx nipilan nguineay
sandiüm marangüw.
19 Nej ngome apmajcüy aweaag aljane,
ngome apmepaj.
Nejinguind ngome apmanguiay andeac nej
tiül calle.
20 Nej ngome apmapol masey nots tongoy
najchow,
ngome apmaxejquen leaw aliün mayac
quiriw nasop;
apmacül leaw ajlüy teowix nej micambaj
nej.
21 Nipilan tiül palpálwüx nación apmayacüw
omeajtsüw wüx nej.

Apiüngüw ambeol nej nimeech
(Mr. 3:20-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

22 Condom quiaj taquiüraab niüng ajlüy
nej nop naxey nesomb, aton nejew, ngon-
dom mendeac, alwüx ombas nej nimeech.
Quiaj Teat Jesús tüüch majneaj a naxey
quiaj, rat oniiüg at tendeac. 23 Meáwan
nipilan mbayatoj, tapiüngüw:

—¿Quia aag ayaj micual mixejchiiüts
Davida? —awüw.

24 Wüx tanguiayiw aag ayaj ajcüwa
fariseos, quiaj tapiüngüw:

—Aaga naxey quiaj awün nimeech
cos ambeol nej Beelzebú, aaga minatang
nimeech —awüw.

25 Teat Jesús tajaw nguineay tenguial
mapiüngüw tiül omeajtsüw, quiaj tasaj ne-
jiw:

—Meáwan montangtang monajiüt tiül
noic iüt, sitiül apmbajcamoj majcüyiw
nejeyéjan quiaj, apmendroochayej om-
basüw. At meáwan cambaj, tengwüy
tiül noic nden, sitiül mbajcamoj ngo
majlüyiw nóiquian, ngome apmaiücüw,
apndajrriümoj. 26 Atquiaj aton sitiül
nimeech apmawün alinop nimeech wüx
ombasaran, ¿nguineay apmajlüyiwe?
Sitiül ngo majlüyiw nóiquian, ¿nguineay
alndom marangüw cuajantanej ngo
majneaja? 27 Sitiül naleaing Beelzebú
nembeol xic nawün nimeech, isajan xic,
jow minipilanan, ¿jane nembeol nejiw

mawüniw nimeeche? Nejiw minipilanan
apmajüiquichaw ngo maleaing ipiüngan.
28 Pero sitiül Nangaj Espíritu ocueaj
Teat Dios nembeol xic nawün nimeech
wüx ombas nipilan, naleaing sasaj icon
lamatüch icon mejmeliün tiül micambaj
Teat Dios.
29 '¿Cos nguineay alndom aljane majmel
aniüng nop napac naxey maneed leaw
andiüm, sitiül ngome ombas maóel owix
aaga naxey quiaj, cas tawün majoy leaw
andiüma?
30 'Jangantanej leaw ngo mandüüb xic,
ajcüy majaw xic. Jangantanej leaw ngo
mambeol xic wüx leaw teanaxejneng, aag
ayaj teamawiich ninguiün.
31 'Pares sasaj icon, meáwan nisoet leaw
arangüw nipilan, Teat Dios alndom mawün
wüx omeaats. At cuajantanej ngo majneaj
poch anderac aton alndom mawün wüx
omeaats nej. Pero jane apmandeac ngo ma-
jneaj wüx Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios,
aag ayaj mbich nómban ngondom mawün
wüx omeaats nej Teat Dios. 32 Jangantanej
apmandeac ngo majneaj poch wüx Teat
Naxey, alndom maw aaga nisoet quiaj; pero
jane apmandeac ngo majneaj wüx Nangaj
Espíritu ocueaj Teat Dios, aaga nisoet quiaj
mbich ngondom maw wüx ombas nej wüx
aliün ningüy wüx aaga iüt cam, at alinoic
nüt ngondom.

Noic owil xiül wüx aong ajaraw
(Lc. 6:43-45)

33 'Leaw xiül nüeteran aóng, sitiül na-
jneaj atang, apmayac najneaj aóng. At
noic owil xiül sitiül ngo majneaj atang ap-
mayac ngo majneaj aóng aton. Cos noic
owil xiül ajüic nguineay ajlüy wüx apmayac
aóng nej. 34 ¡Cuane icona, at icon ndiüc!
¿Nguineay alndom mepiüngan cuane na-
jneaj, sitiül icona xeyay ngo majneaj iran-
gana? Cos leaw anderac, aag ayaj ajlüy tiül
omeaatsaran. 35 Nop nipilan leaw andeac
najneaj ajüiquich nej xeyay najneaj altiül
omeaats. Pero nop nipilan leaw andeac ngo
majneaj, aag ayaj ajüiquich nej xeyay ngo
majneaj altiül omeaats. 36 Xique sasaj icon,
alinoic nüt wüx apmajaraw wüx asoeteran,
meáwan nipilan apmasajüw Teat Dios neol
tapiüngüw meáwan ngo majneaj poch leaw
tsajmbiüt ombeayiw mapiüngüw. 37 Cos
wüx mipoch apmajaraw sitiül apmajmel
isoet tengwüy apmaw —aj nejiw Teat Jesús.

Nipilan atüniw ateócan
(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)

38 Altiül fariseos, at mondüy wüx aaga
poch tayac Moisés tasajüw Teat Jesús,
tapiüngüw:
—Teat, sandiüman najawan merang noic
nadam ateócan —awüw.
39 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Ajcüwa nipilan monlüy nganüy mon-
rang xeyay ngo majneaj, ngo mandüjpiw
Mipoch Teat Dios, andiümüw majawüw
ateócan. Naleaing nicuajind ngome ap-
müjndiw majawüw, áagan ateócan tajlüy
wüx Jonás aaga nendeac andeac Teat Dios
tajlüy nomb. 40 Cos atnej Jonás tacül
teomeaats nadam cüet er nüt er ongwiiüts,
atquiaj Teat Naxey aton apmacül tiül loliüt
er nüt er ongwiiüts. 41 Alinoic nüt wüx Teat
Dios apmajaw wüx asoeteran, ajcüwa nip-
ilan monaw Nínive leaw tajlüyiw tanomb,
apmayacüw isoetiün. Cos ajcüwa nipilan
quiaj tayambüw Teat Dios wüx a Jonás
tapaj nej ocueajiw. Nganüy ajlüy tiül icona
nop alwüx xeyay atam ngo matnej a Jonás.
42 Nop najtaj najlüy tanomb, natang nena-
jiüt nej naw cawac. Aaga najtaj quiaj wüx
apmajaraw wüx asoeteran apwitiüm mayac
isoetiün; cos nej imiün xeyay miünquiaj
tamb manguiay najneajay mipoch aaga mi-
natang nenajiüt nenüt Salomón. Nganüy
ajlüy ningüy tiül icona nop alwüx xeyay
atam ngo matnej Salomón.

Wüx nimeech andilil wüx ombasaran
(Lc. 11:24-26)

43 'Nop nimeech wüx apmaw wüx ombas
aljane, apmajüyjüy tiül wajchiüc mayamb
nguiane apmaxood. Wüx lapaxiow
ajüyjüy, ngo maxom, quiaj apmapiüng:
44 "Sanandilil, sandüy tiül niüng tawas",
apmaw. Camüm mapeay quiaj, apmaxom
aaga nipilan atnej nop iüm najneajay
najirimb najmel mimbaj, ngo majlüy tiül
nejinguind. 45 Almajaw atquiaj, quiaj
apmamb majan alayaíw aquiiüb nej alwüx
apatüw, ngo matnej. Quiaj apmambüw
andüyiw wüx ombas a nipilan quiaj.
Ndójwüx aaga nipilan quiaj xeyay ngo
majneaj apmajlüy, ngo matnej tajlüy nomb.
Atquiaj apmajlüy wüx ajcüwa nipilan
monrang ngo majneaj cam —aj nejiw.

Mimüm Teat Jesús y michiig nej
(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

46 Teat Jesús tealeámban andeac masaj
nipilan, quiaj ajngot mimüm nej y michiig
nej, pero ngo majmeliw. Tapiüngüw
andiümüw mandeacüw maquiüjpüw.
47 Aljane tasaj nej:
—Aliw ninguiaj mimüm y michiig.
Andiümüw mendeacüw chüc mequiüjpüw
—ajow.
48 Quiaj tasaj aaga nesaj nej, tapiüng:
—¿Jane ipiüng xemüma, jane ipiüng
xechiigue? —aj.
49 Quiaj tandic owix andüy niüng ajlüyiw
minipilan nej, tapiüng:
—Jogüy ajcüw agüy xemüm, xechiig.
50 Cos meáwan leawa nerang atnej andiüm
Xeteat najlüy tiül cielo, ajcüw ayaj xemüm,
xecoj, at xechiig aton —aw.

13

Andeac wüx nop nepiür
(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

1 Tiül aaga nüt quiaj taw tiül iüm Teat
Jesús, tamb andüy mbeay nadam yow
nenüt Galilea, chetem quiaj. 2 Canchiütoj
niüng ajlüy nej xeyay nipilan. Quiaj tajtep
tiül nop müx tiül yow, chetem. Ajcüwa nip-
ilan tacülíwan wüx iüt mbeay yow. 3 Quiaj
tapots mandeac masaj nejiw xeyay najneaj
poch, pero ngome aleaing miün, tapiüng:
—Tajlüy nop naxey tamb apiür. 4 Wüx
tenguial mawiich leawa teamapiür, quiaj
tajmiüc tigüy mbeay tiiüd, ndoj wüx tajn-
gotoj quiec tambichaw mamileaw. 5 Tigüy
tajmiüc wüx piedra niüng ngo majlüy
omeaats iüt. Tajntsop najen. 6 Wüx tajntsop
nüt terraar, quiaj tambel nej. Cos ngo
majiür mioxiich nej, quiaj tawaag a nine
soex quiaj. 7 Altigüy tajmiüc tiül sats,
condom tajntsop. Naleaing cos sats na-
jen atangüw, áag taxotüw tiüt a nine soex
quiaj. 8 Altigüy tajmiüc tiül najneaj iüt,
najneajay terangüy. Tigüy napateay taóng,
altigüy tayac wüx quiriw, altigüy tayac
wüx xeyay aóng. 9 Netam meajchiün ilaj-
can, mexoman imeajtsan wüx aaga sandeac
quiaj —aw.

¿Neol, cuane ajpar aaga andeac quiaja?
(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

10 Condom minipilan nej tatüchiw niüng
ajlüy nej masajüw:
—Teat, ¿neol tendeac atquiaj, ngome
aleaíngan mesajüw nipilana? —ajüw nej.
11 Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:
—Icona tenguial meajndiün mejawan
leaw nomb ngo majüiquicharan, nguineay
alndom majmeleran tiül micambaj Teat
Dios najlüy tiül cielo. Pero nejiw ngome ap-
masoiquiw aleaing miün. 12 Cos sitiül aljane
ayac wüx omeaats xepoch, apmüünd man-
guiay maxom xeyay. Pero sitiül nop ngo
mayac wüx omeaats, aaga quiriw anguiay
quiaj apndrom omeaats. 13 Áag tandea-
cas atquiaj ngome aleáingan, cos sajaw
masey ajawüw ngome apmajawüw cuane,
at masey anguiayiw ngome apmajawüw
cuane wüx amb apiüng. 14 Atquiaj alndom
majlüy wüx ombasüw ajcüwa nipilan quiaj,
atnej nomb tarang tiül minawiig nej teat
Isaías, aaga nendeac andeac Teat Dios,
niüng apiüng:
Apmenguiayiün naag ilajcan, pero ngome
apmejawan cuane;
apmejawan naag iniüjcan, pero ngome ap-
mejawan cuane wüx andeac.
15 Cos icona xeyay adam imeajtsan;
imontsotsan iniüjcan cos ngo mendiüman
mejawan.
Ipalan ilajcan cos ngo mendiüman men-
guiayiün.
Ngo mendiüman meyacan imeajtsan wüx,
mejawan cuane wüx amb apiüng;
cos ngo mendiüman meyariün.
Ngo mendiüman namongoch iün inde-
owan.
16 'Xique sasaj icon, najneajay ijlüyiün,
apac imeajtsan cos icona lameajndiün
mejawan, at lameajndiün menguiayiün.
17 Naleaing sasaj icon, xeyay mondeac
andeac Teat Dios at xeyay monyamb
Teat Dios tandiümüw majawüw leaw
nganüy lamejawan, pero taton ngo
majawüw; tandiümüw manguiayiw leaw
lamenguiayiün nganüy, pero taton ngo
manguiayiw.

Cuane wüx amb apiüng wüx nepiür
(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

18 'Nganüy inguiayiün cuane wüx amb
apiüng aaga sandeac wüx nepiür. 19 Leaw
lamanguiay anderac nguineay alndom ma-
jmeleran tiül micambaj Teat Dios, ndoj
ngo mayac wüx omeaats, andűüban ajn-
got a nimeech mawün wüx omeaats nej
leaw lamanguiay. Aag ayaj ajlüy atnej
aaga osaab soex najmiüc mbeay tiiüd.
20 Nganüy aaga osaab soex najmiüc tiül

piedra, aag ayaj apiüng wüx nipilan leawa
anguiay Mipoch Teat Dios, andűüban ma-
yar, apac omeaats. 21 Naleaing aaga nip-
ilan quiaj ajlüy atnej nine soex napateay
mioxiich nej. Áag ngo maíüc, camüm ma-
jlüy quiriw naél ajcan ayar Mipoch Teat
Dios; andűüban machiw omeaats. 22 At
aaga osaab soex najmiüc tiül sats, aag ayaj
apiüng wüx nipilan leaw anguiay Mipoch
Teat Dios, pero xeyay ayac omeaats wüx
mandiümndiüm cuajantanej leaw alndom
maxom wüx aaga iüt cam. Quiaj lango
leaam omeaats wüx Mipoch Teat Dios,
lango müüch nej marang leaw Teat Dios
andiüm. Aag ayaj atnej ngo mayac aóng.
23 Pero aaga osaab soex leaw napiürüch tiül
najneaj iüt, aag ayaj apiüng wüx nipilan
leaw anguiay Mipoch Teat Dios, ayac wüx
omeaats, condom aaga poch ambeol nej
marang leaw andiüm Teat Dios. Aag ayaj
atnej mayac xeyay aóng. Altiül taóng na-
pateay, altigüy tayac wüx quiriw, altigüy
tayac wüx xeyay aóng —aj nejiw Teat Jesús.

Ngo majneaj soex ajntsop tiül trigo

24 Átan tandeac Teat Jesús andüy wüx ngo
majneaj soex, tapiüng:

—Micambaj Teat Dios najlüy tiül cielo
ajlüy atnej tajlüy wüx nop naxey tapiür os-
aab trigo tiül micorrül nej. 25 Naleaing aaga
ongwiiüts quiaj wüx lameayiw, quiaj tamb
nop najcüy majaw aaga neneay iüt quiaj,
tapots mawiich tiül aaga iüt quiaj osaab ngo
majneaj soex niüng lapiürüch trigo, con-
dom cas tamb. 26 Camüm matang matüch a
nüt maól, quiaj lajüic ajcüwa ngo majneaj
soex aliw tiül. 27 Almajawüw aag ayaj mon-
rang minajiüt aaga neneay corrül, quiaj
tambüw masajüw nej: "Teat Xan, ¿neol
ngwa, najneaj osaab trigo ipiüre? ¿Jow
nganüy, nguia naw tajntsop ajcüwa ngo
majneaj soexe?" ajüw nej. 28 Quiaj tapiüng
aaga neneay corrül: "Nop ajcüy majaw
xic nerang aag ayaj", aw. Quiaj tasajüw
nej monrang minajiüt nej: "¿Masey nam-
bana nalojquiün aaga ngo majneaj soexe?"
ajüw nej. 29 Quiaj nej tasaj nejiw: "Ng-
wüy, ich majlüy, cos sitiül apmelojquiün
aaga ngo majneaj soex quiaj, alndom lo-
jquiüm a trigo aton. 30 Ich majlüy matangüw
nóiquian, ndoj apmawüniiüts wüx apma-
cojchich. Cos wüx apmacojchich, xique
sanasajüw moncooch maxainguiw ombas
aaga ngo majneaj soex, masojnongon noic
noic ponong, maoeliw, müjchiw mandaab.
Condom cas taxainguiw a trigo mayacüw
tiül xetroj, sanajüw" —aw.

Tandeac wüx osaab mostaza
(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

31 Teat Jesús tandeac alinoic andeac
andüy wüx mostaza, tapiüng:

—Micambaj Teat Dios najlüy tiül cielo
ajlüy atnej osaab mostaza wüx nop naxey
mapiür tiül micorrül nej. 32 Naleaing tiül
meáwan osaab soex leaw napiürüch, aaga
osaab mostaza quiaj xowüy minine. Ndoj
wüx apmatang apmajal oleaj, alwüx ajal
oleaj tiül meáwan soex, apmatüch atnej
noic owil xiül. Quiec alndom marang om-
biüm wüx mipüüig nej —aw.

Tandeac andüy wüx levadura
(Lc. 13:20-21)

33 Átan tandeac alinoic andeac ngome
aleáingan, tandeac andüy wüx levadura,
tapiüng:

—Micambaj Teat Dios najlüy tiül cielo
ajlüy atnej arang levadura. Wüx nop na-
jtaj ayac levadura tiül arej nepeax arin,
aaga levadura apmüüch maxip aaga ajtsaj
marang pan —aw.

Teat Jesús ngo mandeac aleáingan
(Mr. 4:33-34)

34 Teat Jesús atquiaj tandeac ngome
aleáingan masaj nipilan. Nicuajind ngo
mandeac aleáingan. 35 Tandeac atquiaj
para majlüy atnej lamapiüng nop nendeac
andeac Teat Dios, cos tarang wüx nawiig:
Xique ngome sanandeac aleáingan;
sanapiüng wüx cuajantanej leaw ngo ma-
jaraw nde ajan wüx Teat Dios tarang
aaga iüt cam.

Tapiüng cuane wüx amb apiüng a ngo majneaj soex

36 Wüx Teat Jesús landoj andeac masaj
nipilan, condom tajmel tiül iüm. Quiaj
minipilan nej tambüw masajüw nej:

—Isaj xicon teat, cuane wüx amb apiüng
aaga leaw tendeac wüx ajcüwa ngo majneaj
soex tiül corrül —ajüw nej.

37 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Aaga nepiür najneaj osaab soex, aag
ayaj Teat Naxey. 38 Nganüy aaga corrül,
aag ayaj andeac wüx a iüt cam. Aaga
najneaj osaab soex, aag ayaj apiüng wüx
minipilan Teat Dios. Pero aaga osaab ngo

majneaj soex quiaj apiüng wüx minipilan
nimeech. 39 Aaga najcüy majaw neneay
corrül nepiür ngo majneaj osaab soex, aag
ayaj nejay nimeech. Aaga wüx apxaijn-
guiam omeaats corrül aag ayaj apiüng wüx
alinoic nüt wüx apmümb minüt a iüt cam.
At ajcüwa monxaing omeaats corrül, aag
ayaj apiüng wüx ángeles. 40 Atnej tar-
riüjtüch ajcüwa ngo majneaj soex majwich
tiül biümb, atquiaj apmajlüy alinoic nüt
wüx apmümb minüt a iüt cam. 41 Aaga nüt
quiaj Teat Naxey apmüüch miün miánge-
les nej marriüjtüw mawüniw ajcüw leaw
monrang ngo majneaj, at leaw monyac wüx
alinop marang ngo majneaj, mawüniw tiül
minipilan nej. 42 Apmajlosüw tiül biümb
niüng apmajiüntsüw xeyay, apmeporros
olüiquiw. 43 Quiaj ajcüwa monyamb Teat
Dios apmajlüyiw najneajay tiül micambaj
Teat Dios, ancalitlit at nejiw achech nüt.
Netam menguiayiün, mexoman imeajtsan
wüx leaw sandeac quiaj.

Tandeac andüy wüx tomiün naxoraad

44 'Aton micambaj Teat Dios najlüy tiül
cielo ajlüy atnej nembeat tomiün naxoraad
tiül corrül. Ndoj nop naxey wüx taxom
aaga tomiün taton ngo mapiüng, taxot ma-
jneaj, apac omeaats, quiaj tamb manüüb
meáwan leaw almajiür para alndom man-
gal aaga iüt quiaj maneay.

*Tandeac andüy wüx noic perla xeyay nem-
beat*

45 'Aton micambaj Teat Dios najlüy tiül
cielo ajlüy atnej nop nengalüy neyamb
nembeat perla. 46 Cos wüx apmaxom noic
perla leaw xeyay nembeat, quiaj apmamb
manüüb meáwan leaw almajiür mangal
aaga najneajay perla quiaj.

Tandeac andüy wüx ndoc

47 'Aton micambaj Teat Dios najlüy tiül
cielo ajlüy atnej arang nots chinch wüx
ajwich tiül ndec, cos apmasap cuajantanej
cüet. 48 Wüx lachipiow a ndoc, quiaj ajcüwa
mondoc apmanotoj andüy wüx iüt. Con-
dom apchetemoj marriüjtüw. Leaw najneaj
cüet apmayacüw tiül nchep, leaw ngwüy
apmawijchaw ninguiün. 49 Atquiaj apma-
jlüy alinoic nüt wüx apmümb minüt a iüt
cam. Quiaj ajcüwa ángeles apmawüniw
leaw monrang ngo majneaj tiül monrang
najneaj. 50 Leaw monrang ngo majneaj ap-
majlosüw tiül biümb niüng apmajiüntsüw
xeyay, at apmeporros olüiquiw —aj nejiw
Teat Jesús.

Leaw jayats, aton leaw ajlüyay

51 Condom tasaj nejiw Teat Jesús:
—¿Canüy lamejawan cuane wüx
sandeaca? —aj nejiw.
Quiaj tapiüngüw:
—Lanajawan teat —awüw.
52 Quiaj tapiüng:
—Nop nendüy wüx aaga poch tüünd
Moisés, wüx laquiajchay wüx nguineay al-
ndom majlüyeran tiül micambaj Teat Dios
najlüy tiül cielo, ajlüy atnej nop nateateran
tiül noic nden. Cos meáwan leaw almajiür
tiül nden atam nej, altiül jayats, altiül na-
jlüy tanomb —aw.

Teat Jesús ngo mandiüram tiül Nazaret
(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

53 Teat Jesús taw quiaj wüx landoj
mapiüng wüx meáwan leawa tandeac
quiaj. 54 Tamb andüy tiül micambaj nej.
Condom tapots maquiaach nipilan quiaj
tiül a sinagoga ocueajiw nejiw. Ajcüwa
nipilan wüx tanguiayiw aag ayaj mbayajow,
tapiüngüw:
—¿Nguineay tendüy aaga naxey quiaja?
¿Nguiane aquiajchay ndoj ombas marang
ateócan? 55 ¿Neol ngome nej micual
aaga naxey nerang xiüla? Aton ngwa,
¿María minüt mimüm neje? ¿Jow Jacobo,
José, Simón, Judas, ngwa michiig neje?
56 Meáwan michiig montaj nej aliw ningüy
maquiüjpaats. ¿Neol, jow nej nguineay
ndot ombas meáwan aag ayaja? —awüw.
57 Pares ngome tayariw nej andeac. Quiaj
tasaj nejiw Teat Jesús:
—Nop nendeac andeac Teat Dios ayarich
andeac nej nguiajantanej; pero áagan tiül
micambaj nej ngo mayarich andeac, at mi-
coj nej michiig nej ngo mayariw nej andeac
—aj nejiw.
58 Áag ngo marang quiaj xeyay cuajan-
tanej ateócan tiül a cambaj quiaj, cos ngo
mayariw nej andeac.

14

Wüx tambiyeran Juan Bautista
(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

1 Tiül aaga nüt quiaj, aaga Herodes
natang nenajiüt tiül iüt Galilea, tanguiay
nguineay tenguial marang Teat Jesús.
2 Quiaj tasaj monbeol nej:

—Aag ayaj a Juan neech yow nipilan lapac tiül mondeow. Áag ndot ombas marang cuajantanej —aj nejiw.

3 Atquiaj tapiüng a Herodes cos alwüx omeaats nej leaw tarang. Nej tüüch mamb ndeaam a Juan, majmel tiül manchiüc, maoelich naag galen. Aag ayaj tarang cos atquiaj tandiüm a Herodías mintaj Felipe, michiig a Herodes. 4 Cos Juan wüx aliün mapac tasaj a Herodes:

—Ngo majneaj mequiiüb mintaj michiig —aj.

5 Quiaj a Herodes tandiüm mambiy a Juan, pero naleaing timbol mandüy nipilan, cos meáwan nipilan apiüngüw aaga Juan quiaj nop nej nendeac andeac Teat Dios. 6 Noic nüt aaga Herodes tayac nangos nüt, arang atüch mineat nej. Nop nüx micual aaga Herodías tejiüng niüng ajlüyaran. Aaga Herodes xowüy tajneaj majaw. 7 Quiaj tapiüng apmüüch aaga nüx quiaj cuajantanej leaw apmatün, aton tapaj minüt midios nej majaraw naleaing apmüüch. 8 Condom aaga nüx tamb matün manguiay mimüm nej cuane netam matün. Wüx landoj manguiay, quiaj tamb masaj a Herodes:

—Teat, sandiüm membiy aaga Juan neech yow nipilan meaach xic omal nej, amb tiül noic polat —aj.

9 Masey aaga Herodes tamix omeaats, naleaing cuane apmarang cos lamapaj minüt midios nej, aton nipilan tanguiayiw. Quiaj tapiüng müünd. 10 Tüüch mamb mandojquich onic a Juan tiül manchiüc. 11 Quiaj tajoyiw omal a Juan amb tiül noic polat, tüjchiw a nüx, ndoj a nüx amongóchan tüüch mimüm nej.

12 Condom wüx tapeayiw quiaj minipilan Juan, taxainguiw micuerpo nej maquiüjpüw mamb mamiütüw. Wüx landoj, quiaj tambüw masajüw Teat Jesús.

Teat Jesús tüüch üetiw acoquiaw mil monxey
(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

13 Wüx Teat Jesús tanguiay aag ayaj, taw quiaj, tamb amb tiül müx andüy niüng ngo majlüy nipilan. Wüx tanguiayaran laámb, quiaj tambüw mandüjpiw nej xeyay nipilan ambüw wüx iüt imiünüw tiül palpálwüx cambaj. 14 Wüx Teat Jesús taw tiüt imiün tiül müx, quiaj tajaw lapeayiw quiaj xeyay nipilan. Wüx tajaw nejiw, quiaj tajmiüc omal omeaats, condom tamongoch iün andeow xeyay nipilan leaw taquiüraab niüng ajlüy nej. 15 Wüx langwiiüts, quiaj tasajüw nej minipilan nej:

—Teat, lamitiüt a nüt, aton ngo macüleran ningüy. Isajüw a nipilan quiaj majtsoriw, mambüw mangalüw üetiw tiül rünch —ajüw nej.

16 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Ngo metam mambüw, icona netam meajchiün üetiw —aj nejiw.

17 Quiaj tapiüngüw:

—¿Cuane sanüjchiün? Cos áagan acoquiaw pan alijpüw nine cüet sajiüran —awüw.

18 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Ijamiünan, chiün najaw —aj.

19 Condom quiaj Teat Jesús tasaj nipilan chetemoj tiüt tiül nine soex. Quiaj tayar aaga acoquiaw pan alijpüw nine cüet, taxaing omal majaw cawüx, tüüch gracias Teat Dios. Wüx tambaag, quiaj texeyay. Condom tüüch minipilan nej majineaw müjchiw meáwan nipilan. 20 Meáwan nejiw tetiw paxiün. Condom taxainguiw leaw nenaw, chipiüt gajpiüp (12) nchep. 21 Ajcüwa nipilan leaw tetiw atüch acoquiaw mil monxey, pálwüx montaj at namix monguich aton.

Teat Jesús tajüy teomal yow
(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

22 Condom quiaj Teat Jesús tasaj minipilan nej majtepiw tiül müx mambüw ombas nejiw, nej teoj apmamb, mamongoj andüyiw necamb a nadam yow quiaj. Cos nej apmacül quiaj alquiriw metepeay aweaag nipilan leaw ümb majtsoriw, cas taw quiaj. 23 Wüx laúmb majtsoriw nipilan, quiaj tamb andüy wüx nop tiüc mandeac aweaag Teat Dios. Wüx lapojniow, Teat Jesús aliün quiaj. 24 Nganüy aaga müx namb lamatüch pinawan aaga nadam yow quiaj, tenguial mapijpijliüt nej omal yow, cos xowüy lapac a iünd angochiw. 25 Condom wüx landüy wüx arraw, quiaj Teat Jesús tamb matüch nejiw, ajüy amb teomal yow atnej majüy wüx iüt. 26 Wüx tajawüw nej minipilan nej tenguial ajüy amb teomal yow, mbayajow tepajüw cos timboloj xeyay, tapiüngüw:

—¡Aag ayaj nembolooch! —awüw.
27 Teat Jesús tasaj nejiw:
—¡Nde mbayameron, cos xique, ngome aljane! —aj nejiw.
28 Quiaj tendeac a Pedro masaj nej:
—Teat Naxey, ata naleaing ique, iich xic namb najüy teomal yow aton natüch ic —aj nej.
29 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Mac, teat —aj nej.
Almanguiay aag ayaj a Pedro ajchíquian tiüt, tajüy amb teomal yow mamb matüch Teat Jesús. 30 Naleaing wüx tajaw nguineay apac a iünd, timbol, tanaámb tsoyoj tiüt. Quiaj tepaj:
—¡Teat Naxey, imbeol xic! —aw.
31 Quiaj Teat Jesús tandic owix nej najénan masap nej, tapiüng:
—¿Neol techiw imeaatsa; neol nganaw mejaw jane xique? —aw.
32 Condom wüx tajtepiw tiül müx, quiaj lambat nómban. 33 Quiaj ajcüw monlüy tiül müx taquiejliw micosüw nejiw tiüt teombas Teat Jesús, tapiüngüw:
—¡Naleaing, ique Micual Teat Dios! —awüw.

Teat Jesús tüüch majneaj moniün andeow tiül Genesaret
(Mr. 6:53-56)

34 Condom andojquíwan a nadam yow, tapeayiw necamb, tiül iüt Genesaret. 35 Wüx ajcüwa nipilan quiaj tajawüw nejay Teat Jesús napeay, najénan tüjchiw manguiayiw meáwan nipilan tiül a iüt quiaj. Quiaj taquiüjpüw niüng ajlüy nej meáwan moniün andeow. 36 Tatüniw ocueaj Teat Jesús sitiül alndom müüch nejiw masambüw masey apix nej. Meáwan nejiw leaw tasambüw nej tajneajiw nómban.

15

Leaw üüch majiür nisoet nipilan
(Mr. 7:1-23)

1 Noic nüt acas fariseos tambüw majawüw Teat Jesús, maquiüjpüw ajcüw mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, napeayiw imiünüw Jerusalén. Tatüniw manguiayiw nej:
2 —¿Neol minipilan ngo mandüjpiw leaw tayacüw tanomb mixejchiiüts marangüche? ¿Neol wüx üetiw ngo majantsüw owixaw xeyay atnej ajlüyay marangaatsa? —awüw.
3 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Jow icona, ¿neol ngo merangan atnej apiüng Teat Diosa? ¿Neol tengowüjchiün para alndom mendüjpiün opech leaw tayacüw mixejchiüna? 4 Cos Teat Dios tapiüng: “Iyar andeacüw miteat, mimüm, indiümüw”, aw. Aton tapiüng: “Leawa nendeac ngo majneaj wüx ombas miteat nej, mimüm nej, ich mambiyaran”, aw. 5 Pero nganüy icona ipiüngan nop naxey alndom masaj miteat nej mimüm nej, mapiüng: “Leawa sajiür langondom nüüch icon, cos meáwan aag ayaj sanüüch Teat Dios”, maj. 6 Ipiüngan wüx aljane apmapiüng aag ayaj, lango metam mambeol miteat nej mimüm nej. Quiaj temengowüjchiün leaw andiüm Teat Dios para mendüjpiün opech leaw tayacüw mixejchiün. 7 ¡Ndeac mbeay! Naleaing leaw tarang teat Isaías tiül minawiig nej leaw Teat Dios tasaj nej, cos tandeac wüx icona wüx tapiüng:

8 Ajcüwa nipilan quiaj apiüngűwan ayariw
sandeac, ngome wüx omeajtsüw,
ombeayíwan.
9 Ngo membeat leaw arangüw wüx ayambüw xic,
cos meáwan leaw aquiajchiw, aag ayaj
mipochiw nejiw —aj nejiw Teat
Jesús.

10 Condom Teat Jesús tapaj nipilan masaj:
—Inguiayiün, iyacan wüx imeajtsan leaw teanasaj icon: 11 Cuajantanej leaw ajmel tiül ombeayaran müeteran, aag ayaj ngome nisoet; leaw ngo majneaj poch aw teombeayaran aag ayaj mbich nisoet —aj nejiw.
12 Quiaj tambüw masajüw nej minipilan nej, tapiüngüw:
—¿Tejaw Teat, nguineay tajcüyiw ajcüwa fariseos wüx tanguiayiw indeaca? —ajüw nej.
13 Nej tasaj nejiw:
—Cuajantanej napiürüch leaw Xeteat najlüy tiül cielo ngo mapiür, apmalojquich nómban. 14 Ich majlüyiw cos nejiw ajlüyiw atnej arang nop somb wüx teamanetet owix alinop somb. Cos sitiül nop somb apmanetet owix alinop somb, mijpüéj apmajmiücüw tiül loliüt —aj nejiw Teat Jesús.
15 Quiaj tasaj nej a Pedro:
—Teat, isaj xicon cuane wüx amb apiüng aaga tendeac quiaj —aj.

16 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—¿Neol, at a icona aton nganaw me-
jawana cuane amb apiünga? 17 ¿Ngo me-
jawan nguineay ajlüy wüx nüeterana? Cos
aag ayaj ajmel tiül ombeayaran, among
teomeaatsaran, ndoj apmaw. 18 Nganüy
leaw ngo majneaj poch aw teombeayaran,
aag ayaj mbich nisoet cos naw wüx omeaat-
saran. 19 Imiün tiül omeaatsaran aw cua-
jantanej ngo majneaj alwüx omeaatsaran.
Aton altiül ambiyaw nipilan. Altiül ajiürüw
minaxeyiw nejiw, minajtajüw nejiw, at al-
tiül monüx ajlüyiw maquiüjpüw monench,
at monench ajlüyiw maquiüjpüw monüx
masey ngo mengoch owixaw. Aton mon-
eed, monwaiich, at mondeac ngo majneaj
wüx ombas alinop, tengwüy wüx ombas
Teat Dios. 20 Meáwan aag ayaj üüch ma-
jiür nisoet nipilan. Nganüy, wüx üeteran
masey ngo marangüch aaga leaw ajlüyay
merangan wüx ajantsüch owixaran, cos aag
ayaj mbich ngome nisoet —aw.

Nop najtaj Cananea tayamb Teat Jesús
(Mr. 7:24-30)

21 Condom Teat Jesús taw quiaj, tamb
andüy tiül iüt ocueaj cambaj Tiro maquiiüb
Sidón. 22 Quiaj tajngot majaw nej nop najtaj
naw tiül iüt Canaán, nganüy acül tiül aaga
iüt quiaj. Tapots apaj, tapiüng:

—¡Teat Naxey, micual David, ich ma-
jmiüc imal imeaats mejaw xic! Xecual
xeyay ngo majneaj teamamongoch, alwüx
ombas nej nop nimeech —aw.

23 Teat Jesús ngo masaj nej nicuajind.
Quiaj tatüchiw nej minipilan nej, tasajüw:

—Teat, isaj ich maw ningüy, cos aliüc
almandüüb opechiiüts teapaj —awüw.

24 Condom quiaj Teat Jesús tapiüng:

—Xique tüjndiüs niün nambeol áagan
nipilan judío, cos nejiw ajlüyiw at nejiw
najcueat sap —aw.

25 Quiaj aaga najtaj tamb taquieel micos
nej tiüt, tapiüng:

—Teat Naxey, imbeol xic —aw.

26 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Xenipilan judío ajlüyiw atnej xecual,
netam nambeolüw ombas. Sitiül ngo
narang atquiaj, sanarang atnej nop naxey
anood mipan micual nej müüch nine pet
müetiw —aj nej.

27 Aaga najtaj tasaj nej:

—Teat, naleaing aag ipiüng quiaj, masey
apmetiw ombas micual, pero aton masey
nine pet alndom mamilmil leaw najmiüc
tiüt minaw üet neneay nej —aj nej.

28 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—¡Naleaing müm, xeyay iyac imeaats
wüx xique! Nganüy apmajlüy atnej indiüm
—aj nej.

Quiaj tajneaj micual nej ajan wüx aaga
ores quiaj.

Teat Jesús tüüch majneaj xeyay moniün
andeow

29 Condom Teat Jesús taw quiaj, ta-
mong amb mbeay nadam yow Galilea,
tamb andüy wüx nop tiüc, quiaj chetet.
30 Tapeayiw niüng ajlüy nej xeyay nipi-
lan, aquiüjpüw mamb xeyay moniün an-
deow; altiül necoex, nesomb, nejew, at leaw
ndron ombas. Tayacüw tiüt niüng ajlüy
Teat Jesús, condom nej meáwan tataag ma-
jneaj. 31 Meáwan nipilan mbayatoj wüx
tajawüw landeac leaw nejew, at leaw ndron
ombas lajneaj, leaw necoex lajüy, átan leaw
nesomb larraw oniiüg. Tandeacüw xeyay
najneaj wüx Midios Israel.

Teat Jesús tüüch üetiw apiquiw mil monxey
(Mr. 8:1-10)

32 Condom Teat Jesús tapaj minipilan nej,
tasaj:

—Sajiürüw lasta a nipilan cam, cos
lamatüch er nüt tatow acüliw ningüy
maquiüjpaats, lango majiürüw cuane ap-
metiw. Aton ngo nandiüm nüjchiw ma-
jtsoriw sitiül nganaw metiw, cos alndom
masap nejiw lop tiül tiiüd —aj.

33 Quiaj tasajüw nej minipilan nej:

—¿Teat, nguiane alndom naxoman
nüeteran ningüy tiül wajchiüc metiw
meáwan aaga nipilan quiaja? —ajüw nej.

34 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—¿Cas pan aliün mejiürana? —aj nejiw.

Quiaj tapiüngüw:

—Áagan ayaíw pan alacas nine cüet
—awüw.

35 Quiaj tapiüng Teat Jesús chetemoj tiüt
nipilan. 36 Condom tayar aaga ayaíw pan at
a nine cüet; tüüch gracias Teat Dios. Ndoj
tambaag müüch minipilan nej majineaw
müjchiw meáwan nipilan. 37 Meáwan ne-
jiw tetiw paxiün. Condom leaw nenaw
ocueajiw taxainguiw chipiüt ayaíw nchep.
38 Leaw monxey tetiw, atüch apiquiw mil,

pálwüx montaj, pálwüx namix monguich.
39 Wüx landoj aag ayaj, quiaj tetepeayayej
maquiüjpüw nipilan, condom taw quiaj,
amb tiül müx. Tamb andüy tiül iüt Mag-
dala.

16

Atüniw nadam ateócan
(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

1 Altiül fariseos y saduceos tambüw ma-
jawüw Teat Jesús cos andiümüw masapüw
nej wüx naél. Tasajüw marang nadam
ateócan majawüw naleaing Teat Dios tiül
cielo ambeol nej.
2 Nej tasaj nejiw:
—Wüx langwiiüts, tenguial ajmel nüt,
icona ipiüngan: "Nganüy apmarang na-
jneaj cos ayac nacants oic", irawan. 3 Aton
wüx ümb arraw ipiüngan: "Nganüy ngome
apmarang najneaj cos xowüy amococ, ayac
nacants oic", irawan. ¡Ndeac mbeay icon!
Cos icona ipiüngan ijawan cuajantanej wüx
oic, wüx caaw, ¿neol a nganüy ngo me-
jawan nicuajind wüx meáwan leawa ten-
guial ajlüye? 4 Nipilan monlüy nganüy
cam monrang ngo majneaj atüniw ateó-
can majawüw. Naleaing sasaj icon ngome
apmüjndiw majawüw. Apmüjndiw áagan
ateócan leaw tajlüy wüx Jonás, aaga nen-
deac andeac Teat Dios —aj nejiw Teat Jesús.
Ndoj quiaj tacueat nejiw, tamb.

Leaw aquiajchiw fariseos
(Mr. 8:14-21)

5 Wüx tapeayiw necamb aaga nadam yow,
quiaj minipilan nej leaad omeajtsüw ngo
majoyiw pan. 6 Condom tasaj nejiw Teat
Jesús:
—Inguiayiün, sanasaj icon, netam me-
jawan wüx aaga levadura ocueaj fariseos y
saduceos —aj nejiw.
7 Quiaj minipilan nej tandeacüw nejeyé-
jan quiaj, tapiüngüw:
—¿Neol tandeac atquiaja? Aag ayaj
tandeac cos ngo majamiünaats pan
—awüw.
8 Teat Jesús tajaw cuane alwüx omeajt-
süw. Quiaj tasaj nejiw:
—¿Neol tapots indeacndeacan wüx pan
tíülan icona? ¿Neol tapateay iyacan imea-
jtsan wüx xique? 9 ¿Neol nganaw mejawan,
ngo leaam imeajtsan nguineay tarangas
wüx tajineas acoquiaw pan müetiw aco-
quiaw mil monxey? Jow leaw tenaw, ¿cas
nchep tatücha? 10 ¿Neol ngo leaam imeajt-
sana? Jow, wüx tajineas ayaíw pan müetiw
apiquiw mil nipilan, ¿jow leaw tenaw, cas
nchep chipiüta? 11 ¿Neol cuane nerang icon
ngondom mejawana? Cos xique ngome
teanasaj icon wüx pan wüx tasajas icon
mejawan wüx levadura ocueajiw fariseos at
saduceos —aj nejiw.
12 Quiaj tajawüw naleaing ngome tea-
masaj nejiw majawüw wüx levadura ocueaj
pan, asaj nejiw majawüw wüx leaw aquia-
jchiw ajcüwa fariseos y saduceos.

Pedro tapiüng Teat Jesús aaga Cristo
(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

13 Wüx tambüw andüyiw tiül iüt ocueaj
Cesarea de Filipo, quiaj Teat Jesús tatün
manguiay minipilan nej, tasaj:
—¿Cuane apiüngüw nipilan jane nej a
Teat Naxey? —aj nejiw.
14 Quiaj tasajüw nej:
—Altiül apiüngüw nej aaga Juan neech
yow nipilan. Altiül apiüngüw aaga Elías,
altiül apiüngüw Jeremías, tengwüy alinop
nendeac andeac Teat Dios —awüw.
15 Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:
—Jow icona, ¿jane xic ipiüngana? —aj
nejiw.
16 Quiaj tasaj nej Simón Pedro:
—Ique aaga Cristo leaw tapiürang aliüc,
Micual ic Teat Dios almapac —aw.
17 Quiaj tapiüng Teat Jesús, tasaj Pedro:
—Ich mapac imeaats, Simón micual
Jonás, cos aaga poch indeac quiaj ngome
aljane tasaj ic, nejay Xeteat Dios najlüy
tiül cielo tüüch ic mejaw. 18 Aton xique
sasaj ic, ique tenüt Pedro, aag ayaj apiüng
wüx nine piedra. Pero wüx aaga nadam
piedra cam sanawitich majlüy xeyay xenip-
ilan. Nicuajind ngondom manood ne-
jiw masey nimeech marang leaw andiüm.
19 Xique sanüüch ic llave meleaaig micam-
baj Teat Dios majmeleran tiül. Leaw ap-
meóel ningüy wüx iüt apmaoeleran tiül
cielo; at leaw apmecheed ningüy wüx iüt
apchejtiüm tiül cielo aton —aj.
20 Condom quiaj tasaj minipilan nej:
—Nde mesajan nejinguind xique aaga
Cristo leaw lapiürang aliüc —aj nejiw.

Teat Jesús tapiüng apmambiyaw nej
(Mr. 8:31—9:1; Lc. 9:22-27)

21 Teat Jesús naw wüx aaga nüt quiaj
tapots masaj minipilan nej netam mamb

Jerusalén. Quiaj apmamongoch xeyay
ngo majneaj teowixaw montangtang tiül
a nadam nangaj iüm, teowixaw montang-
tang miteaats, at mondüy wüx aaga poch
tüünd Moisés. Aton netam mandeow mam-
biyaran, ndoj wüx er nüt apmapac alinomb.
22 Condom quiaj a Pedro tawün nej ninguiün
quiriw, tasaj:
—¡Teat, aag ayaj ngo mandiüm Teat Dios;
ique ngondom memongoch aag ayaj! —aj
nej.
23 Teat Jesús ndiliteay majaw a Pedro,
tasaj:
—Icueat xic, nde mendiüm mepal leaw
netam narang. Nde mendeac atnej andiüm
Satanás. Cos aaga indeac quiaj ocueaj nipi-
lan, ngome ocueaj Teat Dios —aj.
24 Condom Teat Jesús tasaj minipilan nej,
tapiüng:
—Sitiül aljane andiüm mayar sandeac
majlüy xenipilan, ich mawün wüx omeaats
meáwan naél leaw alndom mamongoch,
ich mandüüb wüx leawa sarang masey ma-
mongoch xeyay ngo majneaj, masey man-
deow wüx cruz cos andüüb xic. 25 Sitiül al-
jane ngo mayar sandeac ajcan imbol mam-
biyaw nej nipilan, alinoic nüt nej apma-
mongoch xeyay ngo majneaj. Pero sitiül
aljane masey mandeow ajcan andüüb xic
ayar sandeac, alinoic nüt najneajay apma-
jlüy. 26 ¿Jondot sitiül aljane alndom maneay
meáwan cuajantanej leaw ajlüy wüx aaga
iüt cam, cuane ajpar sitiül apndrom om-
bas lango mamb tiül cielo? ¿Nguineay
alndom nop mangüy asoet nej maw wüxe?
27 Cos alinoic nüt wüx aaga Teat Naxey aliüc
alinomb xeyay najneajay apmajlüy, xeyay
nelitlit atnej ajlüy Teat Dios, almaquiüjpüw
nej a ángeles. Quiaj apmangüy meáwan
anopnop wüx leaw tarang. 28 Naleaing
nganüy sasaj icon altiül icona nganaw man-
deow, quiaj apmejawan nguineay ajlüy a
Teat Naxey wüx apmajlüy wüx micambaj
nej —aj nejiw.

17

Tewüneay majawüw nej Teat Jesús
(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

1 Wüx lamatüch anaíw nüt tatow ndoj
mapiüng aag ayaj, quiaj Teat Jesús taqui-
iüb Pedro, Jacobo, at a Juan michiig Ja-
cobo. Tambüw wüx nop nadam tiüc ne-
jíwan quiaj. 2 Condom Teat Jesús tewüneay
majawüw nej. Quiaj tajawüw teombas nej
xowüy lalitlit atnej achech nüt; apix nej
tajlüy rajnüy atnej ran. 3 Camüm quiaj ma-
jawüw mixejchiw nejiw tajlüyiw tanomb,
ajcüwa Moisés maquiiüb Elías, tenguial an-
deacüw maquiüjpüw Teat Jesús. 4 Condom
quiaj a Pedro tasaj Teat Jesús:
—Teat, najneajay macüliiüts ningüy
nóiquian. Sitiül mendiüm sanarangan
ningüy arej nden, noic ineay, alinoic aneay
teat Moisés, at alinoic aneay teat Elías —aj.
5 Pedro tealeámban mandeac aag ayaj,
quiaj ajngot noic rajnüy oic taxot nejiw.
Imiün tiül aaga oic quiaj tanguiayiw noic
nanderac, apiüng:
—Aaga ayaj xecual, xeyay sandiüm, apac
ximeaats najaw. Inguiayiün meáwan leawa
nej asaj icon —aj nejiw aaga nendeac quiaj.
6 Almanguiayiw aag ayaj minipilan nej,
tanaámb mojcojow tiüt mbayatoj xeyay.
7 Quiaj Teat Jesús tamb marreeg nejiw,
tapiüng:
—Witiüron, nde mbayameron —aj ne-
jiw.
8 Almaxainguiw omalüw, quiaj majawüw
ngo majlüy quiaj nejinguind, áagan Teat
Jesús almaquiüjpüw.
9 Condom wüx teawüw tiüt imiünüw wüx
tiüc, quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Nde mesajan nejinguind wüx aaga
leaw Teat Dios tüüch icon mejawan quiaj.
Wüx Teat Naxey landoj lapac tiül mon-
deow, quiaj alndom mendeacan wüx —aj
nejiw.
10 Quiaj tatüniw nej manguiayiw minipi-
lan nej, tasajüw:
—Teat, ¿neol ajcüwa mondüy wüx aaga
poch leawa tüünd Moisés apiüngüw netam
miün aaga Elías ombas nej, teoj aliüc aaga
Cristo? —ajüw nej.
11 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Naleaing leaw apiüngüw, Elías netam
miün ombas masaj nipilan leaam omeajt-
süw wüx Teat Dios. 12 Nganüy sasaj icon
Elías laíün ningüy. Naleaing ngome ta-
jawüw jane nej. Tarangüw wüx ombas nej
cuajantanej ngo majneaj leaw andiümüw.
Atquiaj Teat Naxey aton apmamongoch
xeyay ngo majneaj teowixaw nejiw —aj
nejiw Teat Jesús.
13 Quiaj minipilan nej leaad omeajtsüw,
teamandeac wüx ombas aaga Juan neech
yow nipilan.

Wüx tajneaj nop alwüx ombas nej nimeech
(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

14 Wüx tapeayiw niüng ajlüyiw nipilan,
quiaj tajngot nop naxey maquieel micos nej
tiüt teombas Teat Jesús, tasaj:
15 —Teat Naxey, ijiür lasta xecual cos
nimeech alox nej tiüt, teamamongoch
xeyay ngo majneaj. Nguiaj lamalox nej
tiül biümb tengwüy tiül yow. 16 Saquiiüb
miün nüüch majawüw nej minipilan sitiül
alndom matajcüw nej majneaj. Naleaing
ngondom ombasüw —aj nej.
17 Quiaj Teat Jesús tasaj nipilan:
—¡Jaa, icona nipilan ngo meyariün
sandeac, monrang ngo majneaj icon! ¿Cas
nüt ipiüngan sanajlüy ningüy naquiiüb
icona? ¿Cas nüt ipiüngan sanaíüc wüx
leaw irangana? Iquiüjpan miün aaga nench
najaw —aj nejiw.
18 Condom quiaj talic aaga nimeech na-
jlüy wüx ombas a nench; tasaj macueat.
Quiaj tacueat, tajneaj a nench tíülan aaga
ores quiaj.
19 Condom minipilan nej wüx nejíwan
quiaj maquiüjpüw nej, quiaj tasajüw:
—¿Neol xicona ngondom nawüniün
aaga nimeech quiaja? —ajüw nej.
20 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Cos ajcan apateay iyacan imeajtsan
wüx xique. Naleaing sasaj icon sitiül icona
meyacan imeajtsan wüx xic, masey atonej
apateay osaab mostaza, apndom mesajan
aaga tiüc quiaj: "Iriow ninguiaj, quiür in-
düy ninguiün", merajan, y aaga tiüc ap-
maw. Ngo majlüy nicuajind leaw ngondom
merangan sitiül naleaing iyacan imeajtsan
wüx xique. 21 Pero aaga nimeech quiaj
ngondom maw sitiül ngo matajcüch orar y
maiündüch xeyay —aj nejiw.

Teat Jesús tapiüng alinomb apmambiyaw nej
(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

22 Wüx tajlüyiw nóiquian tiül iüt Galilea,
quiaj Teat Jesús tapots masaj nejiw wüx
nguineay Teat Naxey apmayacüch teow-
ixaw nipilan, 23 apmambiyaw nej; ndoj, wüx
er nüt apmapac alinomb. Wüx tanguiayiw
aag ayaj tamix omeajtsüw xeyay.

Tawün tomiün andüy tiül nadam nangaj iüm

24 Wüx Teat Jesús tapeay tiül cambaj
Capernaum maquiiüb minipilan nej, quiaj
ajcüwa monxaing tomiün andüy tiül
nadam nangaj iüm tambüw majawüw teat
Pedro. Tatüniw manguiayiw nej, tasajüw:
—Jow aaga teat nequiaach icon, ¿ngo
mawün tomiüna andüy tiül a nadam nangaj
iüm ocueajiiütsa? —ajüw nej.
25 Quiaj teat Pedro tasaj nejiw:
—Ajaj awün —aw.
Wüx tajmel tiül iüm a Pedro, andüüb
masaj nej Teat Jesús, tapiüng:
—¿Nguineay ipiüng teat Simón? Jow
monajiüt tiül noic cambaj, ¿jane ocueaj
atüniw tomiüna, micual miiütüw nejiwe,
ngwüy napeay miün nipilana? —aj nej.
26 Quiaj tapiüng a Pedro:
—Atüniw ocueaj napeay miün nipilan
—aw.
Teat Jesús tapiüng:
—Nganüy micual iüt ngo metam
mangüy. 27 Naleaing, pero ngana man-
deacndeacüw wüx; quiür mbeay ndec,
erlech. Leaw apmelech ombas, apmexom
teombeay nej tomiün. Aag ayaj ngochan
meajchiw ajcüwa monsap tomiün, aag ayaj
ayacar icore —aj nej Teat Jesús.

18

¿Jane alwüx atam ajlüy?
(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

1 Tiül aaga nüt quiaj, tatüniw nej man-
guiayiw minipilan nej, tasajüw:
—¿Jane alwüx atam ajlüy tiül micambaj
Teat Dios najlüy tiül cielo? —ajüw nej.
2 Quiaj Teat Jesús tapaj miün nop nine,
malembech pinawan nejiw. 3 Condom
tapiüng:
—Naleaing sasaj icon sitiül ngo mendüy-
iün wüx merangan atnej arang nop nine,
ngondom mejmeliün tiül micambaj Teat
Dios najlüy tiül cielo. 4 Atquiaj jangantanej
leaw apmarang atnej aaga nine cam, ngo
merangrangüy nicuajind, aag ayaj alwüx
atam ajlüy tiül micambaj Teat Dios najlüy
tiül cielo. 5 Aton jangantanej apmajiür lasta
nop nine atnej aaga nine cam, aag ayaj atnej
xique tenguial majiür xic lasta.

Nde meyacüchiün wüx ngo majneaj
(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

6 'Jangantanej apmandiüm mayac wüx
marang ngo majneaj masey nop tiül ajcüwa
namix nine monyar sandeac, najneaj
wűxan nganaw marang aaga ngo majneaj
quiaj, maoelich teonic nej nop cow majlos
tiül ndec tsoyom tiüt nómban. 7 ¡Xeyay

ngo majneaj ajlüy wüx iüt, cos ajlüy leaw
alndom müüch majmiücaran tiül nisoet!
Aag ayaj meáwan nüt ajlüy, pero ¡xeyay
ngo majneaj apmamongoch leaw apmayac
wüx nisoet alinop!
8 'Atquiaj sitiül aljane ayaag owix nej
tengwüy oleaj nej andiüm mayac nej wüx
marang ngo majneaj, ich mandooig malox
ninguiün. Cos más najneaj majmel niüng
apmapacaran meáwan nüt masey ngo ma-
jiür nots owix tengwüy nots oleaj, cos
cuane ambeol nej majlüy palan, ndoj ma-
jlos tiül biümb niüng ngondom xejquem
nómban. 9 Aton sitiül aljane ayaag oniiüg
nej andiüm majaw leaw ngo majneaj, ich
masoond malox ninguiün. Cos najneaj
majmel niüng apmapacaran meáwan nüt
masey noic oniiüg nej, cos cuane ambeol
nej majiür palan oniiüg, ndoj majlos tiül
biümb tiül necoy.

Tandeac wüx ndron sap
(Lc. 15:3-7)

10 'Nde mepiüngan jangantanej tiül
ajcüwa namix nine quiaj ngo membeat,
cos sasaj icon ajcüwa ángeles tiül cielo
leaw tenguial mambeol nejiw, meáwan nüt
teamajawüw mitey Xeteat Dios najlüy tiül
cielo. 11 Cos Teat Naxey tiün mawün wüx
meáwan nipilan leawa landoj apndrom
ombasüw.
12 '¿Cuane ipiüngan? Jondot nop naxey
almajiür coic miow (100) sap, camüm ndrot
ocueaj nop. ¿Neol ngome apmacueat aaga
peic miow gajpoquey (99) quiaja, mamb
mayamb aaga nop leaw ndrona? 13 Sitiül
ndot maxom, naleaing sasaj icon apmapac
omeaats xeyay majaw aaga axom quiaj, ngo
matnej meáwan leaw ngo ndrom. 14 Atquiaj
aton Miteatiiüts Dios najlüy tiül cielo ngo
mandiüm majaw ndrom ombasüw nop tiül
ajcüwa namix nine quiaj.

Wüx aljane aleaic marang wüx imbas
(Lc. 17:3)

15 'Sitiül aljane aleaic marang wüx imbas,
quiür indeac anaag najneaj icónan quiaj,
meaach leaam omeaats leaw tarang. Sitiül
tayar leaw ipiüng, lamembeol, lameaach
majneaj omeaats. 16 Nganüy sitiül ngo ma-
yar leaw isaj, iyamb nop ijpüw mequiiüb,
meamban mejawan majlüyiw quiaj man-
guiayiw. 17 Sitiül nej ngo mayar leaw isa-
jan, isajan montangtang tiül moncanchiün
mandeacüw maquiüjpüw. Ndot átan ngo
mayar leaw asajüw nej, iyacan atnej nop
ngo mayar andeac Teat Dios, tengwüy atnej
nop nesap mitomiün cambaj leaw xeyay
ngo majneaj arang.
18 'Naleaing sasaj icon, meáwan leaw ap-
meoeliün wüx aaga iüt cam apmaoelich tiül
cielo. Aton meáwan leaw apmechejtiün
wüx aaga iüt cam, apmachejtich tiül cielo
aton.
19 'Sasaj icon alinomb, masey sitiül ijpüw
icona ningüy wüx iüt aleaic metüniün, noic
nej imeajtsan, Xeteat Dios najlüy tiül cielo
apmüüch. 20 Cos nguiajantanej niüng xe-
nenguejow masey ijpüw arojpüw monyar
sandeac, xique sajlüy quiaj pinawan nejiw
—aj nejiw Teat Jesús.
21 Condom quiaj teat Pedro tamb matün
manguiay Teat Jesús, tasaj:
—Teat, ¿jondot nop aleaic marang
wüx ximbas, cas ombas netam nawün
wüx ximeaats leawa taranga, leaw atüch
ayaíwe? —aj.
22 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Ngo nasaj ic áagan ayaíw; alndom
mewün wüx imeaats masey ayaíw ermiow
gajpowüw (77) —aj.

Tandeac andüy wüx nop najon nerang na-
jiüt

23 'Tiül micambaj Teat Dios najlüy tiül
cielo ajlüy atnej tarang nop minatang
nenajiüt wüx tandiüm majaw nguitow
ajüchiw nej anopnopoj mimonbeol nej.
24 Tapots majaw wüx nguitow ajüch, quiaj
apeay quiaj maquiüraab niüng ajlüy nej
nop leaw ajüch nej xeyay tomiün. 25 Aaga
naxey quiaj ngondom mangüy leaw ajüch.
Quiaj tapiüng aaga minatang nenajiüt ma-
jnapüw, majlüyiw ocueaj alinop maqui-
iüb mintaj nej micual nej. At majnap
meáwan leaw almajiürüw para mawün mit-
omiün nej. 26 Condom aaga naxey quiaj
taquieel micos nej tiüt teoleaj minatang
nenajiüt matün ocueaj. Tasaj: "Teat, satün
icueaj, ngwa mecül xic alquiripite, ndoj
sanangüy meáwan leaw salnajüch ic", aj.
27 Quiaj aaga natang nenajiüt tajmiüc omal
omeaats majaw nej. Tawün wüx omeaats
nej nómban leaw lamajüch aaga naxey
quiaj, tapiüng tsajmbiüm mamb. 28 Almaw
quiaj aaga naxey nejüchay, quiaj man-
goch nop aquiiüb nej arang aweaag na-
jiüt, almajüch nej quiriw tomiün. Quiaj

tasap mapats onic, landüy wüx apmam-
biy. Quiaj tasaj: “Nganüy nganüy ingüy
xetomiün”, aj. 29 Quiaj aaga naxey taquieel
micos nej tiüt, matün ocueaj, tasaj: “Satün
icueaj teat, ngwa mecül xic alquiripite,
ndoj sanangüy meáwan leaw sajüch ic”, aj.
30 Aaga naxey quiaj ngome tandiüm macül
nej, andűüban tamb mayac tiül manchiüc
leaw ambich mangüy mitomiün nej. 31 Wüx
tajawüw aag ayaj alacas monrang najiüt,
xeyay ngo majneaj mayajcüw. Quiaj tam-
büw masajüw aaga minatang nenajiüt man-
guiay meáwan leaw lamarang aag naxey
quiaj. 32 Quiaj tapaj nej miün alinomb aaga
minatang nenajiüt, tasaj nej: “¡Ique nop ic
ngo majneaj nerang xenajiüt! Ique meáwan
leaw tejüch xic, aag ayaj tawüniüs wüx
ximeaats nómban, cos tetün xicueaj. 33 Jow
nganüy ique, ¿neol ngo mejiür lasta alinop
atnej tajiüras ic lasta?” aj nej. 34 Tajcüy
xeyay aaga natang nenajiüt, quiaj tüüch
mamb tiül manchiüc macűlan quiaj leaw
ambich mangüy meáwan ajüch.

35 ’Atquiaj apmarang wüx imbasan Xeteat
Dios najlüy tiül cielo sitiül ngo mewüniün
wüx imeajtsan meáwan leaw arang wüx
imbasan alinop —aj nejiw Teat Jesús.

19

Teat Jesús apiüng wüx moncueateay
(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

1 Condom wüx Teat Jesús landoj masaj
nejiw meáwan aaga poch quiaj, quiaj taw
Galilea tamb andüy tiül iüt Judea, najlüy
nonüt necamb lam Jordán. 2 Tandüjpiw nej
mamb xeyay nipilan. Meáwan tamongoch
iün andeowüw.

3 Condom acas fariseos tambüw ma-
jawüw Teat Jesús matüntüniw manguiayiw
majawüw cuane apmapiüng. Quiaj tasajüw:

—¿Alndom nop naxey macueat mintaj
nej cos tarang cuajantanej leawa nej ngo
mandiüm? —ajüw nej.

4 Quiaj tasaj nejiw:

—¿Ngomeaag meteowan tiül Mipoch
Teat Dios, niüng apiüng nej nerang nipilan,
cos apiüng: “Tarang naxey at tarang naj-
taj”? 5 Aton tapiüng: “Nop naxey netam
macueat miteat nej mimüm nej, maquiiüb
mintaj nej. Quiaj apmajlüyiw nóiquian,
atnej nop nipilan nejiw.” 6 Atquiaj langome
apmajlüyiw ijpüéj, apmajlüyiw nop nejiw
cos noic omeajtsüw. Pares nejinguind
ngondom müüch mecueatayej leaw Teat
Dios lamüüch majlüy nóiquian —aj nejiw
Teat Jesús.

7 Quiaj tasajüw nej:

—¿Neol a Moisés tapiüng alndom nop
naxey macueat mintaj nej sitiül marangüch
minawijquiaw nejiw müjndiw mecueatayej
nómban? —ajüw nej.

8 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Moisés tapiüng alndom mecueatiün
mintajan cos tajaw nadam imeajtsan.
Naleaing nomb ngome atquiaj ajlüy. 9 Pero
nganüy xique sasaj icon sitiül nop naxey
macueat mintaj nej, acueátan, ngome
nejiür naxey mintaj nej, condom aaga
naxey quiaj apmaquiiüb alinop, nej a
naxey quiaj ajiür xeyay nisoet cos lamajiür
minajtaj nej. Aton jane apmaquiiüb nop
najcueat najtaj ajiür xeyay nisoet cos atnej
majiür minajtaj nej aton —aj nejiw.

10 Quiaj tapiüngüw minipilan nej:

—Sitiül atquiaj ajlüy naél wüx aljane
macueat mintaj nej, nómban ngo majneaj
majiüraran mintajaran —awüw.

11 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Ngome meáwan nipilan alndom
maiücüw wüx aaga ipiüngan quiaj. Áagan
leaw Teat Dios lamambeol müüch majlüyiw
atánan quiaj. 12 Ajlüy monxey ajiür cuane
wüx ngo mengoch owixaw: altiül atquiaj
ajlüy nde wijquiaw; altiül aljane tarang
nej wüx ombas nej; at altiül ngo mengoch
owix cos xeyay andiüm marang minajiüt
micambaj Teat Dios. Leaw ayaag alndom
majlüy atánan quiaj, ngo mengoch owix,
pues najneaj —aj nejiw.

Taquiüraab niüng ajlüy Teat Jesús acas
namix nine
(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

13 Condom taquiüraab niüng ajlüy nej
acas namix nine matepeayiw Teat Jesús,
mayac owix nej wüx omalüw nejiw, matün
monajneaj ocueaj Teat Dios müüch nejiw.
Minipilan nej taliquiaw ajcüw monquiiüb
namix nine. 14 Quiaj Teat Jesús tapiüng:

—Ijchan miünüw a namix nine niüng
sajlüy, nde mepalan. Cos ocueajiw nejiw
micambaj Teat Dios najlüy tiül cielo —aw.

15 Quiaj tajend omalüw namix nine, ndoj
taw quiaj.

Nop nejiür xeyay, tandeac aweaag Teat Jesús
(Mr. 10:17-31; Lk. 18:18-30)

16 Condom tajngot nop majaw Teat Jesús,
tatün nej manguiay, tasaj:
—Teat, sajaw ique najneaj irang. Nganüy
isaj xic Teat, ¿cuane najneaj netam naranga
para namb tiül cielo nacül quiaj meáwan
nüte? —aj nej.
17 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—¿Neol tepiüng xique nerangas na-
jneaja? Nejinguind nipilan ngo marang
najneaj. Áagan Teat Dios arang najneaj.
Nganüy sitiül indiüm meamb tiül cielo,
netam merang meáwan leaw tapiüng Teat
Dios marangüch —aj.
18 Quiaj tasaj nej aaga naxey quiaj:
—¿Ngün? —aj.
Teat Jesús tasaj nej:
—Nde membiy nejinguind; nde mejiür
pálwüx najtaj; nde merneed; nde mendeac
ngo maleaing wüx ombas alinop; 19 iyar an-
deac miteat mimüm; aton ijiür lasta alinop
atnej ijiürüy lasta iquiáyan quiaj —aj nej
Teat Jesús.
20 Quiaj tasaj nej aaga naxey quiaj:
—Teat, meáwan aag ayaj sayac wüx
ximeaats narang nde quich xic. ¿Cuane
alinoic netam naranga? —aw.
21 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Sitiül indiüm merang leaw palan,
quiür inüüb meáwan leaw almejiür,
condom imbaag ombeat meaach leaw
nipilan ngo majiür. Ndoj tewiün mendüüb
xic merang xenajiüt. Atquiaj apcanchiüm
meáwan nembeatmbeat leaw apmeaand
alinoic nüt tiül cielo —aj nej.
22 Wüx tanguiay aag ayaj, quiaj tamix
omeaats, taw quiaj, cos nej ajiür xeyay cua-
jantanej, ngo mandiüm mandrooch ombas.
23 Quiaj Teat Jesús tasaj minipilan nej:
—Naleaing sasaj icon xeyay naél ocuea-
jiw ajcüwa monjiür xeyay cuajantanej ma-
jmeliw tiül micambaj Teat Dios. 24 Sanandüy
wüx nasaj icon alinomb, ngo maél mamong
teowil nots ndiüc nop camello, ngo matnej
aél ocueaj nop nejiür xeyay, majlüy tiül
micambaj Teat Dios —aj nejiw Teat Jesús.
25 Wüx tanguiayiw aag ayaj minipilan nej
xeyay mbayatoj, tetünayej menguiayayej:
—Sitiül atquiaj ajlüy, ¿jane alndom maw
wüx asoet neje? —awüw.
26 Quiaj Teat Jesús tajaw teombasüw ne-
jiw, tapiüng:
—Nipilan ngondom mawün wüx asoet
nejinguind; pero Teat Dios ngo maél majaw
aag ayaj cos nej alndom marang cuajan-
tanej —aj nejiw.
27 Condom Pedro quiaj tasaj nej:
—Teat, xicona lanacueatiün meáwan
leaw tajiürasan para nandüjpiün ic. Jow
nganüy, ¿cuane sanaxoman wüx? —aj nej.
28 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Naleaing sasaj icon, alinoic nüt wüx
Teat Dios apmüüch marang jayats meáwan
cuajantanej leaw ajlüy wüx iüt, wüx Teat
Naxey apmasap najneajay niüng chetej
marang natang nenajiüt, apmajlüy quiaj
gajpiüp (12) niüng chetejow montangtang
monajiüt, niüng icona leaw mondüüb
xic apchetemeron mejawan wüx asoetiw
ajcüwa gajpiüp (12) ajlüy nipilan acualaats
Israel. 29 At aton jangantanej monyar
sandeac leaw acueat aniüng nej, acueat
miteat nej, mimüm nej, micoj nej, michiig
nej, mintaj nej, micual nej, tengwüy
macueat miíüt nej para mandüüb xic,
apmajlüy najneaj. Apmüjndiw xeyay,
ngo matnej leaw tacueatiw wüx a iüt
cam, aton apmapacüw tiül cielo meáwan
nüt. 30 Naleaing jane ayaag atnej alwüx
atam ajlüy nganüy, alinoic nüt apmajlüy
chingüy; at jane ayaag chingüy nej nganüy,
alinoic nüt apmajlüy natang tiül micambaj
Teat Dios —aj nejiw Teat Jesús.

20

Andeac andüy wüx monrang najiüt

1 Aton tasaj nejiw Teat Jesús:
—Cos tiül micambaj Teat Dios najlüy
tiül cielo, ajlüy atnej tarang nop nateat-
eran nejiür iüt. Cos nej taw űmban ar-
raw mayamb monrang najiüt macojchiw
najün uva. 2 Wüx taxom monrang na-
jiüt, tasoiquiw apmangüyaranüw noic nüt
noicnoic tomiün nasoic denario. Quiaj
tüüch mambüw marangüw minajiüt nej.
3 Condom taw alinomb wüx lapeay pinawan
ajüy nüt. Quiaj taxom tiül plas alacas
monxey tenguial ayambüw najiüt. 4 Quiaj
tasaj nejiw: "¿Ngwüy tabaatsa, meran-
gan najiüt tiül xecorrül mecojchiün xeúva?
Ndoj sanangüy icon atnej netam", aj ne-
jiw. Quiaj tambüw. 5 Camüm taw ali-
nomb aaga neneay najiüt laámb aplembem
nüt, at wüx lanchejliow nüt aton. Átan

taxom monrang najiüt atnej tilüy quiaj.
6 Condom taw alinomb lamitiüt nüt, níüngan taxom alacas aliw tiül plas, ngo maxomüw najiüt. Quiaj tasaj nejiw: "¿Neol tejlüyíünan ningüy pal nüte; ngo mexoman najiüta?", aj nejiw. 7 Quiaj tapiüngüw: "Cos nejinguind ngo miün mayamb xicon", awüw. Quiaj aaga neneay najiüt tasaj nejiw: "Quiüran irangan najiüt tiül xecorrül aton, ndoj sanangüy icon atnej netam", aj nejiw.
8 Wüx laűmb tiüt aaga nüt, quiaj aaga neneay najiüt tasaj aaga naxey leaw tayac majlüy wüx majaw monrang najiüt: "Iwüniw tiül najiüt, ingüy minajiütüw nejiw. Ingüy ajan wüx teoj mapeay, ndójwüx leaw mbas mapeay", aj. 9 Wüx tapeayiw ajcüw monrang najiüt leaw tajmeliw lamitiüt nüt, tangüyeranüw palan noicnoic denario anopnopoj. 10 Condom wüx tatüch nejiw leaw mbas majmeliw tiül najiüt, apiüngüw a nejiw apmüjndiw wüx alquiriw; naleaing tüjndiw atówan nej aton noic denario.
11 Tayariw, pero naleaing tajcüyiw, tandeacndeacüw wüx ombas aaga neneay najiüt.
12 Tasajüw: "Ajcüwa teoj majmeliw tiül najiüt, ¿wül arangüw najiüta? Áagan noic ores tarangüw, pero ique tengüy atow nej ingüy xicon. Nganüy xicona tarangasan xeyay najiüt, sandeowan tiül nerraar mbich nüt", ajüw nej. 13 Quiaj tapiüng aaga neneay najiüt, tasaj nop nerang najiüt: "Amigo, xique ngo narang nicuajind ngo majneaj wüx imbasan. ¿Neol ngwa, landoj lamandeacaatsa sanangüy icon noic denario?
14 Iyar leaw sangüy ic quiaj, quiür. Xique sandiüm nüüch aaga teoj mapeay atow nej süüch ic. 15 ¿Neol, ngome alndom narang leawa xic sandiüm wüx xetomiüna? ¿Ngwüy, ngo majneaj mejaw xic ajcan sandiüm nambeol nejiw aton?" aj. 16 Aton tapiüng Teat Jesús:

—Altiül leawa mbas nejiw, apmajlüyiw teoj, at leawa teoj nejiw apmajlüyiw mbas. Cos xeyayiw leaw najpajüw, pero napateayiw leaw narriüjtüch —aw.

Tandüy wüx mapiüng apmambiyeran
(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

17 Wüx Teat Jesús aliw tiül tiiüd laambüw andüyiw Jerusalén, quiaj tawün nejiw mbiüjlatoj mbeay tiiüd ajcüwa gajpiüp (12) minipilan nej, tasaj:
18 —Nganüy laambaats andüyiiüts Jerusalén niüng Teat Naxey apmayacüch teowixaw montangtang miteaats at ajcüwa mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés. Quiaj apmapiüngüw mandeow. 19 Aton apmayacüw nej teowixaw napeay miün nipilan, apmitsojow nej, apmawüjchiw, ndoj apmambiyaw wüx cruz. Pero naleaing wüx er nüt apmapac alinomb —aj nejiw Teat Jesús.

Leaw tatün mimüm Jacobo y Juan
(Mr. 10:35-45)

20 Condom nop najtaj mimümüw a Jacobo at a Juan, micual nejiw Zebedeo, tamb nóiquian maquiüjpüw majawüw Teat Jesús. Taquieel tiüt micos nej teombas cos andiüm matün alcuane. 21 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—¿Cuane indiüm, müm? —aj nej.

Quiaj tapiüng aaga najtaj:

—Teat, wüx nüt apchetemear merang natang nenajiüt tiül micambaj, ijchaw chetemoj ajcüwa xecual cam aton, nop amb wüx miác iwix alinop amb wüx miquiamb —aw.

22 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Ngo mejawan leaw itüniün. ¿Ngwüy alndom memongochiün xeyay necoye atnej xique sanamongoche? ¿Ngwüy alndom mendeowana atnej xique sanandeowa? —aj nejiw.

Quiaj tapiüngüw:

—Alndom —awüw.

23 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Naleaing, netam memongochiün xeyay necoy atnej xique sanamongoch, aton apmembiyaranan; pero aaga ipiüngan chetemeron wüx xeác y wüx xequiamb, mbich aag ayaj ngome xique alndom nüüch aljane, néjan quiaj Xeteat ajlüy wüx müüch leaw lamateots müüch —aj.

24 Wüx tanguiayiw aag ayaj ajcüw algajpowüw (10) minipilan nej, quiaj tajcüyiw; ngo majneaj majawüw ajcüw alijpüw nechigayej quiaj. 25 Condom Teat Jesús tapaj masaj nejiw, tapiüng:

—Lamejawan nguineay arangüw monajiüt tiül meáwan cambaj, cos arangüw apatüw atnej lamaneayiw nómban meáwan nipilan leaw ajlüyiw wüx; átan minatangüw nejiw ngo majiürüw lasta nejinguind. 26 Pero tiül icona ngondom merangan atquiaj. Cos jane andiüm marang natang tiül icona netam mambeol

icon. [27] Aton sitiül aljane tiül icona andiüm
marang más netam ajlüy, netam marang
atnej nop nembeol. [28] Atquiaj ajlüy wüx a
Teat Naxey cos nej ngo miün mambeolaran,
nej tiün mambeol meáwan nipilan, at
mandeow mangüy asoet xeyay nipilan —aj
nejiw.

Teat Jesús tüüch majneaj ijpüw somb
(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

[29] Wüx tawüw tiül cambaj Jericó xeyay
nipilan almandüjpiw Teat Jesús. [30] Aliw
quiaj ijpüw monxey nesomb, alchetemoj
mbeay tiiüd. Wüx tanguiayiw Teat Jesús
namong, quiaj tepajüw, tapiüngüw:

—¡Teat Naxey, micual teat David, ijiür
xicon lasta! —awüw.

[31] Ajcüwa nipilan taliquiaw nejiw ma-
palüw ombeayiw, naleaing nejiw tepajüw
napac, tapiüngüw:

—¡Teat Naxey, micual teat David, ijiür
xicon lasta! —awüw.

[32] Quiaj lembet Teat Jesús, tapaj ajcüwa
somb quiaj, tatün manguiay nejiw, tapiüng:

—¿Cuane indiüman metüniün wüx xim-
basa? —aj nejiw.

[33] Quiaj tasajüw nej:

—Teat, sandiüman ram xeniüjcan
—ajüw nej.

[34] Quiaj Teat Jesús tajmiüc omal omeaats
majaw nejiw, tayac owix wüx oniüjcüw
nejiw. Andűüban ajneajiw, nómban rat
oniüjcüw. Condom tambüw mandüjpiw
Teat Jesús aton.

21

Teat Jesús tajmel tiül Jerusalén
(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

[1] Wüx laliüc matüchiw Jerusalén,
tapeayiw tiül cambaj Betfagé niüng ajlüy
mitiüc Olivos. Quiaj Teat Jesús tüüch mamb
ijpüw minipilan nej. [2] Tasaj:

—Quiüran tiül aaga cambaj najlüy
alareng niüng ajlüyiiüts. Quiaj apmexoman
nop bur neóel, almaquiiüb nop quicheech
bur micual nej. Ichejtiün, iquiüjpan
miün. [3] Sitiül aljane aleaic masaj icon,
isajan: "Teat Naxey apmetam nej, ndoj
apmatsoriich alinomb", irajan —aj nejiw
Teat Jesús.

[4] Atquiaj tajlüy para majlüy atnej tapiüng
nop nendeac andeac Teat Dios, cos tapiüng:
[5] Isajan a cambaj Jerusalén:

"Ijawan, jogüy minatang nenajiüt icuea-
jiün, aliüc majaw icon,
Nej ngome nerangrangüy, najneaj
omeaats;
ajtep nop quicheech bur, micual nej nop
bur nemalmal naűm", aw.

[6] Quiaj tambüw minipilan nej. Tarangüw
meáwan atnej lamasaj nejiw Teat Jesús.
[7] Taquiüjpüw miün a bur maquiiüb micual
nej. Quiaj tapojchiw teopechiw a bur
apixaw nejiw. Condom Teat Jesús tajtep
chetem wüx. [8] Meáwan nipilan, tapüjchiw
tiüt apixaw nejiw tiül tiiüd, altiül tapoliw
omal xiül mayacüw tiüt tiül tiiüd. [9] Ajcüwa
nipilan quiaj teapajüw napac, átan na-
mong ombas, átan aliüc tamiün, tenguial
mapiüngüw:

—¡Najneajay arang micual teat David!
¡Nangaj ajlüy aaga niün, üüch nej miün Teat
Dios! ¡Najneajay ajlüy Teat Dios tiül cielo!
—awüw.

[10] Condom wüx Teat Jesús tajmel tiül
cambaj Jerusalén meáwan nipilan tendeac-
ndeacüw wüx, tatüniw manguiayiw:

—¿Jane aag ayaja? —awüw.

[11] Altiül nipilan tapiüngüw:

—Aag ayaj aaga Jesús naw tiül cambaj
Nazaret tiül Galilea. Nej nop nendeac an-
deac Teat Dios —awüw.

Tawün tiül a nadam nangaj iüm leaw ngo
metam majlüy quiaj
(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

[12] Condom Teat Jesús tajmel tiül aaga
nadam nangaj iüm ocueaj Teat Dios. Quiaj
tapots mawün meáwan monüjpeay at
mongalüy leaw aliw tiül. Aton tatech
ninguiün mimesüw mongowüüch tomiün,
at mibangüw monüüb palom. [13] Tasaj nejiw:

—Tiül Nangaj Mipoch Teat Dios apiüng:
"Saniüng ajlüy niüng apmatajcüch orar",
aw Teat Dios. Pero icona lamerangan aaga
nangaj iüm cam atnej niüng axotüy mon-
eed —aj nejiw Teat Jesús.

[14] Tambüw majawüw nej tiül nadam
nangaj iüm leaw nesomb at leaw necoex,
nej tataag nejiw majneaj. [15] Ajcüwa
montangtang miteaats at mondüy wüx
aaga poch tüünd Moisés tajcüyiw wüx
tajawüw meáwan najneajay ateócan leaw
teamarang Teat Jesús; at wüx tanguiayiw
nguineay a namix monguich teapajüw tiül
nadam nangaj iüm, cos teamapiüngüw:

"¡Najneajay arang micual mixejchiiüts David!" awüw. [16] Tasajüw Teat Jesús:

—¿Quia ngo menguiay cuane teamapiüngüw wüx ique ajcüw ayaja? —ajüw nej.

Quiaj tasaj nejiw:

—Ajaj, teananguiay. ¿Jowa icona ngomeaag meteowan tiül Mipoch Teat Dios? niüng apiüng atcüy:

Xique lanayac teombeayiw namix monguich at namix nine aaga poch mapiüngüw najneajay irang —aj nejiw Teat Jesús.

[17] Condom taw quiaj tacueat nejiw, tamb andüy tiül cambaj Betania. Quiaj tacül aaga ongwiiüts quiaj.

Teat Jesús talic a toc
(Mr. 11:12-14, 20-26)

[18] Wüx rat tiüt, quiaj tamb Teat Jesús andüy Jerusalén alinomb. Wüx aleamb tiül tiiüd tind üet. [19] Tajaw noic owil toc almbeay tiiüd. Quiaj tamb majaw, naleaing ngo maxom wüx nicuajind, áagan aóp majlüy wüx. Quiaj Teat Jesús tasaj aaga toc:

—¡Aleaw atogüy ümb minüt, lango mejiür ióng nómban! —aj.

Quiaj tawaag a toc. [20] Wüx tajawüw aag ayaj minipilan nej mbayajow. Tasajüw Teat Jesús:

—¿Neol nguineay ajen awaag a toc quiaja? —ajüw.

[21] Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Naleaing sasaj icon, sitiül naleaing iyacan imeajtsan wüx xique, ngo mechiwean imeajtsan, alndom merangan cuajantanej. Ngome áagan wüx toc quiaj alndom merangan, alndom mesajan aaga tiüc quiaj: "Iriow ningüy, quiür indüy tiül ndec", merajan, y atquiaj apmajlüy. [22] Meáwan leaw apmetüniün wüx apmetajcan orar, apmeajndiün sitiül ipiüngan tiül imeajtsan alndom majlüy —aj nejiw.

Tasajüw Teat Jesús nguiane tayar minajiüt nej
(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

[23] Condom Teat Jesús tajmel tiül nadam nangaj iüm. Wüx tenguial aquiaach nipilan, quiaj tambüw majawüw nej montangtang miteaats at montangtang monajiüt tiül nipilan israel. Tatüniw nej manguiayiw, tapiüngüw:

—¿Nguiane iyar minajiüt merang aag ayaja? ¿Jane neech ique? —awüw.

[24] Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—At a xique aton sanatün nanguiay icon noic poch. Sitiül apmesajan xic, at a xique aton sanasaj icon nguiane nayar xenajiüt narang aag agüy. [25] Jow a Juan, wüx tüüch yow nipilan, ¿jane tasaj nej marang aag ayaja? ¿Diosa, ngwüy nipilana? —aj nejiw.

Quiaj tendeacndeacüw nejeyéjan quiaj, tapiüngüw:

—Sitiül apmapiüngaats Teat Dios neech nej miün, quiaj apmasaj icoots: "¿Neol ngo meyariün andeac neje?" apmaw. [26] Sitiül apmapiüngaats nipilan, pues imbolaats mandüyiiüts cambaj, cos meáwan nipilan apiüngüw aaga Juan quiaj nop nendeac andeac Teat Dios nej —awüw.

[27] Áag tasajüw Teat Jesús:

—Ngo najawan —awüw.

Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—At a xique aton ngo nasaj icon jane neech xic niün narang leaw teanarang cam —aj nejiw.

Andeac andüy wüx ijpüw nacualaran

[28] Aton tasaj nejiw:

—¿Cuane ajiür meyajcan aaga sanandeac cama? Tajlüy nop naxey ajiür ijpüw micual nej. Condom tamb matüch niüng ajlüy nop, tasaj: "Nganüy xecual, quiür irang najiüt tiül micorrül xeúva", aj. [29] Quiaj tasaj nej micual nej: "Ngo mind", aw. Ndoj leaad omeaats ngo majneaj arang, quiaj tamb marang najiüt. [30] Condom aaga naxey tamb majaw alinop micual nej. Tasaj níüngan atnej landoj masaj a nop. Quiaj tapiüng micual nej: "Najneaj teat, sanamb", aw. Ndoj ngo mamb. [31] ¿Jow nganüy, ngün tiül nejiw tarang leaw andiüm miteatiw nejiw? —aj nejiw Teat Jesús.

Quiaj tapiüngüw:

—Aaga nasoic ombas —awüw.

Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Naleaing sasaj icon, ajcüwa monsap mitomiün cambaj at monjüyjüy montaj apmajmeliw ombas tiül micambaj Teat Dios, ngo mat icona. [32] Cos aaga Juan neech yow tiün masaj icon nguineay merangan najneaj, pero icona ngome teyariün andeac nej. Pero altiül ajcüwa monsap mitomiün cambaj, aton altiül monjüyjüy montaj tayariw nej andeac. Icona masey tejawan aag ayaj, ngo leaam imeajtsan mecueatiün irangan ngo majneaj, meyariün andeac nej.

Andeac andüy wüx ngo majneaj monrang najiüt

(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

33 'Inguiayiün alinoic leaw sanasaj icon:
Tajlüy nop nateateran tapiür xeyay owil
uva tiül micorrül nej, tarang najneaj owil
corrül. Condom tarang noic pil tiüt tiül
piedra niüng apmacuüücharan najün uva
maw miyow nej. Aton tarang nop na-
jal oleaj iüm nasoic torre niüng alndom
macüleran cawüx majiürüch a corrül.

'Ndoj tayac teowix nipilan aaga corrül
quiaj, cas tamb andüy alinoic iüt. 34 Wüx
lamatüch a nüt mapeederan najün uva,
quiaj aaga neneay corrül tüüch mamb acas
monbeol nej majawüw monrang najiüt,
mayariw leaw netam müünd neneay iüt.
35 Naleaing ajcüwa monrang najiüt tasapüw
ajcüwa monbeol. Nop tatoliw, alinop nóm-
ban tambiyaw, alinop taloxiw. 36 Aaga ne-
neay iüt quiaj tandüy wüx müüch mamb
alacas monbeol nej. Atanej tarangüch wüx
ombasüw aton.

37 'Ndójwüx quiaj tüüch mamb micual
nej, cos tapiüng: "Netam mayariw andeac
xecual", aw. 38 Naleaing ajcüwa monrang
najiüt, wüx tajawüw micual neneay iüt,
quiaj tapiüngüw nejíwan quiaj: "Nej aag
ayaj apmeneay aaga corrül cam. Tabaats
mambiyaats, ndoj icoots apmaneayiiüts a
iüt cam", awüw. 39 Quiaj tasapüw mawüniw
tiül corrül, ndoj tambiyaw nómban.

40 'Jow, wüx apmapeay aaga naxey ne-
neay iüt, ¿cuane apmarang wüx ombasüw
ajcüwa monrang najiüt quiaja? —aj nejiw.

41 Quiaj tapiüngüw:

—Aaga neneay iüt apmambiy ajcüwa
ngo majneaj monrang najiüt quiaj, ngome
apmajiür nejiw lasta. Condom aaga iüt
apmayac teowix alinoic ajlüy monrang na-
jiüt para alndom müjchiw nej leaw netam
müünd wüx apmatüch a nüt mapejtich na-
jün uva —awüw.

42 Condom tasaj nejiw Teat Jesús:

—¿Neol, ngo meteowan nguineay
apiüng tiül Mipoch Teat Dios? cos apiüng:

Aaga piedra leaw taloxiw ninguiün mon-
rang iüm,
nganüy laíün marang xeyay netam piedra
tiül oxing iüm.
Teat Dios nerang aag ayaj,
ajawaats aag ayaj xeyay najneaj, aw.

43 'Pares sasaj icon langome apmejlüyiün
tiül micambaj Teat Dios. Apmüünd palpál-
wüx nipilan leaw apmarang atnej andiüm
Teat Dios. 44 Jane apmajmiüc wüx aaga
piedra quiaj apmapol nej. Pero sitiül aaga
piedra quiaj apmajmiüc wüx ombas aljane,
nómban apmacuiaach nej tiüt —aj nejiw.

45 Ajcüwa montangtang miteaats y
fariseos, wüx tanguiayiw leaw teamandeac
Teat Jesús, quiaj leaad omeajtsüw aag ayaj
andüy wüx ombasüw nejiw amb apiüng.
46 Quiájan tandiümüw masapüw nej; pero
naleaing timboloj mandüyiw cambaj, cos
meáwan nipilan apiüngüw Teat Jesús nop
nej nendeac andeac Teat Dios.

22

Andeac andüy wüx nop nengoch owix

1 Teat Jesús tandüy wüx alinomb masaj
nejiw acas poch ngome aleaing miün,
tapiüng:

2 —Tiül micambaj Teat Dios ajlüy atnej
arang nop minatang nenajiüt, tayac
nangos nüt wüx angoch owix micual nej.
3 Tüüch mambüw mimonbeol nej majanüw
leaw najpajüw niüng aaga nengoch owix.
Naleaing ajcüwa najpajüw quiaj, ngo
mandiümüw mambüw. 4 Tandüy wüx
müüch mamb alacas mimonbeol nej, tasaj:
"Isajan ajcüwa landoj iün majpajüw: Landoj
lajlüy leaw apmüeteran, lanambiy xeboy,
at leaw naxipxip xenimal. Meáwan lajlüy,
isajan miünüw niüng nengoch owix",
aj nejiw. 5 Ajcüwa iün majpajüw quiaj,
ngo mandiümüw. Nop tamb tiül corrül,
alinop tamb menüjpeay. 6 Alacas tasapüw
ajcüwa monbeol, quiaj tapots matoliw, ndoj
tambiyaw nómban. 7 Wüx tanguiay aag ayaj
a minatang nenajiüt tajcüy xeyay, tüüch
mambüw misoldados nej mandrojchiw
ombas ajcüwa ngo majneaj nipilan quiaj,
mambel micambajüw nejiw. 8 Condom
quiaj tasaj mimonbeol nej: "Meáwan
lajlüy, pero ajcüwa najpajüw ngo metamüw
nicuajind. 9 Nganüy quiüran meáwan tiül
tiiüd, isajan nipilan leaw apmexoman ich
miünüw ningüy niüng nengoch owix",
aj nejiw. 10 Quiaj tambüw tiül tiiüd
ajcüwa monbeol quiaj, tapots masojnongoj
meáwan nipilan leaw axomüw, masey
monrang najneaj, masey monrang ngo

majneaj. Condom chipiow a nden niüng
nengoch owix.
11 'Condom aaga minatang nenajiüt quiaj
tajmel majaw meáwan monlüy quiaj. Quiaj
tajaw altiül nop ngo masooig apix nej at-
nej netam majiür monamb niüng nengoch
owix. 12 Quiaj tasaj: "Amigo, ¿neol nguineay
tejmel ningüy sitiül ngo mesooig leaw asoi-
jquiw monamb niüng nengoch owixe?" aj.
Aaga naxey quiaj lombójan, ngo mendeac.
13 Quiaj aaga minatang nenajiüt tasaj mi-
monbeol nej: "Isapan, itsajcan oleaj owix,
iloxiün ninguiün tiül ngo majneaj tiül po-
jniün niüng ajlüy monjiünts, niüng aporros
olüiqueran", aj nejiw. 14 Cos xeyay najpa-
jüw, pero napateay narriüjtüch —aw Teat
Jesús.

¿Netam majwan tomiün andüy tiül Roma?
(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

15 Condom tawüw quiaj ajcüwa fariseos,
tapots mandeacndeacüw nguineay alndom
masapüw Teat Jesús wüx leaw apmandeac.
16 Quiaj tüjchiw mamb minipilanüw nejiw
at alacas minipilan Herodes masajüw Teat
Jesús, tapiüngüw:

—Teat, sajawan ique xeyay indiüm me-
jaw manderac leaw naleaing, aton iquiaach
leaw apiüng Teat Dios atnej netam. Ique
ngo mepiüng wüx leaw andeac nipilan.
Aton ique ngo meamb wüx mejaw jane
netam jane ngwüy. 17 Sandiüman nanguiay-
iün leaw apmepiüng Teat. ¿Naleaingue
netam majwan tomiün müünd a minatang
nenajiüt nenüt César, ngwüy ngo metama?
—ajüw nej.

18 Naleaing Teat Jesús cos lamajaw neol
tatüniw manguiayiw, quiaj tasaj nejiw:

—¡Icona monwüyay arang najneaj!
¿Neol tendiüman mesapan xic wüx leawa
sanapiünga? 19 Chiün najaw aaga tomiün
leaw apmüünd minatang nenajiüt —aj
nejiw.

Quiaj tüjchiw nej majaw noic tomiün
nasoic denario. 20 Almajaw, quiaj tasaj nejiw
Teat Jesús:

—¿Jane mitey, jane minüt alwüx a
tomiün cama? —aj nejiw.

21 Quiaj tasajüw nej:

—César —awüw.

Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Ijchan a César leaw ocueaj nej, at aton
ijchan Teat Dios leaw ocueaj nej —aj nejiw.

22 Wüx tanguiayiw aag ayaj mbayajow
manguiayiw, acueatíwan nej, tawüw quiaj.

Wüx apmapacaran tiül mondeow
(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

23 Tíülan aaga nüt quiaj tapeayiw ma-
jawüw Teat Jesús acas saduceos. Ajcüw ayaj
apiüngüw mondeow langome apmapacüw
alinomb. Tatüniw manguiayiw:

24 —Maestro, teat Moisés apiüng sitiül
nop naxey mandeow, nganaw majiürüw
micualüw nejiw, michiig nej netam men-
goch owix aweaag aaga lemben omal naj-
taj quiaj, majiürüw micualüw nejiw atnej
majlüy micual micoj nej. 25 Atquiaj tajlüy
tiül xicona, cos tajlüy ayaíw monxey nop
necual nejiw. Aaga natang tiül nacojaran
tengoch owix, ndoj tandeow nganaw ma-
jiürüw micualüw nejiw. Condom michiig
nej tengoch owix aweaag aaga lemben
omal quiaj. 26 Atanej tajlüy wüx michiig
nej, tandeow aton. Condom átan amb
alinop michiig nej. Atquiaj tengoch owixaw
maquiüjpüw aaga najtaj meáwan ajcüwa
ayaíw monxey. 27 Ndójwüx, nejay a najtaj
tandeow. 28 Jow alinoic nüt wüx apma-
pacaran tiül mondeow, ¿ngün tiül nejiw
ajcüwa ayaíw monxey apmaquiüjpüw aaga
najtaj quiaja, cos meáwan tengoch owixaw
maquiüjpüw? —ajüw nej.

29 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—¡Ngo mejawan cuane teamendeacan
quiaj, cos ngo mejawan cuane ajlüy tiül
Mipoch Teat Dios; aton ngo mejawan cuane
alndom marang Teat Dios! 30 Cos wüx apma-
pacaran alinomb ngome apmequiiübayej,
cos apmajlüyeran nóiquian atnej ánge-
les ocueaj Teat Dios najlüyiw tiül cielo.
31 Nganüy wüx aaga ipiüngan apacaran tiül
mondeow, ¿neol, nómban ngomeaag me-
teowana nguineay apiüng Teat Diosa? Cos
apiüng: 32 "Xique Midios Abraham, Mi-
dios Isaac, Midios Jacob, ajcüw tajlüyiw
tanomb", aw. Cos Teat Dios ngome Mi-
diosüw mondeow, nej Midiosüw leaw alma-
pac —aj nejiw Teat Jesús.

33 Nipilan wüx tanguiayiw aag ayaj
mbayajow manguiayiw aquiaach.

¿Ngün tiül a poch tüünd Moisés alwüx atam?
(Mr. 12:28-34)

34 Wüx ajcüwa fariseos tanguiayiw
nguineay Teat Jesús lamüüch mapalüw

ombeayiw a saduceos, quiaj canchiütoj.
35 Condom nop tiül nejiw, nop nendüy wüx
minawiig Moisés, tatün manguiay Teat
Jesús majaw cuane apmapiüng, tasaj:
36 —Maestro, ¿ngün tiül aaga poch tüünd
Moisés más xeyay netam marangüche?
—aj.
37 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—"Netam mendiüm Teat Dios con
imeaats, con miespíritu, con mifis aton."
38 Aag ayaj alwüx atam, ombas netam
marangüch. 39 Alinoic andűüban landiüm
atnej, apiüng: "Ijiür lasta jangantanej atnej
ijiürüy lasta iquiáyan quiaj". 40 Naw wüx
aaga ijquiaw poch andeac Teat Dios quiaj,
ajlüy meáwan poch leawa Moisés tayac,
at leaw taquiajchiw mondeac andeac Teat
Dios —aj nej Teat Jesús.

¿Jane mixeech a Cristo?
(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

41 Wűxan canchiüjow quiaj a fariseos,
quiaj tatün manguiay nejiw Teat Jesús.
42 Tapiüng:
—¿Cuane ipiüngan wüx aaga Cristo, aag
lapiürang aliüca? ¿Jane mixeech neje? —aj
nejiw.
Quiaj tapiüngüw:
—David —awüw.
43 Condom Teat Jesús tasaj nejiw:
—Neol, nguineay a David tasaj: "Teat
Naxey", maj, wüx tandeac leaw tasaj
nej Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, cos
tapiüng:
44 Teat Dios tasaj a Teat Naxey, aaga Cristo:
"Cheter ningüy amb wüx xeác,
leaw ndoj nayac moncüy majaw ic
maquiejliw micosüw nejiw timbas",
aw.
45 ¿Nguineay alndom mapiürang David mix-
eech aaga Cristo, sitiül nejay David tasaj:
"Teat Naxey", maja? —aj nejiw Teat Jesús.
46 Quiaj nejinguind ngondom mangoch
nej andeac. Ajan wüx aaga nüt quiaj nejin-
guind ngome tandüy wüx matün manguiay
nej nicuajind.

23

Tandeac wüx fariseos y wüx mondüy wüx a poch tüünd Moisés
(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

1 Condom Teat Jesús tasaj minipilan nej,
at altigüy nipilan aton, tapiüng:
2 —Ajcüwa mondüy wüx aaga poch tüünd
Moisés, at ajcüwa fariseos chetetoj niüng
chetet a Moisés maquiajchiw wüx leawa
nej tapiüng. 3 Icona netam meyariün
leaw aquiajchiw, netam merangan leaw
apiüngüw; pero naleaing, nde merangan
atnej arangüw nejiw, cos nejiw aquia-
jchiw najneaj, pero ngo marangüw at-
nej. 4 Nejiw üjchiw nipilan mamalüw
leaw xeyay naűm ngondom mamalüw;
pero nejiw ngo mandiümüw marrejquiw
aag ayaj masey naag nots micual ow-
ixaw. 5 Meáwan leaw arangüw, arangűwan
majaw nejiw nipilan. Xeyay andiümüw
maoeliw teombas omalüw at wüx owixaw
nejiw aaga nine iquial acas Mipoch Teat
Dios atnej ajlüyay marangüw. Naleaing
nejiw xowüy andiümüw mayacüw leaw
nadamdam. Aton apixaw nejiw leaw asoi-
jquiw ajiür najaljal misoots nej ngo matnej
leaw asoijquiw meáwan nipilan. 6 Aton
wüx ajlüy monet xowüy ayambüw chete-
moj niüng ajlüy natangtang monajiüt. Átan
ayambüw chetemoj niüng alndom malom-
baranüw tiül sinagogas. 7 Aton xowüy
andiümüw matepeay nejiw nipilan tiül
plas, xowüy andiümüw masoiquiw Rabí,
Rabí, majowiw.
8 'Icona nde meyambyamban mesoiquiün
Rabí, cos meáwan icona ijlüyiün atnej ner-
chiigayon, nercojayon itowtowíün ijlüyiün.
Áagan nop nequiaach icon ajlüy, aag ayaj a
Cristo leaw lapiürang aliüc. 9 Nde mepiün-
gan wüx nejinguind ningüy wüx a iüt cam:
miteatiiüts, merawan, cos áagan Teat Dios
najlüy tiül cielo alndom mepiüngan wüx
miteatiiüts. 10 Nde mendiüman mesoiquiün
minatang icon, cos áagan a Cristo leaw
lapiürang aliüc, nejay minatangan. 11 Jane
ayamb nguineay mambeol jangantanej tiül
icona, aag ayaj ajlüy atnej natang tiül icona.
12 Cos jane ayaag nej natang, apmüünd
marang nop ngo membeat nicuajind; aton
jane ayaag nej ngo membeat, nej apmarang
natang.
13 '¡Pobre icona, mondüy wüx aaga poch
tüünd Moisés, at aton icona fariseos, ndeac
mbeay! ¿Neol ipalan a nipilan, ngo mea-
jchiün majmeliw tiül micambaj Teat Diosa?
Icona ngo mendiüman mejlüyiün tiül, aton
ngo meajchiün majmeliw leaw andiümüw
majmeliw.

[14] '¡Pobre icona, mondüy wüx aaga poch
tüünd Moisés, at icona fariseos, ndeac
mbeay! Cos inojtiün aniüngüw monlem-
ben omal montaj at meáwan almajiürüw;
ndoj itajcan orar xeyay para majaw icon
nipilan, nguineay alndom mexotan iran-
gan ngo majneaj, aag ayaj imbeayíünan.
Cos temerangan atquiaj, apmajmel xeyay
isoetiün.
[15] '¡Pobre icona, mondüy wüx a poch
tüünd Moisés, at icona fariseos, ndeac
mbeay! Cos ijüyjüyiün nguiajantanej wüx
iüt, aton tiül ndec, meyamban nipilan
mandüjpiw wüx nguineay irangan. Wüx
lamandüjpiw leaw irangan, quiaj lamea-
jchiün marangüw xeyay ngo majneaj, al-
wüx quiriw ngo matnej leaw irangan.
[16] '¡Pobre icona, at icon somb montiib
mitiiüd alinop! Neol ipiüngan: "Sitiül al-
jane mapaj wüx minüt aaga nadam nan-
gaj iüm cam, aag ayaj ngo membeat; pero
jane apmapaj minüt a oro najlüy tiül
nadam nangaj iüm, aag ayaj mbich nem-
beat, netam marang leaw tapiüng", mer-
awan. [17] ¡Icona nerchachiün, nersomban!
¿Neol, ngün alwüx atam, aaga oro, ngwüy
nadam nangaj iüma, aaga neech marang
nangaj a oro? [18] Aton ipiüngan: "Jan-
gantanej leaw apmapaj minüt aaga artül
aag ayaj ngo membeat; pero jane apma-
paj minüt nichech najmel wüx artül, aag
ayaj mbich nembeat, netam marang leaw
tapiüng", irawan. [19] ¡Icona nerchachiün,
nersomban! ¿Ngün alwüx atama, aaga
nichech, ngwüy aaga artül leawa neech
mangaj aaga nicheche? [20] Leaw apaj minüt
artül, aton apaj minüt meáwan leaw najmel
wüx. [21] At leaw apaj minüt a nadam nangaj
iüm, ngome áagan minüt nadam nangaj
iüm quiaj apaj, at apaj Teat Dios aton cos
nej acül quiaj. [22] Aton jane apaj minüt cielo,
apaj minüt niüng chetej Teat Dios. Ngome
áagan aton apaj minüt Teat Dios cos nej
quiaj chetej.
[23] '¡Pobre icona, mondüy wüx a poch
tüünd Moisés, at icona fariseos, ndeac
mbeay! Icona iyacan diezmo naw tiül
ajcüwa najmboc angan soex nenüt menta,
inix, comino; pero naleaing icueatíünan
ngo merangan leaw alwüx atam naw tiül
aaga poch tüünd Moisés. Aag ayaj, meran-
gan leaw najneaj, netam mejiüran lasta jan-
gantanej, aton netam meyacan imeajtsan
wüx Teat Dios. Ajcüw ayaj xeyay netam
meyacan imeajtsan wüx merangan. Aton
ngondom mecueatiün meyacan midiezmo-
jan. [24] ¡Icona at icon somb montiib miti-
iüd alinop, cos ilalan leaw apmenganeowan
ngana melajan tiül xix, pero ngo meyajcan
sitiül melajan tiül nop camello!
[25] '¡Pobre icona mondüy wüx poch tüünd
a Moisés, at icona fariseos, ndeac mbeay!
Ijantsan ombas a tas, at a polat, pero ngo
meyamban imeajtsan nguineay texoman
leaw apmeyacan tiül, cos meáwan ixomx-
ománan wüx inejtiün. Aton ngondom mer-
sapayon wüx mecueatiün merangan ngo
majneaj. [26] ¡Icona fariseos somb! Netam
ombas mejantsan amb tiül a tas at a polat,
quiaj mbich apmerixix amb wüx ombasüw.
[27] '¡Pobre icona mondüy wüx poch tüünd
a Moisés, at icona fariseos, ndeac mbeay!
Cos ijlüyiün at icon mioxiüt mondeow.
Ajüic rajnüy ombas; pero amb tiül chip-
iow olaats, najmboc. [28] Atquiaj ijlüyiün
icona aton, cos ajüic najneaj irangan, pero
naleaing irangánan majaw icon nipilan.
Tíülan icona xeyay ngo majneaj amb wüx
imeajtsan, at irangrangayon wüx meran-
gan cuajantanej ngo majneaj.
[29] '¡Pobre icona mondüy wüx poch tüünd
Moisés, at icona fariseos, ndeac mbeay!
Neol a icona itajcan majneaj mioxiütüw
ajcüwa mondeac andeac Teat Dios. At in-
choman irangan mimbaj nej ajcüwa nine
iüm tarangüch wüx oxiüt. [30] Ndoj ipiün-
gan: "Jondot sitiül xicona salnajlüyiün
wüx aaga nüt apacüw xexejchiün, nómban
ngo naquiüjpan wüx, wüx tambiyaw mon-
deac andeac Teat Dios", irawan. [31] Icónan
quiaj tenguial mejüiquichan naleaing icona
micual icon monbiy mondeac andeac Teat
Dios. [32] ¡Nganüy neol jane nepal icon ngo
merangan atnej tarangüw mixejchiün!
[33] '¡At icon ndiüc, micual icon ndiüc!
¿Nguineay apmeriowan wüx, ngo meam-
ban tiül biümba? [34] Nganüy sanüüch
miün xeyay mondeac andeac Teat Dios, at
mondüy, at monquiaach wüx xique. Icona
apmembiyan, altiül apmeyacan wüx cruz,
altiül apmewüjchiün tiül nangaj iüm. Aton
apmeyamban ombasüw tiül tiül cambaj.
[35] Quiaj apmejiüran xeyay isoetiün, meáwan
quiej leaw tajünch tiüt naw wüx tambiy-
eran Abel, nop nerang najneaj, ndoj wüx

a Zacarías micual Berequías, áag tembiyan
tiül asapüy nadam nangaj iüm maquiiüb
artül. 36 Naleaing sasaj icon, meáwan aag
ayaj apmamb wüx imbasan.

Teat Jesús tajiünts majaw moncül Jerusalén
(Lc. 13:34-35)

37 'ˡJerusalén, monaw tiül cambaj
Jerusalén! ¿Neol tenguial membiymbiyan
ajcüwa mondeac andeac Teat Diosa?
¿Neol teloxiün leawa Teat Dios üüch
miün masajüw icon wüx neje? ¡Xique
xeyay tandiümas naxejneng icon atnej
arang noic quit maxejneng micual nej
teombas miolümb nej; pero naleaing icona
ngo mendiüman! 38 Nganüy apmejawan
nguineay apmajcueat aaga nadam nangaj
iüm icueajiün. 39 Cos sasaj icon langome
apmexoman mejawan xic. Apmejawan
xic alinomb wüx apmatüch a nüt, quiaj
apmepiüngan: "Najneajay ajlüy aaga üüch
nej miün Teat Dios", apmerawan —aj nejiw
Teat Jesús.

24

Wüx apjarriüm a nadam nangaj iüm
(Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)

1 Wüx Teat Jesús taw tiül a nadam nangaj
iüm laámb apmamb, quiaj minipilan nej
tapots masajsajüw nej wüx najneajay ajlüy
aaga nadam nangaj iüm maquiiüb ajcüwa
nadamdam iüm andüüch aweaag nadam
nangaj iüm. 2 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—¿Ijawan meáwan aag ayaj? Naleaing
sasaj icon, alinoic nüt ngome apmajlüy
noic piedra mesapüy maquiiüb alinoic, cos
meáwan apmümb majarricharan —aj ne-
jiw.

Wüx laliüc ndrom ombas a iüt cam
(Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

3 Condom tambüw andüyiw wüx mitiüc
Olivos. Wüx Teat Jesús alchetem, quiaj
tatüniw manguiayiw nej minipilan nej wüx
tajlüyiw nejíwan quiaj, tasajüw:

—Teat, sandiüman mesaj xicon, ¿ngow
apmajlüy meáwan aag ipiüng quiaja?
¿Cuane apmajüic majaraw wüx iliüc
alinomb, wüx apmümb minüt a iüt cama?
—ajüw nej.

4 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Ijawan, nde mawaiich icon nejinguind.
5 Cos xeyay nipilan aliücüw miün, apma-
yariw xenüt, apmapiüngüw: "Xique aaga
Cristo", apmawüw; quiaj apmawaijchaw
xeyay nipilan. 6 Aton apmenguiayiün ap-
manderac wüx montsoj mapiüngüw la-
jlüy, tengwüy laliüc majlüy. Masey, nde
mbayameron, cos atquiaj netam majlüy;
pero nganaw matüch mümb minüt a iüt
cam. 7 Cos monaw tiül noic iüt apmem-
biyayej maquiüjpüw monaw tiül alinoic
iüt, at monaw tiül noic cambaj maquiiüb
monaw alinoic cambaj. Aton apmajlüy lop,
monandeow, at aton apmajlang nadamdam
ateam tiül palpálwüx iüt. 8 Meáwan aag ayaj
les tamelich ajlüy xeyay ngo majneaj, xeyay
necoy.

9 'ˡApmayacüw icon teowixaw monajiüt
müjchiw icon memongochiün necoy, aton
apmembiyaranan. Apmajcüyiw majawüw
icon meáwan nipilan ajcan iyariün sandeac.
10 Wüx aaga nüt quiaj xeyay leaw tapiüngüw
ayariw sandeac apmacueatiw. Altiül ap-
majcüyiw majawüw icon, altiül apmay-
acüw icon teowixaw monajiüt. 11 Apmajlüy
xeyay monwaiich. Apmapiüngüw mon-
deac andeac Teat Dios nejiw. Quiaj ap-
mawaijchaw xeyay nipilan. 12 Cos apmajlüy
xeyay ngo majneaj, langome apmajiürüw
lasta alinop. 13 Jane ngo macueat, pero
apmaíüc wüx meáwan aag ayaj leawa ümb
mamong, Teat Dios apmawün nej wüx.
14 Aaga najneaj nanderac cam leaw apiüng
wüx nguineay Teat Dios andiüm meáwan
nipilan majlüyiw tiül micambaj nej, ne-
tam manguiayiw meáwan palpálwüx nip-
ilan wüx iüt. Quiaj ndoj apmümb minüt
aaga iüt cam.

15 'ˡTanomb teat Daniel, nop nendeac an-
deac Teat Dios, tarang wüx nawiig, tapiüng
wüx aaga xeyay ngo majneaj leaw apmüüch
ndrom ombas cambaj. Wüx apmejawan
aag ayaj lajlüy lapeay tiül aaga nadam
nangaj iüm —jane teamateow ich mayamb
omeaats majaw cuane wüx apiüng. 16 Quiaj
leaw altiül Judea ich mecuiür andüy tiül
tiüc. 17 Sitiül aaga nüt quiaj aljane ngome
altiül iüm, nde majmel mawün leaw ajiür.
18 Aton sitiül aljane altiül corrül, aton nde
mandilil andüy aniüng nej maxaing apix
nej. 19 ¡Pobre nejiw ajcüwa müm mon-
taj leaw alteomeajtsüw micualüw nejiw, at
leawa tenguial achech micualüw nejiw wüx
aaga nüt quiaj! 20 Itüniün ocueaj Teat Dios
nde müüch icon mercuiürran wüx ajlüy
naquind, tengwüy wüx nüt axoodaran.

21 Cos apmamongocharan xeyay ngo ma-
jneaj, leaw nómban ngomeaag ajaraw nde
wüx Teat Dios tarang aaga iüt, aton ngome
apmajaraw alinomb. 22 Wüx aaga nüt quiaj,
sitiül Teat Dios apmüüch majlüy aaga ngo
majneaj quiaj xeyay nüt, nejinguind ngon-
dom mapac. Naleaing Teat Dios apmandon-
doch najen aag nüt quiaj, cos xeyay ajiür
lasta minipilan nej leawa lamarriiüd.

23 'Sitiül aljane apmasaj icon: "Jogüy a
Cristo", maw, tengwüy mapiüng: "Joyaj
a Cristo", maw, nde meyariün andeac
nej. 24 Cos aliücüw xeyay monwaiich,
altiül apmapiüngüw Cristo nejiw, altiül
apmapiüngüw mondeac andeac Teat Dios
nejiw. Apmarangüw ateócan mambai-
jchaw nipilan, apmawaijchaw xenipilan
leaw lanarriiüd jondot alndom. 25 Nganüy
lanasaj icon aag ayaj wűxan nganaw ma-
jlüy. 26 Atquiaj sitiül apmasajüw icon:
"Ijawan, alninguiün aaga Cristo tiül wa-
jchiüc", majüw icon, nde meamban me-
jawan. Tengwüy apmasajüw icon: "Joíün
altiül iüm", majüw icon, nde meyariün
andeacüw nejiw. 27 Cos Teat Naxey, wüx
aliüc aag ayaj apmajlüy najen, atnej noic
ajlip nómban alipiich naw nonüt andüy
noleat. 28 Nquiajantanej niüng ajlüy mon-
deow, quiaj alponongom potwit.

Wüx apmandilil Teat Naxey
(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

29 'Wüx landoj ajlüy aaga xeyay ngo ma-
jneaj quiaj, nüt lango merraj, at a caaw
aton; at ocas apmajmiüc imiün tiül cielo.
Meáwan leaw ajlüy cawüx apmajüyjüy ap-
melanglangüy. 30 Condom apmajaraw tiül
cielo aliüc a Teat Naxey. Quiaj apma-
jiüntsüw meáwan nipilan wüx a iüt cam;
apmajawüw a Teat Naxey laliüc amb tiül
oic xeyay najneajay ajlüy, nelitlit. Nop nej
minatang nenajiüt. 31 Quiaj apmasaj ánge-
les maindeaw trompet napac, masojnongoj
meáwan minipilan nej wüx iüt, imiünüw
nonüt, noleat, calüy, cawac.

32 'Ijawan nguineay arang a toc: Cos
wüx latsatsaw mipüüig nej mayac aóp,
quiaj ajüic laliüc matüch a nüt merraar.
33 At icona aton wüx apmejawan lajlüy aag
lanasaj icon quiaj, quiaj netam mejawan lal-
iüc matüch a nüt mapeay aaga nüünd miün.
34 Naleaing sasaj icon meáwan aag ayaj ap-
majlüy wűxan aliün majlüyiw ajcüwa nipi-
lan quiaj. 35 Masey a iüt, at a cielo apndrom
ombasüw, xepoch nómban ngo ndrom om-
bas.

36 'Wüx aaga nüt, at wüx aaga ores wüx
apmajlüy aag ayaj, nejinguind ngo majaw.
Ángeles tiül cielo ngo majawüw aton. Né-
jan quiaj Xeteat Dios ajaw.

37 'Wüx aliüc Teat Naxey, apmajlüy atnej
tajlüy tanomb wüx almapac Noé. 38 Cos
atnej tajlüy wüx nganaw ndilimeay a iüt
cam tiül yow, nipilan ngo mapiüngüw wüx,
netiw, nanganeowüw, angoch owixaw at-
nej mbójan marangüw. Atquiaj tatüch a
nüt majmel tiül nadam müx a Noé. 39 Nejiw
ngo meteotsüw nicuajind. Wüx tajngot
a napac ijchiür, tajal a yow anmambich
mandrooch nej ombasüw meáwan nipi-
lan. Atquiaj apmajlüy aton wüx aliüc
Teat Naxey. 40 Wüx aaga nüt quiaj apma-
jlüy ijpüw monxey tenguial arangüw na-
jiüt tiül corrül. Nop apxaijnguiam, alinop
apmacűlan. 41 Aton apmajlüy ijpüw montaj
teanchiülüw, nop apxaijnguiam, alinop ap-
macűlan.

42 'Icona netam mecüliün ipacüjchiün in-
iüjcan cos ngo mejawan cojores aliüc a Teat
Naxey. 43 Ijawan, jondot nop nateateran
majaw cuame ores apmajmel aniüng nej
need, ngome apmameay, ngo müüch ma-
jmel tiül nden maneed. 44 Atquiaj icona
aton netam mecüliün nej, cos Teat Naxey
apmandilil wüx ngome teateotsaran.

Nop nembeol nerang najneaj, alinop nerang ngo majneaj
(Lc. 12:41-48)

45 'Tajlüy nop neneay najiüt tajiür
nop nembeol nej, xeyay axom omeaats,
najneaj arang. Aaga neneay najiüt
tayac teowix nembeol nej aniüng nej
majaw nej ocueaj, mawiül monlüy quiaj,
müüch nejiw leaw netam; ndoj tamb.
46 Najneajay apmajlüy aaga nembeol quiaj
wüx apmandilil aaga neneay najiüt sitiül
apmaxom nej teamarang meáwan leaw
lamasaj. 47 Naleaing sasaj icon, aaga neneay
najiüt quiaj ndójwüx apmayac teowix
aaga nembeol quiaj meáwan leaw almajiür
majaw nej ocueaj. 48 Nganüy sitiül ndot
aaga nembeol quiaj marang ngo majneaj,
mapiüng neneay najiüt nequiy apmapeay;

49 ndoj tapots mawüüch aquiüjpüw nej, at
üetűetan, angüngűnan maquiiüb mongün.
50 Ndot tealeámban aag ayaj, quiaj apeay
aaga neneay najiüt wüx nüt ngo leaam
omeaats a nembeol macül nej. 51 Quiaj
apmüüch majwüch mamongoch xeyay
necoy, ndoj apmayac maquiiüb tiül
ajcüwa monrang ngo majneaj, niüng ajlüy
monjiünts niüng apmeporros olüiqueran.

25

Tandeac andüy wüx gajpowüw monüx

1 'Micambaj Teat Dios najlüy tiül cielo ap-
majlüy atnej tajlüy wüx gajpowüw monüx
leaw tambüw mangochiw nengoch owix,
ajoyiw candil. 2 Acoquiaw nejiw ajcüwa
monüx quiaj leaad omeajtsüw majoyiw
leaw netam, alacoquiaw ngo leaam omea-
jtsüw nicuajind. 3 Nejiw masey ajoyiw can-
dil, naleaing ngo majoyiw aceite. 4 Pero
ajcüw leaw leaad omeajtsüw leaw netam,
ngome áagan candil ajoyiw, aton tajoyiw
altegüy aceite amb tiül limet. 5 Cos nengoch
owix tequiy mapeay, quiaj tind ameayiw,
ndoj tameayiw. 6 Wüx tatüch pinawan
ongwiiüts, quiaj tanguiayiw noic nanderac,
tapiüng: "¡Jogüy lapeay a nengoch owix;
witiüron ingochiün!" aw. 7 Quiaj witiü-
toj a monüx macheniw micandileaw ne-
jiw. 8 Ajcüwa ngo majoyiw leaw netam
tasajüw aquiüjpüw nejiw: "Ijchan xicon
noic pite miaceitejan cos teapiniow xe-
candilean", ajüw. 9 Ajcüwa monüx leawa
tajoyiw leaw netam tapiüngüw: "Ngwüy
cos condom langome apmatüch xicuea-
jiün, aton ngome apmatüch icon. Neol
ngo meriümban niüng ajnap mengalan",
awüw. 10 Ajcüwa acoquiaw monüx leaw
ngo majoyiw leaw netam, wüx laambüw
angalüw aceite, quiaj apeay a nengoch
owix. Leaw monüx tajoyiw leaw ne-
tam tajmeliw tiül nden maquiüjpüw nen-
goch owix. Quiaj tapalüch ombeay nden.
11 Condom quiaj tapeayiw ajcüw alacoquiaw
monüx, tapiüngüw: "¡Teat, teat, ileaaig
ombeay nden najmeliün!" awüw. 12 Quiaj
tasoiquiw: "Naleaing sapiüng, ngo najaw
jane icon", ajowiw —aw Teat Jesús.

13 Condom Teat Jesús tasaj nejiw:

—Icona netam mecüliün ipacüjchiün in-
iüjcan, cos ngo mejawan ngün nüt, cuame
ores apmandilil a Teat Naxey.

Teat Jesús tandeac wüx tomiün

14 'Micambaj Teat Dios ajlüy atnej tarang
nop naxey, cos wüx laliüc mamb tiül
alanoic iüt, quiaj tapaj mimonbeol nej,
tayac teowixaw mitomiün nej.

15 'Nop tiül nejiw tüüch acoquiaw mil
tomiün, alinop ijquiaw mil, at alinop noic
mil. Tüüch nejiw anopnopoj leaw ajaw al-
ndom maxaing tiüt marangayej najiüt naw
wüx aaga tomiün quiaj. Condom tamb.
16 Aaga nembeol leaw tüünd acoquiaw mil
tomiün tangal cuajantanej manüüb. Quiaj
taxom wüx alacoquiaw mil. 17 Atanquiaj
tarang alinop leaw tüünd ijquiaw mil;
taxom wüx alijquiaw mil. 18 Pero nganüy
aaga leaw tüünd noic mil tamb maxot,
taood iüt mamiüt tiül.

19 'Lamajiür xeyay nüt, quiaj tapeay aaga
naxey majaw mimonbeol nej, mateow a
tomiün majaw nguitow taxomüw wüx.
20 Quiaj tajngot aaga nüünd acoquiaw mil
tomiün, ajamiün wüx alacoquiaw leaw
axom wüx, tapiüng: "Teaach xic acoquiaw
mil tomiün; jogüy alacoquiaw leawa taxo-
mas wüx", aw. 21 Quiaj tasaj nej aaga naxey:
"Najneajay terang teat, cos masey napateay
süüch ic, ique teyamb nguineay mexom
wüx alquiriw. Nganüy sanüüch ic mejiür
nadam najiüt. Ich mapac imeaats, apmecül
ningüy niüng sacül", aj nej. 22 Condom tajn-
got alinop leaw tüünd ijquiaw mil tomiün,
tapiüng: "Teat, teaach xic ijquiaw mil.
Nganüy jogüy mitomiün, alwüx alijquiaw
leaw taxomas wüx", aw. 23 Quiaj tasaj
nej aaga neneay najiüt: "Najneajay terang
teat, cos masey napateay süüch ic, ique
teyamb nguineay mexom wüx alquiriw.
Nganüy sanüüch ic mejiür nadam najiüt.
Ich mapac imeaats, apmecül ningüy niüng
sacül", aj nej. 24 Wüx tajngot alinop leaw
tüünd noic mil, quiaj tapiüng: "Teat, xique
sapiüng xowüy apmejcüy. Sajaw ique ix-
aing omeaats corrül masey ngome iquiay
ipiür, aton iwit masey ngome iquiay iten-
deay. 25 Áag timbolas, quiaj tambas naxot
mitomiün tiül loliüt. Nganüy jogüy mito-
miün, aliün majlüy leaw ineay", aw. 26 Quiaj
tasaj nej aaga neneay najiüt: "Ique ngo
majneaj irang, neranch. Sitiül ipiüng sax-
aing masey ngome xique sapiür, at sawit
leaw ngome xique satendeay; 27 neol ngo
meajchiw xetomiün leaw ijaw alndom max-
omüw wüx alquiriw, condom wüx sana-

peay sanayar xetomiün alwüx quiriw", aj
nej. [28] Condom quiaj tapiüng: "Inojtiün
ocueaj a noic mil tomiün quiaj, ijchan leaw
ajiür gajpowüw mil. [29] Cos leaw almajiür
apmüünd, ndoj apmajiür xeyay; pero leaw
ngo majiür apmajnot ocueaj aaga quiriw
leaw ajiür. [30] Nganüy aaga neánch quiaj,
iloxiün ninguiün tiül pojniün, niüng apma-
jiünts, apmenchicnchic olüic", aj nejiw a
neneay najiüt.

Wüx apmajaraw wüx asoeteran

[31] 'Wüx apmandilil a Teat Naxey,
xeyay najneajay apmajlüy; ancalitlit,
ayeyiw nej tiüt meáwan miángeles nej.
Quiaj apchetem wüx najneajay niüng
chetej minatang nenajiüt. [32] Condom
apcanchiümoj niüng ajlüy nej meáwan
nipilan wüx iüt. Quiaj nej apmarriiüd
nejiw atnej arang nop nejiür sap, awün
pálwüx sap, pálwüx teants. [33] Ndoj
apmayac ajcüwa sap amb wüx miác nej,
nganüy a teants amb wüx miquiamb
nej. [34] Condom aaga minatang nenajiüt
apmasaj ajcüw ajlüyiw amb wüx miác
nej: "Macaron, cos najneajay lamambeol
icon Xeteat. Nganüy ijmeliün tiül aaga
najneajay cambaj tarangüch meneayiün
wüx Xeteat Dios tarang a iüt cam. [35] Cos wüx
telopas, icona teajchiün xic süet; wüx tind
sanganeow yow, icona teajchiün xic yow
nanganeow. Tajlüyiüs atnej nop napeay
miün nipilan, icona teajchiün xic niüng
saxood. [36] Wüx ngo najiür sapix icona
teajchiün xic; tiün sandeow, icona teamban
mejawan xic. Tajlüyiüs tiül manchiüc icona
temongon mejawan xic", apmaj nejiw.
[37] Condom ajcüwa monrang najneaj quiaj
apmapiüngüw: "¡Teat! ¿Ngüt sajawan ic
iíünd, xicona tüüchasan ic ite? ¿Ngüt
tind inganeow yow, xicona tüüchasan ic
menganeowa? [38] ¿Ngüt sajawan ic ipeay,
quiaj tüüchasan ic niüng ixooda? ¿Ngüt
ngo mejiür ipix, quiaj tüüchasan ique?
[39] ¿Aton ngüt sajawan ic niün indeow, aton
ngüt ijmel tiül manchiüc, quiaj tambasan
najawan ique?" apmawüw. [40] Quiaj apmasaj
nejiw aaga minatang monajiüt: "Naleaing
sasaj icon, cuajantanej leaw terangan
membeolan alinop xenipilan, aag ayaj
sayac atnej xique temembeolan", apmaj
nejiw.

[41] 'Condom quiaj apmasaj ajcüwa na-
jlüyiw amb wüx miquiamb nej: "Iriowan
ningüy niüng sajlüy, icona monrang ngo
majneaj. Apmeamban tiül biümb niüng
ngondom xejquem, leaw tarangüch niüng
apmamb nimeech maquiiüb monbeol nej.
[42] Cos wüx telopas, icona ngo meajchiün xic
süet, wüx tind sanganeow yow, icona ngo
meajchiün xic yow nanganeow. [43] Tajlüyiüs
atnej nop napeay miün nipilan, icona
ngo meajchiün xic niüng saxood. Wüx
ngo najiür sapix icona ngo meajchiün
xic. Tiün sandeow, aton tajlüyiüs tiül
manchiüc, icona ngo memongon mejawan
xic", apmaj nejiw. [44] Condom quiaj ne-
jiw apmapiüngüw aton: "Teat, ¿ngüt ta-
jawasan ic tenguial indeow lop, tind inga-
neow, ngo nüjchiün ique? ¿Ngüt iyamb
niüng ixood xicona ngo nüjchiün ique?
¿Ngüt ngo nüjchiün ic ipixe? ¿Ngüt tiün
indeow, teamb tiül manchiüc, xicona ngo
nambeolan ique? ¿Ngüt aag ayaja?" ap-
mawüw. [45] Quiaj apmasaj nejiw aaga mi-
natang nenajiüt: "Naleaing sasaj icon, cua-
jantanej ngo mendiüman merangan para
membeolan alinop, masey nop ajüic más
ngo metam tiül, pues atnej xique temerar-
gan wüx ximbas", apmaj nejiw. [46] Ndoj
ajcüw ayaj apmambüw tiül castigo meáwan
nüt, pero leaw monrang najneaj apmam-
büw macüliw tiül cielo meáwan nüt —aj
nejiw Teat Jesús.

26

Ayambüw cuane wüx masapüw Teat Jesús
(Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

[1] Wüx Teat Jesús landoj mapiüng meáwan
aag ayaj, quiaj tasaj minipilan nej:
[2] —Icona lamejawan aliün ic nüt apma-
jlüy a nangos nüt pascua. Quiaj a Teat
Naxey, apmayacüw nej teowixaw monajiüt
mambiyaw nej wüx cruz —aj nejiw.
[3] Condom quiaj ajcüwa montangtang
miteaats, at mondüy wüx aaga poch tüünd
Moisés, aton monajiüt tiül nipilan judío
canchiütoj tiül nden aniüng Caifás, aaga
minatang miteaats. [4] Tapots mayambüw
nguineay apmawaijchaw para masapüw
Teat Jesús mambiyaw. [5] Ndoj tapiüngüw:
—Ngondom marangaats aag ayaj wüx
nangos nüt cos nipilan apmajcüyiw, apma-
jlüy xeyay monyaingyaing —awüw.

Nop najtaj tateng najmboc angan aceite wüx omal Jesús

(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

6 Teat Jesús altiül cambaj Betania alaniüng Simón, nop laíün wüx axom nej noic ngo majneaj necoy nasoic lepra. 7 Quiaj tajngot nop najtaj ajamiün najmboc angan aceite xeyay nembeat, chipiow nop nine iquial narangüch najneaj piedra nenüt alabastro. Wüx aliw wüx mes tenguial üetiw, quiaj aaga najtaj tateng wüx omal Teat Jesús aaga najmboc angan aceite. 8 Minipilan nej wüx tajawüw aag ayaj altiül tajcüyiw, tapots mapiüngüw:

—¿Neol tandrooch ombas aaga najmboc angan aceite quiaja? 9 Cos sitiül majnap apmambeat xeyay, mambeolaran nipilan ngo majiür —awüw.

10 Teat Jesús tayaag leaw teamandeacüw, quiaj tasaj nejiw:

—¿Neol tapots mesajsajan a müm najtaj cama? Icueatiün; nej lamarang noic xeyay najneaj wüx ximbas. 11 Cos leaw nipilan ngo majiür aliw ningüy mequiüjpan meáwan nüt, alndom membeolan wüx indiüman; xique ngome meáwan nüt sanajlüy ningüy naquiiüb icon. 12 Leaw lamarang a müm najtaj quiaj, wüx tateng najmboc angan aceite wüx ximbas, aag ayaj lamarang nómban atnej apmarangüch wüx ximbas wüx sanamiüraad. 13 Naleaing sasaj icon, nguiajantanej wüx aaga iüt cam niüng apmanderac wüx aaga najneajay nanderac nguineay alndom nawün wüx asoeteran, quiaj apmanderac wüx aaga müm najtaj cam nguineay tarang, para leaam omeaatsaran wüx nej —aj nejiw Teat Jesús.

Judas tapiüng apmayac teowixaw monajiüt a Teat Jesús

(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

14 Condom nop nenüt Judas Iscariote, nop naw tiül ajcüwa gajpiüp (12) tamb mandeac aweaag montangtang miteaats. 15 Tasaj nejiw:

—¿Nguitow apmeajchiün xic sitiül ndot nayac tiül iwixan aaga Jesús? —aj nejiw.

Quiaj tüjchiw nej nimiow gajpowüw (30) tomiün plata. 16 Naw quiaj aaga Judas tapots mayamb nguineay mayac Teat Jesús teowixaw monajiüt.

Teat Jesús üet aweaag minipilan nej ndójwüx

(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

17 Wüx amelich aaga nangos nüt üeteran pan ngo majmel levadura, quiaj minipilan Teat Jesús tambüw matüniw manguiayiw nej, tasajüw:

—¿Nguiane indiüm teat, namban natajcan majneaj niüng apmetiiüts wüx pascua? —ajüw nej.

18 Quiaj tasaj nejiw:

—Quiüran tiül cambaj, indüyiün aniüng nop naxey, isajan: "Teat Xan apiüng: Laliüc mümb xenüt, sandiüm narang nangos nüt pascua iniüng, naquiiüb xenipilan, aw", irajan —aj nejiw Teat Jesús.

19 Minipilan nej tarangüw atnej tasoiquiw, tayambüw meáwan leaw apmüetiw wüx pascua.

20 Wüx langwiiüts Teat Jesús chetet wüx mes maquiiüb gajpiüp (12) minipilan nej. 21 Wüx tenguial üetiw, quiaj tasaj nejiw:

—Naleaing sasaj icon, nop tiül icona apmayac xic teowixaw monajiüt —aj nejiw.

22 Quiaj tamix omeajtsüw xeyay, tapots matüniw manguiayiw anopnopoj, tapiüngüw:

—¿Jane, ngwüy xique? —awüw.

23 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Nop teasüet anaag nóiquian tiül polat, aag ayaj apmayac xic teowixaw monajiüt. 24 Teat Naxey apmamongoch atnej apiüng tiül Mipoch Teat Dios; pero xeyay ngo majneaj apmamongoch aaga naxey leaw apmayac teowixaw monajiüt a Teat Naxey. Najneajay sitiül nej ngo wijquiam —aj nejiw Teat Jesús.

25 Quiaj tendeac a Judas, áag teamandiüm mayac nej teowixaw monajiüt, tasaj nej:

—Teat, ¿jane, ngwüy xique? —aw.

Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Ique lamepiüng —aj.

26 Tenguial ámban üetiw, quiaj Teat Jesús taxaing a pan, tataag orar, ndoj tambaag, quiaj tüüch nejiw, tapiüng:

—Ixainguiün itean, cos aag ayaj xecuerpo —aw.

27 Condom tayar noic vas, tataag orar, ndoj tamongoch manganeowüw, tapiüng:

—Inganeowan. 28 Cos aag agüy xequiej, ajüiquich wüx aaga jayats poch leaw lamarang Teat Dios müüch icon; cos xequiej apmajünch tiüt mawün wüx asoet xeyay

nipilan. [29] Aton sasaj icon xique lango
nanganeow miyow uva ningüy; alinoic nüt
sananganeow jayats miyow uva nóiquian
naquiiüb icon tiül micambaj Teat Dios —aj
nejiw Teat Jesús.

Pedro apmapiüng ngo majaw jane Teat Jesús
(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

[30] Condom wüx landoj matajcüw cantar
noic himno, quiaj tambüw andüyiw wüx
mitiüc Olivos. [31] Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Meáwan icona apmecueatiün xic aaga
ongwiiüts cam, atnej apiüng tiül Mipoch
Teat Dios: "Sanambiy aaga nejiür sap,
quiaj apndajrriüm meáwan misap nej."
[32] Naleaing wüx sanapac tiül mondeow,
quiaj sanamb tiül Galilea ombas xic, ndoj
iliücan tamiün —aj nejiw Teat Jesús.
[33] Quiaj tasaj nej a Pedro:
—Teat, masey meáwan macueatiw ic,
xique ngome sanacueat ic —aw.
[34] Quiaj Teat Jesús tasaj nej:
—Naleaing sasaj ic Pedro, aaga ongwi-
iüts cam wüx nganaw mepaj a gallo, ique
lamepiüng arojmbüw ipiüng ngo mejaw
jane xic —aj nej.
[35] Quiaj a Pedro tapiüng:
—Teat, xique ngome sanapiüng ngo na-
jaw jane ic masey nandeow nóiquian naqui-
iüb ic —aw.
Atanquiaj tapiüngüw meáwan minipilan
nej.

Teat Jesús ataag orar tiül Getsemaní
(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

[36] Condom Teat Jesús tapeay tiül niüng
nasoic Getsemaní maquiiüb minipilan nej.
Tasaj nejiw:
—Cheteron ningüy, cos xique sanamb
ninguiün nataag orar —aj nejiw.
[37] Condom taquiiüb mamb a Pedro at al-
ijpüw micual Zebedeo, ndoj tayaag xeyay
amix omeaats. [38] Tasaj nejiw:
—Xowüy amix ximeaats, sayaag atnej
teasandeow. Nganüy icüliün xic ningüy,
nde memeayiün —aj nejiw.
[39] Condom Teat Jesús tamb quiríwan iün
majüy, quiaj mejquiet tiüt, tatün ocueaj
Teat Dios, tapiüng:
—Xeteat Dios, sitiül ique indiüm, al-
ndom mewün xic wüx meáwan naél leaw
sanamongoch. Naleaing Teat, nde merang
leaw xic sandiüm, irang atnej ique indiüm
—aw.
[40] Condom tandilil majaw ajcüw arojpüw
minipilan nej, tajaw lameayiw. Quiaj tasaj
a Pedro:
—¿Neol, ngondom mepacana mequiüj-
pan xic masey noic ores? [41] Nde memeay-
iün, itüniün ocueaj Teat Dios, nde matüch
icon nimeech. Masey tiül imeajtsan in-
diüman meyamban Teat Dios, icona ngo
meiücan wüx —aj nejiw.
[42] Condom tandüy quiaj amb ijmbüw
mataag orar masaj Teat Dios, tapiüng:
—Xeteat Dios, sitiül naleaing netam
namongoch aaga naél cam, ngondom
mamóngan, irang atnej ique indiüm —aw.
[43] Tandilil alinomb niüng ajlüyiw ajcüw
arojpüw quiaj. Taxom nejiw lameayiw ali-
nomb, cos xeyay ind ameayiw, langondom
maleaijquiw oniüjcüw. [44] Condom tacueat
nejiw, tandüy quiaj amb arojmbüw mataag
orar, matün ocueaj Teat Dios, tatün atnej
landoj matün. [45] Condom tandüy niüng
ajlüy minipilan nej, quiaj tasaj nejiw:
—¿Neol, aliün memeayiüna, tenguial
ixojtana? Canüy landoj, lamatüch a ores.
Apmayacüch a Teat Naxey teowixaw nip-
ilan monrang ngo majneaj. [46] Witiüron,
tabaats, ijawan lapeay aaga apmayac xic
teowixaw nipilan —aj nejiw Teat Jesús.

Aquiüjpüw mamb Teat Jesús
(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

[47] Tenguialeámban andeac Teat Jesús,
quiaj ajngot a Judas, aaga naw tiül gajpiüp
minipilan nej, aquiiüb miün xeyay nipi-
lan, ajamiünüw machat, aton xiül. Üüch
nejiw miünüw montangtang miteaats at
montangtang monajiüt tiül nipilan judío.
[48] Aaga Judas lamasaj nejiw nguineay apma-
jüiquich ngün masapüw. Cos lamapiüng:
—Áag leaw sanacheech mimboy nej, aag
ayaj isapan —aw.
[49] Condom wüx tajngot, quiaj tamb majaw
Teat Jesús, tasaj:
—Ndic Teat, tamtámban ijlüy teat —aj.
Andüüb macheech mimboy nej. [50] Quiaj
tasaj nej Teat Jesús:
—Amigo, ¿cuane tewiün meranga? —aj.
Quiaj tajngotoj, tajmeliw masapüw nej,
taquiüjpüw nej mamb.
[51] Naleaing nop tiül minipilan Teat Jesús
tasoond mimachat nej, tandooig nop olaag
nembeol minatang miteaats. [52] Quiaj tasaj
nej Teat Jesús:

—Isoc alinomb tiül ombiüm mimachat,
teat, cos meáwan jane andiüm matsoj
wüx machat, naag machat apmendeowüy.
53 ¿Neol, cuane ipiüng, ngondom natün
ocueaj Xeteat Diosa, müüch miün peic
miow mil (80,000) miángeles nej mambe-
olüw xique? 54 Pero jondot narang atquiaj,
¿nguineay apmajlüy leaw lamapiüng tiül
Mipoch Teat Dios netam majlüy? —aj nej.

55 Condom quiaj Teat Jesús tasaj ajcüwa
nipilan quiaj:

—¿Cuane imbichan machat, ata xiül
wüx isapan xique? ¿Jow a xique, need
xique? Meáwan nüt tajlüyiüs niüng ijlüy-
iün naquiaach icon tiül a nadam nan-
gaj iüm, pero icona ngo mesapan xic.
56 Naleaing atcüy netam majlüy, para ma-
jlüy atnej nomb tapiüngüw tiül nawiig
mondeac andeac Teat Dios —aj nejiw.

Quiájan tacueatiw nej minipilan nej,
tecuiürrüw.

Teat Jesús alniüng ajlüy monajiüt
(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

57 Wüx landoj masapüw Teat Jesús, quiaj
taquiüjpüw nej mamb andüy niüng ajlüy
Caifás, aaga minatang miteaats, niüng
canchiüjow ajcüwa mondüy wüx aaga poch
tüünd Moisés, aton ajcüwa montangtang
monajiüt tiül nipilan judío. 58 Pedro
tandüüb mamb miünquiájan ajngot,
tatüch mbeay minden minatang miteaats.
Condom tajmel chetet maquiüjpüw
monjiür iüm, mambich majaw nguineay
apmajlüy.

59 Ajcüwa montangtang miteaats, mon-
tangtang monajiüt, aton meáwan mon-
ajiüt tiül nipilan judío tayambüw jane
matepich asoet Teat Jesús masey awaiich,
para müjchiw mamb mandeow. 60 Pero ngo
maxomüw, masey ajlüy xeyay monwaiich
wüx nej. Ndójwüx, tajngotoj ijpüw mon-
waiich. 61 Nejiw tapiüngüw:

—Aaga naxey quiaj tapiüng: "Xique al-
ndom najarrich aag nadam nangaj iüm
ocueaj Teat Dios, ndoj wüx er nüt alndom
nawitich alinomb", aw —awüw.

62 Condom aaga minatang miteaats witiüt
matün manguiay Teat Jesús, tasaj:

—¿Neol ngo merndeaca? ¿Cuane tea-
mandeacüw wüx imbas quiaja? —aj.

63 Teat Jesús ndijchiówan, ngo masaj nej
nicuajind. Quiaj a minatang miteaats tasaj
nej:

—Por minüt Teat Dios leaw almapac,
isaj xicon sitiül naleaing ique aaga Cristo
lapiürang aliüc, aag Micual Teat Dios —aj.

64 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Ajaj xique teat, atnej lamepiüng quiaj;
y sasaj icon alinoic nüt apmejawan a Teat
Naxey alchetem amb wüx miác Teat Dios;
aton apmejawan wüx aliüc imiün tiül cielo,
amb tiül oic —aj nej.

65 Quiaj aaga minatang miteaats tachiüt
apix nej cos xeyay ajcüy, tapiüng:

—Aaga naxey cam lamandeac ngo ma-
jneaj, ayac atnej Dios nej. ¿Cuane ten-
guialeámban macüliiüts manguiayiiütsa?
Icona lamenguiayiün nguineay tandeac
xeyay ngo majneaj. 66 ¿Ngwüy, cuane ajiür
meyajcana? —aw.

Quiaj tapiüngüw:

—¡Nej ajiür xeyay nisoet, ich mandeow!
—awüw.

67 Quiaj tapots mateontsüw teombas
nej onts ombeayiw nejiw, tatoliw, altiül
taleambüw nej. 68 Tasajüw nej:

—¡Sitiül ique aaga Cristo, isüet jane
teamatol ic! —ajüw.

Pedro apiüng ngo majaw jane Teat Jesús
(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

69 Teat Pedro aliün chetem quiaj tiül
nden, quiaj ajngot nop nüx nerang najiüt
quiaj, tasaj nej:

—Ique aton almequiiüb aaga Jesús naw
Galilea —aj nej.

70 Quiaj a Pedro tawaiich niüng ajlüyaran,
tapiüng:

—Ngo najaw cuane ipiüng quiaj —aw.

71 Pedro wüx laámb apmamong tiül
ombeay nden, quiaj majaw nej alinop, aton
tasaj monlüy quiaj:

—Aaga naxey quiaj taquiiüb aaga Jesús
naw Nazaret —aj.

72 Quiaj a Pedro tandüy wüx alinomb
mawaiich, tapaj minüt Dios, tapiüng:

—¡Deda nej dios, ngo najaw jane aaga
naxey quiaj! —aw.

73 Ajóyan alquiriw ores, quiaj ajcüwa
monlüy quiaj tatüchiw a Pedro, tasajüw:

—Naleaing ique aton nop nejiw, cos
ajüiquich ic indeac —ajüw.

[74] Quiaj a Pedro tapots mandeac ngo majneaj, tapaiich, tapiüng:
—Sitiül ngo maleaing sandeac, alinoic nüt sanangüy. ¡Naleaing ngo najaw jane aaga naxey temepiüngan quiaj! —aw.
Andűüban tepaj a gallo. [75] Quiaj a Pedro leaad omeaats leawa lamasaj nej Teat Jesús, cos tasaj nej: "Wüx nganaw mepaj a gallo, ique lamepiüng arojmbüw ipiüng ngo mejaw jane xic", aj nej. Quiaj taw quiaj a Pedro, tajiünts xeyay.

27

Teat Jesús taquiüraab niüng ajlüy Pilato
(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2, Jn. 18:28-32)

[1] Wüx lachiüjmbaw, quiaj canchiütoj alinomb meáwan montangtang miteaats at montangtang monajiüt tiül nipilan judío. Tandeacüw nóiquian nguineay alndom mambiyaran Teat Jesús. [2] Quiaj taquiüjpüw mamb a Teat Jesús neóel, tayacüw teowix Poncio Pilato, aaga natang nenajiüt.

Judas tembiyay

[3] Condom a Judas, aaga neyac Teat Jesús teowixaw monajiüt, wüx tajaw Teat Jesús landoj apmandeow, quiaj leaad omeaats ngo majneaj lamarang. Tatsoriich alinomb aaga nimiow gajpowüw (30) tomiün plata, tüüch montangtang miteaats at monajiüt. [4] Tasaj:
—Xique lanarang nadam nisoet, cos lanayac tiül iwixan nop naxey ngo majiür nicuajind nisoet —aw.
Quiaj tasajüw nej:
—Ic coen mejaw, jowa xicona cuane sambichan ic —ajüw nej.
[5] Condom quiaj a Judas tawiich quiaj a tomiün tiül nadam nangaj iüm, taw quiaj, tamb merrondüy onic.
[6] Ajcüwa montangtang miteaats taxainguiw aaga tomiün quiaj, ndoj tapiüngüw:
—Aag agüy ngo majneaj macanchichaats tiül iquial nichech, cos aag agüy ombeat miquiej nop apmandeow —awüw.
[7] Ndoj andeacndeacüw wüx, tapiüngüw con aaga tomiün quiaj apmangalüw noic iüt niüng arangüch xor, niüng alndom mamiüraad napeay miün nipilan. [8] Naw quiaj, aaga iüt quiaj tanüt miíüt quiej. Nganüy nüt cam aliün manüt atquiaj. [9] Atquiaj tajlüy para majlüy atnej tapiüng nomb Teat Jeremías, nop nendeac andeac Teat Dios, cos nej tapiüng: "Apmayariw aaga nimiow gajpowüw (30) tomiün plata leaw nipilan judío lamayacüw ombeat nej, [10] mengalayej noic iüt niüng tarangüch xor, atnej tasaj xic Teat Dios", aw.

Teat Jesús alteombas Pilato
(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

[11] Teat Jesús wüx alteombas Pilato aaga natang nenajiüt, quiaj tatün nej manguiay:
—¿Naleaingue, ique aaga minatang nenajiüt ocueajiw nipilan israele? —aj.
Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Naleaing, atnej ipiüng quiaj —aj nej.
[12] Masey tenguial mayacüw nej asoet ajcüwa montangtang miteaats at monajiüt, nej ngo mapiüng nicuajind. [13] Condom quiaj tasaj nej a Pilato:
—¿Neol, ngo menguiay leaw tenguial mandeacüw wüx imbas quiaja? —aj nej.
[14] Nej Teat Jesús ngo mandeac nicuajind. Quiaj aaga natang nenajiüt quiaj mbayat majaw, lango majaw cuane apmarang.

Atüniw mandeow Teat Jesús
(Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38—19:16)

[15] Wüx aaga nangos nüt quiaj, aaga natang nenajiüt alndom matsambiich nop najlüy tiül manchiüc leaw cambaj apmatün. [16] Aaga nüt quiaj altiül manchiüc nop naxey xowüy anderac wüx nej, nenüt Barrabás. [17] Wüx nipilan alcanchiümoj, quiaj tatün manguiay nejiw a Pilato:
—¿Ngün indiüman natsambiich, Barrabása, ngwüy Jesúsa, aaga nasoic Cristo? —aj nejiw.
[18] Tapiüng aag ayaj cos lamajaw ajcüyíwan majawüw Teat Jesús, áag tayacüw teowix nej.
[19] Wüx Pilato alchetem niüng ajaw wüx asoeteran, quiaj mintaj nej tüüch mamb masoic: "Nde aleaic merang wüx a naxey nerang najneaj quiaj, cos tepood xeyay mbayatos tiül sameay, taümiüs najaw wüx nej", aw.
[20] Pero naleaing ajcüwa montangtang miteaats, at monajiüt tiül cambaj tapots mawüywüyiw nipilan matüniw tsajmbiüm aaga Barrabás, nganüy a Teat Jesús ich mandeow. [21] Quiaj tatün manguiay nejiw alinomb aaga natang nenajiüt, tasaj nejiw:
—¿Ngün tiül ajcüwa ijpüw cam indiüman natsambiiche? —aj nejiw.
Quiaj tapiüngüw:

—¡Aaga Barrabás! —awüw.
22 Condom Pilato tasaj nejiw:
—¿Cuane ipiüngan, cuane sanarang wüx aaga Jesús nasoic Cristo? —aj nejiw.
Quiaj tapiüngüw nóiquian:
—¡Ich mandeow wüx cruz! —awüw.
23 Quiaj tasaj nejiw a Pilato:
—¿Mbich cuane nisoet ajiüre? —aj nejiw.
Nejiw tayacüw wüx apajüw, tapiüngüw:
—¡Ich mandeow wüx cruz! —awüw.
24 Pilato wüx tajaw ngondom marang nicuajind, cos nipilan tenguial ajcüyiw, quiaj tatün mamb mayarich yow. Ndoj tapots müüch majants owix nej niüng ajlüy meáwan nipilan. Tapiüng:
—Aag agüy sarang mejawan, xique ngo najlüy tiül wüx apmajünch tiüt miquiej aaga naxey nerang najneaj cam, ijawan coen ninguiaj icona —aj nejiw.
25 Yajnguiat tiüt a nipilan apajüw, tapiüngüw:
—Xicona masey sanaquiüjpan wüx xecualan sanengüyiün miquiej nej leaw apmajünch tiüt —awüw.
26 Quiaj a Pilato tatsambiich a Barrabás, ndoj, wüx landoj ajwüch Teat Jesús, quiaj tayac teowixaw nipilan mandeow wüx cruz.
27 Condom quiaj misoldados nej taquiüjpüw Teat Jesús andüy tiül noic püjchiün nasoic pretorio, canchiütoj meáwan soldado, ayeyiw nej tiüt. 28 Quiaj tasojndiw nej tiül apix, condom tasoijquiw nej tiül noic najal napixeran morada. 29 Ndoj tayacüw wüx omal nej noic corona nepeat sats, aton tasocoj tiül miác owix nej nots najchow, aag ayaj nangoraad apiüngüw. Quiaj taquiejliw micosüw nejiw tiüt teombas nej mitsojow nej. Tapiüngüw:
—¡Najneajay ijlüy, mbich ique minatang nenajiüt ocueajiw nipilan judío! —ajüw nej.
30 Tapots mateontsüw wüx ombas nej onts ombeayiw nejiw, aton tayariw aaga najchow mawüjchiw wüx omal nej. 31 Wüx lapaxiow mitsojow nej, quiaj tasojndiw nej tiül aaga morada napixeran, ndoj tasoijquiw nej tiül apix nej. Condom quiaj taquiüjpüw nej mamb mayacüw nej wüx cruz.

Teat Jesús tajmel wüx cruz
(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

32 Almawüw quiaj, quiaj mangochiw nop naxey naw Cirene, nenüt Simón. Tasapüw nej mambitic micruz Teat Jesús.
33 Quiaj tapeayiw tiül niüng nasoic Gólgota, aag ayaj amb apiüng omal mondeow. 34 Quiaj tüjchiw vin manganeow aolüw tiül nangaag, wüx tapeay teombeay nej taton ngo manganeow.
35 Wüx landoj mayacüw nej wüx cruz, quiaj tembaagayej wüx apix nej, asüetiw wüx majawüw jane apmajoy. Atquiaj tajlüy atnej tanomb tapiüng nop nendeac andeac Teat Dios wüx tapiüng: “Apmembaagayej wüx sapix, apmasüetiw wüx majawüw jane apmeneay”, aw. 36 Ndoj tsototójan quiaj majiürüw nej. 37 Ndoj tayacüw wüx omal cruz acas poch niüng apiüng cuane asoet nej, apiüng: “Aag agüy Jesús, minatang nenajiüt ocueajiw nipilan judío”, aw.
38 Aton tajmeliw wüx cruz maquiiüb ijpüw moneed, nop amb wüx miác Teat Jesús, alinop amb wüx miquiamb nej. 39 Leaw tamongoj ambüw quiaj titsojow nej, talanglangüw omalüw müjchiw majüiquichaw ajcüyiw. 40 Tapiüngüw:
—¡Joow, ngwüy ique nepiüng apmejarrich aaga nadam nangaj iüm, ndoj wüx er nüt apmelomboch alinomb! ¡Nganüy erwüneay wüx iquiáyan quiaj; iriow tiüt wüx cruz sitiül ique Micual ic Teat Dios! —awüw.
41 Átan titsojow nej montangtang miteaats, mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, at ajcüwa fariseos, aton montangtang monajiüt tiül cambaj Israel. Tandeacüw nejeyéjan quiaj, tapiüngüw:
42 —Nej mbich tawün wüx alinop, nganüy nej ngondom mewüneay wüx nejáyan quiaj. Sitiül naleaing nej natang nenajiüt tiül nipilan judío, ich maw tiüt imiün wüx cruz nganüy, mbich apmayariiüts andeac nej. 43 Nej tayac omeaats wüx Teat Dios, ich mawün nej wüx a nganüy sitiül Teat Dios ajiür nej lasta. Cos nej tapiüng: “Micual xic Teat Dios”, aw, —awüw.
44 Ajcüwa moneed leaw tajlüyiw wüx cruz maquiüjpüw titsojow nej aton.

Wüx tandeow Teat Jesús
(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

45 Condom wüx lalembej nüt, quiaj pojniüt wüx iüt tamong lanchejliow nüt. 46 Wüx nchejliüt nüt quiaj Teat Jesús tepaj napac, tapiüng:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? Aag ayaj
apiüng: Xeteat Dios, Xeteat Dios, ¿neol
tecueat xic? —aw.
47 Altiül leaw alquiaj tanguiayiw,
tapiüngüw:
—Aaga naxey quiaj tenguial mapaj teat
Elías —awüw.
48 Quiaj tamb nop acuiür mayar noic
walang sap. Wüx landoj macachiich, masoc
tiül vinagre, quiaj tayac wüx omal nots
najchow. Condom tayac wüx ombeay Teat
Jesús machey. 49 Alacas tapiüngüw:
—Ich majlüy, cawül majawaats sitiül al-
iüc a Elías mawün nej wüx —awüw.
50 Condom Teat Jesús tandüy wüx ali-
nomb mepaj napac, quiaj tandeow. 51 Quiaj
aaga nadam jael nepal teomeaats a nadam
nangaj iüm nómban chiütaw pinawan, naw
cawüx andüy tiüt. Nómban ajlang a iüt, at a
nadamdam piedra tajpoet. 52 At xeyay oxiüt
aton lejquiat; xeyay monyar andeac Teat
Dios tapacüw tiül mondeow. 53 Tawüw tiül
oxiüt, wüx Teat Jesús landoj apac tiül mon-
deow, quiaj tajmeliw tiül nangaj cambaj
Jerusalén. Tajarawüw, tajaw nejiw xeyay
nipilan.
54 Aaga minatang ocueajiw soldados, at
leaw almaquiiüb nej majiürüw Teat Jesús,
wüx tayajcüw ajlang ateam, at wüx ta-
jawüw meáwan leawa tajlüy, quiaj mbaya-
toj xeyay, tapiüngüw:
—Naleaing aaga naxey quiaj Micual nej
Teat Dios —awüw.
55 Aton aliw quiaj tigüy müm mon-
taj, miünquiájan alembemoj tenguial ma-
jawüw. Ajcüw ayaj tandüjpiw miün a
Teat Jesús imiünüw Galilea, tambeolüw nej.
56 Tiül ajcüw ayaj altiül a María Magdalena,
María mimüm Jacobo maquiiüb José, at
mimümüw micual Zebedeo.

Tamiüraad Teat Jesús
(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

57 Wüx langwiiüts tiül aaga nüt quiaj,
tapeay quiaj nop naxey nejiür xeyay, nenüt
José, naw tiül cambaj Arimatea. Nej aton
tajlüy tiül minipilan Teat Jesús. 58 Nej tamb
majaw Pilato matün micuerpo Teat Jesús.
Quiaj Pilato tapiüng müünd. 59 Condom
quiaj aaga José tamb maxaing micuerpo
Teat Jesús, tawinch tiül noic najneaj püy
nerixix. 60 Ndoj taquiiüb mamb mayac tiül
noic jayats oxiüt leaw nej landoj marang
tiül otüeng tiüc. Condom quiaj tapal wüx
noic nadam piedra, cas tamb. 61 Aliw quiaj
a María Magdalena maquiiüb alinop María,
alchetemoj quiaj mbeay oxiüt.

Tayacüw monjiür oxiüt

62 Wüx lamatüch nüt axoodaran, aag
ayaj amb alinoic nüt ndoj ayambyambüw
meáwan leaw apmetam nejiw wüx pascua,
quiaj montangtang miteaats at fariseos
tambüw majawüw Pilato. 63 Tapiüngüw:
—Teat Xan, nganüy les leaad ximeajtsan
leaw tapiüng aaga naxey newaiich quiaj.
Cos wüx aliün mapac tapiüng nej apmapac
tiül mondeow wüx er nüt. 64 Nganüy teat,
sandiüman meaach mamb majiürüch aag
oxiüt quiaj leaw among er nüt, ngana ma-
jmeliw ongwiiüts minipilan nej mawüniw
nej, ndoj apmasajüw nipilan: “Nganüy la-
pac tiül mondeow”, mawüw. Quiaj ap-
mawaijchaw xeyay nipilan más xeyay, ngo
matnej wüx aliün mapac —awüw.
65 Quiaj tasaj nejiw Pilato:
—Joyaj noic ajlüy soldados, quiüran
ipalan nandand nandand aaga oxiüt quiaj
leaw niüng alndom —aj nejiw.
66 Condom quiaj tambüw mapalüw nan-
dand a oxiüt. Tayacüw noic sello wüx
aaga piedra apal nej, ndoj tacueatiw quiaj
soldados majiürüw.

28

Teat Jesús tapac tiül mondeow
(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

1 Wüx lamong aaga nüt axoodaran, lar-
raw tiüt amb alinoic nüt, aag ayaj amelich
seman; quiaj tambüw majawüw oxiüt a
María Magdalena maquiiüb alinop María.
2 Condom quiaj tajlang noic nadam ateam,
cos nop ángel ocueaj Teat Dios tiün imiün
cielo. Almapeay, quiaj tawün a piedra
nepal oxiüt, chetet wüx. 3 Ombas nej xowüy
larraw atnej noic najlip, at apix nej rajnüy
atnej nieve. 4 Ajcüwa soldados almajawüw
aag ayaj mbayajow, anmambeapmbeap ne-
jiw, tajmiücüw nómban atnej landeowüw.
5 Quiaj aaga ángel tasaj ajcüwa montaj:
—Nde mbayameron, cos sajaw icon iwiü-
nan meyamban Teat Jesús, áag tayacüw
wüx cruz. 6 Lango majlüy ningüy cos nej
lapac tiül mondeow atnej lamapiüng. Ma-
caron ijawan niüng tapiiberan a Teat Naxey.
7 Nganüy quiüran najenjénan, isajan minip-
ilan nej: “Nej lapac tiül mondeow, laámb

andüy Galilea ombas nej, quiaj apmexoman”, irajan. Áagan ayaj sajngot nasaj icon
—aj nejiw.
8 Condom ajcüwa montaj mbayatoj, tawüw quiaj tiül oxiüt najénan; ndoj xeyay
tapac omeajtsüw. Tambüw acuiürrüw masajüw minipilan Teat Jesús meáwan
leaw tasoiquiw. 9 Aliünüw tiül tiiüd, quiaj tangoch nejiw Teat Jesús, tatepeay nejiw.
Quiaj tambüw mangochiw, taquiejliw micosüw nejiw, tapequiequiw nej oleaj.
10 Quiaj tasaj nejiw:
—Nde mbayameron. Quiüran isajan xecojow xechijquiaw mambüw andüyiw
Galilea, quiaj sanexomayon —aj nejiw.

Leaw tapiüngüw monjiür oxiüt

11 Ajcüwa montaj tealeámban aliünüw tiül tiiüd, quiaj tawüw niüng ajlüy oxiüt
acas soldados. Tambüw tiül cambaj aton masajüw ajcüwa montangtang miteaats
meáwan leaw tajlüy. 12 Condom ajcüwa miteaats sonongotoj maquiüjpüw mon-
tangtang monajiüt tiül judíos. Wüx landoj mandeacüw nguineay apmarangüw, quiaj
tüjchiw soldados xeyay tomiün. 13 Tasajüw:
—Atcüy ipiüngan: “Aaga Jesús, tambüw mawüniw nej minipilan nej ongwiiüts
wüx salnameayiün”, irawan. 14 Sitiül ndot aaga natang nenajiüt apmanguiay, xicona
sanawüniün icon wüx, quiaj ngome apmemongochiün nicuajind naél —ajüw ne-
jiw.
15 Condom ajcüwa soldados, wüx landoj mayariw a tomiün, quiaj tarangüw atnej
tasoiquiw. Meáwan aag ayaj aliün manderac wüx tiül nipilan judío nganüy nüt
cam.

Teat Jesús üüch minajiütüw minipilan nej
(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

16 Ajcüwa gajpanop (11) minipilan nej tambüw andüyiw Galilea wüx nop tiüc
niüng lamasaj nejiw Teat Jesús. 17 Wüx tajawüw nej taquiejliw micosüw nejiw teom-
bas nej; pero naleaing altiül tachiweaw omeajtsüw. 18 Condom Teat Jesús tatüch
nejiw, tapiüng:
—Lanüünd najlüy wüx meáwan leaw almajlüy ninguiün tiül cielo, at ningüy wüx
iüt. 19 Nganüy quiüran isajan palpálwüx nipilan wüx aaga iüt cam mandüjpiw xic
aton. Ijchan mayariw yow wüx minüt Teat Dios, wüx minüt Micual nej, at
wüx minüt Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. 20 Iquiajchiün mayacüw wüx omeajt-
süw marangüw meáwan leaw lanasaj icon; xique sanaquiiüb icona meáwan nüt, leaw
ümb minüt a iüt cam —aj nejiw. Amén.

Najneaj nanderac leaw tapiüng
SAN MARCOS
wüx Teat Cristo

Juan Bautista aquiaach tiül wajchiüc
(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

1 Aaga najneaj nanderac wüx Teat Jesucristo, aag Micual Teat Dios, tiün majlüy
atnej larangüch wüx nawiig tanomb.
2 Tanomb atcüy tarang tiül minawiig
nej a Isaías, nendeac andeac Teat Dios.
Tarang wüx nawiig leawa Teat Dios tasaj
nej, tapiüng:
Sanüüch mamb nop naxey nerang xena-
jiüt mamong ombas, ique teoj ap-
meamb.
Nej apmamb mataag majneaj a tiiüd niüng
apmemong.
3 Apmanguiayaran andeac nop naxey tiül
wajchiüc niüng ngo majlüy cambaj.
Nej apmapiüng:
"Itajcan majneaj a tiiüd, ileainguijchan, cos
aliüc Miteatiiüts", apmaj nejiw.
4 Condom atquiaj tajlüy, tiün a Juan, aaga
neech yow nipilan. Tamb maquiaach nipi-
lan niüng ngo majlüy cambaj, masaj leaam
omeajtsüw wüx asoetiw nejiw, macueatiw.
Atquiaj alndom maw asoetiw, y netam ma-
yariw yow aton. 5 Tambüw majawüw nej
xeyay nipilan monaw tiül meáwan cambaj
tiül Judea, at monaw Jerusalén aton. Wüx
tapiüngüw lango mandiümüw marangüw
aaga ngo majneaj teamarangüw quiaj, y
apmacueatiw, quiaj Juan tüüch nejiw yow
tiül lam Jordán.
6 Aaga Juan quiaj asooig apix nej najü-
yaran miyeed camello, aton aóel teomeaats
nej taag. Tatsamb mow, tanganeow micün
xiül. 7 Condom Juan taquiaach nejiw,
tapiüng:
—Aliüc miün andűüban xic apmajlüy
nop teat naxey natang, xeyay netam ajlüy;
nganüy xique nicuajind xic teombas nej.
Sayaag xique ngondom natüch mejquien
nacheed aonts apaj nej. 8 Xique áagan yow
süüch icon, nganüy a nej apmüüch icon
Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios —aj nejiw
a Juan.

Tayar yow Teat Jesús
(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

9 Tíülan aaga acas nüt, quiaj tapeay Teat
Jesús imiün tiül cambaj Nazaret tiül iüt
Galilea. Quiaj tamb majaw a Juan. Con-
dom Juan tüüch nej yow tiül lam Jordán.
10 Wüx taw tiül yow, quiaj Teat Jesús ta-
jaw leajquiat a cielo, tiün Nangaj Espíritu
ocueaj Teat Dios atnej noic palom andüy
wüx ombas nej. 11 Condom tanguiayaran
noic nanderac imiün tiül cielo, tapiüng:
—Naleaing ique xecual ic, sandiüm ic
xeyay, apac ximeaats najaw ic —aw.

Nimeech tandiüm mayac wüx naél Teat Jesús
(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

12 Condom aaga Nangaj Espíritu ocueaj
Teat Dios tüüch mamb Teat Jesús andüy tiül
wajchiüc. 13 Teat Jesús tacül quiaj ic miow
(40) nüt niüng ajlüy cuajantanej napat ni-
mal. Quiaj tandiüm mayac nej wüx naél
minatang nimeech nenüt Satanás. Ndoj án-
geles tajlüyiw quiaj mambeolüw Teat Jesús.

Teat Jesús tamelich aquiaach tiül Galilea
(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

14 Condom alinoic nüt wüx monajiüt tay-
acüw tiül manchiüc a Juan, quiaj tamb
Teat Jesús andüy tiül Galilea mandeac aaga
najneaj nanderac wüx Teat Dios, mapiüng
nguineay apmajlüy wüx Teat Dios apmajlüy
wüx meáwan cambaj. 15 Teat Jesús tapiüng:
—Lamatüch a nüt wüx Teat Dios apma-
jlüy wüx meáwan leaw almajlüy. Nganüy
ijchan imeajtsan, iyariün aaga najneaj nan-
derac wüx Teat Dios —aw.

Teat Jesús arriiüd apiquiw mondoc
(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

16 Noic nüt wüx Teat Jesús tamong amb
mbeay aaga nadam yow nenüt Galilea, quiaj
tajaw Simón maquiiüb Andrés michiig nej.
Nejiw teandocoj cos mondoc nejiw. 17 Quiaj
tasaj nejiw Teat Jesús:
—Macaron tabaats, sanaquiaach icon
nguineay alndom meyamban nipilan mesa-
jan mayariw sandeac. Langome apmeyam-
ban cüet mendocon, apmeyamban nipilan
—aj nejiw.
18 Acueatíwan mindocoj nejiw, tandüjpiw
mamb Teat Jesús.
19 Condom quiríwan iün majüyiw, quiaj
tajawüw a Jacobo maquiiüb a Juan, micual
nejiw Zebedeo. Nejiw aton aliw tiül
mimüxiw nejiw, tenguial axequiw ndoc.
20 At aton tapaj nejiw miün Teat Jesús. Quiaj

tacueatiw tiül müx miteatiw nejiw Zebedeo maquiiüb mimosüw nejiw. Tambüw maquiüjpüw mamb Teat Jesús.

Nop naxey alwüx ombas nej nimeech
(Lc. 4:31-37)

21 Condom tandüyiw tiül cambaj Capernaum. Quiaj Teat Jesús tajmel tiül a sinagoga maquiaach, cos aaga nüt quiaj nüt axoodaran. 22 Mbayatoj manguiayiw aquiaach, cos taquiaach nejiw atnej nop natang nenajiüt nendüy, ngo matnej aquiajchiw ajcüwa mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés. 23 Alquiaj tiül sinagoga nop naxey alwüx ombas nej nimeech, üüch nej michach, tepaj napac. 24 Tapiüng:

—Jow ique Jesús naw Nazaret, ¿cuane indiüm merang wüx ximbasana? ¿Tewiün mendrooch ximbasana? Xique sajaw jane ic, ique aaga Nangaj Micual Teat Dios —aw.

25 Quiaj Teat Jesús talic nej, tasaj:

—¡Tapots ipaj, iriow wüx ombas a naxey quiaj! —aj.

26 Condom aaga nimeech tepaj, tambeapmbeap a naxey quiaj, ndoj quiaj tacueat nej. 27 Xeyay mbayatoj nipilan majawüw, tetünayej menguiayayej nejeyéjan quiaj, tapiüngüw:

—¿Cuane aag ayaja? ¿Cuane aaga jayats aquiaach quiaja? ¿Nguineay alndom malic aaga nimeech quiaj maw? ¡Quiaj aaga nimeech tayar andeac nej, taw! —awüw.

28 Meáwan nipilan monaw tiül palpálwüx cambaj tiül iüt Galilea tandeacndeacüw wüx leaw tarang Teat Jesús.

Tajneaj müm miocuats Simón Pedro
(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

29 Condom Teat Jesús taw tiül a sinagoga, tambüw andüyiw aniüngüw Simón maquiiüb Andrés, at a Jacobo maquiiüb a Juan tambüw maquiüjpüw. 30 Aaga müm najtaj miocuats Simón niün andeow, alwüx mats, xeyay üüch nej nerraar. Quiaj tasajüw Teat Jesús wüx aaga niün andeow quiaj. 31 Teat Jesús tamb matüch niüng ajlüy a niün andeow quiaj, tasap owix mawitich; among wüx iün andeow. Condom aaga najtaj quiaj tarang nejiw üetiw.

Teat Jesús tüüch majneaj xeyay moniün andeow
(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

32 Wüx langwiiüts, lajmel nüt, quiaj taquiüjpüw niüng ajlüy Teat Jesús xeyay moniün andeow, at nipilan alwüx ombasüw nimeech. 33 Condom meáwan nipilan monaw tiül aaga cambaj quiaj, sonongotoj teombeay iüm niüng ajlüy Teat Jesús. 34 Nej tamongoch iün andeow xeyay nipilan leaw axom nejiw cuajantanej monandeow. At aton tataag majneaj xeyay nipilan alwüx ombasüw nimeech. Teat Jesús ngome tüüch mendeacüw nimeech wüx nej, cos lamajawüw jane nej.

Teat Jesús aquiaach tiül Galilea
(Lc. 4:42-44)

35 Amb alinoic nüt Teat Jesús witiüt aliün pojniüm. Tamb néjan quiaj andüy tiül wajchiüc mataag orar. 36 Condom Teat Simón y leaw almaquiüjpüw tambüw mayambüw nej. 37 Wüx taxomüw, tasajüw:

—Teat, meáwan nipilan teamayambüw ic —ajüw.

38 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Masey, nganüy tabaats tiül meáwan cambaj najlüy ninguiájan naquiaach quiaj aton, cos áag tiünas narang —aj nejiw.

39 Quiaj tambüw tiül meáwan cambaj tiül iüt Galilea. Teat Jesús tapots aquiaach tiül palpálwüx sinagogas; aton tataag majneaj xeyay nipilan leaw alwüx ombasüw nimeech.

Tamongoch napat monandeow nenüt lepra
(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

40 Condom quiaj tamb majaw nej nop naxey axom nej napat monandeow nasoic lepra, ngo majiür misüüig, atextexíchan ombas nej. Quiaj taquieel micos nej, tasaj Teat Jesús:

—Teat, sitiül ique indiüm sajaw alndom memongoch iün sandeow —aj.

41 Teat Jesús quiaj tajmiüc omal omeaats, taxaing owix marreeg nej, tasaj:

—Neol ngo nandiüm xecual, sandiüm, sanamongoch iün indeow —aj.

42 Wűxan ndoj mapiüng aag ayaj Teat Jesús, aaga niün andeow quiaj andűüban ndet minecoy nej, tajneaj nómban. 43 Condom Teat Jesús tasaj nej acas poch cuane netam marang, ndoj tasaj majtsor. Tapiüng:

44 —Nde mesaj nejinguind nguineay tejneaj. Nganüy quiür, iich majaw miteaats ique lerjneaj; irang atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. Iyac ichech para

majawüw meáwan nipilan ique lerjneaj
—aj nej Teat Jesús.

45 Áwan quiaj a naxey tapots mandeac
masaj meáwan nipilan nguineay tajneaj iün
andeow. Ndoj quiaj Teat Jesús ngondom
majmel tiül ngünantanej cambaj, cos xeyay
nipilan teamacüliw nej. At masey nej
tacŭlan tiül wajchiüc, xeyay nipilan tam-
büw majawüw nej quiaj.

2

Tajneaj nop ndron ombas
(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

1 Camüm aw alacas nüt tandilil alinomb
Teat Jesús andüy tiül cambaj Capernaum;
tanguiayaran al aniüng nej. 2 Najénan can-
chiütoj quiaj xeyay nipilan, lango majoy
a iüm; at teombeay iüm lapatsayej quiaj.
Teat Jesús tenguial maquiaach nejiw wüx
Mipoch Teat Dios. 3 Condom tapeayiw quiaj
apiquiw monxey aquiüjpüw mamb nop
naxey ndron ombas, ambitiquiaw nej tiüt
amb wüx mats. 4 Pero naleaing ngondom
matüchiw Teat Jesús cos laxowüy nipilan.
Quiaj tajtepiw cawüx machaijquiw omal
iüm alareng niüng ajlüy Teat Jesús, amb
tiül tamongochiw mimats nej aaga ndron
ombas quiaj. 5 Wüx Teat Jesús tajaw nejiw
naleaing ayariw leawa nej aquiaach, quiaj
tasaj aaga ndron ombas:

—Xecual, landoj laáw isoet —aj.

6 Altsotomoj quiaj acas mondüy wüx aaga
poch tüünd Moisés tanomb, tapiüngüw
tíülan omeajtsüw nejiw: 7 "¿Neol tandeac
atquiaj aaga naxey quiaja, neol tawaiiche?
Cos tandeac atnej Dios nej. ¿Jane al-
ndom mawün nisoete? Néjan quiaj Teat
Dios", awüw. 8 Teat Jesús tajaw nguineay
tenguial mateotsüw tiül omeajtsüw nejiw,
quiaj tasaj nejiw:

—¿Neol teteotsan atquiaj tiül imeajt-
sana? 9 ¿Cuane iyajcan ngo maél nasaj
aaga naxey cama: "Landoj laáw isoete",
ngwüy nasaja: "Witiür, ixaing mimats,
ijüy", naja? 10 Nganüy apmejawan aaga Teat
Naxey alndom mawün nisoet ningüy wüx
iüt. Ijawan —aj nejiw.

Quiaj tasaj aaga ndron ombas:

11 —Ique sasaj ic teat, witiür ixaing mi-
mats, quiür ijtsor —aj.

12 Condom aaga ndron ombas quiaj witiüt,
taxaing mimats nej, najénan tamb, tea-
majawüw nej meáwan nipilan. Mbayajow
majawüw, tapiüngüw:

—Teat Dios nerang aag ayaj, nómban
ngomeaag majawaats —awüw.

Teat Jesús tapaj Leví
(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

13 Teat Jesús tamb alinomb andüy mbeay
nadam yow nenüt Galilea. Xeyay nip-
ilan tambüw majawüw nej, quiaj tapots
maquiaach nejiw. 14 Wüx taw quiaj, al
mamong niüng angüyaran tomiün ocueaj
cambaj, quiaj tajaw a Leví micual Alfeo
alchetem quiaj. Tasaj:

—Mac indüüb xic, tabar —aj.

Quiaj witiüt, tamb mandüüb nej mamb.

15 Noic nüt Teat Jesús alaniüng
Leví maquiiüb minipilan nej, teaüetiw
maquiüjpüw xeyay monsap tomiün ocueaj
cambaj. Aliw quiaj xeyay monrang
ngo majneaj aton, cos xeyay nipilan
almandüjpiw nej. 16 Condom ajcüwa
mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, at
ajcüwa fariseos, wüx tajawüw nej teaŭet
maquiüjpüw a nipilan quiaj, quiaj tasajüw
minipilan nej:

—¿Cuane ayaj, neol a Jesús teaŭet
aweaag, teanganeow aweaag monsap
tomiün, at nipilan monrang ngo majneaj
quiaja? —ajüw nejiw.

17 Wüx Teat Jesús tanguiay aag ayaj, tasaj
nejiw:

—Jane ayaag napacüy ngo metam nop
nejaw nej; pero jane ayaag niün andeow
mbich netam nej. Xique ngo niün nayamb
nipilan leawa ayaag najneaj arang; xique
tiünas nayamb leaw ayaag ngo majneaj
arang, aj nejiw.

Tatüniw nej manguiayiw wüx aiündaran
(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

18 Noic nüt wüx minipilan Juan maqui-
iüb minipilan fariseos tenguial aiündüw,
tapeayiw quiaj acas nipilan matüniw man-
guiayiw Teat Jesús, tasajüw:

—¿Neol taiündüw minipilan Juan
maquiiüb minipilan fariseos? Jow nganüy
minipilan, ¿neol ngo maiündüw? —ajüw
nej.

19 Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw, tandeac
atnej nej nop nengoch owix. Tapiüng:

—¿Alndom miamigos nop nengoch owix
maiündüw wüx nej alquiaj maquiüjpüw?
Sitiül almaquiüjpüw a nench, ngondom
maiündüw. 20 Alinoic nüt wüx lango majlüy
a nench, quiaj mbich apmaiündüw —aj
nejiw Teat Jesús.
21 Aton tasaj nejiw:
—Nejinguind ngondom macancham tiül
noic nguirich napixeran quiripite jayats
jael, cos sitiül apmacanchamaran tiül, wüx
aptsontsocom, quiaj apmachiüt a nguirich
jael. 22 At aton nejinguind ngondom mayac
jayats vin tiül nguirich taag iquial vin, cos
apmajpoet a nguirich iquial vin quiaj, quiaj
apndrom ombas a vin, at a taag aton. Aaga
jayats vin netam majmel tiül jayats taag
—aj nejiw.

Tajeliw trigo wüx nüt axoodaran
(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

23 Condom wüx noic nüt axoodaran
ocueaj judíos, quiaj Teat Jesús tamong
tiül noic corrül aquiiüb minipilan nej.
Minipilan nej tajeliw müetiw aong trigo
leaw napiürüch quiaj. 24 Quiaj ajcüwa
fariseos tasajüw Teat Jesús:
—¡Ijaw! ¿Neol arangüw minipilan
atquiaj wüx nüt axoodaran leaw ngondom
marangüche? —ajüw.
25 Teat Jesús, quiaj tasaj nejiw:
—¿Neol ngo meteowan nguineay tarang
mixejchiiüts David wüx nej tind üet, at leaw
almaquiüjpüw nej aton? 26 Cos wüx Abiatar
tarang natang miteaats, quiaj David tajmel
tiül a nangaj iüm ocueaj Teat Dios, tüet
pan leaw najmel marang nichech para Teat
Dios. Aag ayaj nejinguind ngondom müet,
áagan miteaats alndom müetiw. Pero nej
tüet, átan leaw almaquiüjpüw nej tüetiw
aton —aj nejiw.
27 At tasaj nejiw:
—Aaga nüt axoodaran quiaj tarangüch
mambeol nipilan müüch nejiw maxojtüw
noic nüt; ngome nipilan tarangüch
mandüjpiw opech aaga nüt quiaj. 28 Nganüy
inguiayiün, aaga Teat Naxey al wüx atam
xeyay, ngo matnej aaga nüt axoodaran
quiaj —aw Teat Jesús.

3

Naxey ndron ombas, nechey owix
(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

1 Teat Jesús tajmel alinomb tiül a sina-
goga. Al quiaj nop naxey ndron ombas,
nechey owix. 2 Ajcüwa fariseos teamacüliw
majawüw cuane apmarang Teat Jesús, sitiül
nej apmataag majneaj owix a naxey quiaj
wüx nüt axoodaran, para mayacüw asoet.
3 Ndoj Teat Jesús tasaj a naxey nechey owix
quiaj:
—Witiür, lember ningüy pinawan —aj.
4 Condom tatün manguiay nejiw:
—¿Cuane ipiüngan, alndom marangüch
najneaj wüx nüt axoodaran, ngwüy ngo
majneaja? ¿Alndom mawünaran wüx nop,
ngwüy apmambiyarana? —aj nejiw.
Nejiw ngo mendeacüw. 5 Quiaj tajcüy
Teat Jesús, tajaw nejiw, tamix omeaats cos
arangüw adam omeajtsüw. Ndoj tasaj a
naxey quiaj:
—Ileainguiich iwix —aj.
Quiaj aaga naxey taleainguiich owix
nej, nómban ajneaj. 6 Condom quiaj
tawüw ajcüwa fariseos najénan mayambüw
minipilan Herodes, matüniw manguiayiw
nguineay alndom mambiyaw Teat Jesús.

Aliw mbeay yow xeyay nipilan

7 Teat Jesús taw quiaj maquiiüb minipi-
lan nej, andüyiw mbeay aaga nadam yow.
Átan tandüjpiw nej xeyay nipilan monaw
Galilea, at monaw Judea. 8 Aton tam-
büw majawüw nej xeyay nipilan monaw
Jerusalén, monaw Idumea, monaw necamb
lam Jordán, at monaw tiül ajcüwa cam-
baj ayey tiüt Tiro y Sidón. Tapeayiw
quiaj xeyay nipilan cos tanguiayiw wüx
meáwan najneaj leaw arang. 9 Quiaj Teat
Jesús tasaj minipilan nej mayambüw nop
müx mayacüw quiaj mbeay yow, para
alndom majtep tiül sitiül apmacharrüw
nej. 10 Cos lamamongoch iün andeow
xeyay nipilan, áag meáwan moniün an-
deow tiünüw acharrayej wüx ombas nej,
marrejquiw. 11 Wüx tajawüw nej ajcüwa
nipilan leaw alwüx ombasüw nimeech,
quiaj taquiejliw micosüw nejiw teombas
nej, tepajüw, tapiüngüw:
—¡Ique Micual Teat Dios ic! —awüw.
12 Teat Jesús talic nejiw xeyay cos nganaw
mandiüm majaraw jane nej.

Teat Jesús tarriiüd gajpiüp minipilan nej
(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

13 Condom Teat Jesús tamb andüy wüx
nop tiüc, tandüjpiw nej mamb xeyay

nipilan. Quiaj tasaj nejiw leaw lamandiüm
marriiüd mambüw majawüw nej nejíwan
quiaj. 14 Tarriiüd gajpiüp (12) monxey
maquiüjpüw nej, müüch nejiw mambüw
masajüw nipilan nguineay alndom maw
asoetiw nejiw. 15 Tüüch ndoj ombasüw
mamongochiw iün andeow nipilan, at
matajcüw majneaj leaw alwüx ombasüw
nimeech. 16 Ajcüwa gajpiüp monxey quiaj
tajlüyiw: nop Simón aaga tüünd manüt
Pedro. 17 Átan a Jacobo maqiiüb michiig nej
Juan, micual nejiw Zebedeo, leaw Teat Jesús
tüüch nejiw manütiw Boanerges; aaga
poch quiaj amb apiüng: micual atearriür
monteoc. 18 Aton tajlüyiw tiül aaga gajpiüp:
Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás,
Jacobo micual Alfeo, Tadeo, at Simón naw
tiül noic ajlüy nipilan nasoiquiw Cananista.
19 At aton talüy tiül a Judas Iscariote, aaga
ndoj tayac teowixaw monajiüt Teat Jesús.
Ndoj tajmeliw tiül nop iüm.

Apiüngüw ambeol nej nimeech
(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

20 Quiaj canchiütoj alinomb niüng ajlüyiw
nejiw xeyay nipilan, ngo müjchiw ne-
jiw metiw. 21 Wüx tanguiayiw acualaats
nej Teat Jesús nguineay teamarang, quiaj
tambüw majanüw nej, cos lapiürang nej
lamichach.

22 At aton wüx tapeayiw quiaj mondüy
wüx aaga poch tüünd Moisés, imiünüw
Jerusalén, tapiüngüw:

—Aaga Jesús quiaj, alwüx ombas nej
minatang nimeech nenüt Beelzebú; aaga
nimeech quiaj ambeol nej mataag majneaj
leaw alwüx ombas nej nimeech —awüw.

23 Quiaj tapaj nejiw Teat Jesús, tasaj nejiw
acas poch, pero ngome aleáingan. Tapiüng:

—¿Nguineay alndom a Satanás mawün
nejay a Satanás wüx ombas nipilana?
24 Jondot monajiüt tiül noic cambaj ma-
jcüyiw nejeyéjan quiaj mbajcamoj, aaga
cambaj quiaj ngondom majlüy najneaj, ap-
ndrom ombas. 25 At aton sitiül nacualaran
tiül noic nden majcüyiw nejeyéjan quiaj,
apndajrriümoj. 26 Pero sitiül Satanás ajcüy
majaw aquiiüb nej, ngo majlüyiw nóiquian,
quiaj langondom marangüw nicuajind.

27 'Nejinguind ngondom maneed aniüng
nop napac naxey sitiül ngome ombas maóel
owix, cas tajmel maneed leaw andiüm.

28 'Naleaing sasaj icon, meáwan nisoet
leaw arangüw nipilan, Teat Dios alndom
mawün wüx omeaats. At cuajantanej ngo
majneaj poch andeacüw alndom mawün
wüx omeaats aton. 29 Pero jangantanej
leaw apmandeac ngo majneaj wüx Nangaj
Espíritu ocueaj Teat Dios, aag ayaj mbich
ngondom mawün wüx omeaats nej Teat
Dios. Cos aaga nisoet quiaj nómban ngon-
dom maw —aw Teat Jesús.

30 Atquiaj tasaj nejiw Teat Jesús cos nejiw
tapiüngüw alwüx ombas nej nimeech.

Mimüm Teat Jesús y michiig nej tambüw majawüw nej
(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

31 Condom tapeayiw quiaj mimüm Teat
Jesús maquiiüb michiig nej majawüw nej,
pero ngome tajmeliw. Quiaj tapiüngüw
mamb majpaj. 32 Ajcüwa nipilan alchetemoj
quiaj ayeyiw nej tiüt, tasajüw nej:

—Joyaj mimüm aquiiüb michiig tea-
mayambüw ic —ajüw nej.

33 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—¿Jane ipiüngan xemüm, jane ipiüngan
xechiig? —aj nejiw.

34 Quiaj taxaing omal majaw leaw alchete-
moj quiaj niüng ajlüy nej, tapiüng:

—Icona ijlüyiün atnej xemüm, xechiig.
35 Cos jangantanej sitiül arang leaw andiüm
Teat Dios, aag ayaj sayaag ajlüy atnej
xemüm, xechiig aton —aw.

4

Andeac andüy wüx nop nepiür
(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

1 Noic nüt Teat Jesús tamelich aquiaach
nipilan mbeay nadam yow Galilea. Cos can-
chiütoj niüng ajlüy nej xeyay nipilan; áag
Teat Jesús tajmel tiül yow, tajtep tiül nop
müx chetem. Meáwan nipilan tacüliw wüx
iüt mbeay yow. 2 Ndoj quiaj tasaj nejiw acas
poch ngome aleáingan, tandeac andüy wüx
cuajantanej maquiaach nejiw. Tapiüng:

3 —Inguiayiün leawa sanandeac: Tajlüy
nop naxey tamb apiür. 4 Wüx teamawiich
osaab soex, quiaj tajmiüc tigüy mbeay tiiüd.
Condom tajngotoj a quiec, tüetiw. 5 Altigüy
tajmiüc tiül piedra niüng ngo majlüy xeyay
iüt. Tajntsop najen cos ngo majlüy xeyay
iüt. 6 Wüx tajntsop nüt terraar, quiaj tambel
nej. Cos ngo majiür mioxiich nej, quiaj
tawaag a nine soex quiaj. 7 Altigüy tajmiüc
tiül sats. Wüx tajntsop, cos sats najen

atangüw, quiaj taxotüw tiüt a nine soex
quiaj. Atquiaj taton ngondom meongoj.
8 Altigüy tajmiüc tiül najneaj iüt, tatang
najneaj, tayac aóng. Tigüy taóng napateay,
altigüy tayac wüx quiriw, altigüy tayac wüx
xeyay aóng —aj nejiw Teat Jesús.

9 Andűüban Teat Jesús tasaj nejiw:

—Netam menguiayiün, mexoman imea-
jtsan wüx leaw sandeac quiaj —aj nejiw.

Cuane wüx amb apiüng aaga andeac quiaj
(Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

10 Wüx lango majlüyiw quiaj xeyay nip-
ilan, quiaj leawa tajlüyiw niüng ajlüy
Teat Jesús maquiüjpüw ajcüwa gajpiüp (12)
minipilan nej, tatüniw manguiayiw nej
cuane wüx amb apiüng aaga andeac quiaj.
11 Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Icona tenguial meajndiün mejawan
leawa nomb ngo majüiquicharan, nguineay
alndom majmelaran tiül minipilan Teat
Dios. Pero pálwüx nipilan ngome apma-
soiquiw aleáingan. 12 Atquiaj sarang para
majawűwan, manguiayíwan, pero naleaing
ngome apmajawüw cuane wüx amb apiüng.
Cos sitiül apmajawüw, alndom mayariw,
maw asoetiw nejiw —aj nejiw Teat Jesús.

Cuane wüx amb apiüng wüx nepiür
(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

13 Condom Teat Jesús tatün manguiay ne-
jiw:

—¿Ngo mejawana cuane wüx amb
apiüng leawa sandeac quiaja? ¿Nguineay
apmejawan meáwan leawa sanandeaca?
—aj nejiw.

14 Quiaj tapiüng:

—Aaga nepiür quiaj apiüng wüx nop
nendeac Mipoch Teat Dios. 15 Ajcüwa osaab
soex najmiücüw mbeay tiiüd, aag ayaj
nipilan leaw asoiquiw wüx Mipoch Teat
Dios. Ndoj manguiayiw, andűüban ajngot
nimeech mawün wüx omeajtsüw nejiw
aaga Mipoch Teat Dios leawa tanguiayiw.
16 Aton ajlüy nipilan atnej aaga osaab soex
leawa tajmiüc tiül piedra. Cos wűxan
asoiquiw wüx Mipoch Teat Dios, apac
omeajtsüw ayariw. 17 Naleaing nejiw,
cos ajlüyiw atnej aaga soex najntsop tiül
piedra, ngo majiür mioxiich nej; áag ngo
maíüc. Cos wüx apmajlüy naél, majcüy
majaw nejiw nipilan ajcan andüjpiw
Mipoch Teat Dios, quiaj machiweaw
omeajtsüw. 18 At aton almajlüy nipilan
atnej aaga osaab soex napiürüch tiül sats.
Aaga nipilan quiaj anguiayiw Mipoch Teat
Dios. 19 Pero xeyay amb wüx omeajtsüw
leaw alndom maxomüw wüx aaga iüt cam.
Cos andiümüw majiürüw xeyay tomiün,
andiümdiüműwan cuajantanej. Meáwan
aag ayaj üüch nejiw ndrom omeajtsüw
Mipoch Teat Dios; ngo müüch nejiw
marangüw leawa Teat Dios apiüng. 20 Aton
altiül nipilan leaw anguiayiw Mipoch Teat
Dios, ayariw mipoch nej, ayacüw wüx
omeajtsüw. Nejiw ajlüyiw atnej aaga osaab
soex napiürüch tiül najneaj iüt cos teongoj.
Tegüy taóng napateay, altegüy tayac wüx
quiriw, altegüy tayac wüx xeyay aóng —aw
Teat Jesús.

Tandeac andüy wüx ran
(Lc. 8:16-18)

21 Condom tandeac alinoic tasaj nejiw:

—Sitiül aljane andiüm marraj tiül iüm
jondot apmapal omal noic candil tiül nop
xor, tengwüy apmayac tiüt teoleaj mats,
¿nguineay aprram tiül iüma? Cos netam
mayacüch cawüx, quiaj apmarraj najneaj
tiül iüm. 22 Atquiaj sasaj icon, cos meáwan
leaw ngo majaraw nganüy, naleaing alinoic
nüt apmajaraw nguineay. Ngo majlüy noic
nanderac mexotüy nganüy leaw ngome ap-
majüic alinoic nüt —aj nejiw.

23 Condom tapiüng:

—Meáwan icona lamenguiayiün aaga
poch cam, nganüy iyacan wüx imeajtsan
—aw.

24 Aton tasaj nejiw:

—Iyacan wüx imeajtsan xepoch leawa
temenguiayiün, iyariün. Cos sitiül ap-
meyacan wüx imeajtsan leawa lamenguiay-
iün, teamteáman apmeajndiün mejawan
alquiriw. 25 Cos sitiül aljane apmayar
xepoch, nej apmüünd manguiay altegüy.
Pero sitiül ngo mayar xepoch, masey
lamanguiay quiripite apndrom omeaats
—aj nejiw.

Andeac andüy wüx nguineay atang a soex

26 Condom Teat Jesús tapiüng:

—Sanasaj icon nguineay arang wüx mi-
cambaj nej Teat Dios. Cos ajlüy atnej
arang osaab soex lapiürüch. 27 Quiaj aaga
nepiür apmaxood mameay, ndoj apmapac.

Atquiaj apmamong acas nüt acas ongwiiüts. Aaga osaab soex napiürüch quiaj apmajntsop, masey aaga nepiür quiaj ngondom majaw nguineay teajntsop, nguineay teatang. 28 Cos aaga iüt teamatangüch aaga soex quiaj. Apmawün mbas onic nej, ndoj apmaól, ndoj quiaj apmatang osaab nej. 29 Condom wüx latang, quiaj apmandojquich cos lamatüch a nüt xaijnguiam matajtüch —aj nejiw Teat Jesús.

Andeac andüy wüx osaab mostaza
(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

30 Aton tasaj nejiw Teat Jesús:

—¿Nguineay alndom nasaj icon cuane atnej ajlüy micambaj Teat Dios, ngwüy cuane wüx alndom nandeac mejawan? 31 Ajlüy atnej noic nine osaab soex nenüt mostaza. Aag ayaj noic osaab soex leawa napiürüch xowüy minine. 32 Ndoj apiürüch, apmajntsop, apmarang noic najal oleaj soex, alwüx ajal oleaj tiül meáwan soex. Apmayac nadam mipüüig nej niüng quiec alndom marangüw ombiümüw nejiw maxojtüw —aj nejiw.

Nguineay taquiaach Teat Jesús
(Mt. 13:34-35)

33 Atquiaj taquiaach nejiw Teat Jesús wüx Mipoch Teat Dios, ngome aleáingan, leaw tayaag alndom manguiayiw. 34 Ngo maquiaach nicuajind aleáingan manguiayiw nipilan. Wüx laawüw quiaj nipilan, quiaj tasaj minipilan nej cuane wüx tandeac.

Teat Jesús talomboch iünd, at omal yow
(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

35 Aaga nüt quiaj wüx langwiiüts, quiaj tasaj minipilan nej:

—Tabaats andüyiiüts necamb aaga nadam yow cam —aj nejiw.

36 Tacueatíwan quiaj meáwan nipilan. Quiaj tambüw nejíwan quiaj maquiüjpüw Teat Jesús amb tiül aaga müx alchetem tiül. Aton tambüw alacas müx maquiüjpüw nejiw. 37 Wüx aleambüw tiül najal, quiaj taw noic napac iünd, tayac nadamdam omal yow anmachaachaach tiül müx, tenguial chipiow a müx. 38 Teat Jesús al wil müx almameay, ayac aliig omal. Quiaj tapacüjchiw tiül ameay, tasajüw:

—¡Teat! ¿Neol ngo mejaw, laliüc tsoyomoots tiüt? ¡Apmandeowaats! —ajüw.

39 Quiaj witiüt Teat Jesús, tasaj a iünd lombom, at a yow majlűyan. Quiaj lombot a iünd, at a yow tajlűyan.

40 Condom tasaj nejiw:

—¿Neol termbolana, neol ngome teyacan imeajtsan wüx leawa xique alndom naranga? —aj nejiw.

41 Mbayatoj xeyay, tesajayej nejeyéjan quiaj, tapiüngüw:

—¿Cuaane nej aaga naxey cama? ¿Nguineay alndom mayar nej andeac a iünd at a yow? —awüw.

5

Nop naxey alwüx ombas nej nimeech
(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

1 Condom Teat Jesús maquiiüb minipilan nej tapeayiw necamb aaga nadam yow quiaj, tiül miiütüw monaw Gadara. 2 Almawüw tiüt imiünüw tiül müx, quiaj tapeay niüng ajlüy Teat Jesús nop naxey imiün tiül niüng amiüraad mondeow, alwüx ombas nej nimeech, üüch nej mechach 3 Aaga naxey quiaj acül tiül niüng amiüraad mondeow. Nejinguind ngondom maóel nej, masey naag galen. 4 Cos mbójan maoeliw owix nej oleaj nej naag galen. Nej ngo mapiüng wüx, andooigndooig miün, nómban acolot. Nejinguind ngondom masap nej. 5 Aaga naxey quiaj, nüt ongwiiüts apaj tiül tiüc, at niüng amiüraad mondeow. Aton achiüt ombas nej naag piedra. 6 Alíücan miünquiaj tajaw Teat Jesús, tecuiür tamb mangoch, taquieel micos nej tiüt teombas Teat Jesús. 7 Quiaj tendeac napac, tapiüng:

—¿Cuane indiüm merang wüx ximbas Teat Jesús? Ique Micual Teat Dios najlüy tiül cielo. Satün icueaj wüx minüt Teat Dios, nde merang wüx ximbas nicuajind ngo majneaj —aw.

8 Atquiaj tapiüng cos Teat Jesús lamasaj nej:

—¡Ique nimeech, sasaj ic, iriow wüx ombas a naxey cam, icueat! —aw.

9 Ndoj Teat Jesús tatün manguiay:

—¿Cuane minüt? —aj.

Quiaj tapiüng:

—Legión xenüt cos sajlüyiün xeyay —aw.

10 Quiaj tatün xeyay ocueaj Teat Jesús nde mawün nejiw tiül aaga iüt quiaj. 11 Tajlüy quiaj wüx nop tiüc noic ajlüy xeyay sow,

teaüetiw. 12 Ajcüwa nimeech tatüniw ocueaj
Teat Jesús, tapiüngüw:
—Iich xicon namban najmeliün tiül
ajcüwa sow quiün —awüw.
13 Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw mambüw.
Tacueatiw a naxey quiaj, tajmeliw tiül
sow. Ajcüwa sow ajlüyiw xeyay, atüch
ijquiaw mil, tecuiürrüw ambüw wüx tiüc
tajchiquiaw tiüt tajmiücüw tiül aaga nadam
yow quiaj, tsoyotoj tiüt, tandeowüw tiül
yow.
14 Condom ajcüwa monjiür sow quiaj,
tambüw acuiürrüw masajüw nipilan tiül
cambaj, tiül rünch aton. Quiaj tambüw
nipilan majawüw cuane najlüy.
15 Wüx tapeayiw niüng ajlüy Teat Jesús,
quiaj tajawüw aaga naxey tajlüy wüx ombas
nej xeyay nimeech alchetem quiaj, lama-
sooig apix nej, lamajiür mifis nej. Mbay-
atoj xeyay majawüw. 16 Condom nipilan
leawa tajawüw aag ayaj, tapots mapiüngüw
nguineay tawüw nimeech wüx ombas aaga
naxey quiaj, nguineay tandeowüw tiül yow
meáwan sow. 17 Ndoj tapots masajüw Teat
Jesús maw tiül miiütüw nejiw.
18 Teat Jesús almajtep tiül müx, laámb
apmaw quiaj, quiaj aaga naxey tajlüy wüx
ombas nej nimeech tatün ocueaj xeyay
sitiül alndom maquiiüb nej mamb. 19 Pero
Teat Jesús tasaj nej:
—Quiür ijtsor teat, isaj icualaats
nguineay tejneaj. Isajüw meáwan aaga
najneaj leaw Teat Dios lamarang wüx
imbas, nguineay tajiür ic lasta —aj.
20 Quiaj tamb a naxey mandeac, masaj
nipilan tiül meáwan cambaj tiül Decápolis.
Tasaj nejiw nguineay tataag nej majneaj
Teat Jesús. Meáwan nipilan mbayatoj man-
guiayiw.

Micual Jairo, at aaga najtaj nerreeg apix Teat Jesús
(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)

21 Condom Teat Jesús tandilil alinomb
maquiiüb minipilan nej, ambüw tiül müx,
andüyiw necamb aaga nadam yow quiaj.
Almapeayiw necamb, quiájan tacül Teat
Jesús mbeay yow, cos tapeayiw niüng ajlüy
nej xeyay nipilan. 22 Condom tapeay quiaj
nop naxey nenüt Jairo, nop natang nenajiüt
tiül a sinagoga; wüx tajaw Teat Jesús, quiaj
taquieel micos nej tiüt. 23 Tatün xeyay,
tapiüng:
—Teat, xecual nüx laxeyay iün andeow,
laliüc mandeow. Mac Teat, tabar meyac
iwix wüx ombas nej para majneaj —aw.
24 Quiaj Teat Jesús tamb maquiiüb nej.
Xeyay nipilan tandüjpiw, lacharrayej
wüx ombas nej. 25 Tiül a nipilan quiaj
tajlüy nop najtaj lamajiür gajpic (12)
neat iün andeow, atsambiich nej miquiej
nej. 26 Lamamongoch xeyay wüx aaga
monandeow quiaj. Masey lamong teombas
xeyay mondüy, lamandrooch meáwan leaw
ajiür, pero ngo mambeol nej nicuajind,
teaxeyay marang nej. 27 Aaga najtaj
quiaj wüx tanguiay nguineay andeacüw
wüx Teat Jesús, quiaj tamb matüch,
amb wanopech Teat Jesús tarreeg apix
nej. 28 Atquiaj tarang, cos lamapiüng tiül
omeaats nej: “Sitiül narreeg masey apix
nej, quiaj sanajneaj”. 29 Andúüban tayaag
lajneaj, nómban lamong a monandeow
quiaj. 30 Teat Jesús tayaag nej lamataag
majneaj aljane, quiaj wantsat majaw tiül
nipilan, tatün manguiay:
—¿Jane tarreeg sapixe? —aw.
31 Quiaj minipilan nej tasajüw nej:
—¿Neol ngo mejaw Teat, xeyay nipilan
teamatechtechiw ic? Neol tepiüng: “¿Jane
tarreeg xic?” —ajüw.
32 Teat Jesús tayamb tiül nipilan majaw
jane tarreeg nej. 33 Aaga najtaj mbayat
cos tajaw teamayamb nej, tambeapmbeap
nej. Pero cos tayaag lajneaj, quiaj tamb
maquieel micos nej tiüt teombas Teat Jesús,
tasaj nguineay tarang nej. 34 Quiaj tasaj nej
Teat Jesús:
—Xecual, lerjneaj cos teyac imeaats wüx
xic. Nganüy quiür, ich mapac imeaats,
lerjneaj nómban —aj nej.
35 Teat Jesús tenguialeámban andeac
aweaag a najtaj, quiaj tapeayiw masajüw
a Jairo, aaga nenajiüt tiül sinagoga,
tapiüngüw:
—Teat, micual landeow, icueat mesajsaj
aaga Teat Naxey quiaj —ajüw.
36 Naleaing Teat Jesús, masey tanguiay
andeacüw ajcüwa monxey quiaj, nej tasaj
aaga nenajiüt:
—Nde mbayamear teat, iyac imeaats
wüx xique —aj.
37 Ndoj ngome tüüch mambüw maquiiüb
nejiw meáwan minipilan nej, áagan a Pedro
maquiiüb Jacobo, at a Juan michiig Jacobo
taquiiüb mamb. 38 Wüx tapeayiw aniüng

aaga nenajiüt tiül sinagoga, Teat Jesús tajaw alquiaj xeyay nipilan teajiüntsüw napac, y altiül teapajüw. 39 Wüx tajmel tiül iüm, quiaj tasaj nejiw:

—¿Neol tapots ijiüntsana? Aaga nüx cam ngome landeow, almameay —aj nejiw Teat Jesús.

40 Quiaj titsojow nej, cos ajawüw naleaing landeow a nüx quiaj. Condom Teat Jesús tawün nejiw tiül iüm, taquiiüb áagan miteat nej mimüm nej a nüx, at leaw almaquiüjpüw nej. Tajmeliw matüchiw niüng ajlüy a nüx. 41 Quiaj Teat Jesús tasap owix a nüx, tasaj wüx ombeayiw nejiw:

—Talita cumi —aj. Aag ayaj amb apiüng: Xecual sasaj ic, witiür.

42 Quiaj witiüt a nüx, tajüy. Meáwan nipilan xeyay mbayatoj majawüw. Aaga nüx quiaj lamajiür gajpic (12) mineat nej. 43 Condom Teat Jesús tasaj nejiw nde mandeacüw manguiayaran leawa tarang. Tasaj nejiw aton mayambüw üet a nüx quiaj.

6

Teat Jesús ngo mandiüram tiül Nazaret
(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

1 Condom Teat Jesús taw quiaj, tandilil alinomb andüy tiül miíüt nej, minipilan nej aton tandüjpiw nej. 2 Wüx tatüch a nüt axoodaran, quiaj tapots aquiaach tiül a sinagoga. Xeyay nipilan wüx tanguiayiw andeac nej mbayatoj. Tapiüngüw:

—¿Nguiaane tequiajchay aaga naxey quiaja? ¿Nguineay tendüye? ¿Nguineay ndot ombas marang cuajantanej ateócan? 3 ¿Neol ngome nop icoots aaga naxey quiaja? ¿Ngome nej nerang xiül, micual nej María? Aton alningüy tiül micambajaats acüliw michiig nej Jacobo, José, Judas, Simón, at michiig monüx nej aton aliw ningüy —awüw.

Taton ngome tandiümüw mayariw andeac nej. 4 Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Xique samongoch atnej amongoch nop nendeac andeac Teat Dios cos ayarich andeac nej nguiajantanej, áagan tiül miíüt nej ngo mandiüram. Átan acualaats nej, micoj nej, michiig nej, ngo mayariw nej andeac —aj nejiw.

5 Tiül a cambaj quiaj ngome tarang nadam ateócan. Áagan acas moniün andeow tataag majneaj, tayac owix wüx nejiw. 6 Nej ayaag xeyay ngo majneaj cos ngo mayariw nej andeac. Ndoj taw quiaj, tamb andüy tiül namix nine cambaj quiájan, maquiaach.

Teat Jesús tüüch mambüw mandeacüw wüx nej
(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

7 Condom quiaj tapaj miünüw niüng ajlüy nej ajcüwa gajpiüp (12) minipilan nej. Quiaj tapots masaj nejiw mambüw ijpüwpüw. Aton tüüch nejiw ndoj ombasüw matajcüw majneaj nipilan alwüx ombasüw nimeech. 8 At aton tasaj nejiw nde majoyiw nicuajind tiül tiiüd. Alndom majoyiw áagan notsnots angotoj, mambeol nejiw. Ngondom majoyiw nchiiüts, pemb, nüeteran; aton tomiün ngondom majoyiw. 9 Netam masoijquiw napüic, pero ngondom majoyiw ijquiaw najal camix. 10 Aton tasaj nejiw:

—Wüx apmepeayiün tiül noic cambaj, apmexojtan quiaj tíülan noic nden. Nde membiülüjchiün niüng ixojtan. Apmeriowan quiaj wüx apmeamban tiül alinoic cambaj. 11 Sitiül noic cambaj ngo mangochiw icon, ngo mandiümüw manguiayiw indeacan, icueatiün, iriowan quiaj. Wüx apmeriowan quiaj, itajtan minajndot ileajiün majüic nejiw ngo majneaj arangüw cos ngo müjchiw icon mendeacan quiaj xepoch. Naleaing sasaj icon, alinoic nüt wüx Teat Dios apmajaw wüx asoeteran, nejiw xeyay ngo majneaj apmamongochiw cos ngo mandiümüw manguiayiw indeacan. Alwüx apmamongochiw, ngo matnej leaw apmamongochiw nipilan tandeowüw nomb, ajcüwa monaw tiül cambaj Sodoma maquiiüb Gomorra —aj nejiw Teat Jesús.

12 Quiaj tawüw ajcüwa gajpiüp minipilan nej, tambüw masajüw nipilan leaam omeajtsüw wüx aaga ngo majneaj teamarangüw, macueatiw.

13 At aton wüx minüt Teat Jesús tatajcüw majneaj nipilan alwüx ombasüw nimeech, üüch nejiw michachiw. At tajendiw aceite wüx omal moniün andeow, quiaj tajneajiw.

Tambiyaw a Juan Bautista
(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

14 Condom aaga rey Herodes tanguiay nguineay teamarang Teat Jesús, cos

meáwan nipilan teamandeacüw wüx nej.
Quiaj Herodes tapiüng:

—¿Ngwüy naleaingue, Juan, aaga neech
yow nipilan lapac tiül mondeowa? ¿Pares
ndot ombas marang xeyay cuajantanej
ateócan aaga naxey quiaja? —aw.

15 Altiül tapiüngüw:

—Ngwüy, aag ayaj mixejchiiüts Elías,
awüw. Altiül tapiüngüw: Aag ayaj alinop
nendeac andeac Teat Dios tajlüy tanomb
—awüw.

16 Pero wüx Herodes tanguiay aaga an-
deacüw quiaj, tapiüng:

—Ngwüy, aag ayaj sapiüng Juan, aaga
tüjchiüs mamb ndojquiüm onic nej, nganüy
lapac tiül mondeow —aw a Herodes.

17 Atquiaj tapiüng Herodes cos alwüx
omeaats leawa tarang, cos nej tüüch mamb
ndeaam a Juan, majmel tiül manchiüc,
naoelich naag galen. Aag ayaj tarang
Herodes cos atquiaj tandiüm minajtaj nej
nenüt Herodías. Aaga Herodías quiaj
mintaj Felipe, michiig Herodes, nganüy
Herodes lamaquiiüb. 18 Cos Juan wüx aliün
mapac tasaj Herodes:

—Ngo majneaj mequiiüb mintaj michiig
—aj.

19 Quiaj Herodías xeyay tajcüy majaw
a Juan. Tandiüm mambiy; pero ngome
taxom nguineay marang. 20 Cos Herodes
lamajaw Juan arang leaw andiüm Teat
Dios, aton andeac leaw naleaing, pares
tembol mandüy, ngo müüch a Herodías
marang ngo majneaj wüx ombas a Juan.
Herodes masey ngo maxom omeaats wüx
leaw tandeac a Juan, nej xeyay tandiüm
manguiay. 21 Noic nüt wüx Herodes tarang
noic nangos nüt ajcan lamatüch alinoic
mineat nej, quiaj aaga najtaj Herodías
taxom nguineay marang. Cos Herodes
tapaj meáwan monajiüt, at nipilan monjiür
tomiün tiül aaga iüt Galilea, marang noic
nadam nangos nüt. 22 Quiaj tamb nop nüx,
micual aaga najtaj Herodías, tajmel niüng
ajlüy monet mejiüng. Herodes y leaw aliw
quiaj tandiümüw majawüw ajiüng a nüx
quiaj. Condom a rey Herodes tasaj a nüx:

—Itün xicueaj leaw indiüm, xique
sanüüch ic —aj.

23 Nej tapaj minüt dios mapiüng naleaing
apmüüch, ngo mawaiich, tapiüng:

—Cuajantanej apmetün, xique sanüüch
ic, masey pinawan leaw alnajiür —aw a
Herodes.

24 Quiaj taw a nüx, tamb matün manguiay
mimüm nej. Tasaj:

—Müm, ¿cuane indiüm mejaw natüna?
—aj.

Quiaj mimüm nej tapiüng:

—Itün omal aaga Juan, áag neech yow
nipilan —aj.

25 Andilílan tiüt a nüx, tamb andüy niüng
ajlüy Herodes, tapiüng:

—Teat, sandiüm nganüy nganüy meaach
xic omal aaga Juan amb tiül noic polat —aj.

26 Quiaj Herodes tamix omeaats xeyay;
pero cos nej lamapaj minüt dios, aton
tandeac manguiayiw nipilan. Nganüy ne-
tam marang, müüch leaw atün a nüx quiaj.
27 Najénan tüüch mamb nop soldado, tasaj
mandooig onic a Juan majamiün omal.
28 Quiaj tamb a soldado majaw tiül manchiüc
mandooig onic a Juan. Condom tajoy omal
a Juan amb tiül noic polat, tüüch a nüx.
Quiaj a nüx tamb müüch mimüm nej.

29 Wüx minipilan Juan tanguiayiw nej lan-
deow, quiaj tambüw maxainguiw, tajoyiw
mamiütüw. Atquiaj tarang Herodes wüx
tambiy aaga Juan.

Teat Jesús tüüch üetiw acoquiaw mil monxey

(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

30 Condom wüx tapeayiw ajcüwa gajpiüp
(12) monamb ijpüwpüw, tapots masajüw
Teat Jesús nguineay tarangüw, nguineay
taquiajchiw nipilan. 31 Quiaj tasaj nejiw Teat
Jesús:

—Nganüy macaron, tabaats maxojtaats
quiripite niüng ngo majlüy nipilan —aj
nejiw.

Cos xeyay nipilan tenguial apeayiw quiaj
niüng ajlüy nej, pálwüx teawüw. Ngo
müjchiw nejiw matüch metiw. 32 Ndoj quiaj
tajtepiw tiül nop müx, tambüw nejíwan
quiaj, andüyiw niüng ngo majlüy nipilan.
33 Pero xeyay nipilan tajawüw nejiw ambüw,
aton tajawüw jane nejiw; quiaj tambüw
acuiürrüw imiünüw tiül micambajüw ne-
jiw. Ombas mapeayiw quiaj, teoj mapeay
Teat Jesús. 34 Wüx Teat Jesús taw tiüt
imiün tiül müx maquiiüb minipilan nej,
tajaw xeyay nipilan teamacüliw nej. Quiaj
tajmiüc omal omeaats, cos tajaw ajlüyiw
atnej tigüy najcueat sap, ngo majlüy wüx

nejiür nejiw. Quiaj tapots maquiaach nejiw
xeyay cuajantanej. 35 Wüx langwiiüts laliüc
majmel nüt, quiaj minipilan nej tambüw
masajüw nej:
—Teat, langwiiüts ¿nguineay ap-
marangaats? Cos nejinguind ngo macül
ningüy. 36 Isajüw mambüw tiül cambaj y tiül
rünch mangalüw üetiw, cos ngo majiürüw
üetiw nejiw —ajüw nej.
37 Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:
—Icona iyamban üetiw —aj nejiw.
Quiaj tapiüngüw:
—¿Teat, nguineaye? ¿Ngwüy sanamban
nangalan ijquiaw acoic miow (200) denario
pan müjchiiüts müetiwe? —awüw.
38 Teat Jesús tasaj nejiw:
—Quiüran ijawan cas pan ijiüran ningüy
—aj nejiw.
Wüx tajawüw cas pan ajlüy, quiaj
tasajüw nej:
—Ajlüy acoquiaw pan alijpüw cüet
—ajüw.
39 Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw masajüw
nipilan chetemoj noicnoic ajlüy tiül nine
nateaic soex. 40 Quiaj chetetoj; al tiül atüch
coic miow (100), al tiül ic miow gajpowüw
(50) noicnoic ajlüy. 41 Condom Teat Jesús
taxaing aaga acoquiaw pan al ijpüw cüet.
Taxaing omal majaw cawüx, tüüch gracias
Teat Dios. Condom wüx tambaag aaga pan
texeyay. Quiaj tüüch minipilan nej ma-
jineaw müjchiw meáwan nipilan. At aaga
ijpüw cüet aton tambaag müüch nejiw ma-
jineaw. 42 Condom tatüch müetiw meáwan
nipilan paxiünüy üetiw. 43 Wüx landoj, quiaj
taxainguiw leawa minaw a pan, at a cüet,
chipiüt gajpiüp (12) nchep. 44 Ajcüwa tetiw
quiaj atüch acoquiaw mil monxey.

Teat Jesús tajüy teomal yow
(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

45 Quiaj Teat Jesús tasaj minipilan nej
majtepiw tiül müx mamongoj andüyiw
necamb a nadam yow quiaj. Tasaj nejiw
mambüw ombas nejiw mandüyiw tiül cam-
baj Betsaida. Cos nej apmacül quiaj leawa
ümb majtsor nipilan, quiaj apmaw quiaj.
46 Wüx laűmb majtsor nipilan, quiaj tamb
andüy wüx nop tiüc mataag orar, mandeac
aweaag Teat Dios. 47 Wüx lapojniow, aaga
müx namb lamatüch pinawan aaga nadam
yow quiaj, nganüy Teat Jesús néjan quiaj
aliün wüx iüt. 48 Nej tajaw laűmb apacüw
majombüw a yow majüyichaw a müx, cos
angochiw a iünd. Wüx landüy wüx arraw,
quiaj Teat Jesús tamb matüch nejiw, ajüy
amb teomal yow. Tarang atnej apmamón-
gan. 49 Wüx tajawüw nop najüy amb teomal
yow, quiaj tepajüw:
—¡Aag ayaj nembolooch! —awüw.
50 Meáwan nejiw tajawüw, xeyay mbayatoj.
Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:
—Nde mbayameron, ich mapac imeajt-
san cos xique, ngome aljane —aj nejiw.
51 Condom tajtep tiül müx maquiiüb
nejiw; quiaj lomboj a iünd. Mbayatoj
majawüw, ndoj tapac omeajtsüw 52 Nejiw
nganaw majawüw nguineay tarang wüx
tüüch mexeyay a pan, aliün mapac omalüw.

Teat Jesús tüüch majneaj moniün andeow
tiül Genesaret
(Mt. 14:34-36)

53 Tapeayiw necamb a yow tiül iüt Gene-
saret. Quiaj tawüw tiüt, taoeliw mimüxiw
nejiw mbeay yow. 54 Wűxan tajtepiw wüx
iüt, quiaj nipilan tajawüw nejay Teat Jesús
napeay. 55 Condom quiaj tambüw acuiür-
rüw masajüw meáwan nipilan tiül aaga
iüt quiaj. Quiaj tapots apeayiw nipilan
maquiüjpüw miün moniün andeow amb
wüx mats, andüy niüng tanguiayiw alquiaj
Teat Jesús. 56 Nguiajantanej leaw niüng
tamb, masey tiül cambaj, masey tiül rünch,
tacüliw nej xeyay nipilan. Tayacüw ajcüwa
moniün andeow mbeay plas pinawan cam-
baj, at tiül tiiüd aton. Tatüniw xeyay
ocueaj Teat Jesús sitiül alndom ajcüwa
moniün andeow masambüw nej masey apix
nej. Meáwan leaw tasambüw nej tajneajiw
nómban.

7

Leaw üüch majiür nisoet nipilan
(Mt. 15:1-20)

1 Noic nüt acas fariseos tambüw ma-
jawüw Teat Jesús, maquiüjpüw ajcüwa
mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, na-
peayiw imiünüw Jerusalén. 2 Quiaj tajawüw
altiül minipilan Teat Jesús teaüetiw; pero
ngo marangüw atnej ajlüyay marangüw
meáwan nipilan judío wüx ajantsüw ow-
ixaw. Áag tandeacndeacüw ngo ma-
jneaj wüx ombasüw nejiw. 3 (Cos ajcüwa
fariseos at meáwan judíos ajlüyayej wüx
marangüw atnej arangüw mixejchiw nejiw,

cos ngo metiw sitiül ngo majantsüw owixaw nejiw xeyay atnej apiüngüw netam.
4 Wüx nejiw apeayiw ajüyiw tiül plas angalayej, ngondom müetiw nicuajind sitiül
ngo majantsüw owixaw atnej apiüngüw
netam marangüw. Aton ajiürüw palpál-
wüx arangüw wüx ajantsüw inganeowayej,
xar iüt, xar manchiüc, at mimatsüw nejiw
aton.) 5 Quiaj ajcüwa fariseos at mondüy
wüx aaga poch tüünd Moisés, tatüniw man-
guiayiw Teat Jesús. Tasajüw:

—¿Neol minipilan ngo mandüjpiw leaw tarangüw mixejchiiütsa? ¿Neol ngo majantsüw owixaw wüx üetiw atnej ajlüyay marangaatsa? —ajüw.

6 Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Icona monwaiich, iwüyayon wüx irangan najneaj, naleaing tarang Isaías tiül minawiig nej aaga poch niüng Teat Dios tapiüng:

Ajcüwa nipilan quiaj apiüngűwan ayariw sandeac,
ngome con omeajtsüw, ombeayíwan.
7 Ngo membeat marangüw atnej arangüw xic casa,
cos meáwan leaw aquiajchiw, aag ayaj mipochíwan nejiw.

8 Pero icona landroj imeajtsan leaw Teat Dios apiüng netam merangan, cos tenguial ipacan wüx leaw ngo metam, leaw mixejchiün tarangüw. Atnej wüx ijantsan ajcüwa xar, tas, at teamendüjpiün cuajantanej leawa tayacüw mixejchiün, aj nejiw Teat Jesús.

9 Tasaj nejiw aton:

—Icona tewüniün ninguiün meáwan leawa tasaj icon Teat Dios merangan, cas tendüjpiün opech leawa tayacüw mixejchiün. 10 Teat Moisés tarang tiül minawiig nej, tapiüng: "Iyar andeacüw miteat, mimüm, indiümüw", aw. Aton tapiüng: "Jane apmapaiich mandeac ngo majneaj wüx ombas miteat nej, mimüm nej, ich mambiyaran", aw a Moisés. 11 Pero icona xeyay ngo majneaj irangan, cos ipiüngan aljane alndom masaj miteat nej, mimüm nej, mapiüng: "Leawa alnajiür langondom nüüch icon, cos aag ayaj Corbán". (Amb apiüng meáwan leaw ajiür lamüüch Teat Dios.) 12 Wüx apmapiüng aag ayaj, quiaj lango metam mambeol miteat nej mimüm nej cos icona iquiajchiün ombeay. 13 Wüx irangan aag ayaj, quiaj temewüniün ninguiün Mipoch Teat Dios, teyacan ingow leawa tayacüw mixejchiün marangüch. Ajlüy xeyay cuajantanej atnej aag ayaj leaw icona teyacan marangüch —aj nejiw Teat Jesús.

14 Quiaj Teat Jesús tapaj nipilan alinomb masaj:

—Inguiayiün, iyacan wüx imeajtsan leaw sanasaj icon. 15 Cuajantanej leaw alndom müeteran, manganeowaran ngo müüch nop majiür nisoet; pero leawa alwüx omeaats mandeac mbich alndom mayac nej asoet. 16 Jane andiüm manguiay, ich manguiay mayac wüx omeaats —aj nejiw Teat Jesús.

17 Condom wüx Teat Jesús taw niüng ajlüy meáwan nipilan, quiaj tajmel tiül iüm. Ndoj minipilan nej quiaj tapots matüniw manguiayiw nej, tasajüw:

—¿Cuane wüx tendeac aaga les ndot mendeac quiaja? —ajüw nej.

18 Quiaj tasaj nejiw:

—¿Neol, ata icona aton ngo mejawan leawa tandeacas? ¿Neol ngo mejawana, meáwan leaw alndom müeteran ngo müüch majiür nisoet nipilan? 19 Cos nüeteran andűyan teomeaatsaran apmamb, ndoj apmaw. Aaga nüeteran quiaj ngo müüch majiür nisoet nipilan —aj nejiw Teat Jesús.

Nej tandeac wüx aag ayaj majüiquich meáwan cuajantanej nüeteran alndom müeteran, ngome nisoet. 20 Aton tapiüng:

—Leawa nop apmandeac wüx omeaats, mbich aag ayaj alndom müüch nej majiür nisoet. 21 Cos imiün wüx omeaatsaran aw leaw ngo majneaj arangüch. Áag altiül nipilan ajiürüw minajtajüw nejiw, minaxeyiw nejiw, at altiül monench ajlüyiw maquiüjpüw monüx, átan monüx maquiüjpüw monench, at monbiy nipilan aton. 22 At ajlüy moneed, ajlüy reech, ajlüy monrang xeyay ngo majneaj, at monwaiich, ajlüy monjüyjüy, ajlüy mondiüm ocueaj alinop. Aton ajlüy monpaiich, monrangrangüy, ajlüy nerangrang michach. 23 Meáwan aaga ngo majneaj arangüch quiaj, imiün tiül omeaatsaran. Aag ayaj mbich üüch majiüraran nisoet —aw Teat Jesús.

Nop najtaj ngome micual iüt tayar andeac Teat Jesús
(Mt. 15:21-28)

[24] Condom Teat Jesús taw quiaj tamb
andüy niüng ajlüy cambaj Tiro y Sidón.
Tandüy tiül noic naniüngaran, maxood
quiaj, cos nej ngo mandiüm majawüw nej
nipilan. Pero naleaing ngondom mexotüy.
[25] Nop najtaj najénan tanguiay Teat Jesús
lapeay quiaj. Aaga najtaj quiaj ajiür nop
micual nej nüx, alwüx ombas nej nimeech,
üüch nej michach. Quiaj tamb maquieel
micos nej tiüt teombas Teat Jesús. [26] Aaga
najtaj quiaj ngome micual iüt Israel, nej
nop sirofeniciana. Nej tatün xeyay ocueaj
Teat Jesús mamb mawün nimeech wüx om-
bas micual nej. [27] Quiaj Teat Jesús tasaj nej:

—Icül, cos ombas netam metiw
nacualaran, cos ngo majneaj majnot üetiw
nejiw majlos müjndiw a namix nine pet
müetiw —aj nej.

[28] Aaga najtaj tasaj nej:

—Teat, naleaing aag ipiüng quiaj, masey
ombas apmetiw a nacualaran, pero aton
nine pet alndom mamilmil leawa najmiüc
tiüt minaw üet nacualaran —aj nej.

[29] Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Xecual, najneajay indeac quiaj.
Nganüy quiür ijaw micual, cos lanüüch
majneaj, lamacueat nej nimeech —aj nej.

[30] Naleaing tasoic, cos wüx tapeay aniüng
nej, quiaj tajaw micual nej alpiiüm wüx
mats, lajneaj, lamacueat nej nimeech.

Teat Jesús tüüch majneaj nop nelaag, nejew

[31] Condom Teat Jesús taw quiaj tiül
miíüt monaw Tiro, tamong amb tiül
Sidón, at tamong amb tiül miíüt Decápolis,
tatüch mbeay aaga nadam yow Galilea.
[32] Taquiiübaran mamb quiaj majaw nej Teat
Jesús nop naxey nelaag, aton ngondom
mendeac. Quiaj tatüniw ocueaj Teat Jesús
sitiül alndom mayac owix wüx aaga naxey
quiaj müüch majneaj. [33] Quiaj Teat Jesús
tawün ninguiün quiriw aaga naxey quiaj
nejeweáagan quiaj. Condom Teat Jesús
taxec micual owix nej teolaag a naxey quiaj,
ndoj tateonts onts ombeay nej cas tarreeg
oniw a naxey quiaj. [34] Condom quiaj taxaing
omal majaw andüy cawüx, tawün miíünd
nej, tapiüng:

—¡Efata! —aw. Aaga poch quiaj amb
apiüng: ¡Lejquiar!

[35] Quiaj lejquiat olaag a naxey y
oniw nej taley, lajneaj. Quiaj tajneaj
mendeac. [36] Ndoj tasaj nejiw Teat Jesús nde
masajüw nejinguind. Pero masey atquiaj
tasoiquiw, nejiw xeyay tandeacndeacüw
wüx. [37] Mbayajow wüx, xeyay tapac
omeajtsüw majawüw leaw Teat Jesús
tarang, tapiüngüw:

—Nej arang cuajantanej najneaj, cos
üüch manguiay nelaag nipilan, at üüch
mendeac jane ngondom mendeac —awüw.

8

Teat Jesús tüüch üetiw apiquiw mil nipilan
(Mt. 15:32-39)

[1] Tiül aaga nüt quiaj, canchiütoj xeyay
nipilan niüng ajlüy nej. Wüx tind üetiw
ngo majiürüw cuane apmüetiw. Quiaj Teat
Jesús tapaj minipilan nej, tasaj:

[2] —Sajiürüw lasta ajcüwa nipilan quiaj,
cos lamajiür er nüt ajlüyiw ningüy
maquiüjpaats, lango majiürüw üetiw.
[3] Sitiül sanasajüw majtsoriw wűxan nganaw
metiw, ngondom maiücüw, apmajmiücüw
tiül tiiüd cos altiül imiünüw miünquiaj —aj
nejiw Teat Jesús.

[4] Quiaj tasajüw nej minipilan nej:

—¿Nguineay alndom maxoram cuane
apmüetiw ningüy tiül a wajchiüc cam? Cos
ngo macüleran ningüy —ajüw.

[5] Quiaj Teat Jesús tatün manguiay nejiw:

—¿Cas pan aliün mejiürana? —aj nejiw.

Nejiw tapiüngüw:

—Alíünan ayaíw pan —awüw.

[6] Quiaj tasaj ajcüwa nipilan chetemoj tiüt,
taxaing aaga ayaíw pan quiaj. Tüüch gra-
cias Teat Dios, cas tambaag a pan, tüüch
minipilan nej majineaw. [7] At aliün ma-
jiürüw acas nine cüet aton. Quiaj Teat
Jesús tüüch gracias Teat Dios alinomb. Con-
dom tüüch nejiw majineaw. [8] Meáwan
nipilan tetiw paxiün. Wüx landoj üetiw,
quiaj taxainguiw chipiüt ayaíw nchep mi-
naw üetiw. [9] Ajcüwa monet quiaj tatüch
maseyme apiquiw mil nipilan. Wüx lan-
doj üetiw, quiaj Teat Jesús tüüch nejiw
majtsoriw. [10] Condom nej tajtep tiül müx
maquiiüb minipilan nej. Tambüw andüyiw
tiül iüt Dalmanuta.

Fariseos atüniw nadam ateócan
(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

[11] Wüx tapeayiw quiaj, altiül fariseos tam-
büw majawüw nej, tasajsajüw cuajantanej,
majawüw cuane apmapiüng. Tasajüw:

—Irang noic nadam ateócan najawan, quiaj alndom napiüngan naleaing Teat Dios najlüy tiül cielo teamambeol ic —ajüw.
12 Quiaj Teat Jesús tamix omeaats, tawün miíünd nej, tapiüng:
—¿Cuane nerang icon? ¿Neol tendiüman mejawan nadam ateócan? Naleaing sasaj icon ngome sanarang nicuajind ateócan mejawan —aw Teat Jesús.
13 Condom quiaj taw niüng ajlüyiw a nipilan quiaj maquiiüb minipilan nej, tajtepiw tiül müx, tambüw tandüyiw necamb a nadam yow.

Leaw aquiajchiw fariseos
(Mt. 16:5-12)

14 Minipilan nej ngo leaam omeajtsüw majoyiw üetiw nejiw, áagan noic pan tajiürüw tiül müx. 15 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Inguiayiün sanasaj icon. Netam mejawan wüx leaw irangan. Nde meyariün andeacüw Fariseos, at andeac Herodes. Cos aag ayaj arang atnej arang levadura —aj nejiw.
16 Quiaj minipilan nej tandeacüw nejeyéjan quiaj, tapiüngüw:
—¿Neol tandeac atquiaja? ¿Ngwüy ajcan ngo majamiünaats pana? —awüw.
17 Teat Jesús tajaw cuane teamandeacüw. Quiaj tasaj nejiw:
—¿Neol tapots indeacndeacan wüx pana? ¿Neol nganaw mejawana, meyacan wüx imeajtsana? ¿Aliün palam imalana? 18 ¿Neol ngome tejawan con iniüjcan? ¿Neol ngome tenguiayiün con ilajcan? ¿Neol ngo leaam imeajtsan? 19 Jow, wüx tajineas acoquiaw pan müetiw acoquiaw mil monxey, jow leaw tenaw, ¿cas nchep techipichana? —aj nejiw Teat Jesús.
Quiaj tapiüngüw:
—Gajpiüp (12) nchep —awüw.
20 Condom tandüy wüx matün manguiay, tapiüng:
—Jow wüx tajineas ayaíw pan müetiw apiquiw mil nipilan, leawa tenaw, ¿cas nchep texainguiüna? —aj nejiw Teat Jesús.
Quiaj tapiüngüw:
—Ayaíw nchep —awüw.
21 Quiaj Teat Jesús tapiüng:
—¿Neol nganaw mejawana jane xic? —aw.

Teat Jesús tüüch ram oniiüg nop naw Betsaida

22 Wüx tapeayiw tiül cambaj Betsaida, quiaj acas nipilan taquiüjpüw mamb niüng ajlüy Teat Jesús nop naxey nesomb. Tasajüw nej mayac owix nej wüx a naxey quiaj para majneaj. 23 Quiaj Teat Jesús tasap owix a nesomb quiaj, tanetet owix maquiiüb mamb andüy mbeay cambaj. Ndoj tajendjend wüx oniiüg a naxey quiaj aonts ombeay nej, tayac owix nej wüx a naxey quiaj. Cas tatün manguiay sitiül larraw oniiüg lamaxom majaw quiripite. 24 Aaga nesomb quiaj taxaing omal, tapiüng:
—Nganüy saxom najaw quiripite, sajaw nipilan atnej xiül, pero nejiw teajüyiw —aj nej.
25 Condom Teat Jesús tayac owix nej alinomb wüx oniiüg a naxey quiaj. Quiaj aaga naxey tajaw teáman, tajneaj oniiüg nej, tajaw ranüy masey miünquiaj. 26 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Quiür ijtsor, nde memong iriümb tiül cambaj, nde mesaj nejinguind nguineay tejneaj —aj.

Pedro tapiüng Teat Jesús aaga Cristo
(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

27 Condom quiaj tamb Teat Jesús maquiiüb minipilan nej, tamongoj ambüw tiül namix nine cambaj ocueaj Cesarea de Filipo. Wüx aliw tiül tiiüd, quiaj Teat Jesús tasaj minipilan nej:
—¿Jane xic apiüngüw nipilana? —aj nejiw.
28 Quiaj tasajüw nej:
—Altiül apiüngüw ique aaga Juan lapac alinomb. Altiül apiüngüw ique aaga Elías tajlüy tanomb. Aton altiül apiüngüw ique alinop nendeac andeac Teat Dios —ajüw nej.
29 Quiaj Teat Jesús tatün manguiay nejiw:
—Jow icona, ¿cuane ipiüngan, jane xic? —aj nejiw.
Quiaj tapiüng a Pedro:
—Iquiay aaga Cristo, aaga lapiürang aliüc —aj nej.
30 Teat Jesús quiaj tasaj nejiw nde masajüw nejinguind jane nej.

Teat Jesús tapiüng apmambiyaw nej
(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

31 Condom quiaj tapots masaj nejiw, tapiüng aaga Teat Naxey netam mamongoch xeyay ngo majneaj. Ngome apmayariw nej andeac montangtang monajiüt, at montangtang miteaats, at mondüy

wüx aaga poch leaw tüünd a Moisés aton.
Tapiüng alinoic nüt nej apmandeow, ap-
mambiyaw nej ajcüwa nipilan quiaj. Con-
dom wüx er nüt apmapac alinomb. 32 Tasaj
nejiw atquiaj ranüy. Quiaj a Pedro tawün
nej ninguiün quiriw, tapots malic.

33 Pero Teat Jesús ndiliteay majaw niüng
ajlüy alacas minipilan nej, quiaj talic a Pe-
dro, tasaj:

—¡Icueat xic, nde mendeac atnej andiüm
Satanás! Cos aaga indeac quiaj ocueaj nip-
ilan, ngome ocueaj Teat Dios —aj nej Teat
Jesús.

34 Quiaj Teat Jesús tapaj meáwan nipilan
miünüw canchiümoj maquiüjpüw minipi-
lan nej. Tasaj nejiw:

—Sitiül aljane andiüm mayar sandeac,
ich mawün wüx omeaats meáwan naél leaw
alndom mamongoch, ich mandüüb wüx
leawa sarang, masey mamongoch xeyay
ngo majneaj, masey mandeow wüx cruz
ajcan andüüb xic. 35 Sitiül aljane ngo ma-
yar sandeac cos imbol mambiy nej nipilan,
alinoic nüt nej apmamongoch xeyay ngo
majneaj, y ngome apmamb tiül cielo. Pero
sitiül aljane masey mandeow ajcan andüüb
xic ayar sandeac, nej apmamb tiül cielo
alinoic nüt —aj nejiw Teat Jesús.

36 Aton tapiüng:

—Jondot aljane alndom maneay
meáwan cuajantanej leaw ajlüy wüx a iüt
cam, ¿cuane ambich sitiül nej ngo mamb
tiül cielo? 37 ¿Mbich nguineay alndom
nop nipilan mangüy asoet nej, nguineay
alndom maw wüx para ngo mamb tiül aaga
xeyay ngo majneaja? 38 Sitiül aljane ngo
mayar sandeac cos axing wüx xepoch, ngo
mind mitsoj nej ajcüwa nipilan monrang
xeyay ngo majneaj, ajcüw mondüüb
narangüch dios, pues ata Teat Naxey
apmaxing majaw nej wüx apmandilil. Cos
aliüc alinomb imiün niüng ajlüy Teat Dios.
Apmaquiiüb miün xeyay ángeles, xeyay
najneajay apmajlüy —aw Teat Jesús.

9

1 Condom tasaj nejiw Teat Jesús:

—Naleaing sasaj icon, altiül icona leaw
alningüy nganüy cam, nganaw mendeowan
apmejawan noic nadam ateócan, apme-
jawan aliüc Teat Naxey marang natang ne-
najiüt tiül micambaj nej —aj nejiw.

Wüx Teat Jesús tewüneay majawüw
(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

2 Wüx lamatüch anaíw nüt tatow ndoj
mapiüng aag ayaj, quiaj Teat Jesús taqui-
iüb Pedro, Jacobo, y Juan, tambüw wüx
nop nadam tiüc nejíwan quiaj. Condom
quiaj Teat Jesús tewüneay majawüw nej.
3 Xeyay nelitlit apix nej, rajnüy. Nejin-
guind wüx a iüt cam ngondom majants noic
raan jael müüch merixix matnej. 4 Quiaj
tajawüw mixejchiw nejiw tajlüyiw tanomb,
aaga Elías maquiiüb Moisés, teandeacüw
maquiüjpüw Teat Jesús. 5 Condom quiaj
Pedro tasaj Teat Jesús:

—Teat, ¡najneajay macüliiüts ningüy,
marangaats arej nden! Noic ineay, alinoic
apmaneay teat Moisés, alinoic apmaneay
teat Elías —aj nej a Pedro.

6 Atquiaj tapiüng a Pedro cos ngo ma-
jaw cuane apmandeac, mbayatoj xeyay ma-
jawüw. 7 Condom quiaj tajlüy oic cawüx
alareng niüng ajlüyiw, tanden nejiw. Imiün
tiül aaga oic quiaj tanguiayiw noic nan-
derac, tapiüng:

—Aaga Teat Naxey quiaj nejay xecual,
xeyay sandiüm. Inguiayiün leaw nej ap-
masaj icon —aj nejiw aaga nendeac quiaj.

8 Wűxan ndoj manguiayiw aaga nanderac
quiaj, quiaj tajawüw lango majlüy nejin-
guind, néjan Teat Jesús almaquiüjpüw.

9 Condom wüx teawüw tiüt imiünüw
wüx tiüc, quiaj Teat Jesús tasaj nejiw nde
masajüw nejinguind leawa Teat Dios tüüch
nejiw majawüw. Leawa ndoj apac tiül
mondeow aaga Teat Naxey, quiaj alndom
mandeacüw wüx aag ayaj. 10 Atquiaj nejiw
ngo masajüw nejinguind, pero tíülan ne-
jiw tetünayej menguiayayej nguineay amb
aaga apiüng quiaj wüx tapiüng apmapac
tiül mondeow. 11 Condom quiaj tatüniw
manguiayiw Teat Jesús, tapiüngüw:

—¿Neol tapiüngüw ajcüw mondüy wüx
aaga poch tüünd Moisés netam miün om-
bas nej aaga Elías, ndoj aliüc aaga Cristo?
—awüw.

12 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Naleaing Elías netam miün ombas nej
masaj nipilan leaam omeajtsüw wüx Teat
Dios. ¿Neol ngo mejawana, nguineay
apiüng Teat Dios tiül Mipoch nej wüx Teat
Naxey, aaga tüünd miün imiün tiül cielo?
Cos apiüng nej apmamongoch xeyay ngo

majneaj, ngome apmayarich andeac nej.
13 Nganüy sanasaj icon wüx Elías, cos nop
atnej Elías tiün. Tarangüw xeyay ngo
majneaj wüx ombas nej, tarangüw leawa
tandiümüw. Atnej landoj lamapiüng tiül
Mipoch Teat Dios wüx nej, atquiaj tajlüy
—aj nejiw Teat Jesús.

Tajneaj nop nench alwüx ombas nej nimeech
(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

14 Wüx tapeayiw niüng ajlüyiw alacas
minipilan Teat Jesús, quiaj tajawüw aliw
quiaj xeyay nipilan ayey nejiw tiüt. Aton
aliw quiaj mondüy wüx aaga poch tüünd
a Moisés, tenguial asajsajayej maquiüjpüw
minipilan Teat Jesús. 15 Wüx tajawüw la-
peay niüng ajlüyiw nejiw Teat Jesús, mbay-
atoj majawüw, acuiürrüw tambüw man-
gochiw matepeayiw. 16 Quiaj Teat Jesús
tatün manguiay nejiw:

—¿Cuane wüx tenguial indeacndea-
cana? —aj nejiw.

17 Quiaj taw nop tiül a nipilan quiaj,
tapiüng:

—Teat, jogüy saquiiüb miün nop xe-
cual mejaw, cos alwüx ombas nej nimeech,
ngondom mendeac. 18 Wüx apeay mi-
monandeow nej, alox nej tiüt, atepich
teombeay nej popox, ancaporros olüic nej.
Tenguial amb arix, lango majiür apac.
Landoj nasajüw minipilan sitiül alndom
mawüniw wüx ombas xecual aaga nimeech
quiaj, pero ngondom ombasüw —aw.

19 Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—¡Jaa, icona nipilan! ¿Neol ngo me-
yariün sandeaca? ¿Cas nüt ipiüngan sana-
jlüy ningüy naquiiüb icona? ¿Ngow apme-
yariün sandeaca? —aj nejiw.

Condom tapiüng:

—Iquiüjpan miün aaga nench quiaj —aj
nejiw.

20 Quiaj taquiüjpüw mamb. Wüx aaga
nimeech najlüy wüx ombas a nench quiaj
tajaw Teat Jesús, quiaj tambeapmbeap a
nench napac, tajmiüc ambiülmbiülüy tiüt,
tatepich teombeay nej popox. 21 Quiaj Teat
Jesús tatün manguiay miteat a nench:

—¿Nde ngüt tapots marang nej atquiaja?
—aj.

Quiaj tapiüng a naxey:

—Wüx nine nej. 22 Mbójan malox nej tiül
biümb, at tiül yow, andiüm mambiy nej.
Nganüy Teat, sitiül alndom membeol xicon,
sitiül majmiüc imal imeaats, Teat, imbeol
xicon —aw miteat a nench.

23 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—¿Neol tepiüng sitiül alndom nambe-
ola? Cos jane ayar sandeac, cuajantanej
leaw apmatün xicueaj, xique sanarang —aj
nej.

24 Condom quiaj tapiüng miteat a nench:

—¡Sayar indeac teat, imbeol xic nde
nachiw ximeaats! —aw.

25 Teat Jesús tajaw teapeayiw xeyay nipi-
lan acuiürrüw sonongomoj niüng ajlüy nej.
Quiaj talic a nimeech najlüy wüx ombas a
nench. Tasaj:

—Ique nimeech, neech ngo mendeac a
nench cam, at neech melaag aton, iriow
wüx ombas nej, icueat nómban. ¡Nde
mendüy wüx alinomb! —aj nej Teat Jesús.

26 Quiaj aaga nimeech tepaj, tandüy wüx
malanglang alinomb aaga nench. Quiaj
taw, tacueat nej. Ndoj aaga nench píiü-
dan tiüt atnej landeow. Xeyay nipilan
tapiüngüw landeow. 27 Teat Jesús tasap
owix a nench mawitich. Quiaj witiüt a
nench.

28 Condom wüx Teat Jesús tajmel tiül
nop iüm, quiaj minipilan nej tatüniw man-
guiayiw nej nejíwan quiaj, tasajüw:

—¿Neol xicona ngondom nawüniün
aaga nimeech quiaj? —ajüw.

29 Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Ajcüwa nimeech quiaj ngo mawüw
sitiül ngo metüniün ocueaj Teat Dios,
meiündan lop aton —aj nejiw.

Teat Jesús alinomb tapiüng apmambiyaw nej
(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

30 Condom tawüw quiaj, tajüyiw am-
büw tiül iüt Galilea. Pero Teat Jesús
ngo mandiüm majaw nejiw nipilan, 31 cos
nej tealeámban maquiaach minipilan nej.
Tasaj nejiw nguineay apmarangüch wüx
Teat Naxey. Aton tapiüng aljane apmayac
nej teowixaw nipilan, apmambiyaw nej,
ndoj wüx er nüt apmapac alinomb. 32 Nejiw
ngo majawüw cuane wüx teamasaj nejiw,
pero imboloj matüniw manguiayiw.

¿Jane alwüx atam ajlüy?
(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

33 Condom tapeayiw tiül cambaj Caper-
naum. Wüx aliw tiül iüm, quiaj Teat Jesús
tatün manguiay nejiw:

—¿Cuane tendeacndeacan wüx aliiüts
tiül tiiüda? —aj nejiw.
34 Nejiw ngo mendeacüw, ndijchiüjówan,
cos wüx aliw tiül tiiüd tandeacüw wüx jane
tiül nejiw apmarang natang. 35 Condom
quiaj Teat Jesús chetet, tasaj ajcüwa gajpiüp
(12) minipilan nej, tapiüng:
—Sitiül aljane andiüm marang natang,
netam marang chingüy tiül meáwan nipi-
lan, marang cuajantanej mambeol meáwan
—aj nejiw.
36 Alquiaj nop nine. Condom Teat Jesús
tayac pinawan nejiw a nine. Quiaj taxaing
mapeic, tasaj nejiw:
37 —Sitiül aljane apmajiür lasta masey
nop nine atnej aaga nine cam, aag ayaj atnej
xique teamajiür lasta. At sitiül aljane ajiür
xic lasta, aag ayaj ngome xíquian quiaj ajiür
xic lasta, at Xeteat aton, cos nej tüüch xic
niün —aj nejiw.

Jane ngo majcüy majaw icoots, najneaj ma-
jaw icoots
(Mt. 10:42; Lc. 9:49-50)

38 Condom quiaj tasaj nej a Juan:
—Teat, tajawasan nop naxey tawün
nimeech wüx ombas nipilan, apaj wüx
minüt. Tapajasan ocueaj cos ngo maquiiüb
icoots —aj nej a Juan.
39 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Ich majlüy, nde mepalan. Cos ne-
jinguind ngondom marang ateócan wüx
xenüt, ndoj andűüban mandeac ngo ma-
jneaj wüx ximbas. 40 Cos sitiül nop ngo
majcüy majaw icoots, aag ayaj najneaj ma-
jaw icoots. 41 Sitiül aljane apmüüch icon
masey noic pite yow, cos ajaw xenipilan
icon, naleaing sasaj icon aag ayaj apmajiür
cuane najneaj apmüünd alinoic nüt.

Ijawan wüx, nde meyacüchiün wüx ngo
majneaj
(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

42 'Sitiül aljane mayac wüx nisoet nop
tiül ajcüwa jayats monyar sandeac, najneaj
wűxan nganaw marang aaga ngo majneaj
quiaj maoelich teonic nej nop cow maj-
los tiül ndec. 43 Aton sitiül aljane ayaag
owix nej alndom mayac nej tiül nisoet,
ich mandooig. Cos más najneaj mapac
ningüy masey ngo majiür nots owix nej,
ingow ajiür miijtsüw owix, ndoj alinoic nüt
mamb tiül biümb niüng ngondom xejquem,
mandaab meáwan nüt. 44 Cos ninguiün
ajcüwa ndiüc apmajlüy wüx ombas nej
ngome apmandeowüw, at a biümb ngon-
dom xejquem. 45 Sitiül aljane ayaag oleaj
nej alndom mayac nej tiül nisoet, ich man-
dooig nots oleaj nej. Cos más najneaj ma-
jlüy atquiaj ingow ajiür miijtsüw oleaj nej,
ndoj alinoic nüt mamb tiül biümb niüng
ngondom xejquem. 46 Cos ninguiün ajcüwa
ndiüc leaw apmajlüy wüx ombas nej ngome
apmandeowüw, at a biümb ngondom xe-
jquem. 47 At sitiül aljane ayaag oniiüg nej
alndom mayac nej tiül nisoet, ich masoond
noic oniiüg nej. Cos más najneaj majlüy tiül
minipilan Teat Dios noic oniiüg, ingow ajiür
ijquiaw oniiüg ndoj majlos tiül biümb; 48 cos
ninguiün tiül a castigo ajcüwa ndiüc apma-
jlüy wüx ombas nej ngome apmandeowüw,
at a biümb ngondom xejquem.
49 'Cos meáwan apmatajcüch majneaj
naag biümb, y meáwan nichech apmüünd
majtix naag quiniüc. 50 Najneaj quiniüc
aag ayaj najtix; pero jondot lango majtix,
¿cuane ajpar? ¿Nguineay apmajtix ali-
nomb? At icona aton netam merangan
atnej quiniüc cos üüch maxix nüeteran;
irangan najneaj, nde mejcüyiün mejawan
nop alinop —aw.

10

Teat Jesús apiüng wüx moncueateay
(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

1 Condom Teat Jesús taw tiül cambaj
Capernaum maquiiüb minipilan nej, tam-
büw andüyiw tiül iüt Judea. At tambüw
aton tiül a iüt nonüt necamb lam Jordán.
Sonongotoj quiaj xeyay nipilan majawüw
nej. Quiaj taquiaach nejiw atnej mbójan
marang. 2 Ndoj quiaj acas fariseos tambüw
majawüw Teat Jesús matüntüniw man-
guiayiw nej majawüw cuane apmapiüng.
Tasajüw sitiül nop naxey alndom macueat
mintaj nej nómban. 3 Quiaj tasaj nejiw Teat
Jesús:
—Jow mixejchiiüts a Moisés, ¿nguineay
tapiünga? —aj nejiw.
4 Quiaj tapiüngüw:
—Teat Moisés tapiüng nop naxey
alndom macueat mintaj nej, pero naleaing
netam marangüch minawijquiaw nejiw
müjndiw para mecueatayej nómban
—awüw.
5 Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Teat Moisés tasaj icon merangan
atquiaj cos tajaw icona nadam imeajtsan.
6 Pero tanomb wüx Teat Dios tarang
meáwan cuajantanej, "quiaj tarang nipilan
nop naxey nop najtaj". 7 "Wüx aag ayaj nop
naxey apmacueat miteat nej mimüm nej,
apmaquiiüb mintaj nej. 8 Quiaj apmajlüyiw
nóiquian, atnej majlüyiw nop nejiw ngome
ijpüw, noic omeajtsüw." 9 Pares leawa Teat
Dios lamüüch mequiiübayej nejinguind
ngondom müüch nejiw mecueatayej —aj
nejiw Teat Jesús.
10 Condom wüx tapeayiw tiül nden, quiaj
minipilan nej tatüniw manguiayiw nej aton
wüx aaga les ndot mandeac quiaj. 11 Quiaj
Teat Jesús tasaj nejiw:
—Sitiül nop naxey apmacueat mintaj
nej, ndoj apmaquiiüb alinop najtaj, aag ayaj
lamajiür nisoet, cos atnej lamajiür minajtaj
nej. 12 At sitiül nop najtaj apmacueat minoj
nej ndoj apmaquiiüb alinop naxey, nej aton
ajiür nisoet cos ajlüy atnej majiür minaxey
nej —aj nejiw.

Namix nine taquiiübaranüw majawüw Teat Jesús
(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

13 Condom taquiiübaran niüng ajlüy
nej tegüy namix nine matepeayiw Teat
Jesús, majend nej omalüw. Minipilan
nej taliquiaw monquiiüb namix nine, ngo
mandiümüw. 14 Pero wüx Teat Jesús tajaw
nguineay teamarangüw, quiaj tajcüy, tasaj
nejiw:
—Ijchan miünüw a namix nine niüng
sajlüy, nde mepalan. Cos sitiül aljane
andiüm majmel tiül micambaj Teat Dios
netam marang atnej nop nine. 15 Naleaing
sasaj icon sitiül aljane ngo mayar sandeac
atnej nop nine ayar cuajantanej masoic,
ngondom majmel tiül micambaj Teat Dios
—aj nejiw.
16 Quiaj taxaing mapeic namix nine,
tajend omalüw, tasaj nejiw:
—Mambeol icon Teat Dios —aj nejiw
Teat Jesús.

Nop nejiür xeyay tandeac aweaag Teat Jesús
(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

17 Wüx Teat Jesús taw quiaj, quiaj ajn-
got nop naxey acuiür, maquieel micos nej
teombas Teat Jesús, tatün manguiay:
—Teat Naxey, sajaw ique najneaj irang.
Nganüy isaj xic cuane netam narang,
nguineay alndom napac meáwan nüt tiül
cielo —aj nej.
18 Condom Teat Jesús tasaj nej:
—¿Neol tepiüng xique sarang najneaja?
Nejinguind nipilan ngo marang najneaj,
néjan quiaj Teat Dios arang najneaj. 19 Ique
lamenguiay leaw apiüng tiül Mipoch Teat
Dios niüng apiüng: "Nde mejiür minajtaj,
at najtaj nde mejiür naxey; nde membiy
nipilan; nde merneed; nde merndeac ngo
maleaing; nde mewaiich nejinguind; netam
meyar andeac miteat, mimüm" —aj nej
Teat Jesús.
20 Quiaj tasaj nej aaga naxey:
—Teat, meáwan aag ayaj sayac wüx
ximeaats narang nde wüx sarang quich —aj
nej.
21 Quiaj Teat Jesús tajaw nej, tajmiüc omal
omeaats, tajiür nej lasta, tasaj:
—Alíünan alcuane nganaw merang.
Quiür inüüb meáwan leaw almejiür.
Condom imbaag ombeat iich nipilan ngo
majiür; quiaj apmejlüy najneajay tiül
cielo. Ndoj tewiün mendüüb xic, masey
mambiyaw ic wüx cruz —aj.
22 Wüx tanguiay aag ayaj tayaag ngo ma-
jneaj, taw quiaj amix omeaats; cos ngo
mandiüm mandrooch ombas meáwan leaw
almajiür, cos nop nej nejiür xeyay.
23 Condom Teat Jesús ndiliteay majaw
minipilan nej, tasaj nejiw:
—Xowüy laél ocueajiw monjiür xeyay
cuajantanej majmeliw tiül micambaj Teat
Dios —aw.
24 Minipilan nej mbayatoj manguiayiw
andeac Teat Jesús. Quiaj nej tasaj nejiw
alinomb:
—Xecualüw, xowüy laél majmeliw
tiül micambaj Teat Dios leawa xowüy
ayacüw omeajtsüw wüx leaw almajiürüw.
25 Sapiüng más ngo maél mamong nop
camello teowil nots ndiüc, ngo matnej
aél ocueaj nop nejiür xeyay majmel tiül
micambaj Teat Dios —aj nejiw.
26 Wüx tanguiayiw aag ayaj, quiaj mbaya-
toj xeyay, tetünayej menguiayayej:
—Sitiül atquiaj ajlüy teat, ¿jane alndom
maw asoet nej? —awüw.
27 Quiaj Teat Jesús tajaw nejiw, tapiüng:
—Nejinguind nipilan ngondom mawün
asoet alinop, néjan Teat Dios alndom
marang. Cos Teat Dios alndom marang
cuajantanej —aw.

[28] Condom Pedro quiaj tendeac masaj
Teat Jesús:
—Teat, xicona lanacueatiün meáwan
leawa tajiürasan nandüjpiün ic —aj nej.
[29] Quiaj Teat Jesús tapiüng:
—Naleaing sasaj icon, ngo majlüy nejin-
guind jane lamacueat aniüng nej, micoj nej,
michiig nej, miteat nej, mimüm nej, mintaj
nej, micual nej, tengwüy miíüt nej, cos áag
iün mandüüb xic mandeac xepoch; [30] jane
ngo müünd majiür xeyay ningüy wűxan
aliün mapac, apmajiür aniüng nej, micoj
nej, michiig nej, mimüm nej, micual nej,
átan miíüt nej. Masey apmamongoch xeyay
moncüy nganüy, cos alinoic nüt apmajlüy
najneajay meáwan nüt tiül cielo. [31] Aton al-
tiül leaw ayaag natang nej nganüy, alinoic
nüt apmarang chingüy; at altiül leaw ayaag
chingüy nej nganüy, alinoic nüt apmarang
natang —aw Teat Jesús.

Tandüy wüx mapiüng apmambiyaran
(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

[32] Wüx aliw tiül tiiüd ambüw andüyiw
Jerusalén, Teat Jesús ombas nej, al-
mandüjpiw nej minipilan nej mbayajówan,
imboloj aton. Quiaj Teat Jesús tawün
ninguiün quiriw ajcüwa gajpiüp (12), tapots
masaj nejiw wüx nguineay apmamongoch.
[33] Tapiüng:
—Inguiayiün, sanasaj icon, nganüy
andüyiiüts Jerusalén niüng Teat Naxey
apmayacüch teowixaw montangtang
miteaats maquiiüb mondüy wüx aaga
poch tüünd Moisés. Quiaj apmapiüngüw
mandeow, apmayacüw nej teowixaw
napeay miün nipilan. [34] Quiaj apmitsojow
nej, apmawüjchiw nej, apmateontsüw
onts ombeayiw wüx ombas nej, ndoj
apmambiyaw nej. Condom wüx er nüt
apmapac alinomb —aw Teat Jesús.

Leawa tatüniw Jacobo y Juan
(Mt. 20:20-28)

[35] Condom Jacobo maquiiüb a Juan,
micual nejiw Zebedeo, tatüchiw nej
masajüw:
—Teat, sandiüman merang leawa
sanatüniün icueaj —ajüw.
[36] Quiaj Teat Jesús tatün manguiay nejiw:
—¿Cuane indiüman naranga? —aj ne-
jiw.
[37] Tasajüw nej:
—Teat, wüx lacheter merang natang ne-
najiüt, iich xicon chetenon niüng ijlüy, nop
wüx miác, alinop wüx miquiamb —ajüw
nej.
[38] Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Teat, ngo mejawan cuane
teametüniün. ¿Alndom icona memon-
gochiün meáwan naél atnej xique sana-
mongoche? ¿Alndom icona mendeowan
atnej xique sanandeowa? —aj nejiw.
[39] Tapiüngüw:
—Alndom —awüw.
Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Naleaing, netam memongochiün naél
atnej xique sanamongoch, netam memo-
ngochiün xeyay ngo majneaj atnej xique.
[40] Pero aaga ipiüngan chetemeron wüx xeác
xequiamb, aag ayaj ngondom nüüch icon,
cos lajlüy aljane apmüünd aag ayaj —aj
nejiw.
[41] Wüx tanguiayiw aag ayaj algajpowüw
(10) tajcüyiw majawüw Jacobo y Juan.
[42] Quiaj Teat Jesús tapaj nejiw miün, tasaj
nejiw:
—Lamejawan nguineay arangüw mon-
ajiüt tiül meáwan cambaj. Cos arangüw
apatüw atnej lamaneayiw a nipilan ajlüyiw
wüx. At aton montangtang tiül nejiw ngo
majiürüw lasta nejinguind. [43] Pero tiül
icona ngome apmajlüy atquiaj. Cos jane
andiüm majiür nadam najiüt tiül icona ne-
tam marang nop nembeol icon. [44] Sitiül
aljane tiül icona andiüm marang natang,
netam marang atnej najon mos. [45] Cos
Teat Naxey ngo miün mambeol nej nipilan,
nej tiün mambeol nipilan, mandeow para
mangüy asoet meáwan nipilan —aj nejiw
Teat Jesús.

Teat Jesús tüüch ram oniiüg a Bartimeo
(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

[46] Condom tapeayiw Jericó. Almawüw
tiül aaga cambaj quiaj Teat Jesús maqui-
iüb minipilan nej maquiüjpüw altegüy nip-
ilan, quiaj nop nesomb alchetem mbeay
tiiüd teatüneay, nenüt Bartimeo, micual
nej Timeo. [47] Wüx tanguiay aaga nesomb
quiaj Teat Jesús naw tiül cambaj Nazaret,
áag namong niüng ajlüy nej. Quiaj tepaj:
—¡Teat Jesús, Micual David, ijiür xic
lasta! —aw.
[48] Xeyay nipilan taliquiaw nej mapal
ombeay, pero nej tayac wüx alquiriw apaj:
—¡Teat, Micual David, ich majmiüc imal
imeaats mejaw xic! —aw.
[49] Quiaj lembet Teat Jesús, tapiüng:

—Isajan miün ningüy —aw.

Quiaj tambüw masajüw a nesomb:

—Ich mapac imeaats, witiür, teamapaj ic —ajüw.

50 Quiaj awíichan tiüt apix nej witiówan
tiüt tamb matüch niüng ajlüy Teat Jesús.
51 Condom Teat Jesús tatün manguiay nej:

—¿Teat, cuane indiüm narang wüx imbasa? —aj.

Quiaj tasaj nej aaga nesomb:

—Teat, sandiüm ram xiniiüg naxom najaw —aj nej.

52 Quiaj Teat Jesús tasaj nej:

—Nganüy quiür ijtsor, lerjneaj cos teyac imeaats wüx xic —aj nej.

Quiaj rat oniiüg nej, condom tandüüb mamb Teat Jesús tiül tiiüd.

11

Teat Jesús tajmel tiül Jerusalén
(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

1 Wüx laliüc mapeayiw tiül Jerusalén,
aliw niüng ajlüyiw cambaj Betfagé y Beta-
nia, lareng mitiüc Olivos, quiaj Teat Jesús
tüüch mamb ijpüw minipilan nej, 2 tasaj:

—Quiüran tiül a nine cambaj quiün. Wüx apmepeayiün quiaj, apmexoman nop quicheech bur netsaag, nganaw müünd memas. Ichejtiün, iquiüjpan miün. 3 Sitiül aljane matün manguiay icon neol terangan atquiaj, isajan cos Teat Naxey apmetam nej, ndoj apmatsoriich alinomb —aj nejiw Teat Jesús.

4 Quiaj tambüw. Wüx tapeayiw quiaj, tax-
omüw nop quicheech bur netsaag mbeay
nden, tachejtiw. 5 Altiül nipilan aliw quiaj
tapiüngüw:

—¿Cua temerangana? ¿Neol techejtiün a bur quiaja? —awüw.

6 Condom nejiw tapiüngüw atnej landoj
masaj nejiw Teat Jesús. Quiaj tüjndiw
machejtiw. 7 Taquiüjpüw mamb a bur
niüng ajlüy Teat Jesús. Tapojchiw teopech
bur apixaw nejiw. Condom quiaj Teat
Jesús tajtep chetem wüx. 8 Xeyay nipilan
tapüjchiw tiüt apixaw nejiw tiül tiiüd, altiül
tapoliw omal xiül mayacüw tiüt aton.

9 Meáwan monmong ombas átan aliüc
tamiün teapajüw napac:

—¡Najneajay! ¡Ich mapac omeajtsaats, cos lapeay nop niün wüx minüt Teat Dios!
10 ¡Najneajay! ¡Lapeay nop natang nenajiüt
marang atnej tarang mixejchiiüts David!
¡Najneajay ajlüy Teat Dios! —awüw.

11 Wüx tatüchiw Jerusalén, quiaj Teat
Jesús tajmel tiül aaga nadam nangaj iüm
ocueajiw. Wüx landoj majaw meáwan leaw
ajlüy quiaj, quiaj taw cos langwiiüts. Tamb
andüy tiül cambaj Betania, aquiiüb ajcüwa
gajpiüp (12) minipilan nej.

Teat Jesús talic noic owil toc
(Mt. 21:18-19)

12 Aw alinoic nüt tawüw tiül Betania,
tandilileaw alinomb andüyiw Jerusalén.
Wüx aliw tiül tiiüd, Teat Jesús tind üet.
13 Miünquiájan tajaw noic owil toc neóp
xeyay. Quiaj tamb majaw sitiül neóng, pero
ngo maxom nicuajind, aópan alwüx, cos
ngome nüt ajiür aóng toc. 14 Condom Teat
Jesús talic a toc:

—Nejinguind langome apmüet ióng nómban —aj.

Minipilan nej tanguiayiw aag ayaj.

Tawün tiül nadam nangaj iüm leaw ngo metam majlüy quiaj
(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

15 Condom wüx tapeayiw Jerusalén,
quiaj Teat Jesús tajmel tiül nadam nangaj
iüm mawün quiaj meáwan monüjpeay,
mongalüy. Aton tapaag ninguiün mimesiw
mongowüüch tomiün, at mibangüw
monüüb palom. 16 Ngo müüch mamong
nejinguind monjoy cuajantanej tiül a
nadam nangaj iüm. 17 Condom quiaj tapots
maquiaach nejiw, tapiüng:

—¿Neol ngo leaam imeajtsan leaw apiüng tiül Mipoch Teat Dios? Apiüng: "Saniüng ajlüy niüng alndom matajcüw orar meáwan nipilan monaw palpálwüx cambaj wüx iüt". Nganüy icona lameajchiün marang aaga nangaj iüm cam atnej niüng axotayej moneed —aw Teat Jesús.

18 Ajcüwa montangtang miteaats, at
mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés,
wüx tanguiayiw aag ayaj tayambüw
nguineay mambiyaw Teat Jesús. Laimboloj
mandüyiw, cos meáwan nipilan najneaj
majawüw leawa nej teamaquiaach. 19 Wüx
laquinüt, quiaj Teat Jesús taw tiül Jerusalén
maquiiüb minipilan nej, tandüyiw Betania
alinomb.

Aaga toc lawaag
(Mt. 21:20-22)

[20] Amb alinoic nüt wüx lajwic nüt, tamon-
goj alinomb niüng ajlüy aaga toc. Quiaj
tajawüw nómban lawaag naw wüx mioxiich
nej. [21] Pedro quiaj leaad omeaats nguineay
Teat Jesús tasaj a toc. Quiaj tapiüng:

—Teat, ijaw a toc quiaj, áag telic, nganüy
lawaag —aw.

[22] Condom Teat Jesús tasaj nejiw:

—Iyacan imeajtsan wüx Teat Dios.
[23] Naleaing sasaj icon, jangantanej apmasaj
aaga tiüc quiaj: "Iriow, indüy tiül ndec",
maj, sitiül nej ngo machiw omeaats, nej
mapiüng naleaing apmarangüch leawa
atün, quiaj apmarangüch leaw atün.
[24] Nganüy sasaj icon, wüx isajan Teat Dios
meáwan leaw itüniün, sitiül ipiüngan
naleaing apmeajndiün, atquiaj apmajlüy.
[25] Sitiül iyajcan ijcüyiün mejawan aljane,
wüx itajcan orar netam mewüniün aag
ayaj wüx imeajtsan nómban. Cos sitiül
atquiaj apmerangan, Miteatiiüts Dios
najlüy tiül cielo ngome apmayac wüx
omeaats isoetiün. [26] Pero sitiül icona iyacan
wüx imeajtsan ijcüyiün, Miteatiiüts Dios
najlüy tiül cielo, ngome apmawün wüx
omeaats isoetiün —aj nejiw Teat Jesús.

Tasajüw Teat Jesús nguiane ayar minajiüt nej

(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

[27] Condom tapeayiw alinomb tiül
Jerusalén. Wüx Teat Jesús teajüy tiül aaga
nadam nangaj iüm, quiaj tiünüw majawüw
nej montang miteaats, mondüy wüx aaga
poch tüünd Moisés, at montangtang
monajiüt. [28] Tatüniw nej manguiayiw:

—¿Jane tüüch ic mewiün merang leawa
lamerang quiaja, nguiane teyar minajiüta?
—ajüw nej.

[29] Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Xique aton sanatün nanguiay icon
noic poch, sitiül apmesajan xic, quiaj xique
aton sanasaj icon jane tüüch xic niün
narang leawa teanarang. [30] Jow, wüx tüüch
yow nipilan aaga Juan, ¿jane tüüch nej
maranga? ¿Teat Diosa, ngwüy nipilana?
Nganüy isajan xic —aj nejiw.

[31] Quiaj tesajsajayej nejeyéjan quiaj,
tapiüngüw:

—¿Cuane apmasajaatsa? Cos sitiül
apmapiüngaats Teat Dios tiül cielo, quiaj
apmasaj icoots: "¿Neol ngo meyariün
andeaca?" [32] Aton sitiül apmasajaats imiün
tiül nipilan, meáwan nipilan apmajcüyiw
majawüw icoots —awüw.

Imboloj mandüyiw nipilan, cos ajawüw
meáwan nipilan apiüngüw aaga Juan nop
nej nendeac andeac Teat Dios. [33] Quiaj
tasajüw Teat Jesús:

—Ngo najawan —awüw.

Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Ata xique ngo nasaj icon jane tüüch xic
niün narang leaw teanarang —aj nejiw.

12

Teat Jesús andeac andüy wüx ngo majneaj monrang najiüt

(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

[1] Condom Teat Jesús tapots masaj nejiw,
ngome aleaing miün. Tapiüng:

—Tajlüy nop naxey tapiür xeyay owil
uva tiül micorrül nej. Tarang najneaj
otüeng corrül. Condom taood tiüt tiül
piedra marang niüng apmacuüücharan na-
jün uva maw miyow. Aton tarang nop
najal oleaj nine iüm nasoic torre niüng al-
ndom macüleran cawüx majiürüch corrül.
Ndoj tayac teowix nipilan a corrül quiaj.
Condom nej taw, tamb andüy miünquiaj
iüt. [2] Wüx lamatüch a nüt mapeederan
aóng uva, quiaj neneay corrül tüüch mamb
mimos nej mamb majaw monrang najiüt
quiaj, mayar leaw atüch nej neneay cor-
rül. [3] Nejiw tasapüw a mos quiaj, tatoliw,
tüjchiw mandilil owíxan. [4] Condom neneay
iüt tandüy wüx müüch mamb alinop mi-
mos nej. Átan taloxiw, talojtiw omal nej,
taliquiaw nej. [5] Tandüy wüx müüch mamb
alinop, aag ayaj mbich tambiyaw. Ndoj
tüüch mamb altigüy, átan altiül tatoliw,
altiül tambiyaw nómban.

[6] 'Aag miün micual nej aliün majlüy, leaw
xeyay ajiür lasta. Ndójwüx tüüch mamb
micual nej. Cos apiüng a nej: "Xecual
mbich ngome apmarangüw wüx nicua-
jind", aw. [7] Pero ajcüwa monrang najiüt
quiaj wüx tajawüw aliüc aaga micual ne-
neay iüt quiaj, tandeacüw nejeyéjan quiaj,
tapiüngüw: "Aag ayaj micual neneay iüt,
nej apmeneay a corrül cam. Tabaats mam-
biyaats, ndoj icoots apmaneayiiüts a corrül
cam", awüw. [8] Quiaj tasapüw mambiyaw.
Condom taxainguiw maloxiw ninguiün.

9 ’¿Cuane apmarang aaga naxey neneay
iüt quiaja? Apmamb mambiy ajcüwa mon-
rang najiüt quiaj. Condom apmayamb ali-
noic ajlüy monrang najiüt, mayac teow-
ixaw aaga corrül.
10 ’¿Neol, nganaw meteowan leaw apiüng
tiül Mipoch Teat Dios? Apiüng:
Aaga piedra leaw taloxiw ninguiün mon-
rang iüm,
nganüy laíün marang xeyay netam piedra
tiül oxing iüm.
11 Teat Dios nerang aag ayaj, ajawaats aag
ayaj xeyay najneaj —aj nejiw Teat
Jesús.
12 Condom ajcüwa monajiüt tandiümüw
masapüw Teat Jesús, cos tayajcüw
aaga tandeac quiaj tandeac andüy wüx
ombasüw. Pero naleaing cos timboloj
mandüyiw nipilan, quiaj tacueatiw nej,
tawüw quiaj.

¿Netam majwan tomiün andüy Roma?
(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

13 Condom tüjchiw mamb acas fariseos at
aton acas minipilan Herodes niüng ajlüy
Teat Jesús, mayambüw nguineay masapüw
nej wüx aleaic mandeac. 14 Quiaj tiünüw
masajüw nej:
—Teat, sajawan ique indeac naleaing,
ngo mewaiich, ngo mermbol mendüy ne-
jinguind. At aton ngo mepiüng wüx jane
netam, jane ngo metam. Ique iquiaach
naleaing wüx Teat Dios. Nganüy isaj xi-
con, ¿naleaingue netam mangüyaran leaw
atün a César, ngwangwüy ngo metama?
¿Mangüyiiütsa, ngwüy ngo mangüyiiütsa?
—ajüw nej.
15 Pero Teat Jesús lamajaw nguineay min-
deac ombeayiw ajcüwa nipilan quiaj, quiaj
tasaj nejiw:
—¿Neol tendiüman mejawan majüic
cuane sanandeaca? Ich miün noic tomiün
najaw —aj nejiw.
16 Quiaj tüjchiw. Almajaw, quiaj Teat
Jesús tatün manguiay nejiw:
—¿Jane mitey alwüx a tomiün cama,
jane minüt alwüxe? —aj nejiw.
Quiaj tasajüw nej:
—César —ajüw.
17 Teat Jesús tasaj nejiw:
—Ijchan a César ocueaj César, aton
ijchan Teat Dios ocueaj Teat Dios —aj nejiw.
Quiaj mbayatoj manguiayiw andeac nej.

Wüx apmapacaran tiül mondeow
(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

18 Condom tapeayiw acas saduceos niüng
ajlüy Teat Jesús. Ajcüw ayaj noic ajlüy nip-
ilan apiüngüw mondeow langome apma-
pacüw alinomb. Tatüniw nej manguiayiw:
19 —Teat, Moisés tarang tiül minawiig
nej, tapiüng sitiül nop naxey mandeow,
macül mintaj nej lemben omal, pero ngo
majiürüw micualüw nejiw, quiaj michiig
nej netam mengoch owix aweaag aaga lem-
ben omal quiaj, para alndom majlüy micual
micoj nej. 20 Pues tajlüy ayaíw monxey
nop necual nejiw. Aaga natang naco-
jaran tengoch owix, ndoj tandeow, nganaw
majiürüw micualüw nejiw. 21 Condom
quiaj michiig nej tangoch owix aweaag
aaga najtaj lemben omal quiaj. Aton
tandeow a naxey wüx nganaw majiürüw
micualüw nejiw. Atquiaj tajlüy aton
amb arojpüw. 22 Atquiaj tengoch ow-
ixaw maquiüjpüw aaga najtaj quiaj meáwan
aaga ayaíw monxey quiaj. Nejinguind
tiül nejiw ngo majiürüw micualüw ne-
jiw. Ndójwüx nejay a najtaj tandeow.
23 ¿Jow wüx apmapacaran alinomb, jane tiül
nejiw apmaquiiüb a najtaj quiaja? Cos
ajcüwa ayaíw monxey quiaj tengoch ow-
ixaw maquiüjpüw —ajüw.
24 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Icona ngo mejawan cuane wüx tea-
mendeacan quiaj, cos ngo mejawan cuane
ajlüy tiül Mipoch Teat Dios. Aton ngo
mejawan cuane alndom marang Teat Dios.
25 Pues wüx apmapacaran alinomb ngome
apmajlüy mongoch owix, cos apmajlüyaran
noic miün atnej ajcüw ángel najlüy tiül
cielo. 26 Nganüy aaga itüniün menguiayiün
wüx apacaran tiül mondeow, ¿neol ngo
meteowan tiül aaga poch tüünd Moisés
nguineay tapiüng Teat Dios wüx tandeac
imiün tiül noic owil nine xiül teandaab?
Cos tapiüng: “Xique Teat Dios, Midios
Abraham, Midios Isaac, at Midios Jacob,
ajcüw tajlüyiw tanomb”. 27 Teat Dios ngome
Midiosüw mondeow, nej Midiosüw jane
almapac. Icona xeyay ngo mejawan cuane
teamepiüngan —aj nejiw Teat Jesús.

¿Ngün tiül aaga poch tüünd Moisés más xeyay netam?
(Mt. 22:34-40)

[28] Tiün niüng ajlüy nej nop naw tiül
ajcüwa mondüy wüx aaga poch tüünd
Moisés cos tanguiay wüx teandeacn-
deacüw. Tajaw Teat Jesús tangoch masaj
nejiw najneaj. Quiaj nej aton tatün
manguiay noic, tasaj:
—¿Ngün tiül aaga poch tüünd Moisés
más xeyay nembeate? —aj nej.
[29] Quiaj Teat Jesús tasaj nej:
—Aaga leaw najntsop wüx atam apiüng:
"Inguiayiün cambaj Israel, áagan nop
Dios ajlüy aag ayaj Teat Dios Midiosaats.
[30] Netam mendiüman Teat Dios con
imeajtsan, con miespiritujan, con mifisan;
aton netam mendiüman con meáwan
ipacan ijiüran", aw. Aag ayaj a poch leaw
alwüx atam. [31] Alinoic aton landiüm matnej,
apiüng: "Netam mejiüran lasta nop alinop
atnej ijiürayon lasta icoyónan quiaj", aw.
Ngo majlüy alinoic poch majntsop wüx
ajcüw ayaj —aj nej Teat Jesús.
[32] Quiaj aaga naxey nendüy wüx aaga
poch tüünd Moisés tasaj nej:
—Teat, naleaing ipiüng. Cos aag ip-
iüng quiaj naleaing áagan nop Dios alma-
jlüy, ngo majlüy alinop. [33] At aag ipiüng
quiaj nguineay netam mandiümaats Teat
Dios con omeajtsaats, con mifisaats, con
miespiritujaats, aton con meáwan apacaats
ajiüraats. At aton netam majiüraats lasta
nop alinop atnej ajiürayoots lasta icoyóot-
san quiaj. Meáwan aag ayaj xeyay nem-
beat ngo matnej meáwan nichech najmel
müünd Teat Dios, ngo matnej meáwan
nichech nambelaran wüx artül —aj.
[34] Wüx Teat Jesús tajaw aaga naxey
tandeac naleaing najneajay, quiaj tasaj:
—Laliüc metüch mejmel tiül micambaj
Teat Dios —aj nej.
Ndoj nejinguind ngome aleaic tandiüm
matün manguiay nej.

¿Jane mixeech a Cristo?
(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

[35] Teat Jesús aliün tiül nadam nangaj iüm,
tenguial aquiaach, tapiüng:
—¿Neol ajcüwa mondüy wüx aaga poch
tüünd Moisés tapiüngüw wüx aaga Cristo,
David mixeech neje? [36] Cos aaga Nangaj Es-
píritu ocueaj Teat Dios tayac wüx omeaats
David mapiüng:
Teat Dios tasaj a Teat Naxey:
"Cheter ningüy amb wüx xeác
leaw ndoj nayac moncüy majaw ic
maquiejliw micosüw nejiw timbas."
[37] ¿Nguineay alndom mapiüngüw David
mixeech aaga Cristo? Cos nejay David
tapiüng "Teat Naxey" —aw Teat Jesús.
Ajcüwa xeyay nipilan leaw tajlüyiw
quiaj, tapac omeajtsüw manguiayiw
aquiaach.

Jesús andeac wüx ombasüw mondüy wüx poch tüünd Moisés
(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

[38] Teat Jesús tasaj nejiw tíülan aquiaach,
tapiüng:
—Ijawan wüx ajcüwa mondüy wüx aaga
poch tüünd Moisés, cos xowüy andiümüw
majüyjüyiw tiül cambaj asoijquiw najal
apixaw para matepeayaranüw cos áag
teamayambüw. [39] Aton xowüy andiümüw
chetemoj niüng alndom malombaranüw
tiül sinagoga. At aton wüx ajlüy monet
ayambüw chetemoj niüng ajlüy aaga
nerang nangos nüt. [40] Nejiw anojtiw
aniüngüw monlemben omal montaj, ndoj
andiümüw maxotüw aaga ngo majneaj
arangüw quiaj, atajcüw orar xeyay majaw
nejiw nipilan, pero ombeayíwan. Nejiw
xeyay ngo majneaj apmamongochiw
alinoic nüt —aw Teat Jesús.

Minichech nop lemben omal najtaj
(Lc. 21:1-4)

[41] Noic nüt Teat Jesús alchetem tiül
aaga nadam nangaj iüm niüng ajlüy iquial
nichech, teamajaw nipilan nguineay tea-
mayacüw tomiün tiül. Tajaw xeyay nip-
ilan monjiür, teamayacüw xeyay tomiün.
[42] Ndoj tapeay quiaj nop lemben omal najtaj
ngo majiür, mayac ijquiaw nine tomiün
ichech nej, aag ayaj ngo membeat. [43] Quiaj
Teat Jesús tapaj minipilan nej masaj:
—Naleaing sasaj icon aaga lemben
omal najtaj quiaj alwüx ayac, ngo matnej
meáwan leaw lamayacüw ichechiw nejiw.
[44] Cos meáwan lamayacüw nenaw ocueajiw,
pero aaga pobre lemben omal najtaj quiaj,
lamayac meáwan leaw almajiür, masey
ndoj ngo majiür ombeat üet nej —aj nejiw
Teat Jesús.

13

Apjarriüm a nadam nangaj iüm tiül Jerusalén
(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

1 Wüx Teat Jesús taw tiül aaga nadam
nangaj iüm, quiaj nop minipilan nej tasaj
nej:
—¡Teat, ijaw ajcüwa nadamdam piedra
quiaj! ¡Najneajay tarangüch marang
nadamdam iüm quiaj! —aj nej.
2 Quiaj Teat Jesús tasaj nej:
—Nganüy teamejaw ajcüwa nadamdam
iüm quiaj, pero alinoic nüt ngome apmajlüy
noic piedra wüx alinoic, cos meáwan ayaj
apmümb jarriüm —aj nej.

Wüx laliüc ndrom ombas a iüt cam
(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

3 Ndoj tambüw andüyiw wüx mitiüc
Olivos najlüy lareng nadam nangaj iüm.
Teat Jesús lachetej; quiaj Pedro, Jacobo,
Juan, at Andrés tatüniw manguiayiw nej
wüx tajlüyiw nejíwan quiaj, tasajüw:
4 —Teat, isaj xicon ngow apmajlüy aag ip-
iüng wüx apjarriüm nadamdam iüm quiaj.
¿Cuane apmajlüy sanajawan wüx laliüc ma-
jlüy meáwan leawa ipiüng quiaja? —ajüw
nej.
5 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Ijawan wüx, nde mawaiich icon nejin-
guind. 6 Cos xeyay nipilan aliücüw miün,
apmandeacüw wüx xique, apmapiüngüw:
"Xique aaga Cristo", apmawüw. Quiaj ap-
mawaijchaw xeyay nipilan.
7 'Aton masey wüx apmenguiayiün an-
derac wüx moncüy, at apmapiüngüw laliüc
majlüy monbiyay, nde mbayameron cos
atquiaj netam majlüy, pero nganaw mümb
minüt a iüt cam. 8 Cos monaw tiül noic
iüt apmembiyayej maquiüjpüw monaw tiül
alinoic iüt. At monaw tiül noic cambaj ap-
membiyayej maquiüjpüw monaw alinoic
cambaj. Aton apmajlang nadamdam ateam
nguiajantanej. Apmajlüy xeyay lop, xeyay
moncüy. Meáwan aaga ayaj les tamelich
ajlüy ngo majneaj, ajlüy necoy.
9 'Icona netam mejawan wüx aag ayaj,
cos apmayacüw icon teowixaw monajiüt,
apmejwüchiün tiül sinagogas. Aton ap-
mejpajan niüng ajlüyiw natang monajiüt
cos iyariün sandeac. Quiaj alndom mesa-
jan nejiw wüx xique manguiayiw aton.
10 Wüx nganaw mümb minüt a iüt cam
netam masoic meáwan nipilan wüx iüt
wüx aaga najneajay nanderac cam, man-
guiayiw nguineay alndom maw nisoet.
11 Wüx apmaquiüjpüw icon mayacüw icon
teowixaw monajiüt, nde meyamyamban
imeajtsan wüx cuane apmepiüngan, cos
apmeajndiün leaw apmepiüngan quiájan.
Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios apmam-
beol icon mendeacan. 12 Nacojaran ap-
mayac teowixaw monajiüt nachiigueran;
at nachiigueran apmayac teowixaw mona-
jiüt nacojaran mandeow. Aton nateataran
apmayac teowixaw monajiüt nacualaran,
at nacualaran apmayac teowixaw mona-
jiüt nateataran, namümaran, mandeowüw.
13 Meáwan nipilan apmajcüyiw majawüw
icon ajcan iyariün sandeac. Pero naleaing
jane apmaíüc wüx meáwan aag ayaj, ap-
maw tiül naél.
14 'Tanomb aaga nendeac andeac Teat
Dios nenüt Daniel tarang wüx nawiig,
tapiüng wüx aaga xeyay ngo majneaj leaw
apmüüch ndrom ombas cambaj. Wüx
ijawan aag ayaj lajlüy niüng ngo metam ma-
jlüy (jane teamateow ich mayamb omeaats
majaw cuane wüx apiüng aag ayaj), quiaj
jane ajlüy tiül iüt Judea ich mecuiür andüy
wüx tiüc. 15 Tiül aaga nüt quiaj jane ngo ma-
jlüy tiül iüm, nde majmel tiül iüm mawün
leaw ajiür quiaj. 16 Sitiül aljane altiül corrül,
aton nde mandilil andüy aniüng nej mayar
apix nej. 17 ¡Apmaél ocueajiw a montaj
alteomeajtsüw micualüw nejiw, at leawa
nejiür nine teachech wüx aaga nüt quiaj!
18 Itüniün ocueaj Teat Dios nde müüch icon
mercuiürran wüx nüt ajlüy naquind, 19 Cos
aaga nüt quiaj apmamongocharan xeyay
ngo majneaj, leawa nómban ngomeaag
ajlüy ajan wüx Teat Dios tarang a iüt cam,
aton ngome apmajlüy alinomb. 20 Sitiül Teat
Dios ngo mapal aaga ngo majneaj quiaj,
nejinguind ngome apmapac. Cos Teat Dios
xeyay ajiür lasta minipilan nej leaw nej
lamarriiüd, áag tandondoch najen aaga nüt
ajlüy ngo majneaj quiaj.
21 'Sitiül aljane apmasaj icon: "Jogüy a
Cristo", maw; tengwüy mapiüng: "Joyaj
a Cristo", maw, nde meyariün andeac
nej. 22 Cos aliücüw xeyay monwaiich; al-
tiül apmapiüngüw cristo nejiw. Altiül
apmapiüngüw mondeac andeac Teat Dios
nejiw; apmarangüw ateócan mambaijchaw
nipilan, mawaijchaw para mayarich an-
deacüw nejiw. At altiül minipilan Teat Dios
leawa nej lamarriiüd apmawaiicharanüw
aton sitiül ndot alndom. 23 Pero ich leaam
imeajtsan, xique lanasaj icon nde nganüy

para alndom mejawan nguineay apmajlüy
alinoic nüt.

Wüx aliüc Teat Naxey
(Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36)

24 'Wüx aaga nüt quiaj, wüx apmamong
meáwan aaga xeyay ngo majneaj quiaj, nüt
lango merraj átan a caaw lango merraj.
25 At ocas apmajmiücüw imiün tiül cielo,
meáwan leaw almajlüy cawüx apmajüyjüy.
26 Condom quiaj apmajaraw aaga Teat Naxey
aliüc amb tiül oic xeyay najneajay ajlüy,
nelitlit ombas. 27 Quiaj apmüüch mam-
büw miángeles nej macanchichaw meáwan
minipilan nej wüx iüt, imiün nonüt, noleat,
calüy, cawac.
28 'Inguiayiün leaw sanasaj icon wüx
nguineay arang a toc: Cos wüx latsatsaw
mipüüig nej mayac aóp, quiaj ajüic laliüc
matüch a nüt arraar. 29 Atquiaj icona wüx
apmejawan lajlüy aaga lanasaj icon quiaj,
quiaj apmejawan laliüc matüch a nüt ma-
peay Teat Naxey. 30 Naleaing sasaj icon,
meáwan aag ayaj apmajlüy wűxan aliün
mapac nipilan ningüy wüx iüt. 31 Masey iüt,
at a cielo apndrom ombas, xepoch nómban
ngondom ndrom ombas.
32 'Wüx aaga nüt, aaga ores quiaj, nejin-
guind ngo majaw, at ajcüwa ángel najlüy
tiül cielo, at Micual Teat Dios ngo majaw
ngow. Néjan quiaj Teat Dios ajaw.
33 'Netam mepacan nde memeayiün,
icüliün, itajcan orar cos ngo mejawan
ngow apmajlüy aag ayaj. 34 Cos aag ayaj
atnej arang nop naxey wüx amb majüy
miünquiaj. Wűxan nganaw maw aniüng
nej apmapaj miünüw mimos nej, müüch
minajiütüw anopnopoj. Aton nejiür
ombeay nden apmasaj nde mameay. 35 At
icona, icüliün, nde memeayiün, cos ngo
mejawan ngow apmapeay neneay nden;
sitiül apmapeay andüy wüx quinüt, sitiül
pinawan ongwiiüts, sitiül andüy wüx
arraw, tengwüy ümb arraw; 36 nganandot
maxom icon almemeayiün wüx nej
apmapeay. 37 Leaw lanasaj icon, aton
sasaj meáwan nipilan: Icüliün xic, nde
memeayiün —aj nejiw Teat Jesús.

14

Tayambüw nguineay alndom masapüw Teat Jesús
(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

1 Alíünan ic nüt wüx nganaw matüch
nangos nüt pascua wüx üeteran pan ngo
majmel levadura. Ajcüwa montangtang
miteaats, at mondüy wüx aaga poch tüünd
Moisés, tayambüw nguineay mawaijchaw
para masapüw Teat Jesús mambiyaw. 2 Pero
tapiüngüw:
—Ngondom marangaats aag ayaj wüx
nangos nüt, cos nipilan apmajcüyiw, apma-
jlüy xeyay monyaingyaing —awüw.

Nop najtaj tateng najmboc angan aceite wüx omal Teat Jesús
(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

3 Wüx Teat Jesús altiül cambaj Betania,
teaüetiw al aniüng Simón, aag laíün wüx
axom nej noic ngo majneaj necoy nasoic
lepra. Quiaj tajngot nop najtaj ajamiün na-
jmboc angan aceite, nenüt nardo nembeat
xeyay, chipiow nop nine iquial narangüch
atnej limet nenüt alabastro. Quiaj tajmbaj
apal, tateng wüx omal Teat Jesús aaga na-
jmboc angan aceite quiaj. 4 Altiül leaw aliw
quiaj tajcüyiw, nejeyéjan quiaj tapiüngüw:
—¿Neol tandrooch ombas aaga najm-
boc angan aceite quiaja? 5 Jondot majnap
apmambeat arej acoic miow (300) tomiün
nenüt denario, mambeolaran nipilan leaw
ngo majiür —awüw. Tandeacndeacüw wüx
ombas a najtaj.
6 Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:
—Icueatiün, ¿neol tapots mesajsajana?
Cos nej tarang najneaj wüx ximbas.
7 Nipilan leaw ngo majiür aliw ningüy
mequiüjpan, alndom membeolan wüx
indiüman; nganüy a xique ngome sanajlüy
ningüy naquiiüb icon meáwan nüt. 8 Aaga
najtaj cam lamarang leaw alndom marang;
cos wüx nganaw nandeow lamayac aag
ayaj wüx ximbas atnej arangüch wüx
amiüraad mondeow. 9 Naleaing sasaj icon,
nguiajantanej wüx aaga iüt cam niüng
apmanderac xepoch, quiaj apmanderac
wüx aaga najtaj cam nguineay tarang, para
alndom leaam omeaatsaran wüx nej —aj
nejiw Teat Jesús.

Judas apmayac teowixaw monajiüt a Teat Jesús
(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

10 Condom Judas Iscariote, nop tiül
ajcüwa gajpiüp (12) minipilan Teat Jesús,
tamb majaw ajcüw montangtang miteaats
mandeacüw nguineay apmayac Teat Jesús
teowixaw nejiw. 11 Camüm manguiayiw aag

ayaj, quiaj tapac omeajtsüw, tasajüw apmüjchiw nej tomiün. Quiaj tapots mayamb nguineay alndom mayac teowixaw nejiw.

Teat Jesús ndójwüx üet aweaag minipilan nej

(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

12 Wüx lamatüch aaga nangos nüt wüx üeteran pan ngo majmel levadura, wüx ambiyaran sap marang nichech wüx pascua, quiaj minipilan Teat Jesús tatüniw manguiayiw nej:

—¿Nguiane indiüm, Teat, namban natajcan majneaj niüng apmatsambaats a sap wüx pascua? —ajüw nej.

13 Quiaj Teat Jesús tüüch mambüw ijpüw minipilan nej, tasaj:

—Quiüran tiül cambaj. Quiaj apmexoman nop naxey ajoy nop ngan yow, indüjpiün mamb. 14 Niüng apmajmel a naxey, quiaj apmesajan neneay iüm: "Atcüy apiüng Teat Naxey: ¿Nguiane ajlüy niüng sanetiün wüx pascua naquiiüb xenipilana?" apmerajan. 15 Quiaj apmatiib icueajiün noic nadam teomeaats iüm cawüx amb ijpüw iüm, latajcüch majneaj. Andüy quiaj apmeyacan üetiiüts —aj nejiw Teat Jesús.

16 Quiaj tambüw ijpüw. Wüx tapeayiw tiül cambaj Jerusalén, quiaj taxomüw meáwan atnej Teat Jesús lamasaj nejiw. Quiaj tayacüw leawa apmüetiw wüx nangos nüt pascua.

17 Wüx langwiiüts, quiaj tapeay Teat Jesús maquiiüb gajpiüp (12) minipilan nej. 18 Wüx alchetemoj teaüetiw, quiaj tapiüng Teat Jesús:

—Naleaing sasaj icon, nop tiül icona leawa teasüet anaag apmayac xic teowixaw monajiüt —aw.

19 Quiaj tamix omeajtsüw, tatüniw manguiayiw Teat Jesús anopnopoj. Nop tapiüng:

—¿Jane, ngwa xique? —aw.

Alinop tapiüng:

—¿Ngwa xique? —aw.

20 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Aag ayaj nop naw tiül aaga gajpiüp ijlüyiün, áag tenguial macheniiüts pan tiül polat nóiquian maquiüjpaats. 21 Naleaing Teat Naxey apmamongoch atnej apiüng tiül Mipoch Teat Dios, ¡pero aaga naxey apmeyac nej teowixaw monajiüt xeyay ngo majneaj apmamongoch, más najneaj ngo wijquiam! —aj nejiw.

22 Wüx tenguialeámban üetiw, quiaj Teat Jesús taxaing a pan, tüüch gracias Teat Dios, ndoj tambaag müüch nejiw, tapiüng:

—Ixainguiün itean, cos aag agüy xecuerpo —aw.

23 Condom tachipich noic vas miyow uva, tüüch gracias Teat Dios. Ndoj tüüch nejiw manganeowüw. 24 Tapiüng:

—Aag agüy xequiej, ajüiquich wüx aaga jayats poch lamayac Teat Dios, cos xequiej apmajünch tiüt mawün wüx asoet xeyay nipilan. 25 Naleaing sasaj icon xique lango nanganeow miyow uva; pero alinoic nüt sananganeow jayats miyow uva tiül micambaj Teat Dios —aw Teat Jesús.

Pedro apmapiüng ngo majaw jane Teat Jesús

(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

26 Wüx landoj matajcüw cantar noic himno, quiaj tambüw andüyiw wüx mitiüc Olivos. 27 Almambüw, quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Meáwan icona apmecueatiün xic aaga ongwiiüts cam, atnej apiüng tiül Mipoch Teat Dios: "Sanambiy a nejiür sap, quiaj apndajrriüm meáwan misap nej", aw. 28 Wüx sanapac tiül mondeow, quiaj sanamb tiül Galilea ombas xic, teoj icon —aj nejiw Teat Jesús.

29 Quiaj tasaj nej a Pedro:

—Teat, masey meáwan macueatiw ic, xique ngwüy —aj nej.

30 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Naleaing sasaj ic Pedro, aaga ongwiiüts cam, wüx nganaw mepaj ijquiaw ombeay a gallo, ique lamepiüng arojmbüw ngo mejaw jane xic —aj nej Teat Jesús.

31 Pedro tandeac napac, tapiüng:

—Masey sanandeow naquiiüb ic, xique ngome sanapiüng ngo najaw jane ic —aw.

Aton atquiaj tapiüngüw meáwan minipilan nej.

Teat Jesús ataag orar tiül Getsemaní

(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

32 Condom tapeayiw tiül Getsemaní. Quiaj Teat Jesús tasaj minipilan nej:

—Cheteron ningüy; xique sanamb nataag orar —aj nejiw.

33 Taquiiüb mamb a Pedro, Jacobo, at a Juan. Quiaj tapots amix omeaats, tayaag xeyay ngo majneaj. 34 Tasaj nejiw:

—Xeyay amix ximeaats, sayaag atnej teasandeow. Icüliün xic ningüy, nde memeayiün —aj nejiw.
35 Condom Teat Jesús tamb quiríwan iün majüy, quiaj mejquiet tiüt ataag orar. Tatün ocueaj Teat Dios sitiül alndom mawün nej wüx meáwan leawa apmamongoch. 36 Tapiüng:
—Teat, ngo majlüy nicuajind leawa ique ngondom merang. Sandiüm mewün xic wüx aaga nangaag naél leawa laliüc namongoch. Pero naleaing Teat, nde merang sandíüman xique, irang atnej ique indiüm —aw.
37 Condom tandilil majaw nejiw. Almapeay quiaj tajaw lameayiw. Quiaj tasaj a Pedro:
—Simón, ¿lermeaya? ¿Neol ngondom meíüc noic ores? 38 Nde memeayiün, iyamban Teat Dios, nde matüch icon nimeech. Masey tiül imeajtsan indiüman mendüjpiün Teat Dios, pero naleaing icona ngo meiücan wüx, nind imeayiün —aj nejiw.
39 Condom tandüy quiaj alinomb masaj Teat Dios atnej landoj mandeac. 40 Wüx tandilil alinomb niüng ajlüyiw nejiw, taxom nejiw alinomb almameayiw, cos xeyay laínd ameayiw. Quiaj lango majawüw cuane apmasajüw nej. 41 Wüx tapeay amb arojmbüw, quiaj tasaj nejiw:
—¿Neol aliün memeayiüna, tenguial ixojtana? Landoj, lamatüch a ores. Nganüy apmayacüch a Teat Naxey teowixaw monrang ngo majneaj. 42 Witiüron, tabaats, lapeay aaga apmetiib xic —aj nejiw Teat Jesús.

Aquiüjpüw mamb Teat Jesús
(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

43 Tenguialeámban andeac Teat Jesús, quiaj ajngot a Judas, áag tajlüy tiül a gajpiüp (12). Aquiiüb miün xeyay nipilan, ajamiünüw espada, at xiül; üüch nejiw mambüw ajcüwa montangtang miteaats, mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, at montangtang monajiüt tiül nadam nangaj iüm. 44 Aaga Judas lamasaj nejiw nguineay apmatiib majüiquich ngün apmasapüw, cos lamapiüng:
—Áag sanacheech mimboy nej, aag ayaj isapan, iquiüjpan nde mecuiür —aw.
45 Wűxan apeay aleáingan niüng ajlüy Teat Jesús, tapiüng:
—Teat —aw.
Andűüban macheech mimboy nej. 46 Quiaj tasapüw Teat Jesús, taquiüjpüw mamb.
47 Naleaing nop minipilan Teat Jesús tasoond miespada nej, quiaj tandooig nop olaag mimos minatang miteaats. 48 Teat Jesús tasaj ajcüwa nipilan:
—¿Cuane ijmbichan espadas y xiül wüx isapan xique? ¿Jowa xique, need xic, ngwüy neola? 49 Meáwan nüt tajlüyiüs niüng ijluyiün naquiaach icon tiül nadam nangaj iüm, icona ngo mesapan xic. Pero naleaing atcüy apmajlüy, cos netam majlüy atnej lamapiüng tiül Mipoch Teat Dios —aj nejiw Teat Jesús.
50 Quiaj tacueatiw nej meáwan minipilan nej, tecuiürrüw.

Nop nench tecuiür

51 Nop nench tandüüb mamb Teat Jesús, awinchay tiül noic püy, tasapüw nej. 52 Quiaj nej sojndiüt tiül apix nej, tecuiür miotáagan.

Teat Jesús alniüng ajlüy monajiüt
(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

53 Condom taquiüjpüw mamb Teat Jesús niüng ajlüy minatang miteaats. Quiaj canchiütoj meáwan montangtang miteaats, at montangtang monajiüt tiül nadam nangaj iüm, aton mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés. 54 Ata Pedro aton tandüüb Teat Jesús miünquiájan ajngot. Tamb tatüch tiül püjchiün mbeay ombiüm minatang miteaats. Quiaj tsotot maquiüjpüw monjiür aniüng miteaats, metsantsayej mbeay biümb.
55 Ajcüwa montangtang miteaats at meáwan monajiüt tiül judíos tayambüw acas nipilan mapiüngüw nóiquian cuane ngo majneaj tandeac Teat Jesús, para mayacüw asoet mandeow, pero ngo maxomüw. 56 Cos xeyayiw tandeacüw ngo maleaing wüx ombas nej, palpálwüx andeacüw, ngome nóiquian. 57 Altiül witiütoj tewüyayej wüx mawaijchaw, tapiüngüw:
58 —Xicona tanguiayasan wüx tandeac mapiüng nej apmajarrich aaga nadam nangaj iüm leaw nipilan tarangüw, ndoj wüx er nüt apmawitich alinop nangaj iüm, ngome narangüch naag owixaran. Atquiaj tandeac aaga naxey quiaj —awüw.

59 Pero ngome nóiquian tandeacüw may-
acüw asoet.
60 Condom aaga minatang miteaats witiüt
lombom pinawan, matün manguiay Teat
Jesús. Tasaj:
—¿Neol ngo merndeaca? ¿Cuane aag
teamandeacüw wüx imbas quiaja? —aj.
61 Teat Jesús ndijchiówan, ngo masaj nej
nicuajind. Quiaj tatün manguiay alinomb,
tasaj:
—¿Ique aaga Cristo, micual ic Teat
Diosa? —aj.
62 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Xícam aag ipiüng quiaj. Apmejawan
xic salcheten amb wüx miác Teat Dios. Cos
xique aaga Teat Naxey, apmejawan wüx
saliüc ximiün tiül cielo samb tiül oic —aj
nej.
63 Quiaj minatang miteaats tachiüt apix
nej, xeyay tajcüy, tapiüng:
—¿Cuane tenguialeámban macüliiüts
manguiayiiütsa? 64 Nganüy icona lamen-
guiayiün meáwan aaga ngo majneaj
lamandeac quiaj, cos andeac atnej Teat Dios
nej. ¿Cuane ajiür menguiayiüna? —aw.
Quiaj meáwan nejiw tapiüngüw netam
mandeow.
65 Altiül tapots mateontsüw onts
ombeayiw nejiw wüx ombas nej. Aton
tatsajcüw oniiüg nej, tatoliw. Condom
tasajüw:
—¡Nganüy isüet jane netol ic! —ajüw.
At ajcüwa monajiüt quiaj taleambüw nej
aton.

Pedro apiüng ngo majaw jane Teat Jesús
(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

66 Pedro aliün quiaj tiül püjchiün, quiaj
apeay niüng ajlüy nej nop nüx nerang mi-
najiüt minatang miteaats. 67 Wüx tajaw
a Pedro teatsantsüy mbeay biümb, quiaj
lombot mapiür majaw, tasaj:
—Ique aton tequiiüb aaga Jesús naw
Nazaret —aj.
68 Quiaj a Pedro tapiüng:
—Ngwüy, ngo najaw jane, ngo najaw
cuane leaw ipiüng quiaj —aw.
Ndoj taw quiaj andüy mbeay nden, quiaj
tepaj a gallo. 69 Aaga nüx tajaw nej alinomb.
Ndoj tapots masaj nipilan alquiaj, tapiüng:
—Aaga naxey quiaj nop naw tiül nejiw
—aw.
70 Pedro quiaj tawaiich alinomb. Ndoj
ajoy miün quiriw ores, ajcüwa nipilan aliw
quiaj tasajüw nej alinomb:
—Naleaing ique nop naw tiül nejiw,
cos indeac atnej andeacüw monaw Galilea
—ajüw.
71 Quiaj a Pedro tapots mapiüng ngo
maleaing aag ayaj, tapaj minüt Teat Dios,
tapiüng:
—¡Por dios, ngo najaw jane aaga naxey
temepiüngan quiaj! —aw.
72 Aaga gallo tepaj amb ijmbüw apaj.
Quiaj a Pedro leaad omeaats leaw Teat Jesús
lamasaj nej. Cos tasaj nej: "Wűxan nganaw
mepaj ijmbüw apaj a gallo, ique lamepiüng
arojmbüw ngo mejaw jane xic", aj nej. Wüx
leaad omeaats aag ayaj, quiaj tapots ajiünts.

15

Teat Jesús alteombas Pilato
(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

1 Wüx lachiüjmbaw, quiaj ajcüwa mon-
tangtang miteaats canchiütoj maquiüjpüw
montangtang monajiüt tiül nadam nangaj
iüm, at mondüy wüx aaga poch tüünd
Moisés, maquiüjpüw alacas monajiüt. Quiaj
taquiüjpüw mamb Teat Jesús netsaag, may-
acüw teowix Pilato. 2 Aaga Pilato tatün nej
manguiay:
—¿Naleaingue, ique aaga minatang ne-
najiüt ocueaj cambaj Israele? —aj.
Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Atnej ipiüng quiaj —aj nej.
3 Ajcüwa montangtang miteaats tayacüw
nej xeyay asoet. 4 Condom Pilato tatün nej
manguiay alinomb, tasaj:
—¿Neol ngo merndeaca? Ijaw nguineay
teamayacüw isoet xeyay —aj.
5 Teat Jesús ngo masaj nej nicuajind, quiaj
a Pilato mbayat majaw nej.

Atüniw mandeow Teat Jesús
(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38—19:16)

6 Aaga Pilato quiaj ajlüyay wüx matsam-
biich nop najlüy tiül manchiüc wüx nan-
gos nüt, leaw nipilan apmatüniw tsajm-
biüm. 7 Aliw tiül manchiüc acas nipi-
lan cos tambiyaw nipilan wüx tajcüyiw
maquiüjpüw monajiüt. Altiül nop nenüt
Barrabás. 8 Xeyay nipilan tambüw ma-
jawüw a Pilato. Tapots matüniw marang
atnej mbójan marang. 9 Quiaj tasaj nejiw a
Pilato:

—¿Cuane indiümana? ¿Ngwüy, sanat-
sambiich minatang nenajiüt icueajiüna?
—aj nejiw.
10 Cos lamajaw ajcüwa montangtang
miteaats tayacüw teowix nej a Teat Jesús,
ajcan ngo mandiümüw majawüw mandüüb
nej xeyay nipilan. 11 Ajcüwa montangtang
miteaats taquiajchiw ombeay nipilan
mapiüngüw tsajmbiüm Barrabás. 12 Quiaj
a Pilato tatün manguiay alinomb:
—¿Cuane indiüman mejawan narang
wüx aag ipiüngan minatang nenajiüt icuea-
jiüna? —aj nejiw.
13 Nejiw tepajüw napac:
—¡Ich mandeow wüx cruz! —awüw.
14 Quiaj tasaj nejiw a Pilato:
—¿Cuane asoet ajiür? —aj nejiw.
Meáwan nipilan tepajüw alinomb:
—¡Ich mandeow wüx cruz! —awüw.
15 Cos aaga Pilato tandiüm majneaj
aweaag meáwan nipilan, quiaj tatsambiich
a Barrabás. Ndoj tapiüng majwüch Teat
Jesús, quiaj tüüch mamb mayacüw wüx
cruz.
16 Condom ajcüwa soldados taquiüjpüw
Teat Jesús andüy tiül noic püjchiün niüng
acül Pilato, nenüt pretorio. Quiaj can-
chiütoj meáwan soldados. 17 Condom quiaj
tasoijquiw tiül noic napixeran morada,
ndoj tayacüw wüx omal nej noic corona
nepeat sats. 18 Quiaj tapots mitsojow nej,
tasajüw:
—¡Mbich ique minatang nenajiüt ocueaj
judíos! —ajüw.
19 Tawüjchiw omal nej naag xiül, aton
tateontsüw onts ombeayiw nejiw wüx om-
bas nej. Ndoj taquiejliw micosüw nejiw
teombas nej, atnej teayambüw monajneaj.
20 Wüx lapaxiow mitsojow, quiaj tasojndiw
aaga morada napixeran, cas tasoijquiw tiül
apix nej alinomb. Ndoj quiaj taquiüjpüw
mamb mayacüw wüx cruz.

Teat Jesús tajmel wüx cruz
(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

21 Nop naxey naw tiül cambaj Cirene,
nenüt Simón, miteatiw Alejandro maquiiüb
a Rufo, les tajngot imiün tiül wajchiüc. Wüx
tamong amb quiaj, tasapüw nej müjchiw
mambitic micruz Teat Jesús.
22 Quiaj taquiüjpüw mamb a Teat Jesús
andüy tiül niüng nasoic Gólgota, aag ayaj
amb apiüng: Omal Mondeow. 23 Condom
tüjchiw nej vin aolüw tiül noic süüig nenüt
mirra, pero nej ngo mayar manganeow.
24 Wüx landoj mayacüw wüx cruz, quiaj
tembaagayej wüx apix nej. Tasüetiw wüx
majawüw ngün apmajoyiw anopnopoj.
25 Aleamb pinawan ajüy nüt tayacüw nej
wüx cruz.
26 Condom tarangüw acas poch mayacüw
wüx omal cruz niüng apiüng cuane asoet
nej. Apiüng: “Aag agüy minatang nena-
jiüt ocueajiw nipilan judío”, aw. 27 Aton
tajmeliw wüx cruz ijpüw moneed, nop
amb wüx miác Teat Jesús, alinop amb wüx
miquiamb nej. 28 Atquiaj tajlüy leaw lan-
doj lamapiüng tiül Mipoch Teat Dios, cos
apiüng: “Tayacüch atnej nop nerang ngo
majneaj”, aw.
29 Leaw tamongoj quiaj titsojow nej,
talanglangüw omalüw müjchiw ma-
jüiquichaw ajcüyiw. Tapiüngüw:
—¡Jaa, ngwüy ique nepiüng apmejarrich
aag nadam nangaj iüm, ndoj wüx er nüt ap-
melomboch alinomb! 30 ¡Nganüy erwüneay
wüx cruz iquiáyan quiaj, iriow tiüt! —ajüw.
31 At aton ajcüwa montangtang miteaats
at mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés
titsojow nej, tapiüngüw nejeyéjan quiaj:
—Nej tawün wüx alinop, pero nganüy
a nej ngondom mewüneay wüx nejáyan
quiaj. 32 Nganüy apmajawaats sitiül
naleaing nej aaga Cristo, minatang nenajiüt
ocueaj cambaj Israel, cos sitiül apmaw
tiüt imiün wüx cruz, mbich apmayariiüts
andeac nej —awüw.
At monlüy wüx cruz aton titsojow nej.

Wüx tandeow Teat Jesús
(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

33 Wüx lalimnüt, quiaj pojniüt wüx iüt,
tiün ram wüx lanchejliow nüt. 34 Wüx
lanchejliow nüt, quiaj Teat Jesús tepaj na-
pac, tapiüng:
—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —aw. Aag
ayaj apiüng: Teat Dios, Teat Dios, ¿neol
tecueat xic?
35 Altiül leaw alquiaj tanguiayiw aag ayaj,
tapiüngüw:
—Inguiayiün, teamapaj a Elías —awüw.
36 Quiaj tamb nop, acuiür macachiich tiül
vinagre noic esponja, aag ayaj atnej walang
sap. Tayac wüx nots xiül. Quiaj tüüch
machey. Tapiüng:
—Cawül majawaats sitiül aliüc Elías
mawün nej tiüt —aw.

37 Quiaj Teat Jesús tepaj napac, ndoj
tandeow. 38 Wüx tandeow Teat Jesús, quiaj
aaga nadam jael nepal teomeaats nadam
nangaj iüm chiütat naw cawüx andüy tiüt,
nómban mbajcaw pinawan. 39 Alombom
quiaj niüng ajlüy micruz Teat Jesús nop
minatang tiül soldados, teamajaw. Wüx
nej tanguiay tepaj, ndoj tajaw nguineay
tandeow, quiaj tapiüng:

—¡Naleaing aaga naxey quiaj Micual nej
Teat Dios! —aw.

40 Aton aliw quiaj acas montaj, miünquiá-
jan alembemiw teamajawüw. Altiül María
Magdalena, Salomé, at a María mimü-
muw José maquiiüb Jacobo aag chingüy.
41 Ajcüwa montaj quiaj, tandüjpiw Teat
Jesús wüx tajüy tiül Galilea, tambeolüw
nej. Aton aliw quiaj altigüy montaj,
ajcüw tiünüw mandüjpiw nej matüchiw
Jerusalén.

Wüx tamiüraad Teat Jesús
(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

42 Wüx lamitiüt nüt, langwiiüts, cos aaga
nüt quiaj tenguial ayambüch leaw ap-
metam wüx nüt axoodaran, cos oxep quiaj
nüt axoodaran. 43 José naw tiül cambaj
Arimatea, nej nop nej natang tiül monajiüt
ocueaj judíos. Nej ngo mimbol, tamb niüng
ajlüy a Pilato matün micuerpo Teat Jesús
mamiüt. Cos nej aton teamacül majlüy tiül
micambaj Teat Dios. 44 Pilato mbayat wüx
tanguiay najénan landeow Teat Jesús. Quiaj
tapaj a minatang tiül soldados matün man-
guiay sitiül naleaing landeow. 45 Wüx mi-
natang soldado tapiüng naleaing landeow,
quiaj a Pilato tasaj a José alndom maqui-
iüb mamb mamiüt. 46 Condom quiaj José
tamb mangal noic najneaj püy. Ndoj tawün
tiüt Teat Jesús, tawinch tiül a püy, taxaing
maquiiüb mamb mayac tiül noic jayats ox-
iüt narangüch tüeng tiüc tiül piedra. Ndoj
tayacüw noic nadam piedra mapal. 47 María
Magdalena, at María mimüm José, tajawüw
nguiane tayacüch.

16

Teat Jesús tapac tiül mondeow
(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

1 Wüx lamong a nüt axoodaran, quiaj
María Magdalena, Salomé, at María
mimüm Jacobo tangalüw najmboc angan
aceite majoyiw mayacüw wüx ombas Teat
Jesús. 2 Űmban arraw doming almajnchep
nüt, quiaj tambüw andüyiw niüng ajlüy
oxiüt. 3 Tandeacüw nejeyéjan quiaj,
tapiüngüw:

—¿Jane apmawün ocueajiiüts a piedra
nepal ombeay aaga oxiüt? —awüw.

4 Wüx tatüchiw quiaj, quiaj tajawüw aaga
nadam piedra nepal oxiüt laáw. 5 Wüx
tajmeliw tiül oxiüt, quiaj tajawüw nop
nench, asooig najal apix nej raan. Alchetem
wüx miác niüng tayacüch a Teat Jesús.
Quiaj mbayatoj. 6 Pero nej tasaj nejiw:

—Nde mbayameron, cos sajaw icona
teameyamban Teat Jesús naw Nazaret, áag
tambiyaw wüx cruz. Nganüy lapac, ngo
majlüy ningüy. Jogüy ijawan niüng tay-
acüw. 7 Nganüy quiüran isajan a Pedro at
meáwan minipilan nej. Isajan: "Teat Jesús
laámb ombas nej andüy tiül Galilea. Quiaj
apmejawan, atnej lamasaj icon" —aj nejiw.

8 Quiaj tawüw tiül oxiüt acuiürrüw, cos
xeyay mbayatoj, tambeapmbeap nejiw, ngo
masajüw nejinguind cos xeyay mbayatoj.

Teat Jesús tejüiquichay majaw nej María Magdalena
(Jn. 20:11-18)

9 Wüx Teat Jesús tapac tiül mondeow
űmban arraw doming, quiaj tejüiquichay
ombas majaw nej a María Magdalena, aag
landoj mawün wüx ombas ayaíw nimeech.
10 Condom quiaj María tamb masaj minipi-
lan Teat Jesús, cos xeyay amix omeajtsüw,
tenguial ajiüntsüw. 11 Masey lamanguiayiw
Teat Jesús lapac, aton a María landoj majaw
nej, nejiw ngo mayariw andeac nej.

Teat Jesús tejüiquichay majawüw nej ijpüw minipilan nej
(Lc. 24:13-35)

12 Wüx ndoj ayaj, quiaj Teat Jesús
tejüiquichay alinomb majawüw nej ijpüw
minipilan nej wüx aliw tiül tiiüd andüyiw
tiül wajchiüc, pero naleaing lango majüic
matnej. 13 Nejiw aton tambüw masajüw
alacas minipilan nej, átan ngo mayariw
nejiw andeacüw.

Teat Jesús tasaj minipilan nej cuane netam marangüw
(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

14 Condom Teat Jesús tejüiquichay ma-
jawüw nej ajcüwa gajpanop (11) minipilan
nej wüx aliw wüx mes teaüetiw. Quiaj talic

nejiw ajcan ngo mayariw leaw tasoiquiw,
aton cos adam omeajtsüw, ngo mayariw
andeacüw monjaw nej lapac. [15] Ndoj tasaj
nejiw:

—Quiüran tiül meáwan cambaj wüx
iüt, isajan meáwan nipilan wüx aaga na-
jneajay nanderac nguineay alndom maw
asoeteran. [16] Jane apmayar xepoch, mayar
yow aton, apmaw asoet nej. Pero sitiül
aljane ngo mayar xepoch, aag ayaj apma-
mongoch xeyay ngo majneaj tiül biümb
alinoic nüt. [17] Jane ayar xepoch apndom
ombasüw marangüw ateócan. Wüx xenüt
apmatajcüw majneaj nipilan leaw alwüx
ombasüw nimeech; at apmandeacüw ali-
noic ombeayiün. [18] Masey masapüw ndiüc;
at sitiül tüjndiw manganeowüw leaw al-
ndom mambiy nejiw, ngome apmarang
nejiw nicuajind. Aton wüx apmayacüw
owixaw wüx moniün andeow apmajneajiw
—aj nejiw Teat Jesús.

Teat Jesús tamb andüy tiül cielo
(Lc. 24:50-53)

[19] Landoj masaj nejiw aag ayaj, quiaj
tamb Teat Jesús andüy cawüx tiül cielo.
Quiaj chetet amb wüx miác Teat Dios.
[20] Ndoj minipilan nej tambüw tiül meáwan
cambaj mandeacüw aaga najneajay nan-
derac leaw apiüng wüx nguineay Teat Dios
alndom mawün asoeteran. Nejay Teat
Cristo tambeol nejiw, tajüiquich majaraw
leaw tandeacüw, aag ayaj naleaing, cos
tarang ateócan wüx tandeacüw mipoch nej.
Atquiaj tajlüy. Amén.

Najneaj nanderac leaw tapiüng
SAN LUCAS
wüx Teat Cristo

Neol tajlüy aaga nawiig cam

1 Xeyay lamarangüw wüx nawiig
nguineay andüübndüjpeay meáwan
leawa tajaraw naleaing tajlüy, 2 atnej
taquiajchiw icoots ajcüw leawa tajawüw
tanomb con oniüjcüw; aton tambeolüw
wüx mandeacüw meáwan poch leaw
tanguiayiw. 3 Nganüy xique laŭmb
natüntün nanguiay meáwan, nguineay
alndom najaw naleaing cuane tajlüy. Áag
tapiüngas sanarang nasaj ic palan Teat
Teófilo, nguineay andüübndüjpeay, 4 mejaw
naleaing meáwan leaw lerquiaacharan
wüx.

Nop ángel apiüng apwijquiam Juan Bautista

5 Tiül mineat Herodes wüx nej tarang mi-
natang monajiüt tiül iüt Judea, tajlüy nop
miteaats tiül nipilan judío nenüt Zacarías,
ajlüy tiül noic ajlüy miteaats ocueaj Abías.
Mintaj nej teat Zacarías nenüt müm Elis-
abet, naw tiül acualaats teat Aarón, áag
tajlüy tanomb. 6 Miijpüéj ayariw andeac
Teat Dios, arangüw atnej lamapiüng Teat
Dios. Nejinguind ngondom mapiüng nejiw
alcuane ngo majneaj arangüw. 7 Naleaing
nejiw ngo majiürüw micualüw nejiw cos
müm Elisabet ngondom majiür micual nej;
aton cos miijpüéj xeyay latang ombasüw.

8 Condom wüx tatüch nejiw aaga noic
ajlüy miteaats marangüw najiüt tiül nadam
nangaj iüm, teat Zacarías tajlüy tiül. 9 Cos
miteaats ajlüyayej wüx masüetiw majawüw
cuane najiüt apmarangüw anopnopoj.
Teat Zacarías tatüch nej majmel tiül
nadam nangaj iüm ocueaj Teat Dios mayac
pom. 10 Meáwan nipilan monaw tiül
cambaj acülíwan mbeay nadam nangaj
iüm teatajcüw orar wüx teajmel pom.
11 Teat Zacarías altiül nadam nangaj iüm,
quiaj tajaw nop ángel ocueaj Teat Dios
alembem amb wüx miác artül niüng ajmel
pom. 12 Wüx teat Zacarías tajaw aaga
ángel, mbayat xeyay, lango majaw cuane
apmarang. 13 Quiaj tasaj nej a ángel:

—Teat Zacarías, nde mbayamear, cos
Teat Dios lamanguiay leaw itün ocueaj nej.
Nganüy müm Elisabet mintaj apmajiür nop
micual nej. Apmeaach manüt Juan. 14 Ique
apmapac imeaats xeyay. Aton xeyay nipi-
lan apmapac omeajtsüw wüx apwijquiam,
15 cos nej xeyay najneaj apmarang majaw
Teat Dios. Ngome apmanganeow vin, aton
ngome apmanganeow alinoic yow leaw al-
ndom müüch mangün nipilan. Teat Dios
apmüüch nej majiür Nangaj Miespíritu Nej
wüx aliün teomeaats mimüm nej. 16 Nej
apmüüch leaam omeajtsüw alinomb xeyay
nipilan tiül israel wüx Teat Dios, midiosüw
nejiw. 17 Nej apmamong ombas marang
minajiüt nej, teoj aliüc aaga lapiürang aliüc.
Apmarang atnej tarang tanomb teat Elías,
müüch majneaj omeajtsüw nateateran ma-
jawüw micualüw nejiw. Aton müüch
marangüw najneaj leaw ngo mandiümüw
mayariw leaw asoiquiw. Atquiaj alndom
müüch majlüy noic ajlüy nipilan mayariw
andeac aaga Cristo leaw lapiürang aliüc
—aj nej aaga ángel.

18 Quiaj tapiüng teat Zacarías, tasaj a án-
gel:

—¿Nguineay alndom najaw naleaing aag
ayaja? Cos xique xeyay lasataxey, at xantaj
latang ombas aton —aw.

19 Quiaj tasaj nej a ángel:

—Xique nenütiüs Gabriel nerangas mi-
najiüt Teat Dios. Nej tüüch xic niün nasaj ic
aaga najneaj poch quiaj. 20 Nganüy cos ngo
meyar sandeac, langome apmerndeac leaw
atüch a nüt majlüy aaga lanasaj ic quiaj,
ndoj apmerndeac alinomb —aj nej.

21 Ajcüwa nipilan leaw ngo majmeliw,
teamacüliw teat Zacarías, lambayajow ngo
majawüw cua nerang nej, neol tequiy
tiül nadam nangaj iüm. 22 Wüx taw tiül
nadam nangaj iüm teat Zacarías langon-
dom mendeac masaj nejiw nicuajind. Quiaj
tapiüngüw:

—Aleaic tüünd majaw tiül nadam nangaj
iüm —awüw.

Nej tüüch nejiw majawüw cuane apiüng
naag owix nej, cos lamejew, langondom
mendeac.

23 Wüx tatüch a nüt ndom minajiüt
nej tiül nadam nangaj iüm, quiaj tajt-
sor. 24 Naleaing ajiür miün acas nüt lacual
müm Elisabet mintaj nej. Quiaj tacŭlan
aniüng nej acoquiaw caaw, ngo maw majüy.

Tapiüng: [25] “Teat Dios lamajiür xic lasta,
lamüüch xic namongoch xemonxing teom-
bas nipilan”, aw.

Ángel tapiüng apwijquiam Teat Jesús

[26] Wüx lamajiür anaíw caaw, quiaj aaga
ángel Gabriel tüüch nej mamb Teat Dios
andüy tiül iüt Galilea, tiül noic cambaj
nenüt Nazaret, [27] majaw nop nüx nenüt
María. Aaga nüx quiaj altiüt mipoch
aweaag nop nench nenüt José, naw tiül
acualaats a Rey David tajlüy tanomb. [28] Aaga
ángel wüx tapeay niüng ajlüy a nüx, tasaj:

—¡Jow müm, satepeay ic! Sasoic nasaj
ic lamexom xeyay monajneaj, cos Teat Dios
lamambeol ic. Xeyay najneajay apman-
derac wüx imbas tiül meáwan montaj —aj.

[29] Nej a nüx wüx tajaw aaga ángel,
mbayaw manguiay andeac, tapiüng tiül
omeaats nej: “¿Neol tatepeay xic atquiaja?”
aw. [30] Quiaj tasaj nej aaga ángel:

—María, nde mbayamear, cos Teat Dios
apmambeol ic xeyay. [31] Nganüy apmejiür
micual, apmewiquiach nop nine nench,
apmeaach manüt JESS. [32] Nej apmajlüy
xeyay netam ajlüy. Apmanderac wüx
nej apmapiürang micual nej Teat Dios
najlüy tiül cielo. Teat Dios apmüüch
nej marang nop minatang nenajiüt atnej
tarang wüx a Rey David, mixeech nej na-
jlüy tanomb. [33] Nej apmajlüy wüx meáwan
nipilan judío micual teat Jacob, apmarang
natang meáwan nüt, aag ayaj ngo majiür
ndoj —aj nej.

[34] María tasaj a ángel:

—¿Nguineay alndom majlüy aaga ipiüng
quiaja, cos xique nganaw najiür xenoj?
—aj.

[35] Quiaj tasaj nej a ángel:

—Aag ayaj Nangaj Espíritu ocueaj Teat
Dios apmerang. Nej Teat Dios apma-
jiür ic mewiquiach aaga nine, cos aaga
nine quiaj nangaj nej Micual Teat Dios.
[36] At icualaats müm Elisabet apmajiür nop
nine. Masey xeyay latang ombas, an-
derac nómban ngondom majiür micual
nej. Nganüy lacual lamajiür anaíw micaaw
a nine teomeaats nej. [37] Cos para Teat
Dios ngo majlüy nicuajind naél ngondom
marang —aj nej a ángel.

[38] Quiaj tapiüng a María:

—Xique nganüy sajlüy tiül owix Teat
Dios, ich marang wüx ximbas atnej
lamepiüng apmarang —aw.

Quiaj tamb a ángel.

María tamb majaw Elisabet

[39] Tíülan aaga nüt quiaj María tamb najen
andüy tiül tiüc tiül noic cambaj tiül iüt
Judea. [40] Wüx tapeay quiaj tajmel aniüng
teat Zacarías, quiaj tatepeay müm Elisabet.
[41] Wüx Elisabet tanguiay atepeay nej María,
quiaj ajwicwic teomeaats nej aaga nine.
Quiaj Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios tiün
andüy wüx nej. [42] Quiaj tandeac napac,
tapiüng:

—Xeyay najneajay apmanderac wüx im-
bas tiül meáwan montaj, aton xeyay na-
jneajay apmanderac wüx ombas aaga nine
alteomeaats quiaj. [43] ¿Jow a xique, cuane
xic, miün majaw xic mimüm Micual Xeteat
Diosa? [44] Cos wűxan sanguiay itepeay
xic, quiaj xecual apac omeaats, ajwic tiül
ximeaats. [45] Najneajay apmapac imeaats cos
teyar meáwan leaw lamasaj ic Teat Dios
nguineay apmarang —aw.

[46] Condom quiaj tapiüng a María:

Sayaag tiül ximeaats xeyay najneajay arang
Teat Dios.
[47] Apac ximeaats wüx Teat Dios, cos nej
newün xic wüx.
[48] Teat Dios najneaj majaw xic masey xique
ngo nembeat nicuajind tiül nipilan.
Naw wüx nganüy meáwan nipilan aliüc
miün, apmandeacüw xeyay najneaj
wüx ximbas.
[49] Cos lamarang xeyay najneaj wüx ximbas
Teat Dios; nej cuajantanej alndom
marang,
Xeyay nangaj minüt Teat Dios.
[50] Nej andiüm meáwan nipilan leawa lajlüy
nganüy, aton ajiür lasta leaw aliüc
miün apmajlüy, meáwan leaw ap-
mayariw nej andeac.
[51] Naag owix nej lamarang xeyay nadamdam
cuajantanej,
aton tandrooch ombasüw monpiüng nejiw
alwüx atamüw.
[52] Tawün niüng tsotojow montangtang
monajiüt,
tayac quiaj leaw ayajcüw ngo membeatiw.
[53] Nipilan leawa ngo majiür üetiw, nej tüüch
meáwan najneaj;

nganüy nipilan monjiür xeyay, tüüch mambüw owixáwan, nicuajind ngo maxomüw.
54 Tambeol cambaj Israel, ajcüw monrang minajiüt nej;
ngo ndrom omeaats nejiw, tajiür nejiw lasta xeyay,
55 cos atquiaj tasaj mixejchiiüts Abraham wüx micual micual nej;
tapiüng tanaámb apmajiür nejiw lasta meáwan nüt —aw a María.
56 Ndoj María tacül quiaj maquiiüb müm Elisabet arej caaw, condom tandilil tajtsor alinomb.

Wijquiat Juan Bautista

57 Wüx tatüch a nüt wijquiam micual nej müm Elisabet, quiaj wijquiat nop nine nench. 58 Wüx tanguiayiw acualaats nej, at moncül quiájan niüng acül nej, nguineay Teat Dios lamajiür nej xeyay lasta, quiaj tapac omeajtsüw aton maquiüjpüw. 59 Condom wüx tatüch ojpeacüw nüt, quiaj taquiüjpüw a nine matajcüch circuncidar atnej mbójan arangüw judíos. Tandiümüw müjchiw manüt Zacarías atnej minüt miteat nej. 60 Quiaj mimüm nej a nine tapiüng:

—Ngwüy, Juan apmanüt —aw.

61 Quiaj tasajüw nej:

—¿Neol ayaja? Cos ngo majlüy tiül icualaats nejinguind manüt atquiaj —awüw.

62 Quiaj tatüniw manguiayiw miteat a nine, arangüw owixaw majaw, majüic nguineay andiüm müüch manüt a nine. 63 Teat Zacarías quiaj tatün quiriw nine tirip xiül, condom tarang wüx, tapiüng: "Juan minüt nej", aw. Meáwan monlüy quiaj mbayatoj majawüw. 64 Quiaj taley oniw nej a teat Zacarías, tajneaj mendeac, andűüban tasaj Teat Dios najneajay arang. 65 Meáwan moncül quiájan niüng acüliw nejiw mbayatoj, aton meáwan cambaj najlüy tiül tiüc tiül iüt Judea tümb manguiayiw wüx aag ayaj. 66 Meáwan nejiw leawa tanguiayiw tayacüw wüx omeajtsüw, tapiüngüw:

—¿Jane aaga nine quiaja? ¿Cuane apmarang alinoic nüte? —awüw.

Atquiaj tapiüngüw nipilan cos Teat Dios teamambeol a nine, ngo macueat.

Zacarías tandeac leaw aliüc miün

67 Teat Zacarías miteat a nine, tambeol nej Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, tüüch nej poch cuane mandeac, tapiüng:
68 Xeyay najneaj ajlüy Teat Dios ocueaj Israel,
cos nej laíün ningüy tiül icootsa mawün asoet micambaj nej.
69 Lamüüch icoots nop leaw alndom mawün icoots wüx,
aag ayaj imiün tiül acualaats mixejchiiüts David, aaga nerang minajiüt nej.
70 Atnej lamandeac Teat Dios wüx tasaj nangaj mondeac andeac nej, ajcüwa tajlüyiw tanomb, cos tapiüng:
71 Nej apmawün icoots teowixaw leaw andiümüw mambiyaw icoots, at apmawün icoots teowixaw meáwan ajcüy majaw icoots.
72 Ajiür lasta meáwan mixejchiiüts,
aton apleaam omeaats wüx meáwan leawa lamapiüng apmarang.
73 Cos aag agüy Teat Dios tasaj miteatiiüts Abraham apmarang:
74 Apmawün icoots teowixaw moncüy majaw icoots,
marangaats leawa nej andiüm, ngo mimbolaats.
75 Majlüyiiüts najneajay, ngo majiüraats nicuajind nisoet, marangaats leawa nej andiüm meáwan nüt wüx aliün mapacaats.
76 Aton ique xecual, apmenderac wüx apmapiürang ique nop ic nendeac andeac Teat Dios najlüy tiül cielo,
cos ique apmemong ombas, Teat Naxey teoj, apmetaag majneaj mitiiüd nej.
77 Apmesajüw minipilan nej nguineay Teat Dios alndom mawün wüx omeaats meáwan asoetiw nejiw,
quiaj alndom mawüw wüx.
78 Cos xeyay ajiür icoots lasta Miteatiiüts Dios,
áag tüüch icoots noic najneaj atnej ran, aag ayaj Micual nej imiün tiül cielo.
79 Nej apmüüch majlüyiw tiül ran leaw ajlüyiw atnej aliw tiül pojniün, tenguial andeowüw tiül asoetiw nejiw.
Nej apmayac icoots wüx marangaats najneaj, lango majlüy moncüy, aw a Zacarías.
80 Aaga nine micual Zacarías quiaj tatang najneaj, xeyay tayamb Teat Dios. Tamb

macül tiül wajchiüc niüng ngo majlüy cambaj, leaw atüch a nüt mejüiquichay majaw nej cambaj israel.

2

Wijquiat Teat Jesús
(Mt. 1:18-25)

1 Wüx aaga nüt quiaj minatang monajiüt
tiül Roma nenüt Augusto César tapiüng
meáwan nipilan netam mambüw mayacüw
mineatüw nejiw. 2 Ninguiaj amelich ajmel
mineataran wüx Cerenio tarang nenajiüt
tiül iüt Siria. 3 Quiaj tambüw meáwan nip-
ilan mayacüw mineatüw nejiw tiül micam-
bajüw nejiw. 4 At a José tamb aton imiün
tiül cambaj Nazaret tiül Galilea andüy Belén
tiül Judea. Aag ayaj micambaj David, cos
José micual nej acualaats David. 5 Quiaj
tamb mayacüw mineatüw nejiw aquiiüb
María minüx nej. Aaga minüx nej laliüc
wijquiam micual nej. 6 Wüx aliw tiül Belén,
quiaj tatüch a nüt wijquiam micual a María.
7 Quiaj wijquiat micual nej, nop nine nench;
aag ayaj ombas macual. Condom taxaing
mawinch ombas tiül noic püy, tapiib tiül
üeteay nimal, cos lango matüchiw tiül a
iüm niüng axoodaran.

Monjiür sap tanguiayiw andeacüw ángeles

8 Alíwan quiaj acas monjiür sap, acüliw
tiül wajchiüc ongwiiüts majiürüw misapüw
nejiw. 9 Tapeay niüng ajlüyiw nejiw nop
ángel ocueaj Teat Dios. Xowüy larraj, nóm-
ban arraj nejiw ran ocueaj Teat Dios. Nejiw
xeyay mbayatoj majawüw. 10 Quiaj tasaj
nejiw a ángel:

—Nde mbayameron, cos sanasaj icon
noic jayats majlüy leaw ngome aag
anguiayeran. Xeyay apmüüch mapac
omeaats meáwan nipilan. 11 Nganüy
nganüy cam tiül micambaj David lawi-
jquiaw nop newün icon wüx. Aag ayaj a
CRISTO Micual Teat Dios. 12 Sanasaj icon
nguineay alndom mexoman aaga nine.
Apmexoman alpiiüm tiül üeteay nimal,
newinch ombas tiül püy —aj nejiw.

13 Ndójan mapiüng aag ayaj, quiaj
tapeayiw xeyay ángeles imiün tiül cielo
maquiüjpüw aaga ángel quiaj. Condom
tapots mandeacüw wüx Teat Dios,
tapiüngüw:

14 ¡Najneajay lamarang Teat Dios najlüy tiül
cielo,
najneajay apmajlüy wüx iüt, najneajay ap-
majlüyiw meáwan nipilan leaw ap-
mandüjpiw Teat Dios!, awüw.

15 Condom wüx tandilileaw ajcüwa án-
geles andüyiw tiül cielo, lamacueat nejiw,
quiaj tesajayej monjiür sap nop alinop,
tapiüngüw:

—Tabaats matüchiiüts Belén majawaats
aaga apiüngüw lajlüy quiaj, cos Teat Dios
lamüüch icoots manguiayiiüts —awüw.

16 Quiaj tambüw najénan. Wüx tapeayiw
quiaj, naleaing taxomüw a María maquiiüb
a José, átan a nine alpiiüm tiül üeteay
nimal. 17 Wüx landoj majawüw aag ayaj
monjiür sap, quiaj tandeacüw manguiay
meáwan nipilan nguineay tasoiquiw
wüx aaga nine quiaj. 18 Meáwan nipilan
leawa tanguiayiw andeacüw monjiür
sap ajchiquiaw cawüx manguiayiw, apac
omeajtsüw. 19 Nej a María meáwan leawa
tanguiay tayac wüx omeaats. 20 Condom
monjiür sap wüx tandilileaw xeyay tapac
omeajtsüw masajüw Teat Dios. Aton
tandeacüw wüx meáwan leawa Teat Dios
lamüüch nejiw manguiayiw, at leaw
lamüjndiw majawüw atnej tasoiquiw.

Taquiüraab nine Jesús tiül nadam nangaj iüm

21 Wüx tatüch ojpeacüw nüt, quiaj
tarangüch wüx ombas a nine atnej ajlüyay
marangüw judíos matajcüw circuncidar
monench; tüjchiw manüt JESS, atnej aaga
ángel lamasaj María wüx nganaw majlüy
teomeaats nej a nine.

22 Condom tatüch a nüt mambüw tiül
nadam nangaj iüm tiül Jerusalén may-
acüw ichech mimüm nine atnej ajlüyay
marangüw judíos, cos atquiaj apiüng tiül
aaga poch tüünd Moisés. Quiaj tambüw
José maquiiüb María maquiüjpüw a nine,
majüiquichaw tiül nangaj iüm, müjchiw
Teat Dios. 23 Tarangüw aag ayaj cos atquiaj
apiüng tiül Mipoch Teat Dios, cos apiüng:
“Meáwan monench mbas macualaran ap-
majlüyiw ocueaj nejiw Teat Dios”, aw.
24 Quiaj tambüw mayacüw ichechiw ne-
jiw atnej apiüng tiül Mipoch Teat Dios,
cos apiüng majmel ijquiaw nguex tengwüy
ijquiaw palom.

25 Tiül aaga nüt quiaj alquiaj tiül Jerusalén
nop teat naxey nenüt Simeón. Aaga naxey
quiaj xeyay najneaj arang, cos ayar andeac
Teat Dios; nej teamacül aaga nüt wüx Teat

Dios apmawün wüx cambaj Israel. Nangaj
Espíritu ocueaj Teat Dios alwüx ombas nej.
26 Aton landoj lamasaj nej Nangaj Espíritu
ocueaj Teat Dios ngome apmandeow, ne-
tam ombas majaw aaga Cristo leaw ap-
müüch nej miün Teat Dios, ndoj tandeow.
27 Aaga naxey quiaj tamb andüy tiül nadam
nangaj iüm cos Nangaj Espíritu neech nej
mamb. Wüx tapeayiw tiül nadam nangaj
iüm a José maquiiüb María maquiüjpüw a
nine Jesús marangüw atnej apiüng tiül aaga
poch tüünd Moisés. 28 Quiaj Teat Simeón
angóchan a nine, tasap mapeic. Tandeac
najneajay masaj Teat Dios, tapiüng:

29 Nganüy Teat Dios, najneájan sanandeow
cos lameaach xic najaw aaga leaw tesaj xic.
30 Lanajaw con xiniiüg aag leaw lameaach
miün mawün wüx nipilan;
31 cos aaga leaw lamejüiquich quiaj, apmam-
beol meáwan nipilan.
32 Nej ajlüy atnej noic ran leaw apmarraj
mambeol meáwan nipilan monaw
tiül palpálwüx cambaj;
aton apmarang xeyay najneajay tiül mi-
cambaj Israel, aw teat Simeón.

33 Condom quiaj teat José at mimüm a
nine Jesús mbayatoj manguiayiw andeac a
teat Simeón wüx a nine quiaj. 34 Quiaj teat
Simeón tandeac masaj nejiw, tapiüng:

—Teat Dios mambeol icon —aw.

Condom tasaj a María mimüm a nine,
tapiüng:

—Por nej aaga nine cam apmajmiücüw
tiül ngo majneaj xeyay nipilan tiül Is-
rael. At altiül apmawün wüx meáwan
ngo majneaj. At aton xeyay nipilan
ngome apmandiümüw nej, ngome ap-
mayariw nej andeac. 35 Atquiaj apma-
jüiquich altiül omeaats meáwan anopnop
nipilan. Nganüy ique müm, xeyay ap-
mamix imeaats; apmeyaag atnej matsoel ic
nots espada —aw.

36 Aton alquiaj tiül nadam nangaj iüm
nop müm najtaj nenüt Ana. Nej nop
nendeac andeac Teat Dios, micual nej
Fanuel, nawüw tiül acualaats Aser. Nej
xeyay latang ombas. Tajiür minoj nej wüx
monguich nej, tacül aweaag ayaíw neat,
quiaj tandeow minoj nej. 37 Lacül peic
miow apiquiw (84) neat tatow lembej omal.
Nej ngo macueat amb tiül nadam nangaj
iüm marang najiüt nüt ongwiiüts, xeyay
ayamb Teat Dios, xeyay aiünd. 38 Aaga müm
natajtaj quiaj andűüban iün majaw nejiw,
tüüch gracias Teat Dios. Aton tandeac wüx
aag nine Jesús quiaj, masaj meáwan nipilan
tiül Jerusalén leawa teamacüliw nop newün
nejiw wüx.

Tandilileaw andüyiw Nazaret

39 Wüx landoj marangüw meáwan at-
nej ajlüy tiül mipoch Teat Dios, quiaj
tandilileaw andüyiw tiül iüt Galilea, tiül
Nazaret micambajüw nejiw. 40 Aaga nine
tatang najneajay napac, taxom omeaats,
Teat Dios tambeol nej xeyay.

Teat Jesús tandüy tiül nadam nangaj iüm

41 Miteat nej mimüm nej neatneátan am-
büw Jerusalén majawüw nangos nüt pas-
cua. 42 Wüx lamajiür gajpic (12) mineat
nej a Teat Jesús, tambüw Jerusalén at-
nej mbójan marangüw majawüw nangos
nüt. 43 Condom wüx landoj nangos nüt
nejiw tajtsoriw; nganüy a nench tacűlan
Jerusalén. Naleaing José maquiiüb mimüm
a nench ngo majawüw. 44 Lamajüyiw noic
nüt, apiüngüw nejiw álan tiül acualajt-
süw nejiw. Quiaj tapots mayambüw pal
nüt. Tayambyambüw meáwan tiül acuala-
jtsüw nejiw, at niüng leaw xowüy an-
deacüw maquiüjpüw. 45 Wüx ngo max-
omüw, quiaj tandilileaw alinomb andüyiw
Jerusalén mayambüw.

46 Wüx er nüt quiaj taxomüw; altiül
nadam nangaj iüm, alchetem pinawan
mondüy wüx poch leawa tüünd Moisés
tanomb. Teamanguiay andeacüw, aton tea-
matün manguiay nejiw. 47 Meáwan leawa
teamanguiay nej andeac mbayajow man-
guiayiw, cos xeyay axom omeaats mangoch
masaj nejiw. 48 Wüx taxomüw nej miteat
nej mbayajow majawüw. Condom tasaj nej
mimüm nej:

—Xecual, ¿neol terang atquiay quiaja?
Jogüy miteat ata xique xeyay lanayamban
ic, lanateowan ximeajtsan wüx imbas —aj.

49 Quiaj tasaj nejiw a nench:

—¿Neol teyamban xic, müm, ngo me-
jawana netam narang minajiüt Xeteate?
—aj nejiw.

50 Naleaing nejiw ngo maxomüw omeajt-
süw wüx leawa tasaj nejiw quiaj.

51 Condom taquiüjpüw mamb,
tandilileaw andüyiw Nazaret. Tanaámb
tarang leaw asoic. Mimüm nej tayac
wüx omeaats meáwan leawa tajaw leawa

tanguiay. [52] Teat Jesús tanaámb tatang najneaj, aton taxom omeaats xeyay. Teat Dios tambeol nej, at nipilan najneájan majawüw nej aton.

3

Juan Bautista aquiaach tiül wajchiüc
(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

[1] Lamajiür gajpocoic (15) neat tatow arang natang nenajiüt Tiberio César tiül Roma. Poncio Pilato nenajiüt nej tiül Judea; nganüy a Herodes nenajiüt nej tiül Galilea. At michiig nej Felipe nenajiüt nej tiül Iturea, at tiül iüt Traconite. Aaga Lisanias nenajiüt nej tiül Abilinia. [2] Teat Anás at Teat Caifás natang miteaats nejiw tiül nipilan israel. Wüx aaga nüt quiaj aaga Juan micual teat xan Zacarías, tacül tiül wajchiüc niüng ngo majlüy cambaj. Quiaj Teat Dios tüüch nej poch leawa netam mandeac. [3] Quiaj a Juan tapots mandeac Mipoch Teat Dios tiül meáwan cambaj ajlüyiw mbeay lam Jordán. Tasaj nipilan leaw laleaaw omeaats wüx Teat Dios mayariw yow, majüiquichaw naleaing lamacueatiw arangüw ngo majneaj. Quiaj Teat Dios apmawün wüx omeaats nej asoetiw nejiw. [4] Atquiaj tajlüy atnej nomb tarang tiül minawiig nej Isaías, aaga nendeac andeac Teat Dios, cos tapiüng:

Apmanguiayaran aljane teandeac tiül wajchiüc niüng ngo majlüy cambaj, teamapiüng:
"Xique xiün nüüch leaam imeajtsan mecueatiün merangan ngo majneaj, cos aliüc Teat Naxey,
netam meleainguijchan mitiiüd nej.
[5] Meáwan nesojcolüy tiüc apmiütam,
meáwan tiüc apndajrriüm tiüt matotow;
meáwan netojngoyay tiiüd apmaleaing,
at leawa tiiüd nendojropüy apmatotow.
[6] Quiaj meáwan nipilan apmajawüw nguineay Teat Dios alndom mawün asoeteran."

[7] Wüx tambüw majawüw a Juan müüch nejiw yow, quiaj tasaj nejiw:

—¿Neol cua iyamban ningüy icona micual ndiüc? ¿Jane nesaj icon mercuiürran meriowan tiül aaga xeyay ngo majneaj leaw aliüc miün apmajlüye? [8] Sitiül naleaing laleaaw imeajtsan nguineay temerangan, ijüiquichan nómban irangan najneaj. Nde merangrangayon wüx mepiüngan: "Abraham xeteatiün", merawan; cos naleaing sasaj icon, Teat Dios alndom müüch majlüy micual Abraham masey a piedra quiaj, ndot mandiüm. [9] Aton nganüy aaga üech alwüx mioxijchaw xiül; atquiaj meáwan xiül leawa ngo mayac najneaj aóng, apndojquiüm majlos tiül biümb —aj nejiw.

[10] Condom quiaj nipilan tatüniw nej manguiayiw:

—¿Nguineay netam narangana? —ajüw nej.

[11] Quiaj tasaj nejiw a Juan:

—Leawa nejiür ijquiaw apix nej ich müüch noic leaw ngo majiür, at leaw nejiür üet, ich müet aweaag leaw ngo majiür —aj nejiw.

[12] Átan tambüw majawüw a Juan acas monxaing tomiün, cos andiümüw mayariw yow. Tasajüw nej:

—Teat, ¿jow xicona, cuane netam narangana? —ajüw nej.

[13] Quiaj tasaj nejiw:

—Itüniün aleaw wüx atow nej isoiquiün, nde meyacan wüx nicuajind —aj nejiw.

[14] Aton acas soldado tatüniw manguiayiw nej:

—Jow xicona, ¿cuane netam narangana? —awüw.

Quiaj tasaj nejiw a Juan:

—Nde mewaijchan aljane mewüniün leaw almajiür, aton nde meyacan asoet leaw ngo marang nicuajind. Ich mapac imeajtsan wüx leaw ingüyaranan —ajowiw.

[15] Meáwan nipilan acülíwan, ngo majawüw jane aaga Juan sitiül nej ngwüy aaga Cristo, leawa lapiürang aliüc mawün nejiw wüx. [16] Quiaj tasaj nejiw a Juan:

—Xique naleaing süüch icon yow, pero aliüc miün nop teat naxey xeyay netam ajlüy ngo mat xic. Xique sayaag nicuajind xic, ngondom natüch nacheed aónts apaj nej. Nej apmüüch icon Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, apmawün wüx imbasan meáwan ngo majneaj atnej biümb ambel nendeajndeaj. [17] Aag ayaj atnej arang nop nerang najiüt, cos alteowix nej minipüch nej, apmaxaing osaab trigo matendeay, condom apmaxaing mayac tiül troj. Ndoj aaga opang trigo apmambel niüng ngondom xejquem —aw.

18 Atquiaj tapaj nej ocueajiw, tasaj
meáwan nipilan wüx aaga najneaj leaw
aliüc miün apmajlüy, nguineay alndom
maw asoeteran. 19 At aton a Juan talic a
Herodes, aaga natang nenajiüt, cos ngo
majneaj arang, lamaquiiüb Herodías, aag
ayaj mintaj Felipe michiig nej. Aton tapaj
ocueaj wüx meáwan ngo majneaj arang.
20 Naleaing Herodes ngo mayar leaw asoic,
tarang alinoic xeyay ngo majneaj, tayac tiül
manchiüc a Juan.

Tayar yow Teat Jesús
(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

21 Wüx tenguial ayariw yow nipilan, at
Teat Jesús aton tayar yow. Ndoj wüx ten-
guial andeac masaj Teat Dios, quiaj tajüic
tiül cielo, 22 tiün wüx ombas nej Nangaj
Espíritu ocueaj Teat Dios, ajüic atnej noic
palom. Quiaj tanguiayaran noic nanderac
imiün tiül cielo, tapiüng:

—Ique xecual, xowüy sajiür ic lasta, apac
ximeaats najaw ic —aw.

Acualajtsüw mixejchiw mixeech Teat Jesús
(Mt. 1:1-17)

23 Wüx Teat Jesús tamelich aquiaach
lamajiür nimiow gajpowüw (30) mineat nej.
Ajaraw nej micual nej José; aaga José micual
nej Elí. 24 Aaga Elí micual nej Matat, Matat
micual nej Leví, Leví micual nej Melqui,
Melqui micual nej Jana, Jana micual nej
José. 25 José micual nej Matatías, Matatías
micual nej Amós. Amós micual nej Nahum.
Nahum micual nej Esli, Esli micual nej
Nagai. 26 Aaga Nagai micual nej Maat.
Maat micual nej Matatías, Matatías micual
nej Semei, Semei micual nej José. José
micual nej Judá. 27 Judá micual nej Joana,
Joana micual nej Resa, Resa micual nej
Zorobabel, Zorobabel micual nej Salatiel,
Salatiel micual nej Neri. 28 Neri micual nej
Melqui, Melqui micual nej Adi, Adi micual
nej Cosam, Cosam micual nej Elmodam,
Elmodam micual nej Er. 29 Er micual nej Jo-
sué, Josué micual nej Eliezer, Eliezer micual
nej Jorim, Jorim micual nej Matat. 30 Matat
micual nej Leví, Leví micual nej Simeón,
Simeón micual nej Judá, Judá micual nej
José, José micual nej Jonán, Jonán micual
nej Eliaquim. 31 Eliaquim micual nej Melea,
Melea micual nej Mainán, Mainán micual
nej Matata, Matata micual nej Natán.
32 Natán micual nej David, David micual nej
Isaí. Isaí micual nej Obed, Obed micual
nej Booz, Booz micual nej Salmón, Salmón
micual nej Naasón. 33 Naasón quiaj micual
nej Aminadab, Aminadab micual nej Aram,
Aram micual nej Esrom, Esrom micual nej
Fares, Fares micual nej Judá. 34 Judá micual
nej Jacob, Jacob micual nej Isaac, Isaac
micual nej Abraham, Abraham micual nej
Taré, Taré micual nej Nacor. 35 Nacor micual
nej Serug, Serug micual nej Ragau, Ragau
micual nej Peleg, Peleg micual nej Heber,
Heber micual nej Sala. 36 Sala micual nej
Cainán, Cainán micual nej Arfaxad, Ar-
faxad micual nej Sem, Sem micual nej Noé,
Noé micual nej Lamec. 37 Lamec micual
nej Matusalén, Matusalén micual nej Enoc,
Enoc micual nej Jared, Jared micual nej
Mahalaleel, Mahalaleel micual nej Cainán.
38 Cainán micual nej Enós, Enós micual nej
Set, Set micual nej Adán, Adán micual nej
Teat Dios.

4

Nimeech tandiüm mayac wüx naél Teat Jesús
(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

1 Wüx ndoj ayar yow Teat Jesús tiül lam
Jordán, xeyay tambeol nej Nangaj Espíritu
ocueaj Teat Dios. Condom wüx tandilil
imiün tiül lam Jordán, quiaj Nangaj Espíritu
tüüch nej mamb andüy tiül wajchiüc niüng
ngo majlüy cambaj. 2 Tacül quiaj ic miow
(40) nüt, quiaj tandiüm mayac nej wüx naél
minatang nimeech. Teat Jesús taíünd ngo
met meáwan tiül aaga nüt quiaj, condom
xeyay tind üet. 3 Quiaj tasaj nej a nimeech:

—Sitiül ique Micual Dios ic, ¿neol ngo
mesaj aaga piedra quiaj marang pana? —aj
nej.

4 Quiaj Teat Jesús tasaj nej:

—Tiül Mipoch Teat Dios apiüng: “Ngome
áagan nüeteran ipacüy nipilan; leawa nem-
beat, aag ayaj meáwan poch leaw andeac
Teat Dios”, aw —aj nej.

5 Condom quiaj nimeech taquiiüb nej
mamb andüy wüx nop najal oleaj tiüc.
Quiaj tüüch nej majaw najen meáwan cam-
baj leaw almajlüy wüx iüt. 6 Quiaj tasaj nej
a nimeech:

—Sanüüch ic meyar mejlüy wüx
meáwan aaga najneajay cambaj quiaj,
cos xique süünd, alndom nüüch jane xic
sandiüm nüüch. 7 Sitiül ique apmequieel

micos tiximbas meyar sandeac, meáwan
aag ayaj sanüüch ic meneay —aj nej.
[8] Quiaj nganüy tasaj nej Teat Jesús:
—Iriow niüng sajlüy nimeech, cos ajlüy
tiül Mipoch Teat Dios, apiüng: "Aag miün
Teat Dios netam mequieel micos teombas
nej meyar andeac", aw —aj nej.
[9] Condom nimeech taquiiüb nej mamb
andüy tiül cambaj Jerusalén, tambüw
andüyiw mal aaga nadam nangaj iüm. Quiaj
tasaj nej:
—Sitiül naleaing ique Micual Dios ic,
nguiam ijchic tiüt; [10] cos ajlüy tiül Mipoch
Dios, apiüng:
Teat Dios apmüüch miün miángeles nej
mambeolüw ic.
[11] Apmangochiw ic tiül owixaw nejiw,
ngana maleamb ileaj piedra, aw —aj nej
nimeech.
[12] Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Aton ajlüy tiül Mipoch Teat Dios,
apiüng: "Nde mendiüm mertsoj leaw
apiüng Teat Naxey Midios", aw —aj nej.
[13] Quiaj nimeech lango maxom cuane naél
mayac wüx Teat Jesús; tacueat nej acas nüt,
tamb.

Teat Jesús tamelich aquiaach tiül Galilea
(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

[14] Teat Jesús tandilil alinomb andüy
Galilea, xeyay tambeol nej Nangaj Espíritu.
Tanderac wüx nej tiül meáwan cambaj
najlüy quiaj. [15] Nej taquiaach tiül ajcüwa
sinagogas tiül meáwan cambaj; meáwan
nipilan xeyay najneaj tandeacüw wüx nej.

Teat Jesús ngo mandiüram tiül Nazaret
(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

[16] Condom tandilil Teat Jesús andüy
Nazaret, tiül cambaj niüng tatang. Wüx
noic nüt axoodaran tamb tiül sinagoga
atnej mbójan marang, witiüt, lembem
mateow Mipoch Teat Dios. [17] Quiaj tüünd
aaga nawiig leawa tarang Isaías, aaga
nendeac andeac Teat Dios. Andűüban
maleaaig niüng apiüng atcüy:
[18] Aaga Espíritu ocueaj Teat Dios almaquiiüb
xic,
cos nej lamarriiüd xic nasajüw meáwan
nipilan leaw ngo majiür, nasajüw
wüx aaga najneajay nanderac.
Lamüüch xic niün nüüch mapac omeajtsüw
leawa xeyay amix omeajtsüw.
Aton nasajüw apmawüw wüx leaw ayajcüw
atnej aliw tiül manchiüc.
At nüüch ram oniüjcüw leawa nesomb,
aton nawüniw wüx leaw amongochiw
xeyay ngo majneaj.
[19] Tüüch xic niün nandeac wüx aaga najnea-
jay neat leaw apmarang Teat Dios
alinoic nüt.
[20] Condom quiaj tapal a nawiig, tüüch
aaga nembeol tiül nangaj iüm, ndoj chetet.
Meáwan nipilan leaw aliw tiül a sinagoga
ngo macueatiw majawüw nej. [21] Quiaj tasaj
nejiw:
—Nganüy cam lajlüy aaga leaw apiüng
tiül a nawiig quiaj ningüy niüng ijlüyiün
—aj nejiw.
[22] Meáwan nipilan tandeacüw najneaj
wüx ombas Teat Jesús, mbayajow man-
guiayiw aaga najneaj poch leawa tandeac.
Quiaj tandeacüw nejeyéjan quiaj:
—¿Neol, ngome aag ayaj micual José?
—awüw.
[23] Condom Teat Jesús tasaj nejiw:
—Lanayaag apmesajan xic aaga poch
cam: "Nendüy, ertajquiay majneaj
iquiáyan quiaj; cos lananguiayiün xeyay
cuajantanej lamerang tiül Capernaum,
irang atquiaj ningüy tiül micambaj aton",
apmerawan —aj nejiw.
[24] Condom tasaj nejiw alquiriw:
—Naleaing sasaj icon, nop nendeac an-
deac Teat Dios ngo mayarich andeac nej tiül
miíüt nej. [25] At sasaj icon, tajlüy xeyay mon-
lemben omal montaj tiül Israel wüx aliün
mapac teat Elías, wüx ngo majoet aroom
neat al anaíw caaw. Quiaj tajlüy xeyay
lop meáwan wüx iüt. [26] Naleaing Teat Dios
ngo müüch mamb a Elías mambeol meáwan
monlemben omal montaj tiül Israel, tüüch
mamb mambeol nop lemben omal najtaj
tiül Sarepta niüng ajlüy cambaj Sidón. [27] At
wüx aliün mapac teat Eliseo, aaga nendeac
andeac Teat Dios, tajlüy xeyay moniün an-
deow tiül Israel, axom nejiw napat monan-
deow nasoic lepra. Naleaing nejinguind
tiül nejiw mamongoch iün andeowüw, áa-
gan nop naw Siria nenüt Naamán —aw Teat
Jesús.
[28] Almanguiayiw ayaj, meáwan nipilan
leaw aliw quiaj tiül a sinagoga tajcüyiw
xeyay. [29] Quiaj witiütoj, taquiüjpüw mamb
Teat Jesús andüy mbeay cambaj. Condom
naw quiaj taquiüjpüw andüy cawüx wüx

omal tiüc niüng ajlüy micambajüw nejiw,
apmatechiw nej tiüt. 30 Teat Jesús ámban
pinawan nejiw tamong tamb, ngo max-
omüw majawüw.

Nop naxey nechach, alwüx ombas nej nimeech
(Mr. 1:21-28)

31 Condom Teat Jesús tamb tiül cambaj
Capernaum tiül iüt Galilea. Tamb tiül a
sinagoga wüx noic nüt axoodaran, tapots
maquiaach nipilan. 32 Mbayajow man-
guiayiw nguineay aquiaach, cos aquiaach
nejiw atnej nop natang nenajiüt.

33 Tiül aaga sinagoga quiaj, alquiaj nop
naxey alwüx ombas nej nimeech, üüch nej
michach. Aaga naxey quiaj tandeac napac,
tasaj Teat Jesús:

34 —¡Icueat xicon Jesús naw Nazaret!
¿Cuane indiüm merang wüx ximbasana?
¿Tewiün mendrooch ximbasana? Xique
sajaw jane ic. Ique Nangaj Micual Teat Dios
—aj.

35 Quiaj Teat Jesús talic nej, tasaj:

—¡Tapots ipaj, iriow wüx ombas a naxey
quiaj! —aj.

Quiaj a nimeech talox tiüt a naxey niüng
ajlüy nipilan, ndoj quiaj taw wüx om-
bas nej. Tajneaj a naxey, ngo marang
nej nicuajind. 36 Meáwan nipilan mbaya-
jow majawüw, tesajayej nejeyéjan quiaj,
tapiüngüw:

—¿Cuane aag andeac quiaja? cos ayar
nej andeac nej a nimeech wüx talic maw
—awüw.

37 Meáwan nipilan tandeacndeacüw wüx
Teat Jesús tiül meáwan cambaj.

Tajneaj müm miocuats Simón Pedro
(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

38 Condom Teat Jesús witiüt taw tiül a
sinagoga, tamb andüy aniüng teat Simón.
Müm najtaj miocuats Simón niün andeow,
xeyay üüch nej nerraar. Tatüniw Teat Jesús
mamongoch nej iün andeow. 39 Quiaj Teat
Jesús tatüch aaga niün andeow, tasaj a mo-
nandeow maw; quiaj taw, tamong üüch nej
nerraar a müm najtaj. Andűüban witiüt,
tamb marang nejiw üetiw.

Teat Jesús tüüch majneaj xeyay moniün andeow
(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

40 Wüx lajmel nüt meáwan leaw ajiürüw
monandeow, cuajantanej monandeow,
taquiüjpüw mamb niüng ajlüy Teat Jesús.
Nej tayac owix wüx ombasüw moniün
andeow, quiaj tajneajiw. 41 Altiül moniün
andeow leaw alwüx ombas nimeech, tawün
wüx ombasüw nejiw. Tepajüw tasajüw Teat
Jesús:

—¡Ique Micual Dios! —awüw.

Nej talic nejiw, ngo müüch nejiw
mendeacüw, cos nejiw lamajawüw
naleaing nej aaga Cristo lapiürang aliüc.

Teat Jesús aquiaach tiül Galilea
(Mr. 1:35-39)

42 Wüx larraw tiüt alinoic nüt Teat Jesús
taw tiül a cambaj, tamb andüy tiül wa-
jchiüc. Nipilan tayambüw nej. Wüx tax-
omüw, quiaj tandiümüw mapalüw nej, ngo
müjchiw mamb macueat nejiw. 43 Quiaj
tasaj nejiw:

—Netam namb tiül palpálwüx cambaj
aton nandeac nasaj nipilan wüx aaga na-
jneajay nanderac andüy wüx micambaj
Teat Dios, cos áag tasoiquiüs niün —aj ne-
jiw.

44 Quiaj tamb Teat Jesús maquiaach tiül
meáwan sinagoga leaw ajlüy tiül iüt Galilea.

5

Tandocoj xeyay cüet
(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

1 Noic nüt Teat Jesús almbeay nadam
yow nenüt Genesaret. Xeyay nipilan
tapeayiw quiaj, acharrayej niüng ajlüy nej,
cos andiümüw manguiayiw Mipoch Teat
Dios. 2 Quiaj Teat Jesús tajaw alquiaj ijpüw
müx mbeay yow. Ajcüwa mondoc laawüw
tiüt, teajantsüw ndoc. 3 Condom Teat Jesús
tajtep tiül nop müx, aaga müx ocueaj teat
Simón. Quiaj tasaj matech tiül yow alquiriw
macueat mbeay iüt. Chetet tiül müx, tapots
maquiaach nipilan. 4 Wüx landoj andeac,
quiaj tasaj teat Simón:

—Itech a müx andüy tiül najal, iyacan
mindocon mesapan cüet —aj nejiw.

5 Quiaj tasaj nej teat Simón:

—Teat, pal ongwiiüts sandocon
sapacüjchiün xiniüjcan ngo nasapan
nicuajind. Pero nganüy sitiül atquiaj ipiüng
Teat, sanayacan ndoc cos lamesaj xicon
—aj nej.

6 Wüx tayacüw ndoc xeyay cüet tapalüw,
ndoc tenguial chiütaw. 7 Condom tarangüw
owixaw mapajüw aquiüjpüw nejiw mon-
lüy tiül alinop müx, mambeolüw nejiw.
Quiaj tiünüw, tayacüw amal miijpüw a

müx. Tajlüy tsoyomoj tiüt cos xeyay a cüet.
8 Wüx tajaw aag ayaj teat Simón Pedro, quiaj
taquieel micos nej tiüt niüng ajlüy Teat
Jesús, tasaj:

—Xique Teat, sayaag ngo nembeat
nicuajind, najneaj mecueat xic cos nop xic
nipilan nejiüras nisoet —aj.

9 Tandeac atquiaj cos mbayat majaw an-
docoj xeyay cüet; at meáwan leawa tajlüyiw
quiaj mbayatoj. 10 At teat Jacobo maquiiüb
teat Juan, micual nejiw teat Zebedeo, ajcüw
ayaj aquiüjpüw teat Simón, mbayatoj aton.
Quiaj Teat Jesús tasaj Simón:

—Nde mbayamear teat, cos ajan wüx
nganüy langome apmeyamb cüet mendoc,
apmeyamb nipilan mesajüw mandüjpiw xic
—aj.

11 Condom wüx tapeayiw mbeay iüt
maquiüjpüw a müx, acueatíwan quiaj
meáwan, tandüjpiw mamb Teat Jesús.

Tamongoch napat monandeow nenüt lepra
(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

12 Noic nüt Teat Jesús altiül noic cambaj,
tapeay niüng ajlüy nej nop naxey, axom
nej napat monandeow nasoic lepra. Aaga
naxey quiaj wüx tajaw Teat Jesús taquieel
micos nej tiüt, mejquiet tiüt nómban, tatün
ocueaj, tasaj:

—Teat, sitiül ique indiüm, sajaw alndom
memongoch iün sandeow —aj.

13 Condom quiaj tandic owix Teat Jesús
marreeg nej, tasaj:

—Xecual sandiüm, sanamongoch iün in-
deow —aj.

Wűxan ndoj mapiüng aag ayaj,
andűüban tajneaj aaga naxey quiaj. 14 Quiaj
Teat Jesús tasaj nej nde masaj nejinguind.
Aton tasaj:

—Quiür ijchaw majawüw ic miteaats,
iyac erchech atnej nomb tapiüng teat
Moisés netam marangüch. Quiaj apma-
jawüw nipilan ique lerneaj —aj.

15 Xeyay tenguial anguiayeran, tenguial
ajüic nguineay teamarang Teat Jesús. Quiaj
tapeayiw nipilan manguiayiw nej andeac,
aton mamongoch nej iün andeowüw.
16 Naleaing Teat Jesús tamb andüy tiül
wajchiüc niüng ngo majlüy nipilan, mataag
orar, mandeac aweaag Teat Dios.

Tajneaj nop ndron ombas
(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

17 Noic nüt wüx Teat Jesús tenguial
aquiaach, altsotomoj quiaj acas fariseos
at aton ajcüwa mondüy wüx poch tüünd
Moisés. Ajcüw ayaj napeayiw imiünüw
tiül nguiajantanej cambaj tiül iüt Galilea,
tiül iüt Judea, at monaw tiül cambaj
Jerusalén. Quiaj Teat Dios xeyay tam-
beol Teat Jesús mamongoch monandeow.
18 Condom tapeayiw quiaj acas monxey
aquiüjpüw mamb nop ndron ombas, amb
wüx mats. Tandiümüw mamelichaw may-
acüw niüng ajlüy Teat Jesús. 19 Naleaing
ngo maxomüw nguineay mamelichaw cos
xeyay nipilan alquiaj. Quiaj tajtepiw mal
iüm, tajarrichaw quiriw. Cas tamongochiw
a ndron ombas amb tiül, alwüx mimats
nej. Tayacüw pinawan niüng ajlüy Teat
Jesús. 20 Wüx Teat Jesús tajaw nguineay
nejiw ayacüw wüx omeajtsüw andeac nej,
quiaj tasaj a ndron ombas:

—Laáw isoet teat —aj.

21 Quiaj ajcüwa mondüy wüx aaga poch
tüünd Moisés, at ajcüwa fariseos tapots
andeacndeacüw wüx nejeyéjan quiaj,
tapiüngüw: "¿Jane nej aaga naxey quiaj,
neol tapots andeac ngo majneaj wüx Teat
Dios? Cos nejinguind nipilan ngondom
mawün nisoet, néjan quiaj Teat Dios
alndom", awüw.

22 Naleaing Teat Jesús tajaw cuane tea-
mandeacndeacüw wüx, quiaj tasaj nejiw:

—¿Cuane wüx ipiüngpiüngan tiül imea-
jtsana? 23 ¿Cuane ngo maél iyajcan napiüng:
"Laáw isoete", ngwüy napiüng: "Witiür
ijüy, naja"? —aj nejiw.

24 Condom tasaj nejiw níüngan:

—Nganüy apmejawan naleaing Teat
Naxey alndom mawün nisoet ningüy wüx
aaga iüt cam —aj nejiw.

Quiaj tasaj a ndron ombas:

—Witiür, ixaing mimats teat, quiür ijtsor
—aj.

25 Andűüban ajneaj, witiüt taxaing mi-
mats nej piiow wüx, teamajawüw nej nip-
ilan, tajtsor apac omeaats, tandeac xeyay
najneaj wüx Teat Dios. 26 Meáwan nipi-
lan mbayajow majawüw, tandeacüw xeyay
najneaj wüx Teat Dios, at xeyay timboloj,
tapiüngüw:

—Nganüy landoj majawaats noic xeyay
najneaj leaw ngome aag ajaraw —awüw.

Teat Jesús tapaj a Leví
(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

27 Condom Teat Jesús taw quiaj, taxom
nop nesap mitomiün cambaj, nenüt Leví,
alchetem wüx bang niüng angüyeran
tomiün. Quiaj tasaj:
—Mac, indüüb xic —aj.
28 Quiaj witiüt a naxey, acueátan quiaj
meáwan, tandüüb mamb Teat Jesús.
29 Condom teat Leví tarang noic nadam
monet aniüng nej. Alquiaj xeyay monsap
tomiün, at aliw quiaj xeyay nipilan alwüx
mes maquiüjpüw. 30 Ajcüwa mondüy wüx
aaga poch tüünd Moisés, at ajcüwa fariseos
tandeacndeacüw masajüw minipilan Teat
Jesús:
—¿Neol teretiün tenganeowan mequiüj-
pan monsap mitomiün cambaj, at nipilan
monrang nisoete? —ajüw.
31 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Jane ayaag napac najneaj, ngo metam
mayamb nop nendüy; pero jane ayaag
niün andeow ich mayamb nop nendüy.
32 Xique ngo niün nayamb nipilan leaw
ayaag najneaj arang; xique tiünas nayamb
leaw ngo mayamb Teat Dios, cos sandiüm
nüüch leaam omeajtsüw wüx Teat Dios,
marangüw leawa nej andiüm —aj nejiw.

Tatüniw manguiayiw Teat Jesús wüx aiün-
daran
(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

33 Nejiw tasajüw Teat Jesús:
—¿Neol minipilan teat Juan aiündüw
xeyay, at atajcüw orar, átan ajcüwa
fariseos? Jow nganüy minipilan, ¿neol
tetíwan, anganeowűwan? —ajüw.
34 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—¿Alndom monamb niüng nengoch ow-
ixe maiündüwa wüx nej a nench alquiaj
almaquiüjpüwa? 35 Alinoic nüt wüx lango
majlüy a nench, wüx aaga nüt quiaj mbich
apmaiündüw —aj nejiw Teat Jesús.
36 At aton tandeac alacas poch ngome
aleáingan, andiüm maquiaach nejiw,
tapiüng:
—Nejinguind ngo mandooig quiriw jay-
ats jael macancham tiül noic nguirich
napixeran, cos sitiül apmarang atquiaj, ap-
sojndiüm alinomb aaga jayats jael. Ngome
áagan, aton aaga jayats jael quiaj ngome
apmayar maquiiüb aaga nguirich jael. 37 At
aton nejinguind ngo mayac jayats vin tiül
nguirich taag iquial vin, cos sitiül apmayac
tiül, apmapotiich nej, apmajünch tiüt a vin,
apndrom ombas, at a taag aton. 38 Leaw
jayats vin netam majmel tiül jayats taag,
quiaj mbich ngo ndrom ombasüw, ap-
maiücüw. 39 Nejinguind nenganeow ajlüyay
vin ngome apmandiüm manganeow jayats
vin, cos anderac ajlüyay vin alwüx ajneaj,
ngo matnej jayats vin —aj nejiw Teat Jesús.

6

Tajeliw trigo wüx nüt axoodaran
(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

1 Wüx noic nüt axoodaran, Teat Jesús
tamongoj ambüw tiül corrül. Minipilan nej
wűxan amongoj tandojquiw aól trigo, ndoj
tapots maliündüw teowixaw nejiw maw os-
aab müetiw. 2 Quiaj acas fariseos teama-
jawüw aag ayaj, tasajüw:
—¿Neol terangan leaw ngo metam
merangan wüx nüt axoodarana? —ajüw.
3 Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:
—¿Neol, jow icona ngomeaag mete-
owana mejawana nguineay tarang mix-
ejchiiüts David wüx tind üet maquiiüb
minipilan neje? 4 Cos tajmel tiül nine nan-
gaj iüm ocueaj Teat Dios, tawün aaga pan
najmel wüx artül, tüetiw. Aag ayaj ne-
jinguind ngondom müet, ajcűwan miteaats
alndom müetiw —aj nejiw.
5 At tasaj nejiw:
—Teat Naxey alwüx atam, ngo matnej
aaga nüt axoodaran quiaj —aj nejiw.

Nop naxey nawaag nots owix
(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

6 At aton alinoic nüt wüx nüt axoodaran
Teat Jesús tamb tiül sinagoga maquiaach.
Tiül aaga nangaj iüm quiaj alquiaj nop
naxey ndron ombas, nandeow miác owix
nej. 7 Mondüy wüx aaga poch tüünd
Moisés at ajcüwa fariseos teamacüliw ma-
jawüw majüic sitiül Teat Jesús apmüüch
majneaj owix aaga naxey quiaj wüx nüt
axoodaran, para alndom masapüw wüx,
mayacüw asoet. 8 Nej lamajaw cuane alwüx
omeajtsüw. Quiaj tasaj aaga naxey nan-
deow owix:
—Witiür lember pinawan —aj.
Quiaj witiüt a naxey lembem. 9 Condom
Teat Jesús tasaj nejiw:
—Sanatün nanguiay icon: ¿Jow wüx
nüt axoodaran, alndom marangüch na-
jneaja, ngwüy ngondoma? ¿Alndom mam-
beolaran jangantaneje, ngwüy ich majlüye
mandeowa? —aj nejiw.

10 Condom tajaw nej teombasüw meáwan
monlüy quiaj niüng ajlüy nej, quiaj tasaj a
naxey:
—Ileainguiich iwix —aj.
Quiaj tarang a naxey atnej asoic; nóm-
ban ajneaj owix nej. 11 Altiül tajcüyiw,
tandeacüw nejeyéjan quiaj nguineay ap-
marangüw wüx Teat Jesús.

Teat Jesús tarriiüd gajpiüp minipilan nej
(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

12 Tiül aaga nüt quiaj tamb Teat Jesús
andüy wüx tiüc mataag orar, tacül quiaj
aaga ongwiiüts matün ocueaj Teat Dios.
13 Wüx larraw tiüt alinoic nüt, quiaj tapaj
minipilan nej xenenguemoj; tarriiüd
gajpiüp (12) tiül nejiw. Ajcüw ayaj tüjndiw
manütiw apóstoles. 14 Ajcüw ayaj: nop
Simón, aag ayaj nasoic Pedro, at Andrés
michiig nej. Alinop Jacobo, alinop Juan,
alinop Felipe, alinop Bartolomé, 15 alinop
Mateo, alinop Tomás, alinop Jacobo micual
Alfeo, alinop Simón nasoic Zelote, 16 alinop
Judas michiig Jacobo. Ata Judas Iscariote,
aaga ndoj tayac teowixaw monajiüt a Teat
Jesús.

Teat Jesús taquiaach xeyay nipilan
(Mt. 4:23-25)

17 Condom taw tiüt alinomb Teat Jesús
imiün wüx tiüc aquiiüb minipilan nej. Wüx
tatüchiw noic nadam püjchiün tacülíwan
quiaj. Aliw quiaj aton xeyay nipilan im-
iün tiül iüt Judea, imiün tiül Jerusalén, at
monaw mbeay ndec niüng ajlüy cambaj
Tiro maquiiüb Sidón. Ajcüw ayaj tam-
büw niüng ajlüy Teat Jesús manguiayiw
andeac nej; at mamongoch nej iün ande-
owüw. 18 Aton tajneajiw leaw alwüx om-
basüw nimeech, üüch nejiw michachiw.
19 Meáwan nipilan tandiümüw marrejquiw
nej, cos ajawüw sitiül apmarrejquiw apma-
jneaj iün andeowüw.

Leaw najneaj apmajlüy, at leaw ngo ma-
jneaj
(Mt. 5:1-12)

20 Condom Teat Jesús taxaing omal majaw
minipilan nej, tasaj:
—Najneajay ijlüyiün icona leaw ngo
mejiüran xeyay, pero ijlüyiün tiül minipi-
lan Teat Dios.
21 'Najneajay ijlüyiün icona leaw nganüy
indeowan lop, cos alinoic nüt apaxiüm
iretiün.
'Najneajay ijlüyiün icona leaw nganüy
ngo majneaj imongochiün, ijiüntsan, cos
alinoic nüt apmapac imeajtsan, apme-
cuiquian.
22 'Najneajay ich mapac imeajtsan
wüx apmajcüyiw majawüw icon nipilan,
mawüniw icon ninguiün mandeacüw ngo
majneaj wüx imbasan. At wüx apman-
deacüw wüx minütiün atnej monrang ngo
majneaj cos iyariün andeac Teat Naxey.
23 Ich majneaj imeajtsan wüx aaga nüt quiaj,
ich mapac imeajtsan, cos xeyay najneaj
leaw apmeajndiün tiül cielo. Atquiaj
tamongochiw mondeac andeac Teat Dios
tanomb; cos aton tajcüy majaw nejiw
mixejchiün.
24 '¡Jaa! Nganüy a icona monjiür cua-
jantanej, landoj lamejiüran apac imeajtsan
ningüy wüx a iüt cam.
25 '¡Jaa! Ata icona leaw nganüy ayaag
paxiünüy üet cos alinoic nüt apmendeowan
lop.
'¡Jaa! Aton icona leaw nganüy tenguial
icuiquian, cos alinoic nüt apmamix imeajt-
san, apmejiüntsan.
26 '¡Jaa! Icona ngo majneaj apmejlüyiün
wüx nipilan apmandeacüw najneaj wüx im-
basan, cos atquiaj aton tandeacüw mixe-
jchiün wüx ombasüw monwüyay andeacüw
andeac Teat Dios.

Ijiüran lasta moncüy majaw icon
(Mt. 5:38-48; 7:12)

27 'Icona leaw ilean ningüy nganüy sasaj
icon: Ijiüran lasta leaw ajcüy majaw icon;
irangan najneaj wüx ombasüw. 28 Indeacan
najneaj wüx ombas jane andeac ngo ma-
jneaj wüx imbasan. At itüniün Teat Dios
mambeol nejiw leaw andeacüw wüx im-
basan ngo majneaj. 29 Sitiül aljane maleamb
imbeay, masey, ich maleamb necamb, nde
merang wüx nicuajind. Sitiül aljane ma-
soond ic tiül miquieed manood icueaj, iich
micamix aton majoy. 30 Aton sitiül jangan-
tanej apmatün icueaj cuajantanej ndot ngo
majiür, iich sitiül ijiür. Leaw lamanood
icueaj cuajantanej nde metüntün mandilil
müüch ic. 31 Atnej indiüman marangüch
najneaj wüx imbasan, irangan atnej wüx
ombas alinop.
32 'Cos sitiül najneaj mejawan áagan nip-
ilan leaw najneaj majaw icon, ¿nguineay
ajüic irangan najneaja? Atquiaj arangüw

nipilan leaw ngo mayamb Teat Dios, ajneaj
majawüw leaw najneaj majaw nejiw. 33 Aton
sitiül merangan najneaj wüx ombas nip-
ilan leaw nerang najneaj wüx imbasan,
¿nguineay ajüic irangan najneaja? Cos
atquiaj arangüw monrang ngo majneaj
aton. 34 At sitiül ijchan ajüchay áagan nip-
ilan leaw ijawan alndom mangüy, mayac
wüx alquiriw, ¿nguineay ajüic irangan na-
jneaja? Cos atquiaj arangüw monrang
ngo majneaj aton, üjchiw ajüchay leaw
ajawüw alndom müüch nejiw alquiriw.
35 Icona netam mejiüran lasta leaw ajcüy
majaw icon, irangan najneaj wüx ombasüw,
ijchan ajüchiw, nde mecüliün mayacüw
wüx alquiriw. Atquiaj apmeajndiün xeyay
najneaj tiül cielo, aton apmejlüyiün micual
icon Teat Dios. Cos nej aton ajiür lasta
jangantanej, masey aljane ngo mambeol
nejinguind, tengwüy masey arang ngo ma-
jneaj. 36 Netam mendiüman jangantanej
atnej arang Miteatiiüts Dios, cos nej ajiür
lasta jangantanej.

Nde meyacan asoet alinop
(Mt. 7:1-5)

37 'Nde meyambyamban cuane asoet
alinop, quiaj nejinguind ngome apmayamb
isoetiün. Nde meyacan asoet alinop, quiaj
nejinguind ngome apmayac isoetiün. Aton
iwüniün wüx imeajtsan leaw arangüch wüx
imbasan, quiaj apmajwan wüx omeaat-
saran leawa icona irangan aton. 38 Nde
merangan reech, imbeolan jangantanej,
cos sitiül atquiaj merangan, Teat Dios
apmambeol icon xeyay. Irangan atnej nop
nenüjpeay leaw najneaj arang; apmapeax
palan ipeaxay. Cos atnej imbeolan alinop,
atnej apmambeol icon Teat Dios aton —aj
nejiw Teat Jesús.

39 Condom tasaj nejiw acas poch ngome
aleáingan, tandeac andüy wüx nop somb,
tapiüng:

—Jow nop somb ¿alndom manetet owix
alinop somba? ¿Ngo majmiüc aweaag
tiül ndorropa maquiiüba? 40 Nop nequia-
jchay ngondom majntsop wüx ajaw matnej
ajaw nequiaach nej. Naleaing wüx landoj
laquiajchay xeyay, nej alndom matüch ajaw
nequiaach nej.

41 '¿Neol nguineay ixom mejaw cuane
nine najmel tiül oniiüg alinop, nganüy a
ique ngo mexom mejaw aaga xiül alatsam
tiül iniiüga? 42 ¿Cuane wüx alndom mesaj
alinop: "Coj, chiün nawün aaga nine na-
jmel tiül iniiüg quiaj", meraj, sitiül ique
ngo mejaw aaga xiül alatsam tiül iniiüga?
¡Ndeac mbeay! Sasaj ic menguiay, iwün
aaga xiül alatsam tiül iniiüg quiaj, ndoj
quiaj apmejaw najneaj para mewün aaga
nine najmel altiül oniiüg alinop.

Noic owil xiül wüx aóng ajaraw
(Mt. 7:17-20; 12:34-35)

43 'Ngo majlüy noic owil najneaj xiül
maóng ngo majneaj, at noic owil ngo ma-
jneaj xiül maóng najneaj. 44 Cos xiül wüx
aóng ajaraw sitiül najneaj tengwüy ngo
majneaj. Ngondom mapejtich toc wüx noic
owil sats; at ngondom mapejtich uva wüx
wajtsats. 45 Nop nipilan andeac najneaj, aag
ayaj ajüiquich nej najneaj altiül omeaats.
Nganüy nop nipilan andeac ngo majneaj;
aag ayaj ajüiquich nej xeyay ngo majneaj
altiül omeaats nej. Cos leawa ajlüy tiül
omeaatsaran, aag ayaj neech mendeacaran.

Ijpüw monrang iüm
(Mt. 7:24-27)

46 '¿Neol tesajan xic: "Teat Naxey, Teat
Naxey", merawan, sitiül ngo merangan at-
nej sasaj icon? 47 Sanasaj icon jane atnej.
Wüx nop aliüc manguiay sandeac ndoj ap-
marang atnej anguiay, 48 aag ayaj atnej nop
naxey tawitich nop iüm, taood tiüt xeyay,
condom talomboch wüx piedra, lombom
nandand. Ndoj, wüx taw noic nadam lam
xeyay napac tamong amb wüx a iüm quiaj.
Naleaing ngo marang nej nicuajind cos im-
iün wüx piedra witiow. 49 Nganüy leawa
nenguiay xepoch ndoj ngo marang atnej,
aag ayaj atnej nop naxey tawitich ombiüm
nej tíülan wiiüd, ngo majiür cuane masap
nej tiüt. Camüm majngot nadam lam napac
xeyay, ámban majarrich aaga iüm quiaj, aj
nejiw Teat Jesús.

7

Tajneaj nop nerang minajiüt minatang sol-
dado
(Mt. 8:5-13)

1 Teat Jesús wüx landoj mandeac aag
ayaj manguiayiw nipilan, quiaj tamb andüy
tiül cambaj Capernaum. 2 Tiül Capernaum
alquiaj nop minatang soldado naw Roma,
ajiür nop nerang minajiüt nej xowüy ajiür

lasta; pero laxeyay iün andeow, laliüc man-
deow. 3 Aaga soldado quiaj wüx tanguiay
anderac wüx Teat Jesús, quiaj tüüch mam-
büw acas montangtang monajiüt tiül judíos
masajüw Teat Jesús mamb mamongoch iün
andeow aaga nerang minajiüt nej. 4 Quiaj
tambüw ajcüwa monxey quiaj majawüw
Teat Jesús. Tapots masajüw matüniw
ocueaj, tapiüngüw:

—Teat, najneaj membeol aaga soldado
quiaj; 5 cos nej xeyay najneaj omeaats ma-
jaw icoots, tapiüng marangüch nop sina-
goga ningüy tiül micambajaats —awüw.

6 Quiaj tamb Teat Jesús maquiiüb nejiw.
Wüx laliüc mapeayiw aniüng nej, aaga mi-
natang soldado tüüch mamb acas minip-
ilan nej mambüw mangochiw Teat Jesús,
masajüw:

—Teat, nde mermbichay ipac. Xique ngo
nembeat nicuajind, para mewiün saniüng.
7 Ngo nembeat, pares ngo namb natüch
niüng ijlüy. Xique sandiüm teat, mepiüng
apmajneaj, quiaj apmajneaj aaga nem-
beol xic. 8 Cos xique aton sajiür nesaj
xic cuane narang, aton sajiür xesoldado
sasajüw cuane netam marangüw. Sitiül
xique sanasaj nop: "Quiür", naj; nej ap-
mamb. Sitiül sanasaj alinop: "Mac", naj,
pues nej aliüc. Tengwüy sanasaj nembeol
xic: "Irang aag agüy", naj, pues nej ap-
marang —ajüw nej.

9 Teat Jesús wüx tanguiay aag ayaj
mbayaw manguiay nguineay andeac aaga
minatang soldado quiaj. Condom ndiliteay
majaw nipilan mondüüb nej, tapiüng:

—Naleaing sasaj icon, ngo naxom nop
tiül nipilan israel leawa neyar sandeac mat-
nej aaga naxey quiaj —aw.

10 Wüx tapeayiw tiül nden alinomb
ajcüwa monamb quiaj, quiaj tajawüw aaga
niün andeow lajneaj.

Tapacüüch micual nop lemben omal najtaj

11 Condom alinoic nüt tamb Teat Jesús
andüy tiül noic cambaj nenüt Naín, aquiiüb
minipilan nej, at xeyay jangantanej nipilan
aton. 12 Wüx lapeay quiaj mbeay cambaj,
quiaj tajaw laámb apmamiüraad nop nan-
deow, aag ayaj micual nop lemben omal
najtaj ajcánan ajiür. Almaquiüjpüw nej
mamb xeyay nipilan monaw quiaj. 13 Teat
Jesús wüx tajaw aaga najtaj tajiür lasta,
tasaj:

—Nde mejiünts müm —aj.

14 Condom tatüch quiaj marreeg a nan-
deow, ndoj quiaj monbitic nej lombotoj.
Andüüb miün Teat Jesús tasaj a nandeow:

—¡Witiür xecual! —aj.

15 Quiaj witiüt chetem aaga nench nan-
deow quiaj, tendeac. Condom quiaj Teat
Jesús tasaj mimüm a nench:

—Iquiiüb ijtsoriün müm —aj.

16 Almajawüw aag ayaj a nipilan mbaya-
jow, tapiüngüw:

—Xeyay najneaj arang Teat Dios. La-
jlüy tiül icoots nop nendeac andeac nej.
Naleaing Teat Dios laíün majaw micambaj
nej —awüw.

17 Quiaj tanguiayaran nguineay arang
Teat Jesús meáwan tiül iüt Judea, at tiül
meáwan cambaj nacül quiaj niüng ajlüy
Judea.

Minipilan Juan Bautista tambüw majawüw Teat Jesús
(Mt. 11:2-19)

18 Condom minipilan teat Juan tambüw
masajüw nej meáwan aaga jayats majlüy
quiaj, leawa tarang Teat Jesús. Quiaj a
Juan tapaj ijpüw minipilan nej. 19 Tüüch
mambüw matüniw manguiayiw Teat Jesús
sitiül nej aaga leaw lapiürang aliüc, ngwüy
apmacüliw alinop. 20 Wüx tapeayiw niüng
ajlüy Teat Jesús ajcüw a monxey quiaj,
tasajüw:

—Asaj xicon teat Juan, aaga neech yow
nipilan, niünan natüniün nanguiayiün ic
sitiül ique aaga Cristo leaw lapiürang aliüc,
ngwüy sanacüliün alinop —ajüw.

21 Tiül aaga ores quiaj Teat Jesús ta-
mongoch iün andeow xeyay moniün an-
deow, nexom nejiw cuajantanej necoy.
Tawün wüx ombasüw leaw alwüx ombasüw
nimeech. Aton xeyay nesomb tüüch max-
omüw majawüw. 22 Quiaj Teat Jesús tasaj
nejiw:

—Quiüran isajan a teat Juan meáwan
leaw temejawan temenguiayiün. Isajan
nguineay larraw oniüjcüw leaw nesomb,
leaw necoex lajüy, leaw nexom nej na-
pat monandeow nasoic lepra lajneaj, leaw
nelaag lamanguiay, aton leaw tandeow
nganüy lapac. At leaw nipilan ngo majiür,
temanguiayiw aaga najneaj nanderac aton.
23 Najneajay ajlüy leaw ngo machiw omeaats
wüx xique —aj nejiw Teat Jesús.

[24] Wüx laambüw minipilan Juan, quiaj
Teat Jesús tapots mandeac masaj nipilan
wüx a Juan, tapiüng:
—¿Cuane teamban mejawan tiül
wajchiüca? ¿Teamban mejawan nots
najchowa tenguial majowjow nej iünda?
[25] ¿Ngwüy, cuane teamban mejawana?
¿Teamban mejawan nop naxey asooig
najneajay apix neje? Cos icona ijawan
leaw asooig najneajay apix nej najneaj
ajlüy, ngo metam nej nicuajind, aag ayaj
leaw almajlüy aniüng nop natang nenajiüt.
[26] ¿Ngwüy, cuane teamban mejawana?
¿Teamban mejawan nop nendeac andeac
Teat Diosa? Ajaj áag, naleaing nej nop
nej nendeac andeac Teat Dios leaw alwüx
atam. [27] Cos andeac wüx a Juan aaga poch
narangüch tiül Mipoch Teat Dios, niüng
apiüng:

Sanüüch mamb nop nendeac xepoch ma-
mong ombas, teoj iliüc.
Nej apmataag majneaj mitiiüd niüng ap-
memong.

[28] Naleaing sasaj icon, meáwan nipilan ngo
maw tiül ni anop nendeac andeac Teat Dios
majntsop wüx atam atnej atam aaga Juan
neech yow nipilan. Pero naleaing, leawa
más chingüy tiül micambaj Teat Dios, aag
ayaj alwüx atam —aj nejiw Teat Jesús.
[29] Meáwan nipilan, at monsap tomiün
ocueaj cambaj, ajcüw ayaj leaw lamüüch
nejiw yow a Juan, wüx tanguiayiw aag
ayaj tandeacüw naleaing Teat Dios najneaj
lamarang. [30] Nganüy ajcüwa fariseos at
mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés ngo
mayariw leaw Teat Dios tandiüm müüch
nejiw, ngo mambüw müüch nejiw yow a
Juan. [31] Condom tapiüng Teat Jesús:
—¿Cuane at nejiw sanapiüng wüx
ajcüwa nipilan monlüy nganüy cama?
[32] Aag ayaj at nejiw namix monguich
montsoton tiül plas matsojow, tenguial
masajüw aquiüjpüw nejiw: "Xicona
tenguial saindean, icona ngo mejiüngan;
nganüy tenguial sajiüntsan, icona ngo
merangan amix imeajtsan mejiüntsan
aton", awüw. [33] Tandeacas atquiaj cos wüx
tiün a Juan neech yow nipilan, ngo müet
pan ngo manganeow vin, icona tepiüngan
nej alwüx ombas nej nimeech. [34] Nganüy
lapeay a Teat Naxey; nej net, anganeow
aweaag jangantanej. Icona ipiüngan nej
nerrombüy, nangüngün, ajlüyay maquiiüb
monrang xeyay ngo majneaj, altiül monsap
tomiün. [35] Nganüy nipilan leaw Teat Dios
üüch nejiw maxomüw omeajtsüw, ajcüw
ayaj ajüic ajiürüw fis, ajawüw naleaing Teat
Dios najneaj arang —aw.

Teat Jesús alaniüng nop fariseo nenüt Simón

[36] Nop fariseo tasaj Teat Jesús mamb
met aniüng nej, quiaj tamb. Alquiaj wüx
mes teaüetiw. [37] Quiaj ajngot nop naj-
taj nejiürjiür naxey, naw tiül aaga cambaj
quiaj. Wüx nej tanguiay Teat Jesús alaniüng
aaga fariseo, quiaj tapeay ajoy najmboc
angan aceite, amb tiül noic iquial arangüch
alabastro. [38] Aaga najtaj tajiünts, tamb
matüch oleaj Teat Jesús imiün wanopech.
Condom tajants oleaj Teat Jesús naag
miyow oniiüg nej, ndoj tajond naag mion-
deats omal nej, tacheecheech oleaj, cas
tateng wüx najmboc angan aceite. [39] Aaga
fariseo nequiiüb Teat Jesús met aniüng nej,
wüx tajaw aag ayaj tapiüng tiül omeaats
nej: "Aag ayaj sitiül naleaing nop nendeac
andeac Teat Dios, nej apmajaw jane aaga
najtaj nesamb nej quiaj nguineay arang, cos
nerang xeyay ngo majneaj", aw. [40] Condom
Teat Jesús tasaj aaga fariseo:
—Teat Simón, sanasaj ic noic poch —aj.
Quiaj tapiüng a fariseo:
—Ipiüng teat —aw.
[41] Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Tajlüy nop naxey ajüchiw nej ijpüw
monxey. Nop ajüch acoquiaw acoic miow
(500) tomiün nasoic denario; alinop ajüch
ic miow gajpowüw (50). [42] Ajcüwa monxey
quiaj ngo majiürüw cuane mengüyayej
ajüchiw. Quiaj tasaj nejiw aaga naxey ich
majlüy, cos landoj lamawün wüx omeaats
nej. Nganüy ipiüng ¿ngün tiül nejiw alwüx
apmajneaj majaw aaga naxey quiaja? —aj.
[43] Quiaj tapiüng a Simón:
—Xique sapiüng aaga nejüch nej xeyay
—aw.
Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Áag, naleaing ipiüng —ajow.
[44] Quiaj ndiliteay Teat Jesús, wantsat ma-
jaw a najtaj, condom tasaj a Simón:
—¿Lamejaw aaga najtaj quiaja? Wüx
tajmeliüs ningüy iniüng, ique ngome
teaach xic yow nejantsüy xileaj; pero aaga
najtaj cam naag miyow oniiüg nej tajants
xileaj, ndoj tajond naag miondeats omal
nej. [45] Ique ngo mecheech ximboy, pero

aaga najtaj cam wűxan tajmeliüs ningüy
ngo macueat macheech xileaj. 46 Ique ngo
mejend wüx ximal najmboc angan aceite,
pero aaga najtaj cam lamajend wüx xileaj
najmboc angan aceite. 47 Pares sasaj ic,
nganüy lanawün wüx ximeaats meáwan
xeyay ngo majneaj tarang, cos xeyay
ajiür xic lasta. Nganüy nop leaw apiüng
napateay asoet nej najwan, aag ayaj ngo
mandiüm xic xeyay —aj nej.
48 Condom tasaj a najtaj:
—Isoet lanawün wüx ximeaats müm
—aj.
49 Meáwan leaw alquiaj teaüetiw
maquiüjpüw tapots andeacndeacüw wüx
nejeyéjan quiaj, tapiüngüw:
—¿Jane aaga naxey quiaja? ¿Nguineay
apiüng alndom mawün nisoete? —awüw.
50 Pero Teat Jesús tasaj a najtaj:
—Isoet lanawün wüx ximeaats. Quiür,
ich mapac imeaats cos lameyar sandeac
—aj.

8

Montaj monbeol Teat Jesús

1 Condom quiaj tamb Teat Jesús andüy
tiül meáwan nadam cambaj at namix cam-
baj, aquiiüb ajcüw gajpiüp (12) minipilan
nej, maquiaach wüx aaga najneaj nanderac
wüx micambaj Teat Dios. 2 Aquiüjpüw acas
montaj, ajcüw ayaj tamongoch nej iün an-
deowüw Teat Jesús, cuajantanej monan-
deow leaw taxom nejiw. Altiül nop María
nasoic Magdalena, nej tajwan wüx ombas
nej ayaíw nimeech. 3 Alinop Juana mintaj
Chuza najlüy wüx minajiüt Herodes; alinop
Susana, at alacas montaj. Ajcüw ayaj tay-
acüw leaw alndom mayacüw mambeolüw
Teat Jesús.

Andeac wüx nop nepiür
(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

4 Noic nüt canchiütoj niüng ajlüy Teat
Jesús xeyay nipilan, tapeayiw imiünüw
nguiajantanej cambaj. Quiaj tasaj nejiw
acas poch andüy wüx nepiür, tapiüng:
5 —Tajlüy nop naxey tamb apiür. Wüx
tenguial maripip osaab soex, acas tajmiüc
andüy tiül tiiüd, tacuüüch nej tiüt nipi-
lan, camüm majngotoj a quiec, taxomüw
tüetiw. 6 Altigüy tajmiüc tiül piedra,
tajntsop, condom tawaag cos ngo masap
acats a iüt. 7 Altigüy tajmiüc tiül sats,
tajntsop aweaag. Ndoj taxotüw tiüt a nine
soex quiaj, tandeow. 8 Altigüy tajmiüc tiül
najneaj iüt, tajntsopiw, terangüy najneajay
—aw.
Ndoj mapiüng ayaj, tasaj nejiw napac
manguiayiw meáwan:
—Netam menguiayiün mexoman imea-
jtsan wüx leaw sandeac quiaj —aj nejiw
Teat Jesús.

Cuane wüx tandeac atquiaj
(Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12)

9 Minipilan nej tatüniw manguiayiw,
tapiüngüw:
—¿Cuane wüx apiüng aaga indeac
quiaja? —awüw.
10 Nej tasaj nejiw:
—Icona ijndean menguiayiün nguineay
alndom majlüyeran tiül minipilan Teat
Dios, pero pálwüx nipilan ngome ap-
masoiquiw aleáingan; atquiaj masey ma-
jawüw, atnej ngo majawüw. Masey man-
guiayiw, naleaing ngo majawüw cuane wüx
andeac —aj nejiw.

Cuane amb apiüng wüx nepiür
(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

11 Condom quiaj tasaj nejiw:
—Sanasaj icon cuane wüx apiüng aaga
nanderac quiaj: Osaab soex, aag ayaj
Mipoch Teat Dios. 12 Ajcüwa osaab soex
leawa najmiüc tiül tiiüd, ajcüw ayaj atnej
nipilan leaw anguiay Mipoch Teat Dios;
condom aliüc minatang nimeech mawün
tiül omeajtsüw nejiw. Atquiaj lango ma-
yariw leawa tanguiayiw, lango mawüw
wüx asoetiw nejiw. 13 Nganüy aaga osaab
soex najmiüc tiül piedra, aag ayaj apiüng
wüx nipilan leaw anguiay Mipoch Teat
Dios, ajüic xeyay tapac omeaats tayariw.
Naleaing aaga nipilan quiaj ajlüy atnej
nine soex napateay mioxiich nej, ngome
apmaíüc; cos acásan nüt apmanguiayiw
Mipoch Teat Dios, camüm majlüy alngün
naél, quiaj macueatiw. 14 Átan aaga osaab
soex najmiüc tiül sats, aag ayaj apiüng wüx
nipilan anguiay Mipoch Teat Dios; nejiw
ayacüw omeajtsüw wüx andiümdiümüw
cuajantanej leaw najlüy wüx aaga iüt cam.
Wüx aag ayaj ngo müüch nejiw mandüjpiw
leaw lamanguiayiw. Ngo mambeol nejiw
nicuajind, lacüliw miün. 15 Nganüy aaga os-
aab soex leaw najmiüc tiül najneaj iüt, aag
ayaj apiüng wüx nipilan anguiay Mipoch
Teat Dios, ayacüw wüx omeajtsüw. Aaga

poch ambeol nejiw marangüw leaw andiüm
Teat Dios, tanaámb ngo macueatiw —aj
nejiw Teat Jesús.

Tandeac wüx ran
(Mr. 4:21-25)

16 Condom tasaj nejiw alinoic:
—Nejinguind ngo machen noic candil
ndójan lamapal omal, at ngo matool tiüt
teoleaj mats; netam mayac cawüx mar-
raj, atquiaj jangantanej apmajmel alndom
maxom majaw. 17 Cos meáwan leaw naxo-
taran apmajüic, at meáwan leaw nexotüy
apmajaraw, apmajüic ranüy.
18 'Nganüy ijchan ilajcan inguiayiün,
sitiül aljane ayac wüx omeaats xepoch,
apmüünd manguiay altigüy. Pero sitiül
nop ngome ayac wüx omeaats, aaga quiriw
anguiay quiaj apndrom omeaats, ngome
apmambeol nej nicuajind —aj nejiw Teat
Jesús.

Tapeay mimüm Teat Jesús, at michiig nej
(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

19 Condom tapeay mimüm nej Teat
Jesús, at michiig nej; naleaing ngondom
matüchiw niüng ajlüy nej cos xeyay
nipilan. 20 Quiaj tasoic Teat Jesús:
—Teat, mimüm at michiig aliw ninguiaj,
andiümüw mendeacüw mequiüjpüw
—ajow.
21 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús, tapiüng:
—Meáwan leaw nenguiay Mipoch Teat
Dios, sitiül marang atnej anguiay, aag ayaj
sayaag atnej xemüm, atnej xechiig —aj
nejiw.

Teat Jesús talomboch iünd at omal yow
(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

22 Alinoic nüt Teat Jesús tajtep tiül müx
maquiiüb minipilan nej, tasaj nejiw:
—Tabaats andüyiiüts necamb aaga
nadam yow cam —aj nejiw.
Quiaj tambüw. 23 Wűxan tenguial ajüy
a müx Teat Jesús tameay. Quiaj taw
noic nadam iünd anasop a ndec maxaing.
Aaga müx laliüc tsoyom tiüt cos tamelich
yow. Nejiw lamapiüngüw apmandeowüw.
24 Quiaj tapacüjchiw a Teat Jesús, tasajüw:
—¡Teat! ¡Teat! ¡Laliüc tsoyomoots tiüt!
—awüw.
Quiaj witiüt Teat Jesús, tasaj a iünd lom-
bom, at omal yow majlűyan. Quiaj lambat,
ayac ndar a yow. 25 Condom tasaj nejiw:
—¿Neol, wül ipiüngan lamejawan
nguineay xique alndom narang cuajan-
taneje? —aj nejiw.
Nejiw mbayajow majawüw leawa lama-
rang Teat Jesús. Tesajayej nop alinop,
tapiüngüw:
—¿Jane aaga teat naxey quiaja? cos wüx
tasaj a iünd maquiiüb a yow majlüyiw miün,
quiaj tajlüyiw miün —awüw.

Nop alwüx ombas nej nimeech
(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

26 Condom tajtepiw wüx iüt tiül Gadara,
necamb aaga nadam yow alareng Galilea.
27 Wüx taw tiüt imiün tiül müx Teat Jesús,
quiaj ajngot nop naxey miotáagan man-
goch nej, naw quiaj tiül aaga cambaj
quiaj. Lamajiür nüt acüliw wüx ombas
nej nimeech. Aton ngo macül aniüng
nej, acűlan tiül niüng amiüraad mondeow.
28 Áaga naxey quiaj wüx tajaw Teat Jesús
tepaj napac, ndoj tamb maquieel micos nej
niüng ajlüy, tendeac napac:
—¿Cuane indiüm merang wüx ximbas
a ique, Jesús Micual Teat Dios najlüy tiül
cielo? Satün icueaj, nde merang wüx xim-
bas nicuajind —aw.
29 Cos Teat Jesús lamasaj nimeech maw
wüx ombas aaga naxey quiaj. Aaga naxey
quiaj lamajiür xeyay nüt acül wüx om-
bas nej aaga nimeech. Masey landeaaw
maoelich naag galen, ayacüw tiül oleaj
nej aton. Nej andooigndóoigan, ndoj
lamacuarreech nej nimeech andüy tiül wa-
jchiüc. 30 Quiaj tatün nej manguiay Teat
Jesús:
—¿Cuane minüt? —aj.
Nej tapiüng:
—Legión xenüt —aw.
Tapiüng atquiaj cos xeyay nimeech al-
wüx ombas nej. 31 Condom nimeech tatüniw
ocueaj nej nde mayac nejiw tiül biümb.
32 Aleambüw quiaj tüeng tiüc noic ajlüy sow
teayambüw üetiw. Quiaj a nimeech tasajüw
Teat Jesús müüch nejiw mambüw andüyiw
tiül sow. Quiaj tüüch nejiw mambüw Teat
Jesús. 33 Tacueatiw aaga naxey, tambüw
majmeliw tiül a sow. Quiaj tecuiürrüw a
sow ambüw wüx tiüc, tajmiücüw tiül yow,
tümb mandeowüw.
34 Ajcüwa monjiür sow wüx tajawüw
aag ayaj mbayajow acuiürrüw tambüw
mapiüngüw tiül cambaj masajüw nipilan

nguiajantanej. [35] Quiaj tambüw meáwan
nipilan majawüw cuane najlüy. Wüx
tapeayiw niüng ajlüy Teat Jesús, quiaj
tajawüw aaga naxey laáw wüx ombas
nej nimeech alchetem niüng ajlüy Teat
Jesús. Almasooig apix, lajneaj, lamajiür
fis. Mbayajow majawüw. [36] Leaw alquiaj
tajawüw nguineay tajlüy. Nejiw tasajüw
nipilan nguineay tajneaj aaga naxey alwüx
ombas nimeech. [37] Ajcüwa nipilan monaw
tiül aaga iüt Gadara tasajüw Teat Jesús
maw quiaj, cos xeyay imboloj mandüyiw.
Quiaj Teat Jesús tajtep tiül müx alinomb,
tawüw quiaj. [38] Aaga naxey laáw wüx ombas
nej nimeech quiaj, tapots masaj Teat Jesús
maquiiüb nej mamb. Quiaj Teat Jesús tasaj
nej macül, tasaj:

[39] —Indilil, ijtsor indeac meáwan najneaj
leaw lamarang wüx imbas Teat Dios —aj.

Quiaj tajtsor aaga naxey. Tapots man-
deac meáwan tiül a cambaj nguineay na-
jneaj lamarang wüx ombas nej Teat Jesús.

Micual Jairo, at a najtaj nerreeg apix Teat Jesús
(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

[40] Wüx Teat Jesús tandilil andüy necamb
aaga nadam yow, xeyay nipilan tangochiw
nej. Apac omeajtsüw majawüw cos tea-
macüliw nej. [41] Condom tamb majaw nej
nop naxey nenüt Jairo; nej nop natang tiül
sinagoga. Taquieel micos nej niüng ajlüy
Teat Jesús, tatün ocueaj mamb aniüng nej.
[42] Cos xeyay iün andeow micual nej, laliüc
mandeow. Ajcánan nop nüx ajiür, lamajiür
maseyme gajpic (12) mineat nej. Condom
wüx tamb Teat Jesús, xeyay nipilan achar-
rayej wüx ombas nej.

[43] Altiül nop müm najtaj lamajiür gajpic
neat iün andeow, atsambiich nej miquiej
nej. Lamandrooch wüx xeyay tomiün
mangüy mondüy. Laímb meáwan leaw al-
majiür, pero nejinguind ngondom mamon-
goch nej iün andeow. [44] Aaga najtaj quiaj
tamb amb wanopech Teat Jesús marreeg
apix. Andűüban lomboj atsambiich nej
miquiej nej.

[45] Quiaj tapiüng Teat Jesús:

—¿Jane nerreeg xic? —aw.

Meáwan nipilan tapiüngüw ngome ne-
jiw. Quiaj teat Pedro y leaw almaquiiüb
tapiüngüw:

—Teat, nipilan teamacharrüw ic, teama-
patsüw ic, nganüy ipiüng: "¿Jane nerreeg
xic?" meraw —awüw.

[46] Teat Jesús tapiüng:

—Aljane tarreeg xic, cos sayaag aljane
lajneaj iün andeow —aw.

[47] Aaga müm najtaj wüx tajaw ngondom
maxot aag ayaj, quiaj tiün anmambeapm-
beap nej, taquieel micos nej niüng ajlüy
Teat Jesús. Quiaj tapots mapiüng manguiay
meáwan nipilan neol tarreeg Teat Jesús, at
nguineay tajneaj iün andeow nej. [48] Quiaj
tasaj nej Teat Jesús:

—Quiür xecual, ich mapac imeaats,
nganüy lerneaj cos teyar sandeac —aj nej.

[49] Teat Jesús tealeámban mandeac aag
ayaj, quiaj ajngot nop imiün aniüng Jairo,
aaga natang tiül sinagoga, tasaj a Jairo:

—Teat, landeow micual, icueat mesajsaj
mamb a Teat Naxey —aw.

[50] Teat Jesús wüx tanguiay aag ayaj, quiaj
tasaj aaga naxey:

—Nde mbayamear, iyar sandeac, apma-
jneaj micual —aj.

[51] Wüx tapeay aniüng aaga naxey quiaj,
ngo müüch majmel nejinguind, áagan a
Pedro, Jacobo, Juan; at miteat nej, mimüm
nej aaga nüx landeow quiaj tajmeliw.
[52] Meáwan nipilan teajiüntsüw wüx, teapa-
jüw wüx aaga nandeow quiaj. Quiaj tasaj
nejiw Teat Jesús:

—Nde mejiüntsan cos ngome landeow,
almameay —aj nejiw.

[53] Nejiw itsojayéjan cos ajawüw naleaing
landeow. [54] Quiaj Teat Jesús tasap owix a
nüx, tasaj napac:

—Xecual, witiür —aj.

[55] Quiaj tapac alinomb. Najénan witiüt.
Condom Teat Jesús tasaj nejiw mayambüw
üet a nüx quiaj. [56] Miteat nej mimüm nej a
nüx lambayajow. Teat Jesús tasaj nejiw nde
masajüw nejinguind wüx aag ayaj.

9

Tajwanüw a gajpiüp mambüw
(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

[1] Condom Teat Jesús taxejneng a gajpiüp
(12) minipilan nej. Tüüch nejiw ndom om-
basüw masajüw nimeech maw wüx ombas
nipilan, aton matajcüw majneaj moniün
andeow. [2] Tasaj nejiw mambüw man-
deacüw nguineay ajlüy tiül micambaj Teat

Dios; aton tüüch ndom ombasüw mamongochiw iün andeow nipilan. [3] Condom tasaj nejiw:

—Nde mejoyiün nicuajind leaw netam icon tiül tiiüd, nde mejoyiün nangoraad, morral, peats, tomiün. Aton nde mejoyiün ijquiaw camix. [4] Aton jangantanej aniüng mejmeliün icülíünan quiaj, naw quiaj apmeriowan. [5] Ngünantanej cambaj niüng ngo mandiümüw icon, iriowan quiaj tiül aaga cambaj quiaj. Itajtan minajndot ileajiün majüic nejiw ngo majneaj arangüw —aj nejiw.

[6] Quiaj tambüw tamongoj tiül meáwan nine cambaj mandeacüw wüx aaga najneaj nanderac, nguineay apmaw asoeteran; aton tajtajcüw majneaj moniün andeow nguiajantanej tamongoj.

Wüx tambiyaran Juan Bautista
(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

[7] Aaga natang nenajiüt tiül aaga iüt quiaj nenüt Herodes, wüx tanguiay meáwan nguineay arang Teat Jesús, lango majaw ngün naleaing, cos altiül apiüngüw aaga Juan neech yow nipilan lapac laáw tiül mondeow. [8] Altiül tapiüngüw mixejchiiüts Elías landilil. Altiül tapiüngüw aag ayaj alinop nendeac andeac Teat Dios leawa tajlüy tanomb lapac, awüw. [9] Pero Herodes tapiüng:

—Aaga Juan xique tüjchiüs mamb ndojquiüm onic nej. ¿Jane nganüy teananguiay arang xeyay cuajantanej quiaja? —aw.

Tandiüm majaw jane.

Teat Jesús tüüch üetiw acoquiaw mil nipilan
(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

[10] Wüx tandilileaw miapóstoles nej tapots masajüw Teat Jesús meáwan nguineay tarangüw. Condom taquiiüb nejiw mamb tiül wajchiüc niüng ngo majlüy nejinguind, tiül iüt ocueaj noic cambaj nenüt Betsaida. [11] Nipilan wüx tajawüw laámb tandüjpiw mamb. Wüx tapeayiw niüng ajlüy Teat Jesús nej tajiür nejiw lasta. Condom tapots mandeac masaj nejiw nguineay alndom majlüyiw tiül minipilan Teat Dios. Aton tamongoch iün andeow leaw niün andeow.

[12] Wüx laquinüt aaga nüt quiaj, ajcüw minipilan nej tambüw matüchiw Teat Jesús, tasajüw:

—Teat, isajüw a nipilan mambüw andüyiw tiül cambaj, tiül rünch mayambüw nguiane apmaxojtüw, aton mayambüw cuane apmüetiw, cos tiül wajchiüc almajlüyiiüts cam —ajüw.

[13] Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Ngwüy, icona netam meyamban üetiw —aj nejiw.

Nejiw tapiüngüw:

—Teat, ngo najiüran cuane sanüjchiün, ajcánan acoquiaw pan alijpüw cüet alningüy. ¿Ngwüy sanambana nangalan nüeteran müetiw meáwan nipilan quiaja? —awüw.

[14] Cos atüch maseyme acoquiaw mil monxey. Condom Teat Jesús tasaj minipilan nej:

—Isajan a nipilan chetemoj, ic miow gajpowüw (50) noicnoic ajlüy —aj nejiw.

[15] Atquiaj tarangüw, tasajüw nipilan chetemoj. [16] Condom Teat Jesús tayar acoquiaw pan alijpüw cüet. Ndoj taxaing omal majaw cawüx, tüüch gracias Teat Dios, ndoj tambaag, tüüch minipilan nej majineaw müjchiw meáwan nipilan. [17] Meáwan nipilan tetiw paxiün, condom leaw tenaw taxainguiw gajpiüp nchep.

Pedro apiüng nejay Teat Jesús aaga leaw lapiürang aliüc
(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

[18] Noic nüt Teat Jesús teandeac aweaag Teat Dios, ataag orar néjan quiaj; minipilan nej alíwan quiaj maquiüjpüw. Condom nej tatün manguiay nejiw:

—¿Cuane apiüngüw nipilan jane xic? —aj nejiw.

[19] Nejiw tasajüw:

—Altiül nipilan apiüngüw Juan, aaga neech yow nipilan. Altiül apiüngüw Teat Elías; altiül apiüngüw alngün nendeac andeac Teat Dios najlüy tanomb lapac. Atquiaj apiüngüw —ajüw.

[20] Condom tatün manguiay nejiw alinomb:

—¿Jow icona, cuane ipiüngan jane xic? —aj nejiw.

Quiaj tapiüng a Pedro:

—Ique aaga Cristo ocueaj Teat Dios —aw.

Teat Jesús tapiüng apmambiyaw nej
(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30—9:1)

[21] Teat Jesús tasaj nejiw nde masajüw nejinguind jane nej. [22] At aton tasaj nejiw:

—Aaga Teat Naxey netam mamongoch
xeyay ngo majneaj. Apmajcüy majaw nej
montangtang tiül judíos, at montangtang
miteaats, at ajcüw mondüy wüx aaga poch
tüünd Moisés aton. Ndójwüx apmambiyaw
nej. Pero naleaing wüx er nüt nej apmapac
alinomb —aw.
23 Condom tasaj meáwan leaw aliw quiaj:
—Sitiül aljane andiüm mandüüb xic ma-
yar sandeac, ich mawün wüx omeaats
leawa nej andiüm marang. Ich mandüüb
wüx leaw sarang masey mamongoch xeyay
naél meáwan nüt; masey mambiyaw nej
wüx cruz cos ayar sandeac. 24 Sitiül aljane
ngo mayar sandeac ajcan imbol mambiyaw
nej nipilan, alinoic nüt nej ngome apmamb
tiül cielo. Pero sitiül aljane ngo mapiüng
wüx masey mandeow cos ayar sandeac,
alinoic nüt najneajay apmajlüy tiül cielo.
25 ¿Jondot sitiül aljane maneay meáwan cua-
jantanej leaw almajlüy wüx iüt cam, cuane
ambich sitiül nej apndrom ombas, lango
mamb tiül cielo? 26 Cos sitiül aljane ngo ma-
yar sandeac, axing mitsoj nej nipilan wüx
xique, at wüx xepoch; atquiaj a Teat Naxey
aton apmaxing majaw nej wüx aliüc im-
iün tiül cielo, aquiiüb miün xeyay nelitlit,
ranüy, najneajay ocueaj Teat Dios, at ocueaj
nangaj miángeles nej. 27 Naleaing sasaj icon
alningüy acas tiül icona aliün mapacüw ap-
majawüw a Teat Naxey niüng arang natang
nenajiüt —aj nejiw Teat Jesús.

Tewüneay majawüw nej Teat Jesús
(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

28 Condom ajíüran ojpeacüw nüt tatow
ndoj mandeac aaga poch quiaj, quiaj taqui-
iüb a Pedro, Juan, at a Jacobo, tajtepiw wüx
nop tiüc, tamb mataag orar. 29 Wüx teataag
orar Teat Jesús, quiaj tajawüw mitey nej
langome atnej, at apix nej rajnüy, xowüy
lalitlit. 30 Camüm majawüw, alquiaj mix-
ejchiw nejiw leaw monlüy tanomb, ajcüw
ayaj teat Moisés maquiiüb a teat Elías, te-
andeacüw maquiüjpüw Teat Jesús. 31 Niüng
alembemoj xowüy lajneaj, ayey nejiw tiüt
a ran. Teamandeacüw wüx leaw apma-
mongoch Teat Jesús wüx apmandeow tiül
Jerusalén. 32 Teat Pedro, at aquiüjpüw nej
xeyay laínd ameayiw, pero tapacüw wüx
tajawüw aaga ran xowüy lajneaj niüng ajlüy
Teat Jesús maquiiüb ajcüwa ijpüw monxey
quiaj. 33 Moisés ata Elías laámb apmawüw
niüng ajlüy Teat Jesús, quiaj tapiüng a Pe-
dro:
—Teat, najneaj macüliiüts ningüy
narangan arej nden, noic ineay, noic aneay
teat Moisés, alinoic aneay teat Elías —aw.
Atquiaj tapiüng a Pedro cos lango majaw
cuane apmapiüng. 34 Tenguialeámban man-
deac aag ayaj, quiaj pojniüt, taxot nejiw
noic oic. Xeyay timboloj wüx tajawüw aliw
tiül oic. 35 Condom quiaj tanguiayiw noic
nanderac imiün tiül oic, tapiüng:
—Aag ayaj xecual xeyay sandiüm; in-
guiayiün, iyacan wüx imeajtsan leaw an-
deac nej —aw.
36 Wüx landoj andeac a nendeac, quiaj
tajawüw a Teat Jesús néjan. Nejiw ngo
mapiüngüw nicuajind. Tacül acas nüt ne-
jinguind ngo mandeacüw wüx leaw ta-
jawüw.

Tajneaj nop alwüx ombas nej nimeech
(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

37 Raw tiüt alinoic nüt wüx tawüw tiüt
imiünüw wüx tiüc, xeyay nipilan tambüw
mangochiw Teat Jesús. 38 Nop naxey naw
tiül aaga xeyay nipilan quiaj tendeac napac,
tapiüng:
—Teat, satün icueaj meamb mejaw xe-
cual ajcánan sajiür. 39 Alwüx ombas nej
nimeech. Nguiaj aaga nimeech xeyay üüch
nej mepajpaj, ambeapmbeap nej, awün nej
teombeay popox. Xeyay ngo majneaj lama-
rang nej, nómban ngo macueat nej. 40 Xique
tasajasüw minipilan mawüniw a nimeech
wüx ombas nej, pero ngondom ombasüw
—aw a naxey.
41 Quiaj tapiüng Teat Jesús:
—¡Neol icona nipilan ngo meyariün
sandeac, icona monrang ngo majneaj! ¿Cas
nüt ipiüngan sanacül naquiiüb icon, naíüc
wüx leaw irangan quiaj? —aw.
Condom tasaj a naxey:
—Iquiiüb miün micual, teat —aj.
42 Wüx tenguial ajüy aaga nench quiaj
matüch niüng ajlüy Teat Jesús, quiaj tam-
beapmbeap nej alinomb. Aaga nimeech
alwüx ombas nej talox nej tiüt. Teat Jesús
talic a nimeech quiaj, maw macueat; quiaj
tajneaj aaga nench. Condom tüüch mamb
maquiiüb miteat nej alinomb. 43 Meáwan
nipilan leaw alquiaj mbayatoj majawüw
nguineay xeyay najneaj lamarang Teat
Dios.

Teat Jesús tapiüng alinomb apmambiyaw nej

(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

Tealeámban mbayajow nipilan majawüw meáwan leaw lamarang Teat Jesús, quiaj tasaj minipilan nej:

44 —Iyacan wüx imeajtsan aaga poch sanasaj icon cam, cos Teat Naxey apmayacüch teowixaw nipilan —aj nejiw.

45 Naleaing minipilan nej ngo majawüw cuane wüx asoiquiw quiaj, cos ngo müjndiw majawüw, aton cos nejiw axinguiaw matüniw manguiayiw wüx aaga poch quiaj.

Jane apmarang natang

(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

46 Condom minipilan nej tapots andeacndeacüw wüx mapiüngüw jane apmarang natang. 47 Naleaing Teat Jesús tajaw cuane teamapiüngüw tiül omeajtsüw nejiw. Quiaj taxaing nop nine mayac niüng ajlüy nej. 48 Condom tasaj nejiw:

—Jangantanej leaw apmajiür lasta aaga nine cam, aag ayaj atnej teamajiür xic lasta; jangantanej leaw ajiür xic lasta, aag ayaj ajiür lasta neech xic niün. Cos jane chingüy tiül icona, aag ayaj natang —aj nejiw.

Jane ngo majcüy majaw icoots, najneaj majaw icoots

(Mr. 9:38-40)

49 Condom quiaj tasaj nej a Juan:

—Teat, tajawasan nop naxey teamapaj minüt wüx tawün nimeech wüx ombas nipilan, lanasajan macueat cos ngome aquiüjpaats —aj.

50 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Ich majlüy, nde mepalan cos sitiül nop ngo majcüy majaw icoots, najneaj majaw icoots —aj nej.

Teat Jesús talic a Jacobo y Juan

51 Wüx lamatüch a nüt mamb Teat Jesús andüy tiül cielo, quiaj tapiüng netam mamb Jerusalén. 52 Quiaj tüüch mamb acas mambüw ombas nejiw. Ajcüw ayaj tambüw tatüchiw tiül noic nine cambaj tiül iüt Samaria mayambüw niüng apmaxojtüw. 53 Naleaing ajcüwa nipilan monaw quiaj ngome tandiümüw müjchiw maxojtüw quiaj Teat Jesús cos tajawüw andüyiw Jerusalén apmambüw. 54 Minipilan nej, aaga Jacobo maquiiüb a Juan wüx tajawüw aag ayaj, quiaj tasajüw Teat Jesús:

—Teat, ¿indiüm natüniün biümb imiün tiül cielo atnej nomb tarang mixejchiiüts Elíasa, mandajpüw ajcüwa nipilan quiaja? —ajüw.

55 Quiaj ndiliteay Teat Jesús majaw nejiw, talic nejiw, tapiüng:

—Icona ngo mejawan cuane teamendeacan. 56 Cos Teat Naxey ngo miün mandrooch ombasüw nipilan, nej tiün mawün wüx nipilan —aw.

Quiaj tambüw tandüyiw tiül alinoic cambaj.

Leaw tandiümüw mandüjpiw Teat Jesús

(Mt. 8:19-22)

57 Condom wüx aleambüw tiül tiiüd tajngot nop naxey masaj Teat Jesús:

—Teat, sanamb nguiajantanej niüng apmeamb —aj.

58 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Wiül ajiürüw ombiümüw, at a quiec ajiürüw; nganüy a Teat Naxey ngo majiür nguiane alndom maxood —aj nej.

59 Condom tasaj alinop:

—Mac, indüüb xic, tabar —aj.

Aaga nasoic quiaj tapiüng:

—Teat, sanamb nacül leaw andeow xeteat, namiüt; ndoj sanandüüb ic narang leaw ipiüng —aw.

60 Teat Jesús tasaj nej:

—Icueat, ich majlüy ich memiütayej. Ique quiür indeac wüx nguineay alndom majlüyeran tiül micambaj Teat Dios —aj nej.

61 Condom tapiüng alinop:

—Sanamb teat, nguiajantanej niüng apmeamb, pero netam namb saniüng nasajüw manguiayiw —aw.

62 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—¿Sitiül nop nechiüt iüt almasap owix arada, andüy wanopech teamajaw, nguineay apmarang najneaja? Aag ayaj ngondom majmel tiül micambaj Teat Dios —aj nej.

10

Teat Jesús tüüch mambüw er miow gajpowüw minipilan nej

1 Wüx landoj aag ayaj, Teat Jesús tawün er miow gajpowüw (70) minipilan nej. Ajcüw ayaj tüüch mambüw ijpüwpüw ombas nejiw tiül meáwan cambaj leaw niüng nej apmamb. 2 Ndoj tasaj nejiw:

—Xeyay najiüt ajlüy, pero monrang najiüt napateay. Itüniün ocueaj a Teat Naxey
neneay najiüt, müüch miün monrang najiüt. 3 Quiüran; xique süüch icon meamban
at icon sap indüyiün tiül tegüy sampüy. 4 Nde mejoyiün morral, iquial tomiün, at
napüic; nde lomblombomeron metepeayiün jangantanej tiül tiiüd. 5 Ngünantanej
nden niüng apmejmeliün, ombas mertepeayiün, itüniün monapacüy. 6 Sitiül
alquiaj aljane ajüic najneaj omeaats majaw icon, indeacan najneaj mequiüjpan; pero
sitiül ngwüy, nde mendeacan mequiüjpan xeyay. 7 Icüliün tiül aaga nden quiaj, itean,
inganeowan leaw apmeajndiün quiaj, cos nop nerang najiüt netam müünd üet nej.
Nde meamban mejüyjüyiün tiül ngünantanej nden. 8 Nguiajantanej cambaj niüng
apmejmeliün sitiül apmangochiw icon najneájan, itean leaw apmeajndiün meatiün.
9 Aton imongochiün iün andeow moniün
andeow leaw almajlüy tiül aaga cambaj
quiaj, at isajan nipilan: "Nganüy laliüc
ndom mejmeliün tiül micambaj Teat Dios",
irajan. 10 Pero nguiajantanej cambaj niüng
apmejmeliün, sitiül ngo mangochiw icon
najneaj, wüx apmeriowan ilean tiül calle,
isajan nipilan: 11 "Leaw najndot najlüy
ningüy tiül micambajan ngo nandiüman
macül wüx xileajiün nicuajind; satajtan
majüic ngo majneaj irangan. Pero ich
leaam imeajtsan teajndiün mejmeliün tiül
micambaj Teat Dios", irajan. 12 Xique sasaj
icon, wüx apmajaraw wüx asoet nipilan,
napateay quiriw ngo majneaj leaw apmamongochiw nipilan tajlüyiw tiül cambaj
Sodoma, ngo matnej aaga cambaj niüng
ngo mangochiw icon najneaj.

Nipilan ngo mayambüw Teat Dios
(Mt. 11:20-24)

13 '¡Jaa, icona monaw tiül cambaj Corazín!
¡Jaa, icona monaw tiül cambaj Betsaida!
¿Neol ngo meyariün sandeaca? Cos
jondot tiül cambaj Tiro y Sidón tarangüch
meáwan ateócan leaw tarangüch tiül
icona mejawan, catsats tsotojow tiül
ngwiat masoijquiw nambeor apixaw nejiw,
majüiquichaw leaam omeajtsüw wüx
meáwan ngo majneaj tarangüw. 14 Áag sasaj
icon, alinoic nüt wüx Teat Dios apmajaw
wüx asoeteran, napateay ngo majneaj
apmamongochiw monaw Tiro maquiiüb
Sidón, ngo mat icona. 15 At icona monaw
tiül cambaj Capernaum, ¿iyajcan icona
apmeamban tiül cielo? ¡Niquimas! Cos
aleáingan apmejlosan tiül aaga xeyay ngo
majneaj tiül Hades —aw Teat Jesús.

16 Ndoj tasaj minipilan nej:

—Nganüy sasaj icon, leaw apmanguiay
indeacan, aag ayaj atnej anguiay sandeac;
leaw ngo mandiümüw manguiayiw indeacan, ngo mandiümüw xic aton. Leaw ngo
mandiüm xic, ngo mandiüm aaga neech xic
niün aton —aj nejiw.

Tandilileaw ajcüwa er miow gajpowüw

17 Wüx tandilileaw ajcüwa er miow
gajpowüw (70) quiaj, apac omeajtsüw,
tasajüw Teat Jesús:

—Teat, wüx minüt ique ajcüwa nimeech
ayariw sandeacan —ajüw.

18 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Xique tajawas ajmiüc a Satanás atnej
ajlip imiün tiül cielo. 19 Xique nganüy
lanüüch icon mecuüjchiün tiüt ndiüc
tengwüy napüp. Masey moncüy majaw
icoots apmarangüw leaw andiümüw,
icona ngome apmarang icon nicuajind.
20 Naleaing nde mapac imeajtsan ajcan
imboloj mandüyiw icon nimeech ayariw
indeacan; ngwüy, ich mapac imeajtsan cos
minütiün lajlüy tiül cielo —aj nejiw.

Apac omeaats Teat Jesús
(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

21 Ores quiaj aaga Nangaj Espíritu tüüch
Teat Jesús mapac omeaats. Teat Jesús
tapiüng:

—Xique sasaj ic apac ximeaats wüx ique
Teat, ique natang nenajiüt tiül cielo at
wüx iüt, cos meáwan leaw lajlüy texot,
ngo meaach majawüw mondüy monxom
omeaats. Nganüy lameaach majawüw
ajcüwa atnej nine monguich quiaj. Atquiaj
ajlüy, Teat, cos atquiaj indiüm —aw.

22 Condom tapiüng:

—Meáwan cuajantanej tüjndiüs, üüch
xic Xeteat; nejinguind ngo majaw jane aaga
micual nej, áagan Xeteat Dios nejaw. Aton
nejinguind ngo majaw jane nej Xeteat Dios,
áagan micual nej ajaw; at leaw andiüm
müüch nej majaw —aw.

23 Condom Teat Jesús wantsat majaw
minipilan nej, quiaj tasaj nejiw:

—Najneajay ajlüy jangantanej leaw
axom majaw leaw icona ixoman mejawan

nganüy. [24] Cos naleaing sasaj icon, xeyay
mondeac andeac Teat Dios at montangtang
monajiüt tandiümüw majawüw leaw
lamejawan; naleaing taton ngo majawüw.
Tandiümüw manguiayiw leaw lamenguiay-
iün; naleaing taton ngo manguiayiw —aj
nejiw.

Teat Jesús tandeac wüx nop naw Samaria

[25] Alquiaj nop nequiaach wüx aaga poch
tüünd Moisés, witiüt matün manguiay ma-
jaw cuane apmapiüng Teat Jesús, tasaj:

—Teat ¿cuane netam naranga, nguineay
alndom namb tiül cielo napac meáwan
nüte? —aj.

[26] Teat Jesús tasaj nej:

—¿Cuane apiüng tiül aaga poch tüünd
Moisésa? ¿Nguineay iyaag? —aj nej.

[27] Aaga naxey tasaj nej:

—Netam mendiüm Teat Dios con
imeaats, con ipacüy, con mifis; aton netam
mejiür lasta jangantanej atnej ijiürüy lasta
iquiáyan quiaj —aj nej.

[28] Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Najneaj aag ipiüng quiaj. Sitiül atquiaj
apmerang apmeamb tiül cielo niüng ap-
mepac meáwan nüt —aj nej.

[29] Nej aaga naxey tandiüm majüiquich
arang meáwan aag ayaj, quiaj tasaj Teat
Jesús:

—¿Jane alinop apiüng netam majiürüch
lasta quiaja? —aj.

[30] Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Nop naxey imiün Jerusalén andüy Jer-
icó taxom nej need tiül tiiüd, tanejtiw nej
ocueaj meáwan leaw almajoy, tawüjchiw
nej, laliüc mandeow tacueatiw. [31] Condom
tamong quiaj nop miteaats amb tiül a tiiüd
quiaj. Wüx tajaw alpiiüm aaga naxey quiaj,
tayey tiüt tamong. [32] Camüm tamong quiaj
nop nembeol miteaats ajcüw nasoic levita.
Átan wüx tatüch quiaj majaw alpiiüm a
naxey, tamóngan aton. [33] Ndoj tajngot nop
naxey naw Samaria aleamb tiül aaga tiiüd
quiaj. Wüx tajaw a naxey, xeyay tajiür
lasta. [34] Quiaj tamb matüch, tayac aceite,
tayac a vin wüx aaga necoy quiaj. Condom
taóel, cas taxaing mayac wüx mibur nej.
Taquiiüb mamb andüy niüng axoodaran;
tacül quiaj majaw. [35] Aw alinoic nüt wüx taw
quiaj, tawün ijquiaw tomiün nenüt denario,
tüüch neneay nden niüng axoodaran. Ndoj
tasaj: "Ijaw ningüy xicueaj, sitiül aleaic
tetam, iyamb ocueaj nej. Xique sanangüy
icueaj leaw sapeay", aj. [36] Tiül aaga arojpüw
quiaj, ¿jane ajüic tajiür lasta aaga naxey
tajlüy mambiy nej need quiaja? —aj nej
Teat Jesús.

[37] Condom aaga nequiaach wüx aaga poch
tüünd Moisés tapiüng:

—Pues aaga tambeol nej —aw.

Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Quiür a ique irang atnej aton —aj nej.

Teat Jesús al aniüngüw Marta y María

[38] Teat Jesús wüx tatüch tiül noic cambaj,
alquiaj nop najtaj nenüt Marta. Tüüch
nejiw maxojtüw aniüng nej. [39] Aaga Marta
quiaj, almajiür nop michiig nej nenüt
María. María tamb chetem niüng ajlüy Teat
Jesús manguiay andeac. [40] Naleaing Marta
tenguial amb wüx omeaats meáwan leaw
teamarang tinden. Condom tamb matüch
Teat Jesús masaj:

—Teat, ¿najneaj mejaw arang xechiig
quiaja? Cos acueátan xic wüx narang xena-
jiütan. Isaj mambeol xic, Teat —aj.

[41] Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Marta, Marta, xeyay apal ic, xeyay
amb wüx imeaats cuajantanej irang quiaj.
[42] Ajlüy noic leaw alwüx atam, María tea-
mayac wüx omeaats aaga leaw netam quiaj,
nejinguind ngome apmanood nej ocueaj
—aj nej.

11

*Jesús aquiaach nguineay alndom mataj-
caats orar*

(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

[1] Noic nüt Teat Jesús teataag orar, y wüx
landoj, quiaj tapiüng nop minipilan nej:

—Teat, iquiaach xicon nguineay nata-
jcan orar atnej tarang teat Juan wüx
taquiaach minipilan nej —aw.

[2] Quiaj tapiüng Teat Jesús:

—Icona, wüx apmetajcan orar atcüy ip-
iüngan:

Xeteatiün Dios najlüy tiül cielo, ique nangaj
minüt.
Sandiüman mejlüy wüx meáwan nipilan
nguiajantanej.
Atnej iyambüch ninguiün tiül nangaj
cielo, atquiaj aton netam meyam-
büch ningüy wüx aaga iüt cam,
marangüch leaw ique indiüm.
[3] Iich xicon nüeteran nganüy nüt cam atnej
mbójan irang.
[4] Iwün wüx imeaats aaga ngo majneaj
tarangasan Teat, cos xicona

aton lanawüniün wüx ximeajtsan
meáwan ngo majneaj tarangüch
wüx ximbasan.
Imbeol xicon nde narangan ngo majneaj,
Teat,
Iwün ninguiün meáwan ngo majneaj, nde
matüch xicon, irawan —aj nejiw
Teat Jesús.
5 Aton tasaj nejiw:
—Jondot nop icona almajiür nop
miamigo nej pinawan ongwiiüts mapeay
masaj nej: "Amigo, najüch icueaj arojpüw
pan. 6 Cos napeay nop xeamigo, imiün
miünquiaj ajngot, naleaing ngo najiür
cuane sanüüch", maj. 7 Pero aaga naxey al-
tiül iüm, apmasaj nej: "Tapots indeac, lana-
pal a iüm. Xecual lameayiw naquiüjpüw,
ngondom witiün nawün nüüch ic", maj
nej. 8 Naleaing sasaj icon, masey ngo
mind witiow, nej apwitiüm mawün
müüch leaw netam, ngome ajcan ajaw
miamigo nej, apmarang cos ngo mandiüm
manguiay mapajpaj nej. 9 Nganüy sasaj
icon: Sitiül apmetüniün apmeajndiün;
sitiül apmeyamban monajneaj ocueaj
nej apmexoman; sitiül apmerndeacan
apmengocheranan. 10 Cos meáwan leaw
netün apmüünd; leaw neyamb apmaxom;
leaw nendeac apmangocharan.
11 '¿Mbich alndom nop nateateran wüx
matün nej ocueaj pan micual nej, apmüüch
noic piedra ingow üüch pana? ¿Tengwüy
wüx matün cüet, ingow üüch cüet ap-
müüch nop ndiüca? 12 ¿Jondot matün omb
quit, ingow üüch omb quit apmüüch nop
napüpa? 13 Sitiül icona monrang ngo ma-
jneaj icon, ijawan cuane najneaj meajchiün
micualan; cuantemas Miteatiiüts Dios na-
jlüy tiül cielo apmüüch Nangaj Espíritu jane
apmatün nej ocueaj —aj nejiw Teat Jesús.

Apiüngüw ambeol nej nimeech
(Mt. 12:22-30; Mr. 3:20-27)

14 Teat Jesús tawün nimeech wüx ombas
nop naxey nejew. Wüx taw aaga nimeech
quiaj, quiaj tendeac aaga naxey. Meáwan
nipilan mbayajow majawüw. 15 Naleaing
altiül tapiüngüw:
—Aaga naxey quiaj awün nimeech cos
ambeol nej aaga minatang nimeech nenüt
Beelzebú —awüw.
16 Altiül tandiümüw majawüw cuane ap-
marang, tasajüw marang noic ateócan ma-
jawüw sitiül naleaing Teat Dios ambeol nej.
17 Teat Jesús tajaw nguineay teamapiüngüw
tiül omeajtsüw nejiw, áag tasaj nejiw:
—Tiül meáwan cambaj sitiül monajiüt
apmajcüyiw mbajcamoj, apmembiyayej
apndrom ombasüw. Sitiül moncül tiül noic
nden majcüyiw, ngo majlüyiw nóiquian,
apndajrriümoj. 18 Atánan quiaj sitiül
minatang nimeech ngo majlüy nóiquian
maquiiüb mimonbeol nej, ¿nguineay
alndom marangüw cuajantanej ngo
majneaja? Aag ayaj sasaj icon cos
ipiüngan xique sawün nimeech, ambeol
xic Beelzebú. 19 Sitiül naleaing Beelzebú
nembeol xic nawün nimeech, isajan xic,
jow minipilanan, ¿jane ambeol nejiw
mawüniw nimeech? ¿Ngwüy nimeech
ambeol nejiwe? Ninguiaj ajüic ngo
mejawan cuane temepiüngan. 20 Nganüy
sitiül Teat Dios nembeol xic nawün
nimeech wüx ombas nipilan, naleaing sasaj
icon lamatüch mejmeliün tiül minipilan
Teat Dios.
21 'Sitiül nop naxey natang nenajiüt al-
majiür xeyay monjiür nej aniüng, meáwan
leaw almajiür aniüng nej najneaj ajlüy.
22 Nganüy sitiül aliüc alinop xeyay minip-
ilan nej aquiiüb miün, apmanojtiw aaga
iüm quiaj, apmasapüw leaw monjiür, ap-
mümb mayariw membaagayej wüx leaw
taxomüw.
23 'At sasaj icon, leaw ngo mandiüm xic,
ajcüy majaw xic. Jane ngo mambeol xic
wüx leaw teanaxaing, aag ayaj awíichan
quiün.

Wüx nimeech andilil alinomb wüx om-
basaran
(Mt. 12:43-45)

24 'Nop nimeech wüx apmacueat aljane,
apmajüyjüy tiül wajchiüc mayamb nguiane
apmaxood. Wüx lapaxiow ajüyjüy ngo
maxom, quiaj apmapiüng: "Sanandilil
sandüy tiül niüng tawas", apmaw. 25 Camüm
mapeay quiaj, apmaxom aaga naxey atnej
nop iüm najneajay najirimb najmel mim-
baj. 26 Almajaw atquiaj, quiaj apmamb ma-
jan alayaíw aquiiüb nej alwüx apatüw, ngo
matnej. Quiaj apmambüw andüyiw wüx
ombas a naxey quiaj. Ndójwüx aaga naxey
quiaj xeyay ngo majneaj apmajlüy, ngo
matnej tajlüy nomb —aj nejiw Teat Jesús.

Najneajay leaw anguiay Mipoch Teat Dios

[27] Teat Jesús wűxan tealeámban mandeac
aag ayaj, quiaj tendeac nop najtaj tiül nipi-
lan, tapiüng:
—Najneajay ajlüy a müm najtaj
newiquiach ic, neech ic ichech —aw.
[28] Quiaj tapiüng Teat Jesús:
—¡Najneajay aton ajlüyiw meáwan leaw
anguiayiw Mipoch Teat Dios ndoj ayacüw
wüx omeajtsüw! —aw.

Nipilan atüniw ateócan
(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

[29] Wüx laxeyay nipilan mayeyiw nej tiüt,
quiaj tapots masaj nejiw:
—Nipilan nganüy cam ngo majneaj
arangüw, atüniw ateócan majawüw.
Naleaing ngome apmüjndiw majawüw;
apmüjndiw áagan leaam omeajtsüw
leaw tajlüy wüx Jonás. [30] Atnej Jonás
tajlüy tanomb, wüx nej tatiib ocueajiw
nipilan monaw Níneve leaw ngo majneaj
teamarangüw, atquiaj ajlüy nganüy a
Teat Naxey, teamatiib icueajiün leaw ngo
majneaj teamerangan. [31] Alinoic nüt wüx
apmajaraw wüx asoet nipilan, quiaj nop
najtaj najlüy tanomb, natang nenajiüt
imiün cawac, nej apmajüiquich ajcüwa
nipilan aaga nüt cam alwüx axeyay ngo
majneaj teamarangüw; cos nej imiün
xeyay miünquiaj tamb manguiay andeac
Salomón. Nganüy ajlüy ningüy tiül icona
nop alwüx xeyay ajaw ngo matnej Salomón,
icona ngo meyariün andeac nej. [32] At
alinoic nüt wüx Teat Dios apmajaw wüx
asoeteran, ajcüwa nipilan monaw Níneve
leaw tajlüyiw tanomb apmayacüw isoetiün.
Cos ajcüwa nipilan quiaj tayambüw Teat
Dios wüx Jonás tapaj nej ocueajiw. Nganüy
ajlüy tiül icona nop alwüx xeyay atam ngo
matnej Jonás, pero icona ngo merangan
leaw asaj icon.

Ran ocueajaran
(Mt. 5:15; 6:22-23)

[33] ’Nejinguind ngome apmachen ran ndoj
maxot, tengwüy mamoog omal tiül nop
nchep. Ngwüy netam mayac cawüx mar-
raj, maxom majaw jane apmajmel tiül iüm.
[34] Oniiügaran aag ayaj nerraj icoots. Sitiül
iyac iniiüg wüx mejaw leaw najneaj, ap-
mambeol ic merang najneaj. Wüx irang
najneaj, aag ayaj atnej mejlüy tiül ran.
Nganüy sitiül indiüm meyac iniiüg wüx
mejaw leaw ngo majneaj, quiaj apmerang
xeyay ngo majneaj; aag ayaj atnej ijlüy tiül
pojniün. [35] Netam mejaw wüx aaga ran ijiür
quiaj, nde marang pojniün. [36] Sitiül ique
ijlüy tiül aaga ran quiaj, ngo mejlüy tiül
pojniün, ranüy apmajlüy niüng ijlüy atnej
wüx marraj ic noic nadam ran —aj nejiw
Teat Jesús.

Teat Jesús ayac asoet fariseos y mondüy
wüx mipoch Moisés
(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

[37] Wüx landoj andeac Teat Jesús, quiaj
tasaj nej nop fariseo mamb metiw aniüng
nej maquiiüb. Quiaj tamb Teat Jesús.
Nganüy wüx chetet met, [38] aaga fariseo wüx
tajaw nguineay Teat Jesús ngo marang at-
nej ajlüyay arangüw nejiw wüx ajantsüw
owixaw, quiaj mbayat. [39] Quiaj Teat Jesús
tasaj nej:
—Icona fariseos ijantsan ombas a tas,
polat, pero amb tiül tan ajlüy ngo ma-
jneaj. Icona atquiaj ijlüyiün, masey ajüic
irangan najneaj, tiül imeajtsan xeyay ngo
majneaj ajlüy, cos inojtiün meyariün ocueaj
alinop, at irangan cuajantanej ngo majneaj.
[40] ¡Nerchachiün! ¿Neol ngo mejawana, aag
nerang amb wüx ombas, nej nerang amb
tiül aton? [41] Leaw almejiüran ijchan ajcüwa
nipilan ngo majiür. Quiaj apmejlüyiün ner-
ixixay najneaj.
[42] ’¡Jaa, icona fariseos! Iyacan erchechiün
naw tiül menta, ruda, at naw tiül cua-
jantanej soex napiürüch; pero icona ngo
merangan leaw najneaj, ngo mejiüran lasta
alinop atnej andiüm Teat Dios. Netam
merangan meáwan aag ayaj, aton nde
mecueatiün meyacan erchechiün.
[43] ’¡Jaa, icona fariseos! Wüx iriümban tiül
sinagogas iyamban nguiane chetemeron,
nguineay alndom mejarawan. Aton iyam-
byamban merangüchiün casa niüng ajlüy
xeyay nipilan.
[44] ’¡Jaa, icona mondüy wüx aaga poch
tüünd Moisés, aton icona fariseos! ¡Mon-
lombojchay icon! At icon oxiüt wüx lajar-
riow, lango majüic, nipilan namong amb
wüx ngo majaw sitiül aag ayaj oxiüt —aj
nejiw Teat Jesús.
[45] Condom tapiüng nop naxey nendüy
wüx aaga poch tüünd Moisés, tasaj Teat
Jesús:
—Teat, wüx indeac aag ayaj ajüic atnej
andüy wüx ximbasan temendeac —aj.
[46] Quiaj tapiüng Teat Jesús:

—¡Jaa, icona aton mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés! Cos ijchan nipilan mamalüw leaw ngondom mamalüw; pero icona ngo mendiüman merrejquiün aag ayaj masey con nots micual iwixan.
47 '¡Jaa icona! Cos teametajcan majneaj mioxiütüw mondeac andeac Teat Dios leaw tajlüyiw tanomb, leaw tandeowüw ambiy nejiw mixejchiün. 48 Aag ayaj ajüic icona najneaj mejawan leaw tarangüw mixejchiün; nejiw monbiy, nganüy icona teamerangan mioxiütüw.
49 'Cos Teat Dios meáwan aag ayaj lamajaw, áag tapiüng: "Sanüjchiw mambüw niüng ijlüyiün mandeacüw sandeac, at sanüjchiw mambüw apóstoles aton. Altiül apmambiyaranüw, alacas apmayambüch ombasüw", aw. 50 Aag ayaj tandeac Teat Dios cos ajcüwa nipilan najlüy nganüy cam, apmengüyiw leaw tarangüchiw wüx ombasüw mondeac andeac nej tanomb, ajan wüx tarang iüt cam. 51 Aag ayaj ajan wüx miquiej Abel, ndójwüx wüx miquiej Zacarías, áag tambiyaw tiül nadam nangaj iüm niüng ajlüy artül. Nganüy sasaj icon, Teat Dios apmüüch icon mengüyiün leaw tambiyaranüw quiaj.
52 '¡Jaa, icona mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés! Cos ijawan leawa netam, pero ngo merangan. At lamepálan alinop, ngo meajchiün majaw, marang —aw Teat Jesús.
53 Wüx teamandeac masaj nejiw aag ayaj, meáwan mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, at a fariseos xeyay tajcüyiw. Condom quiaj tapots masajsajüw nej cuajantanej. 54 Tayambüw nguineay masapüw wüx alngün poch leaw apmandeac, mayacüw asoet.

12

Teat Jesús tandeac andüy wüx monlombojchay

1 Wüx aaga nüt tapeay quiaj xeyay nipilan, canchiütoj acas mil, lacharrayej. Quiaj Teat Jesús ombas masaj minipilan nej, tapiüng:
—Ijawan nguineay arangüw a fariseos, nde mitsojow icon. Aag ayaj alndom marang icon atnej arang levadura wüx ajmel tiül ajtsaj marang pan, cos andüy quiaj apmaxip mexeyay. Nejiw ajüic atnej arangüw najneaj; aag ayaj ngo maleaing, arangűwan. 2 Cos meáwan leaw naxotaran apmajüic, at meáwan leaw nexotüy apmajaraw alinoic nüt. 3 Atquiaj leaw indeacan icónan quiaj masey tiül pojniün, alinoic nüt apmanguiayaran. Átan leaw tendeacan wüx indexeyon tiül ilajcan, alinoic nüt apmanderac napac manguiay cambaj.

Jane netam mermbolan mendüyiün (Mt. 10:26-31)

4 'Xique sasaj icon xeamigojüw, nde mermbolan mendüyiün leaw alndom mambiy icon, cos áagan alndom marangüw. 5 Nganüy sanasaj icon jane netam mermbolan mendüyiün: ermbolan mendüyiün aaga leaw alndom mambiy icon, ndoj alndom mayac icon tiül xeyay ngo majneaj, tiül biümb. Nej netam mermbolan mendüyiün.
6 '¿Neol ngo mejawana, acoquiaw nine quiec ijquiaw tomiün ombeat? Naleaing Teat Dios ngo ndrom omeaats masey noic tiül nejiw, cos meáwan ajaw. 7 At miondeats omalaran lateoraw. Nde mermbolan nicuajind, cos icona alwüx imbeatiün, ngo mat nejiw a nine quiec quiaj.

Leaw ngo mexotüy wüx mandeac sandeac (Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 'Aton sasaj icon, jangantanej ngo mexotüy wüx masaj nipilan ayar sandeac, xique aton sanandeac nasajüw miángeles Xeteat Dios xenipilan nejiw. 9 Nganüy jangantanej leaw apmapiüng xique ngome micual xic Teat Dios, at a xique aton sanasaj miángeles Xeteat Dios ngome xenipilan nejiw.
10 'Aton sasaj icon, jangantanej leaw apmandeac alngün ngo majneaj wüx ombas Teat Naxey, nej alndom nawün wüx ximeaats. Nganüy leawa nendeac ngo majneaj wüx ombas Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, aaga nisoet quiaj mbich ngondom maw wüx ombas nej.
11 'Sitiül alngün nüt apmequiürajpan mayacüw icon teombas montangtang tiül ajcüwa sinagoga, tengwüy niüng ajlüy montangtang monajiüt, nde meyamban imeajtsan wüx cuane apmepiüngan; 12 cos wüx apmerndeacan, aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios apmüüch icon poch leaw netam mepiüngan —aj nejiw Teat Jesús.

Ngo majneaj mandiümdiüram cuajantanej

13 Condom nop naxey náwan tiül nipilan tasaj nej:

—Teat, isaj xecoj mambaag pinawan
aaga najcueat cam nüjndiün, müüch xic
leaw saneay —aj nej.
14 Quiaj Teat Jesús tasaj nej:
—Teat ¿jane neyac xic najaw wüx leaw
ijndean, nambaag icueajiün? —aj nej.
15 Condom tasaj meáwan nipilan:
—Ijawan wüx, nde mendiümdiüman
ocueaj alinop; cos ngome wüx lamejiüran
cuajantanej alndom mambeol icon
mepacan —aj nejiw.
16 Quiaj tasaj nejiw acas poch andüy wüx
corrül, tapiüng:
—Tajlüy nop naxey nejiür, meáwan
omeaats micorrül nej tümb merangüy.
17 Condom aaga naxey quiaj tapiüng tiül
omeaats nej: "¿Nguineay sanarang cos
ngo najiür nguiane sanayac omeaats xecor-
rül?", aw. 18 Quiaj tapiüng: "Atcüy sa-
narang, sanambich najarrich xetroj, ndoj
sanarang alacas nadamdam, nayac tiül
meáwan sanaxaing, at meáwan salnajiür.
19 Quiaj sanapiüng xiquiáyan quiaj: Canüy
najneajay ijlüy cos almejiür meáwan leaw
netam, apmaíüc ic xeyay neat. Canüy
ixood, iret, inganeow, ich mapac imeaats,
sanaj ximeaats", aw a naxey. 20 Quiaj Teat
Dios tasaj nej: "¡Chach! Aaga ongwiiüts
cam apmendeow. Jow, leaw teamecanchich
quiaj, ¿cuane ajpare? ¿jane apmaneaye?"
aj nej.
21 'Atquiaj leaw necancanchich cuajan-
tanej néjan quiaj wüx, ngo majiür nicuajind
niüng ajlüy Teat Dios —aj nejiw Teat Jesús.

Teat Dios üüch meáwan leawa netam
(Mt. 6:25-34)

22 Condom Teat Jesús tasaj minipilan nej:
—Sasaj icon, nde mamb wüx imeajtsan
mepiüngan cuane apmeatiün, cuane apme-
sojquiün. 23 ¿Neol ngwa, icona alwüx ita-
man, ngo matnej nüeteran; aton micuer-
pojan alwüx atam, ngo matnej napixer-
ana? 24 Ijawan nguineay ajlüyiw mimüm
wiür, cos nejiw ngo mepiürüw maxainguiw
omeaats corrül, ngo macanchichaw leaw
apmüetiw alinoic nüt, cos Teat Dios üüch
nejiw. ¿Neol ngome alwüx imbeatiüna, ngo
matnej quieque? 25 ¿Ngwüy jane tiül icona
wüx xeyay ayambyamb omeaats alndom
matang wüx alquiriwe? 26 Sitiül ngondom
merangan leaw ngo maél, ¿neol tapots
iyacan imeajtsan wüx cuajantanej leawa
naéle?
27 'Ijawan nguineay ajlüyiw a mbaj,
nguineay atangüw. Cos ngo marangüw
najiüt nicuajind, at ngo mendileaw.
Nganüy sasaj icon, aaga minatang nenajiüt
leaw tajlüy nomb nenüt Salomón, nej
tajiür xeyay tomiün. Masey tajiür xeyay
najneajay apix nej; ngo matüch matnej
ajneajiw a mbaj. 28 Sitiül Teat Dios ayac
mimbaj a soex leaw almajlüy nganüy,
oxep lamarang asap andaab pow, cuane
wüx ngo mambeol icon. ¿Neol ngo
meyacan imeajtsan wüx neje? 29 Icona nde
meyacan imeajtsan wüx leaw apmeatiün
menganeowan. 30 Cos nipilan leaw ngo
mayambüw Teat Dios, xeyay ayacüw
omeajtsüw wüx aag ayaj. Icona ijawan
Miteatiiüts Dios, nej alwüx, nej ajaw
meáwan leawa teatam icon. 31 Netam
meyamban merangan meáwan leaw
andiüm Teat Dios; quiaj nej apmüüch icon
meáwan leawa netam.

Tiül cielo icanchichan leawa nembeatm-
beat
(Mt. 6:19-21)

32 'Nde mermbolan xecualüw, masey
nepateayiün, cos Miteatiiüts Dios xeyay
ajneaj omeaats, andiüm müüch icon
mejlüyiün tiül micambaj nej. 33 Inüjpiün
leaw almejiüran, condom imbeolan leaw
nipilan ngo majiür. Aag ayaj atnej
mejiüran xeyay tiül iquial tomiün tiül cielo
niüng mitomiünan ngo mümb, ngondom
pandiüm, ngondom majmel quiaj need
maneed, átan a ndeoog ngondom majlüy
mandrooch ombas. 34 Cos niüng ijiüran
cuajantanej nembeatmbeat, quiaj almajlüy
imeajtsan.

Netam mepacan mecüliün

35 'Ersooigayon, icüliün, icheniün a ran.
36 Irangan atnej arangüw monrang najiüt
tiül noic nden wüx teamacüliw neneay
nden. Cos wüx apmapeay imiün niüng
nengoch owix, camüm majngot mapaj
nejiw, najénan maleaijquiw a iüm ma-
jmel. 37 Najneajay apmajlüyiw ajcüw mon-
rang najiüt quiaj wüx apmapeay neneay
nden maxom nejiw teamacüliw nej, ngo
mameayiw. Naleaing sasaj icon, ndójwüx
nejay a neneay nden apmayac mes, at
nüeteran, masaj nejiw chetemoj metiw.
38 Masey mapeay pinawan ongwiiüts, masey
andüy wüx arraw, sitiül apmaxom nejiw

teamacüliw nej ngo mameayiw, najnea-
jay apmajlüyiw ajcüw leawa teamacüliw
nej quiaj. 39 Aton sanasaj icon, jondot
nop nateateran majaw cuame ores ap-
majmel aniüng nej need, nej ngome ap-
mameay, ngome apmüüch majmel tinden
maneed leaw ajiür. 40 Ata icona aton ne-
tam mecüliün mepacan, cos Teat Naxey
apmandilil wüx ngome teateotsaran —aj
nejiw Teat Jesús.

Nop mos nerang najneaj; alinop nerang ngo majneaj
(Mt. 24:45-51)

41 Quiaj Pedro tasaj Teat Jesús:

—Teat, ¿indeac aag ayaj nanguiayiün xi-
cona, ngwüy tendeac manguiayiw meáwan
nipilan atona? —aj.

42 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—¿Jane aaga nerang najiüt, nerang na-
jneaj, nexom omeaats, leaw neneay nden
tayac teowix nej aniüng nej majaw nej
ocueaj, mawiül monlüy quiaj marang leaw
netama? 43 Najneajay apmajlüy aaga nerang
najiüt quiaj wüx apmandilil neneay nden,
cos apmaxom nej teamarang meáwan leaw
lamasaj. 44 Naleaing sasaj icon, aaga neneay
nden quiaj ndójwüx apmayac teowix nej
meáwan leaw almajiür majaw nej ocueaj.
45 Nganüy sitiül aaga nerang najiüt quiaj
mapiüng neneay najiüt nequiy apmapeay,
maw, ndoj tapots mawüüch meáwan mon-
rang najiüt quiaj, monxey, montaj. At
a nej ngo marang nicuajind, metmétan,
angüngűnan. 46 Ndot tealeámban aag ayaj,
quiaj apeay aaga neneay najiüt wüx a nüt
lango leaam omeaats nerang najiüt macül
nej. Quiaj apmüüch mamongoch xeyay
ngo majneaj, ndoj apmüüch maquiiüb tiül
meáwan leaw ngo mayariw nej andeac.

47 'Sasaj icon, leaw nerang najiüt nejaw
cuane andiüm neneay najiüt, ndoj ngo
marang atnej, apmajwüch xeyay. 48 Nganüy
nop leaw ngo majaw cuane andiüm ne-
neay najiüt, ndoj tarang leaw ngo metam
marang, apmajwüch napateay quiriw. Cos
meáwan leawa nüünd xeyay, apmajtan
ocueaj nej xeyay aton, leaw nüünd xeyay
leaw ajaraw alndom marang, nej netam
marang xeyay aton.

Teat Jesús üüch mbajcam nipilan
(Mt. 10:34-36)

49 'Xique tiünas ningüy wüx aaga iüt
cam, nganüy apmajlüy xeyay moncüy,
atnej xique tiünas nayac biümb. ¡Malüy
lajlüy aag ayaj! 50 Xique netam namongoch
xeyay necoy. Xeyay ngo majneaj ximeaats
¡Malüy sapiüng landoj lajlüy! 51 ¿Ngwüy
ipiüngana xique xiün ningüy nayac
majlüy monajneaj wüx iüt cama? Ngwüy,
xique xiün nüüch majlüy xeyay moncüy,
mbajcan palpálwüx. 52 Cos naw wüx
nganüy alndom majlüy acoquiaw nipilan
tiül noic nden ngo majlüyiw nóiquian.
Arojpüw apmajcüyiw majawüw ijpüw,
tengwüy ijpüw apmajcüyiw majawüw
arojpüw. 53 Nateateran apmajcüy majaw
nacualaran, tengwüy nacualaran apmajcüy
majaw nateateran. Namümaran apmajcüy
majaw nacualaran, nacualaran apmajcüy
majaw namümaran. Aton namümaran
apmajcüy majaw mintaj nacualaran, mintaj
nacualaran apmajcüy majaw napeweran
—aj nej.

Apiüng wüx leaw aliüc miün apmajlüy
(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

54 At tasaj meáwan nipilan:

—Icona wüx ijawan lamawitich oic
noleat lamepiüngan: Apmajoet, irawan.
Naleaing atquiaj apmajlüy. 55 At wüx
apmapep tiüt ncherrec lamepiüngan:
Apmerraar, irawan. Naleaing atquiaj
apmajlüy. 56 ¡Sasaj icon ndeac mbeay! Icona
ipiüngan ijawan wüx oic, wüx caaw, at wüx
iüt. ¿Neol a nganüy ngo mejawan nicuajind
wüx meáwan leaw tenguial ajlüy tiül aaga
nüt cama?

Ijneaj anaag leaw ajcüy majaw ic
(Mt. 5:25-26)

57 '¿Neol ngo mejawan icónan quiaj
nguineay netam merangan najneaja?
58 Cos sitiül aljane aleaic iriow anaag wüx,
apmayac ic teombas monajiüt, pues indeac
anaag, ijaw cuane ngo majneaj irang, isaj
apmeyac ingow wűxan nganaw mepeay
anaag teombasüw monajiüt. Cos teat
xan alndom masaj mongot mayacüw ic
tiül manchiüc. 59 Naleaing sasaj ic, wüx
lerpeay tiül manchiüc langondom meriow
najen, apmeriow leaw imbich mengüy leaw
apmatüniw icueaj —aj nejiw Teat Jesús.

13

*Netam majcueat meáwan leaw ngo ma-
jneaj*

[1] Wüx aaga nüt quiaj acas nipilan tasajüw
Teat Jesús nguineay a Pilato tapiüng mam-
biyaranüw acas nipilan monaw Galilea,
ndoj taól miquiejiw nejiw tiül miquiej
nimal leaw teamambiyaw ajcüw monaw
Galilea, marang ichechiw nejiw. [2] Quiaj
tasaj nejiw Teat Jesús:

—Cuane ipiüngan ¿jow ajcüwa monxey
tandeowüw quiaj, más xeyay asoetiw
ajiürüwa, ngo mat nejiw meáwan nipilan
monaw Galilea, áag tamongochiw atquiaja?
[3] Xique sasaj icon ngwüy, cos sitiül icona
ngo leaam imeajtsan meyamban Teat Dios,
meáwan icona apmandrojchich imbasan
aton. [4] Ngwüy, cuane ipiüngan ¿jow ajcüwa
gajpopeac (18) nipilan tandeowüw achar
nejiw tiüt mitorre Siloé, alwüx ngo majneaj
arangüwa, ngo matnejiw meáwan nipilan
monlüy tiül Jerusaléne? [5] Xique sasaj
icon ngwüy, cos sitiül icona ngo leaam
imeajtsan meyamban Teat Dios, meáwan
icona apmandrojchich imbasan aton —aj
nejiw.

Tandeac wüx toc ngo meóng

[6] Condom Teat Jesús tandeac masaj nejiw,
tapiüng:

—Tajlüy nop naxey ajiür noic corrül,
altiül noic owil toc. Tamb majaw sitiül
alwüx aóng, pero ngo maxom wüx nicua-
jind. [7] Quiaj tasaj aaga naxey nejiür micor-
rül nej: "Aaga toc cam aroomb neat wüx
aag agüy xiün ningüy nayamb aóng nej,
ngo naxom wüx nicuajind. Indooig, cuane
ajpar, cos teapalpálan iüt", aj. [8] Aaga nejiür
corrül tasaj nej: "Teat, ich macül áagan
a neat cam; sanataag majneaj, sanatoxtox
mapench a iüt wüx owil, ndoj sanayac
omeaats iüt. [9] Sapiüng apmeóng, tengwüy
sitiül ngo meóng, mbich quiaj sanandooig",
aw —aj nejiw Teat Jesús.

Tajneaj iün andeow nop najtaj wüx nüt axoodaran

[10] Noic nüt axoodaran Teat Jesús al-
tiül sinagoga teaquiaach. [11] Alquiaj nop
müm najtaj ajiür noic monandeow ayac
nimeech, lamatüch gajpopeac (18) neat
tatow maxom nej. Lamandrooch nej om-
bas, apejnguéxan ajüy, ngondom maleaing.
[12] Teat Jesús wüx tajaw nej, quiaj tasaj:

—Müm najtaj, canüy lerneaj, laáw mi-
monandeow —aj nej.

[13] Quiaj tayac owix wüx omal a müm
najtaj, andűüban ajneaj, nómban taleaing.
Quiaj tapots masaj Teat Dios najneaj arang.
[14] Nganüy aaga natang tiül a sinagoga tajcüy
cos Teat Jesús lamataag majneaj monan-
deow wüx nüt axoodaran. Quiaj tasaj nipi-
lan:

—Ajlüy anaíw nüt leaw alndom
marangüch najiüt. Tiül aaga nüt quiaj
netam merwiünan matajcüch majneaj iün
indeowan, ngome wüx nüt axoodaran —aj
nejiw.

[15] Quiaj Teat Jesús tapiüng:

—¡Ndeac mbeay! ¿Neol, jowa icona
ngo mechejtiün miboyiüna miburrana
mequiüjpan meajchiün yow wüx nüt
axoodarana? [16] Aaga müm najtaj cam,
nej nop naw tiül acualaats Abraham aton.
Nimeech lamüüch nej mamongoch xeyay
ngo majneaj lamatüch gajpopeac (18) neat.
¿Neol ngondom matajcüch majneaj wüx
nüt axoodarana? —aw.

[17] Wüx Teat Jesús tandeac aag ayaj taxin-
guiaw meáwan leaw teajcüyiw majawüw
nej. Pero altigüy nipilan tapac omeajtsüw
xeyay majawüw meáwan najneajay tarang
Teat Jesús.

Tandeac wüx osaab mostaza
(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

[18] Condom Teat Jesús tasaj nejiw:

—¿Nguineay alndom nasaj icon cuane
atnej ajlüy micambaj Teat Dios, ngwüy
cuane wüx alndom nandeac naquiaach icon
wüx, mejawana? [19] Ajlüy atnej arang osaab
mostaza wüx nop naxey apmapiür tiül mi-
corrül nej. Cos apmadam apmatnej nadam
xiül; quiec alndom marangüw ombiümüw
wüx mipüüig nej —aw Teat Jesús.

Tandeac wüx levadura
(Mt. 13:33)

[20] Teat Jesús tapiüng alinomb:

—¿Cua wüx alndom nandeac naquiaach
icon mejawan nguineay ajlüy micambaj
Teat Diosa? [21] Ajlüy atnej arang levadura,
cos wüx nop najtaj apmayac tiül arej ne-
peax arin, aaga levadura apmüüch maxip
ajtsaj marang pan —aw.

Iriümban tiül quicheech ombeay iüm
(Mt. 7:13-14, 21-23)

[22] Teat Jesús tanaámb amb andüy
Jerusalén. Tamong tiül nadamdam cambaj,

tiül namix cambaj, tanaámb teaquiaach
nipilan. [23] Aljane tatün manguiay nej:
—Teat ¿ngwa naleaingue, napateay nip-
ilan apmawüw wüx asoetiw? —aj.
Quiaj tapiüng Teat Jesús:
[24] —Ipacan wüx, ijmeliün iriümban tiül
quicheech niüng ajmeleran. Cos xeyay nip-
ilan apmandiümüw majmeliw, pero ngome
apmajmeliw. [25] Sitiül nateateran law-
itiow mapal a iüm, nganüy icona ngome
tejmeliün, condom tapots ipajan mepiün-
gan: "Teat, teat, ileaaig a iüm najmeliün",
merajan. Nej apmasaj icon: "Ngo najaw
jane icon, nguiane neriowan", apmaj icon.
[26] Icona quiaj apmesajan: "Xicona tete-
san, tanganeowasan naquiüjpan ic; aton
ique tequiaach tiül xecambajan", apmera-
jan. [27] Nej apmapiüng: "Lanasaj icon ngo
najaw jane icon, nguiane neriowan. Iri-
owan ningüy niüng sajlüy monrang ngo
majneaj", apmaj icon. [28] Quiaj apmejiüntsan
xeyay, apmenchicnchiquian ilüiquiün wüx
apmejawan teat Abraham, teat Isaac, teat
Jacob, at meáwan mondeac andeac Teat
Dios aliw tiül micambaj Teat Dios; pero
icona ngondom mejmeliün. [29] Cos aliücüw
imiün nonüt, imiün noleat, imiün calüy,
imiün cawac; apchetemoj wüx mes tiül
micambaj Teat Dios. [30] Altiül leaw ayaag
chingüy nej nganüy, tiül aaga nüt quiaj
apmarang natang; aton altiül leaw ayaag
atnej natang nganüy, tiül aaga nüt quiaj
apmarang chingüy —aw Teat Jesús.

Teat Jesús tajiünts majaw moncül Jerusalén (Mt. 23:37-39)

[31] Tíülan aaga nüt quiaj tapeayiw quiaj
acas fariseos, tasajüw nej:
—Iriow ningüy, quiür ijaw nguiane ap-
mendüy cos Herodes teamandiüm mambiy
ic —ajüw nej.
[32] Nej tasaj nejiw:
—Quiüran isajan aaga atnej wiül quiaj:
"Xique nganüy teanawün nimeech wüx
ombas nipilan, teanamongoch monandeow
nganüy at oxep; nawiür landoj xenajiüt",
irajan. [33] Xique tanaámb netam nandüüb
xetiiüd nganüy, oxep, at nawiür, cos
nop nendeac andeac Teat Dios ngondom
mandeow nguiajantanej, netam matüch
Jerusalén.
[34] '¡Jerusalén, Jerusalén! ¿Neol tem-
biy ajcüwa mondeac andeac Teat Dios?
¿Neol teloxiw leaw Teat Dios üüch mamb
masajüw ic wüx nej? ¡Xique xeyay tandiü-
mas naxejneng micual, atnej arang noic
quit maxejneng micual nej teombas mi-
olümb nej, pero ngo mendiüm! [35] Nganüy
apmejawan nguineay apmajcueat imbiü-
man. Aton sasaj icon langome apmexoman
mejawan xic; naleaing apmejawan xic wüx
apmatüch a nüt mepiüngan: "Najneajay
ajlüy aaga niün, üüch nej miün Teat Dios",
merawan —aj nejiw Teat Jesús.

14

Nop naxey apep nej

[1] Noic nüt axoodaran, Teat Jesús tamb
met aniüng nop natang nenajiüt ocueajiw
fariseos. Nejiw teamandacüwiw Teat Jesús
sitiül aleaic apmarang. [2] Alquiaj niüng ajlüy
Teat Jesús nop naxey niün andeow, apep
nej. [3] Quiaj Teat Jesús tasaj mondüy wüx
aaga poch tüünd Moisés, at ajcüwa fariseos:
—¿Cuane ipiüngan, najneaj matajcüch
majneaj nop niün andeow wüx noic nüt
axoodarana? —aj nejiw.
[4] Nejiw ndijchijówan. Condom quiaj Teat
Jesús tasap owix a niün andeow, tüüch ma-
jneaj, ndoj tasaj mamb. [5] Condom tandüy
wüx masaj nejiw:
—Jow icona, jondot mejawan miburran,
miboyiün lajmiüc tiül lol ¿ngo mewüniü-
nan najénan masey wüx nüt axoodarana?
—aj nejiw.
[6] Nejiw ngondom mangochiw masajüw
nej nicuajind.

Leawa najpajüw aniüng nengoch owix

[7] Wüx Teat Jesús tajaw ajcüwa nipilan
nguineay ayambyambüw chetemoj niüng
chetejow netamtamüw nipilan, quiaj tasaj
nejiw nguineay netam marangüw, tapiüng:
[8] —Wüx apmejpajan aniüng nop nen-
goch owix, nde memongon ombas chete-
meron quiaj, jondot aliüc alinop aton na-
jpaj quiaj, alwüx atam ngo mat icona.
[9] Condom aliüc aaga nepaj icon masaj
icon: "Witiüron ninguiaj cos apchetem
aaga alinop cam", apmaj icon. Quiaj ap-
mexinguian meamban chetemeron niüng
ajlüyiw ümb wüx moncheten. [10] Más
najneaj, wüx apmejpajan niüng nengoch
owix, quiüran cheteron mequiüjpan ümb
wüx moncheten. Mbich wüx aliüc aaga
nepaj icon apmapiüng: "Xeamigo, imon-
gon ombas", apmaj icon. Quiaj apmapac

imeajtsan, apmemongon mequiüjpan tiül
leaw namongoj ombas. 11 Cos jangantanej
leaw nerangrang adam apmüünd monx-
ing. Pero leaw ayaag nicuajind nej, ap-
mandiüram —aw Teat Jesús.
12 Condom tasaj aaga naxey nepaj nej
mamb met aniüng nej:
—Wüx apmerang noic nüeteran nde
mepajüw miamigo, micoj, michiig,
icualaats, mivecin leaw nejiür. Cos nejiw
alndom mandilileaw mapajüw ic alinoic
nüt, quiaj apmatotow. 13 Ngwüy, wüx
apmeyac nüeteran ipaj leaw nipilan ngo
majiür, at leaw necoex, leaw nesomb.
14 Quiaj apmapac imeaats cos nejiw
ngondom mapajüw ic matotow. Nganüy
a ique, Teat Dios apmangüy ic alinoic
nüt wüx nej apmapacüüch leaw monrang
najneaj —aj nej Teat Jesús.

Wüx apmajlüy nadam nüeteran

15 Nop tiül ajcüw alchetemoj wüx mes
maquiüjpüw Teat Jesús, tasaj nej:
—Najneajay apmajlüy leaw apmajlüy
tiül monet alinoic nüt tiül micambaj Teat
Dios —aj.
16 Quiaj Teat Jesús tapiüng:
—Nop naxey tarang noic nadam
nüeteran, tapaj xeyay nipilan. 17 Wüx
lamatüch majlüy monet, quiaj tasaj mamb
aaga nembeol nej masaj leaw lamapaj:
“Tabaats, landoj lajmel a nüeteran”, maw.
18 Quiaj meáwan nejiw tayambüw nguineay
ngo mambüw. Nop tapiüng: “Sangal noic
corrül, nganüy netam namb najaw; nde
mejcüy teat, naleaing ngondom namb”,
aw. 19 Alinop tapiüng: “Sangal acoquiaw
mancuerna boy, netam namb najawüw;
nde mejcüy teat, naleaing ngondom
namb”, aw. 20 Alinop tapiüng: “Lesndot
angoch xiwix; naleaing teat, ngondom
namb”, aw. 21 Quiaj tandilil aaga nembeol
quiaj masaj neneay nden meáwan leawa
tasoic. Quiaj tajcüy aaga neneay nden
quiaj, tasaj nej: “Nganüy nganüy quiür
tiül cambaj, ipajüw miünüw meáwan
nipilan leaw ngo majiür, leaw necoex, leaw
ngo majiür owix, leaw nesomb; isajüw
miünüw”, aj. 22 Ndoj marang aag ayaj,
quiaj tasaj neneay nden: “Teat, lanarang
atnej ipiüng, pero naleaing aliün majlüy
nüeteran”, aw. 23 Tandüy wüx masaj nej a
neneay nden: “Quiür tiül meáwan tiiüd,
tiül rünch, inetet owixaw miünüw leaw
apmexom, para alndom chipiüm saniüng.
24 Cos naleaing sasaj ic, nejinguind leaw
sapaj ombas ngome apmiünüw saniüng
chetemoj metiw”, aj —aw Teat Jesús.

Minipilan Teat Jesús netam macueatiw cuajantanej

25 Xeyay nipilan tandüjpiw Teat Jesús;
condom nej ndiliteay majaw nejiw,
tapiüng:
26 —Sitiül aljane andiüm majlüy tiül
xenipilan, netam mayac omeaats wüx
xic. Nde mayac omeaats wüx miteat nej,
mimüm nej, mintaj nej, micual nej, micoj
nej, michiig nej. At ngondom mayac
omeaats wüx leaw apmamongoch. Sitiül
ngo marang atquiaj ngondom majlüy tiül
xenipilan. 27 At sitiül aljane ngo mandiüm
mamongoch naél, masey mambiyaran wüx
cruz ajcan ayar sandeac, ngondom majlüy
tiül xenipilan. 28 ¿Cos jane tiül icona sitiül
mandiüm marang nop torre, ngo chetem
mayamb omeaats majaw nguitow apmetam
nej mandondoche? 29 Jondot lamawitich
tiüt marang, condom langondom man-
dondoch; quiaj nipilan apmajawüw,
apmitsojow nej. 30 Apmapiüngüw: “Aaga
naxey quiaj íünan mawitich, nganüy
lango majiür cuane naag mandondochay”,
apmawüw. 31 Ndot nop natang nenajiüt wüx
apmajaw apmajlüy montsoj, aliüc alinop
natang nenajiüt aquiiüb miün nimiow mil
(20,000) soldados, nej ajcánan gajpowüw
mil (10,000) ajiür, ¿quia, ngome ombas
apchetem mayamb omeaats sitiül alndom
mangoch aaga nimiow mil quiaja? 32 Sitiül
ajaw ngondom mengoch aweaag, wűxan
aliün miünquiaj ajngotoj ajcüwa alinoic
ajlüy quiaj, nej apmüüch mamb minipilan
nej mayambüw monajneaj. 33 Atquiaj
icon sitiül ngo mendiüman mecueatiün
leaw almejiüran, ngondom mejlüyiün tiül
xenipilan.

Wüx quiniüc larrew
(Mt. 5:13; Mr. 9:50)

34 ’Najneaj quiniüc aag ayaj najtix, pero
quiniüc lango majtix ¿cuane ajpar, cos
nguineay apmajtix alinomb? 35 Ngondom
mamb tiül iüt, ngondom ponongom
pandiüm marang omeaats iüt, netam
majwich ninguiün. Jane apmanguiay aag

ayaj, ich mayamb omeaats majaw cuane
wüx amb apiüng —aw Teat Jesús.

15

Andeac wüx ndron sap
(Mt. 18:10-14)

1 Tatüchiw niüng ajlüy Teat Jesús xeyay
monrang ngo majneaj; aliw tiül aton
monsap tomiün ocueaj cambaj. Tam-
büw niüng ajlüy Teat Jesús manguiayiw
aquiaach nej. 2 Ajcüwa fariseos, at mondüy
wüx aaga poch tüünd Moisés tendeacn-
deacüw, tapiüngüw:
—Aaga naxey quiaj aquiiüb tiül monrang
ngo majneaj, üet aweaag —awüw.
3 Quiaj Teat Jesús tandeac acas poch
andüy wüx nejiw, tapiüng:
4 —¿Jondot aljane tiül icona ajiür acoic
miow (100) sap, camüm ndrot ocueaj nop,
nguineay apmaranga? Apmacueat tiül wa-
jchiüc ajcüwa peic miow gajpoquiy (99)
quiaj, cas tamb mayamb aaga ndron ocueaj
leaw axom. 5 Wüx apmaxom apmaxaing
mapiib wüx onic, apac omeaats. 6 Ndoj, wüx
apmapeay aniüng nej apmaxejneng leaw
xowüy ajneaj aweaag, at moncűlan quiaj
niüng acül nej, apmasaj: "Ndrot xesap,
nganüy lanaxom. Ich mapac imeajtsan,
mapac omeajtsaats", apmaj. 7 Naleaing
sasaj icon atquiaj apac omeaatsaran xeyay
tiül cielo wüx nop nerang ngo majneaj
laleaaw omeaats wüx Teat Dios matün
ocueaj, ngo matnej peic miow gajpo-
quiy (99) nipilan leaw ayajcüw ngo ma-
jiürüw nisoet, apiüngüw ngo metam majpaj
ocueajiw —aw Teat Jesús.

Andeac wüx tomiün leawa ndrot

8 Condom tandeac alinoic, tapiüng:
—Jondot nop najtaj ajiür gajpowüw
tomiün, ndrot ocueaj noic, ¿nguineay ap-
maranga? Apmachen ran majimb tiül iüm
leaw axom. 9 Wüx apmaxom apmaxejneng
leaw xowüy ajneaj aweaag, at moncűlan
quiaj niüng acül nej, apmasaj: "Ndrot
noic xetomiün, nganüy lanaxom. Ich ma-
pac imeajtsan, mapac omeajtsaats", ap-
maj. 10 Naleaing sasaj icon, atquiaj xeyay
apac omeajtsüw miángeles Teat Dios wüx
nop nerang ngo majneaj laleaaw omeaats
matün ocueaj Teat Dios mawün asoet nej
—aw Teat Jesús.

Nop nacualaran nexiül, arang ngo majneaj

11 Aton Teat Jesús tandeac alinoic,
tapiüng:
—Tajlüy nop naxey ajiür ijpüw micual
nej. 12 Aaga chingüy nacualaran tasaj
miteat nej: "Teat, imbaag nómban, iich
xic leaw apmeaach xic", aj. Miteat nej
quiaj tambaag, tüüch nejiw mianopnopoj.
13 Ngome xeyay nüt aaga chingüy quiaj tax-
aing meáwan leawa tüünd. Tamb andüy
alinoic iüt ninguiün miünquiaj. Quiaj tam-
bich mandrooch meáwan leaw ajoy mamb
wüx cuajantanej ngo majneaj. 14 Condom
wüx laűmb mandrooch meáwan leaw al-
majiür, tajlüy noic nadam lop tiül aaga
cambaj quiaj; nej xeyay tind üet pero ngo
majiür cuane apmayar. 15 Quiaj mbiüjlat
wüx ayamb arang najiüt. Tamb majaw
nop naxey tiül aaga iüt quiaj; tüüch nej
mamb tiül mirrünch nej mejiür sow. 16 Quiaj
tind müet üet sow, cos nejinguind ngo
müüch nej üet. 17 Quiaj leaad omeaats,
tapiüng nejáyan quiaj: "¡Xeteat almajiür
xeyay monrang najiüt, nenaw ocueajiw ne-
jiw nüeteran; nganüy a xique teasandeow
lop ningüy! 18 Leaw sanarang, sanandilil ali-
nomb sandüy niüng ajlüy xeteat. Sanasaj:
Teat, lanarang xeyay ngo majneaj leaw ngo
mandiüm Teat Dios, at ique ngo mendiüm.
19 Nde meyac xic tiül mepiüng micual xic.
Ngwüy, iyac xic atnej nop nerang minajiüt,
sanaj", aw. 20 Condom quiaj taw quiaj,
tandilil andüy aniüng miteat nej.

'Alíücan ninguiün majaw nej miteat nej,
xeyay tapac omeaats majaw nej. Acuiür
tamb mangoch nej mapeiquiec nej onic,
majend nej omal. 21 Andüüb miün tasaj
miteat nej: "Teat, lanarang xeyay ngo ma-
jneaj leaw ngo mandiüm Teat Dios, ata ique
ngo mendiüm. Nganüy nde meyac xic tiül
mepiüng micual xic", aj. 22 Quiaj miteat nej
tasaj monrang minajiüt nej: "Iyamban leaw
najneaj napixeran ijchan masooig, aton
noic iquial owixeran, at ijchan masooig
najneaj napajaran. 23 ¡Quiüran ijanan miün
aaga naxip quicheech wacüx; imbiyan mat-
sambaats marangaats nangos nüt! 24 Cos
aaga xecual cam landoj lanapiüng landeow,
nganüy lanaxom almapac. Tapiüngas lan-
doj laámb, nganüy lapeay", aj nejiw. Quiaj
tapots apac omeajtsüw ajlüy nangos nüt.

25 'Aaga alinop natang micual nej altiül
corrül nganaw mapeay. Wüx nganaw

matüch aniüng nej, tanguiay tenguial ajlüy
nangos nüt, at monjiüng. [26] Quiaj tapaj
nop nerang minajiüt miteat nej, tatün
manguiay cuane najlüy. [27] Quiaj tasaj
nej: “Michiig lapeay, miteat tapiüng man-
deow aaga quicheech wacüx naxip tiül, cos
apac omeaats lapeay michiig napac najneá-
jan”, aj nej aaga nerang najiüt. [28] Quiaj
tajcüy aaga natang quiaj, ngo mandiüm
majmel tinden. Quiaj taw miteat nej
mawüywüy nej majmel. [29] Ndoj nej quiaj
tasaj miteat nej: “Xique xeyay neat la-
narang minajiüt, ngome áag narang adam
ximeaats. Wül meaach xic masey nop nine
teants nambiy natsamb anaag xeamigos.
[30] Nganüy wüx apeay aaga micual quiaj,
nej lamambich mandrooch wüx montaj
meáwan leawa teaach; pero ique lamem-
biy aaga naxip wacüx mengoch ombas”, aj
nej. [31] Quiaj tasaj nej miteat nej: “Xecual,
ique meáwan nüt ilningüy mequiiüb xic.
Meáwan leawa alnajiür, aag ayaj landoj
ineay. [32] Nganüy netam marangaats nangos
nüt mapac omeajtsaats, cos aaga michiig
cam landoj lanapiüng landeow, nganüy
lanaxom almapac. Tapiüngas landoj laámb,
nganüy lapeay”, aj nej miteat nej —aw Teat
Jesús.

16

Tandeac wüx nop minatang nerang najiüt

[1] Condom Teat Jesús tasaj minipilan nej
aton:

—Tajlüy nop naxey nejiür xeyay,
ajiür nop minatang nerang minajiüt nej.
Aaga nerang najiüt quiaj tajmel asoet;
tapiüngüw nej androochndróochan ocueaj
neneay najiüt. [2] Condom neneay najiüt
tapaj masaj nej: “Lananguiay tenguial
irang ngo majneaj. Nganüy apmeaach xic
meáwan leaw altiül iwix, cos ninguiaj ndoj
süüch ic najiüt”, aj nej. [3] Condom aaga
naxey quiaj tapiüng nejáyan quiaj: “Jow
nganüy nguineay sanarang, cos neneay
najiüt langome apmüüch xic najiüt. Xique
ngondom ximbas satox iüt; at saxing namb
satüneay. [4] Lanajaw nguineay sanarang
para alndom najiür amigo niüng alndom
namb wüx lasajwan tiül xenajiüt”, aw.
[5] Condom quiaj tapaj anopnopoj leawa
nejüch neneay najiüt. Tatün manguiay
nop: “¿Nguitow ijüch neneay najiüta?”,
aj. [6] Quiaj tapiüng: “Coic miow (100) ngan
aceite”, aw. Quiaj tasaj: “Cheter, jogüy
minawiig, irang alinoic, iyac áagan ic
miow gajpowüw (50)”, aj. [7] Condom tasaj
alinop: “¿Jow ique, nguitow ijüch?” aj.
Quiaj tasaj nej: “Coic miow (100) nepeax
trigo”, aj nej. Quiaj tasaj: “Jogüy minawiig,
irang alinoic, iyac áagan peic miow (80)”,
aj. [8] Condom quiaj aaga neneay najiüt
talomb aaga naxey nerang ngo majneaj
quiaj cos taxom omeaats mayamb nguineay
apmajlüy alinoic nüt. Nipilan tiül aaga nüt
cam xeyay axomüw omeajtsüw marangüw
cuajantanej. Pero ajcüw monyamb
Teat Dios ngo mayacüw omeajtsüw wüx
maxomüw xeyay cuajantanej ningüy wüx
iüt.

[9] ’Nganüy sasaj icon: Netam mexo-
man imeajtsan wüx nguineay apmerangan
wüx cuajantanej leaw ijiüran wüx aliün
mepacan ningüy wüx aaga ngo majneaj iüt
cam, pero ngome atnej tarang aaga naxey
quiaj. Pues netam mejiüran amigos leaw
apmambeolüw icon wüx laűmb meáwan
leaw ijiüran. Ndoj apmejlüyiün najneaj tiül
cielo meáwan nüt.

[10] ’Cos leaw nerang najneaj wüx cuajan-
tanej, masey wüx noic nine najiüt, atan-
quiaj apmarang wüx noic nadam najiüt
aton. Leaw arang ngo majneaj wüx noic
nine najiüt, wüx noic nadam najiüt aton
ngo majneaj apmarang. [11] Sitiül icona ngo
merangan najneaj wüx leaw almejiüran
ningüy wüx iüt, ¿nguineay apmerangan
najneaj wüx leawa más xeyay netam, aag
ayaj wüx minajiüt Teat Dios? [12] Sitiül ngo
merangan najneaj wüx ocueaj alinop, ¿jane
apmeech icon mejiüran ineayiüna?

[13] ’Nejinguind nerang najiüt ngondom
marang minajiüt ijpüw monxey nóiquian,
cos ndot apmandiüm marang leaw apiüng
nop, ngome apmarang leaw apiüng alinop.
Tengwüy xeyay mandiüm mandüüb nop,
quiaj ngome apmandüüb wüx leaw apiüng
alinop. Atquiaj ajlüy, nómban ngondom
mendüüb Teat Dios sitiül meyac imeaats
wüx xeyay tomiün aton —aj nejiw Teat
Jesús.

[14] Ajcüwa fariseos wüx tanguiayiw aag
ayaj, itsojayéjan Teat Jesús cos nejiw xowüy
andiümdiümüw tomiün. [15] Quiaj tasaj nejiw
Teat Jesús:

—Icona ipiüngan najneaj irangan, pero
irangánan majaw icon nipilan. Nganüy
Teat Dios lamajaw nguineay imeajtsan. Cos

meáwan leawa nipilan ayajcüw más netam,
Teat Dios ngo mind majaw aag ayaj.

Aaga poch tüünd Moisés tan ajlüy

16 'Aaga poch tüünd Moisés, at leawa
tandeacüw mondeac andeac Teat Dios
ajlüyiw leaw tapeay aaga Juan neech
yow nipilan. Naw quiaj ajmel anderac
wüx aaga najneajay cambaj ocueaj Teat
Dios. Nganüy meáwan nipilan tenguial
mayambüw nguineay majmeliw tiül.
17 'Ngo maél ndrom ombas a cielo ndrom
ombas a iüt, ngo matnej aél majcueat noic
nine letra tiül Mipoch Teat Dios.

Teat Jesús apiüng wüx moncueateay
(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

18 'Sitiül nop naxey macueat mintaj nej
maquiiüb alinop, aaga naxey quiaj ajiür
xeyay nisoet. At jane apmaquiiüb nop
najcueat najtaj ajiür xeyay nisoet —aj nejiw
Teat Jesús.

Andeac wüx Lázaro, at wüx nop nejiür xeyay

19 Condom Teat Jesús tapiüng alinoic:
—Tajlüy nop naxey ajiür xeyay tomiün,
asooig najneajay apix nej. Meáwan nüt
ajlüy monet, ajlüy atnej nadam nangos nüt
aniüng nej. 20 At aton tajlüy nop naxey
netüneay nenüt Lázaro. Xeyay necoy axom
nej, lamambich nej ombas. Nej mbójan amb
mayacüch chetem mbeay minden a naxey
nejiür quiaj. 21 Aaga netüneay quiaj malüy
apiüng alndom mamilmil müet leawa na-
jmiüc tiüt teoleaj mimes a naxey nejiür
quiaj. Pet ambüw malüpiw minecoy nej.
22 Noic nüt aaga pobre Lázaro tandeow.
Quiaj ángeles taquiüjpüw nej mamb andüy
niüng ajlüy teat Abraham. Condom aaga
nejiür quiaj, tandeow aton, ndoj tamiüraad.
23 Aaga naxey nejiür quiaj tapeay tiül Hades
niüng ambüw mondeow, teamamongoch
xeyay ngo majneaj. Condom quiaj tax-
aing omal majaw miünquiaj; quiaj tajaw
a Lázaro najneajay ajlüy almaquiiüb Teat
Xan Abraham. 24 Quiaj tendeac napac
tapiüng: "¡Teat Abraham, ijiür xic lasta
teat! Isaj a Lázaro maxec tiül yow micual
owix nej, miün matequeech wüx xeniw
mendeyndey, cos langondom, xeyay necoy
teanamongoch tiül aaga biümb cam", aw.
25 Quiaj Abraham tasaj nej: "Xecual, ich
leaam imeaats nguineay tajneaj ijlüy wüx
iüt, tejiür meáwan leawa tendiüm; pero a
Lázaro ngo majneaj tamongoch. Nganüy
nej najneajay ajlüy ningüy, ique atüch ic
memongoch aaga ngo majneaj quiaj. 26 At
ajiür noic niüng angochay najal andüy tiüt
naw ningüy andüy quiaj, ngondom ma-
mongaran andüy niüng ijlüyiün; at im-
iün ninguiaj ngondom mamongaran andüy
ningüy", aj nej. 27 Quiaj tasaj nej a naxey:
"Teat Abraham, satün icueaj teat, isaj a
Lázaro mamb aniüng xeteat. 28 Cos alnajiür
acoquiaw xechiig, sandiüm mamb masaj
mayambüw Teat Dios; quiaj nejiw ngome
aliücüw ningüy alinoic nüt tiül aaga biümb
cam", aj nej. 29 Condom tasaj nej teat Abra-
ham: "Alquiaj almajiürüw aaga poch tüünd
teat Moisés, at leawa tarangüw mondeac
andeac Teat Dios. Áag ich manguiayiw",
aj nej. 30 Quiaj tapiüng a naxey: "Ngwüy
Teat Abraham, ngome apmanguiayiw. Pero
sitiül aljane mamb niüng ajlüyiw nejiw
imiün tiül mondeow, quiaj nejiw apleaam
omeajtsüw wüx Teat Dios", aw. 31 Teat Abra-
ham tasaj nej: "Sitiül ngo marangüw leawa
tapiüng teat Moisés, tengwüy ngo mayariw
leawa tandeacüw ajcüwa mondeac andeac
Teat Dios, masey mamb nop imiün tiül
mondeow ngome apmayariw andeac", aj
nej —aw Teat Jesús.

17

Nde meyacüchiün wüx ngo majneaj
(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

1 Condom Teat Jesús tasaj minipilan nej:
—Meáwan nüt apmajlüy leaw andiüm
mayac icon wüx merangan ngo majneaj.
Pero, ¡xeyay ngo majneaj apmamongoch
leaw apmayac wüx alinop marang ngo ma-
jneaj! 2 Najneaj maoelich teonic nej nop
cow majlos tiül ndec, wűxan nganaw mayac
wüx marang ngo majneaj nop leaw jayats
mayar sandeac. 3 Netam mejawan nguineay
apmerangan tiül icona.

'Sitiül aljane apmarang ngo majneaj wüx
imbas, ipaj ocueaj. Sitiül nej leaad omeaats
wüx aaga ngo majneaj tarang quiaj, matün
perdon, pues iwün wüx imeaats leawa
tarang. 4 Jondot nop apmandeac wüx imbas
ngo majneaj ayaíw andeac tiül noic nüt,
ndoj tatün icueaj ayaíw atün mewün wüx
imeaats aaga ngo majneaj lamandeac wüx
imbas, ique netam mewün wüx imeaats
nguitówan quiaj —aj nejiw Teat Jesús.

Netam mayacüch omeaatsaran wüx Teat Dios

5 Condom miapóstoles nej Teat Jesús tasajüw nej:

—Teat, imbeol xicon naleaing nayacan ximeajtsan más wüx Teat Dios —ajüw nej.

6 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Sitiül icona iyacan imeajtsan wüx Teat Dios masey iyajcan nepateayiün alndom merangan, atnej apateay osaab mostaza, apndom mesajan aaga xiül sicómoro quiaj: "Lojquiür, quiür piürar tiül ndec", merajan, atquiaj apmajlüy —aj nejiw.

Nguineay netam marang nop nerang najiüt

7 Aton tasaj nejiw Teat Jesús:

—Jane nop tiül icona ajiür minerang najiüt nej nechiüt iüt, tengwüy nejiür wacüx, wüx apmapeay arang najiüt aaga nerang najiüt quiaj, apmasaj: "Imong, cheter, iret", maj. 8 Sapiüng ngwüy, ingow asaj aag ayaj apmasaj: "Irang süet, iyac mes. Leaw ndoj süet sanganeow ndoj teret a ique", apmaj. 9 Ngwüy ¿netam masaja: "Dios mangüy ic", apmaj, ajcan arang leaw netam maranga? ¡Ngwüy! 10 Atquiaj wüx icona aton, wüx lamerangan leawa Teat Dios lamapiüng merangan, netam meyajcan ngome alngün xeyay najneaj terangan, cos terangan áagan leaw atüch icon merangan —aj nejiw Teat Jesús.

Gajpowüw monxey axom nejiw napat monandeow nasoic lepra

11 Teat Jesús tanaámb amb andüy Jerusalén, tamong niüng angochay iüt ocueaj Samaria maquiiüb Galilea. 12 Wüx tapeay tiül noic nine cambaj, quiaj tambüw mangochiw nej gajpowüw monxey axom nejiw napat monandeow nenüt lepra. Miünquiájan lombojow ngo matüchiw nej. 13 Tepajüw napac, tapiüngüw:

—¡Teat Jesús, Teat Naxey! ¡Ijiür xicon lasta! —awüw.

14 Wüx Teat Jesús tajaw nejiw, quiaj tasaj:

—Quiüran, ijchan majaw icon miteaats ocueajiiüts —aj nejiw.

Quiaj tambüw, condom wűxan tenguial ajüyiw, quiaj tayajcüw lajneajiw, nómban ndroj a necoy. 15 Condom nop nejiw wüx tajaw lajneaj, andilílan tiüt tamb, apac omeaats, teamandeac wüx leawa lamarang Teat Dios. 16 Taquieel micos nej mejquiet tiüt niüng ajlüy Teat Jesús masaj Dios mangüy nej. Aaga naxey quiaj naw Samaria. 17 Condom Teat Jesús tapiüng:

—Neol, sayaag gajpowüw lajneaj iün andeowüw. ¿Jow al ojquiyej, wüliwe? 18 ¿Neol ngo majlüy alinop tiül nejiw miün müüch gracias Teat Diosa; neol áagan a napeay miün naxey cama? —aw Teat Jesús.

19 Condom quiaj tasaj aaga naxey:

—Witiür quiür, nganüy lerneaj cos teyar sandeac —aj nej Teat Jesús.

Nguineay apmajlüy minipilan Teat Dios (Mt. 24:23-28, 36-41)

20 Condom fariseos tatüniw manguiayiw Teat Jesús, tasajüw:

—¿Ngow ipiüng apmajlüy ningüy micambaj Teat Dios, aaga nüt wüx nejay Teat Dios apmajlüy wüx minipilan neje? —ajüw nej.

Quiaj tasaj nejiw:

—Wüx Teat Dios apmayac ningüy micambaj nej, aag ayaj ngondom maxoram majaraw. 21 Ngondom mapiürang wüx: "Jogüy", tengwüy mapiürang: "Joíün", cos micambaj Teat Dios lajlüy tiül icona —aj nejiw Teat Jesús.

22 Condom tasaj minipilan nej:

—Aliüc miün nüt apmendiüman mejawan masey noic nüt tiül aaga nüt wüx Teat Naxey lajlüy wüx micambaj nej; pero ngome apmejawan. 23 Apmawaijchaw icon mapiüngüw: "Jogüy a Teat Naxey", tengwüy: "Joíün." Icona nde meamban mendüjpiün. 24 Alinoic nüt wüx Teat Naxey aliüc apmajüic, cos apmajlüy atnej noic najlip wüx ajlipiich ngondom mexotüy, nómban arraj nguiajantanej. 25 Pero naleaing ombas netam mamongoch xeyay ngo majneaj, majcüy majaw nej nipilan najlüy nganüy cam. 26 Aaga nüt wüx aliüc Teat Naxey apmajlüy atnej tajlüy tanomb wüx almapac Noé. 27 Nipilan ngo meteotsüw wüx; netiw nanganeowüw, angoch owixaw atnej ajlüyay marangüw. Wüx tatüch aaga nüt wüx Noé tajmel tiül nadam müx; quiaj tajngot a yow, tandrooch nej ombasüw meáwan. 28 Aton atnej tajlüy tanomb wüx almapac a Lot, nipilan aton ngo meteotsüw wüx; cos netiw, nanganeowüw, nengalayej, nenüübayej, nepiürüw, arangüw ombiümüw. 29 Wüx taw quiaj a Lot tiül cambaj Sodoma tajmiüc biümb, at azufre imiün tiül cielo atnej ajoet. Quiaj tandrooch ombas meáwan leaw

almajlüy tiül aaga cambaj quiaj. 30 Atnej
wüx aaga nüt quiaj ngome teateotsaran
wüx nicuajind, atquiaj apmajlüy wüx a nüt
aliüc Teat Naxey.
31 'Wüx aaga nüt quiaj sitiül aljane ngo
majlüy aniüng nej, nde majmel mawün
leaw almajiür tiül iüm. Sitiül aljane altiül
corrül, nde mandilil andüy aniüng nej. 32 Ich
leaam imeajtsan nguineay tarang mintaj a
Lot. 33 Sitiül aljane ngo mayar sandeac cos
imbol mambiyaw nej nipilan, wüx apman-
deow apmamongoch xeyay ngo majneaj,
ngome apmamb tiül cielo. Nganüy sitiül
aljane ngo mapiüng wüx masey mandeow
cos ayar sandeac, nej alinoic nüt apmajlüy
xeyay najneaj tiül cielo.
34 'Aton sasaj icon, wüx aaga ongwiiüts
quiaj ijpüw almameayiw wüx noic mats,
nop apxaijnguiam, alinop apmajcueátan.
35 Átan apmajlüy ijpüw montaj teanchiülüw
nóiquian, nop apxaijnguiam, alinop apma-
jcueátan. 36 Ijpüw monxey tearangüw na-
jiüt tiül corrül, nop apxaijnguiam, alinop
apmajcueátan —aj nejiw Teat Jesús.
37 Wüx tanguiayiw aag ayaj minipilan nej,
quiaj tasajüw nej:
—Teat ¿nguiane apmajlüy aag ayaja?
—ajüw nej.
Quiaj tasaj nejiw:
—Niüng ajlüy nop nandeow, quiaj ap-
sonongom a potwit —aj nejiw Teat Jesús.

18

Nop lemben omal najtaj y nop juez

1 Condom Teat Jesús tasaj nejiw alacas
poch ngome aleaing miün, cos tandiüm
müüch leaam omeajtsüw nguineay netam
mandeacüw maquiüjpüw Teat Dios, mata-
jcüw orar meáwan nüt nde paxiüm. 2 Quiaj
tapiüng:
—Tajlüy noic cambaj, ajlüy quiaj nop
nejaw wüx asoeteran, ngo majiür lasta nipi-
lan, at ngo mimbol mandüy Teat Dios. 3 Tiül
aaga cambaj quiaj alquiaj nop najtaj lem-
ben omal, lambójan amb quiaj masaj aaga
naxey mandondoch noic moncüy. 4 Pero
aaga naxey quiaj ngo mandiüm. Ndójwüx
tapiüng nejáyan quiaj: "Masey ngo najiür
lasta nipilan, aton ngo nimbol nandüy Teat
Dios; 5 nganüy sanarang leaw netam wüx
mimoncüy aaga lemben omal najtaj quiaj,
wűxan nganaw müüch xic najcüy cos olea-
jleájan ningüy", —aw.
6 Quiaj tapiüng Teat Jesús:
—Inguiayiün nguineay tapiüng aaga ngo
majneaj nejaw wüx asoeteran quiaj. 7 ¿Jow
icona cuane ipiüngana? ¿Jow Teat Dios
ngondom mambeol leaw monyamb neje,
montün nej ocueaj nüt ongwiiütsa? ¿Ng-
wüy ipiüngana nequiy mambeol nejiwe?
8 Xique sasaj icon, nej ngome apmequiy
mambeol nejiw. Jow wüx aliüc Teat Naxey,
¿quia apmaxom wüx iüt nipilan leaw aliün
mayacüw omeajtsüw wüx neje? —aw Teat
Jesús.

Jesús tandeac wüx nop fariseo, at wüx nop nesap tomiün

9 Condom tandeac alinoic poch Teat Jesús
manguiayiw leaw apiüngüw nejiw xeyay
najneaj arangüw, ngo matnejiw jangan-
tanej nipilan. Tapiüng:
10 —Tajlüy ijpüw monxey, nop fariseo,
alinop nesap mitomiün cambaj. Tambüw
tiül nadam nangaj iüm metajcüw orar.
11 Aaga fariseo wüx tataag orar, lombó-
jan, atcüy tapiüng: "Süüch ic gracias Teat
Dios, cos xique ngo mat xic jangantanej
nipilan leaw moneed, monrang ngo ma-
jneaj, monjiür pálwüx montaj; aton ngo
mat xic aaga nesap mitomiün cambaj quiaj.
12 Xique saíünd ijmbüw tiül noic seman;
aton sayac xechech aaga diezmo naw tiül
meáwan leawa saxom", aw. 13 Nganüy aaga
nesap mitomiün cambaj miünquiájan lem-
bej, ngo mandiüm maxaing omal majaw
cawüx, atoltol mal míünd nej, tapiüng:
"¡Teat Dios, xique nerangas ngo majneaj,
ijiür xic lasta Teat!" aw. 14 Xique sasaj
icon aaga naxey nesap mitomiün cambaj
quiaj, apmajtsor najneajay omeaats cos
Teat Dios tanguiay nej andeac. Nganüy
aaga fariseo ngwüy. Atquiaj ajlüy cos jane
nelombojchay, nicuajind nej, apmamon-
goch monxing. Nganüy jane ayaag nicua-
jind nej, Teat Dios apmapiüng, najneajay
arang —aw Teat Jesús.

Taquiüraab mamb namix nine majawüw Teat Jesús
(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

15 Condom taquiüraab niüng ajlüy Teat
Jesús tegüy namix nine matepeayiw nej
majend nej omalüw. Minipilan nej wüx
tajawüw aag ayaj, tapots maliquiaw mon-
quiiüb namix nine. 16 Quiaj Teat Jesús tapaj
minipilan nej masaj:

—Ijchan miünüw a namix nine niüng sajlüy, nde mepalan. Jangantanej apmajmel tiül micambaj Teat Dios netam majlüy atnej ajcüwa namix nine cam. 17 Naleaing sasaj icon jane andiüm majmel tiül micambaj Teat Dios, sitiül ngo mandiüm marang atnej nop nine, nómban ngondom majlüy tiül —aj nejiw Teat Jesús.

Nop nejiür xeyay tomiün tandeac aweaag Teat Jesús
(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

18 Nop nenajiüt tiül judíos tatün manguiay Teat Jesús, tasaj:

—Teat, sajaw ique najneaj irang. Nganüy isaj xic Teat, ¿cuane netam narang, nguineay alndom napac meáwan nüt tiül cielo? —aj.

19 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—¿Neol tepiüng xique nerangas najneaja? Nejinguind nipilan ngo marang najneaj; áagan Teat Dios arang najneaj. 20 Ique lamenguiay leaw andiüm Teat Dios, cos apiüng: "Nde mejiür minajtaj; nde membiy nipilan; nde merneed; nde merwaiich; iyar andeac miteat, mimüm" —aj nej Teat Jesús.

21 Quiaj tasaj nej aaga naxey quiaj:

—Teat, meáwan aag ayaj sayac wüx ximeaats nde sajngot miün —aj nej.

22 Wüx tanguiay aag ayaj Teat Jesús, quiaj tasaj:

—Alíünan alinoic nganaw merang. Quiür inüüb leaw almejiür, condom imbaag ombeat meaach leawa nipilan ngo majiür, quiaj apmejiür tiül cielo xeyay nembeatmbeat, ndoj tewiün mendüüb xic —aj.

23 Aaga naxey wüx tanguiay aag ayaj ngo majneaj mayaag, tamix omeaats, ngo mandiüm mandrooch ombas leaw ajiür, cos nop nej nejiür xeyay. 24 Wüx Teat Jesús tajaw amix omeaats aaga naxey, quiaj tapiüng:

—¡Xowüy laél majmeliw tiül micambaj Teat Dios ajcüwa monjiür xeyay! 25 Más ngo maél nop camello mamong amb tiül owil nots ndiüc, ngo matnej aél ocueajiw a nipilan monjiür majmeliw tiül micambaj Teat Dios —aw.

26 Meáwan leawa tanguiayiw aag ayaj tapiüngüw:

—Sitiül atquiaj ajlüy, ¿jane alndom maw wüx asoet neje? —awüw.

27 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Leaw nipilan nómban ngondom marang, Teat Dios alndom marang —aj nejiw.

28 Condom tasaj nej teat Pedro:

—Teat, xicona tacueatasan meáwan leaw tajiürasan para nandüjpiün ic —aj nej.

29 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Naleaing sasaj icon, ngo majlüy nejinguind macueat aniüng nej, miteat nej, mimüm nej, micoj nej, michiig nej, mintaj nej, micual nej, para majlüy tiül micambaj Teat Dios, 30 leaw ngome apmüünd majiür alinomb meáwan leawa tacueat ningüy wüx aaga iüt cam, at alinoic nüt apmüünd mapac meáwan nüt tiül cielo —aj nej.

Tandüy wüx mapiüng apmambiyaran
(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

31 Condom Teat Jesús tawün ninguiün quiriw ajcüwa gajpiüp minipilan nej, tasaj:

—Nganüy tabaats matüchiiüts Jerusalén. Quiaj apmajlüy atnej lamapiüngüw mondeac andeac Teat Dios nguineay apmarangüch wüx ombas a Teat Naxey. 32 Cos apmayacüch teowixaw napeay miün nipilan; apmitsojow nej mandeacüw ngo majneaj wüx ombas; apmateontsüw wüx ombas nej onts ombeayiw nejiw. 33 Apmatoliw, condom apmambiyaw nej nómban. Ndoj, wüx er nüt apmapac alinomb —aj nejiw Teat Jesús.

34 Pero nejiw ngo maxomüw omeajtsüw wüx aag ayaj, ngo majawüw cuane wüx amb apiüng; cos ngo müjndiw majawüw.

Teat Jesús tüüch majneaj nop somb tiül Jericó
(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

35 Teat Jesús wüx laliüc mapeay tiül cambaj Jericó, alquiaj nop naxey nesomb alchetem mbeay tiiüd teatüneay. 36 Aaga naxey quiaj wüx tanguiay xeyay nipilan teamong, quiaj tatün manguiay cuane najlüy. 37 Quiaj tasoic Teat Jesús naw Nazaret namong amb quiaj. 38 Condom tepaj napac:

—¡Teat Jesús, micual David, ijiür xic lasta! —aw.

39 Quiaj taliquiaw nej leaw monmong ombas, macueat apaj. Pero nej tayac wüx alquiriw apaj, tapiüng:

—¡Micual David, ijiür xic lasta! —aw.

40 Quiaj Teat Jesús lembet, tapiüng mamb
majanüch aaga naxey quiaj. Wüx tapeay
niüng ajlüy nej, tatün manguiay, tasaj:
41 —¿Cuane ipiüng, teat? —aj.
Quiaj tasaj nej aaga naxey:
—Teat, sandiüm meaach majneaj xini-
iüg, sandiüm naxom najaw —aj nej.
42 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Nganüy apmexom mejaw; lerneaj cos
teyac imeaats wüx xique —aj nej.
43 Andűüban rat oniiüg, condom tandüüb
mamb Teat Jesús, tüüch gracias Teat Dios.
At meáwan nipilan wüx tajawüw aag ayaj
tandeacüw najneaj wüx Teat Dios aton.

19

Zaqueo tandiüm majaw Teat Jesús

1 Condom Teat Jesús tapeay Jericó, ta-
mong amb tiül cambaj. 2 Alquiaj nop naxey
nejiür xeyay tomiün, nenüt Zaqueo, mi-
natang ocueajiw monsap mitomiün cam-
baj. 3 Aaga Zaqueo quiaj andiüm matüch
niüng ajlüy Teat Jesús majaw. Pero ngon-
dom cos tequech oleaj, aton cos xeyay
nipilan alquiaj. 4 Leawa tarang, tecuiür
tamong ombas, tajtep noic owil xiül nenüt
sicómoro para maxom majaw, cos Teat
Jesús netam mamong amb quiaj. 5 Wüx
tatüch quiaj Teat Jesús, taxaing omal majaw
cawüx. Tajaw a Zaqueo, quiaj tasaj:
—¡Zaqueo! ¡Ernguialeateay, iriow tiüt!
Cos nganüy netam naxood iniüng —aj.
6 Almanguiay aag ayaj a Zaqueo, ajchícan
tiüt tamb mangoch Teat Jesús, apac
omeaats. 7 Meáwan nipilan wüx tajawüw
aag ayaj tapots andeacndeacüw wüx.
Tapiüngüw Teat Jesús laámb maxood
aniüng nop nerang xeyay ngo majneaj.
8 Pero Zaqueo witiüt lembem masaj Teat
Jesús:
—Nganüy Teat, leaw alnajiür sanawün
pinawan nüüch leawa ngo majiür; at sitiül
aljane aleaic lanayar ocueaj wüx sawaiich,
nganüy sanandilil nüüch alapiquiw atow
nej sayar —aj.
9 Quiaj tapiüng Teat Jesús:
—Wüx aag ayaj ajüiquich nej laáw wüx
asoet, cos aaga naxey cam aton nop
micual mixejchiiüts Abraham. 10 Teat Naxey
iün mayamb meáwan nipilan mawün wüx
asoetiw leawa landrojow tiül arangüw ngo
majneaj —aw Teat Jesús.

Gajpowüw monrang najiüt tüjndiw tomiün (Mt. 25:14-30)

11 Wüx laliüc mapeayiw Jerusalén, quiaj
Teat Jesús tandeac alinoic poch masaj
ajcüwa nipilan quiaj müüch nejiw ma-
jawüw ngome laliüc matüch aaga nüt wüx
Teat Dios apmajlüy wüx micambaj nej.
12 Condom tasaj nejiw:
—Tajlüy nop naxey netamtam ajlüy nipi-
lan, tamb tiül noic cambaj miünquiaj mayar
minajiüt nej marang natang nenajiüt, cas
tandilil. 13 Wűxan nganaw mamb, tapaj
gajpowüw monrang minajiüt nej. Tüüch
anopnopoj noic tomiün xeyay nembeat,
ndoj tasaj nejiw: "Iyamban nguineay al-
ndom mexoman wüx alquiriw aaga tomiün
cam, ndoj apmeajchiün xic leaw sapeay",
aj nejiw. 14 Ajcüwa nipilan micual miíüt
nej ngo mandiümüw, ajcüyiw majawüw
nej. Áag tüjchiw mamb noic ajlüy nipilan
mapiüngüw ngo mandiümüw aaga naxey
quiaj marang natang nenajiüt tiül nejiw.
15 Masey atquiaj tarangüw, aaga naxey tayar
minajiüt nej. Ndoj tandilil andüy tiül miíüt
nej. Wüx lapeay, quiaj tapaj monrang mi-
najiüt nej leawa tüüch tomiün, majaw ngui-
tow lamaxomüw wüx anopnopoj. 16 Aaga
ombas mapeay tasaj nej: "Teat, jogüy mit-
omiün, lanaxom wüx algajpowüw", aj nej.
17 Quiaj tasaj nej aaga natang nenajiüt: "Na-
jneajay terang cos terang leaw sapiüng;
masey napateay süüch ic, ique teyamb
nguineay mexom wüx alquiriw. Nganüy
sanüüch ic mejlüy wüx gajpowüw cam-
baj", aj nej. 18 Condom wüx tapeay alinop
tasaj nej: "Teat, jogüy mitomiün, lanaxom
wüx alacoquiaw", aj nej. 19 At tasaj nej
aaga natang nenajiüt: "Nganüy sanüüch
ic mejlüy wüx acoquiaw cambaj", aj nej.
20 Quiaj tapeay alinop masaj nej: "Jogüy
mitomiün, teat. Tayacas tiül noic nine
püy. 21 Cos ximbol nandüy ic teat, sayaag
xowüy apmejcüy. Cos sajaw ique ixaing
omeaats corrül masey ngome ique ipiür, at
ique iwit masey ngome ique itendeay", aj
nej. 22 Quiaj tasaj nej aaga natang nenajiüt:
"Ngo majneaj irang, aaga poch leaw indeac
quiaj ayac isoet. Sitiül lamejaw xique nap-
atas, sawit leaw ngo nayac, at sitiül ipiüng
saxaing masey ngome xique sapiür; 23 ¿neol
ngo meyac tiül banco xetomiün? Quiaj wüx
sanapeay nayar, lamaxom wüx alquiriw",

aj nej. [24] Condom tasaj leaw aliw quiaj:
"Inojtiün ocueaj a tomiün; ijchan aaga nejiür gajpowüw", aj nejiw. [25] Quiaj tasajüw
nej: "¡Teat, aag ayaj lamajiür gajpowüw!",
ajüw nej. [26] Quiaj tasaj nejiw aaga natang
nenajiüt quiaj: "Naleaing sasaj icon, leawa
tayamb nguineay mayac wüx alquiriw, ap-
müünd xeyay; nganüy jane ngo mayamb
nguineay maxom wüx alquiriw, apmajnot
ocueaj aaga leawa tüünd", aj nejiw. [27] At
tapiüng: "Iquiüjpan miün ningüy niüng
sajlüy; imbiyan ajcüwa moncüy majaw xic
leaw ngo mandiümüw narang minatangüw
nejiw", aw a natang nenajiüt —aj nejiw
Teat Jesús.

Teat Jesús tajmel tiül Jerusalén
(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

[28] Ndoj mapiüng aag ayaj, Teat Jesús
tanaámb tamb andüy Jerusalén. [29] Wüx
laliüc matüchiw mal cambaj Betfagé, at
Betania, niüng ajlüy aaga tiüc nasoic mitiüc
Olivos, quiaj tüüch mamb ijpüw minipilan
nej. [30] Tasaj:

—Quiüran tiül aaga cambaj quiün.
Wüx apmepeayiün quiaj, apmexoman
nop quicheech bur netsaag quiaj, nganaw
müünd memas. Ichejtiün iquiüjpan miün.
[31] Sitiül aljane matün manguiay icon neol
techejtiün, isajan: "Cos Teat Naxey neech
xicon niünan najanan apmetam nej", irajan
—aj nejiw Teat Jesús.

[32] Condom ajcüwa minipilan nej tambüw,
taxomüw a bur atnej lamasaj nejiw Teat
Jesús. [33] Naleaing wüx teamachejtiw, quiaj
tasaj nejiw moneay nej:

—¿Neol techejtiün a bur quiaja? —ajüw
nejiw.

[34] Quiaj tasajüw:

—Cos Teat Naxey nesaj xicon niünan
najanan, apmetam nej —ajüw.

[35] Quiaj taquiüjpüw mamb a bur andüy
niüng ajlüy Teat Jesús. Condom tay-
acüw wüx opech a bur apixaw nejiw,
cas tatepichaw wüx Teat Jesús. [36] Quiaj
nipilan tapots mapojchiw tiüt tiül tiiüd
apixaw nejiw niüng apmamong Teat Jesús.
[37] Wüx laliüc matüchiw niüng amiücüch
tiüt mitiüc Olivos, quiaj meáwan nipi-
lan leaw almandüjpiw nej, ajcüwa mon-
yar nej aquiaach, tepajüw apac omeajtsüw,
tandeacüw najneaj wüx Teat Dios cos ta-
jawüw meáwan najneaj leawa tarang Teat
Jesús. [38] Tapiüngüw:

—¡Apac omeajtsaats cos lapeay nop leaw
iün wüx minüt Teat Dios! ¡Nej natang nena-
jiüt! ¡Najneajay ajlüy tiül cielo; najneajay
ajlüy Teat Dios! —awüw.

[39] Altiül nipilan acas fariseos, tasajüw
Teat Jesús:

—Teat, iliquiaw mapalüw ombeayiw
ajcüwa minipilan quiaj —ajüw nej.

[40] Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Xique sasaj icon sitiül ajcüwa nipilan
cam ndijchiümoj, piedra apmangochiw ap-
mendeacüw —aj nejiw.

[41] Wüx laliüc matüchiw cambaj Jerusalén,
Teat Jesús taxom majaw a cambaj, quiaj
tamix omeaats, tajiünts majaw. [42] Tapiüng:

—¡Malüy ram iniüjcan mejawan nganüy
nüt cam, ajlüy leaw alndom müüch icon
mejiüran monajneaj! Nganüy naél me-
jawan, nexotüy, ngondom mejawan. [43] Aliüc
miün nüt apmajlüy xeyay ngo majneaj ap-
matüch icon. Cos ajcüwa ijcüyiün mequiüj-
pan apmayeyiw icon tiüt; apmapalüw icon
mayacüw icon pinawan. [44] Apndajrriüm tiüt
meáwan imbiüman, ngome apmacül noic
piedra mesapüy maquiiüb alinoic. At icona
nóiquian mequiüjpan micualan apmümb
ndrom imbasan, cos ngome teyariün wüx
Teat Dios tiün mawün icon wüx —aw Teat
Jesús.

Tawün tiül nadam nangaj iüm leaw ngo metam majlüy quiaj
(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

[45] Condom Teat Jesús tajmel tiül nadam
nangaj iüm, quiaj tapots mawün meáwan
monüjpeay, mongalüy leaw aliw tiül.
[46] Tasaj nejiw:

—¿Neol ngo leaam imeajtsana nguineay
apiüng tiül Mipoch Teat Diosa? Cos apiüng:
"Saniüng ajlüy niüng alndom matajcüch
orar"; pero icona lamerangan aaga nadam
nangaj iüm cam atnej niüng axotüy mon-
eed —aj nejiw Teat Jesús.

[47] Teat Jesús nütnűtan aquiaach nipilan
tiül nadam nangaj iüm. Ajcüwa montang-
tang miteaats, at mondüy wüx aaga poch
tüünd Moisés, at monajiüt ocueaj nipilan
judío, tapots mayambüw nguineay alndom
mambiyaw nej. [48] Naleaing ngo maxomüw
cuane wüx masapüw nej, cos meáwan nipi-
lan xeyay andiümüw manguiayiw andeac
nej.

20

Tasajüw Teat Jesús nguiane ayar najiüt
(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

1 Noic nüt Teat Jesús teaquiaach nipilan
tiül aaga nadam nangaj iüm tiül Jerusalén,
teamapiüng nguineay alndom mawaran
wüx nisoet. Quiaj tapeayiw niüng ajlüy
nej montangtang miteaats, mondüy wüx
aaga poch tüünd Moisés, at natangtang
monajiüt tiül judíos. 2 Quiaj tasajüw nej:
—Isaj xicon nguiane teyar minajiüt
merang aag ayaj. ¿Jane neech ic? —ajüw
nej.
3 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Ata xique aton sanatün nanguiay icon
noic poch. Isajan xic: 4 Jow aaga Juan, wüx
tüüch yow nipilan, ¿jane ipiüngan nesaj nej
marang aag ayaja? ¿Diosa, ngwüy nipilana?
—aj nejiw.
5 Quiaj tendeacndeacüw nejeyéjan quiaj,
tapiüngüw:
—¿Cuane apmapiüngaatsa? Cos sitiül
apmapiüngaats Teat Dios neech nej miün,
quiaj apmasaj icoots: "¿Neol ngo meyariün
andeac neje?" apmaw. 6 Sitiül apmapiün-
gaats nipilan, apmambiyaw icoots cam-
baj, apmaloxiw icoots, cos meáwan nipilan
apiüngüw aaga Juan nop nendeac andeac
Teat Dios nej —awüw.
7 Tapiüngüw ngo majawüw jane neech
nej miün a Juan. 8 Quiaj tasaj nejiw Teat
Jesús:
—Ata xique aton ngo nasaj icon jane
neech xic niün narang aaga teanarang cam
—aj nejiw.

Ngo majneaj monrang najiüt
(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

9 Condom quiaj Teat Jesús tapots masaj
nipilan acas poch andüy wüx napiürüch,
tapiüng:
—Tajlüy nop naxey tapiür xeyay owil
uva tiül micorrül nej, condom nej taw quiaj
tamb xeyay nüt. Tayac teowix nipilan a
corrül quiaj. 10 Wüx tatüch a nüt mapeed-
eran a uva, quiaj aaga neneay corrül tüüch
mamb nop nerang minajiüt nej mamb ma-
jaw monrang najiüt mayar leaw aneay nej
neneay iüt. Pero tatoliw nej, ndoj tüjchiw
mandilil owíxan, ngo müjchiw nicuajind.
11 Condom aaga neneay iüt tandüy wüx
müüch mamb alinop nerang minajiüt nej.
Átan wüx tapeay quiaj angochiw miün nej,
tapots matoliw. Condom tandilil aton
owíxan, ngo müjchiw nicuajind. 12 Aaga
neneay corrül tandüy wüx müüch mamb
alinop nerang minajiüt nej. Átan wüx
tapeay quiaj, angochíwan mawüjchiw nej,
landüy wüx apmambiyaw. Tawüniw mal-
oxiw ninguiün.
13 'Ndójwüx quiaj tapiüng aaga naxey
neneay corrül: "Jow nganüy, ¿nguineay
sanaranga? Sanüüch mamb xecual, aag
xowüy sajiür lasta. Sapiüng wüx apma-
jawüw nej apmarangüw leawa nej apiüng",
aw. 14 Pero ajcüwa monrang najiüt tiül
corrül wüx tajawüw micual neneay iüt,
quiaj tapiüngüw nejíwan quiaj: "Nej aag
ayaj apmaneay aaga corrül cam. Tabaats
mambiyaats, ndoj icoots apmaneayiiüts a
iüt cam", awüw. 15 Quiaj tasapüw, tawüniw
tiül corrül, tambiyaw. ¿Cuane ipiüngan ap-
marang a neneay iüt wüx ombasüw ajcüwa
monrang najiüt quiaja? 16 Pues apmamb
mambiy nejiw, condom apmayamb alinoic
ajlüy monrang najiüt mayac teowixaw aaga
corrül quiaj —aj nejiw Teat Jesús.
Ajcüwa nipilan wüx tanguiayiw aag ayaj,
tapiüngüw:
—¡Malüy Dios ngo marang atquiaj!
—awüw.
17 Teat Jesús tajaw teombasüw nejiw,
quiaj tapiüng:
—¿Neol, cuane wüx amb apiüng tiül
Mipoch Teat Dios? niüng apiüng:
Aaga piedra leawa taloxiw ninguiün mon-
rang iüm,
nganüy laíün marang xeyay netam piedra
tiül oxing iüm.
18 Jane apmajmiüc wüx aaga piedra quiaj,
apmapol nej; pero sitiül aaga piedra quiaj
apmajmiüc wüx ombas aljane, nómban ap-
macuiaach tiüt —aw Teat Jesús.

¿Netam majwan tomiün andüy tiül Roma?
(Mt. 21:45-46; 22:15-22; Mr. 12:12-17)

19 Ajcüwa montangtang miteaats at
mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés
quiájan tandiümüw masapüw nej, cos
tayajcüw aaga andeac quiaj andüy wüx
ombasüw nejiw amb apiüng. Pero
timboloj mandüyiw nipilan, áag taton
ngo marangüw nicuajind. 20 Ndoj tüjchiw
mamb acas monxey mandacüwiw. Ajcüw
ayaj ajüic atnej najneaj arangüw, pero
ambüw mayambüw nguineay alndom
mandacüwiw, masapüw wüx, mayambüw

leaw andeac Teat Jesús, mayacüw nej
teowix natang nenajiüt. 21 Quiaj tiünüw
masajüw nej:
—Teat, sajawan ique indeac iquiaach
leaw naleaing, ngo mewaiich. At aton ique
ngo mepiüng wüx jane tiül nipilan netam,
jane ngo metam. Ique iquiaach Mipoch
Teat Dios atnej netam. 22 Nganüy isaj xicon
¿naleaing netam majwan tomiün müünd
aaga César, ngwüy ngo metama? —ajüw
nej.
23 Teat Jesús tajaw neol tatüniw nej man-
guiayiw aag ayaj, quiaj tasaj nejiw:
—¿Neol tendiüman meyacan xic wüx
naéle? 24 Ich miün noic tomiün majawaats.
¿Jane mitey alwüxe, aton jane minüt alwüx
a tomiün cama? —aj nejiw.
Quiaj tasajüw nej:
—César —ajüw.
25 Quiaj tasaj nejiw:
—Ijchan a César leaw aneay nej, aton
ijchan Teat Dios leaw aneay Teat Dios —aj
nejiw Teat Jesús.
26 Ngo maxomüw alngün poch leaw al-
ndom masapüw wüx, áag leawa tandeac
niüng teamanguiayiw nipilan. Leawa
tarang, nejiw mbayatoj manguiayiw leaw
asaj nejiw, ndijchiütójan.

Wüx apmapacaran tiül mondeow
(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

27 Condom acas saduceos tambüw ma-
jawüw Teat Jesús. Ajcüwa saduceos quiaj
apiüngüw mondeow langome apmapacüw
alinomb. 28 Tasajüw Teat Jesús:
—Teat, Moisés tarang tiül minawiig nej,
tapiüng: Sitiül nop naxey mandeow, macül
mintaj nej lemben omal, ngome tajiürüw
micualüw nejiw, quiaj michiig nej ne-
tam mengoch owix aweaag aaga lemben
omal quiaj, majiürüw micualüw majüic at-
nej micoj nej tajiür micual nej. 29 Tajlüy
ayaíw monxey nop necual nejiw. Aaga
natang nacualaran tengoch owix, ndoj
tandeow wüx nganaw majiürüw micualüw
nejiw. 30 Condom quiaj michiig nej ten-
goch owix aweaag aaga najtaj lemben omal
quiaj. Átan tandeow aaga naxey, nganaw
majiürüw micualüw nejiw. 31 Atanquiaj
tarang amb arojpüw. Ajcüw ayaíw monxey
quiaj, tengoch owix maquiiüb aaga naj-
taj, pero ngome tajiürüw micualüw ne-
jiw. 32 Ndójwüx nejay aaga najtaj tandeow.
33 ¿Jow alinoic nüt wüx apmapacaran tiül
mondeow, ngün tiül ajcüwa monxey ap-
maquiüjpüw aaga najtaja? Cos miayaíw
tengoch owixaw maquiüjpüw —ajüw nej.
34 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Nipilan tiül aaga nüt cam angoch ow-
ixaw. 35 Pero jane apmapac tiül mon-
deow mamb tiül cielo, ngome apmajlüy
atquiaj, ngome apmajlüy angoch owixeran.
36 Langondom mandeowüw alinomb, apma-
jlüyiw at nejiw ángeles, apmajlüyiw micual
nejiw Teat Dios aton, cos nej lamapacüüch
nejiw tiül mondeow. 37 Nganüy wüx aaga
apacaran tiül mondeow quiaj, nejay teat
Moisés taquiaach wüx tiül minawiig nej
niüng tapiüng tajaw noic owil nine xiül
leaw teandaab. Tiül aaga nawiig quiaj
apiüng: Teat Dios Midios Abraham, Mid-
ios Isaac, Midios Jacob. 38 Cos Teat Dios
ajaw meáwan nipilan almapac, ngo majlüy
leaw landeow nómban. Teat Dios ngome
midiosüw mondeow, nej midiosüw leaw
almapac —aj nejiw Teat Jesús.
39 Condom acas mondüy wüx aaga poch
tüünd Moisés tasajüw Teat Jesús:
—Najneajay aaga ipiüng quiaj Teat
—ajüw.
40 Quiaj lango matüntüniw manguiayiw
nej.

¿Jane mixeech a Cristo?
(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

41 Condom quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—¿Neol tapiürang wüx aaga Cristo, teat
David mixeech neje? 42 Nejay a David
tapiüng tiül aaga nawiig nenüt Salmo:
Teat Dios tasaj a Teat Naxey:
"Cheter ningüy wüx xeác,
43 leaw ndoj nayac ajcüwa moncüy majaw ic
maquiejliw micosüw nejiw timbas."
44 ¿Nguineay alndom mapiürang David mix-
eech aaga Cristo sitiül nejay David tasaj:
Teat Naxey? maj, —aj nejiw Teat Jesús.

Teat Jesús andeac wüx ajcüw mondüy wüx poch tüünd Moisés
(Mt. 23: 1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

45 Meáwan nipilan teamanguiayiw, quiaj
Teat Jesús tasaj minipilan nej, tapiüng:
46 —Nde merangan mat nejiw ajcüwa
mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés,
cos nejiw xowüy andiümüw majüyjüyiw
niüng ajlüy xeyay nipilan, asoijquiw najal-
jal apixaw nejiw. Aton xowüy andiümüw
matepeayaranüw. Ayambüw leaw najneaj

bang tiül sinagoga chetemoj quiaj. At aton
xowüy ayambüw chetemoj niüng chetejow
netamtam nipilan niüng ajlüy monet. 47 At
anojtiw aniüngüw monlemben omal mon-
taj, at meáwan leaw almajiürüw. Ndoj
andiümüw maxotüw arangüw aaga ngo
majneaj quiaj, atajcüw orar xeyay majaw
nejiw nipilan. Ajcüw ayaj ombeayíwan,
nejiw apmüjndiw mamongochiw xeyay ngo
majneaj alinoic nüt —aj nejiw Teat Jesús.

21

Ichech nop lemben omal najtaj
(Mr. 12:41-44)

1 Wüx Teat Jesús altiül nadam nangaj
iüm tajaw nipilan monjiür xeyay tomiün
nguineay teamayacüw ichechiw nejiw tiül
iquial nichech. 2 Átan tajaw nop lemben
omal müm najtaj tayac ichech nej ijquiaw
nine tomiün. 3 Ndoj quiaj tapiüng:

—Naleaing sasaj icon, aaga müm naj-
taj lemben omal quiaj, nej teyac xeyay,
ngo mat nejiw ajcüwa nipilan quiaj. 4 Cos
meáwan lamayacüw leaw nenaw ocuea-
jiw. Nganüy aaga müm najtaj quiaj tayac
meáwan leaw tajiür, masey lango majiür
ombeat üet nej —aw Teat Jesús.

Wüx apjarriüm nadam nangaj iüm
(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

5 Altiül teandeacndeacüw wüx aaga
nadam nangaj iüm nguineay ajneaj,
nguineay atsajüy ombas aaga piedra, at
cuajantanej najneajneaj nichech leaw
tayacüch tiül nangaj iüm. Wűxan
teamandeacüw wüx meáwan aag ayaj, quiaj
tasaj nejiw Teat Jesús:

6 —Meáwan aag leawa temejawan
nganüy cam, alinoic nüt apndrom ombas.
Ngome apmajlüy masey anoic piedra
nesapüy maquiiüb alinoic, cos meáwan
apmateajquich —aj nejiw.

Wüx laliüc ndrom ombas a iüt cam
(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

7 Condom quiaj tatüniw nej manguiayiw,
tasajüw:

—Teat ¿ngow apmajlüy aag ayaja?
¿Cuane apmajlüy majaraw ngow apmajlüy
aag ipiüng quiaja? —ajüw nej.

8 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Ijawan, nde mawaiich icon nejinguind.
Cos xeyay nipilan aliücüw miün, apman-
deacüw wüx xique. Altiül apmapiüngüw:
"Xique aaga Cristo, nganüy lamatüch a
nüt", apmawüw. Xique sasaj icon nde
meyariün andeacüw ajcüwa nipilan quiaj.
9 Wüx apmenguiayiün lajlüy montsoj, la-
jlüy moncüy, nde mbayameron cos atquiaj
netam majlüy ombas; naleaing nganaw
matüch a nüt ndrom ombas a iüt cam —aj
nejiw Teat Jesús.

10 Condom tandüy wüx masaj nejiw:

—Noic iüt apmajcüyiw majawüw monaw
tiül alinoic iüt. 11 Aton apmajlüy xeyay
nadam ateam, apmajlüy lop, apmajlüy mo-
nandeow tiül palpálwüx cambaj; aton ap-
majlüy xeyay monbayan. Átan apmajaraw
xeyay cuajantanej cawüx tiül cielo.

12 'Naleaing wüx nganaw majlüy meáwan
aag ayaj, apmayambüch imbasan, apn-
deaameron mayacüw icon teombasüw
monajiüt tiül sinagoga. Apmejmeliün
tiül manchiüc; apmequiürajpan niüng
ajlüyiw montangtang monajiüt. Apmem-
ongochiün aag ayaj ajcan iyariün sandeac.
13 Atquiaj icona alndom mendeacan wüx xic
nguiajantanej. 14 Nde meyamban imeajtsan
cuane apmepiüngan, nguineay alndom
meriowan wüx. 15 Cos xique sanüüch icon
poch cuane apmepiüngan; sanüüch icon
mexoman imeajtsan. Quiaj meáwan leawa
teajcüyiw majawüw icon ngondom max-
omüw cuane apmapiüngüw mangochiw
indeacan. 16 Aton miteatiün, micojon,
michijquian, icualajtsan, miamigojan,
apmayacüw icon teowixaw monajiüt.
Altiül icon apmembiyaranan. 17 Meáwan
nipilan apmajcüyiw majawüw icon ajcan
iyariün sandeac. 18 Naleaing ngome
apndrom ombas masey nots miondeats
imalan, cos teamajiür icon Teat Dios.
19 Sitiül icona apmeiücan wüx meáwan aag
ayaj, najneajay apmejlüyiün alinoic nüt,
cos apmepacan meáwan nüt tiül cielo.

20 'Wüx apmejawan a cambaj Jerusalén
laímb mayey nej tiüt soldados, quiaj al-
ndom mepiüngan lamatüch a nüt mandro-
jchich ombas. 21 Pues leaw altiül Judea
ich mecuiür andüy wüx tiüc; leaw altiül
cambaj Jerusalén ich maw quiaj; at leaw al-
tiül corrül nde mandilil andüy tiül cambaj.
22 Cos aaga nüt quiaj apmamongocharan
xeyay ngo majneaj. Netam majlüy meáwan
leawa lajlüy tiül Mipoch Teat Dios. 23 ¡Pobre
nejiw ajcüwa montaj leaw alteomeajtsüw

micualüw nejiw, at leaw ajiür nine tealeámban achech wüx aaga nüt quiaj! Apmajlüy
xeyay necoy wüx aaga iüt cam, cos Teat
Dios apmüüch mamongochiw ngo majneaj
ajcüwa nipilan cam. 24 Altiül apmande-
owüw tiül montsoj; altiül apmambüw pres
andüy tiül palpálwüx iüt; pálwüx nipilan
apmarangüw leaw andiümüw marangüw
wüx cambaj Jerusalén, leaw palaw a nüt
ocueajiw pálwüx nipilan —aj nejiw Teat
Jesús.

Wüx aliüc Teat Naxey
(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

25 Condom Teat Jesús tandüy wüx masaj
nejiw, tapiüng:
—Apmajaraw xeyay cuajantanej wüx
ocas, wüx nüt, wüx caaw, at ningüy wüx
iüt aton. Nipilan xeyay apmbayamoj, lango
majawüw cuane apmarangüw, cos apme-
terriür napac a nadam ndec, apmajlüy
nadamdam ajponch aton. 26 Altiül nipi-
lan apojniüm teombasüw cos xeyay apm-
bayamoj wüx apmajawüw leawa apmajlüy,
cos meáwan leaw almajlüy cawüx tiül cielo
apmajüyjüy. 27 Quiaj apmajaraw aaga Teat
Naxey aliüc amb tiül oic xeyay najneajay
ajlüy, ayey nej tiüt nelitlit, cos lamarang
minatang nenajiüt. 28 Wüx ijawan lawitiow
majlüy meáwan aag ayaj, ich mapac imeajt-
san xeyay, cos laliüc meriowan tiül meáwan
ngo majneaj —aw Teat Jesús.
29 Condom tasaj nejiw alacas poch andüy
wüx xiül, tapiüng:
—Ijawan nguineay arang a toc, tengwüy
cuajantanej alinoic xiül. 30 Cos wüx apt-
satsam, quiaj ajüic laliüc matüch nüt wüx
apmerraar. 31 At a nganüy wüx apmejawan
lajlüy aag lanasaj icon quiaj, quiaj apme-
jawan laliüc matüch a nüt wüx Teat Dios
apmajlüy wüx micambaj nej.
32 'Naleaing sasaj icon, meáwan aag ayaj
apmajlüy wüx aliün majlüyiw ajcüwa nipi-
lan quiaj. 33 Masey a iüt at a cielo apndrom
ombasüw, xepoch apmajlüy meáwan nüt,
ngome apndrom ombas.
34 'Ijawan wüx, nde meatmeatíü-
nan memongochiün wüx iretiün, nde
mengüniün, nde meyacan imeajtsan wüx
leaw alndom mexoman wüx aaga iüt
cam, ndot quiaj matüch a nüt. 35 Cos
wüx aaga nüt aliüc, ngome teamateotsüw
wüx meáwan nipilan ningüy wüx iüt.
36 Wüx aag ayaj netam mepacan, meáwan
ores meáwan nüt netam metajcan orar,
metüniün ocueaj Teat Dios meriowan tiül
meáwan aaga ngo majneaj leaw apmajlüy
quiaj, mejlüyiün najneajay niüng ajlüy Teat
Naxey —aw Teat Jesús.
37 Teat Jesús, noic nüt teaquiaach tiül
nadam nangaj iüm. Wüx langwiiüts taw
quiaj; tamb andüy wüx aaga tiüc nasoic
mitiüc Olivos. 38 Xeyay nipilan tiül cambaj
rawrráwan tiüt ambüw tiül nadam nangaj
iüm manguiayiw aquiaach nej.

22

Ayambüw cuane wüx masapüw Teat Jesús
(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)

1 Laliüc matüch nangos nüt ocueajiw nipi-
lan judío, aaga nasoic pascua, aaga nüt wüx
üeteran pan ngo majmel levadura. 2 Ajcüwa
natangtang miteaats at mondüy wüx aaga
poch tüünd Moisés tayambüw nguineay al-
ndom mambiyaw Teat Jesús, pero timboloj
mandüyiw nipilan.
3 Quiaj a natang nimeech Satanás tajmel
tiül omeaats a Judas Iscariote, nej nop
tiül ajcüwa gajpiüp (12) minipilan Teat
Jesús. 4 Aaga Judas quiaj tamb masaj
natangtang miteaats, at montang mona-
jiüt tiül nadam nangaj iüm, tasaj nejiw
nguineay alndom mayac teowixaw nejiw
Teat Jesús. 5 Nejiw quiaj tapac omeajtsüw,
tasajüw apmüjchiw nej tomiün. 6 Condom
nej tapiüng apmayac teowixaw nejiw; quiaj
tapots mayamb nguineay marang aag ayaj
wűxan ngo majlüy quiaj nipilan.

Teat Jesús ndójwüx üet aweaag minipilan nej
(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

7 Condom tatüch a nangos nüt wüx
üeteran pan ngo majmel levadura. Aaga
nüt quiaj netam mandeow sap majmel
marang nichech wüx pascua. 8 Quiaj Teat
Jesús tüüch mamb a Pedro maquiiüb a Juan,
tasaj:
—Quiüran ijawan cuane apmetam icoots
wüx apmetiiüts wüx nangos nüt pascua
—aj nejiw.
9 Nejiw quiaj tasajüw Teat Jesús:
—¿Nguiane ijac indiüm, Teat, namban
narangan aag ayaja? —ajüw.
10 Teat Jesús tasaj nejiw:

—Wüx apmejmeliün tiül cambaj, quiaj
apmexoman nop naxey ajoy nop ngan yow.
Indüjpiün mamb aaga najüy quiaj, apmayac
icon tinden niüng andüy quiaj. 11 Condom
quiaj apmesajan neneay iüm: "Apiüng
Teat Naxey: ¿Nguiane ajlüy niüng saxe-
jnenguenon netiün wüx pascua naquiiüb
xenipilana? aw", apmerajan. 12 Quiaj ap-
matiib icueajiün nop nadam teomeaats iüm
cawüx amb ijpüw iüm, landoj lamatajcüw
majneaj. Andüy quiaj apmeyacan üetiiüts
—aj nejiw Teat Jesús.

13 Condom quiaj tambüw. Taxomüw
meáwan atnej lamasaj nejiw Teat Jesús.
Quiaj tambüw mayacüw leaw apmüeteran
wüx nangos nüt pascua.

14 Wüx tatüch metiw, quiaj tapeay quiaj
Teat Jesús maquiiüb altigüy miapóstoles
nej. Quiaj chetetoj. 15 Wüx alchetemoj wüx
mes, quiaj tasaj nejiw:

—¡Xeyay teanandiüm net naquiiüb icon
wüx aaga pascua cam, wűxan nganaw na-
mongoch xeyay ngo majneaj! 16 Cos ningüy
ndoj, lango net naquiiüb icon alinomb wüx
pascua, leaw apmajlüyiiüts nóiquian niüng
apmajlüyiiüts maquiüjpaats Teat Dios —aj
nejiw Teat Jesús.

17 Condom quiaj taxaing noic vas, tüüch
gracias Teat Dios, ndoj tapiüng:

—Jogüy isapan inganeowan noicnoic
pite. 18 Nganüy sasaj icon, xique landoj
langome sananganeow miyow uva naqui-
iüb icon; apndom wüx apmatüch alinoic
nüt niüng apmajlüyiiüts maquiüjpaats Teat
Dios —aw.

19 Condom quiaj taxaing a pan, tüüch
gracias Teat Dios. Quiaj tambaag müüch
nejiw, tapiüng:

—Aag agüy xecuerpo, apmayacüch man-
deow mawün isoetiün. Atcüy netam
merangan para leaam imeajtsan xic wüx
—aw.

20 Atanquiaj tarang wüx landoj üetiw.
Taxaing a vas, tapiüng:

—Aag agüy xequiej, ajüiquich wüx jayats
poch lamarang Teat Dios müüch icon, cos
xequiej apmajünch tiüt mawün isoetiün.

21 'Aaga naxey leaw apmayac xic teow-
ixaw moncüy majaw xic, nganüy teasüet
anaag nóiquian wüx mes. 22 Naleaing ap-
marangüch wüx ombas Teat Naxey atnej
tanderac tanomb wüx nej. ¡Nganüy aaga
naxey leaw apmayac nej teowixaw mon-
ajiüt xeyay ngo majneaj apmamongoch!
—aw Teat Jesús.

23 Condom minipilan nej atünayej men-
guiayayej wüx jane tiül nejiw apmayac nej
teowixaw monajiüt.

Andeacndeacüw wüx jane alwüx atam ajlüy

24 Condom minipilan Teat Jesús tandeac-
ndeacüw tíülan nejiw, tapiüngüw wüx jane
tiül nejiw alwüx atam ajlüy, jane apmarang
natang. 25 Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Meáwan natangtang monajiüt tiül
meáwan iüt arangüw apatüw atnej
lamaneayiw meáwan nipilan leaw ajlüyiw
wüx. Átan ayambyambüw nguineay
manderacüw wüx nejiw majüic najneaj
arangüw. 26 Icona nde merangan atquiaj.
Tiül icona jane natang netam mayaag atnej
chingüy. Leaw najmel marang natang
tiül icona netam mambeol jangantanej.
27 Ngwüy, cuane ipiüngan, ¿ngün más
netam ajlüye? Sapiüng aaga apchetem
mayambüch üet nej; ngome aaga neyac
nüeteran wüx mes. Nganüy xique sajlüy
naquiiüb icon atnej nop neyac nüeteran
wüx mes, atnej nop nerang minajiütan.

28 'Icona ijlüyiün mequiüjpan xic meáwan
nüt wüx samongoch cuajantanej naél. 29 Cos
atnej Xeteat Dios lamüüch xic narang
natang nenajiüt, ata xique sanüüch icon
merangan natang nóiquian mequiüjpan
xic, 30 para metiiüts manganeowaats
nóiquian wüx xemes ninguiün niüng
sanarang natang. Átan apchetemeron
niüng chetejow montangtang monajiüt,
mejawan wüx asoetiw ajcüwa gajpic ajlüy
nipilan monaw tiül micual micualüw Israel
—aj nejiw Teat Jesús.

Pedro apmapiüng ngo majaw jane Teat Jesús

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

31 Condom Teat Jesús tasaj a Pedro:

—Simón, Simón inguiay, cos Satanás
minatang nimeech teamatün icon, tea-
mandiüm mayac icon tiül naél, atnej
ajwüch trigo maw osaab. 32 Xique
lanatün ocueaj Teat Dios mambeol ic ngo
mecueat iyac imeaats wüx nej, atquiaj
wüx apmendilil apmembeolüw micojow
michijquiaw —aj.

33 Quiaj tasaj nej a Simón:

—Xique teat, sajlüy namb naquiiüb
ic nguiajantanej, masey majmeliür tiül
manchiüc, masey mambiyaw icor —aj nej.
34 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Naleaing sasaj ic, Pedro, gallo apmepaj
nganüy leaw ndoj mepiüng arojmbüw ip-
iüng ngo mejaw jane xic —aj nej.

Laliüc majlüy xeyay ngo majneaj

35 Condom Teat Jesús tatün manguiay ne-
jiw:
—Jow wüx tüjchiüs icon meamban ngo
mejoyiün morral, ngo mejoyiün iquial
tomiün, ngo mesoijquiün napüic, ¿tetam
icon aleaic leaw nómban ngome tejiürana?
—aj nejiw.
Quiaj tapiüngüw:
—Nicuajind, Teat —awüw.
36 Condom quiaj tasaj nejiw:
—Nganüy, leaw ajiür morral ich majoy,
at iquial tomiün. Sitiül nop ngo majiür
espada, ich manüüb micamix nej man-
gal nots. 37 Cos sasaj icon xique netam
marangüch wüx ximbas atnej lasanderac
wüx tiül Mipoch Teat Dios, cos apiüng:
"Tayacüch atnej nop nerang ngo majneaj",
aw. Meáwan leawa lasanderac wüx quiaj,
netam majlüy atnej —aj nejiw.
38 Quiaj tasajüw nej:
—Teat, alningüy ijtsüw espada —ajüw.
Quiaj tasaj nejiw:
—¡Lajlüy, atówan ayaj! —aj nejiw.

Teat Jesús ataag orar tiül Getsemaní
(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

39 Condom Teat Jesús taw quiaj maqui-
iüb minipilan nej, tamb andüy wüx mi-
tiüc Olivos atnej mbójan marang. 40 Wüx
tapeayiw quiaj, tasaj minipilan nej:
—Itüniün ocueaj Teat Dios, ngana aleaic
marang wüx imbasan nimeech —aj nejiw.
41 Condom quiaj tacueat nejiw Teat Jesús,
tamb tajüy atow nej atüch niüng alndom
majlos noic piedra. Quiaj taquieel tiüt
micos nej masaj Teat Dios, 42 tapiüng:
—Teat, ngwüy alndom mamóngan wüx
ximbas meáwan naél leaw aliüc miün; ique
ijaw Teat, ngome leawa xique sandiüm, cos
leaw ique ijaw netam —aw.
43 Condom quiaj tapeay nop ángel imiün
tiül cielo mambeol nej, müüch nej apac.
44 Cos Teat Jesús xeyay tamix omeaats, ngo
macueat matün ocueaj Teat Dios; taw xeyay
minalil nej, ancatectec tiüt atnej quiej.
45 Wüx ndot mataag orar, quiaj witiüt
tamb majaw minipilan nej. Almajngot ma-
jaw almameayiw, cos laŭmb apacüw, xeyay
amix omeajtsüw. 46 Quiaj tasaj nejiw:
—¿Neol tapots imeayiüna? ¡Ipacan,
itüniün ocueaj Teat Dios, quiaj ngondom
marang nicuajind wüx imbasan nimeech!
—aj nejiw.

Aquiüjpüw mamb Teat Jesús
(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

47 Tenguialeámban andeac Teat Jesús,
quiaj ajngot noic ajlüy nipilan, aaga Ju-
das ombas nej; nej nop nej tiül ajcüwa
gajpiüp (12) apóstoles. Wüx tajngot, nóm-
ban atüch Teat Jesús macheech mimboy
nej. 48 Condom Teat Jesús tasaj a Judas:
—¿Atquiaj lameteots metiib ndeaam
Teat Naxeye, wüx apmecheech mimboy
neje? —aj.
49 Minipilan nej wüx tajawüw aag ayaj,
quiaj tapiüngüw:
—Teat, ¿natsojon naquiüjpan naag es-
pada? —awüw.
50 Condom nop minipilan Teat Jesús tamb
mangoch nop nerang minajiüt natang
miteaats, tandooig miác olaag. 51 Quiaj Teat
Jesús tasaj nej:
—¡Ijlűyan, icueat, ich majlüy! —aj.
Condom quiaj tarreeg olaag aaga naxey
quiaj, tataag majneaj nómban. 52 Quiaj tasaj
ajcüwa montangtang miteaats, at mon-
lüy wüx nadam nangaj iüm, at montang-
tang teat xeech monajiüt tiül nejiw, leawa
tiünüw masapüw nej:
—¿Cuane imbichan espada maquiiüb
a tocots xiül quiaj, tewiünana mesapan
xique? ¿Neol, jowa xique need xique?
53 Meáwan nüt samb tiül nadam nangaj
iüm. ¿Neol ngo mesapan xique? Nganüy
cos lamatüch a nüt merangan aag ayaj,
at nimeech lamüünd marang atquiaj —aj
nejiw.

Pedro apiüng ngo majaw jane Teat Jesús
(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

54 Condom quiaj ndeaad Teat Jesús,
taquiüraab mamb andüy aniüng minatang
miteaats. Teat Pedro tandüüb nej mamb,
miünquiájan ajngot. 55 Ajcüwa nipilan
ajalüw biümb quiaj tiül püjchiün mbeay
ombiüm minatang miteaats metsantsayej;
alchetemoj ayeyiw tiüt biümb. At a Pedro

aton tamb tsotom quiaj maquiüjpüw.
56 Alquiaj nop nüx nerang najiüt quiaj, wüx
tajaw altsotom mbeay biümb a Pedro, tajaw
majneaj, quiaj tapiüng:
—At aaga naxey quiaj aton taquiiüb aaga
Jesús —aw.
57 Aaga Pedro ngo mandiüm mapiüng
naleaing, quiaj tapiüng:
—Ngwüy müm, ngo najaw jane aag ip-
iüng quiaj —aw.
58 Ajóyan quiripite ores, quiaj tajaw nej
alinop, tasaj nej:
—Ique aton nop tiül aquiüjpüw nejiw
—aj nej.
Quiaj tapiüng a Pedro:
—Naxey, ngwüy ngome xique —aw.
59 Űüchan ores tatow ndoj masaj nej aaga
nop, quiaj tapiüng alinop:
—Naleaing, aaga naxey quiaj aton aqui-
iüb nej, cos naw Galilea —aw.
60 Aaga Pedro tandüy wüx mapiüng:
—Naxey, ngo najaw cuane ipiüng quiaj
—aw.
Tenguialeámban mandeac aag ayaj a Pe-
dro, quiaj tepaj a gallo. 61 Teat Jesús
ndiliteay majaw a Pedro. Quiaj leaad
omeaats aaga tapiüng Teat Jesús: "Sasaj
ic Pedro, aaga gallo apmepaj nganüy leaw
ndoj mepiüng arojmbüw ipiüng ngo mejaw
jane xic", maj nej. 62 Wüx leaad omeaats
aag ayaj a Pedro, taw quiaj, tapots müüch
ajiünts.

Tawüjchiw Teat Jesús
(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

63 Ajcüwa monxey monjiür Teat Jesús it-
sojayéjan nej, tatoliw nej. 64 Quiaj taoeliw
oniiüg nej, cas tapots maleambüw mitey.
Tasajüw:
—¡Isüet jane neleamb ic! —ajüw.
65 At tasajüw nej cuajantanej ngo majneaj.

Teat Jesús alniüng ajlüy monajiüt
(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

66 Wüx larraw tiüt, quiaj canchiütoj mon-
tangtang monajiüt tiül judíos, montang-
tang miteaats, átan mondüy wüx aaga poch
tüünd Moisés. Taquiüjpüw mamb Teat
Jesús andüy niüng alcanchiümoj altegüy
montang monajiüt. Quiaj tatüniw nej man-
guiayiw:
67 —Isaj xicon, ¿cuane ipiüng, ngwüy ique
aaga Cristo tapiürang aliüca? —ajüw nej.
Quiaj tasaj nejiw:
—Masey nasaj icon, icona ngome apme-
yariün sandeac. 68 Aton sitiül aleaic natün
nanguiay icon, ngome apmesajan xic,
ngome apmetsambijchan xic. 69 Naleaing,
naw wüx nganüy Teat Naxey apchetem
amb wüx miác Teat Dios, aag nerang
cuajantanej leaw almajlüy —aj nejiw Teat
Jesús.
70 Condom yajnguiat tiüt masajüw nej:
—¿Cuane ipiüng, ique micual ic Teat
Diosa? —ajüw nej.
Quiaj tasaj nejiw:
—Xique, atnej ipiüngan quiaj —aj nejiw.
71 Condom quiaj tapiüngüw:
—¡Cuane tenguialeámban macüli-
iüts manguiayiiüts, cos anguiayayoots
nguineay andeac! —awüw.

23

Teat Jesús alteombas Pilato
(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

1 Condom quiaj tambüw meáwan nejiw
maquiüjpüw mamb Teat Jesús andüy niüng
ajlüy a Pilato. 2 Wüx tapeayiw quiaj tapots
mayacüw asoet, tapiüngüw:
—Aaga naxey cam taxomasan tea-
maquiaach nipilan nde marangüch leaw
netam marangüch. Apiüng ngo metam
majwan tomiün müünd a César. Ngome
áagan ayaj, aton apiüng nej aaga Cristo
leaw lapiürang aliüc, nop minatang
nenajiüt —awüw.
3 Quiaj tatün manguiay nej a Pilato:
—¿Naleaingue, ique aaga minatang ne-
najiüt tiül cambaj Israele? —aj.
Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Naleaing teat, atnej lamepiüng quiaj
—aj nej.
4 Condom Pilato quiaj tasaj natangtang
miteaats at meáwan nipilan:
—Nicuajind nisoet ngo naxom wüx om-
bas aaga naxey cam —aj nejiw.
5 Quiaj nejiw tayambyambüw xeyay
nguineay mawaijchaw, tapiüngüw:
—Lamüüch majcüy nipilan, lamaquiaach
ngo majneaj meáwan tiül Judea, tamelich
tiül Galilea, nganüy lapeay ningüy —awüw.

Teat Jesús alniüng ajlüy Herodes

6 Wűxan tanguiay aag ayaj a Pilato, quiaj
tatün manguiay sitiül aaga naxey quiaj naw
Galilea. 7 Wüx tapiüngüw naleaing, quiaj
tüüch mamb andüy niüng ajlüy a Herodes,
cos nej natang nenajiüt tiül Galilea. Aton

aaga nüt quiaj Herodes ajlüy tiül Jerusalén.
8 Condom Herodes wüx tajaw Teat Jesús,
quiaj tapac omeaats xeyay, cos lamajiür nüt
tenguial mandiüm majaw. Xeyay laman-
guiay anderac wüx Teat Jesús nguineay
arang. Nej aton tenguial mandiüm ma-
jaw marang noic ateócan. 9 Ndoj quiaj
tapots müüch matüntün manguiay; pero
Teat Jesús ngo mendeac nómban. 10 Ajcüwa
montangtang miteaats, at mondüy wüx
aaga poch leaw nomb tarang a Moisés, aliw
quiaj aton; tatepichaw asoet nej xeyay.
11 Aaga Herodes maquiiüb misoldados nej
atsojayéjan majawüw Teat Jesús. Tasoi-
jquiw nej tiül noic najneajay napixeran
majüic atnej nop minatang nenajiüt. Aag
ayaj itsojow nej. Condom tüüch nej
mamb alinomb andüy niüng ajlüy a Pilato.
12 Ninguinüt nej a Pilato najcüy aweaag a
Herodes; nganüy wüx aaga nüt quiaj nóm-
ban ajneajiw.

Atüniw mandeow Teat Jesús
(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39—19:16)

13 Condom Pilato tapaj canchiümoj
meáwan micual cambaj, at montangtang
miteaats maquiiüb monajiüt. 14 Quiaj tasaj
nejiw:

—Icona tequiüjpan miün aaga naxey
cam. Tepiüngan nej teamaquiaach nipilan
wüx ngo majneaj. Nganüy lamenguiayiün
laímb natüntün nanguiay, ngo naxom wüx
ombas nej nicuajind nisoet leaw ipiüngan.
15 Átan a Herodes aton ngo maxom nicua-
jind, áag tüüch mandilil alinomb. Nganüy
lamejawan ngo majiür nicuajind nisoet
aaga naxey cam mandeow wüx. 16 Leaw
sanarang wüx nganüy, sanüüch majwüch,
condom sanatsambiich —aj nejiw a Pilato.

17 Tapiüng aag ayaj Pilato cos alndom
tsajmbiüm nop najlüy tiül manchiüc wüx
nangos nüt, leawa cambaj atün. 18 Quiaj nip-
ilan anyajnguian tiüt apajüw, tapiüngüw:

—¡Ngwüy nde metsambiich aag ayaj! ¡It-
sambiich a Barrabás! —awüw.

19 Aaga Barrabás quiaj, tajmel tiül
manchiüc cos tasojnong nipilan majcüyiw
majawüw monajiüt; aton nej nop nembiy
nipilan. 20 Quiaj Pilato tandüy wüx
masaj nejiw alinomb, cos xeyay tandiüm
matsambiich Teat Jesús. 21 Quiaj a nganüy
nipilan tepajüw xeyay napac, tapiüngüw:

—¡Ich mandeow wüx cruz, ich mandeow
wüx cruz! —awüw.

22 Pilato quiaj tasaj nejiw amb arojmbüw:

—Xique ngo naxom cuane ngo majneaj
arang aaga naxey cam. Ngo naxom wüx
ombas nej nicuajind nisoet mandeow wüx.
Sűpan nüüch majwüch, ndoj sanatsambiich
—aj nejiw.

23 Nejiw tepajüw napac, tapiüngüw ma-
jmel wüx cruz. Ajcan laxeyay ayajya-
jiw a nipilan maquiüjpüw montangtang
miteaats, quiaj tajlüy atnej andiümüw.
24 Quiaj Pilato tapiüng apmarang leawa ne-
jiw apiüngüw. 25 Condom quiaj tatsambiich
aaga naxey nembiy nipilan leaw tatüniw
tsajmbiüm, áag leaw tajlüy tiül manchiüc
cos tasojnong nipilan majcüyiw majawüw
monajiüt. Ndoj tayac teowixaw nejiw a
Teat Jesús marangüw wüx leaw andiümüw.

Teat Jesús tajmel wüx cruz
(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

26 Condom quiaj taquiüjpüw mamb Teat
Jesús mayacüw wüx cruz. Tenguiálan
ajüyiw, quiaj mangochiw nop naxey nenüt
Simón, naw tiül cambaj Cirene, les tajngot
imiün tiül corrül. Quiaj tüjchiw mambitic a
cruz, mandüüb mamb Teat Jesús.

27 Tandüjpiw nej mamb xeyay nipilan.
Altiül xeyay montaj teajiüntsüw teapajüw
cos xeyay amix omeajtsüw. 28 Quiaj Teat
Jesús wantsat majaw nejiw, tapiüng:

—Müm montaj monaw Jerusalén, nde
mejiüntsan wüx ximbas, ijiüntsan wűxan
icona, at wüx micualan. 29 Cos aliüc miün
nüt apmapiürang: "Najneajay ajlüy leaw
ngondom majiür micual nej, at leaw ngo
majiür nine tenguial achech." 30 Aaga nüt
quiaj nipilan apmasajüw a tiüc: "Ijmiüc
wüx ximbasan, ixot xicon", apmajüw a lom.
31 Cos sitiül alndom marangüw aag agüy
wüx nüt aliün majlüy nateaic xiül, ¿cuane
apmarangüw wüx nawaag nüt? —aw.

32 Wüx taquiüjpüw mamb Teat Jesús,
aquiüjpüw mamb ijpüw monxey leaw
xeyay ngo majneaj tarangüw; apmay-
acaranüw wüx cruz nóiquian maquiiüb.
33 Condom tapeayiw wüx Calvario, nasoic
Omal Mondeow, quiaj tayacüw wüx cruz
Teat Jesús maquiiüb ajcüw ijpüw monrang
xeyay ngo majneaj quiaj. Nop tayacüw amb
wüx miác nej, alinop amb wüx miquiamb
nej. 34 Quiaj Teat Jesús tapiüng:

—Teat Dios, nde meyac wüx imeaats aaga ngo majneaj teamarangüw cam, cos ngo majawüw cuane teamarangüw —aw.

Condom ajcüwa soldados tasuetiw wüx apix nej, membaagayej wüx. [35] Meáwan nipilan aliw quiaj teamajawüw. Monajiüt aton titsojow nej, tapiüngüw:

—Alinop mbich awün wüx; nganüy ich mewüneay wüx nejáyan quiaj, majüic sitiül naleaing nej aaga Cristo lapiürang aliüc —awüw.

[36] Átan ajcüwa soldados aton titsojow nej, tatüchiw nej müjchiw nachich vin. [37] Tasajüw:

—Sitiül ique minatang nenajiüt tiül judíos, nganüy erwüneay wüx iquiáyan quiaj —ajüw nej.

[38] Tarangüch acas poch wüx omal cruz. Aag ayaj tarangüch wüx ombeayiw griego, wüx ombeay latín, at wüx ombeay hebreo. Apiüng: "Aag agüy minatang nenajiüt ocueajiw judíos."

[39] Camüm nop tiül nejiw ajcüwa monrang xeyay ngo majneaj najlüyiw wüx cruz, itsojűyan Teat Jesús, tasaj:

—Sitiül ique aaga Cristo lapiürang aliüc, ¿neol nganüy ngo merwüneay wüx iquiáyan quiaj, mewün xicon aton? —aj.

[40] Pero aag aquiiüb nej talic nej, tasaj:

—¿Ngo mermbol mendüy Teat Diosa? Cos icora aton ajlüyiür tiül aaga naél cam. [41] Icora naleaing netam mamongochiür atcüy, cos tarangar xeyay ngo majneaj. Nganüy aaga teat naxey cam ngo marang nicuajind ngo majneaj —aj.

[42] Condom aaga naxey tasaj Teat Jesús:

—Teat Jesús, ich leaam imeaats xic wüx apmejlüy niüng irang natang nenajiüt —aj.

[43] Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Naleaing sasaj ic xecual, nganüy apmajlüyiür tiül noic najneajay cambaj nasoic paraíso —aj nej.

Wüx tandeow Teat Jesús
(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

[44] Wüx lamatüch limnüt, quiaj pojniüt nómban meáwan wüx iüt. Tiün ram lapeay tiül pinawan nchejliow nüt. [45] Nüt nómban ngo merraj, at aaga tarrang jael nepal teomeaats nadam nangaj iüm nómban chiütaw pinawan. [46] Condom Teat Jesús tepaj napac, tapiüng:

—Teat, sayac tiül iwix xeespíritu —aw.

Wüx landoj mapiüng aag ayaj, quiaj tandeow.

[47] Condom aaga natang tiül soldados, wüx tajaw meáwan leawa tajlüy quiaj, tandeac najneaj wüx Teat Dios, tapiüng:

—Naleaing, aaga naxey quiaj ngo majiür nicuajind nisoet —aw.

[48] Ajcüwa nipilan leaw tajlüyiw quiaj, wüx tajawüw meáwan nguineay tajlüy, tandilileaw atoltoliw mal miiündüw nejiw; xeyay ngo majneaj mayajcüw. [49] Nganüy meáwan leaw xowüy andeacüw maquiüjpüw Teat Jesús aliw quiaj, átan montaj leawa tiünüw imiünüw Galilea mandüjpiw nej. Naleaing miünquiájan almajlüyiw, teamajawüw nguineay teajlüy.

Tamiüraad Teat Jesús
(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

[50] Tajlüy nop naxey nenüt José, naw tiül cambaj Arimatea tiül iüt Judea, xowüy ajneaj omeaats, arang najneaj. Nej nop tiül natang monajiüt tiül judíos. [51] Aaga José quiaj teamacül majlüy tiül micambaj Teat Dios. Nej ngo majneaj majaw meáwan leawa ngo majneaj lamarangüw montangtang monajiüt. [52] Tamb majaw a Pilato matün Teat Jesús mamiüt. [53] Wüx landoj mawün wüx cruz Teat Jesús, quiaj tawinch tiül noic napixeran. Condom tamb mayac tiül noic oxiüt larangüch noic warraj tüeng tiüc. Tiül aaga oxiüt quiaj nganaw mamelichaw tiül nicuajind mondeow. [54] Tiül aaga nüt quiaj tenguial ayambüch leaw apmetam wüx nangos nüt, aton laliüc majmel nüt, quiaj amelich a nüt axoodaran.

[55] Ajcüwa montaj mondüüb miün Teat Jesús imiünüw Galilea, tambüw majawüw oxiüt. Tajawüw nguineay tapiiberan tiül a Teat Jesús. [56] Condom tawüw quiaj, tambüw mayambüw najmboc angan soex, at najmboc angan aceite. Condom taxojtüw wüx nüt axoodaran atnej apiüng tiül aaga poch leawa Teat Dios tüüch a Moisés tanomb.

24

Teat Jesús tapac taw tiül mondeow
(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

[1] Űmban arraw domingo wüx amelich seman, ajcüwa montaj tambüw niüng ajlüy oxiüt; ajoyiw mamb najmboc angan soex leawa landoj lamayambüw. At aquiüjpüw

mamb alacas montaj aton. [2] Camüm ma-
peayiw, quiaj tajawüw aaga piedra na-
palaran wüx oxiüt lango majlüy niüng tay-
acüch. [3] Quiaj tajmeliw majawüw. Teat
Jesús ngo majlüy quiaj niüng tapiiberan.
[4] Nejiw nómban mbayajow, ngo majawüw
cuane apmarangüw. Quiaj majawüw ijpüw
monxey alembemoj niüng ajlüyiw nejiw,
xowüy lalitlit apixaw nejiw. [5] Quiaj mbay-
atoj xeyay, taxequiw tiüt omalüw. Condom
ajcüwa monxey tasajüw nejiw:

—¿Neol, cuane temeyamban ningüy
niüng amiüraad mondeow? cos aaga
Teat Naxey almapac. [6] Nej ngo majlüy
ningüy cos lapac alinomb. Ich leaam
imeajtsan leaw tasaj icon wüx altiül Galilea.
[7] Cos tapiüng, aaga Teat Naxey apmajmel
teowixaw nipilan monrang ngo majneaj,
apmambiyaw nej wüx cruz. Condom wüx
er nüt apmapac alinomb, aw —ajüw nejiw.

[8] Nejiw quiaj leaad omeajtsüw wüx
aaga poch tasaj nejiw Teat Jesús. [9] Wüx
tandilileaw imiünüw niüng ajlüy oxiüt,
quiaj tambüw masajüw ajcüwa gajpanop
(11) miapóstoles Teat Jesús, maquiiüb
alacas leaw andüüb nej. [10] Ajcüwa monamb
monsaj miapóstoles Teat Jesús, ajcüw
ayaj nop María Magdalena, alinop Juana,
alinop María mimüm Jacobo, at alacas
montaj. [11] Nejiw apóstoles tapiüngüw atnej
nechachiw montaj tandeacüw a poch quiaj;
ngome tapiüngüw aag ayaj naleaing.

[12] Condom teat Pedro witiüt tamb acuiür
andüy niüng ajlüy oxiüt. Almapeay quiaj
talech onic majaw tiül oxiüt, tajaw ngo ma-
jlüy nicuajind, áagan apix Teat Jesús nawin-
charan tiül alquiaj. Quiaj a nganüy tandilil
mbayánan, ngo majaw cuane najlüy.

Tiül tiiüd andüy Emaús
(Mr. 16:12-13)

[13] Aaga nüt quiaj ijpüw minipilan Teat
Jesús aleambüw tiül tiiüd, laambüw
andüyiw tiül noic cambaj nenüt Emaús.
Ajiür coen gajpanoic (11) kilómetros naw
Jerusalén. [14] Ajcüwa nipilan quiaj tenguial
mandeacüw wüx meáwan leawa tajlüy.
[15] Nejiw tenguial mandeacüw wüx aag ayaj,
quiaj tatüch nejiw Teat Jesús, tajüyiw
nóiquian maquiüjpüw. [16] Naleaing atnej
aleaic nexot nej oniüjcüw, ngo majawüw
jane. [17] Condom quiaj tatün manguiay nejiw
Teat Jesús:

—¿Cuane wüx temendeacan tenguial
ijüyiün tiül tiiüda? ¿Neol xeyay amix imea-
jtsana? —aw.

[18] Quiaj tasaj nej nop nenüt Cleofas,
tapiüng:

—¿Neol ngwüy, íquian quiaj iltiül
Jerusalén aaga nüt cam, pero ngo mejaw
cuane tajlüy quiaja? —aj nej.

[19] Quiaj tasaj nejiw:

—¿Neol, cuane najlüy quiaja? —aj nejiw.
Quiaj tasajüw nej:

—¿Ngo menguiay leaw tajlüy wüx Teat
Jesús naw Nazarete? Nej nop nendeac
andeac Teat Dios, cuajantanej alndom
marang, aton najneajay andeac wüx
Teat Dios manguiay nipilan. [20] Naleaing
montangtang miteaats, aton monajiüt tiül
xecambajan tayacüw nej teowixaw nipilan
mayacüw wüx cruz, mandeow. [21] Xicona
tapiüngasan nej apmawün xicon wüx aaga
naél leawa meáwan nipilan judío teana-
mongochiün. Nganüy lamatüch er nüt
tatow ndoj marangüw atquiaj. [22] Nganüy
acas montaj tiül xicona teamambolojchiw
xicon; cos wüx tambüw majawüw oxiüt
ümban arraw, [23] quiaj tajawüw lango majlüy
quiaj Teat Jesús niüng tapiiberan. Ndoj
tandilileaw masajüw xicon aag ayaj. Aton
apiüngüw tajawüw ijpüw ángeles, tasajüw
nejiw aaga Teat Jesús lapac. [24] Condom quiaj
tambüw acas saquiüjpan majawüw oxiüt.
Tajawüw naleaing atnej tapiüngüw ajcüwa
montaj, cos ngo majlüy quiaj Teat Jesús
—ajüw nej.

[25] Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—¡Nguitow apac imalan! ¡Ngow
apmepiüngan naleaing meáwan leawa
tapiüngüw mondeac andeac Teat Dios!
[26] ¿Neol cuane ipiüngan, ngo metam
mamongoch atquiaj aaga Cristo leaw
lapiürang aliüca, wüx nganaw mamb andüy
tiül cielo? —aj nejiw Teat Jesús.

[27] Condom tapots müüch masaj nejiw wüx
meáwan leaw apiüng tiül Mipoch Teat Dios,
ajan wüx aaga poch leawa tüünd a Moisés,
tandüüb meáwan leaw tandeacüw wüx nej
mondeac andeac Teat Dios.

[28] Condom wüx lapeayiw tiül a cam-
baj niüng andüyiw quiaj, quiaj Teat Jesús
tajüic atnej apmamóngan. [29] Pero xeyay
tasajsajüw:

—Icül teat, macüliiüts, langwiiüts agüy,
laliüc majmel nüt —ajüw.

Quiaj tacül Teat Jesús maquiiüb nejiw,
taquiüjpüw andüy niüng acüliw. 30 Condom
wüx alchetemoj maquiüjpüw nóiquian wüx
mes, quiaj Teat Jesús taxaing a pan, con-
dom tataag orar, ndoj tambaag müüch ne-
jiw. 31 Quiaj rat oniüjcüw, leaad omea-
jtsüw majawüw jane nej. Naleaing Teat
Jesús quiaj ndrot, lango maxomüw ma-
jawüw. 32 Condom quiaj tendeacndeacüw,
tapiüngüw:

—¿Naleaing ngwüy, áag tapots apac
omeajtsar wüx aleambaats tiül tiiüd, wüx
teamasaj icor wüx Mipoch Teat Dios?
—awüw.

33 Condom aag ayaj, andilileawan tiüt,
tandüyiw Jerusalén alinomb. Taxomüw
ajcüwa gajpanop (11) miapóstoles Teat
Jesús, at meáwan minipilan nej alcanchiü-
moj maquiüjpüw nóiquian. 34 Andűüban
masoiquiw:

—Naleaing Teat Jesús lapac tiül mon-
deow, cos landoj axomayej maquiiüb teat
Simón —ajüw nejiw.

35 Condom ajcüwa ijpüw quiaj tapiüngüw
aton nguineay tandeacüw maquiüjpüw
Teat Jesús wüx aliw tiül tiiüd, at cos
naleaing tajawüw ranüy wüx tambaag a
pan.

Teat Jesús tejüiquichay tiül minipilan nej
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

36 Tealeámban mandeacüw aag ayaj, quiaj
majawüw Teat Jesús alembem pinawan
niüng ajlüyiw nejiw. Tatepeay nejiw,
tapiüng:

—Tamtámban ijlüyiüna —aw.

37 Nejiw mbayatoj xeyay, apiüngüw nejiw
nembolooch. 38 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—¿Neol mbayaterona? ¿Neol teteot-
san atquiaja? 39 Jogüy ijawan xiwix, xileaj.
Xique tan sajlüy. Isamban xic mejawan, cos
noic espíritu ngo majiür onij olaats matnej
nganüy teamejawan sajlüy cam —aj nejiw.

40 Wüx tasaj nejiw aag ayaj, quiaj tüüch
nejiw majawüw owix nej oleaj nej. 41 Nejiw
ngo majawüw cuane marangüw, mbaya-
jówan, pero apac omeajtsüw majawüw nej.
Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—¿Ijiüran ningüy nüeterana? —aj ne-
jiw.

42 Quiaj tüjchiw nej quiriw nechench cüet,
alquiriw micün xiül. 43 Tasap, tüet quiájan
niüng ajlüyiw nejiw. 44 Condom tasaj nejiw:

—Aaga leaw teajlüy cam tasajas icon
ninguinüt wüx saliün naquiiüb icon.
Tapiüngas netam majlüy atnej lasanderac
wüx tiül aaga poch leawa tüünd a Moisés
nomb, at leaw tapiüngüw mondeac andeac
Teat Dios, at tiül salmos aton —aj nejiw.

45 Quiaj tüüch nejiw majawüw ranüy
nguineay lamapiüng wüx nej tiül Mipoch
Teat Dios. 46 Tasaj nejiw:

—Atquiaj lajlüy larangüch wüx nawiig,
cos aaga Cristo leaw lapiürang aliüc netam
mambiyeran. Condom wüx er nüt apma-
pac alinomb naw tiül mondeow. 47 Netam
manderac wüx nej manguiayiw meáwan
cambaj wüx aaga iüt cam, masoiquiw
netam mayambüw Teat Dios, matüniw
ocueaj, para mawüw wüx asoetiw. Netam
memelichan mendeacan wüx nej naw tiül
Jerusalén andüy quiaj. 48 Nganüy icona
netam mejlüyiün wüx, mepiüngan meáwan
aag ayaj cos ijawan naleaing. 49 Xique
sanüüch miün leawa lamapiüng Xeteat Dios
apmüüch icon. Icülíünan ningüy tiül cam-
baj Jerusalén leaw ndoj meajndiün aag ayaj
imiün tiül cielo. Nej apmüüch icon meran-
gan cuajantanej —aj nejiw Teat Jesús.

Teat Jesús tamb andüy tiül cielo
(Mr. 16:19-20)

50 Condom quiaj tawüw tiül cambaj,
taquiiüb nejiw mamb andüy Betania. Quiaj
tandic cawüx owix nej, tatün monajneaj
müüch nejiw Teat Dios. 51 Tenguialeámban
atün monajneaj, quiaj tacueat nejiw,
tanaámb amb andüy cawüx tiül cielo.
52 Minipilan nej wüx landoj maquiejliw
micosüw nejiw mandeacüw najneajay
wüx Teat Jesús, quiaj tandilileaw andüyiw
Jerusalén, najneajay apac omeajtsüw.
53 Tanaámb ngo macueatiw ambüw tiül
nadam nangaj iüm mandeacüw najneajay
arang Teat Dios.

Najneaj nanderac leaw tapiüng
SAN JUAN
wüx Teat Cristo

Nanderac tiün marang nipilan

1 Tanomb wüx nganaw majlüy iüt,
nganaw majlüy nicuajind, pero aaga
Nanderac quiaj almajlüy. Aaga Nanderac
quiaj almajlüy maquiiüb Teat Dios; nej Dios
nej. 2 Nej ajlüy nóiquian maquiiüb Teat
Dios nde ajlüy. 3 Meáwan leaw almajlüy,
tajlüy arang nej. Nicuajind ngondom
majlüy leawa almajlüy nganüy, sitiül nej
ngo marang. 4 Nej üüch mapac meáwan
cuajantanej leaw almajlüy. Aaga neech
mapacaran quiaj, arraj nipilan atnej ran
arraj cuajantanej. 5 Aaga ran quiaj arraj tiül
pojniün; pojniün ngondom mapeniich aaga
ran quiaj.

6 Tajlüy nop naxey nenüt Juan, aaga
neech yow nipilan; nej tiün üüch nej miün
Teat Dios. 7 Aaga naxey quiaj tiün mandeac
wüx aaga almajlüy atnej ran quiaj, para
mayariw andeac nej meáwan nipilan. 8 Juan
ngome nej aaga ran quiaj. Nej tiün ma-
jüiquich cuane amb apiüng aaga ran quiaj,
jane wüx andeac. 9 Nej aaga ran quiaj
naleaing, tenguial marraj meáwan nipilan;
nej tiün wüx aaga iüt cam.

10 Aaga ran quiaj tajlüy wüx iüt cam,
pero nipilan ngo majawüw jane nej masey
nej tarang meáwan leaw almajlüy. 11 Nej
tiün tiül micambaj nej; pero micambaj nej
ngo mandiümüw nej. 12 Nganüy meáwan
monyar andeac nej, ajcüw ayaj tüjndiw ma-
jlüyiw micual nejiw Teat Dios. 13 Cos ngome
wijquiatoj awiquiach nejiw nipilan, átan
ngome aljane tandiüm majaw wijquiamoj.
Aton ngome nop naxey tandiüm majiür
micual nej. Ngwüy, nejiw micual nejiw Teat
Dios.

14 Aaga Nanderac quiaj tiün wijquiam
marang nipilan atnej icoots; at tacül
ningüy maquiüjpaats. Tajawaats nej tarang
xeyay cuajantanej najneaj. Nej arang leaw
naleaing, cos naleaing nej anopűyan micual
Teat Dios. 15 Juan tiün mandeac wüx nej,
tapiüng:

—Tandeacas wüx aaga Teat Naxey cam
wüx tapiüngas aliüc miün nop natang,
xeyay netam ajlüy, ngo mat xic; cos wüx
nganaw najlüy, nej almajlüy —aw.

16 Xeyay ajüiquich mimonajneaj nej
tiül meáwan icoots, cos nej üüch icoots
meáwan leaw netam, űüchan. 17 Aaga
ajlüyay poch tüünd teat Moisés tajlüy,
para ndom majawaats nguineay netam
marangaats. Nganüy aaga jayats poch
Teat Jesucristo tüüch icoots para alndom
majawaats cuane naleaing, at para
mayariiüts mimonajneaj nej. 18 Naleaing
nejinguind ngo maxom majaw nejay Teat
Dios. Áagan anopűyan micual nej lamajaw
cos almaquiiüb, nej ajüiquichay majaw
nguineay ajlüy.

Leawa tandeac Juan Bautista
(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

19 Atcüy tapiüng a Juan wüx ajcüwa mon-
ajiüt ocueaj nipilan judío tiül Jerusalén
tüjchiw mamb acas miteaats ata levitas,
matüniw manguiayiw wüx aaga teaman-
deac quiaj. Tasajüw:

—¿Jowa ique jan ic? —ajüw.

20 Nej ngo mawaiich, aleáingan tapiüng:

—Xique ngome aaga Cristo lapiürang
aliüc —aw.

21 Tandüyiw wüx matüniw nej man-
guiayiw:

—¿Jane ic? ¿Ngwüy ique Elíasa?
—awüw.

Juan tandüy wüx mapiüng:

—Ngwüy, ngome xique —aw.

Condom tandüyiw wüx masajüw nej:

—¿Ngwüy ique alinop nendeac andeac
Teat Diosa? —ajüw nej.

—Ngwüy —aw.

22 Condom tasajüw nej alinomb:

—Ngwüy naleaing sapiüngan, ipiüng
jane ic, isaj xicon. Cos netam napiüngan
wüx sanapeayiün niüng ajlüyiw moneech
xicon niünan. Ipiüng jan ic —ajüw nej.

23 Quiaj tasaj nejiw a Juan:

—Xique aaga nendeac tiül wajchiüc at-
nej tapiüng Isaías wüx tapiüng: "Ileaingui-
jchan mitiiüd Teat Naxey cos aliüc" —aw.

24 Ajcüwa nasoiquiw mambüw majawüw
a Juan quiaj, üüch nejiw mambüw fariseos.
25 Condom tasajüw a Juan:

—Sitiül ngome ique a Cristo, at ngome
aaga Elías, at ngome alinop nendeac andeac
Teat Dios, ¿neol tapots meaach yow nipi-
lan? —ajüw nej.

26 Quiaj tasaj nejiw a Juan:

—Naleaing ipiüngan xique süüch yow.
Nganüy almajlüy nop tíülan nipilan, icona
ngo mejawan jane nej. [27] Xique tapiüngas
aliüc miün nop natang netam ajlüy, ngo
mat xic, cos wüx nganaw najlüy, nej lajlüy.
Sayaag ngondom nacheed aonts apaj nej,
cos sayaag nicuajind xic —aj nejiw.
[28] Atquiaj tajlüy tiül cambaj Betábara
nonüt necamb lam Jordán niüng tenguial
üüch yow nipilan a Juan.

Teat Jesús atnej sap ocueaj Teat Dios

[29] Aw alinoic nüt, Juan tajaw Teat Jesús
aliüc andüy niüng ajlüy nej. Quiaj tapiüng:
—Ijawan aaga naxey aliüc quiaj. Aag ayaj
Teat Dios neech nej miün. Apmarangüch
wüx nej atnej arangüch wüx quicheech sap
nambiyaran wüx pascua, cos nej apmangüy
asoet nipilan. [30] Aag ayaj lanapiüng wüx,
cos tapiüngas: "Aliüc miün nop teat naxey
xeyay netam ajlüy, ngo mat xic. Nej ombas
majlüy, xique teoj; cos wüx nganaw najlüy,
nej almajlüy", saw. [31] Xique ngo najaw jane
nej, nguineay apmajawüw nipilan judío.
Áag tiünas nüjchiw mayariw yow —aw.
[32] At tapiüng a Juan:
—Xiquiay sajaw Nangaj Espíritu ocueaj
Teat Dios tiün imiün cielo atnej noic palom
mejquiem wüx ombas nej. [33] Xique nganaw
najaw jane nej. Pero cos aaga nesaj xic
niün nüüch yow nipilan lamasaj xic: "Wüx
apmejaw Nangaj Espíritu miün andüy wüx
ombas nop teat naxey macül wüx nej,
aag ayaj apmüüch nipilan Nangaj Espíritu
ocueaj Teat Dios." [34] Naleaing, nganüy
lanajaw Micual Teat Dios nej, cos xiquiay
tajawas atquiaj tajlüy —aw a Juan.

Teat Jesús tarriiüd acas minipilan nej

[35] Aw alinoic nüt Juan alembem quiaj
almaquiiüb ijpüw minipilan nej. [36] Quiaj
majaw aleamb quiaj Teat Jesús, tapiüng:
—Ijawan, jogüy lapeay aaga nasoic
Misap Teat Dios —aw.
[37] Ajcüwa ijpüw minipilan Juan wüx tan-
guiayiw aag ayaj, quiaj tambüw mandüjpiw
Teat Jesús. [38] Teat Jesús wantsat majaw
almandüjpiw nej, tasaj nejiw:
—¿Cuane iyamban, teat? —aj nejiw.
Quiaj tapiüngüw:
—Rabí (amb apiüng nequiaach),
¿nguiane icül? —ajüw nej.
[39] Tasaj nejiw Teat Jesús:
—Tabaatsaron mejawan —aj nejiw.
Quiaj tambüw majawüw nguiane acül.
Condom tacülíwan quiaj maquiüjpüw, cos
langwiiüts.
[40] Nop tiül aaga ijpüw quiaj leaw
tanguiayiw andeac teat Juan, condom
tandüjpiw Teat Jesús, aag ayaj teat Andrés,
michiig teat Simón Pedro. [41] Condom aaga
Andrés quiaj tsajmbiüt mayamb Simón
micoj nej, tasaj:
—Lanaxoman aaga Mesías nasoic a
Cristo, aag lapiürang aliüc —aj.
[42] Condom teat Andrés taquiiüb mamb
teat Simón majaw Teat Jesús. Wüx Teat
Jesús tajaw a Simón, quiaj tasaj:
—Ique Simón micual teat Jonás, nde
nganüy apmenüt Cefas, aag ayaj nasoic
Pedro —aj nej.

Teat Jesús tarriiüd Felipe y Natanael

[43] Aw alinoic nüt Teat Jesús tind amb
andüy tiül iüt Galilea, quiaj taxom Felipe,
tasaj:
—Mac, tabar —aj.
[44] Aaga Felipe quiaj naw Betsaida tiül mi-
cambajüw Andrés y Pedro. [45] Condom aaga
Felipe tamb mayamb Natanael. Wüx taxom
tasaj:
—Lanaxoman aaga teat naxey leaw
tanomb lamandeac wüx nej tiül aaga
nawiig tarang Moisés. At ajcüwa mondeac
andeac Teat Dios tandeacüw wüx nej. Aag
ayaj nenüt Jesús, micual José, naw cambaj
Nazaret —aj.
[46] Quiaj tapiüng Natanael:
—Jow aaga cambaj Nazaret quiaj, ¿mbich
cuane najneaj alndom maw quiaja? —aw.
Quiaj tapiüng a Felipe:
—Tabar mejaw —aw.
[47] Wüx Teat Jesús tajaw ajngot a Natanael,
quiaj tapiüng:
—Jogüy aliüc nop nipilan judío leaw
ngome áag awaiich —aw.
[48] Quiaj tasaj nej Natanael:
—¿Neol teat, nguiane meyaag ximbas?
—aj.
Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Xique tajawas ic wüx nganaw mapaj ic
Felipe, wüx alchetemear teowil toc —aj nej.
[49] Condom quiaj tasaj nej Natanael:
—Rabí, ique aaga Micual Teat Dios, ique
minatang nenajiüt tiül nipilan judío —aj
nej.
[50] Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—¿Neol, aag sasaj ic tajawas ic teowil toc teyar sandeaca? Naleaing apmejaw aliüc miün apmajlüy xeyay najneajneaj, ngome áagan ayaj —aj nej.
51 At tasaj nejiw Teat Jesús:
—Naleaing naleaing sasaj icon, nde nganüy andüy quiaj apmejawan lejquiaw nangaj cielo, apmejawan ajcüwa ángeles ocueaj Teat Dios iünüw at andilileaw niüng ajlüy Teat Naxey —aj nejiw.

2

Nengoch owix tiül Caná

1 Wüx er nüt tajlüy nop nengoch owix tiül cambaj Caná tiül iüt Galilea. Alquiaj mimüm Teat Jesús. 2 Teat Jesús maquiiüb minipilan nej tasoiquiw mambüw quiaj aton. 3 Camüm wüx tümb a vin, quiaj tasaj nej mimüm nej Teat Jesús:
—Lango majlüy vin manganeowaran —aj nej.
4 Quiaj Teat Jesús tapiüng:
—Müm, ¿neol tesaj xic atquiaja? Cos xique nganaw matüch a nüt narang cuajantanej —aw.
5 Quiaj tasoiquiw monbeol, asaj nejiw mimüm Teat Jesús:
—Irangan leaw apmasaj icon —aj.
6 Ajlüy quiaj anaíw xor iquial yow narangüch piedra. Ajcüw ayaj atam nejiw a nipilan judío wüx arangüw leawa lambójan marangüw para majlüyiw nerixix alinomb teombas Teat Dios. Ajcüwa xor quiaj ajoy ojpeacüw tengwüy gajpowüw ngan yow. 7 Condom Teat Jesús tasaj monbeol:
—Ichipichan yow a xor quiaj —aj nejiw.
Quiaj tachipichaw. 8 Ndoj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Nganüy itembiün noic pite, ijoyiün mamb, ijchan aaga najlüy wüx nengoch owix —aj nejiw.
Condom atquiaj tarangüw. 9 Wüx ndoj manganeow aaga yow narangüch marang vin, aaga najlüy wüx nengoch owix quiaj, nej ngo majaw nguia naw. Pero ajcüwa monbeol lamajawüw cos nejiw monpiow yow. Condom aaga najlüy wüx nengoch owix quiaj, tapaj aaga nench, 10 tasaj:
—Meáwan nipilan ombas mayacüw najneajay vin. Wüx laxeyay anganeowaran, quiaj apmayacüw ngo majneajay vin. Nganüy a ique tepal aaga najneajay vin, ndójwüx tewün —aj nej.
11 Ninguiaj amelich arang ateócan Teat Jesús tiül aaga cambaj Caná tiül Galilea. Tüüch majaraw nguineay nej alndom marang cuajantanej. Quiaj minipilan nej tayariw nej andeac.
12 Wüx ndoj ayaj, quiaj Teat Jesús tamb andüy tiül cambaj Capernaum, taquiiüb mimüm nej, michiig nej, minipilan nej. Tacüliw quiaj acas nüt.

Jesús tawün leaw ngo metam majlüy tiül nangaj iüm
(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

13 Laliüc matüch a nüt majlüy aaga nangos nüt pascua ocueajiw nipilan judío. Quiaj tamb Teat Jesús andüy tiül cambaj Jerusalén. 14 Wüx tajmel tiül nadam nangaj iüm, taxom quiaj monüüb boy, monüüb sap, monüüb palom, at mongowüüch tomiün altsotomoj quiaj. 15 Wüx tajaw aag ayaj, quiaj tarang nots newüjchay para mewüjchay. Condom tawün meáwan tiül nadam nangaj iüm maquiüjpüw misapüw nejiw, at miboyiw nejiw. Tawiich ninguiün mitomiünüw mongowüüch tomiün; tatech ninguiün mimesüw nejiw. 16 Tasaj monüüb palom:
—¡Iwüniün ningüy aag ayaj! Nde merangan ombiüm Xeteat marang plas —aj nejiw.
17 Minipilan nej quiaj leaad omeajtsüw naleaing tarangüch tanomb niüng apiüng: “Xeyay sanajcüy, cos ngo mind najaw marangüw ngo majneaj tiül ombiüm Xeteat”, aw.
18 Condom ajcüwa nipilan judío tatüniw manguiayiw nej:
—¿Neol terang atquiaja, cuane apmejüiquich merang najawan, majüic nguiane iyar minajiüt merang atquiaja? —ajüw nej.
19 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Indrojchiün ombas aaga nangaj iüm cam, ndoj xique wüx er nüt sanawitich alinomb —aj nejiw.
20 Quiaj titsojow nej, tapiüngüw:
—Aaga nadam nangaj iüm cam tarangüch wüx ic miow anaíw (46) neat; ¿nguineay ipiüng ique apmewitich wüx er nüte? —awüw.
21 Pero Teat Jesús ngo mandeac wüx aaga nadam nangaj iüm quiaj. Nej tandeac andüy wüx ombas nej. 22 Wüx Teat Jesús tapac alinomb imiün tiül mondeow, quiaj minipilan nej leaad omeajtsüw aaga poch leaw tandeac quiaj. Aton tayariw tayacüw

wüx omeajtsüw leawa nomb tarangüw
mondeac andeac Teat Dios, at aaga poch
tasaj nejiw Teat Jesús.

Teat Jesús ayaag omeajtsüw meáwan nipilan

23 Wüx Teat Jesús altiül Jerusalén tiül
nangos nüt pascua, xeyay nipilan tayariw
leaw nej aquiaach cos tajawüw meáwan
ateócan leaw nej tarang. 24 Naleaing Teat
Jesús ngo masap ombas majaw nejiw, cos
ajaw nguineay ajlüyiw meáwan. 25 Nej
ngo metam nejinguind masaj nej nguineay
omeaats nipilan, cos nej lamajaw nguineay
omeaats meáwan nipilan.

3

Teat Jesús tandeac aweaag Nicodemo

1 Tajlüy nop naxey tiül fariseos nenüt
Nicodemo. Nej nop nenajiüt tiül nipilan
judío. 2 Aaga naxey quiaj tamb majaw Teat
Jesús noic ongwiiüts. Tasaj:
—Rabí, sajawan Teat Dios tüüch ic
mewiün mequiaach xicon; cos nejinguind
ngondom marang ateócan atnej ique irang
sitiül ngome Teat Dios ambeol nej —aj.
3 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Naleaing naleaing sasaj ic, sitiül aljane
ngo wijquiam alinomb, ngome apmajlüy
tiül xenipilan majaw micambaj Teat Dios
—aj nej.
4 Quiaj Nicodemo tatün nej manguiay:
—¿Nguineay alndom nop natang nipilan
mandilil wijquiam alinomba? ¿Mbich al-
ndom majmel teomeaats mimüm nej ali-
nomb wijquiama? —aj nej.
5 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Naleaing naleaing sasaj ic, sitiül nop
nipilan ngo wijquiam alinomb naag yow
y Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, aag
ayaj ngondom majmel tiül micambaj Teat
Dios. 6 Leaw micual cambajiüt, cambajiüt
nej; nganüy jane apwijquiam alinomb naag
Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios ajlüy at-
nej jayats wijquiam, awiquiach nej Nan-
gaj Espíritu. 7 Nde mbayamear menguiay
sasaj ic quiaj: "Netam wijquiamaran ali-
nomb", naj ic. 8 Cos iünd apep nguiajan-
tanej imiün, alndom menguiay aterriür,
pero ngo mejaw nguiane imiün, at ngo
mejaw nguiane andüy. Atquiaj ajlüy wüx
nop jayats wijquiam, awiquiach nej Nangaj
Espíritu ocueaj Teat Dios —aj nej.
9 Nicodemo tandüy wüx matün man-
guiay:
—¿Nguineay alndom marangüch atnej
ipiüng quiaja? —aj nej.
10 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Ique nop ic natang nequiaach tiül nip-
ilan judío. ¿Neol ngo mejaw wüx aag ayaja?
11 Naleaing naleaing sasaj ic, xicona sandea-
can wüx leaw sajawan naleaing, at leaw
sajawan naag xiniüjcan sandeacan man-
guiayaran. Pero icona ngo mendiüman
meyariün sandeacan. 12 Sitiül ngo meyariün
sandeac wüx leaw almajlüy ningüy wüx
aaga iüt cam, ¿nguineay apmeyariün sitiül
sanandeac wüx leaw almajlüy tiül cielo?
13 'Nejinguind nganaw mamb andüy
cawüx tiül cielo, áag miün tiün imiün
cawüx tiül cielo, aag ayaj Teat Naxey, cos
imiün quiaj tiün. 14 Atnej tanomb tarang
Moisés tiül wajchiüc wüx taxaing nop
narangüch ndiüc mayac cawüx wüx nots
xiül, atanquiaj apxaijnguiam Teat Naxey
mayacüch wüx cruz. 15 Pares meáwan
jangantanej leaw apmayar nej andeac,
apmapac meáwan nüt niüng ajlüy Teat
Dios.

Teat Dios xeyay andiüm meáwan nipilan

16 'Cos Teat Dios xeyay andiüm meáwan
nipilan wüx aaga iüt cam, áag tüüch
miün anopűyan Micual Nej mawün wüx
asoet jangantanej leaw apmayar nej an-
deac. Atquiaj ngondom ndrom mamb tiül
aaga xeyay ngo majneaj; pero apmapac
meáwan nüt niüng ajlüy Teat Dios. 17 Teat
Dios ngo müüch miün anopűyan Micual
nej wüx aaga iüt cam mayac asoet nipi-
lan. Ngwüy, nej tiün mawün wüx asoetiw
meáwan nipilan wüx aaga iüt cam. 18 Jane
apmayar andeac Micual Teat Dios, Teat Dios
lango mayac nej asoet; pero jane ngo mayar
andeac nej, mbich landoj lamayac nej asoet
Teat Dios, cos ngo mayar andeac anopűyan
Micual Nej. 19 Nej tiün wüx aaga iüt cam ma-
jlüy atnej ran, cos aquiaach leaw naleaing.
Pero altiül ngo mandiümüw aaga ran quiaj,
cos xeyay tandiümüw aaga pojniün niüng
alndom mexotayej marangüw ngo majneaj.
Ajcüw ayaj lamayac nejiw asoetiw Teat
Dios. 20 Meáwan ajcüw leaw andiümüw
marangüw ngo majneaj ngo mandiümüw
aaga ran quiaj, ajcüyiw majawüw, ngo
matüchiw. Cos sitiül apmambüw quiaj,

aaga ran quiaj apmajüiquich ngo majneaj
teamarangüw. 21 Nganüy monrang najneaj,
nejiw mbich ambüw niüng ajlüy aaga ran.
Quiaj ajüiquichaw nguineay arangüw na-
jneaj atnej andiüm Teat Dios —aj nej Teat
Jesús.

Juan Bautista tandeac alinomb wüx Teat Jesús.

22 Ndoj Teat Jesús taw Jerusalén tamb
andüy tiül iüt Judea aquiiüb minipilan nej.
Tacüliw quiaj acas nüt, tüjchiw yow nipilan.
23 Aton Juan tenguial üüch yow nipilan tiül
Enon, quiájan niüng ajlüy Salim cos ajlüy
quiaj xeyay yow. Xeyay nipilan apeayiw
quiaj müjndiw yow. 24 Aag ayaj tajlüy wüx
nganaw mayacüch tiül manchiüc a Juan.

25 Condom tajlüy noic mondeac tiül
nipilan judío maquiüjpüw minipilan Juan
nguineay alndom najneajay majlüyiw
majaw nejiw Teat Dios. 26 Ndoj ajcüw aaga
nipilan quiaj, tambüw masajüw a Juan:

—Rabí, ijaw nguineay teamarang aaga
naxey leaw tequiiüb nonüt necamb lam
Jordán, áag tesaj xicon wüx. Nganüy nej
aton tenguial üüch yow nipilan, meáwan
laambüw mandüjpiw nej —ajüw.

27 Quiaj tasaj nejiw a Juan:

—Nejinguind ngondom marang aag
ayaj sitiül Teat Dios najlüy tiül cielo ngo
müüch nej marang. 28 Icona tenguiayiün
wüx tapiüngas, xique ngome aaga Cristo
lapiürang aliüc. Xique tüjndiüs niün
ombas xic, nej aliüc tamiün. 29 Pues wüx
nop nench apmaquiiüb nop nüx, aaga
nench quiaj almajiür miamigo nej alquiaj
almaquiiüb nej. Wüx anguiay nej andeac
xeyay apac omeaats manguiay. Ata xique
nganüy wüx sanguiay nguineay Teat Jesús
xeyay andüjpiw nej, xeyay apac ximeaats
nanguiay, cos leaw ninguiaj netam narang.
30 Nej netam marang natang, nganüy xique
apmapateay satam.

Aaga niün imiün tiül cielo

31 'Aaga niün imiün tiül cielo, nej ajlüy
wüx meáwan leaw almajlüy. Nganüy nop
najlüy wüx iüt, aag ayaj naw wüx iüt; nej
andeac wüx leaw ajlüy wüx aaga iüt cam.
Nganüy aaga niün imiün tiül cielo, nej
ajlüy wüx meáwan almajlüy. 32 Nej andeac
wüx leaw ajaw, at andeac wüx leaw an-
guiay; pero nejinguind ngo mayar andeac
nej. 33 Jane apmayar andeac nej, aag ayaj
apmajaw naleaing andeac Teat Dios. 34 Cos
jane Teat Dios üüch miün, nej andeac leaw
andeac Teat Dios, cos Teat Dios üüch nej
Nangaj Miespíritu nej palanüy, ngo metam
mapeax. 35 Teat Dios xeyay andiüm Micual
Nej; meáwan leaw almajlüy lamayac tiül
owix nej. 36 Jane ayar andeac Micual Teat
Dios apmapac meáwan nüt niüng ajlüy Teat
Dios. Nganüy jane ngo mandiüm mayar
andeac Micual Teat Dios, ngome apmajaw
aaga apacaran quiaj cos xeyay ajcüy majaw
nej Teat Dios —aj nejiw a Juan.

4

Teat Jesús tendeac aweaag nop najtaj naw Samaria

1 Wüx Teat Jesús tajaw nguineay ajcüwa
fariseos tandeacndeacüw wüx nej cos teax-
eyay minipilan nej, aton xeyay teamüüch
yow nipilan ngo matnej Juan; 2 masey
ngome nejay Teat Jesús neech yow, minip-
ilan nej arangüw. 3 Wüx Teat Jesús tajaw
aag ayaj, quiaj taw quiaj tiül Judea, tandilil
andüy Galilea alinomb.

4 Pero netam mamong amb tiül iüt
Samaria. 5 Condom tatüch tiül noic nine
cambaj nenüt Sicar tiül iüt Samaria. Quiá-
jan mbeay cambaj ajlüy miíüt aaga Jacob
najlüy tanomb. Aaga iüt quiaj nej tüüch
José micual nej. 6 Alquiaj aaga lol pil tarang
teat Jacob tanomb. Teat Jesús cos laúmb
apac ajüy, chetet quiaj mbeay lol, laliüc
lembem nüt. 7 Quiaj tapeay nop najtaj naw
Samaria mepiow yow. Teat Jesús tasaj nej:

—Nachej tigüy miyow müm, nanganeow
—aj.

8 Minipilan nej laambüw tiül cambaj
mangalüw nüeteran. 9 Aaga najtaj naw
Samaria tasaj Teat Jesús:

—¿Neol techej xicueaj yow, teat? Cos
ique nop ic nipilan judío, nganüy xique nop
najtaj nawas Samaria. Ique ijaw nipilan
judío ngome áag andeacüw maquiüjpüw
monaw Samaria —aj.

10 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Sitiül mejaw leaw Teat Dios alndom
müüch, aton mejaw jane nechej icueaj yow,
sayaag apmetün xicueaj, condom sanüüch
ic yow leaw üüch mapacaran meáwan nüt
—aj.

11 Quiaj tasaj nej a najtaj:

—Teat, ique ngo mejiür cuane mer-
wüneay yow, nganüy aaga lol cam xeyay

nequiliüt. ¿Nguia naw apmeyar aaga yow
ipiüng quiaja? 12 Cos xexejchiün teat Jacob
tacueat müüch xicon aaga lol cam. Nej tan-
ganeow aaga yow, at micual nej, minimal
nej. ¿Jow nganüy ique, alwüx itama, ngo
matneje? —aj nej.
13 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Jangantanej apmanganeow a yow
cam apmind anganeow yow alinomb.
14 Pero jane apmanganeow aaga yow xique
sanüüch, langome apmind anganeow yow
alinomb. Cos aaga yow xique sanüüch,
apmajlüy tiül nej atnej noic lol teapacaw
müüch nej mapac meáwan nüt —aj nej.
15 Condom tasaj nej aaga najtaj:
—Teat, iich xic aaga yow ipiüng quiaj,
quiaj langome apmind sanganeow yow ali-
nomb, atquiaj ngo metam niün ningüy na-
yar yow —aj nej.
16 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Quiür ipaj minoj, iquiiüb miün —aj.
17 Quiaj tapiüng a najtaj:
—Ngo najiür xenoj —aw.
Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Naleaing ipiüng ngo mejiür minoj;
18 cos lamejiür acoquiaw. Nganüy aag alme-
quiiüb, aag ayaj ngome minoj. Naleaing
tepiüng —aj nej.
19 Camüm manguiay aag ayaj a najtaj,
quiaj tapiüng:
—Teat, sapiüng ique nop nendeac an-
deac Teat Dios. 20 Isaj xic neol xexe-
jchiün tarangüw casa Teat Dios cawüx
wüx aaga tiüc quiaj, nganüy icona nipilan
judío ipiüngan áagan tiül Jerusalén alndom
marangüch casa Teat Dios —aw.
21 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Netam meyar sandeac, müm, cos ali-
üc miün nüt wüx ngome apmetam meam-
ban wüx aaga tiüc quiaj, átan ngome ap-
metam meamban Jerusalén merangan casa
Teat Dios. 22 Icona monaw Samaria ngo
mejawan jane teamerangan casa; xicona
mbich sajawan jane sarangan casa, cos naw
tiül nipilan judío ajlüy jane apmawün wüx
asoeteran. 23 Aliüc apmatüch a nüt, aag
ayaj nganüy, cos jane naleaing ayamb Teat
Dios wüx omeaats, apmajüiquich naleaing
wüx omeaats arang, ngo mitsoj. Cos Teat
Dios aton atquiaj andiüm marangüch casa.
24 Teat Dios Espíritu nej; jane apmayamb nej
netam marang con omeaats, masey ngon-
dom maxom majaw —aj nej.
25 Quiaj tasaj nej a najtaj:
—Lanajaw aliüc Mesías, aaga nasoic
Cristo. Wüx nej apmapeay apmasaj icoots
nguineay ajlüy meáwan cuajantanej —aj
nej.
26 Teat Jesús tapiüng:
—Xique aag ipiüng quiaj, tenguial an-
deacar —aw.
27 Aliünüw wüx andeacüw, quiaj ajngotoj
minipilan Teat Jesús. Nejiw mbayajow wüx
tajawüw Teat Jesús teandeac maquiiüb nop
najtaj. Pero taton ngo matüniw nej man-
guiayiw cuane andiüm a najtaj, cuane wüx
teamandeacüw. 28 Condom quiaj taw quiaj
a najtaj, acueátan quiaj mingan nej; tamb
andüy tiül cambaj, tasaj nipilan:
29 —Macaron, ijawan nop naxey lamasaj
xic meáwan leaw lanarang. ¿Ngwüy ijaca,
aaga Cristo neje? —aj nejiw.
30 Quiaj tawüw tiül cambaj, tambüw ma-
jawüw Teat Jesús. 31 Wüx nipilan nganaw
mapeayiw quiaj, minipilan nej teamasajüw
nej:
—Teat, mac iret —ajüw.
32 Nej tasaj nejiw:
—Xique sajiür süet, icona ngo mejawan
cuane —aj nejiw.
33 Condom minipilan nej tapots atünayej
menguiayayej:
—¿Ngwüy, aljane tajamiün üet neje?
—awüw.
34 Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:
—Icona apac imeajtsan wüx landoj
iretiün, xique apac ximeaats wüx sarang
leaw Xeteat Dios tüüch xic niün narang,
cos sandiüm nandondoch minajiüt nej.
35 Icona wüx lapiürüch corrül ipiüngan:
“Wüx lamatüch apiquiw caaw, quiaj apxai-
jnguiam omeaats corrül”, irawan. Nganüy
xique sasaj icon: Netam mejawan a corrül,
cos nganüy lajneaj xaijnguiam omeaats
corrül. 36 Jane arang xenajiüt maxaing
sapiür, sanangüy alinoic nüt, cos aaga
arang quiaj apmajlüy meáwan nüt. Aaga
nepiür, maquiiüb nexaing omeaats corrül,
apmapac omeajtsüw nóiquian. 37 Ningüy
ajüic naleaing leaw apiürang: “Pálwüx
nepiür, pálwüx nexaing”. 38 Xique lanüüch
icon meamban merangan xenajiüt. Aag
ayaj apmajlüy atnej wüx nop mayambüch
mamb maxaing omeaats corrül, masey
ngome nej nepiür; cos pálwüx nesaj nipilan
wüx xique, nganüy icona ipeánan mesajüw
mayambüw xic —aj nejiw Teat Jesús.

[39] Xeyay nipilan monaw tiül aaga
cambaj tiül iüt Samaria tayariw andeac
Teat Jesús wüx tanguiayiw andeac aaga
najtaj, cos tapiüng: “Tasaj xic meáwan
leaw lanarang”, maw. [40] Wüx tapeayiw
quiaj monaw tiül aaga cambaj quiaj,
tapots masajüw Teat Jesús macül quiaj
maquiüjpüw. Quiaj tacül quiaj ic nüt.
[41] Xeyay nipilan tayariw nej andeac wüx
tanguiayiw nejay Teat Jesús tenguial
aquiaach. [42] Condom tasajüw a najtaj:

—Nganüy mbich lanayariün andeac nej
cos nejay tanguiayasan andeac, ngome áa-
gan leaw tesaj xicon wüx nej. Nganüy
sajawan naleaing nej aaga Cristo leaw
lapiürang aliüc mawün wüx asoet nipilan
meáwan wüx iüt —ajüw nej.

Teat Jesús tamongoch iün andeow micual nop nenajiüt

[43] Wüx tamong ic nüt quiaj, Teat Jesús
taw Samaria, tamb andüy Galilea. [44] Masey
nejay Teat Jesús tandeac nguineay nop
nendeac andeac Teat Dios ngome andiüram
tiül miíüt nej, nganüy nej apmandilil
mandüy quiaj alinomb. [45] Wüx tapeay
tiül Galilea, apac omeajtsüw majawüw nej
monaw quiaj, cos nejiw laiünüw Jerusalén
aton majawüw nangos nüt pascua. Ta-
jawüw quiaj meáwan leaw nej tarang wüx
nangos nüt.

[46] Condom Teat Jesús tandilil alinomb
andüy cambaj Caná tiül Galilea, niüng
ninguinüt tangowüüch yow marang vin.
Ajlüy tiül cambaj Capernaum nop natang
nenajiüt ocueaj cambaj, xeyay iün andeow
micual nej. [47] Aaga naxey quiaj wüx tan-
guiay Teat Jesús lapeay Galilea imiün Judea,
tamb matüch quiaj majaw. Tapots matün
ocueaj Teat Jesús mamb aniüng nej ma-
mongoch iün andeow micual nej, cos lax-
eyay, laliüc mandeow. [48] Quiaj tasaj nej Teat
Jesús:

—Icona sitiül ngo mejawan ateócan
ngome apmeyariün sandeac —aj.

[49] Naleaing aaga nenajiüt xeyay tatün
ocueaj Teat Jesús, tasaj:

—Teat, ich majmiüc imal imeaats, tabar
wűxan nganaw mandeow xecual —aj nej.

[50] Condom quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Quiür ijtsor, micual lajneaj —aj.

Aaga naxey tayar andeac Teat Jesús,
quiaj tajtsor. [51] Wüx laámb apmapeay
aniüng nej, tambüw mangochiw nej mimos
nej, tapiüngüw:

—Micual lajneaj —ajüw nej.

[52] Condom quiaj tatün manguiay nejiw
cuame ores tajneaj micual nej. Quiaj
tapiüngüw:

—Tim lanchejliow nüt tacueat müüch
nej nerraar, quiaj tajneaj —awüw.

[53] Quiaj leaad omeaats aaga naxey,
naleaing aaga ores wüx tasaj nej Teat Jesús:
“Micual lajneaj”, maj nej. Quiaj aaga naxey
tayar andeac Teat Jesús maquiiüb meáwan
leaw alaniüng nej.

[54] Aaga leaw tarang Teat Jesús wüx
tandilil andüy Galilea imiün Judea, aag ayaj
amb ijmbüw ateócan lamarang quiaj.

5

Tajneaj nop ndron ombas tiül Betesda

[1] Wüx ndoj ayaj lamatüch a nüt wüx nip-
ilan judío ajiürüw noic nangos nüt. Quiaj
Teat Jesús tamb alinomb andüy Jerusalén.
[2] Ajlüy quiaj tiül Jerusalén noic apal ombeay
cambaj niüng among sap. Alquiaj noic
nadam oniiüg yow, minüt nej Betesda tiül
ombeayiw nipilan judío. Ayey nej tiüt aco-
quiaw iüm ngo majiür owil. [3] Ajlüyiw quiaj
xeyay moniün andeow: altiül nesomb, al-
tiül necoex, altiül ndron ombas ngondom
majüy. Teamacüliw ngow, cojores apmen-
dalalüy a yow quiaj. [4] Cos nguiajnguiaj iün
nop ángel ocueaj Teat Dios maól a yow,
ndoj jane ombas apmajmel tiül a yow quiaj
apmajneaj iün andeow. [5] Alquiaj nop naxey
lamajiür nimiow gajpopeac (38) neat iün
andeow. [6] Teat Jesús tajaw alpiiüm quiaj,
lamajaw lamajiür xeyay neat iün andeow a
naxey quiaj, quiaj tasaj:

—¿Ngwüy indiüm mejneaja? —aj.

[7] Quiaj tasaj nej aaga niün andeow:

—Teat, ngo najiür jane mayac xic tiül
yow wüx apmendalalüy. Cos wüx lasamb
sanajmel, quiaj lajmel alinop ombas nej
—aj nej.

[8] Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Witiür, ixaing mitec ijüy —aj.

[9] Andűüban ajneaj a naxey quiaj, taxaing
mitec nej, tajüy. Pero cos aaga nüt quiaj,
noic nüt axoodaran, [10] quiaj ajcüwa mona-
jiüt tiül judíos tasajüw aaga naxey lajneaj
quiaj:

—Nganüy nüt axoodaran, ngondom
mexaing mejoy mitec —ajüw.

11 Quiaj tasaj nejiw aaga naxey:
—Aaga neech xic najneaj, nej nesaj xic:
“Ixaing mitec, ijüy” —aj xic.
12 Quiaj tatüniw nej manguiayiw:
—¿Jane aaga nesaj ic: “Ixaing mitec,
ijüye”? —ajüw nej.
13 Naleaing aaga naxey quiaj ngo ma-
jaw jane netaag nej majneaj, cos tajlüyiw
quiaj xeyay nipilan, nganüy Teat Jesús laáw
quiaj. 14 Condom Teat Jesús taxom nej tiül
nadam nangaj iüm. Tasaj:
—Ijaw nganüy lerneaj, nde mendüy wüx
merang nisoet, ngana maxom ic alinoic
xeyay ngo majneaj —aj nej.
15 Condom tamb a naxey quiaj masaj
ajcüwa monajiüt tiül judíos Teat Jesús ne-
taag nej majneaj. 16 Quiaj ajcüwa monajiüt
tajcüyiw majawüw Teat Jesús, tayambüw
ombas mambiyaw cos arang cuajantanej
wüx nüt netam maxoodaran. 17 Condom
Teat Jesús tasaj nejiw:
—Xeteat meáwan nüt arang najiüt, ata
xique aton —aj nejiw.
18 Quiájan ajcüwa monajiüt tandiümüw
mambiyaw nej cos ngome áagan arang wüx
nüt axoodaran, pero cos tayac atnej Dios
nej wüx tapiüng miteat nej Teat Dios.

Leaw Micual Teat Dios alndom marang

19 Condom quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Naleaing naleaing sasaj icon, Micual
Teat Dios ngondom marang nicuajind arán-
gan; nej arang leaw ajaw arang miteat nej.
Cos meáwan leaw arang miteat nej, átan
micual nej alndom marang aton. 20 Teat
Dios xeyay andiüm Micual Nej, üüch nej
majaw meáwan leawa nej teamarang; al-
iüc miün apmüüch majaw alngün xeyay
najneaj leawa icona apmbayameron me-
jawan. 21 Cos Teat Dios apacüüch mondeow,
atquiaj Micual Nej aton apmapacüüch jane
nej andiüm. 22 Ngome nejay Teat Dios
apmayac asoeteran, meáwan ayaj lamayac
teowix Micual Nej. 23 Atquiaj meáwan nipi-
lan netam marangüw casa Micual Nej atnej
arangüw casa Teat Dios. Jane ngo mandiüm
Micual Teat Dios, átan ngo mandiüm Teat
Dios, cos Teat Dios neech nej miün.
24 ’Naleaing sasaj icon: Jane apmayac
omeaats wüx manguiay sandeac, aton ma-
yar andeac aaga neech xic niün, nej apma-
pac meáwan nüt, lango majmel asoet.
Apmapac meáwan nüt niüng ajlüy Teat
Dios. 25 Naleaing sasaj icon, aliüc apmatüch
a nüt, aag ayaj nganüy, wüx mondeow
apmanguiayiw andeac Micual Teat Dios.
Jane apmanguiay mayar andeac apmapac.
26 Teat Dios üüch mapacaran, atquiaj Micual
Nej aton alndom müüch mapacaran, cos
atquiaj üüch nej Teat Dios marang. 27 At
lamüüch majaw wüx asoeteran cos nej Teat
Naxey. 28 Nde mbayameron menguiay-
iün aaga sasaj icon cam, cos aliüc miün
nüt wüx meáwan mondeow apmanguiayiw
nej andeac. 29 Jane tarangüw najneaj ap-
mawüw tiül mondeow mapacüw meawan
nüt tiül cielo; nganüy monarang ngo ma-
jneaj apmapacüw aton majmel asoetiw ne-
jiw.

Ajlüy nejüiquich jane nej Teat Cristo

30 ’Xique ngondom narang nicuajind
sandíüman xique, sarang leawa sasoic.
Wüx xique sayac asoet aljane, sayac leaw
naleaing nej tarang. Xique ngo nateots
narang sandíüman xique, sarang leaw
andiüm Xeteat Dios, cos nej tüüch xic niün.
31 Sitiül xiquiáyan quiaj teanandeac wüx
leaw alndom narang, alndom mapiürang
aag ayaj ngo membeat. 32 Ajlüy nop
nendeac naleaing wüx xique nguineay
alndom narang. Xique sajaw leaw nej
andeac wüx xique, aag ayaj xeyay nembeat.
33 Icona teajchiün mambaran niüng ajlüy
Juan matüniw manguiayiw nej. Leaw
nej tapiüng wüx xique aag ayaj naleaing.
34 Xique ngo metam xic aljane mapiüng
jane xic. Aag ayaj sasaj icon cos sitiül
apmeyariün sandeac apmeriowan wüx
isoetiün. 35 Aaga teat Juan tajlüy atnej nots
najquiol teatitit andaab marraj nipilan.
At icona tapac imeajtsan acas nüt wüx
tarraj icon cos tenguiayiün aquiaach nej.
36 Xique sajiür cuane nejüiquich jane xic;
aag ayaj alwüx ambeat, ngome áagan leaw
tapiüng a Juan. Meáwan leawa xic sarang,
leaw tüjndiüs niün narang, ajüiquich
majaw naleaing Teat Dios neech xic niün.
37 Aaga Teat neech xic niün quiaj, aton
lamandeac wüx xique; masey icona ngo
menguiayiün andeac nej, ngo mexoman
mejawan. 38 Meáwan andeac nej ngo
macül wüx imeajtsan, cos ngo mendiüman
meyariün andeac aaga leawa Teat Dios
tüüch miün. 39 Icona xeyay ipacan wüx
meteowan Mipoch Teat Dios cos ipiüngan
quiaj alndom mepacan meáwan nüt tiül

cielo. ¿Neol ngo mejawana, tiül Mipoch
Teat Dios andeac wüx xique? 40 Naleaing
icona ngo mendiüman meyariün sandeac
nüüch icon mepacan meáwan nüt tiül cielo.
41 'Xique ngo nayamb nipilan marangüw
xic casa ombeayíwan. 42 Xique sayaag im-
basan, sajaw icona ngo mendiüman Teat
Dios. 43 Jogüy xique tiünas, tüüch xic
niün Xeteat Dios, pero icona ngo me-
yariün sandeac. Jondot miün nop nejáyan
quiaj, aag ayaj mbich apmeyariün andeac
nej. 44 ¿Nguineay icona apmeyariün an-
deac Teat Dios sitiül mbich meaw ilom-
bochayon icoyónan quiaj? Cos ngo mey-
acan wüx imeajtsan meyamban mandeac
najneaj wüx imbasan Teat Dios. 45 Nde
mepiüngan xique sanayac isoetiün niüng
ajlüy Xeteat Dios; cos leaw arang atquiaj,
aag ayaj a poch tüünd Moisés leaw ipiüngan
indüjpiün. Aag ayaj ajüiquich nguineay
irangan. 46 Jondot naleaing iyariün an-
deac Moisés, apmeyariün sandeac aton, cos
Moisés tapiüng wüx xique. 47 ¿Nguineay
apmeyariün sandeaca, sitiül andeac teat
Moisés ngo meyariün? —aj nejiw Teat
Jesús.

6

Teat Jesús tüüch üetiw acoquiaw mil monxey

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

1 Noic nüt Teat Jesús tamb andüy necamb
nadam yow Galilea, aaga nasoic Tiberias
aton. 2 Xeyay nipilan tandüjpiw nej mamb
cos lamajawüw tarang xeyay ateócan, ta-
mongoch iün andeow xeyay moniün an-
deow. 3 Condom Teat Jesús tamb andüy wüx
nop tiüc chetet quiaj maquiiüb minipilan
nej. 4 Laliüc matüch aaga nangos nüt pascua
ocueajiw nipilan judío. 5 Wüx Teat Jesús
taxaing omal majaw aliücüw xeyay nipilan,
quiaj tasaj a Felipe:

—¿Nguiane apmangalaats nüeteran
müjchiiüts metiw meáwan ajcüwa nipilan
quiaja? —aj.

6 Aag ayaj tandeac cos andiüm majaw
cuane apmapiüng a Felipe, cos Teat Jesús
lamajaw cuane apmarang. 7 Quiaj tasaj nej
a Felipe:

—Teat, masey majlüy ijquiaw coic miow
(200) tomiün denario majon pan, ngome
apmatüch nejiw nequirquiriw —aj nej.

8 Condom quiaj alinop minipilan nej Teat
Jesús, aaga Andrés michiig a Simón Pedro,
tapiüng:

9 —Alningüy nop nench ajiür acoquiaw
pan cebada alijpüw nine cüet. Pero ¿ngui-
tow apmawiül aaga atoyay nipilan quiaja?
—aw.

10 Condom quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Isajan meáwan chetemoj —aj nejiw.

Cos niüng almajlüyiw ajlüy xeyay nine
nateaic soex, quiaj chetetoj tiüt, atüch
tam acoquiaw mil monxey. 11 Quiaj Teat
Jesús taxaing aaga acoquiaw pan; condom
wüx landoj müüch gracias Teat Dios, quiaj
tambaag müüch minipilan nej. Condom
minipilan nej tajineaw müjchiw meáwan
ajcüwa nipilan. Atanquiaj tarang wüx aaga
cüet aton, tüüch nejiw leaw tandiümüw.
12 Condom wüx lapaxiow üetiw, quiaj tasaj
minipilan nej:

—Ixainguiün meáwan leawa nenaw,
ngondom majcueat tiüt nicuajind —aj
nejiw.

13 Almümb maxainguiw, leaw nenaw
üetiw tiül aaga acoquiaw pan cebada leaw
tajlüy, chipiüt gajpiüp (12) nchep. 14 Ajcüwa
nipilan almajawüw aaga ateócan lamarang
Teat Jesús quiaj, tapiüngüw:

—Naleaing, nejay aaga nendeac andeac
Teat Dios leaw netam miün ningüy wüx iüt
cam —awüw.

15 Nej a Teat Jesús wüx tajaw andiümüw
masapüw nej mayacüw marang minatang
nenajiüt ocueajiw nejiw, quiaj taw quiaj
anopűyan. Tamb andüy miünquiaj tiül tiüc.

Teat Jesús tajüy teomal yow

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

16 Wüx langwiiüts, quiaj minipilan nej
Teat Jesús tawüw tiüt tambüw andüyiw
mbeay aaga nadam yow. 17 Lapojniowüy,
nganaw mapeay quiaj Teat Jesús, quiaj
tajtepiw tiül nop müx mamongoj a
yow quiaj andüyiw cambaj Capernaum.
18 Condom quiaj taw noic nadam iünd
xowüy lapac, tayac nadamdam omal yow.
19 Wüx lamiünquiaj ambüw, quiaj tajawüw
Teat Jesús laliüc matüch nejiw, teajüy amb
teomal yow. Quiaj mbayatoj. 20 Nej tasaj
nejiw:

—Nde mbayameron, xique, ngome al-
jane —aj nejiw.

21 Nejiw apac omeajtsüw, quiaj
tatepichaw nej tiül müx, camüm mayajcüw
lapeayiw niüng andüyiw quiaj.

Nipilan tayambüw Teat Jesús

22 Ajcüwa nipilan tacülíwan necamb
yow aaga ongwiiüts quiaj. Wüx rat tiüt
tealeámban mayambüw quiaj Teat Jesús;
cos tajawüw ambüw tiül müx minipilan
nej nejíwan quiaj, pero Teat Jesús ngo
mamb; aton cos áagan a müx tajlüy
quiaj. 23 Aliünüw quiaj niüng Teat Jesús
tatün ocueaj Teat Dios metiw ajcüwa
nipilan quiaj; quiaj apeayiw quiaj acas
müx imiünüw tiül cambaj Tiberias. 24 Wüx
tajawüw naleaing ngo majlüy quiaj Teat
Jesús átan minipilan nej, quiaj tajtepiw
tiül ajcüwa müx quiaj, tambüw andüyiw
Capernaum mayambüw Teat Jesús.

Jesús, aaga pan üüch mapacaran

25 Wüx tapeayiw necamb aaga nadam yow
quiaj, quiaj taxomüw Teat Jesús, tasajüw:
—Rabí ¿ngüt tepeay ningüye? —ajüw.
26 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Naleaing sasaj icon, sajaw tenguial
meyamban xic cos paxiüt iretiün, ngome
teameyamban xic cos ijawan neol alndom
narang cuajantanej. 27 Netam merangan
najiüt meyamban cuane meatiün. Pero nde
meyacan imeajtsan wüx leaw alndom mex-
oman ningüy wüx iüt cos ngome apmaíüc,
apmamong najen. Netam meyamban leawa
ngome apmamong: aaga neech mapacaran
meáwan nüt niüng ajlüy Teat Dios. Aag ayaj
Teat Naxey apmüüch icon, cos Teat Dios
lamayac teowix nej marang aag ayaj —aj
nejiw.
28 Condom quiaj tatüniw manguiayiw nej:
—¿Cuane netam narangana? ¿Nguineay
alndom narangan leaw Teat Dios andiüma?
—awüw.
29 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Leaw andiüm Teat Dios majaw meran-
gan, aag ayaj meyariün andeac jane üüch
miün —aj nejiw.
30 Condom quiaj tasajüw nej:
—¿Cuane alndom merang najawan para
nayariün indeaca? Jow nganüy, ¿cuane
apmeranga? 31 Cos xexejchiün tüjndiw
nüeteran wüx tajlüyiw tiül wajchiüc, atnej
apiüng tiül Mipoch Teat Dios: "Tüjndiw
nüeteran imiün cielo" —ajüw nej.
32 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Naleaing sasaj icon, ngome mixe-
jchiün Moisés neech nejiw a nüeteran quiaj;
nejay Xeteat Dios neech nejiw. Nganüy
nej lamüüch icon leaw najneajay nüeteran
imiün tiül cielo. 33 Cos nüeteran leawa Teat
Dios üüch nganüy, aag ayaj tüüch miün
imiün tiül cielo, para meáwan nipilan wüx
iüt mapacüw meáwan nüt —aj nejiw.
34 Condom tasajüw nej:
—Teat, iich xicon aaga nüeteran ipiüng
quiaj —ajüw nej.
35 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Xique aaga nüeteran alndom müüch
mapacaran meáwan nüt. Cos jane aliüc
niüng sajlüy langome apmind üet; jane
apmayar sandeac langome apmind anga-
neow yow alinomb. 36 Naleaing landoj
nasaj icon, pero cos icona ngo meyariün
sandeac masey lamejawan xic. 37 Meáwan
leaw Xeteat Dios üüch xic majlüy xenipilan
nejiw, nejiw aliücüw niüng sajlüy, xique
ngome sanawüniw. 38 Xique tiünas xim-
iün cielo narang leaw andiüm aaga neech
xic niün, ngome xiün narang leaw xique
sandiüm. 39 Xeteat Dios, aag neech xic
niün, nej ngo mandiüm majaw ndrom nop
tiül nejiw leaw nej lamüüch xic; leawa
nej andiüm, aag ayaj napacüjchiw alinoic
nüt. 40 Leaw Xeteat Dios andiüm, aag ayaj
meáwan jane apmajaw Micual nej mayar
andeac, apmapac meáwan nüt; xique sana-
pacüjchiw alinoic nüt —aj nejiw Teat Jesús.
41 Quiaj ajcüwa monajiüt tiül nipilan
judío tapots andeacndeacüw ngo majneaj
wüx Teat Jesús cos apiüng: "Xique aaga
nüeteran tiün imiün cielo", maw. 42 At
tapiüngüw:
—¿Neol, ngome aag ayaj Jesús micual
José? Icoots ajawaats jane miteat nej
mimüm nej. Jow nganüy, ¿neol tapiüng nej
imiün tiül cielo tiüna? —awüw.
43 Condom quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Icueatiün indeacndeacan quiaj.
44 Nejinguind ngondom miün niüng
sajlüy sitiül Xeteat Dios neech xic niün
ngo mambeol nej miün. Aton xique
sanapacüüch alinoic nüt majlüy niüng
sajlüy. 45 Tiül minawijquiaw mondeac
andeac Teat Dios apiüng: "Teat Dios
apmaquiaach meáwan nipilan." Atquiaj
a nganüy jane ayar andeac Teat Dios mayac
wüx omeaats aliüc niüng sajlüy.

46 'Nejinguind alinop ngo maxom majaw Xeteat Dios, aag miün leaw tiün imiün niüng ajlüy nej, nej ajaw. 47 Naleaing
naleaing sasaj icon, jane ayar sandeac aag
ayaj lamajiür mapacaran nganüy, at ap-
majiür mapacaran meáwan nüt tiül cielo.
48 Xique aaga nüeteran neech mapacaran
meáwan nüt. 49 Mixejchiün tanomb tüjndiw
nüeteran imiün cielo wüx tajlüyiw tiül wa-
jchiüc, pero tandeowüw. 50 Nganüy xique
teanasaj icon wüx leaw nüeteran tiün im-
iün tiül cielo, cos jane apmüet aag ayaj lan-
gome apmandeow. 51 Xique aaga nüeteran
almapac, tiün imiün cielo. Jane apmüet
aaga nüeteran cam apmapac meáwan nüt.
Aaga nüeteran leaw xique sanüüch, aag
ayaj xecuerpo. Cos sanandeow ingow an-
deow meáwan nipilan wüx iüt —aj nejiw
Teat Jesús.

52 Condom ajcüwa nipilan judío quiaj,
tapots andeacndeacüw tíülan nejiw,
tapiüngüw:

—¿Nguineay apiüng aag ayaj nej nüeter-
ana? ¡Mbich icoots apmatsambaats nej!
—awüw.

53 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Naleaing sasaj icon, sitiül ngo met-
samban a Teat Naxey, ngo menganeowan
miquiej nej, ngondom mepacan meáwan
nüt. 54 Jane apmatsamb xic manganeow
xequiej apmapac meáwan nüt; cos xique
sanapacüüch alinoic nüt. 55 Xique aaga
naleaing nüeteran, at xequiej aton aaga
naleaing nanganeowaran. 56 Jane apmat-
samb xic manganeow xequiej apmaw wüx
asoet nej; quiaj apmajlüy nóiquian maqui-
iüb xic, ata xique sanajlüy nóiquian naqui-
iüb. 57 Xeteat Dios neech xic niün almapac,
ata xique aton salnapac cos nej almapac.
Atanquiaj jane apmatsamb xic sanüüch
mapac meáwan nüt. 58 Xique aaga at-
nej nüeteran tiün imiün tiül cielo. Aaga
nüeteran quiaj ngome atnej Teat Dios tüüch
mixejchiiüts müetiw wüx tajlüyiw tiül wa-
jchiüc. Masey tüetiw, pero tandeowüw.
Jane apmüet aaga nüeteran sasaj icon quiaj,
apmapac meáwan nüt —aj nejiw Teat Jesús.

59 Atquiaj taquiaach Teat Jesús tiül noic
sinagoga tiül Capernaum niüng xenengue-
jow nipilan judío.

Leaw üüch mapacaran meáwan nüt

60 Wüx tanguiayiw aag ayaj, altiül minip-
ilan nej tapiüngüw:

—Aag ayaj xeyay naél. ¿Mbich jane
alndom manguiay mayac wüx omeaats aag
ayaja? —awüw.

61 Condom Teat Jesús wüx tajaw tean-
deacndeacüw wüx aag ayaj, quiaj tatün
manguiay nejiw:

—¿Ngo majneaj meyajcan aag ayaja?
62 ¿Cuane apmepiüngan ndot mejawan
landilil Teat Naxey andüy tiül cielo
niüng tajlüy nomba? 63 Áagan Nangaj
Espíritu ocueaj Teat Dios alndom müüch
mapacaran; nganüy aaga cuerpo ngondom
mambeol nicuajind. Meáwan poch leaw
lanasaj icon quiaj Nangaj Espíritu üüch
xic nendeac, ajcüw ayaj üüch mapacaran.
64 Xique sajaw ngome meáwan icona iyariün
sandeac —aj nejiw.

Tandeac atquiaj Teat Jesús cos lamajaw
jane ngo mayar nej andeac, at lamajaw jane
apmayac nej teowix monajiüt. 65 Aton tasaj
nejiw:

—Lanasaj icon, nejinguind ngondom
miün niüng sajlüy mayar xepoch sitiül
Xeteat Dios ngo mambeol nej miün —aj
nejiw.

66 Ajan quiaj xeyayiw tiül minipilan
nej tanotoj tiüt, lango mandüjpiw nej.
67 Condom quiaj Teat Jesús tatün manguiay
ajcüwa gajpiüp (12) minipilan nej:

—¿Jow icona, ngwüy indiüman meriüm-
ban mecueatiün xic atona? —aj nejiw.

68 Quiaj tasaj nej Simón Pedro:

—Teat ¿jane alinop alndom nandüjpiün?
Cos íquian quiaj indeac a poch leaw alndom
müüch mapacaran meáwan nüt. 69 Xicona
lanayariün indeac, aton sajawan naleaing
ique a Cristo lapiürang aliüc, aaga Nangaj
Micual Teat Dios almapac —aw.

70 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—¿Neol ngwüy, lanarriiüd icon gajpiüp
(12) xenipilan? Pero naleaing sajaw nop
tiül icona minipilan nej nimeech —aj nejiw.

71 Teat Jesús tandeac aag ayaj wüx om-
bas Judas, aaga micual Simón Iscariote,
cos lamajaw aaga Judas quiaj apmayac nej
teowixaw monajiüt, masey nej naw tiül a
gajpiüp (12) minipilan nej.

7

Michiig Teat Jesús ngo mayariw nej andeac

1 Wüx ndoj aag ayaj, Teat Jesús tajüy
maquiaach tíülan iüt Galilea; ngo mandiüm

mamb tiül iüt Judea, cos ajcüwa mona-
jiüt tiül judíos andiümüw mambiyaw nej.
2 Laliüc matüch nangos nüt wüx nipilan
judío arangüw namix nine nden leaaw
omeajtsüw wüx tajlüyiw tiül wajchiüc mix-
ejchiw nejiw. 3 Quiaj michiig nej Teat Jesús
tasajüw nej:

—¿Neol tecűlan ningüye? Quiür indüy
tiül iüt Judea; atquiaj minipilan monlüyiw
quiaj apndom majawüw leawa teamerang.
4 Cos sitiül nop andiüm majaraw, ngondom
marang leaw arang axotűyan. Nganüy ique
sitiül temendiüm mejaraw, ijüiquichay
nómban majawüw meáwan nipilan leaw
alndom merang —ajüw nej.

5 Ninguiaj ajüiquich nejiw michiig nej
ngo mayariw nej andeac. 6 Condom quiaj
Teat Jesús tasaj nejiw:

—Xique nganaw matüch a nüt namb
quiaj, icona ngünantanej nüt alndom
meamban. 7 Cos ngome apmajcüyiw
majawüw icon nipilan; pero ajcüyiw
majawüw xic, cos aleáingan sapaj ocueajiw
wüx arangüw ngo majneaj. 8 Quiüran icona
ijawan a nangos nüt quiaj; xique ngo namb
cos nganaw matüch namb —aj nejiw.

9 Ndoj masaj nejiw aag ayaj tacűlan tiül
iüt Galilea.

Teat Jesús tamb majaw nangos nüt

10 Condom wüx laambüw michiig nej,
ndoj Teat Jesús aton tamb Jerusalén tiül
iüt Judea majaw aaga nangos nüt quiaj,
axotűyan cos ngo mandiüm majawüw nej
nipilan. 11 Ajcüwa monajiüt tiül judíos
tayambüw nej quiaj, tapiüngüw:

—¿Wül aaga naxey? —awüw.

12 At tiül a nipilan aton tandeacndeacüw
wüx nej. Altiül tapiüngüw: "Aaga naxey
najneaj arang"; altiül tapiüngüw: "Ngo ma-
jneaj arang, xowüy awaiich nipilan", awüw.

13 Pero nejinguind ngo mandeac wüx
ombas nej manguiayaran, cos imboloj
mandüyiw monajiüt.

14 Lapeay pinawan ajlüy a nangos nüt,
quiaj Teat Jesús tajmel tiül nadam nangaj
iüm, tapots aquiaach nipilan. 15 Quiaj mbay-
atoj ajcüwa monajiüt, tapiüngüw:

—¿Nguineay tendüy aag ayaja, sitiül nej
ngo mequiajchaya? —awüw.

16 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Leawa xique saquiaach, aag ayaj
ngome xepoch; xique saquiaach leaw asaj
xic aaga neech xic niün. 17 Sitiül aljane
naleaing andiüm marang leaw andiüm
Teat Dios, nej apmajaw sitiül meáwan
saquiaach quiaj naleaing ocueaj Teat Dios,
tengwangwüy sandeácan. 18 Jangantanej
leaw andeac awűnan tiül omeaats, aag
ayaj teamayamb malomboocharan; nganüy
jane ayamb nguineay alndom manderac
najneaj wüx aaga neech nej miün, aag ayaj
andeac naleaing, ngo mawaiich.

19 '¿Neol ngwa, teat Moisés tüüch icon
aaga poch netam merangana? Naleaing
nejinguind tiül icona ngo marang atnej
tapiüng. Jow nganüy, ¿neol tendiüman
membiyan xique? —aj nejiw.

20 Quiaj tasajüw nej nipilan:

—¡Lamaxom ic nimeech! ¿Neol, jane
teamandiüm mambiy ique? —ajüw nej.

21 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Xeyay tamb wüx imeajtsan wüx
tarangas noic najneaj wüx nüt axoodaran.
22 Ipiüngan teat Moisés tüüch icon leaw
ajlüyay arangüch, aaga circuncisión, masey
ngome nejay tayac, cos nde tanomb
lamarangüw mixejchiün. Nganüy icona
itajcan circuncidar nop masey wüx nüt
axoodaran. 23 Atquiaj ajlüyay merangan
masey wüx nüt axoodaran, cos ipiüngan
netam merangan aaga poch tayac teat
Moisés. Jow nganüy, ¿neol tejcüyiün
mejawan xic cos samongoch iün andeow
nop naxey wüx nüt axoodarana? 24 Netam
mejawan nop cuane arang, ndoj cas
teyacan asoet. Nde meyacyacánan asoet
jangantanej sitiül ngo mejawan naleaing
cuane arang —aj nejiw Teat Jesús.

Teat Jesús apiüng nguiane imiün

25 Condom acas nejiw leaw monaw quiaj
tiül Jerusalén tapots andeacndeacüw wüx
Teat Jesús, tapiüngüw:

—¿Neol ngome aag ayaj leaw teamayam-
büw mambiyawa? 26 Nganüy joyaj tenguial
aquiaach nipilan, nejinguind ngo mapal
nej. ¿Ngwüy ijaca monajiüt lamapiüngüw
naleaing aaga naxey quiaj, nej aaga
lapiürang netam miüna? 27 Icootsa ajawaats
nguia naw aaga naxey quiaj, pero wüx aliüc
a Cristo lapiürang aliüc nejinguind ngome
apmajaw nguia naw —awüw.

28 Teat Jesús alquiaj teaquiaach nipilan
tiül nadam nangaj iüm; tandeac napac,
tapiüng:

—Icona ijawan jane xic; ijawan nguiane
nawas. Naleaing xique ngo niün narang
leaw sandíüman xique, tiünas cos Xeteat
tüüch xic niün. Icona ngo mejawan jane
nej, pero naleaing nej Teat Dios nej. [29] Xique
sajaw jane nej, cos nej tüüch xic niün —aw.
[30] Quiaj tandiümüw masapüw nej; pero
nejinguind ngo majntsop masap cos
nganaw matüch a nüt ndeaam. [31] Xeyay
nipilan tayariw nej andeac, tapiüngüw:
—Aaga naxey quiaj naleaing nej áag
lapiürang netam miün. ¿Mbich alndom
majlüy alinop marang ateócan atnej nej
lamaranga? —awüw.

Fariseos tasajüw mongot masapüw Teat Jesús

[32] Wüx ajcüwa fariseos tanguiayiw nip-
ilan teandeacüw najneaj wüx Teat Jesús,
quiaj nejiw maquiüjpüw ajcüwa montang-
tang miteaats tasajüw mongot monjiür
aaga nadam nangaj iüm masapüw nej.
[33] Tenguialeámban aag ayaj, Teat Jesús tasaj
nipilan:
—Áagan acas nüt sanacül ningüy naqui-
iüb icon, condom sanandilil sandüy niüng
ajlüy aaga neech xic niün. [34] Icona masey
apmeyamban xic, naleaing ngome ap-
mexoman, cos ngondom meamban niüng
sanamb —aj nejiw.
[35] Quiaj ajcüwa monajiüt tapots andeacn-
deacüw nejeyéjan quiaj, tapiüngüw:
—¿Nguiane apiüng apmamba niüng
ngondom maxomaatsa? ¿Ngwüy ijaca,
apmamb maquiaach ajcüwa icootsa
leaw tambüw tiül iüt Grecia, ngwüy
tiül alinoic iüta; ngwüy naleaingue
apmamb maquiaach pálwüx nipilana?
[36] ¿Nguineay amb aag apiüng quiaj wüx
tapiüng: "Apmeyamban xic pero ngome
apmexoman xic, cos ngondom meamban
niüng sanajlüy"? —awüw.

Yow neech mapacaran meáwan nüt

[37] Aaga nüt wüx ndojndojay nangos nüt,
wüxay chipiowaran quiaj, quiaj Teat Jesús
witiüt, tandeac napac, tapiüng:
—Sitiül aljane nind anganeow yow,
ich miün niüng sajlüy manganeow.
[38] Cos apiüng tiül Mipoch Teat Dios, jane
ayar sandeac apmajlüy atnej teapacaw
tiül omeaats nej aaga yow leaw üüch
mapacaran —aw Teat Jesús.
[39] Pues aaga yow quiaj apiüng wüx Nangaj
Espíritu ocueaj Teat Dios leaw apmüjndiw
meáwan monyar andeac Teat Jesús. Aaga
Nangaj Espíritu quiaj nganaw miün cos
Teat Jesús nganaw mandilil andüy tiül
cielo.

Nipilan ngo mandeacüw nóiquian

[40] Altiül nipilan wüx tanguiayiw aag ayaj
tapiüngüw:
—Naleaing aaga naxey quiaj nejay aaga
nendeac andeac Teat Dios leaw netam miün
—awüw.
[41] Altiül tapiüngüw:
—Aag ayaj a Cristo leawa Teat Dios
tapiüng apmüüch miün mawün asoet nip-
ilan —awüw.
Altiül tapiüngüw:
—¿Mbich tiül Galilea alndom maw quiaj
aaga Cristo? [42] Cos Mipoch Teat Dios apiüng
aaga Cristo netam majlüy nop naw tiül
acualaats mixejchiiüts David. Aton netam
maw tiül cambaj Belén niüng tanomb wi-
jquiat David —awüw.
[43] Atquiaj tajlüy, palpálwüx tandeacüw
wüx Teat Jesús. [44] Altiül tandiümüw mas-
apüw nej mamb tiül manchiüc, pero nejin-
guind ngo majntsop masap.

Monajiüt ngo mayariw andeac Teat Jesús

[45] Wüx ajcüwa mongot monjiür nadam
nangaj iüm tandilileaw niüng ajlüyiw
fariseos maquiiüb montangtang miteaats,
quiaj tatüneran manguiayaranüw:
—¿Wül, neol ngo mequiüjpan miün a
naxeye? —ajowiw.
[46] Quiaj tapiüngüw a mongot monjiür
nadam nangaj iüm:
—Nejinguind ngome áag mandeac atnej
teamandeac aaga naxey —awüw.
[47] Quiaj tasajüw nejiw a fariseos:
—¿Ngwüy, at icona aton lamawaiich
icon? [48] ¿Neol, cuane ijawan, mbich aljane
monajiüt tiül icootsa, ngwüy aljane tiül
fariseos lamayariw andeac neje? [49] Ajcűwan
a nipilan leaw ngo majawüw wüx aaga poch
tüünd Moisés, nejiw monyar andeac nej.
Nejiw cuajparüw, apmambüw tiül ngo ma-
jneaj —ajüw nejiw.
[50] Alquiaj aaga Nicodemo, áag tamb ma-
jaw Teat Jesús noic ongwiiüts, cos nop nej
fariseo aton. Quiaj tasaj nejiw:
[51] —¿Neol, nguiane tenguiayiün aag
ayaja? Sajaw ngondom mayacaats asoet

nop naxey sitiül ngome ombas mapajaats
manguiayiiüts andeac, majawaats cuane
arang —aj nejiw.
52 Quiaj tasajüw nej:
—¿Ngwüy ique aton neriow Galilea?
Iyamb, iteow tiül Mipoch Teat Dios, quiaj
apmejaw ngome áag ajlüy nop nendeac
andeac Teat Dios naw Galilea —ajüw nej.
53 Condom quiaj tacueatiw, tajtsoriw
anopnopoj.

8

Nop najtaj ndeaan wüx naxey

1 Condom Teat Jesús tamb andüy wüx
mitiüc Olivos. 2 Raw miün tiüt, quiaj tandilil
andüy tiül nadam nangaj iüm. Xeyay nip-
ilan tambüw majawüw nej; quiaj chetet
tapots maquiaach nejiw. 3 Camüm tapeayiw
quiaj mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés,
at ajcüwa fariseos. Aquiüjpüw mamb
nop najtaj asapüw wüx naxey, mayacüw
pinawan nipilan niüng ajlüy Teat Jesús.
4 Quiaj tasajüw Teat Jesús:
—Teat, aaga najtaj cam ndeaan wüx
naxey. 5 Tiül aaga poch tüünd Moisés
apiüng netam majlos mandeow ajcüwa
montaj monrang atquiaj. Jowa ique, ¿cuane
ipiünga? —ajüw nej.
6 Aag ayaj asajűwan majawüw cuane
apmapiüng, nguineay maxomüw cuane
wüx mayacüw nej asoet. Quiaj Teat Jesús
mejquiet tiüt, tapots majenchjench tiüt
owix nej. 7 Cos tanaámb matüniw man-
guiayiw nej, quiaj lembet, tasaj nejiw:
—Jangantanej tiül icona ayaag ngo ma-
jiür nisoet, nej ich malox ombas aaga najtaj
cam —aj nejiw.
8 Ndoj mejquiet tiüt alinomb, tandüy wüx
majenchjench tiüt owix nej. 9 Quiaj ajcüwa
monajiüt wüx tanguiayiw aag ayaj taya-
jcüw ngo majneaj, taxinguiaw; tawüw quiaj
nopnópan, ajan wüx leaw natang, ndójwüx
meáwan nejiw tawüw quiaj. Néjan quiaj
Teat Jesús tacül quiaj niüng ajlüy aaga naj-
taj. 10 Quiaj Teat Jesús witiüt alinomb. Wüx
tajaw néjan a najtaj aliün quiaj, quiaj tasaj:
—Müm najtaj, ¿wüliwe? ¿Neol, nejin-
guind lango mayacüw isoete? —aj.
11 Quiaj tasaj nej a najtaj:
—Ngwüy teat, nejinguind —aj nej.
Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Ata xique aton ngo nayac isoet. Quiür,
nde mendüy wüx merang nisoet —aj nej.

Teat Jesús atnej ran wüx iüt

12 Teat Jesús tandüy wüx maquiaach nip-
ilan, tapiüng:
—Xique sajlüy ningüy wüx aaga iüt cam
atnej ran. Jane andüüb xic ngome apmajüy
tiül pojniün; cos xique sanarraj mitiüjtüw
nejiw, aton apmapacüw meáwan nüt —aw.
13 Quiaj tasajüw nej ajcüwa fariseos:
—Ique indeácan aag ayaj; nguineay
sanajawan sitiül naleaing, cos wüx nop
andeac wűxan ombas nej, aag ayaj ngo
membeat —ajüw nej.
14 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Masey sandeac wűxan xique, naleaing
leaw sandeac aag ayaj nembeat; cos sajaw
nguiane ximiün tiünas, at sajaw nguiane
sandüy sanamb. Pero icona ngo mejawan
nguiane ximiün tiünas, átan ngo mejawan
nguiane sandüy sanamb. 15 Icona iyacan
asoet atnej ajlüyay merangan ningüy wüx
iüt. Xique ngo niün nayac asoet nejin-
guind. 16 Ndot xique nayac asoet aljane,
sanarang naleaing atnej netam; cos ngome
xíquian quiaj wüx sarang, saquiiüb wüx
Xeteat, aaga neech xic niün. 17 Tiül minaw-
ijquian apiüng sitiül ajlüy ijpüw monjaw
mandeacüw nóiquian leawa tajawüw, ne-
tam mayarich andeacüw nejiw. 18 Nganüy
sasaj icon xique nop nendeac leawa sajaw
wüx xique, alinop nejay Xeteat aaga neech
xic niün, nej aton apiüng wüx jane xique
—aj nejiw Teat Jesús.
19 Condom quiaj tatüniw manguiayiw nej:
—¿Nguiane almajlüy miteate? —ajüw
nej.
Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Icona ngo mejawan jane xic, átan
Xeteat ngo mejawan jane nej. Sitiül icona
mejawan jane xic, at Xeteat aton apme-
jawan jane nej —aj nejiw.
20 Atquiaj tapiüng Teat Jesús wüx tenguial
aquiaach nipilan tiül nadam nangaj iüm
niüng ajlüy iquial nichech. Nejinguind ngo
masap nej cos nganaw matüch minüt nej
ndeaam.

Niüng sanamb icona ngondom meamban

21 Condom tasaj nejiw alinomb Teat Jesús:
—Xique sanamb, icona apmeyamban
xic. Naleaing icona apmendeowan tiül
isoetiün. Niüng sanamb icona ngondom
meamban quiaj —aj nejiw.

22 Quiaj ajcüwa monajiüt tiül judíos
tandeacndeacüw wüx, tapiüngüw:
—¿Ngwüy, apmembiyay nejáyan quiaja,
áag tapiüng ngondom mambaats niüng ap-
mamba? —awüw.
23 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Icona neriowan wüx iüt; xique nawas
cawüx tiül cielo. Icona ijiüran iniüngan
ningüy; xique tiül cielo saniüng. 24 Áag tasa-
jas icon apmendeowan wüx isoetiün, cos
ngo meyariün mepiüngan naleaing xiquiay
aaga teanasaj icon wüx quiaj —aj nejiw.
25 Condom quiaj tatüniw nej manguiayiw:
—¿Neol, jane ique? —ajüw nej.
Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Landoj lanasaj icon jane xic. 26 Alndom
nasaj icon xeyay cuajantanej, at alndom
najüiquich nguineay irangan; pero ngo
metam narang, cos sandeac leaw asaj xic
aaga neech xic niün. Aag ayaj sasaj meáwan
nipilan cos sajaw aag ayaj naleaing —aj
nejiw.
27 Naleaing nejiw nómban ngo maxomüw
omeajtsüw nguineay Teat Jesús teamasaj
nejiw wüx Teat Dios. 28 Áag tasaj nejiw Teat
Jesús:
—Wüx landoj mexainguiün meyacan
cawüx aaga Teat Naxey, quiaj apmejawan
xique. Ngo narang nicuajind xiquiáyan
quiaj, xique sandeac leaw Teat Dios asaj xic
nandeac. 29 Aaga neech xic niün tanaámb
aquiiüb xic; nej nómban ngo macueat xic
cos xique meáwan nüt sarang leaw nej
andiüm —aj nejiw.
30 Wüx tandeac atquiaj xeyay nipilan
tayariw nej andeac.

Aaga naleaing nanderac quiaj alndom mawün wüx jangantanej

31 Condom quiaj Teat Jesús tasaj ajcüwa
nipilan judío leawa lamayariw andeac nej:
—Sitiül icona tanaámb meyacan wüx
imeajtsan leaw sasaj icon, apmejlüyiün
tiül xenipilan. 32 Quiaj apmejawan cuane
naleaing; ndoj aaga naleaing quiaj ap-
mawün icon wüx isotiün —aj nejiw.
33 Quiaj tasajüw nej:
—Xicona áagan Abraham xexejchiün,
ngome áag sarangan mimos aljane. Jow
nganüy ¿neol tepiüng apmewün xicon
wüxe? —ajüw nej.
34 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Naleaing naleaing sasaj icon, meáwan
nipilan leaw arang nisoet ajlüy atnej mos
ocueaj nisoet. 35 Nop mos ngondom ma-
teoraw tiül nacualaran cos aag ayaj acas
nüt acül quiaj. Nganüy nop nacualaran
meáwan nüt acül quiaj. 36 Sitiül Micual
Teat Dios apmawün icon wüx, naleaing
apmeriowan wüx nómban. 37 Xique lanajaw
icona mixejchiün Abraham; pero altiül in-
diüman membiyan xic cos ngo mind me-
yariün leawa sasaj icon. 38 Xique sandeac
leawa sajaw niüng ajlüy Xeteat; nganüy
icona irangan leawa inguiayiün asaj icon
miteatiün —aj nejiw Teat Jesús.
39 Quiaj tasajüw nej:
—Néjan quiaj Abraham xeteatiün
—awüw.
Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Sitiülme naleaing micual icon Abra-
ham, neol ngo merangan atnej tarang.
40 Nganüy icona indiüman membiyan xic
masey teanasaj icon naleaing leaw Teat
Dios asaj xic. Mixejchiün Abraham ngome
atquiaj tarang. 41 Icona indüjpiün wüx atnej
tarangüw miteatiün —aj nejiw.
Quiaj tasajüw nej:
—Xicona ngo macual xicon pálwüx;
sajiüran nop xeteatiün, aag ayaj Teat Dios
—ajüw nej.
42 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Sitiül naleaing Teat Dios miteatiün,
apmendiüman xic, cos xique ximiün niüng
ajlüy Teat Dios tiünas. Xique ngo níünan,
nej tüüch xic niün. 43 ¿Neol ngondom mex-
oman imeajtsan wüx leawa sandeaca? Cos
ngo mendiüman menguiayiün meyariün
leawa teanasaj icon. 44 Icona lamiteatiün
nimeech cos ajlüyay indiüman merangan
leaw andiüm nej. Aaga nimeech quiaj nop
nej nembiy nipilan ajlüyay. Nómban ngo
marang leaw naleaing, átan ngo mapiüng
leaw naleaing. Meáwan andeac awaiich,
cos nej minatang newaiich, aton nej miteat
monwaiich. 45 Nganüy a xique sandeac leaw
naleaing, áag ngo meyariün. 46 ¿Jane tiül
icona alndom majüiquich sitiül xique sajiür
nisoete? Sitiül xique teanasaj icon leaw
naleaing, ¿neol ngo meyariün sandeaca?
47 Jane altiül minipilan Teat Dios, Mipoch
Teat Dios andiüm manguiay. Nganüy icona
cos ngome ocueaj icon Teat Dios, áag ngo
mendiüman menguiayiün andeac nej —aj
nejiw.

Wüx nganaw majlüy Abraham, Cristo al-majlüy

48 Condom quiaj ajcüwa monajiüt tiül nipilan judío tasajüw nej:

—¿Neol ngwa, naleaing tapiüngasan, ique irang atnej nop naw Samaria? ¡Aton lamaxom ic nimeech! —ajüw nej.

49 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Xique ngo majlüy wüx ximbas nimeech. Sarang leaw andiüm Xeteat, nganüy icona indeacan ngo majneaj wüx ximbas. 50 Xique ngo nayamb nerangrangüy wüx majaw xic nipilan. Ajlüy nop andiüm majaw narangüch casa. Nej apmajüiquich asoeteran. 51 Naleaing sasaj icon, jane apmayar sandeac mayac wüx omeaats ngome apmandeow nómban —aj nejiw.

52 Condom quiaj tasajüw nej ajcüwa nipilan:

—Nganüy mbich lanajawan alwüx imbas nimeech. Cos teat Abraham at meáwan mondeac andeac Teat Dios tandeowüw; nganüy ique ipiüng: "Jane ayar sandeac leaw xic sapiüng, nej nómban ngome apmandeow", iraw. 53 ¿Neol, jowa ique, alwüx itam ijlüy, ngo matnej xexejchiün teat Abrahama? Cos nej tandeow, aton meáwan mondeac andeac Teat Dios tandeowüw. ¿Jowa ique, jane ic? —ajüw nej.

54 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Sitiül ndot xiquiáyan quiaj teasalombojchay, aag ayaj ngo membeat nicuajind. Pero cos Xeteat Dios, áaga ipiüngan Midiosan, nej teamandeac najneaj wüx xique. 55 Icona ngo mejawan jane nej; xique sajaw jane. Sitiül napiüng ngo najaw, aag ayaj tenguial sawaiich atnej icona teamerangan. Nganüy xique naleaing sajaw jane nej, aton sarang leaw apiüng. 56 Mixejchiün Abraham tapac omeaats wüx tajaw saliüc —aj nejiw.

57 Condom quiaj tasajüw nej ajcüwa monajiüt tiül judíos:

—Ique nganaw mejiür ic miow gajpowüw (50) mineat, ¿nguineay ipiüng tejaw teat Abrahama? —ajüw nej.

58 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Naleaing naleaing sasaj icon, wüx nganaw majlüy Abraham, xique salnajlüy —aj nejiw.

59 Quiaj taxainguiw piedra maloxiw nej; pero nej texotüy, taw tiül nadam nangaj iüm, tamong amb pinawan nejiw, quiaj tamb.

9

Teat Jesús tüüch ram oniiüg nop somb

1 Teat Jesús wüx tamong tiül tiiüd, tajaw nop naxey nesomb nde wijquiaw. 2 Quiaj minipilan nej Teat Jesús tatüniw nej manguiayiw:

—Rabí ¿neol wijquiat nesomb aaga naxey quiaja? ¿Jane tajiür nisoete, miteat neje ngwüy mimüm neje, ngwüy nejay ajiür nisoete? —ajüw nej.

3 Teat Jesús tasaj nejiw:

—Ngome cos nej nerang nisoet, taton ngome miteat nej mimüm nej. Tajlüy atquiaj cos Teat Dios atquiaj apmajüiquich leaw alndom marang. 4 Wűxan aliün tiüt nüt netam narang minajiüt aaga neech xic niün, cos aliüc apojniüm, quiaj nejinguind langondom marang najiüt. 5 Wűxan saliün ningüy wüx iüt, sajlüy atnej ran —aj nejiw.

6 Ndójan mapiüng aag ayaj, quiaj tateonts tiüt onts ombeay nej, tarang ndeor. Condom tayac wüx oniiüg aaga nesomb quiaj. 7 Quiaj tasaj:

—Quiür ijants iniiüg tiül oniiüg yow nenüt Siloé —aj. Aaga poch Siloé quiaj apiüng wüx leaw üünd mamb.

Quiaj aaga nesomb tamb mapej oniiüg; camüm mandilil lajneaj, larraw oniiüg. 8 Condom quiaj meáwan monlüy niüng ajlüy aniüng nej, at meáwan leaw tajawüw nej nesomb tapiüngüw:

—¿Neol, ngome aag ayaj ajlüyay chetem, metüneaye? —awüw.

9 Altiül tapiüngüw:

—Nejay —awüw.

Altiül tapiüngüw:

—Ngome áag, masey ajüic atnej —awüw.

Quiaj tasaj nejiw aaga naxey:

—Xiquiay —aj nejiw.

10 Condom tatüniw nej manguiayiw:

—¿Nguineay tejneaja, rat iniiüga? —ajüw nej.

11 Quiaj tasaj nejiw:

—Aaga naxey nenüt Jesús tarang ndeor mayac wüx xiniiüg, condom tasaj xic: "Quiür tiül Siloé, ipej iniiüg quiaj", aj xic. Quiaj tambas. Wüx tapejiüs xiniiüg, quiaj rat sajaw —aj nejiw.

12 Quiaj tatüniw nej manguiayiw:

—¿Nguiane almajlüy aaga naxey quiaja? —awüw.

Quiaj tapiüng:

—Ngo najaw —aw.

Fariseos atüntüniw manguiayiw aaga lamong misomb quiaj

13 Condom quiaj taquiüjpüw mamb
aaga naxey lamong misomb andüy niüng
ajlüyiw a fariseos. 14 Aaga nüt wüx Teat
Jesús tarang ndeor müüch majneaj aaga
somb, aag ayaj wüx nüt axoodaran. 15 Quiaj
ajcüwa fariseos tandüyiw wüx matüniw
manguiayiw aaga naxey nguineay tajneaj
oniiüg. Quiaj tasaj nejiw:

—Tayac wüx xiniiüg ndeor. Condom
tapejiüs xiniiüg, nganüy saxom najaw —aj
nejiw.

16 Altiül fariseos tapiüngüw:

—Aaga naxey quiaj ngome ocueaj Teat
Dios, cos arang cuajantanej wüx nüt ax-
oodaran —awüw.

Altiül tapiüngüw:

—Aaga naxey ngome nop nerang ngo
majneaj, cos nop nerang ngo majneaj ngon-
dom marang meáwan najneaj leaw nej
arang quiaj —awüw.

Atquiaj nejiw ngo mandeacüw nóiquian.
17 Condom tandüyiw wüx matüniw man-
guiayiw aaga naxey lamong misomb quiaj,
tasajüw:

—Jowa ique ¿cuane ipiüng, jane nej
aaga naxey ipiüng netaag majneaj iniiüga?
—ajüw.

Quiaj tasaj nejiw:

—Xique sapiüng nej nop nendeac an-
deac Teat Dios —aj nejiw.

18 Naleaing ajcüwa monajiüt tiül judíos
ngo mandiümüw mayariw andeac aaga
naxey quiaj; apiüngüw ngome naleaing
tesomb, nganüy lajneaj. Quiaj tapajüw
miteat nej, 19 tatüniw manguiayiw:

—¿Aag agüy micualana, ipiüngan ne-
somb wijquiata? Jow nganüy, ¿nguineay
rat oniiüga? —ajüw.

20 Quiaj miteat nej tapiüngüw:

—Naleaing nej xecualan nde wijquiaw
nesomb. 21 Pero ngo najawan nguineay
tajneaj, jane neech nej ram oniiüg. Itüniün
menguiayiün nejay; nej latang, alndom
masaj icon nguineay tajlüy —awüw.

22 Atquiaj tapiüngüw miteat nej cos
timboloj mandüyiw ajcüwa monajiüt, cos
ajcüwa monajiüt lamandeacüw sitiül aljane
mapiüng naleaing Teat Jesús nej aaga
Cristo lapiürang aliüc, nómban apmajwan
tiül a sinagoga. 23 Áag tapiüngüw miteat
nej: "Itüniün menguiayiün nejay cos nej
latang", awüw.

24 Condom monajiüt tandüyiw wüx ma-
pajüw masajüw aaga naxey lamong mis-
omb quiaj, tasajüw:

—Nganüy mbich isaj xicon naleaing, nde
mewaiich; cos xicona sajawan Teat Dios
netaag ic majneaj; aaga naxey quiaj nop
nejiür nisoet, ngondom mataag ic majneaj
—ajüw nej.

25 Quiaj tasaj nejiw:

—Xique ngo najaw sitiül nej nop nejiür
nisoet. Leaw xique sajaw tajlüyiüs nesom-
bas, nganüy larraw xiniiüg —aj nejiw.

26 Tandüyiw wüx matüniw manguiayiw:

—¿Nguineay tarang wüx imbasa?
¿Nguineay tüüch ram iniiüga? —ajüw nej.

27 Quiaj tasaj nejiw:

—Lanasaj icon, pero naleaing icona ngo
mendiüman menguiayiün. ¿Neol nganüy
tendiüman napiüng alinomba? ¿Ngwüy,
icona aton indiüman mendüjpiüna? —aj
nejiw.

28 Quiaj tajcüyiw, taliquiaw nej, tasajüw:

—Ique minipilan aaga naxey quiaj,
nganüy xicona mbich minipilan xicon teat
Moisés. 29 Xicona sajawan Teat Dios tandeac
aweaag teat Moisés; nganüy aaga naxey
quiaj ngo najawan nguia naw —ajüw nej.

30 Quiaj tasaj nejiw aaga naxey:

—¿Nguineay aag ayaja? Icona ngo me-
jawan nguia naw, nganüy a xique sajaw
lamüüch ram xiniiüg, aag ayaj xeyay na-
jneajay. 31 Ajawaats Teat Dios ngo manguiay
andeac nop nejiür nisoet; nej ambeol leaw
monyamb nej, monrang leaw nej andiüm.
32 Ngome áag ajlüy aljane müüch ram oni-
iüg nop nesomb nde wijquiaw. 33 Sitiül
aaga naxey quiaj ngome Teat Dios neech
nej miün, ngondom marang nicuajind —aj
nejiw.

34 Quiaj tasajüw nej:

—Cuane ique, cos ique wüx wijquiatear
lamejiür xeyay nisoet. Jow nganüy indiüm
mequiaach xicon —ajüw nej.

Quiaj tawüniw nej tiül a sinagoga.

Ajlüyiw atnej somb

35 Teat Jesús tanguiay lajwan tiül sinagoga
aaga naxey quiaj. Condom wüx taxom,
quiaj tasaj:

—¿Jowa ique, iyar andeac Micual Teat
Diosa? —aj.

36 Quiaj tasaj nej aaga naxey:

—Teat, isaj xic jane, para alndom nayar
andeac nej —aj nej.

37 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Lamejaw, cos nganüy nejay tenguial
indeac anaag —aj.
38 Condom quiaj aaga naxey taquieel mi-
cos nej tiüt teombas Teat Jesús, tasaj:
—Sayar indeac Teat —aj.
39 Quiaj Teat Jesús tapiüng:
—Xique tiünas wüx aaga iüt cam na-
jaw wüx asoeteran. Jane nesomb apndom
maxom majaw; pero jane apíüngan ajaw
apmajlüy atnej nesomb —aw.
40 Condom altiül fariseos leaw aliw niüng
ajlüy nej, wüx tanguiayiw aag ayaj, quiaj
tasajüw nej:
—¿Ngwüy ipiüng xicona nesombasan
atona? —ajüw nej.
41 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Sitiül ndot icona nersomban, ngome
apmejiüran nisoet. Pero cos ipiüngan
ijawan meáwan, atquiaj apmecülíünan tiül
isoetiün —aj nejiw.

10

Andeac wüx micorrül sap

1 Aton Teat Jesús tapiüng:
—Naleaing naleaing sasaj icon, jane
ngo majmel amb teombeay micorrül sap,
pero apmajmel amb wüx otüeng corrül,
aag ayaj nop need, nop nerang ngo ma-
jneaj. 2 Nganüy nop nejiür sap ajmel amb
teombeay corrül. 3 Aaga najlüy wüx mi-
corrül sap apmaleaaig ombeay corrül ma-
jmel nejiür sap mawün misap nej. Ajcüwa
sap anguiayiw nej andeac, aton apaj minüt
misap nej mawün tiül corrül. 4 Wüx
lamawün misap nej, condom apmamong
ombas, misap nej apmandüjpiw nej, cos
anguiayiw nej andeac. 5 Nejiw ngome ap-
mandüjpiw nop pálwüx, apmecuiürrüw cos
ngo manguiayiw andeac pálwüx nipilan
—aw.
6 Aaga poch quiaj tasaj nejiw Teat Jesús,
pero nejiw ngo majawüw cuane wüx
apiüng.

Teat Jesús aaga najneaj nejiür sap

7 Condom Teat Jesús tandüy wüx masaj
nejiw, tapiüng:
—Naleaing naleaing sasaj icon: Xique
aaga ombeay micorrül sap. 8 Meáwan leawa
ombas miünüw, moneed nejiw, monrang
ngo majneaj. Naleaing ajcüwa sap ngo
manguiayiw andeacüw, ngo mandüjpiw
nejiw. 9 Xique atnej ombeay corrül; jane
apmajmel amb niüng sajlüy apmaw wüx
asoet nej. Nej apmajmel tiül micorrül nej,
aton apmaw maxom nateaic soex.
10 'Nop need aliüc ű́pan maneed, mambiy,
mandrooch ombas. Nganüy xique xiün
nawün icon wüx isoetiün para mapac imea-
jtsan meáwan nüt. 11 Xique sarang atnej
nop najneaj nejiür sap, cos nop najneaj
nejiür sap apmandeow mawün misap nej
wüx naél. 12 Nganüy nop nangüyaran ngo
maneay nej a sap, wüx apmajaw aliüc sam-
püy acueátan a sap apmecuiür, cos ngo
maneay a sap. Condom aaga sampüy ap-
matsamb a sap, apmüüch sajrriüm. 13 Aaga
naxey quiaj acuiür cos nangüyaran, ngo
mapiüng wüx leaw alndom marang nejiw a
sap.
14 'Xique aaga najneaj nejiür sap. Sajaw
jane nejiw xesap, ata nejiw ajawüw jane
xic. 15 Atquiaj Teat Dios ajaw jane xic, aton
xique sajaw jane nej. Xique sanandeow
para nawün wüx xesap. 16 Átan salnajiür
alinoic ajlüy sap tiül alinoic corrül, netam
naquiüjpüw miün aton. Nejiw apman-
guiayiw sandeac; condom apcanchiümoj
majlüyiw noic ajlüy, nop nejiür nejiw.
17 'Xeteat Dios xeyay andiüm xic, cos
saneyacüy teowix nipilan mambiyaw xic.
Condom sanapac alinomb xiquiáyan quiaj.
18 Nejinguind ngondom mambiy xic sitiül
ngo nandiüm, cos xique alndom nandeow,
aton alndom napac alinomb xiquiáyan
quiaj, nicuajind ngondom mapal xic. Cos
aag ayaj asaj xic Xeteat Dios narang —aw.
19 Camüm manguiayiw aag ayaj ajcüwa
monajiüt tiül nipilan judío, quiaj tapots
andeacndeacüw wüx alinomb. 20 Xeyay tiül
nejiw tapiüngüw:
—Alwüx ombas nej nimeech, lamichach.
¿Neol tapots menguiayiün andeaca?
—awüw.
21 Nganüy altiül tapiüngüw:
—Aaga poch quiaj ngondom mandeac
nop naxey alwüx ombas nej nimeech.
¿Mbich alndom nop nimeech müüch ram
oniiüg nop somba? —awüw.

Monajiüt tiül judíos ngo mandiümüw Teat Jesús

22 Wüx nüt aquind tearangüw nangos nüt
tiül nadam nangaj iüm tiül Jerusalén. Aaga
nangos nüt quiaj arangüw cos leaaw omea-
jtsüw wüx tatajcüch majneaj alinomb aaga
nadam nangaj iüm quiaj. 23 Tiül aaga nüt

quiaj Teat Jesús alquiaj tiül nadam nangaj
iüm; aleamb quiaj tiül noic nden apiürang
wüx Portal de Salomón. 24 Quiaj ajcüwa
monajiüt tiül nipilan judío tayeyiw nej tiüt,
tasajüw nej:
—¿Ngow sanajawan naleaing jane ique?
Sitiül ique aaga Cristo lapiürang aliüc, isaj
xicon aleáingan —ajüw nej.
25 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Landoj lanasaj icon, pero icona ngo
meyariün sandeac. Meáwan leaw asaj xic
Xeteat Dios, aag ayaj teanarang. Meáwan
leaw sarang quiaj, ajüiquich aleáingan jane
xic. 26 Naleaing icona ngo meyariün sandeac
cos ngo mejlüyiün tiül xesap, atnej lanasaj
icon. 27 Xesap anguiayiw sandeac, andüjpiw
xic; xique sajaw jane nejiw. 28 Xique süjchiw
mapacüw meáwan nüt, ngome apndrom
ombasüw; nejinguind ngondom mawün
nejiw tiül xiwix. 29 Xeteat Dios neech xic,
nej natang wüx meáwan leaw almajlüy;
pares nejinguind ngondom mawün nejiw
teowix nej. 30 Xique saquiiüb Xeteat Dios,
nop nej sajlüyiün —aj nejiw Teat Jesús.
31 Condom quiaj ajcüwa monajiüt
tandüyiw wüx maxainguiw piedras
maloxiw nej. 32 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Xeteat Dios lamambeol xic narang
xeyay cuajantanej najneaj mejawan. Jow
nganüy ¿ngün tiül aaga najneaj sarang
quiaj indiüman meloxiün xic wüxe? —aj
nejiw.
33 Quiaj tasajüw nej:
—Ngome sanaloxiün ic cos alngün na-
jneaj irang, sanaloxiün cos ertsoj minüt
Teat Dios. Ique nipilánan ic, nganüy
temepiüng Dios ic —ajüw nej.
34 Condom quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—¿Neol ngo meteowan tiül Mipoch Teat
Dios? niüng apiüng: "Icona ijlüyiün at icon
dios", aw. 35 Ajawaats meáwan leaw apiüng
tiül Mipoch Teat Dios ngondom mapiürang
ngo maleaing andeac. Naleaing Teat Dios
apiüng atnej dios nejiw leaw arangüw mi-
najiüt nej masajüw nipilan leaw nej asaj
nejiw. 36 ¿Nguineay alndom mepiüngan
lanatsoj minüt Teat Dios aag tapiüngas
xique Micual Teat Dios xic, sitiül nejay
Teat Dios tawün xic müüch xic niün narang
minajiüt neje? 37 Sitiül ngome teanarang
cuajantanej najneaj leaw Xeteat üüch xic
narang, nde meyariün sandeac. 38 Pares
ngo nacueat narang, masey icona ngo me-
yariün sandeac, pero sandiüm meyariün
leawa teanarang. Quiaj alndom mejawan
naleaing Xeteat Dios ambeol xic, cos ajlüy
tiül xique, ata xique sajlüy tiül nej —aj
nejiw Teat Jesús.
39 Quiaj tandiümüw alinomb masapüw
nej; pero Teat Jesús tsajmbiüt teowixaw
nejiw.
40 Condom Teat Jesús tandüy nonüt
necamb lam Jordán niüng Juan ninguinüt
tüüch yow nipilan. Tacül quiaj. 41 Tambüw
majawüw nej quiaj xeyay nipilan,
tapiüngüw:
—Naleaing, masey teat Juan ngo marang
nicuajind ateócan majaraw, pero nganüy
ajüic meáwan leaw tapiüng wüx aaga naxey
cam naleaing —awüw.
42 Quiájan xeyay nipilan tayariw andeac
Teat Jesús.

11

Lázaro tandeow

1 Tajlüy nop naxey niün andeow, nenüt
Lázaro, michiig Marta maquiiüb María,
nawüw tiül cambaj Betania. 2 Aaga María
micoj Lázaro quiaj, nej apmateng najmboc
angan aceite wüx oleaj Teat Jesús alinoic
nüt, condom apmajond naag miondeats
omal nej. 3 Nganüy ajcüwa micoj Lázaro
quiaj, wüx tajawüw michijquiaw nejiw lax-
eyay iün andeow, quiaj tüjchiw mamb ma-
soic Teat Jesús:
—Teat, aaga teat naxey xowüy ijneaj
anaag laxeyay iün andeow —ajow.
4 Wüx tanguiay aag ayaj Teat Jesús, quiaj
tapiüng:
—Aaga monandeow quiaj ngome ap-
mambiy nej nómban. Taxom nej cos atquiaj
alndom majüiquicharan mimonajneaj Teat
Dios; aton cos atquiaj alndom majüiquich
najneajay arang Micual Teat Dios —aw.
5 Masey Teat Jesús xeyay ajneaj aweaag
müm Marta, aton müm María michiig nej,
at teat Lázaro; 6 pero wüx tanguiay iün an-
deow a Lázaro, ngo mamb majaw, tacŭlan
mamong ic nüt. 7 Condom wüx lamong ic
nüt, quiaj tasaj minipilan nej:
—Tabaats alinomb andüyiiüts tiül Judea
—aj nejiw.
8 Quiaj tasajüw nej minipilan nej:
—Rabí, ngome lamajiür xeyay nüt wüx
ajcüwa nipilan moncül quiaj tandiümüw

maloxiw ic, nganüy ¿indiüm meamb quiaj
alinomba? —ajüw nej.
9 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Ajawaats arraj nüt ajiür gajpic (12)
ores. Sitiül nop apmajüy tiül arraj nüt
ngome apmajtoch, cos aaga ran quiaj am-
beol nej maxom majaw. 10 Pero sitiül nop
ajüy ongwiiüts, alndom majtoch, cos nej
ngo majiür ran —aj nejiw.
11 Condom tasaj nejiw:
—Miamigojaats Lázaro lameay, nganüy
sanamb napacüüch —aj nejiw.
12 Quiaj tasajüw nej minipilan nej:
—Teat, sitiül lameay, aag ayaj ajüic
teaámb ajneaj —awüw.
13 Teat Jesús tandeac atquiaj cos ajaw
Lázaro landeow; pero minipilan nej
apiüngüw naleaing almameay. 14 Condom
quiaj Teat Jesús tasaj nejiw aleáingan:
—Lázaro landeow. 15 Najneaj ngo na-
jlüy quiaj wüx tandeow, cos nganüy icona
apmejawan leawa sanarang, quiaj alndom
meyariün sandeac. Nganüy tabaats ma-
jawaats —aj nejiw.
16 Condom quiaj teat Tomás, aaga nasoic
Cuüch, tasaj alacas minipilan Teat Jesús:
—Tabaats icoots aton mandeowaats
maquiüjpaats Teat Jesús —aj nejiw.

Teat Jesús üüch mapacaran meáwan nüt

17 Wüx tapeay quiaj Teat Jesús, Lázaro
lamiüraad lamatüch peic nüt. 18 Aaga cam-
baj Betania ngome miünquiaj, ajlüy ijquiaw
kilómetro alwüx pinawan naw Jerusalén.
19 Xeyay nipilan monaw Jerusalén lapeayiw
quiaj majawüw müm Marta maquiiüb müm
María, para mawüywüyiw nejiw majneaj
omeajtsüw, cos tandeow michijquiaw ne-
jiw. 20 Müm Marta wüx tanguiay aliüc Teat
Jesús, quiaj tamb mangoch; nganüy müm
María tacŭlan tinden. 21 Quiaj müm Marta
tasaj Teat Jesús:
—Teat, sitiül ique mejlüy ningüy
sapiüng xechiig ngo mandeow. 22 At nganüy
aton sajaw Teat Dios apmarang cuajantanej
leaw apmetün ocueaj —aj nej.
23 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Michiig apmapac alinomb müm —aj
nej.
24 Quiaj müm Marta tasaj nej:
—Naleaing teat, sajaw apmapac alinoic
nüt wüx Teat Dios apmapacüüch meáwan
mondeow —aj nej.
25 Condom quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Xique nepacüüch mondeow, xique
neech mapacaran. Jane ayar sandeac
masey mandeow apmapac alinomb.
26 Meáwan leaw almapac nganüy, sitiül
ayar sandeac ngome apmandeow nómban.
¿Cuane ipiüng müm, naleaingue aag ayaja?
—aj nej.
27 Quiaj tasaj nej müm Marta:
—Sajaw naleaing ipiüng Teat, ique aaga
Cristo leaw lapiürang aliüc, Micual Teat
Dios —aj nej.

Tajiünts Teat Jesús

28 Ndoj mapiüng aag ayaj müm Marta,
quiaj tamb mapaj müm María, tandex teo-
laag:
—Lapeay a Maestro, atün ic meamb me-
jaw —aj nej.
29 Müm María camüm manguiay ayaj,
quiaj tamb najen majaw Teat Jesús. 30 Teat
Jesús nganaw majmel tiül cambaj, alíünan
niüng tangoch nej müm Marta. 31 Ajcüwa
nipilan leaw aliw tiül nden maquiüjpüw
müm María mawüywüyiw nej müjchiw ma-
pac omeaats, wüx tajawüw amb acuiür
tandüjpiw mamb cos apiüngüw nej laámb
apmajiünts niüng ajlüy oxiüt.
32 Müm María camüm mapeay niüng ajlüy
Teat Jesús, quiaj taquieel tiüt micos nej,
tapiüng:
—Teat, sitiül ndot mejlüy ningüy ngo
mandeow xechiig —aw.
33 Wüx Teat Jesús tajaw ajiünts müm
María, at ajcüwa mondüüb nej mamb aton,
quiaj tajngot amix omeaats. 34 Tatün man-
guiay nejiw:
—¿Nguiane temiütana? —aj nejiw.
Quiaj tasajüw:
—Teat, tabaats mejaw —ajüw.
35 Teat Jesús tajiünts. 36 Quiaj tapiüngüw
ajcüwa nipilan quiaj:
—Ijawan, xeyay andiüm a Lázaro
—awüw.
37 Altiül tapiüngüw:
—Neol ngwüy, tüüch ram oniiüg a somb,
jow nganüy, ¿neol ngo mambeol a Lázaro
mapac, ngo mandeowa? —awüw.

Tapac imiün tiül mondeow a Lázaro

38 Teat Jesús tamix omeaats alinomb,
quiaj tamb matüch aaga oxiüt. Aaga oxiüt
quiaj noic warraj tiüc narangüch, nepal
wüx noic nadam piedra. 39 Quiaj tasaj nejiw
Teat Jesús:

—Iwüniün a piedra apal oxiüt quiaj —aj nejiw.

Quiaj tasaj nej müm Marta, micoj aaga nandeow quiaj:

—Teat, nganüy lango majneaj, lajmboc, cos lamajiür peic nüt tatow andeow —aj nej.

40 Teat Jesús tasaj nej:

—¿Neol, ngome tasajas ic sitiül apmeyar sandeac apmejaw noic najneajay leaw Teat Dios apmaranga? —aj nej.

41 Condom quiaj tawüniw a piedra. Quiaj Teat Jesús taxaing omal majaw cawüx, tasaj Teat Dios:

—Teat, süüch ic gracias Teat, cos sajaw inguiay sandeac. 42 Xique sajaw meáwan nüt teamenguiay sandeac. Nganüy sasaj ic aag ayaj manguiayiw ajcüwa nipilan cam, majawüw naleaing ique teaach xic niün —aj.

43 Ndoj mapiüng aag ayaj, quiaj tendeac napac:

—¡Lázaro, mac, iriow ninguiaj! —aj.

44 Quiaj aaga nandeow quiaj taw, tan ajlüy awincharan ombas, naw wüx omal andüy wüx oleaj. Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Ipüjliün ombas nej para majneaj majüy —aj nejiw.

Tayambüw nguineay masapüw Teat Jesús
(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

45 Ndoj aag ayaj, xeyayiw nipilan judío leaw tambüw maniüngüw müm María tayariw andeac Teat Jesús, cos ajawayej nguineay tarang. 46 Pero altiül aleáingan tambüw majawüw ajcüwa fariseos. Tapots masajüw meáwan nguineay lamarang Teat Jesús. 47 Condom quiaj ajcüwa fariseos, at montangtang miteaats, tapajüw monajiüt tiül nipilan judío canchiütoj mandeacüw, tapiüngüw:

—¿Cuane apmarangaatsa? Cos aaga naxey quiaj xeyay cuajantanej teamarang. 48 Sitiül müjchiiüts majlűyan marang leaw andiüm, meáwan nipilan apmayariw andeac nej; ndoj ajcüwa monajiüt monaw Roma apmandrojchiw ombas aaga nadam nangaj iüm ocueajiiüts; apmanojtiw miiütaats aton —awüw.

49 Nop nejiw nenüt Caifás, minatang miteaats nej tiül aaga neat quiaj, tasaj nejiw:

—Icona ngo mejawan nicuajind. 50 Neol ngo leaam imeajtsan mepiüngan más najneaj mandeow nop naxey ingow ndroj ombas cambaj Israel —aj nejiw.

51 Aaga Caifás tandeac aag ayaj ngome wüx omeaats. Nej minatang miteaats tiül aaga neat quiaj, pares Teat Dios tüüch nej mapiüng nguineay Teat Jesús apmandeow mawün wüx cambaj Israel. 52 Y ngome áagan nipilan judío, at apmawün wüx asoetiw meáwan micual Teat Dios leaw ajlüyiw wüx aaga iüt cam. Atquiaj alndom majlüyiw nóiquian. 53 Ajan wüx aaga nüt quiaj ajcüwa monajiüt tiül judíos tapots mayambüw nguineay mambiyaw Teat Jesús.

54 Nde quiaj Teat Jesús lango mejüiquichay niüng ajlüy ajcüwa monajiüt tiül nipilan judío; taw tiül Judea, tamb andüy tiül cambaj Efraín, noic cambaj niüng ajlüy wajchiüc. Quiaj tacül aquiiüb minipilan nej.

55 Laliüc matüch nangos nüt pascua, aaga nadam nangos nüt ocueajiw nipilan judío. Xeyay nipilan monaw tiültiül nine cambaj laambüw Jerusalén marangüw leaw mbójan marangüw wüx ajantsaranüw majlüyiw nerixixay teombas Teat Dios. Cos andiümüw marangüw aag ayaj wűxan nganaw matüch nangos nüt. 56 Nipilan tayambyambüw Teat Jesús. Wűxan aliw tiül nadam nangaj iüm tetünayej menguiayayej:

—¿Cuane ipiüngana? ¿Quia aliüc ajaw nangos nüt, ngwüy ngo miüna? —awüw.

57 Cos ajcüwa montangtang miteaats, átan ajcüwa fariseos lamayacüw mipochiw nejiw sitiül aljane majaw nguiane almajlüy Teat Jesús, ich mapiüng nguineay alndom masapüw.

12

Nop najtaj tajend najmboc angan aceite wüx oleaj Teat Jesús
(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

1 Alíünan anaíw nüt nganaw matüch pascua, quiaj Teat Jesús tamb Betania aniüng teat Lázaro, áag tapacüüch tiül mondeow. 2 Quiaj tarangüw noic nüeteran metiw maquiüjpüw Teat Jesús. Müm Marta tenguial ayac nüeteran, nganüy teat Lázaro alchetem nóiquian maquiiüb Teat Jesús. 3 Condom quiaj müm María tayar pinawan

litro najmboc angan aceite nenüt nardo,
aag ayaj nembeat xeyay. Tateng wüx oleaj
Teat Jesús, condom tajend naag miondeats
omal nej. Ndoj xowüy tajmboc angan
meáwan tiül aaga iüm quiaj. [4] Quiaj micual
Simón Iscariote, aaga Judas, nop minipi-
lan Teat Jesús leaw apmayac nej teowixaw
monajiüt, tapiüng:
[5] —Aaga najmboc angan aceite quiaj
xeyay nembeat. ¿Neol ngo majnapa, majin-
eran ombeat müjndiw nipilan ngo majiüre?
—aw.
[6] Aaga Judas quiaj andeácan, ngome
naleaing andiüm mambeolaran nipilan ngo
majiür, pero cos need nej. Alteowix nej
iquial tomiün, nguiajnguiaj awün maxot
tomiün leaw ayacüw tiül. [7] Condom quiaj
Teat Jesús tasaj nej:
—Icueat, ich majlüy. Aag ayaj lama-
rang wűxan nganaw namiüraad. [8] Nipilan
leaw ngo majiür, meáwan nüt aliw ningüy
mequiüjpan; nganüy xique ngome sanajlüy
ningüy tiül icona meáwan nüt —aj nej.

Tayambüw a Lázaro aton

[9] Xeyay nipilan judío wüx tanguiayiw
al Betania Teat Jesús, quiaj tambüw ma-
jawüw. Naleaing ngome néjan tambüw
majawüw; aton tambüw cos andiümüw ma-
jawüw a Lázaro, aaga naxey leaw Teat Jesús
tapacüüch tiül mondeow. [10] Condom quiaj
ajcüwa montangtang miteaats tapiüngüw
netam mandeow a Lázaro aton; [11] cos wüx
tajawüw Lázaro almapac, xeyay nipilan tiül
cambaj Israel lamacueatiw nejiw, lama-
yariw andeac Teat Jesús.

Teat Jesús ajmel tiül Jerusalén
(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

[12] Xeyay nipilan aliw Jerusalén majawüw
nangos nüt pascua. Ráwan tiüt tanguiayiw
aliüc Teat Jesús. [13] Condom quiaj tacojchiw
op nit, andeaandeajndiw tiüt tambüw man-
gochiw nej. Teapajüw teamapiüngüw:
—¡Najneajay arang Teat Dios! ¡Najnea-
jay leaw Teat Dios üüch miün marang Mi-
natang Nenajiüt tiül icoots! —awüw.
[14] Teat Jesús taxom nop quicheech bur;
tajtep wüx opech atnej lamapiüng tiül
Mipoch Teat Dios, cos apiüng:
[15] Nde mermbolan cambaj Israel;
ijawan, aliüc Minatang Nenajiüt icueajiün,
alchetem wüx opech nop quicheech bur.
[16] Wűxan tenguial ajlüy aag ayaj minipi-
lan nej ngo majawüw neol. Ndoj, wüx Teat
Jesús landilil andüy tiül cielo, quiaj leaad
omeajtsüw naleaing meáwan leaw tajlüy
quiaj; aag ayaj landoj lamarangüch wüx
nawiig nde tanomb.
[17] Ajcüwa nipilan leaw tajlüyiw niüng
ajlüy Teat Jesús wüx tapacüüch teat Lázaro,
lamandeacüw manguiayaran leaw tajawüw
arang Teat Jesús. [18] Pares meáwan nipilan
tambüw mangochiw nej cos lamanguiayiw
nguineay arang. [19] Condom ajcüwa fariseos
tandeacüw nejeyéjan quiaj, tapiüngüw:
—Nganüy lamajawaats ngondom
marangaats nicuajind cos meáwan nipilan
almandüjpiw nej —awüw.

Acas nipilan griego andiümüw majawüw
Jesús

[20] Tiül ajcüwa monjaw nangos nüt quiaj,
ajlüyiw tiül acas nipilan griego. [21] Tambüw
majawüw teat Felipe, aaga naw cambaj Bet-
saida tiül Galilea. Tasajüw:
—Teat, xicona xiünan cos sandiüman
najawan aaga Jesús —ajüw.
[22] Quiaj tamb teat Felipe masaj teat An-
drés, ndoj tambüw nóiquian masajüw Teat
Jesús. [23] Condom quiaj Teat Jesús tasaj
nejiw:
—Lamatüch a nüt wüx Teat Naxey ne-
tam mandilil andüy tiül cielo, niüng ap-
majlüy najneajay. [24] Naleaing naleaing
sasaj icon, sitiül noic osaab trigo ngo ma-
jmiüc tiül iüt ndrom ombas, ngome apma-
jntsop, apmajlűyan noic nej. Nganüy sitiül
apmapiürüch, apndrom ombas, mbich ap-
majntsop, ndoj apmayac altegüy. [25] Jane
xeyay andiüm leaw alndom maxom wüx
iüt cam, ngome apmaxom leaw andiüm.
Pero jane apmayamb Teat Dios, ngo mayac
omeaats wüx leaw alndom maxom wüx
iüt cam, nej teamacül mapac meáwan nüt
maquiiüb Teat Dios. [26] Sitiül aljane andiüm
marang xenajiüt, ich mandüüb xic. Niüng
xique sanajlüy, nej apmajlüy aton. Jane
arang xenajiüt, Xeteat Dios apmapiüng nej
najneaj arang.

Teat Jesús tapiüng apmambiyaw nej

[27] 'Nganüy xeyay ngo majneaj ximeaats.
¿Cuane sanapiüng? ¿Quia napiüng: "Teat,
iwün xic wüx, nde namongoch aaga xeyay
ngo majneaj leaw aliüc", nawa? Ngwüy, cos

xiün namongoch aag ayaj. [28] Teat, ijüiquich
mimonajneaj majaraw —aw.
Condom tanguiayaran noic nanderac im-
iün tiül cielo, tapiüng:
—Lanajüiquich, pero nganüy sana-
jüiquich alinomb —aw.
[29] Meáwan nipilan leaw aliw quiaj tea-
manguiayiw, tapiüngüw monteoc teater-
riür; altiül tapiüngüw:
—Ngwüy, nop ángel ocueaj Teat Dios
tendeac —awüw.
[30] Condom quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Teat Dios tandeac aag ayaj ngome cos
netam nanguiay xique; tandeac para men-
guiayiün icona. [31] Lamatüch a nüt majaraw
wüx asoetiw monlüy wüx iüt cam; nganüy
minatang nimeech leaw ajlüy teowix nej
aaga iüt cam apmajwan teowix nej. [32] Wüx
xique saxaijnguian nayacüch cawüx, ndoj
sanüjchiw miünüw niüng sajlüy meáwan
nipilan —aj nejiw.
[33] Aag ayaj tandeac manguiayaran
nguineay apmandeow. [34] Quiaj tasajüw nej
nipilan:
—Teat, xicona lananguiayiün nguineay
apiüng tiül Mipoch Teat Dios, cos apiüng
aaga Cristo leaw netam miün apmapac
meáwan nüt. Jow nganüy, ¿neol tepiüng
Teat Naxey netam xaijnguiam mayacüch
cawüxe? ¿Jane aaga Teat Naxey ipiüng
quiaja? —ajüw nej.
[35] Condom quiaj Teat Jesús tapiüng:
—Nganüy acásan nüt sajlüy ningüy
naquiiüb icon. Netam mendüjpiün xic
wűxan nganüy, cos xique sajlüy atnej ran.
Sanambeol icon ngana mejlüyiün tiül aaga
ngo majneaj atnej pojniün; cos jane ajüy
tiül pojniün ngo majaw cuane teamarang,
ngo majaw nguiane apmandüy. [36] Wűxan
alningüy aaga ran quiaj, netam meyariün
andeac nej para mejlüyiün tiül micual aaga
ran —aw.
Ndoj mapiüng aag ayaj Teat Jesús, tex-
otüy taw quiaj.

Napateay nipilan tayariw andeac Teat Jesús

[37] Masey Teat Jesús lamarang xeyay cua-
jantanej majawüw, aliün majlüy xeyay nip-
ilan leaw ngo mayariw andeac nej; [38] cos
netam majlüy atnej nomb tarang tiül mi-
nawiig nej Isaías, aaga nendeac andeac Teat
Dios, cos apiüng:
Teat, ¿jane lamayar leaw teaach xic nan-
deaca?
¿Jane lamayac wüx omeaats meáwan leaw
iwix tarang majawüwa? aw.
[39] Pares ngo mayariw, cos aaga Isaías aton
lamapiüng:
[40] Teat Dios tüüch majlüyiw at nejiw somb.
Aton tüüch madam omeajtsüw. Atquiaj
ngondom majawüw.
Ngondom leaam omeajtsüw wüx xic,
miünüw niüng sajlüy nawüniw wüx
asoetiw nejiw, aw.
[41] Atquiaj tanomb tandeac Isaías wüx Teat
Dios tüüch nej majaw nguineay ajneaj ajlüy
Teat Jesús, at leawa nej apmarang.
[42] Masey atquiaj tajlüy, naleaing altiül
monajiüt tiül nipilan judío tayariw andeac
Teat Jesús. Pero imboloj mandüyiw ajcüwa
fariseos, ngo majüiquichaw nómban, cos
ajawüw alndom majwanüw tiül sinagoga.
[43] Xeyay andiümüw malomb nejiw nipilan
ingow ayambüw Teat Dios.

Mipoch Teat Jesús apmajüiquich asoet nipilan

[44] Ndoj Teat Jesús tasaj nipilan, tandeac
napac:
—Jane ayar sandeac ngome sandeácan
xique ayar, aton ayar andeac Xeteat Dios,
aaga neech xic niün. [45] Jane ajaw xique,
ajaw jane neech xic niün aton. [46] Xique,
aag atnej ran quiaj, laxiün wüx iüt; jane
apmayar sandeac langome apmacül tiül po-
jniün. [47] Sitiül aljane apmanguiay sandeac,
ndoj ngo mayac wüx omeaats marang at-
nej, xique ngome sanayac asoet nej, cos ngo
niün nayac asoet nipilan; tiünas nawüniw
wüx asoetiw. [48] Jane ngo mind majaw xic,
ngo mayar xepoch, lajlüy neyac nej asoet
alinoic nüt, cos aaga poch leawa lanan-
deac apmayac nej asoet. [49] Xique ngo nan-
deac leaw sandíüman xique. Xeteat Dios
neech xic niün lamasaj xic cuane netam
nandeac, cuane netam naquiaach. [50] Sajaw
leaw Xeteat asaj xic napiüng, aag ayaj
üüch mapacaran meáwan nüt. Xique áagan
sandeac, leaw asaj xic Xeteat Dios —aj ne-
jiw Teat Jesús.

13

Teat Jesús ajants oleaj minipilan nej

[1] Raw tiüt nangos nüt pascua, quiaj Teat
Jesús ajaw laliüc matüch a nüt maw ningüy
wüx aaga iüt cam, mamb niüng ajlüy Teat

Dios. Nej tanaámb xeyay andiüm minipilan
nej leaw aliw ningüy wüx iüt, pero nganüy
apmajüiquich nguineay andiüm nejiw mas
xeyay.
2 Aaga ongwiiüts quiaj wüx teaüetiw,
alquiaj Judas Iscariote micual Simón.
Nimeech lamayac tiül omeaats nej
mandiüm mayac Teat Jesús teowixaw
monajiüt. 3 Teat Jesús ajaw Teat Dios
lamüüch nej marang cuajantanej. Aton
ajaw nej tiün imiün niüng ajlüy Teat Dios;
nganüy laliüc mandilil alinomb andüy
niüng ajlüy Teat Dios. 4 Wüx alchetemoj
teaüetiw, quiaj witiüt Teat Jesús, taxeend
najal apix mapeech quiaj, tayar noic püy
tatsaag teomeaats. 5 Quiaj tayar tigüy yow
mateng tiül palangan, tapots majants oleaj
minipilan nej. Condom tajond naag aaga
püy leaw almatsaag teomeaats nej.
6 Wüx laámb apmajants oleaj teat Simón
Pedro, quiaj tasaj nej:
—Teat, ¿ique apmerjants xileaja? —aj
nej.
7 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Nganüy ngo mejaw neol tarangas,
pero alinoic nüt apmejaw —aj nej.
8 Quiaj tasaj nej teat Pedro:
—Ngwüy teat, ngome apmejants xileaj
—aj nej.
Teat Jesús tasaj nej:
—Sitiül ngo meaach xic narang aag ayaj,
ngome apmejlüy tiül xenipilan —aj nej.
9 Quiaj tasaj nej teat Simón Pedro:
—Sitiül atquiaj ajlüy Teat, ngome áagan
xileaj ijants, at xiwix, ximal aton —aj nej.
10 Teat Jesús tasaj nej:
—Jan les ndot axeeb lango metam max-
eeb alinomb cos nerixix ombas, áagan oleaj
nej netam majants. Icona ijlüyiün nerix-
ixan, pero naleaing ngome meáwan —aj
nej.
11 Cos Teat Jesús lamajaw jane apmayac
nej teowixaw monajiüt, áag tapiüng:
“Ngome meáwan icona nerixixan ijlüyiün”,
maw.
12 Wüx landoj majants nej oleajiw, quiaj
tasooig apix nej chetet alinomb. Tasaj
nejiw:
—¿Ijawana neol tarangas aaga yaja?
13 Icona isajan xic Maestro, at isajan xic
Teat Xan. Najneaj, atquiaj netam cos
xique minatangan, aton xique nequiaach
icon. 14 Sitiül xique minatangan, aton
xique nequiaach icon, nganüy lanajants
ileajiün, atquiaj icona aton netam me-
jantsayon ileajiün. 15 Xique lanüüch icon
mejawan aag ayaj alndom merangan at-
nej xique lanarang wüx icona. 16 Naleaing
naleaing sasaj icon, nop mos ngondom
marang natang teombas neneay nej. Aton
nop nüünd miün ngondom marang natang
teombas neech nej miün. 17 Sitiül ijawan aag
ayaj, merangan atnej, najneajay apmejlüy-
iün.
18 ’Ngome teanandeac aag ayaj wüx
meáwan icona, cos xique nerriüjtas icon,
sajaw imeajtsan. Pero naleaing netam
majlüy atnej apiüng tiül Mipoch Teat Dios:
“Nop leaw teasüet anaag apmarroob xileaj
najmiüc”, aw. 19 Xique lanasaj icon aag ayaj
wűxan nganaw majlüy, cos wüx apmajlüy,
quiaj apmejawan xique aaga naxey leaw
lanasaj icon wüx. 20 Naleaing naleaing
sasaj icon, jane apmangoch mayar andeac
nop leawa xique süüch mamb, aag ayaj
atnej mangoch xic; jane apmangoch xic
apmangoch Xeteat aton, cos nej neech xic
niün —aj nejiw Teat Jesús.

*Apiüng Judas apmayac nej teowixaw mon-
ajiüt*

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

21 Wüx ndoj mapiüng aag ayaj Teat Jesús,
quiaj xeyay tamix omeaats. Condom ranüy
tandeac masaj nejiw:
—Naleaing sasaj icon, nop tiül icona ap-
mayac xic teowixaw monajiüt —aj nejiw.
22 Minipilan nej wüx tanguiayiw aag
ayaj, quiaj tejawayej teombasüw, ngo ma-
jawüw jane. 23 Tajlüy nop tiül nejiw
leawa Teat Jesús xeyay tandiüm, alchetem
aweaag nóiquian teaüetiw. 24 Quiaj teat
Simón Pedro tarang owix müüch nej matün
manguiay jane wüx ombas teamandeac.
25 Condom aaga nasoic quiaj tatüch alquiriw
Teat Jesús, matün manguiay:
—Teat, ¿jane aag ipiüng quiaja? —aw.
26 Teat Jesús tasaj nej:
—Jane sanüüch lopon pan —aw.
Quiaj talop a pan, tüüch a Judas, micual
Simón Iscariote. 27 Wüx Judas landoj müet
a pan, quiaj tajmel tiül omeaats nej aaga
natang nimeech nenüt Satanás. Condom
tasaj nej Teat Jesús:
—Leaw apmerang, quiür irang najen
—aj nej.

[28] Nejinguind tiül leaw teaŭet aweaag ngo
maxomüw omeajtsüw neol tasaj atquiaj.
[29] Cos aaga Judas nesap iquial tomiün, al-
tiül tapiüngüw Teat Jesús tasaj nej mamb
mangal leaw netam nejiw wüx nangos nüt.
Altiül tapiüngüw tasoic mamb mambeol
nipilan ngo majiür. [30] Judas wüx landoj
müet a pan, quiaj taw quiaj, langwiiüts.

Noic jayats poch leaw netam marangüch

[31] Wüx laáw quiaj a Judas, quiaj tapiüng
Teat Jesús:

—Nganüy apmajüic najneajay ajlüy Teat
Naxey; aton nej apmajüiquich nguineay
ajneaj ajlüy Teat Dios. [32] Teat Naxey tea-
majüiquich nguineay ajneaj ajlüy Teat Dios,
at Teat Dios aton apmajüiquich nguineay
ajneaj ajlüy Teat Naxey; aag ayaj laliüc ma-
jlüy. [33] Xecualüw, langome sanajlüy ningüy
naquiiüb icon alacas nüt. Icona apmeyam-
ban xic; pero sasaj icon atnej tasajasüw
monajiüt ninguinüt: Ngondom meamban
niüng sanamb. [34] Netam mendiüman nop
alinop atnej xique sandiüm icon. Aag
ayaj jayats poch leaw sasaj icon merangan.
[35] Sitiül icona mendiüman nop alinop, quiaj
nipilan apmajawüw xenipilan icon —aw
Teat Jesús.

Teat Pedro apmapiüng ngo majaw jane Teat Jesús

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

[36] Teat Simón Pedro quiaj tatün manguiay
Teat Jesús:

—Teat, ¿nguiane apmeamba? —aj.

Teat Jesús tasaj nej:

—Niüng sanamb, ngondom mendüüb
xic mamb nganüy; alinoic nüt alndom
mendüüb xic mamb —aj nej.

[37] Condom quiaj teat Pedro tasaj nej:

—Teat, ¿neol ngondom nandüüb ic
mamb nganüye? Xique sajlüy masey
nandeow ingow indeow —aj nej.

[38] Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—¿Neol tepiüng ique apmendeow ingow
sandeowa? Naleaing naleaing sasaj ic men-
guiay Pedro, wüx nganaw mepaj a gallo,
ique lamepiüng arojmbüw ngo mejaw jane
xic —aj nej.

14

Teat Jesús atnej tiüd andüy niüng ajlüy Teat Dios

[1] Aton tasaj nejiw Teat Jesús:

—Nde mechiwean imeajtsan wüx in-
guiayiün sanamb. Iyacan imeajtsan wüx
Teat Dios; iyacan imeajtsan wüx xique aton.
[2] Aniüng Xeteat tiül cielo ajlüy quiaj xeyay
najneajneaj iüm niüng alndom macüleran.
Sitiül ngo maleaing, xique ngome sanasaj
icon atquiaj. Nganüy sanamb nataag
majneaj niüng apmecüliün. [3] Wüx lan-
doj nataag majneaj niüng apmecüliün,
quiaj sanandilil najan icon, apmajlüyiiüts
nóiquian niüng sanajlüy. [4] Icona lamejawan
nguiane sanamb; aton iyajcan a tiiüd —aj
nejiw Teat Jesús.

[5] Quiaj tasaj nej teat Tomás:

—Teat, ngo najawan nguiane apmeamb,
¿nguineay sanayajcan a tiiüd? —aj nej.

[6] Teat Jesús tapiüng:

—Xique aaga tiiüd, xique nequiajchiüs
palan leawa naleaing, at xique nejchiüs
mapacaran. Nejinguind ngondom mamb
niüng ajlüy Xeteat Dios sitiül ngo mayar
sandeac. [7] Sitiül naleaing lamejawan jane
xic, aton apmejawan jane Xeteat. Nde
nganüy lamejawan jane nej —aw.

[8] Quiaj tasaj nej teat Felipe:

—Teat, iich xicon najawan miteat, quiaj
apmajneaj ximeajtsan —aj nej.

[9] Tasaj nej Teat Jesús:

—Felipe, ijaw cas nüt sajlüy naquiiüb
icon, ¿neol nganaw mejaw jane xique? Cos
jane ajaw xic, atanej majaw Teat Dios aton.
¿Neol tepiüng nüüch icon mejawan Teat
Dios? [10] ¿Neol ngo meyar sandeac mepiüng
naleaing xique sajlüy tiül Xeteat, at Xeteat
aton ajlüy tiül xique? Meáwan leaw sasaj
icon, aag ayaj ngome sapíüngan xique.
Xeteat najlüy tiül xic, nej arang minajiüt
nej. [11] Netam mepiüngan naleaing xique
sajlüy tiül Xeteat, at Xeteat ajlüy tiül xique.
Sitiül ngwüy netam meyariün mepiüngan
naleaing leawa sarang. [12] Naleaing naleaing
sasaj icon, jane ayar sandeac, aton ap-
marang leaw sarang. Nej apmantsopi-
ich wüx leawa xique tarangas, cos xique
sanamb niüng ajlüy Xeteat Dios. [13] Meáwan
leaw apmetüniün ocueaj Teat Dios wüx
xenüt, xique sanarang, cos atquiaj sana-
jüiquich mimonajneaj Teat Dios. [14] Xique
sanarang cuajantanej leaw apmetüniün xi-
cueaj wüx xenüt.

Teat Jesús apiüng apmüüch miün Nangaj Espíritu

15 'Sitiül icona indiüman xic, apmerangan meáwan leaw lanasaj icon. 16 Quiaj
sanatün ocueaj Xeteat müüch miün alinop
nembeol icon müüch mapac imeajtsan.
Aag ayaj Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios.
Nej apmacül maquiiüb icon meáwan nüt.
17 Nipilan leaw ngo mayambüw Teat Dios
ngondom mayariw aag ayaj, cos nejinguind ngondom maxom majaw aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. Icona lamejawan, nej arang leaw naleaing, cos nej
almaquiiüb icon, ndoj meáwan nüt apmacül tiül imeajtsan. 18 Ngome sanacueat
icon nómban mejlüyiün atnej ndeoj; saliüc alinomb. 19 Nipilan wüx aaga iüt cam
acásan nüt ajawüw xic, ndoj langome apmaxomüw majawüw xic; pero icona apmejawan xic alinomb cos sanapac. Atquiaj
icona aton apmepacan meáwan nüt niüng
sajlüy. 20 Wüx aaga nüt quiaj apmejawan
naleaing xique sajlüy tiül Xeteat Dios; at
icona ijlüyiün tiül xique, y xique sajlüy tiül
icona. 21 Jane anguiay leawa xic sapiüng,
sitiül apmayac wüx omeaats marang atnej,
quiaj ajüic naleaing andiüm xic. Xeteat
aton andiüm jane andiüm xic, ata xique
aton sanandiüm, sanüüch maxom omeaats
majaw wüx xique, —aj nej.

22 Quiaj teat Judas, ngome aaga Iscariote,
tasaj:

—Teat ¿neol tepiüng xicónan quiaj apmeaach xicon najawan ic, jow meáwan nipilan wüx iüt, neol ngondoma? —aj nej.

23 Quiaj Teat Jesús tasaj nej:

—Leaw nendiüm xic apmarang leawa
sapiüng. At Xeteat aton apmandiüm nej,
quiaj saliücan najlüyiün nóiquian naquiüjpan. 24 Nganüy leaw ngo mandiüm xic
ngome apmarang leawa sapiüng. Aaga
poch leawa teanasaj icon quiaj, ngome
sandeácan xique, Xeteat áaga neech xic
niün nesaj xic.

25 'Teanasaj icon meáwan aag ayaj wűxan
saliün ningüy naquiiüb icon. 26 Nganüy
Nangaj Espíritu, aaga Nembeol, leawa
Xeteat apmüüch miün wüx xenüt, nej
apmaquiaach icon wüx meáwan leaw
netam. Nej apmüüch leaam imeajtsan
meáwan leaw lanasaj icon.

27 'Nganüy sanacueat ningüy xemonajneaj nüüch icon, müüch mapac imeajtsan; aag ayaj ngome nóiquian among atnej
apac omeajtsüw nipilan monrang ngo majneaj. Ngo metam mechiwean imeajtsan,
ngo metam mermbolan. 28 Lamenguiayiün
lanasaj icon xique sanamb, condom saliüc
alinomb najan icon. Sitiül naleaing indiüman xic, apmapac imeajtsan wüx inguiayiün sanamb niüng ajlüy Xeteat Dios, cos nej
xenatang. 29 Nganüy lanasaj icon nguineay
apmajlüy; atquiaj wüx apmajlüy meáwan
aag ayaj, quiaj apmepiüngan naleaing leaw
tandeacas.

30 'Lango matüch nendeac naquiiüb icon
alquiriw, cos laliüc majngot minatang
nerang ngo majneaj wüx aaga iüt cam. Nej
nicuajind ngondom marang wüx ximbas.
31 Nganüy cos netam majawüw meáwan nipilan wüx iüt nguineay sandiüm Teat Dios,
sanarang leawa nej lamapiüng. Nganüy
witiüron, tabaats.

15

Andeac wüx noic owil uva

1 'Xique sajlüy atnej noic owil uva leawa
Teat Dios tapiür; nej ajlüy wüx, teamajiür. 2 Meáwan xepüüig leaw ngo mayac
aóng apmandojquiüm; nganüy meáwan
leaw neóng apmajorrűchan omal para tsatsam mayac altegüy aóng. 3 At icona
aton, Teat Dios lamawün wüx imbasan
meáwan ngo majneaj, cos lameyariün xepoch. 4 Netam tanaámb mejlüyiün nóiquian
mequiüjpan xic; ata xique aton sanajlüy
nóiquian naquiiüb icon. Sitiül ngo mejlüyiün nóiquian mequiüjpan xic, ngondom
merangan nicuajind. Cos atnej arang
mipüüig xiül sitiül landojquiow, langondom mayac aóng.

5 'Xique sajlüy atnej noic owil uva;
icona ijlüyiün atnej mipüüig aaga uva
quiaj. Jane tanaámb ajlüy nóiquian
maquiiüb xic, xique sanaquiiüb; nej
apmarang xeyay xenajiüt. Icona ngondom
merangan nicuajind sitiül ngo majlüyiiüts
nóiquian. 6 Jane ngo macül nóiquian
naquiiüb, apmajwan majlos ninguiün atnej
arangüch wüx mipüüig uva leaw ngo mayac
aong. Quiaj apmawaag, ndoj apxaijnguiam
majwich tiül biümb mandaab.

7 'Sitiül tanaámb mejlüyiün nóiquian
mequiüjpan xic, ngo ndrom imeajtsan leaw
lanaquiaach icon, alndom metüniün xicueaj leaw indiüman, quiaj apmeajndiün.
8 Wüx icona irangan xeyay xenajiüt, quiaj

apmanderac najneajay wüx ombas Xeteat
Dios; aton atquiaj ijüiquichan naleaing
xenipilan icon. 9 Xique sandiüm icon at-
nej Xeteat Dios andiüm xic. Tanaámb ich
leaam imeajtsan nguineay xique sandiüm
icon. 10 Xeteat Dios andiüm xic cos sarang
leawa nej apiüng. Sitiül atquiaj icona
tanaámb merangan leaw lanapiüng, ata
xique aton tanaámb sanandiüm icon.
11 'Aag ayaj sasaj icon para mapac imeajt-
san xeyay meáwan nüt atnej apac ximeaats.
12 Leawa xic sasaj icon merangan: Aag
ayaj mendiüman nop alinop atnej xique
sandiüm icon. 13 Wüx nop naleaing andiüm
aljane, ngo mapiüng wüx, masey man-
deow ingow andeow aaga xeyay ajneaj
aweaag. 14 Icona, sitiül apmerangan leawa
sasaj icon, apmajlüyiiüts xeyay najneaj.
15 Ngo napiüng icona ijlüyiün atnej mos, cos
nop mos ngo majaw cuane arang neneay
najiüt. Xique lanasaj icon mejlüyiün xeyay
ajneajiiüts, cos lanüüch icon menguiay-
iün meáwan leaw lamasaj xic Xeteat Dios.
16 Ngome icona teyamban xic, xique tayam-
bas icon mejlüyiün xenipilan. Lanüüch
icon meamban merangan xenajiüt mesajan
meáwan nipilan mayariw sandeac, para ne-
jiw aton tanaámb marangüw leaw sapiüng.
Atquiaj Teat Dios apmüüch icon meáwan
leaw apmetüniün wüx xenüt. 17 Inguiayiün,
sanasaj icon alinomb: Netam mendiüman
nop alinop.

Nipilan apmajcüyiw majawüw icon

18 'Sitiül meáwan nipilan ajcüyiw ma-
jawüw icon, ich leaam imeajtsan nejiw lan-
doj lajcüyiw majawüw xic aton. 19 Sitiül
ndot icona apmerangan atnej arangüw
meáwan nipilan, nejiw apmajneaj ma-
jawüw icon atnej ajneaj mejawayej nejeyé-
jan quiaj. Nganüy cos xique lanawün
icon tiül nejiw, áag ajcüyiw majawüw icon,
cos lango merangan meáwan ngo majneaj
leaw nejiw arangüw. 20 Ich leaam imea-
jtsan leaw lanasaj icon wüx tapiüngas:
"Nop najon mos ngome alwüx atam mina-
jiüt nej; ajaraw alwüx atam minajiüt ne-
neay najiüt." Sitiül ayambüw ximbas, ata
icona aton apmayambüw imbasan xeyay.
Sitiül nipilan lamayacüw wüx omeajtsüw
leawa sandeac, atquiaj apmayacüw wüx
omeajtsüw leaw indeacan. 21 Meáwan aag
ayaj apmarangüw wüx imbasan cos iyariün
sandeac. Ngo majawüw jane neech xic
niün.
22 'Sitiül xique ngo niün nasajüw wüx
asoetiw nejiw, ngome apmayajcüw ajiürüw
nisoet. Nganüy cos tiünas nasajüw, áag
ngo majiürüw cuane mewüyayej wüx.
23 Jane ajcüy majaw xic, ajcüy majaw
Xeteat aton. 24 Sitiül ndot ngo narang
xeyay cuajantanej najneaj tiül nejiw, leaw
nejinguind ngondom marang, ngome
apmayajcüw ajiürüw nisoet. Nganüy
masey tajawüw leawa tarangas, tanaámb
ajcüyiw majawüw xic, átan Xeteat aton
ajcüyiw majawüw. 25 Atquiaj netam majlüy
atnej tapiüngüw mondeac andeac Teat
Dios wüx tapiüngüw: "Ngo majlüy cuaneol
tajcüyiw majawüw xic", awüw.
26 'Sanüüch miün nop nembeol icon, aaga
Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. Aliüc
imiün niüng ajlüy Teat Dios. Nej aton
apmajüiquich wüx xic. 27 At icona aton
apmejüiquichan naleaing wüx xique, cos
nde wüx tamelichas saquiaach, icona alme-
quiüjpan xic.

16

1 'Nganüy lanasaj icon meáwan aag ayaj,
nganandot mepiüngan alinoic nüt xique
ngo nasaj icon. 2 Cos apmejwanaranan
tiül sinagoga. Aton aliüc miün nüt wüx
apmambiyaw icon. Ajcüwa monbiy quiaj
apmapiüngüw tearangüw minajiüt Teat
Dios. 3 Atquiaj apmarangüw cos ngo ma-
jawüw jane nej Xeteat, átan ngo majawüw
jan xic. 4 Nganüy lanasaj icon aag ayaj cos
wüx apmajlüy atnej lanapiüng quiaj, quiaj
apleaam imeajtsan nguineay xique landoj
lanapiüng wüx aag ayaj.

Leaw apmarang Nangaj Espíritu

'Xique nganaw nasaj icon wüx aag
ayaj cos saliün naquiiüb icon. 5 Nganüy
sanandilil, sandüy niüng ajlüy aaga
neech xic niün; icona ngo metüniün
menguiayiün nguiaj süp. 6 Cos lanasaj
icon meáwan aag ayaj, nganüy xeyay
lamix imeajtsan. 7 Naleaing sasaj icon,
najneaj sitiül xique sanamb; cos ndot
ngo namb, aaga Nembeol müüch mapac
imeajtsan ngome aliüc macül mequiüjpan.
Nganüy sitiül sanamb, xique sanüüch miün
aaga Nembeol quiaj. 8 Wüx nej aliüc,
apmüüch leaam omeaats meáwan nipilan
mayajcüw ajiürüw nisoet; aton apmüüch
mayajcüw netam marangüw leawa najneaj.

Apmüüch leaam omeajtsüw nguineay
Teat Dios apmajaw wüx asoeteran alinoic
nüt. 9 Ajiürüw nisoet cos ngo mayariw
sandeac. 10 Nej apmajüiquich leaw naleaing,
leaw najneaj marangüch, cos xique
sanamb niüng ajlüy Xeteat Dios, langome
apmexoman mejawan xic. 11 Nej apmüüch
leaam omeaats nipilan nguineay Teat Dios
apmajaw wüx asoeteran; cos Satanás, aaga
minatang nerang ngo majneaj wüx aaga iüt
cam landoj layacüch asoet.

12 'Aliün najiür cuane sanasaj icon; pero
icona nganüy ngondom mejawan cuane
wüx sandeac. 13 Wüx aliüc Nangaj Espíritu
ocueaj Teat Dios, nej apmüüch icon me-
jawan meáwan leaw naleaing; cos nej ngo
mandeácan leawa andíüman nej, apman-
deac leaw anguiay, aton apmüüch icon me-
jawan leaw aliüc miün apmajlüy. 14 Nej
apmandeac najneaj wüx xique. Apmayar
meáwan leawa sapiüng, apmüüch icon me-
jawan cuane wüx apiüng. 15 Meáwan leaw
ocueaj Xeteat, aag ayaj xicueaj aton. Áag
tapiüngas leaw Nangaj Espíritu apmandeac
masaj icon, aag ayaj ajngot imiün wüx
xique.

Apmamix imeajtsan, ndójwüx apmapac imeajtsan

16 'Alacas nüt langome apmexoman me-
jawan xic, cos sanamb sandüy niüng ajlüy
Xeteat. Condom alinoic nüt apmejawan xic
alinomb —aj nejiw Teat Jesús.

17 Altiül minipilan nej tatünayej men-
guiayayej, tapiüngüw:

—¿Quia nguineay amb aag apiüng
quiaja? Cos asaj icoots: "Alquiriw nüt
alíünan wüx icona langome apmexoman
mejawan xic, cos sanamb sandüy niüng
ajlüy Xeteat. Condom alinoic nüt
apmejawan xic alinomb", maw. 18 ¿Cuane
aag apiüng: "Alíünan alquiriw nüt quiaja"?
Ngondom majawaats cuane wüx amb
apiüng —awüw.

19 Teat Jesús tajaw teamandiümüw
matüniw nej manguiayiw. Quiaj tasaj
nejiw:

—¿Tenguial ertünayon menguiayayon
wüx áag sasaj icon quiaja, alacas nüt
langome apmexoman mejawan xic,
condom alinoic nüt apmejawan xic
alinomba? 20 Naleaing naleaing sasaj
icon, apmejiüntsan apmamix imeajtsan,
pero altegüy nipilan apmapac omeajtsüw.
Masey icona apmamix imeajtsan, ndójwüx
apmapac imeajtsan xeyay. 21 Atnej arang
nop najtaj wüx apwijquiam micual nej,
apmecoy omeaats cos lamatüch a ores.
Ndoj, wüx lawijquiaw a nine, lango leaam
omeaats aaga necoy tamongoch quiaj, cos
xeyay apac omeaats majaw lawijquiaw
nop nine. 22 At icona, nganüy amix
imeajtsan; pero wüx saliüc alinomb najaw
icon, quiaj apmapac imeajtsan xeyay;
nejinguind ngome apndom mawün aaga
apac imeajtsan quiaj.

23 'Wüx aaga nüt quiaj nicuajind langome
apmetam metüniün menguiayiün xic.
Naleaing naleaing sasaj icon meáwan leaw
apmetüniün ocueaj Xeteat wüx xenüt, nej
apmüüch icon. 24 Nganüy nicuajind nganaw
metüniün ocueaj Xeteat wüx xenüt; pero
sitiül icona apmetüniün apmeajndiün,
quiaj apmapac imeajtsan xeyay.

Xique altiül xiwix aaga iüt cam

25 'Meáwan leawa lanasaj icon ngo na-
jüiquich aleaing miün cuane wüx sandeac.
Laliüc matüch a nüt wüx xique langome
sanandeac atquiaj, sanandeac aleáingan
wüx Xeteat. 26 Wüx aaga nüt quiaj icona
apmetüniün leaw indiüman wüx xenüt,
ngome apmetam natün ocueaj Xeteat Dios
müüch icon. 27 Xeteat Dios andiüm icon
cos indiüman xic. Aton cos lameyariün
mepiüngan naleaing tiünas ximiün niüng
ajlüy nej. 28 Xique tiünas ningüy wüx iüt
ximiün niüng ajlüy Xeteat Dios. Nganüy
sanaw ningüy, sanamb alinomb sandüy
niüng ajlüy nej —aj nejiw Teat Jesús.

29 Quiaj tasajüw nej minipilan nej:

—¡Ajaj teat, nganüy mbich lamejüiquich
aleáingan leaw indeac! 30 Nganüy lanajawan
ique ijaw meáwan cuajantanej. Nejinguind
ngo metam masaj ic cuane andiüm, cos ique
lamejaw. Atquiaj sajawan naleaing Teat
Dios neech ic mewiün —ajüw nej.

31 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—¿Lameyariün sandeac nganüye?
32 Nganüy lamatüch a nüt ndajrriümeron,
mejawan nguiane apmendüyiün inopno-
pon, cos apmecueatiün xic. Naleaing
ngome sanajlüy xíquian quiaj cos Xeteat
almaquiiüb xic. 33 Lanasaj icon meáwan aag
ayaj para mapac imeajtsan wüx xic. Masey
wüx aaga iüt cam apmemongochiün xeyay
ngo majneaj, pero alndom meiücan wüx

sitiül apmeyacan imeajtsan wüx xique, cos najntsopiüs wüx aaga iüt cam —aj nejiw.

17

Teat Jesús atün ocueaj Teat Dios mambeol minipilan nej

1 Wüx ndoj mapiüng aag ayaj Teat Jesús, quiaj taxaing omal majaw cawüx, tataag orar, tapiüng:

—Xeteat Dios, nganüy lamatüch a nüt, ijüiquich mimonajneaj wüx Micual, para nej majüiquich mimonajneaj aton. 2 Atnej ique lameaach nej majlüy wüx meáwan nipilan, atanquiaj aton iich mapacüw meáwan nüt ajcüwa nipilan leawa ique lameaach nej. 3 Apmapacüw meáwan nüt cos ajawüw naleaing ique inopűyan Teat Dios, at apiüngüw ique teaach miün Jesucristo.

4 'Xique lanandeac najneajay wüx ique ningüy tiül nipilan. Lanambich narang meáwan leawa teaach xic niün narang. 5 Nganüy Teat, sanandilil sandüy niüng ijlüy, majlüyiür najneajay atnej tajlüyiür wüx nganaw majlüy aaga iüt cam.

6 'Ajcüwa nipilan leawa terriüjtüw meajchiw xic, lanüjchiw majawüw jane ic. Ajcüw ayaj minipilanüw, nganüy ique lameajchiw xic. Nejiw lamayacüw wüx omeajtsüw Mipoch, Teat. 7 Nganüy lamajawüw naleaing ique tesaj xic meáwan leawa tandeacas. 8 Aaga poch leawa teaach xic lanasajüw, nejiw lamayariw. Lamajawüw aag ayaj naleaing cos ique teaach xic niün, ximiün niüng ijlüy sajngot.

9 'Satün icueaj Teat, membeolüw ajcüwa leaw teajchiw xic, cos icueajiw. Xique ngo natün membeol meáwan nipilan leaw ngo mayamb ic. 10 Meáwan xenipilan ajcüw ayaj ineay; aton meáwan leaw ijiür, ajcüw ayaj saneay. Nejiw teamajüiquichaw xemonajneaj.

11 'Nganüy Teat, xique laliüc naw ningüy wüx iüt cam, sanamb sandüy niüng ijlüy; nejiw apmacülíwan ningüy. Xeteat Dios, nangaj ic, imbeolüw meáwan nüt ajcüwa leaw lameajchiw xic, para alndom majlüyiw nóiquian atnej ajlüyiür. 12 Cos wüx xique sajlüy ningüy naquiüjpüw, ique teamembeol xic nayacüw tiül iwix meáwan leawa teajchiw xic. Nejinguind tiül nejiw ngo ndromoj tiül aaga xeyay ngo majneaj, áagan anop minipilan nimeech; cos netam majlüy atnej lajlüy tiül Nangaj Mipoch.

13 'Nganüy Teat, sanamb sandüy niüng ijlüy. Wűxan saliün ningüy wüx aaga iüt cam, teanandeac aag ayaj manguiayiw, mapac omeajtsüw xeyay atnej apac ximeaats. 14 Xique lanasajüw wüx mipoch. Naleaing nipilan ajcüyiw majawüw nejiw, cos lango marangüw ngo majneaj atnej arang jangantanej nipilan, Xique aton ngo narang leaw arang jangantanej nipilan. 15 Teat, ngo natün mewün nejiw ningüy wüx aaga iüt cam; satün icueaj membeolüw nganandot matüch nejiw nimeech. 16 Cos xique ngo narang atnej jangantanej nipilan wüx iüt, atanquiaj nejiw aton lango marangüw ngo majneaj atnej arangüw jangantanej nipilan. 17 Iwüniw pálwüx, majlüyiw icueaj, cos atquiaj alndom marangüw najneaj. Nangaj Mipoch apmambeol nejiw cos andeac naleaing. 18 Atnej ique teaach xic niün wüx iüt, atanquiaj xique aton lanasajüw mambüw meáwan wüx aaga iüt cam. 19 Xique lanüüch ximeaats namongoch leaw netam namongoch. Atanquiaj aton nejiw netam müjchiw omeajtsüw marangüw leaw ique indiüm, cos aag ayaj naleaing.

20 'Aton Teat, ngo natün wűxan nejiw; satün membeol meáwan leaw aliüc miün apmayariw sandeac wüx nejiw apmandeacüw masajüw nipilan wüx xic. 21 Satün majlüyiw nóiquian omeajtsüw atnej icora ajlüyiür nóiquian Teat, atanquiaj majlüyiw aton; cos atquiaj jangantanej nipilan alndom majawüw naleaing ique teaach xic niün. 22 Atnej xique sajüiquich wüx ique Teat, nguineay ajneaj ijlüy, atanquiaj aton lanüjchiw majüiquichaw xemonajneaj. Wüx aag ayaj alndom majlüyiw nóiquian atnej icora ajlüyiür. 23 Xique sajlüy tiül nejiw, ata ique Teat, ijlüy tiül xique. Atanquiaj aton alndom majlüyiw nóiquian omeajtsüw, para meáwan nipilan majawüw naleaing ique teaach xic niün. Aton indiümüw xeyay atnej indiüm xic.

24 'Teat, ajcüwa leawa teaach xic, sandiüm majlüyiw niüng sajlüy, majawüw nguineay ajneaj sajlüy. Cos ique Teat, indiüm xic tanaámb atnej wüx nganaw majlüy aaga iüt cam. 25 Xeteat Dios, najneajay irang. Masey nipilan ngo majawüw jane ic, xique naleaing sajaw jane ic. At ajcüwa

xenipilan lamajawüw ique teaach xic niün.
[26] Xique lanüjchiw majawüw jane ic Teat;
tanaámb teanasajüw nguineay ijlüy. Atnej
indiüm xic Teat, atanquiaj nganüy sandiüm
mendiümüw. Xique sanajlüy naquiüjpüw
aton —aw.

18

Ndeaad Teat Jesús
(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

[1] Wüx landoj mapiüng aag ayaj Teat Jesús,
tawüw quiaj. Tambüw andüyiw necamb
nine lam nasoic Cedrón. Tandüyiw quiaj
niüng ajlüy acas owil nateaic xiül, maquiiüb
minipilan nej. [2] Aaga Judas, leaw apmayac
nej teowixaw monajiüt, ayaag quiaj cos
ajlüyay canchiüjow quiaj maquiüjpüw Teat
Jesús. [3] Quiaj tapeay aaga Judas, aquiiüb
mamb noic ajlüy soldados, at acas monjiür
nadam nangaj iüm, üüch nejiw mambüw
montangtang miteaats maquiiüb fariseos.
Ajoyiw linternas, at najquiol irrajayej; aton
ajoyiw espadas. [4] Teat Jesús cos lama-
jaw cuane aliüc miün apmamongoch, quiaj
witiüt tamb mangoch nejiw. Tapiüng:

—¿Jane iyambana? —aj nejiw.

[5] Quiaj tasajüw nej:

—Aaga Jesús naw Nazaret —ajüw nej.

Teat Jesús tasaj nejiw:

—Jogüy xic —aj nejiw.

Aaga Judas, leaw apmayac nej teowixaw
monajiüt, altiül nipilan aton. [6] Wüx tasaj
nejiw Teat Jesús: "Jogüy xic", maj nejiw,
tanaámb tanotoj opechiw, ajmiücüw pajca-
jow tiüt. [7] Condom Teat Jesús tandüy wüx
matün manguiay nejiw:

—¿Jane iyambana? —aj nejiw.

Quiaj tasajüw nej alinomb:

—Aaga Jesús naw Nazaret —ajüw nej.

[8] Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Lanasaj icon jogüy xic. Sitiül xique
temeyamban, ijchan mambüw xenipilan
—aj nejiw.

[9] Atquiaj tajlüy atnej lamapiüng Teat
Jesús wüx tapiüng: "Meáwan leawa teaach
xic, nejinguind tiül nejiw ngome apn-
drom", aw. [10] Simón Pedro almajoy nots es-
pada, tasoond tiül ombiüm, tandooig miác
olaag nop naxey nenüt Malco, mimos mi-
natang miteaats. [11] Quiaj Teat Jesús tasaj a
Pedro:

—¡Pedro, isoc alinomb tiül ombiüm nej
miespada! ¿Neol, iyaag a ique ngo metam
namongoch aaga naél leaw lamapiüng
Xeteat netam namongoche? —aj nej.

Teat Jesús alteombas minatang miteaats
(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

[12] Ajcüwa soldados maquiüjpüw mi-
natangüw nejiw, at monjiür nadam nangaj
iüm ocueajiw nipilan judío, tasapüw Teat
Jesús maoeliw. [13] Condom taquiüjpüw
mamb andüy aniüng Anás, miocuats Caifás.
Aaga Caifás quiaj, nej minatang miteaats
tiül aaga neat quiaj. [14] Nej aaga Caifás quiaj,
nejay nesaj monajiüt najneaj mandeow
nop naxey ingow ndroj ombas aaga cambaj
Israel, maw.

Pedro apiüng ngo majaw jane Teat Jesús
(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

[15] Simón Pedro aquiiüb alinop minipilan
Teat Jesús, tambüw mandüjpiw mamb Teat
Jesús. Aaga alinop quiaj, ayaag nej ombas
minatang miteaats. Áag tüünd majmel
tinden maquiiüb Teat Jesús; [16] pero Pedro
tacűlan mbeay nden. Quiaj aaga naxey
neyaag nej ombas minatang miteaats taw,
tamb mandeac aweaag nejiür ombeay nden
mamelich a Pedro aton.

[17] Condom aaga nüx nejiür ombeay nden
tatün manguiay a Pedro:

—¿Neol ngome ique nop minipilan aaga
Jesús quiaja? —aj.

Pedro quiaj tapiüng:

—Ngwüy ngome xique —aw.

[18] Ores quiaj naquind, pares tajalüw
biümb ajcüwa mos maquiüjpüw monjiür
nangaj iüm, alombomoj teatsantsayej. At
a Pedro aton alembem quiaj teatsantsüy
mbeay biümb.

Minatang miteaats atün manguiay Teat Jesús
(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

[19] Condom minatang miteaats tatün man-
guiay Teat Jesús jane minipilan nej, at
cuane wüx teamaquiaach. [20] Quiaj tasaj nej
Teat Jesús:

—Xique ngo naxot, sandeac niüng
ajlüy nipilan; samb tiül tiül ajcüw a
sinagogas, aton samb tiül aaga nadam
nangaj iüm, niüng canchiüjow meáwan
micual miiütaats. Xique ngo nexotüy
wüx sandeac. [21] ¿Jow nganüy, neol tetün
menguiay xique? Itün menguiayiw ajcüwa
tanguiayiw sandeac. Nejiw ich mapiüngüw

cuane wüx tandeacas, cos lamajawüw —aj nej.
22 Wüx ndoj mapiüng aag ayaj Teat Jesús,
nop nejiür nadam nangaj iüm taleamb nej,
tapiüng:
—¿Neol tesaj atquiaj minatang miteaatsa? —aw.
23 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Sitiül ngo majneaj sasaj, ipiüng cuane
ngo majneaj sasaj; sitiül najneaj, ¿neol
teleamb xique? —aj nej.
24 Condom quiaj aaga Anás tüüch mamb
Teat Jesús neóel, andüy niüng ajlüy alinop
minatang miteaats, aaga Caifás.

Teat Pedro tandüy wüx alinomb mawaiich
(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

25 Teat Pedro tealeámban aliün lembem
quiaj, teatsantsüy. Quiaj tasajüw nej:
—¿Ngome ique nop minipilan neje aaga
naxey quiaja? —ajüw nej.
Quiaj tapiüng teat Pedro:
—Ngwüy, ngome xique —aw.
26 Condom nop mimos minatang
miteaats, acualaats aaga naxey nan-
dooigaran olaag, andooig nej teat Pedro,
tasaj nej:
—¿Ngome ique sajaw almequiiüb nej
niüng ajlüy acas owil nateaic xiüla? —aj
nej.
27 Teat Pedro quiaj tandüy wüx alinomb
mawaiich, tapiüng ngome nej. Quiaj apaj a
gallo.

Teat Jesús alteombas a Pilato
(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

28 Űmban arraw taquiüjpüw mamb Teat
Jesús imiün aniüng a Caifás andüy awan
niüng ajlüy a gobernador romano. Nejiw
ngo majmeliw cos tiül aaga ajlüyay netam
marangüw quiaj, sitiül majmeliw aniüng
nop ngome nipilan judío wüx aaga nüt
quiaj, apmajlüyiw ngo merixix, langondom
metiw tiül nangos nüt pascua. 29 Quiaj
taw a Pilato mandeacüw maquiüjpüw, tasaj
nejiw:
—¿Cuane ngo majneaj arang aaga naxey
cama? —aj nejiw.
30 Quiaj tasajüw nej:
—Sitiül nej ngome aleaic arang ngo
naquiüjpan miün niüng ijlüy —ajüw nej.
31 Quiaj tapiüng a Pilato:
—Icona iquiüjpan mamb, ijawan wüx
asoet nej atnej apiüng tiül minawijquian
—aw.
Quiaj tasajüw nej ajcüwa nipilan:
—Xicona ngondom nambiyan nejin-
guind —ajüw nej.
32 Atquiaj tajlüy para majlüy atnej
lamapiüng Teat Jesús nguineay apman-
deow. 33 Condom a Pilato tandilil alinomb
tajmel tiül awan, tapaj Teat Jesús matün
manguiay, tasaj:
—¿Ique minatangüw nipilan israele?
—aj.
34 Teat Jesús tasaj nej:
—¿Aag ayaj itün menguiay cos indiüm
mejawa, ngwüy aljane tasaj ic wüx xique?
—aj nej.
35 Quiaj tapiüng a Pilato:
—¿Neol jow xique mbich nop icona
xique? Cos micual miíüt at montangtang
miteaats monquiiüb ic miün niüng sajlüy.
¿Neol, cuane iranga? —aw.
36 Condom tasaj nej Teat Jesús:
—Ngome ningüy wüx aaga iüt cam
sarang natang. Jondot wüx aaga iüt
cam sarang natang xenipilan apmatsojow;
ngome apmüjchiw ndeaan najmel teow-
ixaw monajiüt tiül judíos. Nganüy cos
ngwüy, ngome ningüy sarang natang —aj
nej.
37 Pilato tasaj nej:
—¿Naleaingue, ique nop minatang ne-
najiüt tiül nejiw ipiünga? —aj nej.
Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Xique natang atnej lamepiüng quiaj.
Áag wijquiatos tiünas wüx aaga iüt cam
najüiquich cuane naleaing. Meáwan leawa
andiümüw marangüw leawa naleaing,
ajcüw ayaj apmandiümüw manguiayiw
sandeac —aj nej.
38 Quiaj tasaj nej a Pilato:
—¡Mbich jane ajaw cuane naleaing! —aj
nej.

Atüniw mandeow Teat Jesús
(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Ndoj mapiüng aag ayaj a Pilato, quiaj taw
alinomb masaj nipilan, tapiüng:
—Xique sapiüng aaga naxey cam ngo
majiür asoet. 39 Icona ipiüngan alndom
natsambiich nop najlüy tiül manchiüc wüx
nangos nüt pascua. ¿Jow nganüy, in-
diüman natsambiich aaga naxey minatan-
gana? —aj nejiw.
40 Quiaj tepajüw tapiüngüw:
—¡Ngwüy, nde metsambiich aag ayaj!
¡Barrabás aptsajmbiüm! —awüw.

Pues aaga Barrabás quiaj, need nej.

19

1 Condom a Pilato tapiüng majwüch Teat
Jesús. 2 Ajcüwa soldados tapeatiw sats
masoijquiw wüx omal Teat Jesús. At
tasoijquiw nej tiül noic napixeran morada.
3 Quiaj tapots mitsojow, tasajüw:
—¡Nganüy mbich ique minatang nena-
jiüt ocueaj nipilan judío! —ajüw.
Quiaj tapots maleambüw nej.
4 Condom a Pilato taw alinomb, tasaj a
nipilan:
—Jogüy lanawün miün mejawan,
naleaing sasaj icon xique ngo naxom
nicuajind nisoet wüx ombas nej —aj nejiw.
5 Quiaj taw Teat Jesús, alwüx omal nej
aaga nepeat sats, at almasooig morada
napixeran. Quiaj tasaj nejiw a Pilato:
—¡Jogüy aaga naxey! —aj nejiw.
6 Quiaj montangtang miteaats
maquiüjpüw monjiür nadam nangaj iüm
camüm majawüw ajntsop Teat Jesús,
yajnguiatoj tiüt apajüw, tapiüngüw:
—¡Ich mandeow wüx cruz! ¡Ich man-
deow wüx cruz! —awüw.
Pilato tasaj nejiw:
—Iquiüjpan, icona iyacan wüx cruz, cos
xique ngo naxom cuane asoet aaga naxey
cam —aj nejiw.
7 Ajcüwa nipilan judío tapiüngüw:
—Xicona salnajiüran poch tiül xenaw-
ijquian niüng apiüng netam mandeow
cos awaiich, apiüng Micual nej Teat Dios
—awüw.
8 Wüx a Pilato tanguiay aag ayaj, mbayat
xeyay. 9 Condom tajmel awan alinomb,
tatün manguiay Teat Jesús:
—¿Nguiane neriowa? —aj.
Teat Jesús ngome tasaj nej nicuajind.
10 Quiaj tasaj nej a Pilato:
—¿Neol ngo merndeaca? ¿Neol ngo me-
jaw xique alndom nayac ic wüx cruz, aton
alndom natsambiich ique? —aj nej.
11 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Ngwüy, nicuajind ngondom merang
wüx ximbas sitiül Xeteat Dios ngo müüch
ic merang. Naleaing sasaj ic, najntsop asoet
aaga neyac xic tiül iwix —aj nej.
12 Ajan quiaj a Pilato tayamb nguineay
alndom matsambiich Teat Jesús, pero
ajcüwa monajiüt tiül judíos tepajüw napac,
tapiüngüw:
—¡Sitiül apmetsambiich, ngo majüic
ijneaj aweaag a César; cos jangantanej
nendiüm marang minatangüy nenajiüt, aag
ayaj ngo majneaj aweaag a César! —awüw.
13 Wüx tanguiay aag ayaj a Pilato tawün
tiül iüm Teat Jesús. Condom nej tsotot
niüng ajaw wüx asoeteran, tiül noic nden
nenüt Gabata tiül ombeayiw nipilan judío.
Aag ayaj amb apiüng niüng nequiand tiüt
piedra. 14 Wüx laliüc lembem nüt aaga nüt
quiaj, oxep quiaj pascua, quiaj a Pilato tasaj
ajcüwa nipilan judío:
—¡Jogüy minatang nenajiüt! —aj nejiw.
15 Nejiw tepajüw napac, tapiüngüw:
—¡Iwün, iwün, ich mandeow wüx cruz!
—awüw.
Quiaj tasaj nejiw a Pilato:
—¿Quia netam nayac wüx cruz aaga
natang nenajiüt icueajiüna? —aj nejiw.
Quiaj montangtang miteaats tasajüw nej:
—¡Xicona ngo najiüran alinop minatang
nenajiüt, áagan a César! —ajüw nej.
16 Quiaj a Pilato tayac teowixaw nejiw
Teat Jesús mayacüw wüx cruz, taquiüjpüw
mamb.

Teat Jesús tajmel wüx cruz
(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

17 Teat Jesús tamb, tüjchiw mambitic a
cruz. Taquiüjpüw mamb andüy tiül niüng
nasoic omal mondeow. Tiül ombeayiw
nejiw apiüngüw Gólgota. 18 Quiaj tay-
acüw wüx cruz Teat Jesús maquiiüb ali-
jpüw. Nop amb wüx miác nej, alinop amb
wüx miquiamb nej; nganüy Teat Jesús amb
pinawan. 19 Condom a Pilato tarang acas
poch mayacüch wüx omal a cruz. Aaga
poch quiaj apiüng: "Jesús naw Nazaret,
minatang nenajiüt ocueaj judíos." 20 Xeyay
nipilan judío tateowüw aaga poch quiaj, cos
niüng tayacüch wüx cruz Teat Jesús ngome
miünquiaj, aton cos aaga poch tarangüch
wüx ombeayaran hebreo, griego, at wüx
latín. 21 Pero ajcüwa montangtang miteaats
tasajüw a Pilato:
—Nde meyac: "Minatang nenajiüt
ocueaj judíos." Leaw netam meyac: "Nej
nepiüng minatang nenajiüt ocueaj judíos,"
—ajüw nej.
22 Quiaj tasaj nejiw a Pilato:
—Leaw lanarang landoj lanarang —aj
nejiw.
23 Ajcüwa soldados wüx landoj mayacüw
wüx cruz Teat Jesús, quiaj tayariw apix

nej, tambajcüw apiquiw quiriw mayariw
noicnoic quiriw. Condom tayariw a najal
micamix nej, aag ayaj ngo majiür niüng
ambeteay, najüyeran naw cawüx andüy
tiüt. [24] Quiaj tandeacüw nejeyéjan quiaj,
tapiüngüw:
—Ngome apmambajcaats micamix nej,
apmasüetiiüts wüx, majüic jane apmayar
—awüw.
Atquiaj tajlüy cos landoj lamapiüng tiül
Mipoch Teat Dios, niüng apiüng: "Tam-
bajcüw sapix mayariw, tasüetiw majawüw
jane apmayar xecamix", aw. Atquiaj
tarangüw soldados.
[25] Aliw quiaj niüng ajlüy a cruz mimüm
nej Teat Jesús, at michiig mimüm nej; at
müm María mintaj teat Cleofas, at müm
María Magdalena. [26] Teat Jesús wüx tajaw
mimüm nej, at nop minipilan nej, aaga
xeyay tandiüm alquiaj aton, quiaj tasaj
mimüm nej:
—Müm, joyaj nganüy apmajlüy atnej
micual —aj.
[27] Condom quiaj tasaj aaga nop minipilan
nej:
—Joyaj teat, nganüy apmajlüy atnej
mimüm —aj.
Naw quiaj aaga nop minipilan nej taqui-
iüb mamb mimüm Teat Jesús andüy aniüng
nej atnej majiür mimüm nej.

Tandeow Teat Jesús
(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

[28] Wüx landoj aag ayaj, nej lamajaw
meáwan lamapalüch marang. Cos netam
majlüy atnej apiüng wüx nej tiül Mipoch
Teat Dios, quiaj tapiüng:
—Nind sanganeow yow —aw.
[29] Ajlüy quiaj nop xar chipiow nachich
vino, quiaj tasocoj tiül noic esponja, aag
ayaj atnej walang sap. Ndoj cas tay-
acüw wüx omal nots narix xiül mipüüig
hisopo. Quiaj tayacüw wüx ombeay Teat
Jesús. [30] Teat Jesús wüx landoj machey aaga
nachich vino, quiaj tapiüng:
—Canüy lanambich narang meáwan
leawa tiünas narang —aw.
Quiaj manguieer omal nej; tayac
miespíritu nej teowix Teat Dios; tanaámb
andeow.

Tajtiül teombas micostil Teat Jesús

[31] Oxep quiaj pascua, y nipilan judío ngo
mandiümüw macűlan wüx cruz mondeow,
cos aaga nüt axoodaran quiaj xeyay nangaj.
Quiaj tatüniw ocueaj a Pilato majmbajüch
oleajiw leaw monlüy wüx cruz para alndom
mawüniw tiüt najen. [32] Quiaj tambüw a
soldados tajmbajüw oleajiw ajcüw tajmeliw
wüx cruz maquiiüjpüw Teat Jesús. [33] Pero
wüx tapeayiw niüng ajlüy Teat Jesús, quiaj
tajawüw landeow, taton ngo majmbajüw
oleaj nej.
[34] Condom nop soldado tatil teombas mi-
costil Teat Jesús naag nots lanza, quiaj
taw quiej maquiiüb tiül yow. [35] Jan tajaw
meáwan aag ayaj teamandeac wüx; leawa
andeac aag ayaj ajaw naleaing. Alndom
mepiüngan icona aton naleaing. [36] Meáwan
aag ayaj tajlüy atnej lamapiüng tiül Mipoch
Teat Dios wüx tapiüng: "Miolaats nej ngo
majmbajaran", maw. [37] Aton apiüng tiül
Mipoch Teat Dios: "Apmajawjawüw aaga
naxey tatileran quiaj", aw.

Tamiüraad Teat Jesús
(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

[38] Wüx landoj meáwan aag ayaj, quiaj teat
José naw tiül cambaj Arimatea tamb majaw
a Pilato matün ocueaj, müüch nej maquiiüb
mamb Teat Jesús mamiüt. Pilato taneam,
quiaj tawün maquiiüb mamb. Aaga José
quiaj nop nej minipilan Teat Jesús, pero
naleaing axotűyan cos imbol mandüy mon-
ajiüt tiül judíos. [39] At teat Nicodemo,
aaga tamb mandeac aweaag Teat Jesús
noic ongwiiüts, nej tamb quiaj aton, ajoy
mamb maseyme nimiow gajpowüw (30)
kilo najmboc angan süüig naolüch omal
tiül mirra maquiiüb áloes. [40] Quiaj teat
José maquiiüb teat Nicodemo taxainguiw,
tawinchaw tiül noic püy najneajay, ayacüw
wüx aaga najmboc angan süüig, cos atquiaj
arangüw nipilan judío wüx apmamiütüw
nop nandeow. [41] Niüng tayacüw wüx cruz
Teat Jesús, quiájan ajlüy acas owil nateaic
xiül. Alquiaj noic oxiüt jayatsüy, nganaw
mamiütaran quiaj nejinguind. [42] Quiájan
tayacüw Teat Jesús, cos aaga oxiüt quiaj
ngome miünquiaj ajlüy, aton ajcan lami
nangos nüt pascua ocueajiw judíos.

20

Teat Jesús tapac imiün tiül mondeow
(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

[1] Űmban arraw domingo wüx aliün mex-
emem, quiaj tamb niüng ajlüy oxiüt müm

María Magdalena, tajaw aaga piedra nay-
acüch mapal oxiüt ngo majlüy niüng tay-
acüch. 2 Andilílan tiüt tamb majaw teat
Simón Pedro maquiiüb alinop aaga xowüy
andiüm nej Teat Jesús. Quiaj tasaj nejiw:
—Lamawüniw tiül oxiüt Teat Naxey, ngo
majawaats nguiane tambüw mayacüw —aj
nejiw.
3 Camüm manguiayiw aag ayaj, quiaj
tamb teat Pedro maquiiüb alinop minip-
ilan Teat Jesús andüyiw niüng ajlüy ox-
iüt. 4 Ijpüéj tambüw acuiürrüw nóiquian,
pero aaga alinop quiaj alwüx acuiür, ta-
mong wüx ombas teat Pedro, ombas ma-
peay niüng ajlüy oxiüt. 5 Quiaj tapiür ma-
jaw tiül. Tajaw aaga püy tan ajlüy quiaj;
nej taton ngo majmel. 6 Condom quiaj
tapeay teat Simón Pedro andűüban nej. Nej
mbich nómban tajmel tiül oxiüt, tajaw aaga
püy alquiaj. 7 At aaga püy nawincheran
wüx omal Teat Jesús ngo majlüy nóiquian
maquiiüb aaga alinoic püy; alpejchiüm pál-
wüx, tan ajlüy awinchay. 8 Condom quiaj
alinop minipilan Teat Jesús, aaga napeay
ombas, tajmel tiül oxiüt aton. Wüx tajaw
aag ayaj, aleáingan tajaw naleaing lapac.
9 Cos ores quiaj nganaw majawüw leawa
lamapiüng tiül Mipoch Teat Dios niüng
apiüng Teat Jesús apmapac tiül mondeow.
10 Condom ajcüwa ijpüw minipilan Teat
Jesús quiaj, tandilileaw alinomb andüyiw
aniüngüw nejiw.

Teat Jesús tejüiquichay majaw nej müm María Magdalena
(Mr. 16:9-11)

11 Müm María wüx tapeay alinomb,
tacűlan mbeay oxiüt, tenguial ajiünts,
tapiür majaw tiül oxiüt. 12 Quiaj tajaw ijpüw
ángeles alchetemoj niüng tayacüch Teat
Jesús; nop amb wüx omal, alinop amb wüx
oleaj, apixaw nejiw rajnüy. 13 Quiaj tatüniw
nej manguiayiw, tasajüw:
—Müm najtaj, ¿Neol tapots ijiüntsa?
—ajüw nej.
Quiaj tasaj nejiw aaga najtaj:
—Cos lajwan aaga Teat Naxey, ngo najaw
nguiane tamb mayacüch —aj nejiw.
14 Wűxan ndoj mapiüng aag ayaj, wantsat
majaw wanopech nej. Quiaj majaw alem-
bem quiaj Teat Jesús, pero nej ngo majaw
majneaj sitiül aag ayaj Teat Jesús. 15 Condom
quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Müm najtaj ¿neol tapots ijiüntsa, jane
teameyamba? —aj nej.
Müm María apiüng nej aag ayaj nop
nerang najiüt quiaj. Quiaj tasaj:
—Teat, sitiül ique nerwün, isaj xic
nguiane almeyac para namb naxaing —aj.
16 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—¡María! —aj nej.
Müm María quiaj wantsat majaw nej,
tasaj nej wüx ombeayiw nejiw, tiül hebreo:
—¡Raboni! —aj. Aag ayaj wüx ombeayiw
nejiw apiüng Nequiaach.
17 Teat Jesús tasaj nej:
—Nde mesamb xic müm, cos nganaw
namb sandüy niüng ajlüy Xeteat Dios.
Quiür isajüw xenipilan, xique sanamb
sandüy niüng ajlüy Xeteat, aag ayaj
Miteatiün aton; niüng ajlüy Xedios, aag
ayaj Midiosan aton —aj nej.
18 Quiaj tamb müm María Magdalena
masaj minipilan Teat Jesús nej landoj ma-
jaw Teat Jesús. Aton tapiüng meáwan leawa
tasaj nej.

Teat Jesús tejüiquichay tiül minipilan nej
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

19 Tíülan aaga nüt domingo quiaj, wüx
langwiiüts, minipilan nej aliw tiül iüm can-
chiünoj; apalüw ombeay iüm cos imboloj
mandüyiw monajiüt ocueaj judíos. Camüm
majawüw Teat Jesús alembem pinawan ne-
jiw. Quiaj tatepeay nejiw, tapiüng:
—Tamtámban ijlüyiüna —aw.
20 Wüx ndoj mapiüng aag ayaj, quiaj
tüüch nejiw majawüw owix nej at micostil
nej. Xeyay tapac omeajtsüw wüx tajawüw
nej. 21 Condom tandüy wüx matepeay nejiw
alinomb. Tapiüng:
—Tamtámban ijlüyiün. Atnej Xeteat
Dios tüüch xic niün, atanquiaj nganüy
xique süüch icon meamban meáwan wüx
aaga iüt cam —aj nejiw.
22 Wüx ndoj mapiüng aag ayaj, quiaj tapep
miíünd nej wüx ombasüw nejiw. Tasaj
nejiw:
—Iyariün Nangaj Espíritu ocueaj Teat
Dios. 23 Nganüy jangantanej leaw icona
apmeajchiün macueat arang ngo majneaj,
mewüniün wüx imeajtsan asoet nej, at Teat
Dios aton apmawün wüx omeaats. Sitiül
aljane ngo mandiüm macueat arang ngo
majneaj, Teat Dios aton ngome apmawün
wüx omeaats asoet nej —aj nejiw Teat
Jesús.

Teat Jesús tejüiquichay majaw nej Tomás

24 Tomás, aaga nasoic Cuüch, nej nop tiül
ajcüwa gajpiüp (12) minipilan Teat Jesús,
ngome tajlüy quiaj wüx tapeay Teat Jesús.
25 Alacas minipilan Teat Jesús tasajüw nej:
—¡Landoj najawan Teat Naxey! —ajüw
nej.
Quiaj tasaj nejiw a Tomás:
—Sitiül ngo najaw aóp owix nej niüng
tapaparan clavos, sitiül ngo naxec tiül nots
micual xiwix niüng tapaparan clavos; aton
sitiül ngo naxec xiwix teombas micostil nej,
nómban ngo nayar indeacan —aj nejiw.
26 Wüx lamajiür ojpeacüw (8) nüt tatow
ndoj aag ayaj, minipilan Teat Jesús can-
chiütoj alinomb tiül iüm; alquiaj a Tomás
maquiüjpüw. Tan ajlüy palaw ombeay
iüm, camüm majawüw Teat Jesús alembem
pinawan nejiw, tatepeay nejiw, tapiüng:
—Tamtámban ijlüyiüna —aw.
27 Condom quiaj Teat Jesús tasaj a Tomás:
—Ijaw aop xiwix teat, ixec ningüy nots
micual iwix, condom iwind iwix andüy
ningüy, ixec teombas xecostil. Ipiüng
naleaing, nde mechiw imeaats —aj.
28 Quiaj tapiüng a Tomás:
—¡Teat Naxey, Xeteat Dios! —aw.
29 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Tomás ¿neol, ajcan lamejaw xic
tepiüng naleaing lasapaca? Najneajay
apmajlüyiw jane apmapiüngüw naleaing
lasapac masey ngo majawüw xic naag
oniüjcüw —aj nej.

Neol tarangüch a nawiig cam

30 Teat Jesús tarang xeyay cuajantanej
ngome aag ajaraw, müüch majaw minipilan
nej; pero aton ngome meáwan tarangüch
tiül aaga nawiig cam. 31 Nganüy meáwan
leawa tarangüch tiül aaga nawiig cam,
tarangüch para alndom mepiüngan
naleaing Teat Jesús Micual Teat Dios nej;
aton mepiüngan nej aaga Cristo lapiürang
aliüc. Cos jangantanej leaw apmayar
mapiüng naleaing aag ayaj, apmapac
meáwan nüt.

21

Teat Jesús tejüiquichay majawüw nej ayaíw minipilan nej

1 Wüx landoj aag ayaj, tejüiquichay ali-
nomb Teat Jesús majawüw nej minipilan
nej. Atcüy tajlüy wüx tajlüyiw mbeay
nadam yow Tiberias. 2 Cos acas minipilan
nej ajlüyiw quiaj nóiquian, nop teat Simón
Pedro, nop teat Tomás aaga nasoic Cuüch,
alinop teat Natanael naw tiül cambaj Caná
tiül iüt Galilea, at ijpüw micual teat Zebe-
deo, maquiüjpüw alijpüw minipilan nej.
3 Condom tasaj nejiw teat Simón Pedro:
—Sanamb sandoc —aj nejiw.
Quiaj tasajüw nej:
—Ata xicona sanamban, tabaats —ajüw
nej.
Quiaj tambüw, ambüw tiül nop müx.
Aaga ongwiiüts quiaj ngo mandocoj nicua-
jind. 4 Wüx ümb chiüjmbaw raw, quiaj
majawüw Teat Jesús alembem mbeay yow.
Naleaing nejiw ngo mateotsüw wüx sitiül
aag ayaj Teat Jesús. 5 Condom quiaj tasaj
nejiw Teat Jesús:
—Xecualüw ¿tesapan indocona? —aj
nejiw.
Quiaj tasajüw:
—Ngo nasapan —ajüw.
6 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Iyacan mindocon amb wüx miác
otüeng müx, mbich apmesapan —aj nejiw.
Tarangüw atnej tasoiquiw. Ndoj ngon-
dom maxainguiw mindocoj nejiw cos chip-
iow a cüet. 7 Quiaj nop tiül nejiw, aaga
xowüy andiüm nej Teat Jesús, tasaj teat
Pedro:
—¡Aaga iün Teat Naxey! —aj.
Teat Pedro camüm manguiay aag ayaj,
quiaj masooig micamix nej cos tasoond,
tanaámb ajchic tiül yow. 8 Condom ajcüwa
aquiüjpüw nej taquiüjpüw mamb aaga müx
andüy wüx iüt. Átan ndoc tanototoj mamb
chipiow a cüet, cos ngome miünquiaj wüx
iüt, ajiür maseyme coic miow (100) met-
ros. 9 Wüx tajtepiw wüx iüt, tajawüw olüic
biümb quiaj. Alpiiüm wüx nop cüet, aton
alquiaj pan. 10 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Ijamiünan acas cüet leawa les ndot
mesapan quiaj —aj nejiw.
11 Quiaj teat Simón Pedro tajtep tiül müx
macheed a ndoc manot andüy wüx iüt.
Aaga ndoc ngo chiütam masey chipiüt tiül
nadamdam cüet. Atüch coic miow ic miow
gajparoob (153) cüet. 12 Condom tasaj nejiw
Teat Jesús:
—Macaron metiiüts —aj nejiw.
Nejinguind tiül nejiw ngo majntsop
matüniw nej manguiayiw jane nej, cos
lamajawüw nejay Teat Jesús. 13 Quiaj tatüch

nejiw Teat Jesús, tayar a pan müüch nejiw,
at a cüet.
[14] Aag ayaj arojmbüw wüx ajüiquichay
majaw nej minipilan nej, wüx landoj apac
tiül mondeow.

Teat Jesús tandeac aweaag teat Simón Pedro

[15] Wüx landoj üetiw, quiaj Teat Jesús tasaj
teat Simón Pedro:
—Simón, micual teat Jonás ¿cuane ipiüng, indiüm xic, ngwüy ajntsop wüx indiüm meáwan aag ayaja? —aj.
Quiaj tapiüng teat Pedro:
—Teat, ique ijaw xique sandiüm ic —aw.
Quiaj Teat Jesús tasaj nej:
—Ijiürüw quicheech xesapüw —aj nej.
[16] Condom tandüy wüx masaj nej amb
ijmbüw:
—Simón, micual teat Jonás ¿naleaing
indiüm xic? —aj nej.
Quiaj teat Pedro tasaj nej:
—Teat, ique ijaw xique sandiüm ic —aj
nej.
Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Ijiürüw xesap —aj nej.
[17] Condom quiaj tasaj nej amb arojmbüw:
—Simón, micual teat Jonás ¿naleaingue
indiüm xique? —aj nej.
Teat Pedro quiaj tamix omeaats ajcan
lamasaj nej amb arojmbüw sitiül andiüm
nej, quiaj tapiüng:
—Teat, ique ijaw meáwan cuajantanej;
ique ijaw naleaing sandiüm ic —aj.
Tasaj nej Teat Jesús alinomb:
—Ijiürüw xesap. [18] Naleaing naleaing
sasaj ic, wüx aliün mermonguich, iquiáyan
quiaj isooig ipix, iriümb leaw niüng indiüm;
pero wüx apmertaxey pálwüx apmasooig
ic tiül ipix, apmendic iwix, apmequiüraab
niüng ngo mendiüm meamb —aj nej.
[19] Tasaj nej aag ayaj majüiquich nguineay
netam mandeow teat Pedro, cos apmandeow wüx arang minajiüt Teat Dios. Ndoj
mandeac aag ayaj, tapiüng:
—Indüüb xic tanaámb —aj.

Nop minipilan nej aaga xeyay andiüram

[20] Wüx wantsat teat Pedro, quiaj tajaw almandüüb nejiw aaga xeyay andiüm
nej Teat Jesús, aaga leaw chetet aweaag
nóiquian maquiiüb Teat Jesús wüx tetiw,
wüx tatün manguiay: "Teat ¿jane apmayac
ic teowixaw monajiüt?" maw. [21] Teat Pedro
wüx tajaw almandüüb nejiw aaga alinop
quiaj, quiaj tasaj Teat Jesús:
—Teat ¿jowa neje aaga alinop quiaja?
—aj.
[22] Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Sitiül xique nandiüm ngo mandeow,
aliün mapac wüx sanandilil alinomb, ¿neol,
cuane imbiche? Ique tanaámb indüüb xic
—aj nej.
[23] Condom aaga poch quiaj tejüiquichay
manguiayiw meáwan monyar andeac Teat
Jesús, tapiürang aaga nop minipilan nej
ngome apmandeow. Pero naleaing Teat
Jesús ngo mapiüng lango mandeow. Nej
tapiüng: "Sitiül xique nandiüm ngo mandeow, aliün mapac wüx sanandilil alinomb,
¿neol, cuane imbich?", aw.
[24] Nej aaga nop tiül minipilan Teat Jesús
teamarang aaga nawiig cam. Meáwan aag
agüy tajaw, tanguiay. Atquiaj alndom
majawaats meáwan leaw tarang, aag ayaj
naleaing.
[25] Aliün majlüy xeyay leaw tarang
Teat Jesús. Naleaing sapiüng sitiül
apmarangüch wüx nawiig meáwan leawa
tarang, ngome apmajoy aaga iüt cam.
Atanquiaj tajlüy. Amén.

Leawa tarangüw miapóstoles Teat Jesucristo
Los HECHOS de los apóstoles

Apmüüch miün Nangaj Espíritu

1 Teat Teófilo, tiül aaga nawiig tarangas
ninguinüt tasajas ic meáwan leaw tarang
Teat Jesús, at leaw tapots maquiaach.
2 Ndójwüx tasajas ic nguineay tamb andüy
cawüx tiül cielo. Naleaing wüx nganaw
mamb andüy tiül cielo tarriiüd miapóstoles
nej. Condom tasaj nejiw nguineay netam
marangüw, atnej tasaj nej Nangaj Espíritu
ocueaj Teat Dios. 3 Condom tandeow, pero
naleaing wüx tapac alinomb tejüiquichay
majawüw nej minipilan nej tiül ic miow (40)
nüt. Atquiaj tarang majaraw naleaing nej
almapac. At tasaj nejiw nguineay ajlüy tiül
micambaj Teat Dios.

4 Wüx Teat Jesús aliün maquiiüb ne-
jiw, tasaj nejiw nde mawüw tiül Jerusalén,
tapiüng:

—Icüliün aag leaw lamapiüng Teat Dios
aliüc miün apmajlüy. Aag ayaj landoj
lanasaj icon ninguinüt. 5 Naleaing Juan
tüüch yow nipilan, pero aag ayaj náagan
yow. Nganüy icona alningüy alacas nüt
apmeyariün Nangaj Espíritu ocueaj Teat
Dios —aw.

Wüx Teat Jesús tamb andüy tiül cielo

6 Condom alinoic nüt wüx aliün
maquiüjpüw Teat Jesús, tatüniw man-
guiayiw:

—Teat, ¿nganüy nüt cam apmeaach
majlüyiiüts wüx micambajaats Israel ali-
nomba? —ajüw.

7 Teat Jesús tasaj nejiw:

—Icona ngo metam mejawan ngow,
ngün nüt apmajlüy aag ayaj. Cos néjan
quiaj Teat Dios ajaw ngow apmüüch ma-
jlüy aag ayaj. 8 Icona apmeajndiün Nan-
gaj Espíritu ocueaj Teat Dios majlüy wüx
imbasan, quiaj alndom merangan cuajan-
tanej. Apmemelichan mendeacan wüx
xique naw ningüy tiül cambaj Jerusalén. At
apmeamban tiül meáwan cambaj tiül Judea,
at meáwan tiül Samaria. At apmeamban
meáwan tiül palpálwüx cambaj wüx iüt
—aj nejiw.

9 Condom wüx Teat Jesús landoj mapiüng
aag ayaj, tanaámb amb andüy cawüx tiül
cielo, teamajawüw nej. Ndoj tajngot noic
oic taxot nej, lango maxomüw majawüw.
10 Nejiw tealeámban majawüw andüy cawüx
niüng amb Teat Jesús, quiaj tajawüw ijpüw
teat monxey alembemoj niüng ajlüyiw ne-
jiw, xowüy larraw apixaw nejiw. 11 Condom
tendeacüw masajüw nejiw, tapiüngüw:

—Teat monxey monaw Galilea ¿neol
teleámban lembemeron ningüy mejawan
andüy cawüxe? Cos aaga Teat Jesús les ndot
mejawan aw niüng ijlüyiün amb andüy
cawüx tiül oic quiaj, atquiaj aliüc alinomb
wüx aliüc imiün tiül cielo —awüw.

Tarriüjtüch Matías marang ingow Judas

12 Condom quiaj tandilileaw andüyiw
Jerusalén imiünüw wüx tiüc nasoic mitiüc
Olivos. Aaga tiüc quiaj ngome miünquiaj
ajlüy naw Jerusalén; ajiür atonej alndom
majüyiw wüx noic nüt axoodaran. 13 Nejiw
wüx tapeayiw tiül cambaj Jerusalén, quiaj
tajtepiw andüyiw cawüx tiül amb ijpüw
iüm niüng axojtüw Pedro, Jacobo, Juan,
Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo,
Jacobo micual Alfeo, Simón nasoic Zelote,
at a Judas michiig Jacobo. 14 Meáwan nejiw
noic nej omeajtsüw tanaámb canchiüjow
quiaj matajcüw orar, aquiüjpüw michiig
Teat Jesús, at a María mimüm nej, aton
alacas montaj.

15 Noic nüt wüx tajlüyiw quiaj, atüch
maseyme acoic miow nimiow (120) nipi-
lan, quiaj witiüt a teat Pedro masaj nejiw,
tapiüng:

16 —Xecojow xechijquiaw, naleaing tajlüy
meáwan atnej apiüng tiül Mipoch Teat Dios
tarang teat David, wüx Nangaj Espíritu
tambeol nej mapiüng nguineay apmarang
a Judas, aaga nequiiüb monsap Teat Jesús.
17 Cos Judas tateoraw tiül naquiüjpan, at
tajlüy tiül marang aaga najiüt sarangan.
18 Aaga Judas quiaj, tamb mangal noic iüt
naag mitomiün nej, aag tangüyeran wüx
tarang aaga xeyay ngo majneaj quiaj. Con-
dom tamb terrondüy onic, tandeow. Ndoj
tajmiüc mojcoj tiüt, tajpoet otüeng nej, taw
meáwan mixiüt aonts nej. 19 Meáwan nipi-
lan moncül Jerusalén tanguiayiw nguineay
tajlüy. Áag tüjchiw manüt aaga iüt quiaj
Acéldama. Aaga poch Acéldama quiaj,
apiüng Miíüt Quiej.

[20] 'Cos larangüch tiül Mipoch Teat Dios
tiül Salmo, apiüng:
Ich majlűyan aaga iüt niüng acül nej,
nde macül quiaj nejinguind, aw.
At aton tiül alinoic Salmo apiüng:
Ich majmel alinop marang ingow nej, aw.
[21] 'Nganüy netam mayacaats nop naxey
leaw almaquiiüb icoots meáwan nüt wüx
Teat Jesús almaquiiüb icoots, [22] ajan wüx a
nüt Juan tüüch yow Teat Jesús, ndójwüx
quiaj Teat Jesús tamb andüy tiül cielo. Cos
netam maquiüjpaats alinop leaw naleaing
tajaw Teat Jesús nguineay tapac alinomb
—aw a Pedro.
[23] Quiaj tayacüw ijpüw monxey náwan
tiül nejiw, nop José nasoic Barsabás, at ajiür
alinoic minüt nej nasoic Justo. At tayacüw
alinop nenüt Matías. [24] Ndoj, quiaj tatajcüw
orar, tapiüngüw:
—Xeteatiün Dios, ique ijaw tiül omeaats
meáwan nipilan, nganüy iich majüic na-
jawan ngün lamerriiüd tiül ajcüwa ijpüw
cam. [25] Netam alinop majmel marang após-
tol, cos aaga Judas tacueat aaga najiüt quiaj
wüx tarang aaga nadam nisoet, ndoj tamb
tiül aaga xeyay ngo majneaj niüng atüch nej
mamb —awüw.
[26] Ndoj, quiaj tasüetiw jane nop tiül nejiw,
quiaj tajawüw Matías netam marang. Quiaj
tateoraw tiül ajcüwa gajpanop (11) após-
toles.

2

Wüx tapeay Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios

[1] Wüx tatüch a nüt, nangos nüt nasoic
Pentecostés, meáwan minipilan Teat Jesús
alxenenguemoj nóiquian. [2] Camüm man-
guiayiw aliüc noic neterriür napac im-
iün tiül cielo, atnej aterriür napac iünd.
Aaga neterriür quiaj tajmel tiül iüm niüng
alchetemoj. Meáwan monlüy quiaj tan-
guiayiw. [3] Quiaj tajawüw atnej xeyay oniw
biümb, ajcüw ayaj tajmiüc wüx ombasüw
anopnopoj. [4] Meáwan monlüy quiaj tajlüy
wüx ombasüw nejiw Nangaj Espíritu ocueaj
Teat Dios. Ndoj tapots andeacüw pálwüx
ombeayaran leaw tüüch nejiw Nangaj Es-
píritu mandeacüw.
[5] Tiül aaga nüt quiaj, aliw tiül Jerusalén
xeyay nipilan judío, monyamb Teat Dios
monaw tiül palpálwüx cambaj wüx iüt.
[6] Wüx tanguiayaran aaga neterriür quiaj,
quiaj sonongotoj quiaj xeyay nipilan.
Mbayatoj xeyay wüx tanguiayiw andeacüw
ombeayiw nejiw meáwan anopnop minipi-
lan Teat Cristo. [7] Xeyay mbayatoj majawüw
aag ayaj, quiaj tesajayej, tapiüngüw:
—¿Neol, ngome monaw Galilea nejiw
ajcüwa teandeacüw quiaja? [8] ¿Neol,
nguineay andeacüw ombeayiiütsa, leaw
andeacaats nde ajngotoots miüna? [9] Cos
alningüy palpálwüx nipilan, altiül monaw
Partia, monaw Media, monaw Elam,
monaw Mesopotamia, monaw Judea,
monaw Capadocia, monaw Ponto, monaw
Asia, [10] monaw Frigia, monaw Panfilia,
monaw Egipto, at monaw tiül Africa niüng
ajlüy cambaj Cirene. Alningüy monjüy
miün nipilan naw Roma. Altiül nejiw
wijquian ningüy judíos nejiw; altiül aton
nipilan ngome judío leaw lamayambüw
Teat Dios aton. [11] At alningüy monaw Creta,
at monaw Arabia. Pero nganüy meáwan
icoots ranüy manguiayiiüts teamandeacüw
ombeayiiüts, nguineay Teat Dios lamarang
xeyay najneaj leaw ngome áag ajaraw
—awüw.
[12] Cos xeyay mbayajow, ngo majawüw
cuane najlüy, áag tesajayej nejeyéjan quiaj,
apiüngüw:
—¿Cuane aag ayaja? —awüw.
[13] Nganüy altiül itsojayéjan, tapiüngüw:
—Nangüniw, amongochiw wüx angane-
owüw vin —awüw.

Pedro tandeac tiül xeyay nipilan

[14] Ndoj Pedro, quiaj tamong maquiiüb
ajcüwa gajpanop (11) minipilan Teat Jesús,
lembemoj niüng ajlüy nipilan. Condom
tendeac napac manguiayiw, tasaj nejiw:
—Teat cambaj Israel, at meáwan leawa
jayats mapeay tiül Jerusalén, nganüy in-
guiayiün leaw sanasaj icon: [15] Ajcüwa
monxey teamenguiayiün andeacüw cam
ngome nangüniw atnej icona ipiüngan.
Cos nganüy les tatüch pinawan ajüy nüt.
[16] Aaga leaw tenguial mejawan quiaj, aag
ayaj lamapiüng tiül Mipoch Teat Dios, tiül
nawiig tarang Joel, aaga nendeac andeac
Teat Dios, cos apiüng:
[17] Teat Dios apiüng: Alningüy alinoic nüt,
sanüjchiw mayariw Nangaj Xeespíritu
meáwan nipilan;
quiaj micualan monench at monüx apman-
deacüw sandeac,

monguich sanüüch maxomüw omeajtsüw
leaw ajawüw atnej aümiw,
y montangtang ombas nipilan sanüjchiw
maxomüw omeajtsüw wüx aümiw.
18 Wüx aaga nüt quiaj, sanüüch mayariw
Nangaj Xeespíritu meáwan mon-
rang xenajiüt, monxey at montaj;
condom nejiw aton apmandeacüw sandeac.
19 Sanarang ateócan cawüx tiül cielo ma-
jaraw,
tiüt wüx iüt sanarang cuajantanej leaw
ngomeaag ajaraw.
Apmajlüy xeyay quiej, apmajlüy xeyay
biümb, at apmajlüy xeyay nasop.
20 Quiaj a nüt lango merraj, apmajlüy po-
jniün,
at a caaw apmacants atnej quiej.
Aag ayaj apmajlüy wüx laliüc matüch a
najneajay nüt wüx apmandilil Teat
Naxey.
21 Meáwan nipilan leaw apmayambüw Teat
Dios,
matüniw Teat Dios mawün nejiw wüx
asoetiw, apmawüw wüx, aw.
22 'Teat cambaj Israel, inguiayiün leaw
sanasaj icon: Icona tejawan aaga Teat
Jesús naw Nazaret tarang xeyay ateócan
wüx tajlüy ningüy maquiüjpaats. Tajüic
naleaing Teat Dios neech nej miün, cos
tambeol nej marang xeyay cuajantanej,
leaw icona tejawan aton. 23 Condom tay-
acüch tiül iwixan merangan wüx leaw
tendiüman. Atquiaj netam majlüy, para
majlüy atnej lamapiüng Teat Dios. Icona
teyacan teowixaw nipilan monrang ngo
majneaj, tesajanüw mayacüw wüx cruz
mandeow. 24 Naleaing Teat Dios tapacüüch
nej alinomb, tawün nej tiül mondeow, cos
nej ngondom macül niüng acül mondeow.
25 Teat David tanomb tandeac wüx nej tiül
minawiig nej, tapiüng:
Xique tajawas Teat Dios tanaámb almaqui-
iüb xic;
cos nej alwüx xeác, ngo nimbol nandüy
nicuajind.
26 Xeyay apac ximeaats, ngo paxiüm nan-
deac wüx aag ayaj.
At ngo napiüng wüx masey nandeow, cos
sanapac alinomb.
27 Ique ngome apmecueat xic tiül niüng
acüliw mondeow, apmepacüüch xic
alinomb.
Ngome apmeaach majmboc xecuerpo, cos
nangaj micual xic.
28 Ique Teat, teaach xic najaw ngün a
tiiüd amb andüy niüng apacaran
meáwan nüt.
Apmeaach mapac ximeaats cos sanajlüy
niüng ijlüy, aw.
29 'Teat monxey micual iüt, inguiayiün.
Aaga miteatiiüts David naleaing tandeow
tamiüraad; mioxiüt nej alningüy ajawaats
nganüy nüt cam aliün majlüy. 30 Naleaing
cos nej nop nej nendeac andeac Teat Dios
tajaw naleaing apmajlüy leaw tasaj nej Teat
Dios, nguineay Teat Cristo aliüc miün ap-
majlüy naw tiül micual micual nej. Aag
ayaj apchetem niüng chetej nej, apmarang
natang nenajiüt. 31 Teat David, cos tajaw aag
ayaj, áag tandeac wüx nguineay apmapac
alinomb Teat Cristo, ngo macül tiül niüng
acüliw mondeow, at micuerpo nej ngome
apmajmboc. 32 Nej aaga Jesús quiaj, Teat
Dios tapacüüch nej alinomb. Meáwan xi-
cona tajawasan naleaing aag ayaj. 33 Teat
Dios taquiiüb nej mamb andüy tiül cielo
marang natang quiaj. Nej lamüünd aaga
Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios leawa
tasoic apmüünd. Nganüy lamüüch miün.
Meáwan aaga leaw ijawan quiaj, leaw in-
guiayiün nganüy cam, aag ayaj Nangaj Es-
píritu ocueaj Teat Dios nerang. 34 Teat David
ngo mapac alinomb mamb tiül cielo, pero
nej tapiüng:
Teat Dios tasaj a Teat Naxey:
"Cheter ningüy amb wüx xeác,
35 leaw ndoj nayac moncüy majaw ic,
melembech wüx ileaj".
36 'Nganüy ich manguiay meáwan micual
iüt Israel, aaga Teat Jesús tembiyan wüx
cruz, Teat Dios lamayac nej nganüy marang
natang, cos nejay aaga Cristo —aj nejiw.
37 Wüx tanguiayiw aag ayaj ajcüwa nip-
ilan quiaj, tayajcüw tiül omeajtsüw nejiw
xeyay ngo majneaj arangüw. Quiaj tasajüw
a Pedro y alacas apóstoles:
—Teat monxey, jow nganüy ¿cuane sa-
narangana? —ajüw.
38 Quiaj tasaj nejiw a Pedro:
—Ich leaam imeajtsan xeyay ngo ma-
jneaj irangan, nde nganüy irangan na-
jneaj. Ndoj iyariün yow meáwan inopno-
pon wüx minüt Teat Jesucristo, majüic
laáw isoetiün. Quiaj Teat Dios apmüüch
meyariün Nangaj Miespíritu nej. 39 Cos
Teat Dios lamapiüng apmüüch miün Nan-
gaj Miespíritu nej müüch icon, müüch

micualan, at meáwan leaw apmayamb
Teat Dios alinoic nüt. Cos aag ayaj ap-
müjndiw meáwan nipilan leaw Miteatiiüts
Dios apmapaj miünüw —aj nejiw.
40 Condom tasaj nejiw xeyay wüx aag ayaj,
tapaj nej ocueajiw, tapiüng:
—Iyamban Teat Dios, isajan mawün
isoetiün, cos atquiaj alndom meriowan tiül
ajcüwa nipilan monrang ngo majneaj quiaj
—aw.
41 Condom meáwan leawa tayariw, at
leawa tayacüw wüx omeajtsüw andeac teat
Pedro tayariw yow. Aaga nüt quiaj tajlüyiw
xeyay jayats monyar andeac Teat Dios,
atüch maseyme arej mil nipilan. 42 Nejiw
tanaámb arangüw atnej taquiajchiw nejiw
miapóstoles Teat Jesús. Tajlüyiw nóiquian
maquiüjpüw meáwan monyar andeac Teat
Dios, tatajcüw orar, at tajineaw a pan
müetiw nóiquian para leaam omeajtsüw
wüx neol tandeow Teat Cristo.

Leaw tarangüw ajcüw ombas monyar mipoch Teat Cristo

43 Meáwan nipilan xeyay mbayatoj, cos
minipilan Teat Jesús tarangüw xeyay
ateócan, xeyay cuajantanej leaw ngome aag
ajaraw. 44 Meáwan leaw tayariw andeac Teat
Jesús tajlüyiw nóiquian. At meáwan leaw
almajiürüw tacanchichaw nóiquian. 45 Wüx
anüjpiw iüt, iüm, tengwüy cuajantanej
leaw ajiürüw, ajineaw ombeat müjchiw
anopnop leaw netam nejiw. 46 Nejiw ngo
macueatiw ambüw canchiümoj tiül nadam
nangaj iüm. At tanaámb canchiüjow
nóiquian müetiw pan aniüngüw nejiw.
Ajlüyay apac omeajtsüw, xeyay ajneaj
omeajtsüw. 47 Nejiw palűyan tandeacüw
najneaj wüx Teat Dios, at meáwan nipilan
ajneaj majaw nejiw. Meáwan nüt Teat
Dios teamayac wüx majlüy xeyay monyar
andeac nej.

3

Tajneaj nop coex

1 Noic nüt teat Pedro maquiiüb teat Juan
tambüw nóiquian andüyiw tiül nadam nan-
gaj iüm, andüy wüx nchejliow nüt, ores ata-
jcüch orar. 2 Alquiaj nop naxey necoex nde
wijquiaw. Meáwan nüt aquiüraab mamb
machetecharan mbeay nadam nangaj iüm
metüneay, matün ocueaj jane apmajmel
tiül a nadam nangaj iüm. Aaga ombeay
nangaj iüm quiaj nasoic Natsajüy Ombas.
3 Aaga necoex quiaj, wüx tajaw a Pedro
y Juan laambüw apmajmeliw tiül nadam
nangaj iüm, quiaj tatün nej ocueajiw. 4 Quiaj
lembetoj majawüw nej. Condom tasaj nej a
Pedro:
—Ijaw xicon —aj.
5 Quiaj tajaw nejiw apac omeaats, tea-
macül cuane apmüjchiw. 6 Quiaj a Pedro
tasaj nej:
—Ngo najiür plata, ngo najiür oro; pero
naleaing leawa sajiür sanüüch ic: wüx
minüt Teat Jesucristo naw Nazaret, sasaj ic
witiür ijüy —aj nej.
7 Quiaj teat Pedro tasap miác owix nej
mawitich. Andűüban tajneaj oleaj nej, at
nic oleaj nej. 8 Condom ajchic cawüx witiow
lombom, quiaj tajüy. Ndoj tajmel tiül
nadam nangaj iüm maquiiüb nejiw, teajüy,
teajchic, teamapiüng najneajay lamarang
Teat Dios. 9 Meáwan nipilan tajawüw nej
lajüy, at teamapiüng najneajay lamarang
Teat Dios. 10 Tajawüw nejay aaga naxey
quiaj lambójan chetej metüneay mbeay
nadam nangaj iüm nasoic Natsajüy Ombas,
áag mbayatoj xeyay wüx tajawüw lajneaj.

Pedro tandeac tiül minden iüm nasoic ocueaj Salomón

11 Aaga naxey lajneaj micoex quiaj, ngo
matsambiich a Pedro y Juan. Condom
meáwan nipilan mbayatoj, tambüw acuiür-
rüw majawüw nejiw tiül minden iüm na-
soic ocueaj Salomón. 12 Pedro wüx tajaw
ajcüwa nipilan quiaj, tapiüng:
—Teat cambaj Israel, ¿Neol mbayateron
wüx aag ayaja? ¿Neol tejawjawan xicona?
Atnej ajüic ipiüngan xicona süjchiün
majneaj aaga naxey quiaj, atnej xicona
süjchiün majüy nde ajneaj ximeajtsan.
13 Ngwüy, xicona ngondom narangan aag
ayaj. Teat Dios nerang aag ayaj, Midios
miteatiiüts Abraham, Midios teat Isaac,
Midios teat Jacob, at Midiosüw mixejchiiüts
monlüy tanomb. Nejay aaga Teat Dios
quiaj tataag majneaj aaga naxey cam, para
alndom mayarich andeac Teat Jesús, aaga
Micual Nej. Aag ayaj icona teyacan teowix
monajiüt mandeow. Wüx tandiüm a Pilato
matsambiich, icona ngome tendiüman,
tepiüngan ich mandeow. 14 Icona ingow
itüniün tsajmbiüm aaga nangaj nerang
najneaj quiaj, tetüniün maw wüx aaga
nerang ngo majneaj nembiy nipilan.

15 Atquiaj terangan, tembiyan aaga tenguial
mepacüüch meáwan leaw almajlüy. Pero
naleaing Teat Dios tapacüüch nej alinomb.
Aag ayaj xicona tajawasan naleaing.
16 Nganüy aaga naxey cam leaw ijawan,
Teat Dios tataag nej majneaj, cos sayacan
ximeajtsan wüx Teat Jesús, ngo nachiwean
ximeajtsan. Áag nganüy ijawan nej lajneaj
nómban.

17 'Teat monxey, xique sajaw naleaing
icona wüx tembiyan Teat Jesús mequiüj-
pan minatangan monajiüt, terangan aag
ayaj cos ngo mejawan nicuajind; ipiün-
gan najneaj temerangan. 18 Quiaj tajlüy
atnej tanomb lamapiüng Teat Dios. Cos
meáwan mondeac andeac nej tapiüngüw
aaga Cristo, Micual Teat Dios, apmamon-
goch xeyay ngo majneaj. 19 Nganüy ich
leaam imeajtsan naleaing xeyay ngo ma-
jneaj temerangan. Indililean iyamban Teat
Dios cos nej alndom mawün isoetiün. Quiaj
Teat Dios apmüüch icon mapac imeajtsan,
20 wüx apmüüch miün Teat Jesucristo, aaga
lamapiüng apmüüch miün mambeol icon.
21 Nganüy naleaing nej netam macül tiül
cielo, leaw atüch a nüt wüx Teat Dios
apmataag majneaj meáwan ngo majneaj,
atnej lamapiüngüw mondeac andeac nej
najlüyiw tanomb. 22 Teat Moisés aton
tasaj mixejchiiüts, tapiüng: "Teat Dios ap-
mayac nop nendeac andeac nej imiün tiül
icona, atnej tayac xic. Netam menguiayiün
meáwan leaw apmasaj icon. 23 Cos meáwan
nipilan leaw ngo mayar andeac aaga nen-
deac andeac Teat Dios quiaj, apmajwan
nómban, ngondom macül tiül micambaj
nej."

24 'Meáwan mondeac andeac Teat Dios
leaw tajlüyiw tanomb ajan wüx Samuel
tapiüngüw wüx aaga leaw almajlüy nganüy
cam. 25 Icona micual icon Israel, atnej
tajlüyiw mondeac andeac Teat Dios. At
ijlüyiün tiül aaga poch Teat Dios tüüch
mixejchiiüts, cos tasaj Abraham: "Meáwan
nipilan wüx iüt apmaxomüw monajneaj
wüx ombas micual leaw aliüc miün ap-
majlüy." 26 Teat Dios wüx tapacüüch ali-
nomb Micual Nej, mbas tüüch miün mam-
beol icon, müüch icon mejiüran monajneaj;
aton müüch icon inopnopon mecueatiün
irangan ngo majneaj —aj nejiw a Pedro.

4

Teat Pedro y teat Juan tajlüyiw teombasüw monajiüt

1 Pedro y Juan tenguialeámban man-
deacüw aag ayaj masajüw nipilan, quiaj ajn-
gotoj miteaats aquiüjpüw minatang mon-
jiür nadam nangaj iüm, aton aquiüjpüw
saduceos. 2 Quiaj tajcüyiw xeyay, cos Pedro
y Juan tenguial maquiajchiw nipilan, tea-
masajüw mondeow apmapacüw alinomb
cos Teat Jesús tapac alinomb. 3 Quiaj
tasaparanüw maquiibaranüw mamb may-
acaranüw tiül manchiüc cos langwiiüts.
Tawüniw amb alinoic nüt. 4 Pero naleaing
xeyay nipilan leaw tanguiayiw andeacüw
Pedro y Juan tayariw Mipoch Teat Dios.
Ajcüw ayaj atüch maseyme acoquiaw mil
monxey.

5 Larraw tiüt amb alinoic nüt, quiaj
sonongotoj tiül Jerusalén meáwan mon-
ajiüt ocueajiw judíos, aquiüjpüw mon-
tangtang monajiüt tiül nejiw, at mondüy
wüx aaga poch tüünd Moisés. 6 Aquiüjpüw
aton aaga minatang miteaats nenüt Anás,
aquiüjpüw Caifás, Juan, Alejandro, at
meáwan acualajtsüw natangtang miteaats.
7 Quiaj tapiüngüw majanüw a Pedro y
Juan. Wüx lapeayiw, quiaj tamongochiw
lembemoj pinawan. Ndoj cas tatüniw
manguiayiw, tasajüw:

—¿Nguiane meyariün minajiütan
merangan aag ayaja? ¿Ngwüy jane nesaj
icon merangana? —ajüw.

8 Teat Pedro, ambeol nej Nangaj Espíritu
ocueaj Teat Dios, quiaj tasaj nejiw:

—Teat Xan monajiüt, montangtang
monajiüt tiül Israel: 9 Icona lametüniün
menguiayiün xicon wüx aaga najneaj
larangüch wüx ombas nop naxey lajneaj
micoex, nguineay tajneaj. Najneaj,
sanapiüngan. 10 Nganüy meáwan icona
inguiayiün, ich manguiay aton meáwan
cambaj Israel. Aaga naxey alningüy
timbasan cam, tajneaj wüx minüt Teat
Jesús naw Nazaret, áag icona teyacan wüx
cruz, ndoj Teat Dios tapacüüch alinomb.
11 Aaga Teat Jesús quiaj, nejay aaga piedra
icona monrang iüm teloxiün ninguiün,
nganüy laíün marang xeyay netam piedra
tiül oxing iüm. 12 Nejinguind alinop
ngondom mawün asoeteran; cos Teat Dios
ngo mayac alinop ningüy wüx aaga iüt cam

leaw alndom mawün asoetiiüts, áagan Teat
Jesús alndom —aj nejiw.
13 Monajiüt wüx tajawüw a Pedro y Juan
nómban ngo mimboloj wüx andeacüw,
at tajawüw nejiw ngome nequiaachayej,
ajlüyiw at nejiw jangantanej, quiaj mbay-
atoj. At tajawüw ajcüw ayaj taquiüjpüw
Teat Jesús. 14 Cos aaga naxey lajneaj micoex
nej alembem niüng ajlüyiw nejiw, quiaj
lango majiürüw cuane mapiüngüw. 15 Quiaj
tasoiquiw a Pedro y Juan mawüw tiül mon-
canchiün para alndom mandeacüw wüx
nguineay apmarangüw. 16 Quiaj tapiüngüw:
—¿Cuane apmarangaats wüx ombasüw
ajcüwa monxey quiaja? Cos naleaing
nadam ateócan lamarangüw, aag ayaj
lajüic, lamanguiayiw meáwan nipilan
moncül tiül Jerusalén. Icootsa ngondom
mapiüngaats ngo maleaing. 17 Nganüy,
ngana majüy aag ayaj manguiay cambajiüt,
netam maliquiajtsüw mambolojchiiüts,
masajaats nde mandüyiw wüx alinomb
mandeacüw wüx minüt aaga Jesús quiaj
—awüw.
18 Ndoj, quiaj tapajüw a Pedro y Juan
maliquiaw, tasajüw nómban ngondom
mandeacüw, aton ngondom maquiajchiw
nipilan wüx Teat Jesús. 19 Quiaj tapiüngüw
a Pedro y Juan:
—Nganüy ipiüngan teat, ¿quia najneaj
majaw Teat Dios nayariün indeacana, ng-
wüy nayariün andeac neje? 20 Naleaing xi-
cona ngondom nacueatiün nandeacan leaw
lanajawan, leawa lananguiayiün —awüw.
21 Quiaj tandüyiw wüx maliquiaw ali-
nomb, tasajüw apmamongochiw xeyay ngo
majneaj sitiül mandilileaw marangüw ali-
nomb. Ndoj tatsambijchaw, cos ngo max-
omüw nguineay müjchiw mamongochiw
ngo majneaj. At imboloj mandüyiw nipilan,
cos meáwan nipilan tapiüngüw Teat Dios
netaag majneaj aaga necoex quiaj. 22 Pues
aaga naxey lajneaj micoex quiaj, lamong ic
miow (40) mineat nej.

Tatüniw ocueaj Teat Dios mambeol nejiw nde mimboloj

23 Pedro y Juan, wüx landoj tsajmbiüjow,
quiaj tambüw majawüw aquiüjpüw ne-
jiw. Tapiüngüw meáwan leaw tasajüw ne-
jiw montangtang miteaats at montangtang
monajiüt tiül nangaj iüm. 24 Wüx lan-
doj manguiayiw aag ayaj, quiaj tatajcüw
orar, tasajüw Teat Dios noic nej omeajtsüw,
tapiüngüw:
—Xeteatiün Dios, ique terang cielo,
terang iüt, terang ndec, at terang meáwan
leaw almajlüy. 25 Naleaing nde tanomb
tapiüng a teat David, aag nerang mina-
jiüt, cos timbeol nej marang wüx nawiig
nguineay ipiüng. Nej tapiüng:
¿Neol tapots ajcüyiw meáwan nipilan tiül
meáwan cambaja?
¿Neol tamb wüx omeajtsüw leaw nómban
ngondom marangüwa?
26 Meáwan monajiüt monaw tiül palpálwüx
cambaj sonongotoj,
at montangtang tiül cambaj canchiütoj
nóiquian,
majcüyiw majawüw Teat Dios, aton ma-
jcüyiw majawüw Teat Cristo, aw.
27 'Cos naleaing canchiütoj tiül aaga cam-
baj cam a Herodes maquiiüb a Poncio
Pilato maquiüjpüw nipilan judío, at pál-
wüx nipilan ngome judíos, majcüyiw ma-
jawüw nangaj micual, aaga Teat Jesús,
leaw lameyac marang minajiüt. 28 Atquiaj
tarangüw para majlüy atnej lamepiüng
nomb atquiaj apmajlüy. 29 Nganüy Teat,
ijaw nguineay tandeacüw wüx ximbasan
ajcüwa monajiüt. Aag satüniün meaach xi-
con narangan minajiüt, nandeacan mipoch
nde nimbolan. 30 At tanaámb Teat, iyac iwix
wüx xicona, para alndom namongochiün
iün andeow nipilan, narangan ateócan, at
cuajantanej ngomeaag ajaraw, wüx nangaj
minüt micual Teat Jesús, —awüw.
31 Ndoj matüniw ocueaj Teat Dios, quiaj
tajlang atnej noic ateam niüng canchiüjow.
Quiaj tiün wüx ombasüw nejiw meáwan
anopnopoj aaga Nangaj Espíritu ocueaj
Teat Dios; ndoj ngo mimboloj mandeacüw
Mipoch Teat Dios.

Tacanchichaw nóiquian meáwan ajiürüw

32 Meáwan nejiw leaw lamayariw mipoch
Teat Cristo tajlüyiw noic nej omeajtsüw,
noic nej ayajcüw. Atquiaj nejinguind ngo
mapiüng aneáyan nej leaw ajiür, tajlüy
ocueajiw nejiw meáwan. 33 Miapóstoles
Teat Jesús tanaámb mandeacüw, ngo mem-
boloj masajüw wüx nipilan nguineay tapac
alinomb Teat Jesús, cos Teat Dios xeyay
ambeol nejiw. 34 Atquiaj ngo majlüy
tiül nejiw nejinguind leaw ngo majiür
leaw netam. Cos meáwan leaw ajiür iüt

tengwüy iüm, wüx ndoj manüüb lamajoy
ombeat 35 mayacüw teowixaw miapóstoles
Teat Jesús. Condom nejiw lamajineaw
müjchiw anopnop leaw netam nej. 36 Tajlüy
nop tiül nejiw nenüt José, leaw ajcüw
apóstoles tüjchiw manüt Bernabé. Aaga
poch quiaj amb apiüng micual neech mapac
omeaatsaran. Nej levita nej naw Chipre.
37 Tajiür noic miíüt nej, tanüüb. Condom
tajoy ombeat tayac teowixaw miapóstoles
Teat Jesús.

5

Tajiürüw nisoet Ananías maquiiüb Safira

1 At aton nop naxey nenüt Ananías
y mintaj nej nenüt Safira, nej tanüüb
noic miíüt nej. 2 Aaga naxey quiaj ngo
mambich majoy ombeat iüt anüüb, tawün
quiriw, taxot aweaag mintaj nej. Condom
tajoy alquiriw mayac teowixaw apóstoles.
Tawaiich, tapiüng áagan ayaj ombeat.
3 Quiaj tasaj nej teat Pedro:

—Ananías ¿neol nguineay nimeech
tayac tiül imeaats mewaiich Nangaj
Espíritu, mexot ombeat miíüta? 4 ¿Neol
jondot majlüy ngo menüüba, neol ngome
ineaye? Aton wüx lamenüüb, ¿neol ngome
ineay a tomiün ombeate? ¿Neol tendiüm
merang aaga ngo majneaj quiaja? Aag ayaj
Teat Dios iwaiich, ngome nipilan —aj nej.

5 Ananías wűxan tanguiay aaga poch
quiaj, quiaj ajmiüc andeow wüx. Condom
meáwan leawa tanguiayiw aag ayaj mbaya-
toj. 6 Quiaj tawüw acas monguich monxey,
tambüw mawinchaw ombas, taxainguiw,
taquiüjpüw mamiütüw.

7 Lamajoy maseyme arej ores tatow ndoj
aag ayaj, quiaj tapeay quiaj mintaj nej. Nej
ngo majaw cuane landoj ajlüy. 8 Quiaj tasaj
nej a Pedro:

—Isaj xic ¿naleaingue, atogüy tenüjpiün
miiütana? —aj nej.

Nej tapiüng:

—Naleaing atoyaj —aw.

9 Pedro tasaj nej:

—¿Neol tendeacan nóiquian mewai-
jchan Nangaj Espíritu? Nganüy, joyaj
lapeayiw teombeay iüm monmiüt minoj.
At a ique aton apmaxainguiw ic —aj nej.

10 Quiaj ajmiüc aaga najtaj quiaj niüng
ajlüy a Pedro, andeow wüx. Wüx tajn-
gotoj ajcüwa monguich monxey majawüw
landeow níüngan, quiaj taxainguiw aton,
taquiüjpüw mamiütüw niüng ajlüy minoj
nej. 11 Condom xeyay mbayatoj meáwan
monyar andeac Teat Cristo, at meáwan
leaw tanguiayiw aag ayaj.

Xeyay cuajantanej ateócan tajlüy

12 Ajcüw apóstoles tarangüw xeyay ateó-
can tiül nipilan, at cuajantanej ngome aag
ajaraw. Cos noic nej omeajtsüw, canchiütoj
nóiquian tiül minden nadam nangaj iüm,
niüng nasoic ocueaj Salomón. 13 Meáwan
nipilan apac omeajtsüw majawüw nejiw,
pero altiül imboloj, ngo mandiümüw mam-
büw maquiüjpüw wüx canchiüjow. 14 Xeyay
nipilan, monxey at montaj, tayariw mipoch
Teat Cristo. 15 Altiül nipilan tawüniw
moniün andeow mayacüw tiül calle; altiül
napeaaberan wüx mats, altiül wűxan tec,
cos atquiaj wüx apmamong a Pedro, masey
mindiw nej mamong wüx ombasüw apma-
jneajiw. 16 At xeyay nipilan monaw tiültiül
cambaj najlűyan quiaj, tambüw Jerusalén
maquiüjpüw mamb moniün andeow, at
leaw alwüx ombasüw nimeech, lamüüch
nej michachiw. Meáwan tümb majneajiw.

Tayambüch ombasüw a Pedro y Juan

17 Quiaj tajcüy aaga minatang miteaats
maquiiüb meáwan minipilan nej. Ajcüw
ayaj noic ajlüy nipilan nasoic saduceos. Ne-
jiw xeyay ngo majneaj majawüw aag ayaj.
18 Tasapüw ajcüw apóstoles mayacüw tiül
manchiüc. 19 Naleaing aaga ongwiiüts quiaj,
nop ángel ocueaj Teat Dios taleaaig ombeay
manchiüc, tawün nejiw. Condom tasaj ne-
jiw:

20 —Quiüran indüyiün tiül nadam nangaj
iüm, isajan meáwan nipilan wüx aaga na-
jneajay poch neech mapacaran —aj nejiw.

21 Nejiw wüx landoj manguiayiw aag ayaj,
űmban arraw tajmeliw tiül nadam nangaj
iüm maquiajchiw nipilan.

Tíülan aaga ores quiaj minatang miteaats
canchiütoj maquiiüb minipilan nej. Con-
dom tapajüw meáwan montangtang ombas
tiül cambaj Israel mandeacüw. Ndoj cas
tüjchiw mamb majanaranüw miün ajcüwa
apóstoles imiün tiül manchiüc. 22 Naleaing
wüx monjiür nangaj iüm tapeayiw mbeay
manchiüc maleaijquiw, tajawüw ngo ma-
jlüyiw tiül manchiüc. Quiaj tandilileaw
mapiüngüw. 23 Wüx tajngotoj tapiüngüw:

—Naleaing wüx tapeayasan quiaj,
manchiüc tan palaw nandand; at ajcüwa

monjiür aliün lombomoj quiaj mbeay
manchiüc. Pero wüx taleaaigasan, quiaj
tajawasan nejinguind ngo majlüy tiül
—awüw.
24 Wüx tanguiay aag ayaj aaga minatang
miteaats, at a minatang ocueajiw monjiür
nadam nangaj iüm, at alacas montang-
tang miteaats, quiaj titsoj nej omalüw, ngo
majawüw nguineay apndom aaga tenguial
ajlüy quiaj. 25 Quiaj tajngot nop naxey masaj
nejiw:
—Joyajiw, aliw ninguiaj tiül nadam
nangaj iüm ajcüwa monxey teyacan tiül
manchiüc, tenguial aquiajchiw nipilan —aj
nejiw.
26 Quiaj tamb a minatang monjiür nadam
nangaj iüm, aquiiüb minipilan nej ma-
janüw miün. Ngo majcüyiw nicuajind,
taquiüjpüw miün najneájan, cos imboloj
mandüyiw nipilan, ngana maloxiw nejiw.
27 Wüx tapeayiw quiaj maquiüjpüw, quiaj
tamelichaw tiül moncanchiün. Condom
aaga minatang miteaats tatün manguiay
nejiw, tapiüng:
28 —Xicona lanasajan icon ngondom
mequiajchiün nipilan wüx aaga Jesús quiaj.
¿Neol ngo mecueatiüna? Nganüy laŭmb
meajchiün manguiay meáwan nipilan tiül
Jerusalén wüx aaga indeacan quiaj. Nganüy
indiüman meyacan sasoetiün mepiüngan
xicona nembiyasan aaga naxey quiaj —aj
nejiw.
29 Quiaj tendeac a Pedro maquiiüb alacas
apóstoles, tapiüngüw:
—Xicona netam narangan leaw asaj xi-
con Teat Dios, ngome leaw asaj xicon nipi-
lan. 30 Aaga Teat Dios quiaj Midiosüw mix-
ejchiiüts, nej nepacüüch alinomb a Teat
Jesús, leaw icona teyacan wüx cruz, tem-
biyan. 31 Nganüy Teat Dios lamayac nej
marang natang, mawün wüx asoet nipi-
lan. Atquiaj tarang Teat Dios müüch leaam
omeajtsüw nipilan israel wüx meáwan
ngo majneaj teamarangüw, macueatiw,
para marangüw leaw najneaj. Atquiaj
nej apmawün wüx omeaats asoetiw nejiw.
32 Meáwan aag ayaj xicona tajawasan. At
a Nangaj Espíritu leaw Teat Dios lamüüch
ajcüw monyar andeac nej üüch nejiw ma-
jawüw aag ayaj naleaing —awüw.
33 Wüx tanguiayiw aag ayaj ajcüwa
nipilan tiül moncanchiün, quiaj tajcüyiw,
tandiümüw mambiyaw nejiw nómban.
34 Altiül nejiw nop fariseo nenüt Gamaliel.
Nej nop nequiaach wüx aaga poch tüünd
Moisés. Meáwan nipilan ayariw nej
andeac. Aaga naxey quiaj witiüt, tasaj
nejiw mawüniw quiaj noic ores ajcüw
apóstoles. 35 Condom tapiüng:
—Teat cambaj Israel, ijawan majneaj
leaw apmerangan wüx ombasüw ajcüwa
monxey quiaj. 36 Cos atquiaj nomb tajlüy
nop naxey nenüt Teúdas. Nej apiüng
nop nej xeyay atam ajlüy. Aaga naxey
quiaj tandüjpiw nej xeyay nipilan; atüch
maseyme piquiw acoic miow (400) nipi-
lan. Ndoj, wüx tandeow, meáwan leawa
tandüjpiw nej tümb ndajrriümoj, ngo ma-
jlüy nicuajind. 37 Ndoj aag ayaj tajlüy
alinop naxey nenüt Judas naw Galilea. At
tandüjpiw nej xeyay cambaj wüx nüt ajmel
mineataran. Aaga naxey quiaj tandeow
aton. Condom meáwan leaw tandüjpiw
nej tümb ndajrriümoj. 38 Nganüy sasaj
icon, icueatiün ajcüwa teat monxey quiaj,
ijchan mambüw. Cos sitiül aaga aquiajchiw
quiaj, aaga najiüt arangüw quiaj, ocueájan
nipilan apndrom ombas. 39 Nganüy sitiül
aaga arangüw quiaj ocueaj Teat Dios, icona
ngondom mendarrijchan. Netam mejawan,
jondot Teat Dios tenguial ijcüyiün mequiüj-
pan —aw.
40 Quiaj tayariw andeac nej. Ndoj
tapajüw alinomb ajcüwa apóstoles, tapots
mawüjchiw. Condom tasajüw macueatiw
nómban andeacüw wüx Teat Jesús. Ndoj
cas tatsambijchaw. 41 Ajcüwa apóstoles wüx
tawüw tiül moncanchiün, tapac omeajtsüw
xeyay, cos Teat Dios lamüüch nejiw
mamongochiw aaga monxing quiaj teowix
monajiüt, cos lamayariw andeac Teat
Jesús. 42 Nejiw ngo macueatiw maquiajchiw
nipilan, mandeacüw wüx leaw tarang Teat
Jesucristo. Atquiaj tarangüw meáwan nüt,
átan tiül nadam nangaj iüm, átan tiül
aniüng nipilan.

6

*Tarriüjtüch ayaíw monxey marangüw diá-
conos*

1 Tiül aaga nüt quiaj, teaxeyayiw mon-
yar andeac Teat Cristo. Noic nüt ajcüwa
judíos tiül nejiw leaw mondeac griego
ngo majneaj majawüw ajcüwa judíos mon-
deac hebreo. Cos leawa mondeac griego
apiüngüw ajcüwa monlemben omal montaj

tiül nejiw ngo müjndiw palan wüx ajineran
cuajantanej meáwan nüt. 2 Quiaj ajcüwa
gajpiüp (12) apóstoles tapajüw canchiü-
moj meáwan monyar andeac Teat Cristo.
Tasajüw:

—Ngo majneaj sitiül xicona nacueatiün
saquiajchiün Mipoch Teat Dios najinean
nüeteran. 3 Pares nganüy xecojow xechi-
jquiaw, irriüjtan tiül icona ayaíw monxey
leaw ijawan arangüw najneaj, jane xeyay
ambeol nejiw Nangaj Espíritu, at jane
xowüy axomüw omeajtsüw wüx cuajan-
tanej. Ajcüw ayaj apmüjchiiüts marangüw
aaga najiüt quiaj. 4 Nganüy a xicona
tanaámb saquiajchiün Mipoch Teat Dios, at
satajcan orar tanaámb —ajüw.

5 Meáwan monyar andeac Teat Cristo
tandiümüw marangüw leaw apiüngüw
apóstoles. Quiaj tayacüw a Esteban. Aaga
naxey quiaj, xeyay ayac omeaats wüx
Teat Dios, aton xeyay ambeol nej Nangaj
Espíritu ocueaj Teat Dios. Tayacüw alacas,
nop Felipe, nop Prócoro, nop Nicanor,
nop Timón, nop Parmenas, alinop Nicolás
naw Antioquía. Aaga Nicolás quiaj ngome
judío nej, pero lamandüüb Teat Dios,
Midios Israel. 6 Ajcüwa nipilan quiaj
taquiiübaranüw niüng ajlüyiw apóstoles.
Ndoj, wüx ajcüw apóstoles tatüniw ocueaj
Teat Dios mambeol nejiw, tayacüw owixaw
wüx omalüw nejiw anopnopoj.

7 Atquiaj tajüy Mipoch Teat Dios, nguia-
jantanej tanguiayaran. Quiaj texeyay mon-
yar andeac Teat Cristo tiül Jerusalén, at
xeyay miteaats ocueaj israel tandüjpiw
Teat Cristo aton.

Ndeaad teat Esteban

8 Aaga Esteban quiaj, xeyay tambeol nej
Teat Dios. Áag ndot ombas marang cua-
jantanej ateócan tiül cambaj leaw ngome
aag ajaraw. 9 Quiaj acas monxey monaw
tiül a sinagoga nenüt Esclavos Libertados,
ajcüw ayaj altiül monaw Cirene, monaw
Alejandría, monaw tiül Cilicia, at monaw
tiül Asia. Ajcüw ayaj witiütoj majcüyiw
wüx leaw taquiaach Esteban. Tambüw
tapots asajayej maquiüjpüw. 10 Naleaing
ngondom mangochiw andeac, cos Este-
ban xeyay axom omeaats, tandeac atnej
netam, cos ambeol nej Nangaj Espíritu.
11 Condom ajcüwa monxey quiaj, tayambüw
acas nipilan, tangüyiw para mawaijchaw
mapiüngüw nejiw tanguiayiw nguineay an-
deac aaga Esteban, cos andeac xeyay ngo
majneaj wüx ombas Moisés at wüx om-
bas Teat Dios aton. 12 Ajcüwa monxey
quiaj, tambüw tapots masajüw meáwan
nipilan, at montangtang monajiüt tiül cam-
baj, at ajcüwa mondüy wüx aaga poch
tüünd Moisés, müüch majcüyiw majawüw
Esteban. Condom, quiaj tambüw masapüw
a Esteban, tanototoj mamb taquiüjpüw
andüy teombasüw monajiüt ocueajiw Is-
rael. 13 Condom tayambüw acas monxey
mawaijchaw. Ajcüw ayaj tapiüngüw:

—Aaga naxey quiaj ngo paxiüm ocueaj
andeac ngo majneaj wüx aaga nangaj iüm
cam at wüx aaga poch tüünd Moisés.
14 Xicona tanguiayasan andeac, apiüng aaga
Jesús naw Nazaret apmandrooch ombas
aaga nadam nangaj iüm cam, at apmam-
biülüüch meáwan leaw arangaats, leawa
tüüch icoots teat Moisés —awüw.

15 Quiaj meáwan monajiüt ajlüyiw
tiül moncanchiün taxainguiw omalüw
majawüw teombas teat Esteban. Quiaj
tajawüw atnej teombas nop ángel.

7

Teat Esteban tandeac tiül monajiüt

1 Condom aaga minatang miteaats tasaj a
Esteban:

—¿Naleaingue meáwan leaw apiüngüw
quiaja? —aj.

2 Quiaj tapiüng a Esteban:

—Teat cambaj micual iüt Israel, inguiay-
iün sanasaj icon. Naleaing aaga Teat Dios
xeyay najneajay ajlüy, tejüiquichay ma-
jaw nej mixejchiiüts Abraham. Aag ayaj
wüx Abraham aliün tiül iüt Mesopotamia,
nganaw mamb macül tiül Harán. 3 Teat Dios
quiaj tasaj nej: "Iriow tiül miíüt, icueat
icualaats, quiür indüy tiül aaga iüt niüng
sanüüch ic mejaw", aj nej. 4 Quiaj Abra-
ham taw tiül aaga iüt niüng acüliw nipilan
Caldeos, tiün macül tiül Harán. Naw quiaj,
wüx tandeow miteat nej, tawün nej quiaj
Teat Dios; tayac nej tiül aaga iüt cam niüng
acüliiüts nganüy. 5 Naleaing Teat Dios ngo
müüch nej noic iüt maneay tiül aaga iüt
cam, masey quiripite atonej niüng acuüüch
oleaj. Teat Dios tasaj nej apmüüch nej
meáwan aaga iüt cam maneayiw micual
nej alinoic nüt wüx nej landeow. Aag

ayaj tasoic wüx nganaw majiür micual nej.
6 Aton Teat Dios tasaj nej: “Micual ap-
marangüw napeay miün nipilan tiül miíüt
pálwüx nipilan, ngome miiütüw nejiw, ap-
marangüw najon monrang najiüt ocueaj
pálwüx nipilan, apmüjndiw mamongochiw
xeyay ngo majneaj apiquiw acoic miow
(400) neat. 7 Ndoj xique sanüjchiw mamon-
gochiw xeyay ngo majneaj ajcüwa nipilan
niüng apmarangüw najon monrang najiüt.
Wüx landoj aag ayaj, nejiw apmawüw quiaj,
aliücüw mayambüw xic tiül aaga iüt cam”,
aj nej. 8 Teat Dios tayac noic poch müüch
a Abraham nguineay apmarang aweaag.
Tasaj mataag circuncidar micual nej ma-
jüic naleaing teamandüüb aaga poch leawa
layacaranüw wüx marangüw. Atquiaj wüx
wijquiat Isaac micualüw nejiw, tataag cir-
cuncidar wüx tajiür ojpeacüw nüt tatow wi-
jquiaw. Condom Isaac aton atquiaj tarang
wüx Jacob micual nej, at a Jacob atnej
tarang wüx ajcüwa gajpiüp (12) micual nej.
Ajcüw ayaj mixejchiiüts tanomb.
9 ’Ajcüwa mixejchiiüts quiaj, tanüjpiw
José michijquiaw nejiw, cos ngo majneaj
majawüw. Condom mongalüy taquiüjpüw
manüjpiw tiül Egipto. Pero naleaing Teat
Dios ngo macueat a José. 10 Meáwan ngo
majneaj leaw tamongoch José, Teat Dios
tawün nej tiül. At tüüch nej mendüy xeyay,
majneaj majaw nej a Faraón minatang ne-
najiüt tiül Egipto. Condom aaga Faraón
tayac nej majiür najiüt majlüy wüx meáwan
cambaj tiül Egipto, at tiül aniüng a Faraón
aton tarang natang.
11 ’Condom tajlüy nadam montiün andüy
tiül meáwan cambaj tiül Egipto. At tiül
meáwan cambaj tiül iüt Canaán ngo ma-
jlüy nüeteran. Quiaj mixejchiiüts aton ngo
maxomüw nüeteran. 12 Wüx Jacob tanguiay
aliün majlüy trigo tiül Egipto, quiaj tüüch
mambüw micual nej tiül Egipto. Ajcüw
ayaj mixejchiiüts tajlüyiw nomb. Quiaj
tambüw nomb oleajiw. 13 Wüx tambüw
amb iwic oleajiw, quiaj José tüüch ma-
jawüw micoj nej jane nej. At a Faraón aton
quiaj tanguiay nguia naw, ngün minipi-
lan a José. 14 Condom José tatün mapeay
miteat nej Jacob, maquiiüb miün meáwan
micual nej macüliw tiül Egipto. Ajcüw
ayaj ajlüyiw er miow gajpocoic (75) nip-
ilan. 15 Naw quiaj tamb a Jacob macül
tiül Egipto. Tiül aaga iüt quiaj tandeow.
At ajcüwa gajpiüp mixejchiiüts tandeowüw
quiaj aton. 16 Condom ajcüw ayaj, tajoyaran
miolajtsüw nejiw mamiüraad tiül cambaj
Siquem. Tamiürajtüw tiül aaga oxiüt tangal
Abraham tanomb, angal ocueajiw micual
Hamor tiül Siquem.
17 ’Wüx laliüc matüch aaga nüt lamapiüng
Teat Dios wüx tasaj Abraham nguineay
apmambeol nejiw, quiaj micual Jacob
laxeyayiw tiül Egipto. 18 Tiül aaga nüt
quiaj, tajmel alinop minatang nenajiüt
tiül Egipto, leaw ngo majaw jane nej a
José. 19 Aaga nenajiüt quiaj, xeyay ngo
majneaj arang, tawaiich ajcüwa nipilan
acualajtsaats tanomb. Tüüch nejiw ma-
mongochiw xeyay ngo majneaj. Tapiüng
netam maloxiw ninguiün micualüw
nejiw ajcüw namix nine monench jayats
wijquiam, mandeowüw, cos ngo mandiüm
majaw mexeyayiw. 20 Tiül aaga nüt quiaj,
wijquiat a Moisés. Teat Dios tandiüm nej,
tatangüjchiw nej miteat nej mimüm nej
arej caaw. 21 Wüx langondom maxotüw
nej, netam macueatiw; quiaj taxom
nej nop nüx micual a Faraón, taxaing
maquiiüb. Condom tatangüüch atnej
majiür micual nej. 22 Atquiaj Moisés wüx
latang taquiajchich wüx meáwan leaw
ajawüw mondüy tiül Egipto, áag tayarich
meáwan leaw tandeac at leaw tarang.
23 ’Wüx lamajiür ic miow (40) mineat
nej, quiaj tateots mamb majaw micual
miíüt nej, ajcüw micual Israel, quiaj tamb.
24 Naleaing wüx tajaw nguineay nop tiül
micual Israel, teamambiy nej nop naw
Egipto, quiaj tamb mawün. Condom
Moisés tambiy aaga naxey naw Egipto
mapalüch ombas. 25 Cos nej apiüng tiül
omeaats nej micual Israel apmajawüw Teat
Dios apmambeol nej mawün nejiw quiaj.
Naleaing nejiw ngo mapiüngüw atquiaj.
26 Wüx rat tiüt amb alinoic nüt tamb
quiaj alinomb a Moisés. Quiaj tajaw tea-
jcüyiw ijpüw micual Israel. Quiaj tasaj
nejiw macueatiw, tapiüng: “Teat, icona
nercualaatsayon; ¿neol tapots ermbiyay-
ona?” aj nejiw. 27 Quiaj aaga naxey ten-
guial ambiy quiaj, tatech nej ninguiün,
tasaj: “¿Jow a ique cuane minajiüta, jan
neyac ic merang xenatangana, mejaw wüx
sasoetiüna? 28 ¿Ngwüy, indiüm membiy xic
aton, atnej tembiy tim aaga naxey naw
Egipto?” aj nej. 29 Moisés wüx tanguiay aag

ayaj, quiaj tawün oleaj, tamb macül tiül iüt
Madián. Condom quiaj tajiürüw micualüw
nejiw ijpüw monench.

30 'Condom wüx lamajiür ic miow (40)
neat tatow acül quiaj, noic nüt altiül wa-
jchiüc niüng ajlüy nop tiüc nenüt Sinaí.
Quiaj tajaw teandaab noic owil sats. Tajaw
nop ángel tiül aaga biümb quiaj. 31 Moisés
mbayat wüx tajaw aag ayaj, tatüch quiaj
alquiriw majaw majneaj. Quiaj tanguiay
andeac Teat Dios, tasaj nej: 32 "Xique Teat
Dios xic, Midiosüw miteatiün, Midios Abra-
ham, Midios Isaac, Midios Jacob", aj nej.
Moisés quiaj tambeapmbeap nej, timbol
majaw. 33 Quiaj tasaj nej Teat Dios: "Isoond
a napüic altiül ileaj quiaj, cos aaga niüng
alembemear quiaj nangaj. 34 Xique sajaw
nguineay amongochiw tiül Egipto xenip-
ilan, lananguiay nguineay aiümüw, ümb
apacüw. Pares nganüy sajngot nawüniw
quiaj. Nganüy mac, sanüüch ic meamb
indüy Egipto", aj nej.

35 'Aaga Moisés quiaj, ngome tandiüram,
tasoic: "¿Jan neyac ic merang xenatan-
gan mejaw wüx sasoetiüna?" ajow. Pero
nganüy Teat Dios tayac nej marang natang
tiül nejiw, mawün nejiw tiül Egipto. Aaga
ángel tajaw tiül biümb wüx tandaab aaga
sats, aag ayaj tembeol nej. 36 Aaga Moisés
quiaj tawün nejiw tiül Egipto wüx landoj
marang xeyay cuajantanej ateócan leaw
ngome aag ajaraw tiül aaga iüt quiaj. At
tarang ateócan tiül a ndec nasoic Nacants
Ndec, at wüx tacüliw tiül wajchiüc ic miow
(40) neat. 37 Nej aaga Moisés quiaj, tasaj
micual Israel, tapiüng: "Alningüy alinoic
nüt Midiosaats apmayac nop nendeac an-
deac nej tiül icona, atnej tayac xic. Aag
ayaj apmaw tiül icona. Netam menguiayiün
leaw nej apmasaj icon", aw. 38 Nej aaga
Moisés quiaj, tajlüy tiül nipilan wüx tacüliw
tiül wajchiüc. Aton nej tandeac aweaag nop
ángel wüx tajlüy wüx aaga tiüc Sinaí. Con-
dom nej tandeac masaj ajcüwa miteatiiüts
leawa tasaj nej a ángel. Nej tüünd Mipoch
Teat Dios, leaw alndom müüch mapacüw
nipilan. Aag ayaj atüch icootsa aton.

39 'Naleaing nejiw mixejchiiüts ngome
tandiümüw mayariw aag ayaj; tandiümüw
mandilileaw alinomb andüyiw Egipto.
40 Áag tasajüw Aarón: "Xicona sandiüman
merang nop midiosaats maquiiüb icoots.
Cos aaga Moisés newün icoots tiül Egipto,
nganüy ngo majawaats nguia tandüy",
ajüw. 41 Quiaj tarangüw nop dios atnej
nop nine wacüx. Condom tambiyaw nimal
mayacüw teombas aaga narangüch dios
quiaj, marang ichechiw nejiw. Tapac
omeajtsüw majawüw aaga narangüch
naag owixan quiaj. 42 Quiaj tacueat nejiw
Teat Dios marangüw leaw andiümüw.
Tayambüw ocas najlüy cawüx, atnej apiüng
tiül Mipoch Teat Dios leaw tarangüw
mondeac andeac nej, cos apiüng:

Inguiayiün cambaj Israel: ¿jow wüx tejlüy-
iün tiül wajchiüc ic miow (40) neat,
mbich tembiyan nimal meyacan
erchechiün meajchiün xique?
43 Ingow aag ayaj, icona tejoyiün ombiüm
midiosan Moloc nguiajantanej
niüng teamban.
Aton tejoyiün aaga irangan atnej ocas, ip-
iüngan aag ayaj midiosan Renfán.
Ajcüw ayaj terangan, tequiejliün micosan
teombasüw nejiw.
Ajcan irangan aag ayaj sanawün icon
ningüy tiül miiütan, sanayac
icon miünquiaj necamb a cambaj
Babilonia.

44 'Mixejchiiüts, wüx tajüyiw tiül
wajchiüc tajiürüw nop nine nangaj iüm
narangüch taag. Tiül aaga nine nangaj
iüm quiaj tacül aaga piedra alwüx ajcüw
gajpowüw poch tayac Teat Dios. Aaga
nine nangaj iüm quiaj tarangüch atnej
Teat Dios lamapiüng wüx tasaj a Moisés
marang atnej lamüüch majaw. 45 Aaga nine
nangaj iüm taag quiaj tamong teowixaw
ajcüwa mixejchiiüts tajlüyiw tanomb. Wüx
taquiiüb nejiw miün Josué, at a nine nangaj
iüm taquiüjpüw miün aton. Aag ayaj wüx
tasapüw aaga iüt cam niüng tacüliw pálwüx
nipilan. Teat Dios tandrooch ombas ajcüwa
pálwüx nipilan quiaj, para macüliw ningüy
mixejchiiüts. Aaga nangaj iüm quiaj, aliün
majlüy ningüy wüx tajlüy David. 46 David
xeyay tambeol nej Teat Dios, nej tandiüm
marang nop jayats nangaj iüm nadam,
macül tiül Teat Dios, aaga midios Jacob.
47 Taton ngo marang, Salomón tarang aaga
nadam nangaj iüm ocueaj Teat Dios. 48 Pero
naleaing Teat Dios najlüy tiül cielo, ngo
macül tiül nangaj iüm narangüch naag
owixan, atnej tapiüng wüx nawiig nop
nendeac andeac Teat Dios:

49 Nangaj cielo aag ayaj niüng chetejos,
aaga iüt niüng sacuüüch xileaj.
¿Nguineay ajlüy a iüm apmerangan meajchiün xique?
¿Ngwüy nguiane alndom naxooda?
50 ¿Neol, ngome xique nerangas meáwan leaw almajlüye naag xiwixe?, aw.

51 'Nganüy icona xeyay adam imeajtsan, ngo meyacan wüx imeajtsan andeac Teat Dios, ngo meajchiün ilajcan menguiayiün. At icon nipilan ngo mayamb Teat Dios; ngome áag merangan atnej andiüm a Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. Icona irangan leaw indiüman, atnej tarangüw mixejchiün. 52 ¿Cas mondeac andeac Teat Dios ngo majcüyiw majawüw nejiw mixejchiüna? Nejiw tambiyaw mondeac andeac Teat Dios tajlüyiw tanomb, cos nejiw tandeacüw naleaing wüx aliüc nop nerang najneaj. Aaga nerang najneaj quiaj, icona teyacan teowixaw nipilan monrang ngo majneaj, mandeow; atquiaj tembiyan. 53 Masey nangaj ángeles tüüch icon aaga Mipoch Teat Dios mejiüran, naleaing icona ngo meyacan wüx imeajtsan, aj nejiw a teat Esteban.

Tambiyaw a Esteban

54 Nejiw wüx tanguiayiw aag ayaj, quiaj tajcüyiw xeyay, ancaporros olüiquiw majawüw a Esteban. 55 Naleaing Esteban, cos altiül nej Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, wüx taxaing omal majaw cawüx tiül cielo, quiaj taxom majaw nguineay ajneaj ajlüy Teat Dios; aton tajaw a Teat Jesús alembem amb wüx miác Teat Dios. 56 Quiaj tapiüng:

—¡Joyaj lanaxom najaw tiül cielo! Saxom najaw a Teat Naxey alembem amb wüx miác Teat Dios —aw.

57 Quiaj nipilan tepajüw napac, tapalüw olajcüw ngana manguiayiw. Quiaj tajmeliw masapüw a Esteban. 58 Ndoj taquiüjpüw andüy mbeay cambaj, tapots maloxiw. Ajcüwa monlox quiaj, tasojndiw micamixaw nejiw mayacüw niüng ajlüy nop naxey nenüt Saulo. 59 Wüx tenguial maloxiw, Esteban tasaj Teat Dios, tapiüng:

—Teat Jesús, ingoch xic —aw.

60 Condom taquieel micos nej tiüt, tendeac napac, tapiüng:

—Teat Dios, nde meyac wüx ombasüw nejiw aaga nisoet teamarangüw cam —aw.

Landoj mapiüng aag ayaj, quiaj tandeow.

8

Saulo tayamb ombas monyar andeac Teat Jesús

1 Aaga naxey nenüt Saulo quiaj, aton tajneaj majaw mandeow a Esteban.

Tiül aaga nüt quiaj, witiüt noic nadam moncüy wüx ombasüw monyar andeac Teat Jesús monlüy tiül Jerusalén. Ndoj meáwan tümb mawüniw oleajiw, tambüw andüyiw tiül iüt Judea, at tiül iüt Samaria. Áagan ajcüw apóstoles ngo mawüw quiaj. 2 Ndoj acas monxey monyamb Teat Dios taxainguiw a Esteban, taquiüjpüw mamiütüw, xeyay tajiüntsüw wüx ombas. 3 Condom aaga naxey nenüt Saulo quiaj, tapots mayamb ombasüw monyar andeac Teat Jesús. Tajmel tiültiül nden masap mayac tiül manchiüc monxey at montaj.

Tanderac wüx Teat Jesús tiül Samaria

4 Meáwan monwün oleaj tasajüw nipilan leaw niüng tambüw wüx aaga najneajay nanderac. 5 Felipe aton tamb andüy tiül noic cambaj tiül Samaria, tapots masaj nipilan wüx Teat Cristo. 6 Meáwan nipilan tüjchiw olajcüw manguiayiw leaw apiüng Felipe, aton tajawüw xeyay ateócan leaw tarang. 7 Xeyay nipilan leaw alwüx ombasüw nimeech, tajneajiw. Wüx tawüw aaga nimeech quiaj, tepajüw napac. At xeyay nipilan axom nejiw napat monandeow, altiül landeow owix landeow oleaj, altiül necoex, pero tümb majneajiw. 8 Quiaj xeyay tapac omeajtsüw ajcüwa nipilan tiül aaga cambaj quiaj.

9 Alquiaj nop naxey nenüt Simón. Nej aton arang quiripite ateócan tiül aaga cambaj quiaj. Naleaing nej axot oniiügaran mawaiich nipilan tiül Samaria. Apiüng nej nop naxey xeyay netam ajlüy. 10 Aaga naxey quiaj, anguiayiw andeac nej namix monguich at natangtang nipilan, apiüngüw:

—Aaga naxey quiaj, naleaing xeyay ambeol nej Teat Dios —awüw.

11 Xeyay ayariw nej andeac, cos nej axot oniiügaran arang quiripite ateócan. Lamawaiich nejiw xeyay nüt wüx aag ayaj. 12 Nganüy wüx tanguiayiw nguineay andeac a Felipe cos tasaj nejiw nguineay alndom majlüyeran tiül micambaj Teat Dios; y tasaj nejiw aton wüx Teat Jesucristo, quiaj tayariw. Condom tayariw yow, monxey at

montaj. [13] Quiaj aaga Simón tapiüng lamayar Mipoch Teat Dios, ndoj tayar yow. Condom tamb maquiiüb a Felipe nguiajantanej. Nej xeyay mbayaw wüx ajaw nguineay a Felipe arang cuajantanej nadam ateócan leaw ngomeaag ajaraw.

[14] Ajcüwa apóstoles monlüy Jerusalén, wüx tanguiayiw nipilan monaw Samaria lamayariw Mipoch Teat Dios, quiaj tüjchiw mamb a Pedro maquiiüb a Juan mambüw quiaj, mambeolüw a Felipe. [15] Nejiw wüx tapeayiw quiaj, tatüniw ocueaj Teat Dios müüch Nangaj Espíritu ajcüwa nipilan quiaj. [16] Cos nejinguind tiül nejiw nganaw mayariw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. Nejiw tayariw áagan yow wüx minüt Teat Jesús. [17] Quiaj a Pedro y Juan tayacüw owixaw wüx omalüw ajcüwa nipilan quiaj, quiaj tiün wüx ombasüw nejiw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios.

[18] Aaga Simón wüx tajaw nguineay ajcüwa apóstoles ayacüw owixaw wüx omalüw nipilan, quiaj apeay wüx ombasüw nejiw aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. Quiaj tandiüm müüch nejiw tomiün. [19] Tasaj nejiw:

—Ijchan xic aton narang aag ayaj, nüjchiw mayariw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios jangantanej nipilan leaw sanayac xiwix wüx omal nej —aj nejiw.

[20] Quiaj tasaj nej a Pedro:

—Ijoy ninguiün aaga tomiün quiaj, ich ndrom imbas anaag, cos ique tendiüm mengal aaga leaw Teat Dios üüch, űüchan. [21] Ique ngo matüch ic meaand aag ayaj, ngome minajiüt, cos Teat Dios ajaw imeaats ngome najneaj. [22] Nganüy icueat aaga xeyay ngo majneaj temerang quiaj, itün ocueaj Teat Dios sitiül alndom mawün wüx omeaats aaga xeyay ngo majneaj ipiüng tiül imeaats quiaj. [23] Xique sajaw ique xeyay ngo majneaj alwüx imeaats. Ijlüyay wüx irang ngo majneaj —aj nej.

[24] Quiaj tasaj nejiw a Simón:

—Itüniün ocueaj Teat Dios mambeol xic, ngana namongoch aaga ipiüngan quiaj —aj nejiw.

[25] Condom a Pedro y Juan, wüx landoj majüiquichaw wüx Teat Jesús, at wüx landoj mandeacüw Mipoch Teat Dios, quiaj tandilileaw alinomb andüyiw Jerusalén. Xeyay cambaj tiül Samaria leaw niüng tamongoj, tasajüw nipilan wüx Mipoch Teat Dios.

Felipe tangoch nop naxey naw Etiopía

[26] Condom nop ángel ocueaj Teat Dios tasaj a Felipe, tapiüng:

—Ernguialeateay, quiür indüy cawac, ingoch aaga tiiüd imiün Jerusalén andüy Gaza. Aaga tiiüd quiaj, amb tiül wajchiüc among —aw.

[27] Quiaj tamb a Felipe. Ndoj tangoch nop naxey naw tiül iüt Etiopía, eunuco nej, pero ajiür nadam najiüt ocueaj nop najtaj nenüt Candace. Aaga najtaj quiaj minatang nenajiüt nej tiül iüt Etiopía. Aaga naxey quiaj, acül teowix nej meáwan tomiün. Nej tamb Jerusalén marang casa Teat Dios. [28] Wüx tajtsor alchetem tiül micarret nej, tenguial mateow Mipoch Teat Dios tiül aaga nawiig tarang Isaías, nendeac andeac Teat Dios. [29] Quiaj Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios tasaj a Felipe:

—Quiür itüch aaga carret quiün, indüüb mamb —aj nej.

[30] Quiaj tamb a Felipe matüch a carret. Tanguiay aaga naxey quiaj tenguial mateow Mipoch Teat Dios leaw tarang Isaías. Tatün manguiay, tasaj:

—¿Teat, ixom imeaats wüx aag temeteow quiaja? —aj.

[31] Quiaj tapiüng aaga naxey:

—¿Nguineay sanaxom ximeaats sitiül ngo majlüy aljane maquiaach xic? —aw.

Ndoj quiaj tasaj a Felipe majtep tiül a carret chetem aweaag.

[32] Aaga Mipoch Teat Dios niüng tenguial mateow, apiüng:

Wüx taquiüraab mamb mandeow, ajlűyan
ngo menojteay, atnej nop sap.
Atnej nop quicheech sap wüx ajerep milan
nej, ngo mepaj.
Atquiaj a nej aton wüx tandeow, ngo ma-
jcüy majaw monbiy nej.
[33] Nej tüünd mamongoch monxing, ndoj
ngome tajaraw cuane asoet.
¿Jane alndom mapiüng meáwan ngo
majneaj tarangüw wüx ombas nej
ajcüwa nipilan quiaja?
Cos tambiyaw nej ningüy wüx iüt.

[34] Quiaj tatün manguiay aaga naxey quiaj, tasaj a Felipe:

—Isaj xic teat, ¿jane wüx ombas apiüng aaga nendeac andeac Teat Dios quiaja?

¿Apiüng wüx nejáyan quiaja, ngwüy apiüng
wüx alinop aljane? —aj.
35 Condom Felipe tapots maquiaach nej
ajan wüx aaga poch quiaj. Tapots masaj nej
wüx Mipoch Teat Dios leaw tandeac Teat
Jesús. 36 Condom wüx tatüchiw niüng ajlüy
yow, quiaj tapiüng aaga naxey quiaj:
—Joyaj yow ¿quia ngondom nayar yowa?
—aw.
37 Quiaj tapiüng a Felipe, tasaj nej:
—Alndom sitiül iyaag naleaing lajmel
tiül imeaats Mipoch Teat Dios —aj nej.
Quiaj tapiüng aaga naxey quiaj:
—Nganüy lanapiüng naleaing aaga Teat
Jesucristo quiaj Micual nej Teat Dios —aw.
38 Quiaj tapiüng lombom a carret. Con-
dom tawüw tiüt ijpüéj, tambüw tajmeliw
tiül yow, Felipe maquiiüb aaga naxey quiaj.
Quiaj tüüch nej yow a Felipe. 39 Condom wüx
tawüw imiün tiül yow, quiaj a Nangaj Es-
píritu ocueaj Teat Dios tawün quiaj a Felipe.
Aaga naxey quiaj, ngo maxom majaw nguia
tandüy a Felipe. Condom tamb maqui-
iüb mitiiüd nej apac omeaats. 40 Felipe
camüm mayaag altiül cambaj Azoto. Quiaj
tamb tapots mandeac Mipoch Teat Dios
tiültiül meáwan cambaj niüng tamong, atá-
nan quiaj tatüch tiül cambaj Cesarea.

9

Saulo tayar andeac Teat Jesús
(Hch. 22:6-16; 26:12-18)

1 Pues aaga Saulo ngo mamong ajcüy
majaw minipilan Teat Jesús, andiüm mam-
bich mambiy meáwan. Quiaj tamb majaw
natang miteaats. 2 Tatün nawiig majoy
majüiquich tiül nangaj iüm tiül Damasco,
alndom masap matsaag meáwan mondüüb
Teat Jesús leaw apmaxom, masey monxey
masey montaj. Ndoj apmaquiiüb mamb
andüy Jerusalén. 3 Naleaing wüx aleamb
tiül tiiüd laliüc matüch Damasco, quiaj ta-
jaw noic ran imiün cielo, anmarraj nej, ayey
nej tiüt. 4 Quiaj tajmiüc a Saulo. Condom
tanguiay andeac nop nendeac, tapiüng:
—Saulo, Saulo ¿neol tapots meyamb
ximbas mejcüy mejaw xique? —aw.
5 Nej, quiaj tapiüng:
—¿Jan ic teat? —aw.
Quiaj tasaj nej aaga nendeac quiaj:
—Xique aaga Jesús, leaw ique tenguial
meyamb ombas mejcüy mejaw. Ngo ma-
jneaj mejcüy, cos andüy miün wüx imbas
irang memongoch ngo majneaj, atnej nop
jayats wacüx wüx atoel, quiaj atileran —aj
nej.
6 Quiaj mbayaw, ancambeapmbeapeay.
Tapiüng:
—Jow nganüy Teat ¿cuane indiüm me-
jaw naranga? —aw.
Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Witiür, quiür itüch tiül aaga cam-
baj quiün. Quiaj apmesoic cuane netam
merang —aj nej.
7 Ajcüwa monxey monquiiüb Saulo alom-
bomoj quiaj, xeyay lambayajow aton. Cos
anguiayayej andeac aaga nendeac, pero
naleaing ngo maxomüw majawüw nejin-
guind. 8 Quiaj witiüt tiüt a Saulo; pero wüx
taleaaig oniiüg ngo maxom majaw nicua-
jind. Quiaj taquiüraab mamb, naneteteran
owix, tamb andüy Damasco. 9 Tajlüy quiaj
er nüt ngo maxom majaw nicuajind nicua-
jind, ngo met, ngo manganeow.
10 Tiül aaga nüt quiaj altiül Damasco nop
minipilan Teat Jesús nenüt Ananías. Aaga
naxey quiaj aleaic tajaw atnej aűm, cos Teat
Jesús tejüiquichay majaw nej. Tasaj:
—¡Ananías! —aj.
Ananías tapiüng:
—Sal ningüy Teat —aw.
11 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Ernguialeateay, quiür iquiiüb aaga
calle nasoic Naleainguiay, itün menguiay
aniüng Judas. Alquiaj nop naxey nenüt
Saulo naw Tarso, nej nganüy nganüy cam
tenguial ataag orar. 12 Nej aton lanüüch
majaw atnej aűm, nop naxey nenüt Ananías
lajmel niüng nej axood, apmayac owix nej
wüx omal nej, quiaj aprram oniiüg nej
alinomb —aj nej.
13 Ananías wüx tanguiay aag ayaj,
tapiüng:
—Teat, xique lananguiay xeyay nipilan
andeacüw wüx aaga naxey quiaj, apiüngüw
nej xeyay ngo majneaj teamarang wüx om-
basüw minipilan tiül Jerusalén. 14 Nganüy
lapeay ningüy, ajamiün nawiig ocuea-
jiw montangtang miteaats, quiaj alndom
masap matsaag meáwan mondüüb ic —aw.
15 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Quiür, cos aaga naxey quiaj lanarri-
iüd marang xenajiüt. Nej apmamb man-
deac xic wüx tiül palpálwüx nipilan, at
niüng ajlüyiw minatangüw monajiüt, at
tiül micual iüt Israel aton. 16 Cos xique

sanüüch majaw nguineay apmamongoch
xeyay ngo majneaj áag andüüb xic —aj nej.
17 Quiaj tamb a Ananías andüy tiül aaga
nden niüng axood Saulo. Wüx tapeay quiaj,
tayac owix wüx omal a Saulo. Tasaj:
—Teat Saulo, aaga Teat Jesús
tejüiquichay mejaw tiül tiiüd wüx tewiün,
nej nesaj xic niün nüüch ram iniiüg
alinomb. Aton aliüc Nangaj Espíritu ocueaj
Teat Dios majlüy wüx imbas —aj.
18 Andűüban ajmiüc imiün teoniiüg nej
atnej milil cüet. Quiaj rat oniiüg nej a
Saulo. Condom quiaj witiüt, tamb mayar
yow. 19 Saulo wüx landoj üet, landoj anga-
neow, quiaj tayar apac alinomb. Condom
tacül quiaj acas nüt maquiiüb minipilan
Teat Jesús monlüy tiül Damasco.

Saulo tandeac wüx Teat Jesús tiül Damasco

20 Quiájan tamb meáwan tiül ajcüwa sin-
agogas tiül Damasco mandeac masaj nipi-
lan, naleaing aaga Teat Jesús Micual Teat
Dios nej. 21 Quiaj mbayatoj meáwan jane
tanguiayiw andeac nej, tapiüngüw:
—¿Neol, ngome nej aag ayaj tasap
xeyay minipilan Teat Jesús tiül Jerusalén?
¿Neol ngome áag iün marang ningüy,
masap matsaag minipilan Teat Jesús
maquiiüb andüy teombasüw montangtang
miteaatsa? —awüw.
22 Naleaing aaga Saulo taxom omeaats
xeyay masaj nipilan, áag ngondom man-
gochiw nej andeac ajcüwa judíos moncül
tiül Damasco, cos tasaj nejiw naleaing Teat
Jesús aag ayaj a Cristo leaw netam miün.

Saulo tawün oleaj

23 Wüx lamajiür xeyay nüt acül quiaj,
quiaj ajcüwa judíos tandeacüw nóiquian
apmambiyaw nej. 24 Pero Saulo tanguiay
aag ayaj. Masey tajiürüw mbeay mbeay
cambaj nüt ongwiiüts cos andiümüw mas-
apüw mambiyaw, pero ngondom mam-
biyaw. 25 Condom minipilan Teat Jesús
tawüniw nej ongwiiüts; tayacüw nej tiül
nop nadam nchep, tamongochiw nej amb
nic coet neyey tiüt cambaj. Aaga coet
quiaj, najtep oleaj xeyay, narangüch piedra.
Atquiaj taw wüx.

Saulo al Jerusalén

26 Wüx tapeay tiül Jerusalén a Saulo,
tandiüm maquiüjpüw tiül minipilan
Teat Jesús; pero naleaing nejiw timboloj
mandüyiw nej; ayajcüw ngome naleaing
minipilan nej Teat Jesús. 27 Quiaj a Bernabé
tambeol nej, taquiiüb nej mamb andüy
niüng ajlüyiw apóstoles. Condom tapots
masaj nejiw wüx a Saulo nguineay tajaw
Teat Jesús tiül tiiüd. At tasaj nejiw cuane
tasaj nej Teat Jesús, aton tasaj nejiw
nguineay tandeac wüx Teat Jesús tiül
Damasco, ngo mimbol. 28 Condom quiaj
tacül tiül Jerusalén a Saulo maquiiüb nejiw,
ambüw nguiajantanej maquiüjpüw. 29 Nej
ngo mimbol mandeac wüx Teat Jesús. At
aton tasajsaj ajcüwa mondeac griego; pero
nejiw ngo mayariw nej andeac; tayambüw
nguineay mambiyaw. 30 Wüx minipilan Teat
Jesús tanguiayiw aag ayaj, quiaj taquiüjpüw
nej mamb andüy Cesarea. Condom naw
quiaj tüjchiw nej mamb andüy Tarso.
31 Tiül aaga nüt quiaj tajlüy najneájan
tiül meáwan niüng canchiüjow minipilan
Teat Jesús. Lango majcüyaran majarawüw
tiül meáwan cambaj tiül Judea, tiül Galilea,
at tiül Samaria. Tayacüw wüx omeajt-
süw mandüjpiw leawa tandeac Teat Jesús,
tarangüw leaw andiüm Teat Dios. Quiaj tex-
eyayiw, cos tambeol nejiw Nangaj Espíritu
ocueaj Teat Dios.

Tajneaj Eneas

32 Condom alinoic nüt wüx tamb a
Pedro mamong tiül tiül cambaj niüng
ajlüyiw minipilan Teat Jesús majaw cuane
arangüw, quiaj tamb aton tiül cambaj
Lida. 33 Taxom quiaj nop naxey nenüt
Eneas. Aaga naxey quiaj lamajiür ojpeacüw
neat acül wüx mats, androoch nej ombas
monandeow. 34 Quiaj tasaj nej a Pedro:
—Teat Eneas, Teat Jesucristo lamataag ic
majneaj, witiür, ixaing mimats —aj.
Andűüban ajneaj aaga naxey quiaj,
witiüt. 35 Wüx tajawüw nej lajneaj, meáwan
nipilan tiül Lida, at monaw tiül cambaj
Sarón aton tandüjpiw Teat Jesús.

Dorcas tapac alinomb

36 Tiül aaga nüt quiaj, altiül cambaj Jope
nop najtaj minipilan Teat Jesús nej aton,
nenüt Tabita. Aag ayaj nasoic Dorcas tiül
ombeay griego. Nej xeyay najneaj arang,
at ambeol nipilan ngo majiür. 37 Wüx
aaga nüt quiaj, tiün andeow a Dorcas,
tandeow. Condom wüx landoj axejm-
beacharan, taquiüraab majmel cawüx tiül
amb ijpüw iüm. 38 Pues aaga cambaj Jope

ngome xeyay miünquiaj ajlüy aweaag cambaj Lida, niüng ajlüy Pedro. Wüx minipilan Teat Jesús monaw Jope tanguiayiw Pedro altiül cambaj Lida, quiaj tüjchiw mamb ijpüw monxey masajüw:

—Teat, irang favor, mac najen mejaw xicon ningüy tiül Jope —awüw.

39 Quiaj tamb a Pedro maquiiüb nejiw. Wüx tapeay quiaj, taquiüjpüw nej mamb andüy cawüx tiül amb ijpüw iüm. Camüm mapeay quiaj, andűüban mayeyiw nej tiüt monlemben omal montaj, ajiüntsüw. Tüjchiw nej majaw apixaw nejiw arang Dorcas wüx almapac. 40 Condom Pedro tawün nejiw quiaj meáwan, ndoj taquieel tiüt micos nej mataag orar Teat Dios. Condom ndiliteay majaw aaga nandeow quiaj, tasaj:

—Tabita, witiür —aj.

Quiaj taleaaig oniiüg aaga najtaj quiaj, wüx tajaw a Pedro quiaj witiüt chetem. 41 Pedro, quiaj tandic owix nej masap owix a najtaj, tawitich lembem. Condom, quiaj tapaj miünüw minipilan Teat Jesús at monlemben omal montaj. Wüx tajngotoj majawüw, quiaj tajawüw lapac. 42 Aag ayaj tanguiayaran meáwan tiül cambaj Jope, ndoj xeyay nipilan tandüjpiw Teat Jesús. 43 Condom Pedro tacül tiül cambaj Jope xeyay nüt, aniüng nop naxey nenüt Simón, nop nerang najiüt wüx taag.

10

Pedro alaniüng Cornelio

1 Altiül cambaj Cesarea nop naxey nenüt Cornelio, minatang noic ajlüy soldados nasoic Italiana. 2 Aaga naxey quiaj, xeyay ayamb Teat Dios, xeyay andiüm marang leaw andiüm Teat Dios, nóiquian maquiiüb meáwan leaw al aniüng nej. At aton xeyay ambeol nipilan tiül aaga cambaj quiaj. Nej ajlüyay matün ocueaj Teat Dios mambeol nej. 3 Aaga naxey quiaj, ranüy tüünd majaw atnej aűm, tajaw nop ángel ocueaj Teat Dios andüy wüx nchejliow nüt. Tajaw aaga ángel quiaj tajmel niüng ajlüy nej. Condom tasaj nej:

—¡Teat Cornelio! —aj nej.

4 Cornelio mbayat xeyay wüx tajaw a ángel. Quiaj tapiüng:

—¿Cuane Teat? —aw.

Quiaj tasaj nej a ángel:

—Teat Dios teamanguiay aag itün ocueaj, teamajaw nguineay imbeol nipilan ngo majiür. 5 Nganüy iich mambüw acas monxey tiül cambaj Jope, majanüw miün nop naxey nenüt Simón, aag ayaj nasoic Pedro. 6 Nej acül aniüng nop naxey nenüt Simón, aaga nerang najiüt wüx taag. Aaga nden quiaj ajlüy mbeay ndec. Nej a Pedro quiaj, apmasaj ic cuane netam merang —aj nej.

7 Wüx laámb aaga ángel tenguial andeac aweaag, quiaj Cornelio tapaj ijpüw monrang minajiüt nej, at alinop soldado neyamb Teat Dios. 8 Condom Cornelio wüx landoj masaj nejiw meáwan cuane tajaw, quiaj tüüch nejiw mambüw tiül cambaj Jope majanüw miün a Pedro.

9 Amb alinoic nüt nejiw aliw tiül tiiüd, laliüc mapeayiw Jope. Aag ayaj laliüc lembem nüt. Pedro tajtep andüy cawüx mal iüm mataag orar. 10 Condom tind üet a Pedro. Tenguialeámban arangüch üet nej, aleaic tajaw atnej aűm. 11 Quiaj taxom majaw atnej lejquiat a cielo. Tajaw aliüc imiün tiül cielo andüy wüx iüt atnej noic nadam püy, naoeloeleran oxing, tenguial aw tiüt. 12 Tiül aaga püy quiaj, altiül cuajantanej nimal. Altiül nimal nejiür apiquiw oleaj; altiül nimal nesatatüy tiüt ajüy; altiül quiec aton. 13 Quiaj tanguiay a Pedro andeac nop nendeac, tasaj nej:

—Pedro, witiür imbiy aag ayaj, itsamb —aj nej.

14 Quiaj tapiüng a Pedro:

—Ngwüy Teat, cos xique nómban ngome aag natsamb ajcüwa ngo majneaj nimal quiaj leaw xicona ngondom natsamban —aw.

15 Quiaj tendeac amb ijmbüw aaga nendeac quiaj, tasaj nej:

—Leaw lamapiüng Teat Dios najneaj matsaramb, ique ngondom mepiüng ngo majneaj —aj nej.

16 Aag ayaj tajaw arojmbüw. Condom, quiaj xaijnguiat alinomb aaga püy quiaj, andüy tiül cielo. 17 Pedro aliün wüx aag ayaj, tenguialeámban mayamb omeaats nguineay amb aaga landoj majaw quiaj. Quiaj apeayiw mbeay nden ajcüwa monxey üüch nejiw mambüw a Cornelio, cos landoj matüniw manguiayiw nguiane acül a Simón. 18 Quiaj tendeacüw, tatüniw manguiayiw, sitiül quiaj axood nop naxey nenüt

Simón nasoic Pedro. [19] Pedro tenguialeámban mayamb omeaats wüx aaga landoj majaw quiaj, quiaj tasaj nej Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios:

—Joyaj arojpüw monxey lapeayiw mayambüw ic. [20] Nganüy iriow tiüt quiür ijawüw, iquiüjpüw mamb nde mechiw imeaats. Cos xique nejchiüs miünüw ningüy —aj nej.

[21] Quiaj taw tiüt a Pedro majaw ajcüwa monxey neech nejiw miünüw a Cornelio. Condom tasaj nejiw:

—Jogüy xic, teat. ¿Aleaic iyamban xic wüx tewiünan ningüye? —aj nejiw.

[22] Nejiw quiaj tapiüngüw:

—Nop minatang soldado nenüt Cornelio nesaj xicon niünan. Aaga naxey quiaj xeyay najneaj arang, ayamb Teat Dios. Aton meáwan nipilan judío apiüngüw nej xeyay najneaj arang. Nop ángel ocueaj Teat Dios landoj masaj nej miün mejanüch meamb aniüng nej manguiay leaw ique apmesaj —awüw.

[23] Quiaj tamelich nejiw a Pedro, tüüch nejiw nguiane maxojtüw. Wüx larraw tiüt amb alinoic nüt, quiaj tamb a Pedro maquiiüb nejiw. At aton tambüw alacas minipilan Teat Jesús moncül tiül Jope.

[24] Larraw tiüt amb alinoic nüt, quiaj tatüchiw tiül cambaj Cesarea. Cornelio tenguial macül nejiw; laűmb mapaj meáwan acualaats nej, at meáwan leaw xowüy andeac aweaag. [25] Wüx tajmel tiül nden a Pedro, quiaj tamb a Cornelio mangoch nej, taquieel tiüt micos nej teombas a Pedro. [26] Quiaj a Pedro tawitich nej, tasaj:

—Witiür teat, cos xique aton nipilan xic sat ic —aj nej.

[27] Tenguial andeac aweaag tajmeliw tiül iüm. Quiaj tajaw xeyay nipilan lacanchiüjow quiaj. [28] Condom quiaj tasaj nejiw a Pedro:

—Icona lamejawan nguineay nop nipilan judío ngondom maquiiüb tiül pálwüx nipilan; at ngondom majmel aniüngüw nejiw. Pero Teat Dios lamüüch xic najaw, nejinguind nipilan ngondom mapiürang ngo majneaj, ngo metam nej. [29] Pares wüx tasoiquiüs niün, quiaj tiünas, ngo napiüng nicuajind. Nganüy sandiüm nanguiay ¿neol tepajan xic niün? —aj nejiw.

[30] Quiaj tapiüng a Cornelio, tasaj nej:

—Xique lamajiür apeic nüt, aaga ores cam andüy wüx nchejliow nüt taiündas, tenguial sataag orar ningüy saniüng. Quiaj tajawas nop naxey alembem niüng sajlüy, xowüy lalitlit apix nej. [31] Condom tasaj xic aaga naxey quiaj, tapiüng: "Cornelio, Teat Dios teamanguiay leaw itün ocueaj, aton teamajaw nguineay imbeol nipilan ngo majiür. [32] Nganüy iich mamb majanüch miün nop naxey altiül cambaj Jope, nenüt Simón nasoic Pedro. Aaga naxey quiaj axood aniüng Simón aaga nerang najiüt wüx taag, acül mbeay ndec. Wüx apmapeay aaga naxey quiaj, nej apmasaj ic cuane netam merang", aw. [33] Quiaj tüjchiüs mamb mejanüch. Nganüy ique najneaj irang cos lerpeay. Meáwan xicona sajlüyiün ningüy narangan leaw Teat Dios andiüm, nanguiayiün meáwan leaw nej lamasaj ic mesaj xicon —aj nej.

Pedro tandeac aniüng Cornelio

[34] Quiaj a Pedro tendeac masaj nejiw, tapiüng:

—Nganüy lanajaw Teat Dios andiüm jangantanej nipilan, ngo mapiüng wüx jane netam, jane ngwüy. [35] Nej najneaj majaw meáwan nipilan tiül meáwan cambaj wüx iüt jane apmayamb nej, jane apmarang najneaj. [36] Teat Dios tüüch manguiayiw mipoch nej aaga cambaj Israel, pero tapiüng nej najneájan majaw meáwan nipilan leaw apmayar andeac Teat Jesucristo. Aaga Teat Jesús quiaj, minatang ocueaj meáwan nipilan. [37] Icona lamenguiayiün cuane tajlüy meáwan tiül iüt Judea. Aag ayaj tamelich tiül Galilea, wüx Juan landoj maquiaach nipilan cuane netam marangüw para alndom mayariw yow. [38] Lamejawan aton nguineay Teat Dios tayac Nangaj Miespíritu nej wüx ombas Teat Jesús naw Nazaret para marang cuajantanej. At lamejawan nguineay Teat Jesús tarang xeyay najneaj cos Teat Dios almaquiiüb nej. Nej aton tüüch majneaj meáwan nipilan leaw üüch nejiw michachiw nimeech. [39] Xicona tajawasan naleaing meáwan leaw tarang Teat Jesús tiül iüt Judea, at tiül Jerusalén. Condom tayacüw nej wüx cruz mandeow. [40] Aaga Jesús quiaj Teat Dios tapacüüch nej wüx er nüt; tüüch nej mejüiquichay

najawan. [41] Ngome meáwan nipilan tajawüw nej, áagan xicona leaw lasarriiüdaranan nandeacan wüx nej cuane tarang. Xicona tajawasan, cos tetesan, tanganeowasan naquiüjpan wüx landoj apac alinomb. [42] Nej tasaj xicon namban nasajan nipilan, napiüngan naleaing Teat Dios lamayac nej majaw wüx asoet meáwan nipilan, leaw aliün mapac at leaw landeow. [43] Meáwan mondeac andeac Teat Dios lamapiüngüw wüx nej tanomb. Tapiüngüw meáwan leaw apmayar andeac Teat Jesús, Teat Dios apmawün wüx omeaats nej asoetiw nejiw —aw.

Nipilan ngome judio ayariw Nangaj Espíritu

[44] Tenguialeámban mandeac a Pedro wüx aag ayaj, quiaj tiün Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, tajmiüc wüx ombasüw meáwan nipilan leaw teamanguiayiw andeac nej. [45] Quiaj mbayatoj ajcüwa judíos monyar andeac Teat Jesús leaw tambüw maquiüjpüw teat Pedro, cos tajawüw nguineay ajcüwa nipilan ngome judío lamayariw Nangaj Espíritu aton. [46] Cos teamanguiayiw lamandeacüw alinoic ombeayiün, teamapiüngüw najneajay lamarang Teat Dios. [47] Condom tasaj nejiw a Pedro:

—¿Alndom aljane mapal, ngo mayariw yow ajcüwa nipilan quiaja? Cos nejiw aton lamayariw Nangaj Espíritu atnej icootsa —aj nejiw.

[48] Quiaj a Pedro tapiüng müüch nejiw mayariw yow wüx minüt Teat Jesús. Condom tasajüw a Pedro macül quiaj alacas nüt maquiiüb nejiw.

11

Teat Pedro tamb Jerusalén masaj minipilan Teat Jesús nguineay tarang

[1] Condom ajcüw apóstoles y aldemas minipilan Teat Jesús monlüy tiül Judea tanguiayiw nguineay ajcüwa nipilan ngome judíos aton lamayariw Mipoch Teat Dios. [2] Wüx tapeay Jerusalén a Pedro, quiaj taliquiaw nej ajcüwa judíos leaw lamandüjpiw Teat Jesús. [3] Tasajüw:

—¿Neol teamb aniüngüw nipilan ngome icootsa meretiün mequiüjpana? —ajüw nej.

[4] Quiaj tapots masaj nejiw a teat Pedro andüübndüjpeay nguineay tajlüy, tapiüng:

[5] —Xique sal tiül cambaj Jope, tenguial sataag orar. Quiaj tajawas aleaic atnej saŭm. Tajawas aliüc imiün tiül cielo atnej noic nadam püy, ndeaan oxingxing; aag ayaj tiün andüy niüng sajlüy. [6] Tajawas majneaj tiül aag ayaj. Quiaj tajawas altiül cuajantanej nimal nejiür apiquiw oleaj; altiül napat nimal, altiül nimal nesatatüy tiüt ajüy, altiül quiec aton. [7] Quiaj tanguiayiüs andeac nop nendeac, tasaj xic: "Pedro, witiür imbiy cuajantanej aag ayaj, itsamb", aj xic. [8] Quiaj a xique tasajas: "Ngwüy Teat, cos xique nómban ngomeaag natsamb ajcüwa ngo majneaj nimal quiaj, leaw xicona ngondom natsamban", saj. [9] Quiaj tasaj xic amb ijmbüw aaga nendeac imiün tiül cielo: "Leaw lamapiüng Teat Dios najneaj matsaramb, ique ngondom mepiüng ngo majneaj", aj xic. [10] Aag ayaj tajawas arojmbüw. Condom, quiaj xaijnguiat alinomb andüy tiül cielo. [11] Condom, quiaj tapeayiw quiaj arojpüw monxey niüng saxood mayambüw xic, müjndiw miünüw imiün Cesarea. [12] Quiaj tasaj xic a Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios namb naquiüjpüw nde nachiw ximeaats. Tambüw aton maquiüjpüw xic ajcüwa anaíw monyar andeac Teat Jesús cam. Tajmelasan aniüng nop teat naxey. [13] Aaga teat naxey quiaj tasaj xicon nguineay tajaw nop ángel aniüng nej, lembet niüng ajlüy nej, tasaj nej: "Ijchaw mambüw acas monxey andüyiw Jope, majanüw miün nop naxey nenüt Simón, nasoic Pedro. [14] Aaga naxey quiaj apmasaj ic nguineay alndom maw isoetiün, mequiiüb meáwan leaw al iniüng", aj nej. [15] Wüx tandeacas nasajüw, quiaj tayariw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios atnej tayariiüts nomb. [16] Quiaj leaad ximeaats nguineay tasaj icoots Teat Jesús wüx tapiüng: "Juan naleaing tüüch yow nipilan, aag ayaj náagan yow. Nganüy a icona apmeajndiün Nangaj Espíritu", aw. [17] Sitiül Teat Dios lamüüch nejiw Nangaj Espíritu aton, atnej tüüch icoots wüx tayariiüts andeac Teat Jesucristo ¿jow nganüy a xique, jane xic napiüng napal leaw andiüm Teat Dios? —aj nejiw a Pedro.

[18] Wüx ndot manguiayiw aag ayaj, quiaj ndijchiütoj, apac omeajtsüw, tapiüngüw:

—¡Najneajay lamarang Teat Dios!

Nganüy naleaing Teat Dios lamüüch
nipilan ngome judíos leaam omeajtsüw
ngo majneaj teamarangüw y macueatiw,
cos atquiaj nejiw aton alndom mapacüw
meáwan nüt tiül cielo —awüw.

Minipilan Teat Jesús monlüy tiül Antioquía

19 Nganüy ajcüwa minipilan Teat Jesús
leawa tawüniw oleajiw ajan wüx tajlüy
nadam moncüy wüx tambiyaran Esteban,
altiül tatüchiw tiül iüt Fenicia; altiül tam-
büw Chipre; altiül tatüchiw tiül cambaj
Antioquía. Nejiw ngo masajüw meáwan
nipilan wüx aaga najneaj nanderac wüx
Teat Jesús, áagan nipilan judío tasajüw.
20 Condom acas monyar andeac Teat Jesús
monaw tiül Chipre, at monaw tiül cam-
baj Cirene, tambüw tiül cambaj Antioquía.
Wüx tapeayiw quiaj, tasajüw nipilan grie-
gos wüx aaga najneaj nanderac wüx Teat
Jesús. 21 Teat Dios xeyay tambeol nejiw;
quiaj xeyay nipilan tayariw Mipoch Teat
Dios, tacueatiw meáwan ngo majneaj leawa
tarangüw.

22 Minipilan Teat Jesús monlüy tiül
Jerusalén wüx tanguiayiw aag ayaj, quiaj
tüjchiw mamb andüy Antioquía a teat
Bernabé mamb mambeol nejiw. 23 Wüx
tapeay quiaj a teat Bernabé, xeyay tapac
omeaats wüx tajaw nguineay lamambeol
nejiw Teat Dios. Quiaj tasaj nejiw mayacüw
wüx omeajtsüw Mipoch Teat Dios tanaámb,
nde macueatiw. 24 Teat Bernabé najneaj
omeaats, nómban ngo machiw omeaats
wüx Teat Dios. At cos xeyay ambeol nej
Nangaj Espíritu, xeyay nipilan tayariw
Mipoch Teat Dios.

25 Ndoj tamb a Bernabé andüy tiül cambaj
Tarso mayamb a Saulo. Wüx taxom, quiaj
taquiiüb mamb andüy Antioquía. 26 Quiaj
tacüliw maquiüjpüw monyar andeac Teat
Jesús nomb neat; taquiajchiw xeyay nipilan
wüx Mipoch Teat Dios. Tiül Antioquía
tamelich masoiquiw Cristiano nejiw leaw
monyar andeac Teat Cristo.

27 Tiül aaga nüt quiaj, tapeayiw An-
tioquía acas mondeac andeac Teat Dios
monaw Jerusalén. 28 Nop tiül nejiw nenüt
Agabo. Aaga naxey quiaj tasaj nej Nan-
gaj Espíritu ocueaj Teat Dios nguineay ap-
majlüy alinoic nüt. Quiaj witiüt masaj
monyar andeac Teat Jesús wüx alcanchiü-
moj; tapiüng laliüc majlüy montiün andüy
tiül meáwan cambaj, ngome apmajlüy
nüeteran. Aag ayaj naleaing tajlüy wüx
Claudio tarang natang nenajiüt tiül Roma.
29 Quiaj minipilan Teat Jesús monlüy tiül An-
tioquía tapiüngüw anopnopoj apmambe-
olüw monyar andeac Teat Jesús monlüy tiül
Judea; apmüjchiw leaw alndom. 30 Naleaing
atquiaj tarangüw, tüjchiw mamb aaga leaw
üjchiw quiaj majoyiw mamb a Bernabé
maquiiüb a Saulo, müjchiw montangtang
tiül monyar andeac Teat Jesús monlüy tiül
Judea.

12

Tandeow Jacobo, Pedro tayacüch tiül manchiüc

1 Wüx aaga nüt quiaj, aaga Herodes mi-
natang nenajiüt tayamb ombas minipi-
lan Teat Jesús. Tasap acas müüch ma-
mongochiw xeyay ngo majneaj. 2 Ndoj
tapiüng mambiyaran a Jacobo (Santiago
minüt nej aton) micoj a Juan, tambiyaw
naag espada. 3 Condom Herodes wüx ta-
jaw ajcüwa judíos najneájan majawüw aaga
arang quiaj, quiaj tasap teat Pedro mayac
tiül manchiüc aton. Naleaing tiül aaga
nüt quiaj arangüw nangos nüt wüx üetiw
pan ngo majmel levadura. 4 Wüx lamasap
a Pedro mayac tiül manchiüc, quiaj tayac
teowixaw apiquiw ajlüy soldados mon-
jiür manchiüc, majiürüw. Aag ayaj ajlüy
apiquiw soldados tiül noicnoic ajlüy. Cos
Herodes apiüng wüx landoj pascua, quiaj
apmawün a Pedro mayac teowix cambaj.
5 Pedro tajiürüch majneaj tiül manchiüc.
Nganüy ajcüwa minipilan Teat Jesús xeyay
tatajcüw orar Teat Dios mambeol nej.

Teat Dios tawün tiül manchiüc a Pedro

6 Tiül aaga ongwiiüts quiaj, wüx Herodes
apmawün a Pedro müüch cambaj ráwan
tiüt, Pedro almameay pinawan niüng
ajlüyiw ijpüw soldados. Netsaag naag
ijtsüw galen; aliw tiül ombeay manchiüc
alijpüw soldados tenguial majiürüw nej.
7 Quiaj tapeay niüng ajlüy nej nop ángel
ocueaj Teat Dios, anmarraj tiül manchiüc,
tareeg teombaj a Pedro mapacüüch, tasaj:

—Witiür najénan —aj.

Tanaámb sojndiow aaga galen netsajcüy
owix nej. 8 Quiaj tasaj nej a ángel:

—Ersoijquiay, aton isooig ipaj —aj nej.

Pedro atquiaj tarang. Condom aaga án-
gel tasaj nej alinomb:

—Isooig najal micamix, mac tabar —aj nej.

9 Quiaj taw a Pedro tandüüb mamb a ángel. Naleaing ngo majaw sitiül naleaing meáwan leaw lamarang aaga ángel quiaj, tengwüy ajáwan. Nej apiüng aag ayaj ajáwan atnej maŭm. 10 Condom tamongoj noic ombeay manchiüc niüng ajlüy nop soldado nejiür manchiüc. Condom tamongoj amb ijquiaw ombeay manchiüc niüng ajlüy alinop soldado. Wüx tatüchiw aaga nadam ombeay manchiüc niüng awaran andüy tiül cambaj, aag ayaj narangüch manchiüc, lejquiat nejáyan quiaj. Quiaj tambüw. Condom wüx tatüchiw nots calle, quiaj tacueat nej a ángel. 11 Quiaj rat andüy a Pedro, tapiüng:

—Nganüy sajaw naleaing Teat Dios tüüch miün miángel nej mawün xic teowix Herodes, ngana majlüy atnej andiümüw marangüw ajcüwa nipilan judío quiaj —aw.

12 Atquiaj tapiüng tiül omeaats, condom tamb andüy aniüng María mimüm a Juan, aaga nasoic Marcos aton. Quiaj alcanchiümoj xeyay minipilan Teat Jesús tenguial atajcüw orar. 13 Wüx tapeay mbeay nden, quiaj tendeac. Quiaj tiün nop nüx nenüt Rode majaw jane. 14 Aaga nüx quiaj wüx tanguiay andeac a Pedro, xeyay apac omeaats, ngo maleaaig ombeay nden, andilílan tiüt andüy tiül nden masaj nejiw lapeay a Pedro, al mbeay nden. 15 Quiaj tasajüw nej monlüy quiaj:

—¡Nerchach! —ajüw nej.

Nej nomb apiüng naleaing. Quiaj tapiüngüw:

—Ngome nej, aag ayaj miángel nej —awüw.

16 Pedro nde asap andeac mbeay nden. Wüx tambüw maleajquiw, quiaj tajawüw naleaing. Quiaj mbayatoj xeyay. 17 Pedro tarang owix ndijchiümoj. Quiaj tapots masaj nejiw nguineay tawün nej tiül manchiüc Teat Dios. At tasaj nejiw:

—Ijchan manguiay a Jacobo, at meáwan minipilan Teat Jesús —aj nejiw.

Condom taw quiaj, tamb.

18 Camüm ram tiüt mbayajow a soldados. Xeyay tendeacndeacüw wüx, cos ngo majawüw nguineay taw a Pedro. 19 Condom Herodes tüüch mamb mayambüch a Pedro. Wüx laímb mayamb ngo maxom, quiaj tandüy wüx matüntün manguiay ajcüwa soldados monjiür manchiüc. Condom tüüch mamb maquiürajpüw mandeowüw. Ndoj Herodes taw Judea, tamb macül tiül cambaj Cesarea.

Tandeow Herodes

20 Herodes xeyay tajcüy majaw nipilan monaw tiül cambaj Tiro at monaw tiül cambaj Sidón. Pero nipilan monaw Tiro maquiiüb Sidón tandeacüw nóiquian, mambüw majawüw aaga nenajiüt quiaj. Tandeacüw maquiüjpüw a Blasto mambeol nejiw. Aaga naxey quiaj, natang nejiür najiüt ocueaj Herodes. Quiaj tatüniw ocueaj a Herodes nde majcüyaran majarawüw. Cos nejiw teamaxomüw nüeteran naw tiül meáwan cambaj leaw Herodes ajlüy wüx. 21 Herodes tayac noic nüt sonongom nipilan manguiayiw andeac nej. Condom wüx tatüch a nüt, tasooig najneaj apix nej, apix minatang nenajiüt. Ndoj tsotot tiül apal nej. Quiaj tapots andeac masaj nipilan. 22 Quiaj tepajüw nipilan napac. Tapiüngüw:

—¡Nop dios teandeac quiaj, ngome nipilan! —awüw.

23 Quiaj ajngot iün andeow a Herodes, tüüch nej miün andeow nop ángel ocueaj Teat Dios, cos tayaag nej xeyay atam ajlüy; nganüy Teat Dios ngo metam. Quiaj tandeow, tendiüc.

24 Naleaing Mipoch Teat Dios tajüy xeyay, tanguiayaran nguiajantanej.

25 Bernabé maquiiüb a Saulo wüx landoj marangüw minajiütüw nejiw tiül Jerusalén, quiaj tandilileaw alinomb andüyiw Antioquía, taquiüjpüw mamb a Juan nasoic Marcos.

13

Bernabé y Saulo tambüw mandeacüw andeac Teat Dios

1 Tiül nipilan monyar andeac Teat Jesús monlüy tiül Antioquía altiül acas mondeac andeac Teat Dios, aton altiül monquiaach wüx Mipoch Teat Dios. Ajcüw ayaj nop Bernabé, alinop Simón nasoic Niger, alinop Lucio naw Cirene, alinop Manaén, alinop Saulo. Aaga naxey nenüt Manaén quiaj, tatang aweaag a Herodes, aaga nenajiüt tiül Galilea. 2 Noic nüt wüx alxenenguemoj tenguial anderac Mipoch Teat Dios aton wüx teaiündüw, quiaj tasaj nejiw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, tapiüng:

—Iwüniün xicueaj a Bernabé maquiiüb a
Saulo marangüw xenajiüt leawa lanateots
nüjchiw —aw.
3 Quiaj wüx landoj aiündüw, landoj
matüniw ocueaj Teat Dios, tayacüw owixaw
wüx omalüw a Bernabé maquiiüb a Saulo.
Condom tetepeayayej maquiüjpüw, quiaj
tawüw quiaj.

Bernabé y Saulo tandeacüw Mipoch Teat Dios tiül Chipre

4 Condom tambüw niüng Nangaj Espíritu
ocueaj Teat Dios lamüüch nejiw mayajcüw
netam mambüw. Quiaj tambüw andüyiw
tiül cambaj Seleucia. Condom nawüw quiaj
tajtepiw tiül nadam müx, tandüyiw wüx
noic iüt tiül ndec nasoic Chipre. 5 Wüx
tajtepiw wüx iüt tiül cambaj Salamina,
quiaj tandeacüw Mipoch Teat Dios tiül
meáwan sinagogas. At almaquiüjpüw a
Juan mambeol nejiw. 6 Wüx laúmb ma-
jüyiw tiül aaga nine iüt tiül ndec, quiaj
tatüchiw tiül cambaj Pafos. Taxomüw quiaj
nop naxey nenüt Barjesús, nop judío nej.
Aaga naxey quiaj nop nesüet, y apiüng nej
nop nendeac andeac Teat Dios, pero aag
ayaj ngo maleaing. 7 Aaga naxey mbich
meaw maquiiüb nop nenajiüt nenüt Ser-
gio Paulo, nenajiüt nej tiül aaga iüt quiaj.
Aaga nenajiüt quiaj, xeyay fis ajiür. Nej
tüüch mamb majpajüw miün a Bernabé y
Saulo, cos andiüm manguiay Mipoch Teat
Dios. 8 Pero aaga newüyay asüet aton nasoic
Elimas tiül ombeayiw Griegos; nej tandiüm
mapal nejiw, cos ngo mandiüm majaw ma-
yar Mipoch Teat Dios aaga nenajiüt quiaj.
9 Quiaj a Saulo nasoic Pablo aton, tayaag tiül
omeaats nej a Nangaj Espíritu ocueaj Teat
Dios, quiaj tajaw teombas aaga naxey quiaj.
10 Tasaj:

—¡Ique minaj ic newaiich, nerang xeyay
ngo majneaj, micual ic minatang nimeech,
cos ijcüy mejaw monrang najneaj! ¿Neol
tapots iwaiich nipilan nde mayariw Mipoch
Teat Dios? 11 Nganüy Teat Dios apmüüch
ic memongoch xeyay ngo majneaj, apmer-
somb, ngome apmexom mejaw a nüt acas
nüt —aj.

Quiaj pojniüt oniiüg aaga naxey quiaj,
nómban ngo maxom majaw nicuajind.
Ndoj tapots ajüyjüy, amb ninguiün amb
ninguiün mayamb jane manetet nej owix.
12 Aaga naxey nenajiüt quiaj wüx tajaw aag
ayaj, quiaj tayar Mipoch Teat Dios, mbayat
manguiay leaw aquiajchiw wüx Teat Dios.

Pablo maquiiüb Bernabé aliw Antioquía tiül Pisidia

13 Condom tawüw Pafos a Pablo maqui-
iüb leaw aquiiüb mamb, tambüw ambüw
tiül müx, tandüyiw tiül cambaj Perge tiül
Panfilia. Condom wüx tapeayiw quiaj,
quiaj tacueat nejiw a Juan, tandilil ali-
nomb andüy Jerusalén. 14 Condom nejiw
tawüw Perge, tandüyiw tiül cambaj Antio-
quía tiül Pisidia. Wüx tapeayiw quiaj, tam-
büw tajmeliw tiül nangaj iüm wüx nüt ax-
oodaran, chetemoj. 15 Wüx landoj ateoraw
tiül Mipoch Teat Dios leaw tüünd a Moisés,
at leaw tarangüw mondeac andeac Teat
Dios, quiaj montangtang tiül a sinagoga,
tüjchiw mamb masoiquiw a Pablo y a Bern-
abé sitiül ajiürüw noic poch mapiüngüw.
Tasoiquiw:

—Teat monxey, sitiül almejiüran alngün
poch mepiüngan manguiayiw nipilan, al-
ndom mepiüngan —ajowiw.

16 Quiaj witiüt a Pablo lembem, tarang
owix nej ndijchiümójan. Condom tasaj
nejiw:

—Teat monxey micual iüt Israel, at
icona monyar andeac Teat Dios, inguiayiün
sanasaj icon: 17 Aaga Teat Dios Midiosüw
cambaj Israel, nej tarriiüd ajcüwa mixe-
jchiiüts monlüy tanomb. Condom tüüch
nejiw mexeyayiw wüx tacüliw tiül Egipto,
tiül miíüt pálwüx nipilan. Ndoj tawün
nejiw quiaj. 18 Condom wüx tacüliw tiül
wajchiüc ic miow (40) neat, taíüc wüx
meáwan leaw tarangüw. 19 Wüx tajmeliw
tiül iüt Canaán, nej tandrooch ombas ayaíw
nadamdam cambaj tiül aaga iüt quiaj,
müüch mixejchiiüts maneayiw aaga iüt
quiaj. 20 Condom tatüch apiquiw acoic miow
ic miow gajpowüw (450) neat, meáwan tiül
aaga neat quiaj, Teat Dios tayac jueces ma-
jawüw wüx asoetiw nipilan. Tiün mandon-
doch wüx tajlüy aaga Samuel, nop nendeac
andeac Teat Dios. 21 Condom tatüniw ocueaj
Teat Dios mayac nop natang nenajiüt tiül
nejiw, aaga nasoic rey. Quiaj Teat Dios
tayac a Saúl, micual Cis, marang natang
nenajiüt tiül nejiw ic miow neat. Aaga
naxey quiaj naw tiül acualaats Benjamín.
22 Ndoj, wüx Teat Dios tawün a Saúl, tayac
a David mingow. Cos Teat Dios lamapiüng
aag ayaj tanomb wüx tapiüng: “Lanaxom

a David micual Isaí. Aaga naxey quiaj
xeyay apac ximeaats najaw, nej apmarang
meáwan leaw xique sandiüm", aw. [23] Naw
tiül micual nej aaga rey David quiaj, wüx
lamong xeyay neat, quiaj tiün majlüy Teat
Jesús. Teat Dios tayac nej mawün asoetiw
cambaj Israel, atnej lamapiüng apmarang.
[24] Pero nganaw mapeay a Teat Jesús, quiaj
aaga Juan neech yow nipilan tasaj a cambaj
Israel leaam omeajtsüw wüx aaga xeyay
ngo majneaj teamarangüw, macueatiw, cas
tayariw yow. [25] Juan wüx laliüc ndom mina-
jiüt nej, tasaj nipilan: "¿Jane xic ipiüngan?
Ngome xique leawa temepiüngan quiaj. Al-
iüc miün nop, aag ayaj xeyay netam ajlüy,
xique ngo nembeat nicuajind, ngondom
natüch nasoond apaj nej", aj nejiw.

[26] 'Nganüy xique sasaj icon menguiayiün
Teat monxey, micual acualaats Abraham,
at icona monyamb Teat Dios: Aaga poch
nepiüng wüx nguineay Teat Dios alndom
mawün asoet nipilan, icona netam men-
guiayiün, meyariün. [27] Cos ajcüwa micual
miiütaats moncül tiül Jerusalén, at mon-
ajiüt tiül nejiw ngome tajawüw jane nej
Teat Jesús. Cos ngo maxomüw omeajt-
süw wüx Mipoch Teat Dios leaw tarangüw
mondeac andeac Teat Dios, nateoraw wüx
nüt axoodaran. Áag nejiw tayacüw asoet
Teat Jesús mandeow. Quiaj tajlüy at-
nej landoj lajlüy tiül Mipoch Teat Dios.
[28] Masey ngo maxomüw wüx ombas Teat
Jesús nicuajind nisoet para mandeow, ne-
jiw tasajüw a Pilato mapiüng mandeow.
[29] Nejiw ngo leaam omeajtsüw, tarangüw
meáwan leaw larangüch tiül Mipoch Teat
Dios nguineay apmajlüy wüx ombas Teat
Jesús. Wüx landeow, quiaj tajwan tiüt
imiün wüx cruz. Condom tamiüraad. [30] Pero
naleaing Teat Dios tapacüüch nej alinomb.
[31] Ndoj tejüiquichay xeyay nüt majawüw
nej ajcüw leawa taquiüjpüw nej naw tiül
Galilea, andüy Jerusalén. Nganüy nejiw
tenguial masajüw nipilan leaw tajawüw.

[32] 'Nganüy xicona aton teanasajan icon
wüx aaga najneajay majlüy, cos aag ayaj
Teat Dios lamasaj mixejchiiüts. [33] Nganüy
lajlüy atnej Teat Dios lamapiüng apmajlüy
tiül micualüw nejiw mixejchiiüts; ajcüw
ayaj icootsa. Teat Dios tapacüüch ali-
nomb Teat Jesús atnej larangüch tiül amb
ijquiaw Salmo, cos apiüng: "Ique Xecual
ic, nganüy lanüüch ic wijquiamear", aw.
[34] Teat Dios tapacüüch nej alinomb, ngo
müüch nej majmboc, cos atquiaj lajlüy tiül
Mipoch Teat Dios, niüng Teat Dios apiüng:
"Xique naleaing sanajiür icon lasta, cos
sanarang atnej tasajas a David", aw. [35] Áag
Teat Dios tapiüng tiül alinoic Salmo, wüx
David tarang wüx nawiig, tapiüng: "Nde
meaach majmboc aaga nangaj micual", aw.
[36] Cos naleaing David wüx landoj arang
natang tiül nipilan atnej lamasaj nej Teat
Dios, quiaj tandeow. Condom tamiüraad
niüng tamiürajtüw montangtang tajlüyiw
tanomb, micuerpo nej tajmboc. [37] Nganüy
micuerpo Teat Jesús ngo majmboc, cos Teat
Dios tapacüüch nej alinomb. [38] Teat monxey
micual xeíüt, netam mejawan, nganüy ten-
guial nasajan icon áagan wüx Teat Jesús
alndom meriowan wüx isoetiün. [39] Meáwan
nisoet leaw aaga poch tüünd Moisés apiüng
ngondom maw, aaga nisoet quiaj alndom
maw ocueaj jane apmayar andeac Teat
Jesús. [40] Nganüy netam mejawan, nde mem-
ongochiün atnej lamapiüng tiül Mipoch
Teat Dios leaw tarangüw mondeac andeac
Teat Dios, apiüng:

[41] Icona mondam omeaats, ijawan wüx, cos
apmbayameron apndromeron.
Cos xique aleaic sanarang wüx aliün
mepacan.
Aag ayaj icona apmepiüngan ngo maleaing,
masey aljane apmasaj icon, aw —aj
nejiw.

[42] Wüx tawüw imiünüw tiül a sinagoga
ocueajiw judíos, quiaj tatüniw nej ocueajiw
nipilan ngome judío, sitiül apmandüyiw
quiaj alinomb wüx apmatüch alinoic nüt
maxoodaran masajüw nejiw alquiriw wüx
aaga poch quiaj. [43] Wüx landajrriüjow im-
iünüw tiül a sinagoga, quiaj tandüjpiw a
Pablo y Bernabé xeyay nipilan judío, at nip-
ilan ngome judío leaw lamayambüw Teat
Dios. Condom Pablo y Bernabé tasajüw ne-
jiw mayacüw wüx omeajtsüw Mipoch Teat
Dios y mimonajneaj nej.

[44] Wüx tatüch alinoic nüt axoodaran,
tajlüy mümb mamb meáwan nipilan
monaw tiül cambaj manguiayiw Mipoch
Teat Dios. [45] Pero wüx ajcüwa judíos
tajawüw laxeyay nipilan, quiaj tajcüyiw,
ngo majneaj majawüw. Xeyay ngo majneaj
tandeacüw wüx leaw Pablo taquiaach,
tapiüngüw aag ayaj ngo maleaing. [46] Quiaj

tandeacüw a Pablo y Bernabé, ngo
mimboloj, tasajüw nejiw:

—Naleaing icona ombas nasajan icon
wüx Mipoch Teat Dios cos judíos icon. Pero
icona ngo meyariün, pares ngome apmea-
jndiün mepacan meáwan nüt niüng ajlüy
Teat Dios. Nganüy sanamban nasajan nip-
ilan ngome judío. 47 Cos atquiaj lamasaj
xicon Teat Dios narangan, atnej lamapiüng
tiül Mipoch nej:

Lanayac ic mejlüy atnej ran ocueajiw
palpálwüx nipilan ngome judío,
meamb mesajüw meáwan nipilan wüx iüt
nguineay alndom maw asoetiw ne-
jiw —aj nejiw.

48 Ajcüwa nipilan ngome judíos, wüx
tanguiayiw aag ayaj, xeyay tapac omeajt-
süw, najneajay majawüw Mipoch Teat Dios.
Tüjchiw omeajtsüw Teat Dios meáwan leaw
landoj lamapaj nejiw Teat Dios majlüyiw
najneajay, mapacüw meáwan nüt tiül cielo.
49 Quiaj tanguiayaran Mipoch Teat Dios
meáwan tiül aaga iüt quiaj. 50 Pero ajcüwa
judíos leawa ngo mayariw mipoch Teat
Dios tasajüw montangtang ombas montaj
leaw andüjpiw Mipoch Teat Dios, at mon-
tangtang ombas monxey tiül aaga cam-
baj quiaj, majcüyiw majawüw a Pablo y
Bernabé. Quiaj witiüt noic nadam moncüy
wüx ombasüw Pablo y Bernabé, tawüniw
nejiw nómban tiül aaga iüt quiaj. 51 Nejiw
quiaj tatajtüw minajndot oleajiw nejiw,
cas tambüw tandüyiw tiül cambaj Iconio.
52 Meáwan leaw lamayariw andeac Teat
Jesús xeyay tapac omeajtsüw, tajlüy wüx
ombasüw nejiw Nangaj Espíritu ocueaj Teat
Dios, tambeol nejiw.

14

Pablo y Bernabé aliw tiül Iconio

1 Pablo y Bernabé tapeayiw tiül cam-
baj Iconio; tambüw tiül a sinagoga ocuea-
jiw nipilan judío. Wüx tandeacüw wüx
Teat Jesús, tayariw aag ayaj xeyay nipilan
judío, at xeyay nipilan griego aton. 2 Pero
ajcüwa judíos leaw ngo mayariw aaga poch
quiaj, tambüw tapots mawaijchaw ajcüw
pálwüx nipilan, mapiüngüw nipilan mon-
yar andeac Teat Jesús ngo majneaj tea-
marangüw. 3 Pares tacüliw quiaj a Pablo
y Bernabé xeyay nüt. Nejiw tandeacüw
wüx Teat Jesús ngo mimboloj cos ayacüw
omeajtsüw wüx nej. Aton nej tüüch ne-
jiw ndoj ombasüw marangüw cuajantanej
ateócan leawa ngome aag ajaraw. Atquiaj
tarang majüiquich naleaing meáwan leaw
andeacüw quiaj. 4 Nipilan tiül aaga cambaj
quiaj, ngo majlüyiw nóiquian; altiül tambe-
olüw ajcüwa judíos, altiül tambeolüw após-
toles. 5 Condom ajcüwa judíos maquiüjpüw
nipilan ngome judíos, witiütoj nóiquian
maquiüjpüw monajiüt majcüyiw majawüw
apóstoles, andiümüw maloxiw naag piedra,
mambiyaw. 6 Nejiw a Pablo y Bernabé,
wüx tanguiayiw aag ayaj, quiaj tawüniw
oleajiw, tandüyiw tiül ajcüwa cambaj Listra
y Derbe tiül iüt Licaonia, at tambüw tiül
meáwan nine cambaj quiájan. 7 Meáwan
tiül niüng tambüw tasajüw nipilan aaga
najneajay poch wüx Teat Jesús.

Taloxiw a Pablo tiül Listra

8 Tiül cambaj Listra, alquiaj nop naxey
chetéjan ngondom majüy, necoex nde wi-
jquiaw, ngome aag ajüy. 9 Aaga naxey quiaj
teamanguiay meáwan leaw teamandeac a
Pablo. Wüx Pablo tajaw nej majneaj, quiaj
tajaw aaga naxey quiaj ajüic ayaag tiül
omeaats naleaing Teat Dios alndom mataag
nej majneaj. 10 Quiaj tendeac a Pablo, tasaj
nej napac:

—Witiür lember —aj.

Aaga naxey quiaj, ajchic lembem,
quiaj tajüy. 11 Nipilan wüx tajawüw
nguineay lamarang a Pablo, quiaj tepajüw
napac, tandeacüw wüx ombeayiw nejiw,
tapiüngüw:

—¡Lapeayiw a dios imiünüw cawüx, at
nejiw nipilan! —awüw.

12 Condom tüjchiw manüt a Bernabé,
Júpiter, atnej minüt nop midiosüw nejiw,
nganüy a Pablo tüjchiw manüt Mercurio,
atnej minüt alinop midiosüw nejiw, cos
Pablo nendeac. 13 Condom nop miteaats
ocueaj aaga dios Júpiter, taquiiüb mamb
acas boy, aton ajoy mbaj nembet mandiig
a boy, laámb andüy mbeay cambaj niüng
ajlüy ombiüm aaga dios Júpiter. Xeyay nip-
ilan taquiüjpüw nej mamb; apmambiyaw
a boy mayacüw ichechiw nejiw. 14 Ajcüw
apóstoles Bernabé y Pablo wüx tanguiayiw
aag ayaj, quiaj tachiütüw apixaw nejiw,
tajmeliw tiül a xeyay nipilan mapalüw
teombas, tendeacüw napac, tapiüngüw:

15 —¡Monxey! ¿Neol tepiüngan merangan aag ayaja? Xicona aton nipilan xicon atnej ijlüyiün. Xicona xiünan nasajan icon mecueatiün iyamban cuajantanej narangüch dios, mendüjpiün áagan Teat Dios almapac, aag nerang cielo, nerang iüt, nerang ndec, nerang meáwan leaw almajlüy. 16 Naleaing tanomb nej tüüch majlüyíwan meáwan nipilan, marangüw leaw andiümüw. 17 Pero naleaing Teat Dios ngo macueat nejiw nómban, cos tenguial majüiquich jane nej wüx arang meáwan najneaj; nej üüch majoet, üüch mayac aóng meáwan cuajantanej napiürüch. Aton üüch icoots nüeteran, üüch mapac omeajtsaats —awüw.

18 Masey atquiaj tapiüngüw a Pablo y Bernabé, pero xeyay taél ocueajiw para mapalüw teombas a nipilan, ngana mambiyaw a nimal mayacüw ichechiw, müjndiw.

19 Condom tapeayiw quiaj acas judíos monaw Antioquía at monaw Iconio. Ajcüw ayaj taquiajchiw ombeay nipilan majcüyiw majawüw a Pablo, mambiyaw. Quiaj tajcüyiw a nipilan, tapots maloxiw a Pablo naag piedra. Condom tanototoj tiüt, taquiüjpüw mamb maloxiw mbeay cambaj, apiüngüw landeow nómban. 20 Ndoj, wüx xenenguetoj monyar andeac Teat Dios niüng ajlüy nej, quiaj tapac witiüt. Condom tandüy tiül cambaj alinomb maquiiüb nejiw. Wüx rat tiüt amb alinoic nüt, quiaj taw quiaj maquiiüb Bernabé, tandüyiw Derbe.

21 Wüx landoj mandeacüw aaga najneajay poch tiül cambaj Derbe, y wüx lajlüy xeyay monyar andeac Teat Jesús, quiaj tandilileaw alinomb andüyiw Listra. Condom tandüyiw Iconio, naw quiaj tandüyiw Antioquía. 22 Meáwan leaw niüng tamongoj, tüjchiw mapac omeajtsüw leaw monyar andeac Teat Jesús, tasajüw nde machiweaw omeajtsüw wüx Teat Dios, tasajüw:

—Netam mamongochiiüts xeyay ngo majneaj, cos atquiaj alndom majmeliiüts tiül micambaj Teat Dios —ajüw. 23 At aton tayacüw acas montangtang tiül monyar andeac Teat Jesús leaw niüng tamongoj. Aag ayaj wüx ndoj aiündüw matüniw ocueaj Teat Dios, quiaj lamayacüw teowix Teat Dios ajcüwa nipilan lamayariw nej andeac, mambeol nejiw.

Tandilileaw andüyiw Antioquía tiül Siria

24 Condom nawüw Antioquía tambüw tamongoj tiül Pisidia, quiaj tatüchiw Panfilia. 25 Ndoj mandeacüw Mipoch Teat Dios tiül cambaj Perge, quiaj tambüw andüyiw tiül cambaj Atalia. 26 Condom nawüw quiaj, tajtepiw tiül müx, tandüyiw Antioquía tiül Siria niüng tayacüchiw teowix Teat Dios, mambeol nejiw wüx aaga najiüt leaw landoj marangüw quiaj. 27 Wüx tapeayiw Antioquía, taxejnenguiw meáwan monyar andeac Teat Dios. Condom tapots masajüw nguineay tambeol nejiw Teat Dios, nguineay lamayariw Mipoch Teat Dios xeyay nipilan leaw ngome israel. 28 Ndoj Pablo y Bernabé tacüliw quiaj xeyay nüt maquiüjpüw monyar andeac Teat Dios.

15

Tarangüw moncanchiün tiül Jerusalén

1 Condom tapeayiw tiül Antioquía acas monquiaach imiünüw tiül Judea. Ajcüw ayaj taquiajchiw monyar andeac Teat Cristo monlüy quiaj; tasajüw sitiül ngo majlüyiw circuncidado atnej apiüng Moisés marangüch, Teat Dios ngome apmawün asoetiw nejiw.

2 Quiaj tajlüy noic nadam mondeacndeac, cos Pablo y Bernabé ngo majneaj majawüw aag ayaj. Quiaj tasoiquiw a Pablo y Bernabé mambüw Jerusalén maquiüjpüw alacas monaw quiaj, majawüw ajcüw apóstoles at montangtang monajiüt tiül mondüüb Teat Cristo, majawüw wüx aaga mondeac quiaj.

3 Condom ajcüw minipilan Teat Jesús tambeolüw nejiw mambüw. Quiaj tambüw. Wüx tamongoj tiül Fenicia at tiül Samaria tandeacüw masajüw minipilan Teat Jesús nguineay lamayariw Mipoch Teat Dios xeyay palpálwüx nipilan ngome judíos. Wüx tanguiayiw aag ayaj, xeyay tapac omeajtsüw.

4 Wüx tapeayiw Jerusalén, apac omeajtsüw majawüw nejiw meáwan minipilan Teat Jesús, átan apóstoles, átan montangtang. Quiaj nejiw a Pablo y Bernabé tapots masajüw nejiw nguineay tambeol nejiw Teat Dios marangüw minajiüt nej. 5 Condom acas monxey monaw tiül fariseos, leaw lamayariw andeac Teat Jesús, witiütoj tapiüngüw:

—Netam matajcüchiw circuncidar
ajcüwa nipilan ngome judíos, aton ma-
soiquiw marangüw meáwan atnej apiüng
tiül aaga poch tüünd Moisés —awüw.
6 Quiaj xenenguetoj ajcüw apóstoles at
montangtang majawüw nguineay apma-
jlüy wüx aaga mondeac quiaj. 7 Wüx lax-
eyay mandeacüw wüx aag ayaj, quiaj witiüt
a Pedro masaj nejiw:
—Xecojow xechijquiaw, lamajiür nüt
icona tejawan nguineay tarriiüd xic Teat
Dios namb nasajüw aaga najneajay poch
nguineay Teat Cristo awün asoeteran, man-
guiayiw ajcüwa nipilan ngome judíos y
mayariw aag ayaj aton. 8 Teat Dios ne-
jaw tiül omeaatsaran, tajüiquich majaraw
naleaing lamayar nejiw cos tiün wüx ne-
jiw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios at-
nej tiün wüx icoots. 9 Teat Dios ngo
marang pálwüx tiül icootsa, pálwüx tiül
nejiw, cos nej tawün asoetiw nejiw aton,
wüx tayacüw omeajtsüw wüx nej. 10 Jow
nganüy, ¿neol tendiüman meajchiün ma-
jcüy Teat Dios? ¿Neol icona tendiüman
meajchiün marangüw monyar andeac Teat
Jesús leaw mixejchiiüts átan icootsa ngome
tarangaats palan atnej netama? 11 Masey
nganüy icootsa ajawaats Teat Jesús nde
ajneaj omeaats lamawün asoetiiüts, ngome
cos aleaic arangaats; atquiaj arang wüx
nejiw aton —aj nejiw.
12 Quiaj ndijchiütoj meáwan, condom tan-
guiayiw meáwan tandeacüw Bernabé y
Pablo cos tasajüw nguineay tambeol nejiw
Teat Dios marangüw tiül palpálwüx nipi-
lan cuajantanej ateócan leaw ngome aag
ajaraw. 13 Wüx landoj andeacüw a Pablo
maquiiüb a Bernabé, quiaj tapiüng a Ja-
cobo:
—Xecojow xechijquiaw, inguiayiün
sanasaj icon: 14 Teat Simón Pedro landoj
mandeac nguineay tajlüy wüx Teat Dios
tamelich mambeol ajcüwa nipilan ngome
judíos mayariw nej andeac marangüw
minipilan nej aton. 15 Aag ayaj lamapiüng
tiül Mipoch Teat Dios leaw tarangüw
mondeac andeac nej niüng apiüng:
16 Ndoj aag ayaj sanandilil alinomb,
sanawitich alinomb aniüng David cos la-
jmiüc;
sanataag majneaj leaw ndrot ombas,
sanalomboch alinomb.
17 Atquiaj sanarang para mayariw andeac
Teat Naxey meáwan nipilan leaw
alíünan.
Aton meáwan nipilan monaw palpálwüx
iüt apmarangüw xenipilan, aw.
18 Atquiaj tapiüng Teat Dios, cos nej
lamüüch majaraw wüx aag ayaj nde
tanomb.
19 'Nganüy xique sapiüng nde maxolaats
ajcüwa nipilan ngome judíos sitiül
lamacueatiw arangüw ngo majneaj y
lamandüjpiw Teat Dios. 20 Úpan marangaats
noic nawiig masajajtsüw macueatiw üetiw
cuajantanej najmel teombas dioses, aton
nde majlüyiw maquiüjpüw pálwüx naxey
pálwüx najtaj, aton nde matsambüw
mionij nimal napatsüch onic andeow, nde
matsambüw quiej. 21 Cos tiül ngünantanej
cambaj ajlüy jane mequiaach wüx aaga
poch tüünd Moisés. Nde tanomb ajlüyay
ateoraw aag ayaj tiül meáwan sinagogas
wüx nüt axoodaran —aw.
22 Condom ajcüwa apóstoles at montang-
tang at meáwan monyar andeac Teat Dios,
wüx ndot manguiayiw aag ayaj, najneá-
jan majawüw. Condom quiaj tarriüjtüw
acas monxey tiül nejiw müjchiw mamb
andüy Antioquía maquiüjpüw a Pablo y
Bernabé. Quiaj tayacüw a Judas nasoic
Barsabás, alinop Silas. Ajcüwa monxey
quiaj, natang nejiw tiül minipilan Teat
Jesús. 23 Quiaj tarangüw noic nawiig ma-
joyiw mamb ajcüwa monxey quiaj. Tiül
aaga nawiig quiaj apiüng:
"Xicona micojon michijquian, xicona
apóstoles y montangtang tiül monyar an-
deac Teat Jesucristo, satepeayiün icon
leaw ngome judíos moncül tiül Antio-
quía, tiül Siria, at tiül Cilicia. Tambtám-
ban ijlüyiün. 24 Xicona lananguiayiün
nguineay acas monxey monáwan tiül xi-
cona tambüw masajüw icon merangan leaw
ngo metam merangan. Cos sanguiay-
iün tasajüw icon netam mejlüyiün cir-
cuncidado, y aton merangan meáwan at-
nej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés.
Ajcüwa monxey quiaj, xicona ngome sasa-
jan mambüw. 25 Wüx canchiütason tandea-
casan nóiquian, quiaj tapiüngasan najneaj
narriüjtan acas monxey nüjchiün mambüw
niüng ijlüyiün maquiüjpüw teat Bernabé y
teat Pablo. 26 Nejiw xeyay lamamongochiw

cos aag andeacüw wüx Miteatiiüts Jesu-
cristo. 27 Aag nganüy süjchiün mambüw a
Judas y Silas mambüw maquiüjpüw. Ne-
jiw aton apmasajüw icon wüx meáwan aag
ayaj. 28 Cos Nangaj Espíritu ocueaj Teat
Dios, átan xicona aton, najneaj najawan
sitiül ngo nüjchiün icon merangan leaw
naél. Áagan acas poch cam mbich netam
merangan: 29 Nde meatiün alngün nüeteran
leawa landoj ajmel teombas dioses marang
nichech. Nde metsamban quiej, nde met-
samban mionij nimal napatsüch onic an-
deow, aton nde mejlüyiün mequiüjpan pál-
wüx naxey pálwüx najtaj. Sitiül apme-
cueatiün meáwan aag ayaj, najneajay ira-
ngan. Áagan sasajan icon, tamtámban ajlüyi-
iüts", aw.
30 Condom quiaj tambüw, ajcüwa nüjndiw
mambüw quiaj andüyiw Antioquía. Wüx
tapeayiw quiaj, tapajüw canchiümoj
meáwan monyar andeac Teat Cristo
müjchiw a nawiig. 31 Meáwan monyar
andeac Teat Cristo wüx ndot man-
guiayiw ateoraw aaga nawiig quiaj, xeyay
tapac omeajtsüw manguiayiw nguineay
tasoiquiw tiül a nawiig. 32 Condom Judas
maquiiüb a Silas aton, cos nejiw mondeac
andeac Teat Dios nejiw áag tendeacüw
masajüw monyar andeac Teat Cristo,
tüjchiw mapac omeajtsüw xeyay, tasajüw
nde mimboloj. 33 Condom wüx lamacüliw
quiaj acas nüt, quiaj tandilileaw alinomb
andüyiw niüng ajngotoj, tayacüchiw te-
owix Teat Dios mambeol nejiw. 34 Naleaing
Silas tapiüng apmacül quiaj, ngo majtsor.
35 Pablo y Bernabé aton tacülíwan tiül
Antioquía. Tanaámb aquiajchiw aaga poch
wüx Teat Cristo. At tambeolüw nejiw xeyay
monaw quiaj, cos taquiajchiw aton.

*Teat Pablo tamb amb ijmbüw oleaj man-
deac wüx Teat Dios tiül palpálwüx cambaj*

36 Wüx lamacüliw quiaj acas nüt, quiaj a
Pablo tasaj a Bernabé:
—Tabar andililear majawar monyar an-
deac Teat Jesús tiül meáwan cambaj niüng
lamasajarüw wüx Mipoch Teat Dios, ma-
jawar cuane tarangüw —aj.
37 Quiaj a Bernabé tapiüng maquiüjpüw
mamb alinomb a Juan, nasoic Marcos.
38 Naleaing Pablo ngo majneaj majaw
maquiüjpüw mamb alinomb, cos landoj
macueat nejiw tiül Panfilia nomb, ngo
mamb maquiiüb nejiw wüx aaga najiüt
tarangüw. 39 Ndoj ajcan ngo meyarayej
andeacüw, quiaj tecueatayej. Bernabé
taquiiüb a Marcos, tandüyiw Chipre
ambüw tiül müx. 40 Condom Pablo tasaj
a Silas maquiiüb mamb. Wüx tatüch a
nüt mambüw, ajcüwa monyar andeac
Teat Cristo tayacüw nejiw teowix Teat
Dios mambeol nejiw. Ndoj quiaj tambüw.
41 Condom nejiw tambüw tamongoj tiül
Siria at tiül Cilicia, tasajüw monyar andeac
Teat Cristo monlüy quiaj, nde macueatiw
ayambüw Teat Dios.

16

Pablo y Silas taquiüjpüw a Timoteo

1 Condom tambüw tandüyiw Derbe, naw
quiaj tandüyiw Listra. Quiaj taxomüw
nop neyar andeac Teat Jesús nenüt Timo-
teo, micual nop najtaj judía nendüüb Teat
Jesús, pero miteat nej a Timoteo griego nej.
2 Meáwan minipilan Teat Jesús monaw Lis-
tra at monaw Iconio apiüngüw aaga Tim-
oteo quiaj xeyay najneaj arang. 3 Quiaj a
Pablo tandiüm maquiiüb mamb a Timoteo
mambeol nej. Ndoj taquiiüb mataag cir-
cuncidar ngana müjchiw majcüyiw ajcüwa
judíos monlüy tiül aaga iüt niüng apmam-
büw, cos meáwan ajawüw aaga Timoteo
quiaj, griego miteat nej. 4 Condom meáwan
cambaj niüng tamongoj, tüjchiw hermanos
majawüw aaga nawiig leaw tarangüw após-
toles y montangtang minipilan Teat Jesús
monlüy tiül Jerusalén. 5 Atquiaj meáwan
noic noic ajlüy minipilan Teat Cristo leaw
niüng tamongoj tüjndiw mapac omeajtsüw,
y nütnűtan tenguial axeyayiw aton.

*Pablo tüünd majaw nop naxey naw Mace-
donia atnej aüm*

6 Condom tambüw tamongoj tiültiül cam-
baj tiül Frigia at tiültiül cambaj tiül Gala-
cia. Tatüchiw tiül Asia, pero tamongó-
jan, ngo mandeacüw quiaj aaga najneajay
poch quiaj; cos Nangaj Espíritu ocueaj Teat
Dios ngo müüch nejiw mandeacüw. 7 Wüx
tapeayiw tiül niüng angochay iüt ocuea-
jiw monaw Misia, tapiüngüw apmambüw
andüyiw Bitinia, pero naleaing aaga Nan-
gaj Espíritu ngo müüch nejiw mambüw
quiaj. 8 Quiaj tamongójan ambüw tiül Misia,
tandüyiw cambaj Troas mbeay ndec. 9 Noic
ongwiiüts, Pablo aleaic tajaw atnej aűm,
tajaw nop naxey naw Macedonia alembem

niüng ajlüy nej. Aaga naxey quiaj, teamatün nej ocueaj, tasaj: “Imong indüy Macedonia membeol xicon”, aj nej. [10] Wüx landoj majaw aag ayaj a Pablo, quiaj najénan tambasan sandüyiün Macedonia, cos sajawan naleaing Teat Dios nepaj xicon namban nasajanüw wüx aaga najneajay poch wüx Teat Jesucristo.

Pablo y Silas aliw tiül Filipos

[11] Condom tawasan Troas samban tiül nadam müx, saleainguíünan sandüyiün wüx noic iüt tiül ndec nenüt Samotracia. Amb alinoic nüt, quiaj tambasan sandüyiün tiül cambaj Neápolis. [12] Condom nawasan quiaj, tandüyasan Filipos. Tiül aaga cambaj quiaj acüliw xeyay nipilan Romanos; aton aag ayaj más xeyay nembeat cambaj tiül Macedonia. Tacülasan quiaj acas nüt. [13] Wüx noic nüt axoodaran tawasan tiül cambaj, tambasan sandüyiün mbeay lam niüng mbójan ambüw matajcüw orar. Quiaj chetetason. Condom tasajasanüw wüx Mipoch Teat Dios meáwan montaj leaw lapeayiw quiaj. [14] Alquiaj nop najtaj nenüt Lidia, naw tiül cambaj Tiatira, nenüüb najneaj nacants jael. Aaga jael quiaj xeyay nembeat. Nej xeyay ayamb Teat Dios, teamanguiay meáwan cuane teanderac. Cos Teat Dios tambeol nej mayac wüx omeaats manguiay y mayar leaw teamandeac a Pablo. [15] Wüx landoj ayar yow maquiiüb micual nej, quiaj tasaj xicon namban aniüng nej naxojtan quiaj, tapiüng:

—Sitiül icona ipiüngan naleaing xique sayar andeac Teat Dios, nganüy tabaats saniüng mexojtan —aj xicon.

Tatün xicon namban, quiaj tambasan.

[16] Condom alinoic nüt wüx tambasan sandüyiün niüng atajcüch orar, tangochasan nop nüx nesüet, cos alwüx ombas nej nimeech. Aaga nüx quiaj almajiür moneay nej, axomüw wüx ombas nej xeyay tomiün wüx aaga asüet quiaj. [17] Aaga nüx quiaj tapots mandüüb xicon, teandeac napac manguiay nipilan, apiüng:

—Ajcüwa monxey quiaj, monrang minajiüt Teat Dios najlüy tiül cielo. Nejiw teamasajüw icon nguineay alndom maw isoetiün —aw.

[18] Palüy atquiaj tarang xeyay nüt. Ndoj Teat Pablo lapaxiow manguiay, quiaj ndiliteay majaw. Condom tasaj aaga nimeech najlüy wüx ombas a nüx:

—Sasaj ic menguiay wüx minüt Teat Jesucristo, iriow wüx ombas aaga nüx quiaj —aj.

Quiaj taw aaga nimeech, tacueat nej najénan.

[19] Ajcüwa moneay nej, wüx tajawüw langome apmaxomüw tomiün wüx ombas aaga nüx quiaj, quiaj tasapüw a Pablo maquiiüb a Silas. Condom taquiüjpüw mamb andüy awan niüng ajlüyiw monajiüt. [20] Wüx tapeayiw niüng ajlüy monajiüt, quiaj tapiüngüw:

—Ajcüwa monxey cam judíos nejiw, nganüy xeyay moncüy teamayacüw tiül micambajaats. [21] Nejiw tenguial maquiajchiw nipilan wüx midiosüw nejiw leaw icootsa ngondom mayariiüts marangaats, cos icootsa romanos icoots —awüw.

[22] Quiaj a cambaj tajcüyiw majawüw a Pablo y Silas wüx tanguiayiw aag ayaj. Condom monajiüt tapiüngüw masojndich tiül apixaw; ndoj tapots awüjchiw. [23] Wüx landoj mawüjchiw xeyay, quiaj tayacüw tiül manchiüc. Condom tasajüw aaga nejiür manchiüc majiür nejiw majneaj. [24] Aaga naxey quiaj, wüx ndoj manguiay nguineay netam marang, quiaj tayac nejiw tiül manchiüc, tiül ümb wüx palaw teomeaats iüm. Condom tapünaran oleajiw nejiw tiül xiül.

[25] Lapeay pinawan ongwiiüts, Pablo y Silas tenguial atajcüw orar matüniw ocueaj Teat Dios, y tenguial atajcüw cantar himnos müjchiw Teat Dios. Meáwan leaw aliw tiül manchiüc tenguial manguiayiw. [26] Condom, quiaj tajlang noic nadam ateam, nómban alangüüch oleaj a manchiüc. Quiaj lejquiat meáwan apal ombeay manchiüc. Aton sojndiüt meáwan galen netsajcüy monlüy tiül manchiüc. [27] Camüm mapac a nejiür manchiüc majaw laímb lejquiam meáwan apal manchiüc, quiaj tasoond micochil nej membiyay nejáyan quiaj. Cos apiüng a nej laŭmb mecuiürrüw meáwan monlüy tiül manchiüc. [28] Quiaj a Pablo tendeac napac, tapiüng:

—Nde mermbiyay, jogüy meáwan xicon saliün ningüy —aw.

[29] Quiaj tatün ran aaga naxey quiaj. Condom tajmel tiül manchiüc acuiür ancambeapmbeapeay. Quiaj taquieel micos nej teombasüw a Pablo y Silas. [30] Condom quiaj tawün nejiw, tatün manguiay nejiw:

—Teat monxey ¿cuane netam narang
para naw wüx sasoete? —aj nejiw.
31 Nejiw quiaj tasajüw nej:
—Iyar andeac Miteatiiüts Jesucristo,
quiaj apmeriow wüx isoet, at meáwan leaw
monlüy iniüng —ajüw nej.
32 Condom tasajüw nej wüx Mipoch
Teat Dios, at meáwan monlüy aniüng nej.
33 Tíülan aaga ongwiiüts quiaj, aaga naxey
quiaj tajants minecoy ombasüw nejiw.
Ndoj tayar yow maquiiüb meáwan monlüy
aniüng nej. 34 Condom tamelich nejiw
tiül iüm, tayac nüeteran metiw. Xeyay
tapac omeaats aaga naxey quiaj maquiiüb
meáwan monlüy aniüng nej, cos lamayariw
Mipoch Teat Dios.
35 Ajcüwa monajiüt wüx larraw tiüt, quiaj
tüjchiw mamb mongot masajüw a nejiür
manchiüc matsambiich a Pablo y Silas.
36 Quiaj aaga nejiür manchiüc tasaj a Pablo:
—Monajiüt lamüjchiw miün nasoic nat-
sambiich icon. Nganüy alndom meriowan,
quiüran ngo majlüy nicuajind naél —aj.
37 Quiaj a Pablo tasaj a mongot:
—Xicona nipilan romano xicon, nejiw
tawüjchiw xicon majawüw meáwan nipi-
lan. Taton ngome tajawüw wüx sasoetiün,
ndoj tayacüw xicon tiül manchiüc. ¿Neol
nganüy tapiüngüw mawüniw xicon axo-
tayéjan? ¡Ngwüy ngo mat! Ich miünüw
nejeyej mawüniw xicon —aj nejiw.
38 Quiaj tambüw a mongot müjchiw man-
guiay monajiüt aaga poch quiaj. Ajcüwa
monajiüt xeyay mbayatoj wüx tanguiayiw
aaga Pablo y Silas romanos nejiw. 39 Quiaj
tambüw matüniw monajneaj teombasüw
a Pablo y Silas; tawüniw tiül manchiüc,
pero tatüniw ocueajiw mawüw tiül aaga
cambaj quiaj. 40 Wüx tawüw tiül manchiüc,
tandüyiw aniüng Lidia. Condom wüx lan-
doj andeacüw maquiüjpüw minipilan Teat
Cristo monlüy quiaj, masajüw tanaámb ma-
pac omeajtsüw mayambüw Teat Dios, quiaj
tambüw.

17

Witiüt noic moncüy tiül Tesalónica

1 Pablo maquiiüb a Silas wüx tambüw, ta-
mongoj ambüw tiül cambaj Anfípolis, am-
büw tiül cambaj Apolonia, ndoj tatüchiw
Tesalónica. Alquiaj nop sinagoga ocueaj
nipilan judío. 2 Pablo tamb tiül aaga sin-
agoga atnej mbójan marang nguiajantanej
niüng amb. Nej tamb tiül aaga nangaj
iüm miarojmbüw nüt axoodaran, tandeac
maquiüjpüw nipilan. 3 Tasaj nejiw ma-
jawüw leaw apiüng tiül Mipoch Teat Dios,
niüng apiüng aaga Cristo netam mamon-
goch xeyay ngo majneaj, netam mandeow.
Condom netam mapac alinomb. Aton tasaj
nejiw:
—Aaga Teat Jesús teanasaj icon wüx
quiaj, aag ayaj a Cristo temecüliün —aj
nejiw.
4 Altiül nejiw tayariw, tüjchiw omea-
jtsüw Teat Dios; condom taquiüjpüw a
Pablo y Silas. Aton xeyay nipilan griego
monyamb Teat Dios tayariw mipoch Teat
Jesús aton, at xeyay montangtang ombas
montaj monaw quiaj. 5 Pero ajcüwa judíos
leaw ngo mayariw andeac Teat Jesús, xeyay
ngo majneaj majawüw aag ayaj. Quiaj
tayambüw acas monjüyjüy nipilan leaw
ngo majiür cuane marang, mambeolüw ne-
jiw. Condom tambüw masajüw nipilan tiül
a cambaj, mawitichaw noic nadam moncüy.
Condom tajmeliw aniüng Jasón mayambüw
a Pablo y Silas mawüniw mayacüw teowix
cambaj. 6 Pero ngo maxomüw a Pablo
y Silas, quiaj tasapüw a Jasón, at alacas
monyar andeac Teat Jesús, tanototoj mamb
andüy teombasüw monajiüt tiül aaga cam-
baj quiaj. Wüx tapeayiw quiaj, tepajüw
napac, tapiüngüw:
—Ajcüwa monxey tenguial awitichaw
moncüy tiül meáwan cambaj, nganüy
lamatüchiw ningüy tiül micambajaats.
7 Aaga Jasón cam lamayac aniüng nej
ajcüwa monxey quiaj. Ajcüwa nipilan
quiaj, arangüw leaw ngo mandiüm a
César minatang nenajiüt ocueajiiüts. Cos
apiüngüw almajlüy alinop natang nenajiüt,
aag ayaj aaga Jesús —awüw.
8 Xeyay nipilan at monajiüt wüx tan-
guiayiw aag ayaj, quiaj tajcüyiw xeyay.
9 Quiaj a Jasón at alacas monyar andeac Teat
Dios leaw almaquiiüb, wüx landoj mayacüw
mipochiw nejiw mapiüngüw Pablo apmaw
quiaj, langome apmüüch majcüy nipilan,
quiaj tsajmbiütoj.

Pablo y Silas aliw tiül Berea

10 Condom meáwan monyar andeac Teat
Cristo najénan tüjchiw mamb a Pablo
maquiiüb a Silas andüyiw tiül cambaj Berea
ores ongwiiüts. Nejiw wüx tapeayiw
Berea, tambüw tiül a sinagoga ocueajiw

nipilan judío. 11 Ajcüwa judíos monlüy
quiaj, alwüx ajneaj omeajtsüw ngo mat
nejiw monlüy Tesalónica, cos ayacüw wüx
omeajtsüw manguiayiw Mipoch Teat Dios.
Meáwan nüt tateowüw Mipoch Teat Dios
majawüw sitiül naleaing leaw apiüngüw
a Pablo y a Silas. 12 Atquiaj xeyayiw
tayariw Mipoch Teat Dios, at xeyay nipi-
lan griego tayariw Mipoch Teat Dios aton;
átan natangtang ombas montaj tiül cam-
baj, átan monxey. 13 Wüx ajcüwa judíos
monlüy Tesalónica, tanguiayiw nguineay
a Pablo lamayac Mipoch Teat Dios tiül
Berea aton, quiaj tambüw matüchiw quiaj.
Condom tapots maquiajchiw ombeay nipi-
lan majcüyiw majawüw a Pablo. 14 Quiaj
ajcüwa monyar andeac Teat Jesús najé-
nan tüjchiw mamb a Pablo andüy mbeay
ndec. Nganüy a Silas maquiiüb a Timo-
teo tacülíwan Berea. 15 Ajcüwa monquiiüb
mamb Pablo, taquiüjpüw mamb andüy tiül
cambaj Atenas. Condom wüx tandilileaw,
tasaj nejiw a Pablo masajüw a Silas y Timo-
teo, mambüw najénan majawüw nej quiaj.

Pablo altiül Atenas

16 Pablo altiül cambaj Atenas tealeám-
ban macül a Silas y Timoteo, pero al-
majaw xeyay narangüch dios ajlüy tiül
aaga cambaj quiaj, xeyay ngo majneaj
mayaag. 17 Nej tamb tiül a sinagoga,
tandeac masaj nipilan judío at pálwüx nipi-
lan monyamb Teat Dios monlüy quiaj. At
meáwan nüt tamb mbeay plas aton man-
deac Mipoch Teat Dios manguiayiw nipilan
leaw axom quiaj. 18 Tapeayiw quiaj acas
monxey mondüy wüx minawijquiaw nasoic
epicúreos at ajcüwa nasoic estoicos. Ajcüw
ayaj tapots andeacüw maquiüjpüw a Pablo,
altiül tapiüngüw:

—¿Cuane andiüm mapiüng aaga naxey
ngo majaw ndijchiow ombeay quiaja?
—awüw.

Altiül tapiüngüw:

—Ajüic atnej teamandeac wüx pálwüx
dioses —awüw.

Atquiaj tapiüngüw, cos Pablo tandeac
wüx Teat Jesús, aton tandeac nguineay
tapac alinomb. 19 Condom quiaj taquiüjpüw
nej andüy tiül nop nadam iüm nasoic Areó-
pago. Wüx tapeayiw quiaj, tasajüw nej:

—¿Alndom nanguiayiüna cuane aaga
jayats iquiaach quiaja? 20 Cos ique sanguiay-
iün temendeac xeyay cuajantanej ngome
aag nanguiayiün. Nganüy sandiüman
nanguiayiün cuane amb apiüng aag ayaj
—awüw.

21 Cos meáwan nipilan micual iüt tiül
Atenas at monaw alinoic iüt moncűlan
quiaj, ngo majlüy alinoic cuajantanej
marangüw, sitiül ngo mandeacüw tengwüy
manguiayiw alngün jayats manderac wüx.

22 Quiaj lembet pinawan nejiw a Pablo tiül
Areópago. Condom tapiüng:

—Teat monxey micual iüt Atenas, sajaw
icona irangan casa xeyay palpálwüx dioses.
23 Cos wüx tajüyiüs ningüy tiül micamba-
jan, tajawas xeyay artül niüng irangan casa
midiosan. Ndoj tamongos niüng ajlüy noic
artül narangüch wüx poch apiüng: "Ocueaj
aaga dios ngo majaraw jane nej". Pues
aaga dios quiaj, leawa icona ngo mejawan
jane masey irangan nej casa, aag Dios quiaj
xique nganüy xiün nasaj icon wüx.

24 'Aag ayaj Teat Dios nerang iüt, nerang
meáwan cuajantanej najlüy ningüy wüx
iüt, cos nej natang tiül cielo at wüx iüt.
Nej ngo macül tiül cuajantanej nangaj
iüm narangüch naag owixaran. 25 Nej
ngo metam nej nicuajind, ngondom aljane
mambeol nej müüch nej aleaic, cos nej üüch
icoots miiündaats, y teamepacüüch majlüy
meáwan leaw almajlüy.

26 'Nej nerang meáwan nipilan ajan wüx
nop. Condom naw wüx aaga nop quiaj
tajlüy palpálwüx nipilan macüliw wüx
aaga iüt cam, pero noic miquiejiw. Nej
lamajaw ngow apmajlüyiw anopnopoj,
aton lamüüch iüt niüng apmacüliw. 27 Nej
andiüm mayambüw nej, müjchiw nej
omeajtsüw. Nej ngome miünquiaj alma-
jlüy, álan niüng ajlüyiiüts anopnopoots.
28 Cos nej neech icoots mapacaats, nej
nerang icoots. Sitiül nej ngo marang icoots,
ngo majlüyiiüts. Atnej lamarangüw wüx
nawiig aton altiül monáwan tiül icona leaw
monxom omeaats, apiüngüw: "Icootsa
micual icoots Dios." 29 Sitiül naleaing
micual icoots Dios, ngondom mapiüngaats
Teat Dios ajlüy atnej alngün cuajantanej
narangüch oro, tengwüy plat, tengwüy
piedra. Meáwan ajcüw ayaj nipilan
tarangüw, cos nejiw ayajcüw atquiaj ajlüy

Dios. 30 Aag ayaj arangrangűwan, cos
ngo majawüw nguineay ajlüy Teat Dios.
Pares Teat Dios ngome apmateow tiül
leaw ngo majneaj tarangüw; pero nganüy
nej apiüng netam manguiayiw wüx nej
meáwan nipilan wüx iüt y macueatiw
meáwan ngo majneaj arangüw. 31 Cos Teat
Dios lamayac noic nüt apmajaraw wüx
asoet meáwan nipilan wüx iüt. Aag ayaj
apmajlüy cos nej lamayac nop Teat Naxey
majaw wüx asoeteran. Aag ayaj tajüiquich
majaraw wüx tapacüüch nej alinomb maw
tiül mondeow —aw a Pablo.
32 Ajcüwa nipilan wüx tanguiayiw aaga
poch apacaran alinomb, altiül titsojówan
nej, altiül tasajüw:
—Alinoic nüt ndoj sananguiayiün indeac
—ajüw nej.
33 Condom quiaj tacueat nejiw, taw quiaj
a Pablo. 34 Pero altiül tandüjpiw mamb a
Pablo, tüjchiw omeajtsüw Teat Dios. Tiül
ajcüw ayaj, altiül nop naxey nenüt Dionisio.
Aaga naxey quiaj, ajiür najiüt tiül Areó-
pago. At altiül nop najtaj nenüt Dámaris.
Ngome áagan, aton tajlüyiw alacas.

18

Pablo altiül Corinto

1 Ndoj aag ayaj, quiaj taw tiül Ate-
nas a Pablo, tamb andüy tiül cambaj
Corinto. 2 Wüx tapeay Corinto, quiaj
taxom nop naxey nenüt Aquila, judío
nej naw tiül iüt Ponto, jayats mapeayiw
imiün Italia, aquiiüb mintaj nej nenüt
Priscila. Cos aaga Claudio minatang ne-
najiüt tiül Roma, tapiüng netam mawüw
quiaj meáwan nipilan judío, pares nejiw
tawüw quiaj. Teat Pablo tamb majaw nejiw
mandeacüw maquiüjpüw. 3 Condom tacül
quiaj maquiüjpüw, cos nej aton arang aaga
najiüt arangüw Aquila y Priscila, tarangüw
najiüt nóiquian; aag ayaj arangüw iüm
taag manüjpiw. 4 Teat Pablo mbójan
amb tiül sinagoga wüx nüt axoodaran
maquiaach Mipoch Teat Dios manguiayiw
nipilan judío, at nipilan griego aton.
5 Wüx Silas y Timoteo tapeayiw imiünüw
tiül iüt Macedonia, quiaj a Pablo tarang
áagan minajiüt Teat Dios pal nüt. Tenguial
müüch a nipilan judío majawüw majneaj
naleaing Teat Jesús, aag ayaj a Cristo leawa
lapiürang aliüc. 6 Pero ajcüwa nipilan judío
tajcüyiw majawüw a Pablo; tandeacüw
xeyay ngo majneaj wüx ombas nej. Quiaj a
Pablo tataad apix nej, ndoj tasaj nejiw:
—Ich macül wüx imbasan aaga nisoet
mandrooch imbasan, aag ayaj xique ngo
najiür naél. Ajan wüx nganüy sanamb
nasajüw meáwan nipilan ngome judío —aj
nejiw.
7 Quiaj taw tiül a sinagoga, tamb andüy
aniüng nop naxey nenüt Justo, nop neyamb
Teat Dios. Aaga naxey quiaj ajiür aniüng
nej niüng ajlüy a sinagoga. 8 Condom
nop naxey nenüt Crispo, natang nej tiül
a sinagoga, nej aton tüüch omeaats Teat
Jesús maquiiüb meáwan monlüy aniüng
nej. Aton xeyay nipilan tiül Corinto wüx
tanguiayiw andeac Pablo, tüjchiw omeajt-
süw Teat Dios, ndoj tayariw yow. 9 Ndoj,
noic ongwiiüts Teat Dios tüüch manguiay a
Pablo atnej maűm, tasaj:
—Nde mermbol, indeac xic wüx, nde
ndijchiümear. 10 Cos xique salnaquiiüb ic,
nejinguind ngondom marang alngün ngo
majneaj wüx imbas. Cos sajiür xeyay xenip-
ilan tiül aaga cambaj cam —aj nej.
11 Quiaj tacül quiaj a Pablo nomb neat
pinawan, maquiaach nipilan wüx Mipoch
Teat Dios.
12 Pero wüx Galión tarang nenajiüt tiül iüt
Acaya, quiaj a judíos sonongotoj nóiquian
mapiüngüw masapüw a Pablo. Quiaj
tasapüw, taquiüjpüw mamb andüy awan.
13 Condom quiaj tasajüw nenajiüt:
—Aaga naxey cam tenguial maquiaach
ombeay nipilan müjchiw omeajtsüw Teat
Dios, pero naleaing alinoic aquiaach,
ngome atnej apiüng aaga poch tüünd
Moisés —ajüw.
14 Pablo laámb apmendeac, quiaj tendeac
a Galión masaj ajcüwa judíos:
—Sitiül aaga naxey quiaj ajiür alngün
nisoet, tengwüy alngün xeyay ngo ma-
jneaj arang, najneaj sananguiay leaw ap-
mepiüngan cuane arang. 15 Pero nganüy cos
ijcüyíünan mejawan ajcan aleaic aquiaach,
ajcan andeac wüx minüt aljane, aton aag
ayaj wüx poch leaw icona indüjpiün; pues
ijawan coen ninguiaj, xique ngo nandiüm
najaw wüx aag ayaj —aj nejiw.
16 Ndoj quiaj tawün nejiw tiül awan.
17 Condom ajcüwa nipilan griego tasapüw
a Sóstenes, nop nej natang tiül sinagoga.
Tapots matoeliw nej quiaj mbeay awan.

Aaga Galión ngo mapiüng nicuajind, masey teamajaw.

Pablo tandilil andüy Antioquía, condom tandüy quiaj amb arojmbüw oleaj

18 Teat Pablo tacül tiül Corinto alacas nüt, condom wüx taw quiaj, tatepeay meáwan monyar andeac Teat Jesús monlüy quiaj, cas tamb andüy Siria amb tiül müx, taquiüjpüw nej mamb a Priscila y Aquila. Quiaj tambüw ambüw wüx iüt andüyiw Cencrea majtepiw tiül müx. Tiül Cencrea tajerep omal nej a Pablo nangwing, majüic nej lamarang leawa lamasaj Teat Dios apmarang. Condom quiaj tawüw quiaj, tambüw. 19 Wüx tapeayiw tiül Éfeso, quiaj a Pablo tecueatayej maquiüjpüw a Priscila y Aquila. Ndoj nej tamb andüy tiül a sinagoga, mandeac maquiüjpüw nipilan judío. 20 Condom tasajüw nej macül quiaj xeyay nüt maquiüjpüw, pero nej ngo mandiüm. 21 Wüx tandiüm maw quiaj, tatepeay nejiw, tapiüng:

—Netam namb najaw aaga nangos nüt laliüc majlüy tiül Jerusalén. Ndoj saliüc alinomb najaw icon sitiül Teat Dios mapiüng —aj nejiw.

Quiaj taw Éfeso amb tiül nadam müx. 22 Wüx tapeay Cesarea, quiaj tamb andüy Jerusalén, matepeay meáwan minipilan Teat Cristo monlüy quiaj. Ndoj naw quiaj, tamb andüy Antioquía. 23 Ndoj acül quiaj acas nüt taw quiaj, tamb alinomb andüy tiül meáwan cambaj tiül Galacia, at tiül Frigia, müüch mapac omeajtsüw mambeol meáwan monyar andeac Teat Cristo monlüy tiül aaga iüt quiaj.

Apolos tandeac mipoch Teat Dios tiül Éfeso

24 Ndoj tapeay tiül Éfeso nop naxey judío nenüt Apolos naw Alejandría. Aaga naxey quiaj xeyay axom omeaats wüx andeac, y ajaw xeyay leaw apiüng tiül Mipoch Teat Dios. 25 Nej laquiaacharan wüx Teat Jesús, y ngo paxiüm mandeac wüx leaw taquiaach Teat Jesús, masey nej tajlüy minipilan nej aaga Juan neech yow nipilan. 26 Apolos tapots mandeac tiül a sinagoga ngo mimbol; pero wüx Priscila y Aquila tanguiayiw nguineay aquiaach, quiaj taquiüjpüw andüy aniüngüw nejiw. Condom taquiajchiw nej alquiriw wüx Teat Jesús leaw nej nganaw manguiay. 27 Condom wüx tandiüm Apolos mamb andüy tiül Acaya, quiaj tambeolüw nej minipilan Teat Cristo monlüy Éfeso. Tarangüw noic nawiig müjchiw nej majoy, majawüw minipilan Teat Cristo monlüy tiül Acaya, cos atquiaj alndom mangochiw nej najneájan. Wüx nej tapeay tiül Acaya, xeyay tambeol ajcüw monyar andeac Teat Cristo monlüy quiaj, leaw Teat Dios lamambeol mayambüw nej. 28 Nej wüx tandeac wüx Teat Jesús manguiayiw nipilan, tajüiquich nguineay ajcüwa judíos ngo majneaj arangüw. Ngondom mapiüngüw ngo maleaing cos tasaj nejiw nguineay apiüng tiül Mipoch Teat Dios. Tasaj nejiw aaga Cristo leawa tealeámban macüliw, aag ayaj Teat Jesús.

19

Pablo altiül Éfeso

1 Wüx Apolos aliün tiül cambaj Corinto, Pablo laímb majüy tiül meáwan cambaj tiül tiüc; nganüy lamatüch Éfeso. Quiaj taxom acas monyar andeac Teat Jesús. 2 Condom tatün manguiay nejiw:

—¿Jow icona, wüx teajchiün imeajtsan Teat Dios, teyariün Nangaj Espíritu ocueaj neje? —aj nejiw.

Nejiw tapiüngüw:

—Xicona ngo nanguiayiün sitiül almajlüy aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios —awüw.

3 Quiaj tasaj nejiw:

—¿Cuane wüx teyariün yow? —aj nejiw.

Nejiw tapiüngüw:

—Wüx leaw tapiüng a Juan wüx tüüch yow nipilan —awüw.

4 Quiaj tasaj nejiw a Pablo:

—Juan wüx tüüch yow nipilan, aag ayaj tarang majüic jane laleaaw omeaats wüx aaga ngo majneaj teamarang y macueat, para marang leaw najneaj. At a Juan tasaj nipilan mayariw andeac aaga nop aliüc miün andüüban nej. Aaga apiüng aliüc miün quiaj, aag ayaj Teat Jesús, aaga Cristo —aj nejiw.

5 Wüx tanguiayiw aag ayaj, quiaj tayariw yow wüx minüt Teat Jesús. 6 Ndoj, wüx Pablo tayac owix wüx omalüw nejiw, quiaj tiün wüx ombasüw nejiw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. Condom quiaj tandeacüw pálwüx ombeayiün. At aton tandeacüw

leaw Teat Dios tasaj nejiw mandeacüw.
7 Ajcüwa monxey quiaj ajlüyiw maseyme
gajpiüp (12) nejiw.

8 Condom Pablo nde asap amb tiül a
sinagoga. Ngo mimbol mandeac Mipoch
Teat Dios manguiayiw nipilan; tamb quiaj
arej caaw. Tapots masaj nejiw mayariw
mipoch Teat Jesús para majlüyiw tiül
micambaj Teat Dios. 9 Pero naleaing altiül
nipilan nadam omeajtsüw ngo mandiümüw
mayariw aaga poch wüx Teat Jesús. Tapots
mandeacüw xeyay ngo majneaj manguiay
nipilan wüx leaw tandeac a Pablo. Ndoj
quiaj tacueat nejiw a Pablo, taquiiüb
mamb leaw lamayariw mipoch Teat Jesús;
taquiaach nejiw meáwan nüt tiül noic
escuela niüng aquiaach nop naxey nenüt
Tiranno. 10 Atquiaj tarang a Pablo iüm
neat. Quiaj meáwan nipilan judío at nipilan
griego moncül tiül iüt Asia tanguiayiw
mipoch Teat Jesús. 11 Teat Dios xeyay
tambeol a Pablo marang xeyay cuajantanej
nadam ateócan. 12 Altiül tajoyiw masey
mipüy nej, tengwüy cuajantanej apix
nej leaw naw wüx ombas nej, majoyiw
mayacüw wüx ombas ajcüwa moniün
andeow, quiaj tajneajiw; at masey nimeech
alwüx ombasüw, tawüw aton.

13 Alquiaj acas nipilan judío leaw
ajüyjüyíwan, ngo macüliw tiül noic cambaj.
Nejiw aton apiüngüw alndom ombasüw
mawüniw nimeech wüx ombas nipilan.
Wüx taxomüw nop nipilan alwüx ombas
nimeech, quiaj tasajüw a nimeech:

—Sasajan ic wüx minüt aaga Jesús, leawa
teamandeac wüx a Pablo, iriow —ajüw.

14 Ajcüwa monxey monrang aag ayaj,
ajlüyiw ayaíw, micual nejiw nop judío
nenüt Esceva. Aaga naxey quiaj natang
miteaats nej. 15 Wüx tarangüw aag ayaj,
quiaj tendeac a nimeech, tasaj nejiw:

—Xique sajaw jane a Jesús, sajaw jane a
Pablo aton; pero icona ¿jane icona? —aj
nejiw.

16 Quiaj tajmel masap nejiw aaga naxey al-
wüx ombas nej nimeech quiaj. Tapots atso-
jow maquiüjpüw. Tajntsop wüx cos napac,
tapots mambiy nejiw. Quiaj tenoodayej
tecuiürrüw tajtsoriw miotaagtajcűwan, an-
mecoy ombasüw ajmbiyaw. 17 Meáwan nip-
ilan moncül tiül Éfeso, átan nipilan judío
átan nipilan griego, wüx tanguiayiw aag
ayaj timboloj xeyay. Tandeacüw najneaj
wüx minüt Teat Jesús.

18 Condom xeyay nipilan leaw
lamandüjpiw Teat Jesús tiünüw
mapiüngüw nguineay laiünüw wüx
arangüw ngo majneaj. 19 At xeyay
nipilan leaw ateowüw nawiig ocueaj
nimeech, tajamiünüw minawijquiaw nejiw
mambeliw niüng ajlüy meáwan nipilan.
Condom mawüniw nguitow ombeat
meáwan aaga nawiig quiaj, tajawüw atüch
ic miow gajpowüw mil (50,000) tomiün
plat. 20 Atquiaj tajüy aaga poch wüx Teat
Jesús, ngo majcueat, cos tajüic naleaing
cuajantanej alndom.

21 Landoj meáwan aag ayaj, quiaj a Pablo
tapiüng apmamb tiül iüt Macedonia at tiül
iüt Acaya, ndoj apmamb Jerusalén. At
tapiüng naw Jerusalén netam mamb tiül
Roma aton.

22 Condom tüüch mambüw ijpüw mon-
beol nej tiül Macedonia: nop Timoteo
alinop Erasto; nganüy a nej tacűlan quiaj
tiül Asia alacas nüt.

Witiüt noic nadam moncüy tiül Éfeso

23 Tiül aaga nüt quiaj, witiüt noic nadam
moncüy wüx aaga najneaj nanderac
nguineay Teat Cristo awün asoeteran. 24 Aag
ayaj tawitich nop naxey nerang plat, nenüt
Demetrio, cos nej arang plat nine ombiüm
diosa nasoic Diana. Ajcüw monbeol nej
marangüw aaga najiüt quiaj, axomüw
wüx xeyay tomiün. 25 Quiaj a Demetrio
tasojnong nejiw, at altigüy monrang aaga
najiüt quiaj, tasaj nejiw:

—Teat monxey, icona ijawan axomaats
xeyay tomiün wüx aaga najiüt arangaats
cam. 26 Nganüy lamejawan lamenguiayiün
nguineay aaga Pablo tenguial maquiaach
ombeay nipilan masaj ngome dios nej leaw
narangüch naag owixaran. Xeyay nipilan
lamayariw nej andeac, ngome áagan nip-
ilan ningüy tiül Éfeso, aton laliüc mam-
bich masaj meáwan nipilan ningüy tiül
iüt Asia. 27 Xeyay ngo majneaj ajlüy, cos
ngome áagan minajiütaats apmümb, at
aton apmajcueat ayambüch aaga nangaj
iüm ocueaj natang müm dios Diana, camüm
apmajcueat ayambüch a müm dios aton,
leaw meáwan moncül ningüy tiül Asia, at
meáwan nipilan wüx iüt üjchiw omeajtsüw
—aj nejiw.

[28] Wüx nejiw tanguiayiw aag ayaj, quiaj
tajcüyiw xeyay, tepajüw napac, tapiüngüw:
—¡Xeyay netam ajlüy aaga müm dios
Diana, midiosaats meáwan nipilan ningüy
tiül Éfeso! —awüw.
[29] Quiaj tajcüyiw xeyay nipilan tiül aaga
cambaj quiaj. Condom tasapüw teat Gayo
maquiiüb teat Aristarco, tanototoj mamb
andüy niüng lambójan ajlüy moncanchiün.
Ajcüwa ijpüw monxey quiaj monaw Mace-
donia, aquiüjpüw a Pablo. [30] Teat Pablo
tandiüm mamb majmel niüng tenguial
ajcüyiw quiaj, pero ajcüwa monyar andeac
Teat Jesús ngo müjchiw nej mamb. [31] At
aton acas monajiüt tiül Asia leaw miamigos
nej, tüjchiw mamb masoic nde mamb tiül a
moncanchiün quiaj. [32] Nejiw a nipilan tiül
aaga moncanchiün quiaj ngo mandeacüw
nóiquian, palpálwüx tandeacüw cos ngo
majawüw cuane najlüy, neol sonongot nip-
ilan. [33] Quiaj acas judíos tasajüw nop
tiül nejiw nenüt Alejandro cuane najlüy.
Condom tatechiw nej teopech mamong
mendeac. Quiaj tarang owix nej ndi-
jchiümójan. Tandiüm mandeac noic poch
ngana majcüyaran majarawüw meáwan
nipilan judío. [34] Wüx nipilan tajawüw nej
nop judío nej, quiaj yajnguiat tiüt apajüw,
tepajüw maseyme ijquiaw ores, tapiüngüw:
—¡Xeyay netam ajlüy aaga müm dios
Diana, midiosaats monaw Éfeso! —awüw.
[35] Condom quiaj aaga nerang nawiig
ocueaj cambaj, tasaj nipilan ndijchiümoj.
Tapiüng:
—Teat cambaj micual iüt Éfeso, meáwan
nipilan wüx iüt ajawüw aaga cambaj
Éfeso cam ajlüyay majiür aaga nangaj
iüm ocueaj natang müm dios Diana. Cos
aaga müm dios quiaj, najmiüc imiün
cielo. [36] Aag ayaj nejinguind ngondom
mapiüng ngo maleaing. Nganüy netam
ndijchiümeron, ngondom merangan
nicuajind irangánan. [37] Icona tequiüjpanüw
miün ningüy ajcüwa monxey quiaj; nejiw
ngo manejtiw nicuajind tiül a nangaj iüm
ocueaj müm dios; at ngo mandeacüw ngo
majneaj wüx ombas aaga mimümaats dios
quiaj. [38] Nganüy sitiül teat Demetrio y
ajcüwa monrang najiüt atnej arang nej,
andiümüw maquiüjpüw teombas monajiüt
aljane, ich mambüw awan majawüw
monajiüt. Quiaj ich mapiüngüw jane
nejiür asoet para majaraw wüx. [39] At sitiül
ijiüran alngün pálwüx indiüman manderac
wüx, quiaj alndom majlüy noic nadam
moncanchiün majaraw wüx. [40] Icootsa
alndom majlüyiiüts tiül naél; cos sitiül
apmanderac wüx aag agüy teombas natang
monajiüt mapiüngüw ningüy lawitiow
moncüy, cuane apmapiüngaats —aw.
[41] Ndoj mapiüng aag ayaj, quiaj tasaj nip-
ilan ndajrriümoj majtsoriw.

20

Pablo tamong tiül Macedonia at tiül Grecia aton

[1] Wüx lalomboj moncüy, quiaj a Pablo
tapaj miünüw meáwan monyar andeac
Teat Jesús; tasaj nejiw tanaámb mandüjpiw.
Condom tatepeay nejiw cos apmaw quiaj.
Ndoj quiaj taw quiaj, tamb andüy tiül iüt
Macedonia. [2] Tajüy tiül meáwan cambaj tiül
aaga iüt quiaj majaw monyar andeac Teat
Jesús, masaj nejiw tanaámb mandüjpiw
Teat Dios, nde macueatiw. Quiaj tamb
matüch tiül iüt Grecia. [3] Condom tacül
quiaj arej caaw. Wüx lamatüch a nüt
maw quiaj, mamb amb tiül nop nadam
müx andüy Siria, quiaj tanguiay nguineay
lamapiüngüw ajcüwa judíos moncül quiaj,
cos lamapiüngüw apmasapüw nej. Quiaj
tapiüng lango mamb amb tiül müx,
apmamb amb wüx iüt, apmamong tiül
Macedonia alinomb. [4] Taquiüjpüw nej acas
monxey: nop naw Berea nenüt Sópater;
alijpüw monaw Tesalónica, nop Aristarco,
alinop nenüt Segundo; alinop naw Derbe
nenüt Gayo; alinop Timoteo; at alijpüw
monaw tiül Asia, nop Tíquico alinop
Trófimo. [5] Ajcüw ayaj tambüw ombas nejiw
macüliw xicon tiül cambaj Troas. [6] Condom
xicona wüx lamong aaga nangos nüt wüx
üeteran pan ngo majmel levadura, quiaj
tawasan Filipos, samban tiül müx. Wüx
acoquiaw nüt tatüchasan Troas. Quiaj
texomasayon naquiüjpanüw. Condom
tacülasan quiaj ayaíw nüt.

Pablo tamong tiül Troas

[7] Wüx tamelich semán, minipilan
Teat Jesús canchiütason nüetiün pan
atnej tapiüng Teat Jesús. Ndoj Pablo
taquiaach xicon cos arraw tiüt apmaw
quiaj. Nej tandeac xeyay najal, tatüch
pinawan ongwiiüts. [8] Pues aaga iüm niüng
canchiütason, cawüx tiül amb arojpüw iüm,

y teandaab xeyay candil quiaj. 9 Alquiaj nop
nench nenüt Eutico, alchetem tiül ventan.
Cos Pablo xeyay najal tandeac, áag tind
ameay aaga nench quiaj. Wüx lamasap
nej ameay nómban, quiaj tajmiüc andüy
tiüt imiün cawüx tiül amb arojpüw iüm.
Wüx tamb xaijnguiam, landeow nómban.
10 Condom teat Pablo taw tiüt majaw. Wüx
tajngot majaw, quiaj taquieel micos tiüt
mejquiet wüx, mapeic. Ndoj tapiüng:

—Nde mbayameron, nej almapac —aw.

11 Condom tajtep alinomb a Pablo andüy
cawüx tiül aaga iüm niüng canchiütason,
quiaj tambaag a pan. Condom wüx landoj
üet, tandüy wüx andeac; atquiaj tatüch
ümb arraw. Ndoj taw quiaj. 12 Aaga nench
almapac, taquiüraab mamb majtsor, xeyay
tapac omeajtsüw meáwan minipilan Teat
Jesús.

Pablo taw Troas tandüy Mileto

13 Condom xicona tambasan ombas xicon,
samban tiül nadam müx, tandüyasan tiül
cambaj Asón, nangochiün quiaj a Pablo.
Cos nej lamapiüng andiüm majüy tiüt amb
wüx iüt. 14 Wüx texomasayon naquiüj-
pan tiül Asón, quiaj tajtepasan tiül müx,
tambasan sandüyiün tiül cambaj Mitilene.
15 Condom tawasan quiaj. Larraw tiüt ta-
mongasan mbas noic iüt tiül ndec nenüt
Quío. Condom amb alinoic nüt tajtepasan
wüx noic iüt tiül ndec nenüt Samos, ndoj
taxoodasan tiül cambaj nenüt Trogilio.
Condom amb alinoic nüt, quiaj tatüchasan
tiül cambaj Mileto. 16 Pablo lamapiüng ap-
mamóngan tiül Éfeso, ngana mequiy tiül
Asia. Cos andiüm mamb najen, sitiül al-
ndom matüch Jerusalén, majlüy quiaj wüx
nangos nüt Pentecostés.

Pablo tequiaach tiül Mileto

17 Wüx altiül Mileto, tüüch mamb ma-
soiquiw montangtang monajiüt tiül minip-
ilan Teat Jesús tiül Éfeso miünüw majawüw
nej. 18 Wüx tapeayiw majawüw nej, quiaj
tasaj nejiw:

—Icona tejawan nguineay mbójan
narang tiül icona ajan wüx aaga nüt
tapeayiüs tiül Asia. 19 Tejawan nguineay
tarangas minajiüt Teat Dios, ngo nerang-
rangüy wüx, pero tajiüntsas. At tejawan
nguineay tamongochiüs xeyay ngo majneaj
wüx ajcüwa judíos tandiümüw mambiyaw
xic. 20 Naleaing xique ngo nacueat nasaj
icon wüx meáwan najneaj. Atquiaj
tarangas, tandeacas niüng canchiowaran,
aton tambas najüy tiül nden nandeac.
21 Tasajasüw meáwan nipilan, masey
judíos, masey pálwüx nipilan, ich leaam
omeajtsüw macueatiw aaga ngo majneaj
teamarangüw, marangüw najneaj atnej
Teat Dios andiüm, mayacüw omeajtsüw
wüx Miteatiiüts Jesucristo. 22 Nganüy
sanamóngan, sanamb Jerusalén. Naleaing
ngo najaw cuane sanamongoch quiaj. Pero
sanamb cos Nangaj Espíritu ocueaj Teat
Dios lamapiüng netam namb. 23 Leaw
xique sajaw, aag ayaj tiül ngünantanej
cambaj niüng samong, Nangaj Espíritu
ocueaj Teat Dios asaj xic nguineay tenguial
sajcal ndeaand, namongoch ngo majneaj.
24 Meáwan aag ayaj, xique ngo napiüng wüx,
ngo netajquiay lasta napiüng ngondom
nandeow. Cos leaw sayac ximeaats wüx,
aag ayaj mapac ximeaats nambich meáwan
xenajiüt leaw lamasaj xic Teat Jesús
narang, napiüng wüx aaga najneajay poch
manguiayeran nguineay Teat Dios andiüm
mawün wüx asoet nipilan.

25 'Nganüy sajaw aleaw ningüy ajaway-
oots; nejinguind tiül icona niüng tamongos
nasaj icon nguineay alndom mejlüyiün tiül
micambaj Teat Dios, langome apmejawan
xic alinomb. 26 Pares nganüy sasaj icon,
nejinguind ngondom mayac sasoet sitiül
aljane ngo maw wüx asoet nej; 27 cos xique
ngo naxot, tambichas nasaj icon meáwan
leaw lamapiüng Teat Dios. 28 Nganüy
icona montangtang, netam mejawan cuane
irangan; at netam membeolan meáwan
monyar andeac Teat Jesús. Cos aaga
Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios lamayac
icon mejlüyiün minatangüw, membeolan
meáwan, mejiüranüw atnej arangüw mon-
jiür sap; cos Teat Jesús lamangüy asoetiw
nejiw naag miquiej nej. 29 Sajaw wüx
xique lango najlüy ningüy, apmajmeliw
tiül icona nipilan atnej rombüy sampüy;
ngome apmawüniw wüx ajcüwa sap. 30 At
tíülan icona apmaw altiül apmaquiajchiw
leaw ngo maleaing; apmandiümüw müüch
mandüjpiw nejiw minipilan Teat Jesús.
31 Nganüy netam mepacan wüx aag ayaj. Ich
leaam imeajtsan nguineay tarangas wüx
tacüliüs tiül icona aroomb neat, cos ngo
lombom napaj icueajiün nüt ongwiiüts,
nguiaj sajiünts wüx nasaj icon inopnopon.

32 'Nganüy teat, sayac icon teowix Teat
Dios. Sasaj icon merangan atnej apiüng
tiül Mipoch nej, cos aag ayaj apmambeol
icon xeyay, ngo müüch icon mermbolan.
At apmüüch icon mejlüyiün niüng ajlüyiw
aldemas leawa lajwanüw wüx asoetiw.
33 Xique ngo nandiümdiüm ocueaj aljane
nicuajind, ngo nandiüm tomiün at ngo
nandiüm napixeran; 34 pero icona tejawan
nguineay tarangas najiüt naag xiwix para
naxom leaw netam xic y leaw netam nejiw
leaw saquiüjpüw. 35 Atquiaj tarangas para
naquiaach icon nguineay netam merangan najiüt, membeolan leaw ngo majiür.
Ich leaam imeajtsan wüx aaga poch leaw
tapiüng Teat Jesús: "Najneajay apmajlüy
jane ambeol alinop ingow imbeolaranan"
—aj nejiw teat Pablo.

36 Wüx ndot mapiüng aag ayaj, quiaj
teat Pablo taquieel tiüt micos nej, tataag
orar maquiiüb nejiw nóiquian. 37 Meáwan
nejiw tajiüntsüw xeyay, mejquietoj wüx
onic a Pablo, y tachejchiw mimboy nej.
38 Tamix omeajtsüw xeyay wüx tanguiayiw
aaga poch apiüng langome apmajawüw nej
alinomb. Ndoj quiaj taquiüjpüw mamb
mayacüw nej niüng ajlüy a nadam müx.

21

Pablo tamb andüy Jerusalén

1 Wüx landoj sacueatayon naquiüjpanüw,
quiaj tawasan quiaj, samban tiül nadam
müx, saleainguíünan tambasan sandüyiün
wüx noic iüt tiül ndec nenüt Cos. Condom
amb alinoic nüt tatüchasan alinoic iüt tiül
ndec nenüt Rodas, samongónan tambasan
najtepiün wüx iüt tiül noic cambaj nenüt
Pátara. 2 Quiaj taxomasan alinop müx apmamb andüy Fenicia; tajtepasan tiül. Ndoj
tawasan quiaj tambasan. 3 Tamongasan
niüng ajlüy noic iüt tiül ndec nenüt Chipre,
tajlüy amb wüx miquiamb a müx, samongónan sandüyiün wüx iüt nenüt Siria.
Tajtepasan wüx iüt tiül cambaj Tiro, cos a
müx quiaj netam majwan amal. 4 Wüx taxomasan monyar andeac Teat Jesús monlüy
quiaj, tacülasan quiaj ayaíw nüt naquiüjpanüw. Naleaing nejiw tasajüw a Pablo
nde mamb Jerusalén, cos Nangaj Espíritu
ocueaj Teat Dios lamasaj nejiw nguineay
apmamongoch a Pablo tiül Jerusalén. 5 Wüx
lamong aag ayaíw nüt, quiaj tawasan
quiaj. Taquiüjpüw xicon meáwan monyar andeac Teat Jesús at mintajüw nejiw
y micualüw nejiw, mayacüw xicon mbeay
cambaj mbeay ndec. Quiaj taquieelasan xacosan, tataagasan orar. 6 Wüx landoj satepeayayon naquiüjpanüw anopnopoj, quiaj
tajtepasan tiül müx. Ndoj nejiw tandilileaw
alinomb, tajtsoriw.

7 Xicona nawasan Tiro, tambasan tiül
cambaj Tolemaida, samban tiül nadam
müx. Ndoj tambasan natepeayiün meáwan
monyar andeac Teat Jesús monlüy quiaj.
Condom tacülasan quiaj noic nüt naquiüjpanüw. 8 Amb alinoic nüt, quiaj teat Pablo
y leaw saquiüjpan tawasan quiaj, tambasan sandüyiün Cesarea. Wüx tatüchasan
quiaj, tandüyasan aniüng nop nendeac wüx
Mipoch Teat Dios, nenüt Felipe, aag ayaj
nop tiül ayaíw diáconos. Quiaj taxoodasan
aniüng nej. 9 Nej almajiür apiquiw micual
nej monüx. Ajcüwa monüx quiaj, andeacüw leaw asaj nejiw Teat Dios. 10 Xicona
tacülasan quiaj acas nüt. Ndoj tapeay quiaj
nop nendeac andeac Teat Dios imiün Judea
nenüt Agabo. 11 Aaga naxey quiaj, wüx
tiün majaw xicon, tayar misiend a Pablo.
Condom taóel oleaj nej owix nej nejáyan
quiaj. Ndoj tapiüng:

—Atcüy apiüng Nangaj Espíritu ocueaj
Teat Dios, apiüng atquiaj apmarangüw a
judíos, cos apmaoeliw tiül Jerusalén aaga
naxey neneay a siend cam, ndoj apmayacüw nej teowixaw napeay miün nipilan
—aw.

12 Xicona wüx tanguiayasan aag ayaj,
quiaj tasajasan a Pablo naquiüjpanüw
meáwan monyar andeac Teat Jesús tiül
Cesarea, nde mamb Jerusalén. 13 Quiaj tasaj
xicon a Pablo:

—¿Neol tapots ijiüntsan meajchiün
mamix ximeaatsa? Cos xique sajlüy ngome
áagan naoeleran, at sajlüy masey nandeow
tiül Jerusalén wüx minüt Teat Jesús —aj
xicon.

14 Pues wüx tajawasan ngondom napalan,
quiaj tacueatasan nasajan, tapiüngasan:

—Teat Dios ajaw nguineay apmarang
—sawan.

15 Wüx lamatüch a nüt nawan quiaj, wüx
laímb naxainguiün meáwan leaw sanajoyiün, quiaj tambasan sandüyiün Jerusalén.
16 Taquiüjpüw xicon acas monyar andeac
Teat Jesús monaw Cesarea. Altiül nop

naxey nenüt Mnasón naw Chipre, lamajiür
nüt ayar mipoch Teat Jesús; aniüng nej
sanaxojtan.

Teat Pablo amb majaw a teat Jacobo

17 Wüx tapeayasan Jerusalén, najneájan
tangochiw xicon monyar andeac Teat Jesús,
apac omeajtsüw majawüw xicon. 18 Aw
alinoic nüt, quiaj tamb a Pablo majaw a Ja-
cobo, taquiiübasan mamb aton. Alcanchiü-
moj quiaj meáwan montangtang monajiüt
tiül minipilan Teat Jesús. 19 Teat Pablo tate-
peay nejiw. Condom tapots mandeac masaj
nejiw andüübndüjpeay nguineay Teat Dios
lamarang tiül nipilan ngome judío wüx
nej tamb mandeac Mipoch Teat Dios tiül
meáwan cambaj. 20 Nejiw wüx tanguiayiw
aag ayaj, tapiüngüw najneajay lamarang
Teat Dios. Ndoj tasajüw a Pablo:

—Pero naleaing teat, ique ijaw cas mil
judíos almajlüy leaw lamayariw mipoch
Teat Jesús. Meáwan nejiw andiümüw
marangüw atnej apiüng tiül aaga poch
tüünd Moisés. 21 Nejiw lamanguiayiw,
asoiquiw ique iquiaach meáwan judíos
moncül tiül palpálwüx cambaj, macueatiw
marangüw atnej apiüng aaga poch tüünd
Moisés. Teamesajüw lango metam
matajcüw circuncidar micualüw nejiw.
Teamesajüw aton lango metam marangüw
meáwan leawa lambójan arangaats.
22 ¿Nguineay apmarangaats a nganüy? Cos
nipilan apsonongomoj, apmajlüy nadam
moncüy wüx apmanguiayiw ique lerpeay.
23 Nganüy sapiüngan najneaj merang
atcüy: Alningüy tiül xicona apiquiw
monxey, nejiw netam marangüw leaw
lamapiüngüw apmarangüw. 24 Alndom
meamb mequiüjpüw merangan atnej
ajlüyay marangaats wüx üjchiiüts merixix
ajlüyiiüts. Aton netam mengüy leaw
apmandrojchiw. Condom apmajerep
omalüw nangwang, quiaj apmajawüw
nipilan ngo maleaing leaw tanguiayiw
nguineay irang. Cos apmajawüw at a ique
aton ijlüy tiül, irang atnej apiüng tiül aaga
poch tüünd Moisés. 25 Pero ajcüwa nipilan
ngome judíos leaw lamayariw mipoch Teat
Jesús, ngo metam marangüw meáwan aag
ayaj. Cos icootsa lamarangaats nawiig
masajajtsüw ngondom müetiw alngün
nüeteran landoj arang nichech teombas
dioses; ngondom matsambüw quiej, átan
mionij nimal napatsüch onic andeow. Aton
ngondom majiürüw pálwüx naxey pálwüx
najtaj —ajüw nej.

Asapüw Teat Pablo tiül nadam nangaj iüm

26 Teat Pablo quiaj taquiiüb mamb ajcüwa
piquiw monxey quiaj. Condom amb alinoic
nüt tarangüw leaw ajlüyay marangüw wüx
üjchiw merixix ajlüyiw. Quiaj tajmel tiül
nadam nangaj iüm mapiüng ngün nüt apn-
dom aaga teamarangüw quiaj wüx apmay-
acüw nimal mambiyaran majmel marang
ichechiw nejiw anopnopoj.

27 Pero wüx laliüc palam ayaíw nüt, quiaj
tajawüw nej tiül nadam nangaj iüm acas
judíos monaw tiül Asia. Condom quiaj
tapots masajsajüw meáwan nipilan monlüy
quiaj, nguineay ndom majcüyiw majawüw
a Pablo. Quiaj tambüw masapüw a Pablo.
28 Condom tepajüw napac, tapiüngüw:

—¡Teat cambaj Israel, macaron imbeolan
xicon! Jogüy lanasapan aaga naxey ten-
guial aquiaach ombeay nipilan tiül meáwan
cambaj majcüyiw majawüw micambajaats,
aton macueatiw marangüw meáwan leaw
apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. At
aton andeac ngo majneaj wüx aaga nadam
nangaj iüm cam. Y ngome áagan ayaj, átan
lamamelich tiül aaga nadam nangaj iüm
cam acas nipilan griego; atquiay lamitso-
jow aaga nadam nangaj iüm cam —awüw.

29 Atquiaj tapiüngüw cos laiünüw quiaj
majawüw a teat Pablo alquiaj tiül cam-
baj, almaquiiüb nop naxey ngome judío
nej, naw Éfeso, nenüt Trófimo. Pares
tapiüngüw Pablo nemelich nej tiül nadam
nangaj iüm.

30 Quiaj witiüt noic nadam moncüy,
sonongot meáwan nipilan. Quiaj tawüniw
a Pablo, tanototoj imiün tiül nadam nangaj
iüm. Condom andüüb mapalüw meáwan
ombeay nangaj iüm. 31 Cos lamapiüngüw
apmambiyaw nómban, quiaj tamb masoic
nop minatang ocueajiw soldados, nguineay
nipilan tiül Jerusalén lamawitichaw noic
nadam moncüy. 32 Aaga naxey quiaj
wüx ndot manguiay aag ayaj, quiaj tamb
maquiiüb mamb tigüy soldados, at alacas
montangtang ocueaj nej, acuiürrüw ma-
jawüw cuane najlüy. Wüx nipilan tajawüw
aliücüw monajiüt aquiüjpüw soldados,
quiaj tacueatiw matoeliw a Pablo. 33 Wüx
tapeayiw quiaj a monajiüt, quiaj tüüch

mamb ndeaam a Pablo maoeleran naag
ijtsüw galen. Condom tatün manguiay
jane nej, cuane arang. 34 Nipilan ancayajyaj
ngo majüic cuane teamapiüngüw. Altiül
teapajüw teamapiüngüw pálwüx, altiül
teamapiüngüw pálwüx. Quiaj aaga
nenajiüt ngondom maxom omeaats wüx
nicuajind cos tenguial apajüw. Quiaj
tapiüng maquiüraab a Pablo andüy niüng
acüliw soldados. 35 Wüx lapeayiw tiül
ombeay iüm maquiüjpüw a Pablo, ajcüwa
soldados quiaj tandeajndiw tiüt, cos nipilan
xeyay lajcüyiw majawüw nej. 36 Xeyay
nipilan almandüjpiw nejiw, tenguial
apajüw, apiüngüw:

—¡Ich mandeow nómban! —awüw.

Teat Pablo tandeac nguineay arang manguiay nipilan

37 Pablo wüx laámb apmamelichaw nej
niüng acüliw soldados, quiaj tasaj a nena-
jiüt:

—¿Ngwüy, alndom nendeac nasaj ic noic
poch? —aj.

Aaga naxey quiaj tasaj nej:

—¿Alndom mendeac griego? 38 ¿Neol,
ngome ique aaga naxey naw Egipto,
teawitich moncüy ninguinüt, ndoj
temelich tiül wajchiüc apiquiw mil monbiy
nipilana? —aj nej.

39 Quiaj tasaj nej a Pablo:

—Xique naleaing judío xic, nawas Tarso.
Aaga cambaj quiaj najntsop atam tiül iüt
Cilicia. Nganüy satün icueaj meaach xic
nendeac nasajüw nipilan —aj nej.

40 Quiaj tüünd mendeac, Pablo níüngan
lembej tiül ombeay iüm, tarang owix nej
ndijchiüm nipilan. Wüx ndijchiütoj, quiaj
tamelich andeac, tandeac wüx hebreo,
tapiüng:

22

1 —Teat monxey micual xeíüt, nganüy
inguiayiün, sanapiüng menguiayiün
nguineay sarang —aw.

2 Wüx nipilan tanguiayiw nguineay tea-
masaj nejiw a Pablo wüx ombeayiw ne-
jiw, quiaj ndijchiütójan. Condom Pablo
tapiüng:

3 —Xique judío xic, wijquianos tiül cam-
baj Tarso, tiül Cilicia. Naleaing ningüy
satang tiül a cambaj cam, taquiaach xic teat
Gamaliel. Tequiaachayos wüx aaga poch
tüünd Moisés, leaw tüjndiw mixejchiiüts.
Xique xeyay tayacas ximeaats wüx narang,
cos sapiüng minajiüt Teat Dios teanarang,
atnej teamerangan nganüy cam. 4 Xique
tayambas ombasüw monyar andeac Teat
Jesús. Tasapasüw nayacüw tiül manchiüc
monxey y montaj, mandeowüw. 5 At a
natangtang miteaats, at meáwan montang-
tang monajiüt tiül nipilan judío, alndom
mapiüngüw wüx aag ayaj aton. Cos ne-
jiw tüjchiw xic nawiig najoy nüjchiw nip-
ilan judío micual miiütaats monlüy tiül
Damasco, para müjchiw xic nasap nat-
saag meáwan monyar andeac Teat Jesús
leaw sanaxom quiaj, naquiiüb miün andüy
ningüy tiül Jerusalén, müjndiw mamon-
gochiw ngo majneaj.

Pablo tapiüng nguineay tandüüb Teat Jesús

(Hch. 9:1-19; 26:12-18)

6 'Quiaj tambas, y wüx saleamb tiül ti-
iüd laliüc natüch Damasco, limnüt camüm
nayaag lamarraj xic noic ran imiün cielo,
xowüy larraw. 7 Quiaj tajmiücas. Condom
tanguiayiüs andeac nop nendeac, tasaj xic:
"Saulo, Saulo, ¿neol tapots ijcüy mejaw
xique?" aj xic. 8 Quiaj tatüniüs nanguiay:
"¿Jan ic Teat?" saj. Quiaj tasaj xic: "Xique
Jesús naw Nazaret, leaw ique tenguial ijcüy
mejaw", aw. 9 At leaw alnaquiiüb tajawüw
aaga ran quiaj aton, xeyay mbayatoj ma-
jawüw; pero ngo manguiayiw cuane andeac
aaga nendeac masaj xic. 10 Xique quiaj
tapiüngas: "¿Jow nganüy Teat, cuane ne-
tam naranga?" saj. Quiaj tasaj xic aaga nen-
deac quiaj, tapiüng: "Witiür, quiür indüy
Damasco. Quiaj apmesoic meáwan cuane
netam merang", aj xic. 11 Cos xique nóm-
ban ngo naxom najaw, nde ndoj machech
xiniiüg aaga ran. Quiaj ajcüwa monxey
saquiüjpüw, tanetetiw xiwix natüch Dam-
asco.

12 'Altiül Damasco nop naxey nenüt
Ananías, nej xowüy ayac wüx omeaats
marang atnej apiüng tiül aaga poch tüünd
Moisés. Meáwan nipilan judíos moncül
quiaj apiüngüw nej xeyay najneaj arang.
13 Aaga Ananías quiaj, tamb majaw xic. Wüx
tapeay niüng sajlüy, quiaj tasaj xic: "Teat
Saulo, nganüy aprram iniiüg", aj xic. Quiaj
rat xiniiüg tíülan a ores quiaj, taxomas
najaw aaga naxey quiaj. 14 Condom tasaj xic:
"Aaga Teat Dios Midiosüw mixejchiiüts,
nej lamarriiüd ic, müüch ic menguiay

cuane andiüm merang, aton mejaw aaga
nerang najneaj, menguiay andeac nej. [15] Cos
netam mepiüng wüx nej, mesaj meáwan
nipilan tiül meáwan cambaj leaw tejaw
leaw tenguiay. [16] Nganüy ngo metam mecül,
witiür iyar yow, itün ocueaj nej, isaj mawün
isoet", aj xic.

Pablo tapiüng nguineay tüünd mamb tiül nipilan ngome judíos

[17] 'Condom wüx tandilileas sandüy
Jerusalén, sal tiül nadam nangaj iüm
tenguial nataag orar nasaj Teat Dios, quiaj
atnej aleaic tajawas atnej saŭm. [18] Quiaj
tajawas a Teat Jesús, tasaj xic: "Ern-
guialeateay, iriow ningüy tiül Jerusalén
najénan. Cos nipilan ngome apmayariw
indeac wüx apmepiüng xic wüx", aj xic.
[19] Xique tasajas: "Teat, nejiw tajawüw
nguineay tarangas wüx tasapas xeyay
monyar indeac nayacüw tiül manchiüc,
wüx tawüüchasüw tiültiül sinagogas leaw
niüng saxomüw. [20] Aton wüx tambiyaw
aaga Esteban nendeac ic wüx, xique
aton sal quiaj, tajawas, ajneájan najaw
mandeow, aton xique nesapas micamixaw
monbiy nej", saj. [21] Quiaj nej tasaj xic:
"Quiür, cos xique sanüüch ic meamb
miünquiaj tiül nipilan ngome judío", aj xic
—aw a Pablo.

Pablo alteowix monajiüt

[22] Nipilan aleaw ninguiaj taiündüw
manguiayiw. Condom tepajüw napac,
tapiüngüw:

—¡Ich mandeow aaga naxey quiaj; ngo
metam mapac! —awüw.

[23] Nipilan tajcüyiw xeyay, tepajüw, an-
dalalüw cawüx micamixaw nejiw, apüchiw
cawüx najndot. [24] Quiaj tapiüng a nenajiüt
mamelicharan a Pablo andüy niüng acüliw
soldados. Ndoj tapiüng majwüch, mapiüng
cuane arang, neol tapots apajüw atquiaj a
nipilan, cuane wüx ajcüyiw majawüw nej.
[25] Naleaing Pablo wüx landoj aoelich, wüx
laámb apmajwüch, quiaj tasaj nop natang
ocueaj soldados najlüy quiaj:

—¿Ngwüy, alndom majwüch nop nipilan
romano, sitiül ngome ombas majaraw wüx
asoet neje? —aj.

[26] Wüx aaga minatang ocueaj soldados
tanguiay aag ayaj, tsajmbiüt masaj a nena-
jiüt, camüm majngot tasaj:

—¿Cuane apmeranga? Cos aaga naxey
quiaj romano nej —aj.

[27] Quiaj tamb a nenajiüt majaw a Pablo,
tasaj:

—Isaj xic, ¿naleaingue, nipilan romano
ique? —aj.

Quiaj tapiüng a Pablo:

—Naleaing —aw.

[28] Quiaj tasaj nej a nenajiüt:

—Xique tayacas xeyay tomiün para
narang romano —aj nej.

Quiaj tapiüng a Pablo:

—Xique wijquiajos romano xic —aw.

[29] Atquiaj ajcüwa soldados laámb ap-
mewüjchiw nej, pero wüx ndot man-
guiayiw aag ayaj, acueatíwan tawüw quiaj.
At a nenajiüt aton wüx tajaw naleaing Pablo
romano nej, quiaj mbayat xeyay, cos ajcan
lamüüch maoeleran.

Pablo alteombas montang monajiüt ocueaj judíos

[30] Rat tiüt amb alinoic nüt, aaga nena-
jiüt quiaj tandiüm manguiay majneaj, neol
cuane wüx tayacüw asoet a Pablo ajcüwa
nipilan. Áag tüüch mamb macheederan
a Pablo, cos aoeliw naag galen. Condom
tapaj mapeayiw canchiümoj meáwan mon-
tangtang miteaats, at meáwan ajcüwa noic
ajlüy monjiür najiüt tiül judíos. Wüx la-
canchiüjow meáwan, quiaj tawün a Pablo
maquiiüb andüy niüng ajlüyiw.

23

[1] Condom quiaj taxaing omal a Pablo ma-
jaw teombasüw ajcüwa monxey montang-
tang monajiüt tiül judíos. Quiaj tapiüng:

—Teat monxey, micual iüt. Xique sayaag
tiül ximeaats tanaámb sarang najneaj ma-
jaw Teat Dios —aw.

[2] Quiaj tapiüng a Ananías natang
miteaats, tasaj monlüy niüng ajlüy a Pablo
müjchiw wüx ombeay. [3] Quiaj a Pablo tasaj
a Ananías:

—¡Teat Dios apmüüch wüx imbeay a
ique newüyay arang najneaj! ¿Neol ngome
chetetear ninguiaj mejaw wüx sasoete at-
nej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisésa?
¿Neol a nganüy terang leaw ngo mapiüng
tiül aaga poch tüünd Moisésa, cos tepiüng
maleambüch ximbeaye? —aj.

[4] Quiaj tapiüngüw alacas monxey monlüy
niüng ajlüy a Pablo, tasajüw a Pablo:

—¿Neol tesap mendeac ngo majneaj wüx
ombas teat natang miteaats ocueaj Teat
Dios? —ajüw nej.

5 Quiaj tasaj nejiw a Pablo:

—Teat, cos xique ngo najaw sitiül nej natang miteaats nej. Naleaing atquiaj larangüch wüx nawiig tiül Mipoch Teat Dios, apiüng: “Nde mendeac ngo majneaj wüx ombas nop natang nenajiüt tiül micambaj” —aj nejiw.

6 Pablo tajaw ajcüwa monxey monlüy tiül moncanchiün quiaj, noic ajlüy saduceos nejiw, alinoic ajlüy fariseos nejiw, quiaj tapiüng:

—Teat monxey, xique aton fariseo xic, micual xic fariseo. Xique sajlüy ningüy majaraw wüx sasoet, cos xique sapiüng ajcüwa mondeow apmapacüw alinoic nüt —aw.

7 Wüx ndot mapiüng aag ayaj, quiaj witiüt noic mondeac tiül fariseos maquiüjpüw saduceos. Quiaj mbajcatoj ajcüwa nipilan quiaj. 8 Cos saduceos apiüngüw nipilan landeow lango mapacüw alinoic nüt. At apiüngüw ngo majlüy ángeles, átan espíritus aton ngo majlüy. Nganüy ajcüwa fariseos apiüngüw almajlüy meáwan aag ayaj. 9 Tepajüw napac cos lajcüyiw. Condom acas monxey mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, aquiüjpüw tiül fariseos, witiütoj, tapiüngüw:

—Aaga naxey quiaj, ngo majiür nicuajind nisoet. Cos ngo majaraw, jondot miespíritu Teat Dios tendeac masaj nej, tengwüy alngün ángel. Ngondom majcüyiiüts maquiüjpaats Teat Dios —awüw.

10 Cos nipilan tapots ajcüyiw, quiaj mbayat a natang nenajiüt, lango majaw cuane marang, ngwüy apmambiyaw a Pablo. Quiaj tapaj miünüw a soldados mawüniw quiaj a Pablo maquiüjpüw andüy niüng acüliw.

11 Aw alinoic ongwiiüts, Teat Jesús tajüiquichay niüng ajlüy a Pablo, tasaj nej:

—Nde mermbol teat, cos atnej tepiüng xic wüx ningüy tiül Jerusalén, atquiaj netam mepiüng xic wüx tiül Roma aton —aj nej.

Tayambüw nguineay mambiyaw a Pablo

12 Wüx rat tiüt, acas judíos teyambayej nejeyéjan quiaj, tayambüw nguineay mambiyaw a Pablo. Wüx lamaxomüw nguineay apmarangüw, quiaj tayacüw mipochiw nejiw müjchiw Teat Dios, tapiüngüw lango metiw lango manganeowüw nicuajind sitiül ngo mambiyaw a Pablo. 13 Ajcüwa monxey monyacüw mipochiw wüx aaga ngo majneaj apmarangüw quiaj, ajlüyiw maseyme ic miow (40) monxey. 14 Tambüw majawüw montangtang miteaats at montangtang monajiüt tiül nejiw, tasajüw:

—Xicona lanayacan xepochiün nasajan Teat Dios, sapiüngan lango netiün ngo nanganeowan nicuajind sitiül ngo nambiyan a Pablo. 15 Nganüy indeacan mequiüjpanüw ajcüwa monajiüt tiül icootsa mesajan a nenajiüt mawün oxep a Pablo maquiiüb miün mayac niüng ijlüyiün, atnej indiüman menguiayiün majneaj cuane arang. Xicona sanajlüyiün ninguiün nambiyan wűxan nganaw mapeay niüng ijlüyiün —awüw.

16 Naleaing nop micual michiig najtaj a Pablo tanguiay andeacüw ajcüwa nipilan quiaj, nguineay apmarangüw mambiyaw a Pablo. Quiaj tamb, tajmel niüng acüliw soldados müüch manguiay a Pablo. 17 Condom Pablo wüx landoj manguiay, quiaj tapaj nop minatang soldado, tasaj:

—Teat, iquiiüb aaga nench cam, iyac niüng ajlüy nenajiüt, cos nej andiüm müüch manguiay noic poch a nenajiüt —aj.

18 Aaga minatang soldado quiaj taquiiüb mamb a nench andüy niüng ajlüy nenajiüt. Wüx tapeay quiaj, tapiüng:

—Aaga Pablo najlüy tiül manchiüc tapaj xic, tasaj xic naquiiüb miün andüy ningüy niüng ijlüy aaga nench cam, cos nej andiüm masaj ic noic poch —aw.

19 Quiaj aaga nenajiüt tasap owix a nench quiaj, taquiiüb andüy ninguiün quiriw, tatün manguiay:

—¿Cuane indiüm mesaj xique? —aj.

20 Quiaj tapiüng a nench:

—Teat, ajcüwa judíos lamapiüngüw apmasajüw ic mewün oxep a Pablo, mequiiüb andüy niüng apcanchiümoj montangtang monajiüt tiül nejiw, atnej andiümüw manguiayiw majneaj cuane arang. 21 Naleaing ique nde meyar andeacüw nejiw, cos ajlüy maseyme ic miow monxey teamacüliw nej axotayéjan. Nejiw lamayacüw mipochiw nejiw masajüw Teat Dios, lamapiüngüw lango metiw lango manganeowüw nicuajind sitiül ngo mambiyaw a Pablo. Nganüy landojay, tenguial macüliw ic cuane apmepiüng —aj nej.

22 Condom quiaj aaga nenajiüt quiaj, tasaj
a nench majtsor, naleaing tasaj nde masaj
nejinguind wüx aaga lamüüch nej man-
guiay quiaj.

Pablo tüünd mamb andüy teombas a Félix tiül Cesarea

23 Ndójan manguiay, quiaj tapaj ijpüw
montangtang ocueaj soldados. Tasaj nejiw
netam majlüyiw quiaj ijquiaw acoic miow
(200) soldados, al ermiow gajpowüw (70)
montep cawüy, al ijquiaw acoic miow mon-
joy lanzas, majlüyiw quiaj aaga ongwiiüts
quiaj, cos űmban pojniow apmambüw Ce-
sarea. 24 At tasaj nejiw mayambüw cawüy
majtep wüx a Pablo, para mapeay quiaj
najneaj, mayacüw nej teowix a Félix, aaga
natang nenajiüt tiül Cesarea. 25 Condom
tarang noic nawiig majoyiw mamb. Tiül a
nawiig quiaj, apiüng:

26 "Xique Claudio Lisias, sarang aaga
nawiig cam nüüch ic teat Félix, satepeay
ic Teat Xan nenajiüt. 27 Aaga naxey
cam ndeaad, tasapüw nej nipilan judío;
tandiümüw mambiyaw nej. Naleaing
xique tawüniüs saquiüjpüw xesoldados,
cos tajawas nej nipilan romano nej.
28 Condom tandiümas najaw neol tayacüw
nej asoet. Quiaj taquiüjpas andüy niüng
ajlüyiw montangtang monajiüt tiül nejiw.
29 Quiaj tajawas tayacüw nej asoet imiün
wüx ajlüyay mipochiw nejiw. Naleaing
nej ngo marang nicuajind leaw netam
mandeow wüx, aton ngo metam mamb
tiül manchiüc. 30 Nganüy wüx tanguiayiüs
nguineay ajcüwa judíos lamayambüw
nguineay mambiyaw aaga naxey quiaj,
quiaj xique najénan tüjchiüs miün andüy
niüng ijlüy. At lanasajüw ajcüwa monyac
nej asoet, mambüw mapiüngüw menguiay
cuane asoet aaga naxey quiaj. Tamtámban
teat", aw.

31 Ajcüwa soldados taquiüjpüw mamb
a Pablo aaga ongwiiüts quiaj, atnej
tasoiquiw, tambüw matüchiw tiül cam-
baj Antípatris. 32 Larraw tiüt, quiaj
tandilileaw alinomb ajcüwa soldados
monjüy tiüt, andüyiw Jerusalén niüng
acüliw. Tacueatiw müjchiw ajcüwa montep
cawüy a Pablo maquiüjpüw mamb. 33 Wüx
tapeayiw Cesarea ajcüwa soldados, quiaj
tüjchiw nawiig a nenajiüt; aton tayacüw
teowix nej a Pablo. 34 Aaga nenajiüt quiaj,
wüx landoj mateow a nawiig, quiaj tatün
manguiay a Pablo nguia naw. Wüx landoj
manguiay Pablo naw Cilicia, 35 quiaj tasaj:

—Najneaj, ndoj sananguiay indeac, leaw
apeayiw monyac isoet —aj.

Condom quiaj tüüch mamb majiürüch a
Pablo tiül noic najneaj iüm ocueaj Herodes.

24

Teat Pablo tasaj Félix nguineay arang

1 Lamajiür acoquiaw nüt, quiaj tapeay Ce-
sarea aaga natang miteaats nenüt Ananías,
aquiiüb acas montangtang monajiüt tiül
judíos. Aton aquiiüb nop teat xeech nexom
omeaats, nenüt Tértulo. Camüm ma-
peayiw quiaj, tambüw niüng ajlüy nena-
jiüt mayacüw asoet a Pablo. 2 Wüx tapeay
maquiüraab miün a Pablo, quiaj tapots an-
deac a Tértulo mayac asoet. Tasaj a nena-
jiüt:

—Teat xan, sajawan ique neech na-
mongochiün najneájan; at sajawan ique
xeyay najneaj lamerang tiül meáwan cam-
baj, cos ique xeyay ixom imeaats. 3 Pares
sapiüngan Dios mangüy ic teat Félix, cos
meáwan nüt ajlüy najneaj nguiajantanej.
4 Nganüy teat, ngana napalan ic xeyay,
nandeac xeyay najal, satüniün icueaj teat,
menguiay sandeacan. 5 Xicona lanajawan
aaga naxey cam, xeyay ngo majneaj teama-
rang, xeyay awitich moncüy tiül judíos tiül
meáwan cambaj wüx iüt. Nej natang aton
tiül noic ajlüy nipilan nasoic nazareno.
6 Ngome áagan ayaj, aton tandiüm mit-
soj leaw nangaj najlüy tiül nadam nan-
gaj iüm tiül Jerusalén. Áag xicona tas-
apasan, tandiümasan najawan wüx asoet
nej, atnej apiüng tiül aaga poch tüünd
Moisés tanomb. 7 Condom, quiaj tajn-
got a nenajiüt Lisias aquiiüb misoldados
nej, najcüyiw tajngotoj tanojtiw xicuea-
jiün. 8 Ndoj, tapiüng netam niünan ningüy
niüng ijlüy napiüngan cuane asoet aaga
naxey quiaj. Nganüy ique aton teat, al-
ndom metün menguiay nej sitiül naleaing
meáwan leaw sapiüngan quiaj —aj.

9 Quiaj tapiüngüw ajcüwa judíos alquiaj:

—Naleaing teat, atquiaj tajlüy meáwan
—awüw.

10 Quiaj aaga nenajiüt tarang owix nej
müüch a Pablo mendeac. Quiaj tendeac a
Pablo, tapiüng:

—Najneaj teat xan, sanandeac menguiay
nguineay sarang, cos sajaw lamajiür xeyay
neat irang nenajiüt ocueaj aaga iüt cam.
11 Xique lamajiür gajpic (12) nüt tatow
sapeay Jerusalén narang casa Teat Dios.
Aag ayaj alndom metün menguiay sitiül
naleaing, tengwüy ngo maleaing. 12 Nejiw
ngome taxomüw xic teasajcüy anaag
nipilan; taton ngome tenguial sawitich
moncüy tiül nadam nangaj iüm, tengwüy
tiül alngün sinagoga, tengwüy tiül cambaj.
13 Nejiw ajcüwa monyac sasoet monlüy
ningüy cam, ngondom müjchiw ic mejaw
sitiül naleaing meáwan leaw tenguial
mandeacüw wüx ximbas quiaj. 14 Leawa
xique alndom nasaj ic naleaing, aag ayaj
sandüüb leaw taquiaach Teat Jesús, leaw
nejiw apiüngüw ngo maleaing. Atquiaj
sarang minajiüt Midiosüw xexejchiün
monlüy tanomb. Sandüüb opech leaw
apiüng tiül a poch tüünd Moisés, at
leaw tarangüw mondeac andeac Teat
Dios. 15 Xique sapiüng Teat Dios alinoic
nüt apmapacüüch meáwan nipilan leaw
landeow, masey monrang najneaj, masey
monrang ngo majneaj. At nejiw aton
atquiaj apiüngüw. 16 Wüx aag ayaj a xique
sayamb nguineay narang najneaj meáwan
nüt majaw Teat Dios, at nipilan aton.

17 'Xique, lamajiür acas neat ngo na-
jlüy tiül xecambaj Jerusalén, aag a nganüy
tapeayiüs quiaj. Sajoy xeyay cuajantanej
nüjchiw nipilan tiül xecambaj jane ngo ma-
jiür. Condom tambas tiül nadam nangaj
iüm nayac xechech. 18 Sal wüx aag ayaj,
quiaj taxomüw xic acas judíos monaw Asia,
sal tiül nadam nangaj iüm tenguial narang
atnej netam marangüch. Ngo majlüy quiaj
xeyay nipilan, aton ngome tenguial süüch
majcüy nipilan. 19 Nejiw ajcüwa nipilan
quiaj netam miünüw ningüy niüng ijlüy
teat xan, mapiüngüw cuane sawan wüx
naquiüjpüw. 20 Tengwüy joyajiw ajcüwa
monxey quiaj, ich mapiüngüw sitiül tax-
omüw wüx ximbas alngün nisoet, alngün
ngo majneaj sarang wüx tajlüyiüs niüng
ajlüyiw montangtang monajiüt tiül ne-
jiw. 21 Tengwüy mapiüngüw ngo majneaj
tarangas wüx tandeacas tiül nejiw. Tapiün-
gas: "Xique nganüy sajlüy ningüy majaraw
wüx sasoet, cos xique sapiüng alinoic nüt
meáwan nipilan leawa landeow apmapac
alinomb", sajüw —aw.

22 Aaga Félix lamajaw nguineay ajlüy
monyar andeac Teat Cristo; pero cos
ngo mandiüm mandondoch nómban, quiaj
tasaj nejiw:

—Leaw apeay a nenajiüt Lisias, quiaj
sanambich nanguiay meáwan leaw ipiün-
gan —aj nejiw.

23 Condom, quiaj tasaj nop minatang sol-
dado maquiiüb alinomb a Pablo majiür.
Tasaj ngondom mapal nejinguind, sitiül al-
jane minipilan nej a Pablo andiüm mamb
majaw nej, ndot aljane andiüm mambeol
nej.

24 Wüx lamajiür acas nüt, quiaj tapeay
alinomb a Félix maquiiüb miün mintaj
nej Drusila. Aaga najtaj quiaj, judía nej.
Ndoj tüüch mamb majpaj a Pablo man-
deac manguiayiw wüx mipoch Teat Jesu-
cristo. 25 Naleaing wüx tasaj nej a Pablo
nguineay alndom marangüch najneaj, tasaj
nej nguineay anopnop nipilan netam ma-
jaw cuane teamarang. Tasaj nej nguineay
Teat Dios apmajaw wüx asoet meáwan nip-
ilan alinoic nüt. Quiaj mbayat a Félix,
condom tasaj a Pablo:

—Canüy lajlüy, quiür. Alinoic nüt wüx
sanajlűyan ndoj sanapaj ic alinomb —aj
nej.

26 At aton aaga Félix teamacül sitiül
Pablo apmüüch nej tomiün para tsajm-
biüm. Pares catscatsűyan mapaj a Pablo
mandeac aweaag. 27 Wüx lamajiür iüm neat,
quiaj tajmel ingow a Félix, tangoch a Porcio
Festo marang nenajiüt. Pero aaga Félix cos
andiüm majneaj aweaag judíos, pares ngo
matsambiich a Pablo.

25

Pablo alteombas a Festo

1 Aaga Festo tapeay mayar minajiüt
nej. Condom wüx lamajiür er nüt tatow
ndoj ayar minajiüt nej, quiaj tamb andüy
Jerusalén imiün Cesarea. 2 Wüx tapeay
Jerusalén, quiaj montangtang miteaats
at montangtang monajiüt tiül judíos
tambüw majawüw a Festo, mayacüw
asoet a Pablo. 3 Tatüniw ocueaj, tasajüw
müüch mamb majanüch a Pablo andüy
Jerusalén. Cos nejiw lamandeacüw
axotayéjan apmambiyaw tiül tiiüd. 4 Quiaj
a Festo tasaj nejiw, Pablo tenguial ajiürüch
tiül manchiüc tiül Cesarea, y nej apmandilil
najénan andüy quiaj. 5 Ndoj tasaj nejiw:

—Sitiül ajlüy acas monajiüt tiül icona
alndom mambüw, alndom naquiüjpüw
mamb mapiüngüw sitiül naleaing ajiür
alngün nisoet aaga naxey quiaj, alngün ngo
majneaj arang —aj nejiw.

6 Festo tacül maseyme ojpeacüw teng-
wüy gajpowüw nüt tiül Jerusalén, condom
quiaj tandilil andüy Cesarea. Wüx larraw
tiüt amb alinoic nüt, quiaj chetet tiül apal
nej. Ndoj tüüch mamb majanüch a Pablo.
7 Wüx tapeay maquiüraab miün a Pablo,
quiaj sonongotoj niüng ajlüy nej ajcüwa
judíos napeayiw imiünüw Jerusalén. Quiaj
tapots mayacüw asoet a Pablo, mapiüngüw
xeyay ngo majneaj arang. Pero ngo maw
ocueajiw, cos ngo maxomüw cuane wüx al-
ndom majüiquichaw mapiüngüw naleaing
meáwan aag ayaj. 8 Condom, quiaj tandeac
a Pablo nguineay arang, tapiüng:

—Xique ngo najiür nicuajind nisoet, ngo
narang alngün ngo majneaj leaw apiüng
tiül aaga poch tüünd Moisés. At ngo narang
alngün ngo majneaj tiül nadam nangaj iüm
tiül Jerusalén. Aton ngo nandeac ngo ma-
jneaj wüx ombas a César —aw.

9 Pero a Festo, cos andiüm majneaj ma-
jawüw nej ajcüwa judíos, áag tasaj a Pablo:

—¿Indiüm meamb Jerusalén, majaraw
wüx isoet quiaj niüng sajlüye? —aj.

10 Quiaj a Pablo tasaj nej:

—Xique sajlüy tiül iwix, cos ique nop ic
nenajiüt ocueaj a César natang nenajiüt tiül
Roma. Ningüy netam majaraw wüx sasoet,
ngome tiül Jerusalén. Xique ngo narang
nicuajind ngo majneaj tiül a judíos, ique
aton lamejaw. 11 Cos sitiül alngün xeyay
ngo majneaj sarang, leaw alndom nandeow
wüx, xique ngondom napiüng ngo nan-
deow. Pero cos xique ngo najiür nicuajind
sasoet wüx meáwan leaw lamapiüngüw
quiaj, nejinguind ngondom mayac xic te-
owixaw nejiw. Nganüy a xique sanamb
majaraw wüx sasoet teombas a César, aaga
natang nenajiüt tiül Roma —aj nej.

12 Condom Festo wüx landoj andeac
aweaag a monxey monbeol nej wüx leaw
arang, quiaj tasaj a Pablo:

—Sitiül indiüm meamb teombas a César
tiül Roma, pues najneaj, apmeamb quiaj
—aj.

Pablo alteombas Rey Agripa

13 Wüx lamajiür acas nüt, quiaj tamb tiül
cambaj Cesarea nop nenajiüt nenüt Agripa,
aquiiüb mintaj nej nenüt Berenice, mete-
peayayej maquiüjpüw a Festo. 14 Tacüliw
quiaj xeyay nüt, quiaj a Festo tasaj aaga ne-
najiüt quiaj nguineay arangüch wüx ombas
a Pablo, tasaj:

—Wüx taw a Félix, tacueat tiül manchiüc
nop naxey. 15 Condom wüx tambas
Jerusalén, quiaj tambüw majawüw xic
ajcüwa montangtang miteaats at mon-
tangtang monajiüt tiül judíos. Tasajüw xic
natepich asoet aaga naxey quiaj, mandeow.
16 Quiaj a xique tasajasüw, monajiüt ocueaj
Roma ngondom mayac teowixaw nipilan
nop najlüy tiül manchiüc mandeow sitiül
nganaw manguiay andeacüw monyac nej
asoet, cos atquiaj nej alndom mewüneay.
17 Condom nejiw tiünüw maquiüjpüw xic
miün ningüy. Xique ngome tequiyas;
ráwan tiüt amb alinoic nüt, quiaj chetetos
najaw wüx asoet nej. Ndoj tüjchiüs
mamb majanüch aaga naxey najlüy tiül
manchiüc. 18 Ajcüwa monyac nej asoet, wüx
tendeacüw, quiaj tanguiayiüs nguineay
andeacüw. Ngo mandeacüw wüx atnej
xique tayajcas apmandeacüw. 19 Nejiw
tandeacüw wüx midiosüw nejiw, aton
wüx aaga nop naxey tandeow, nenüt
Jesús. Naleaing cos a Pablo apiüng aaga
naxey quiaj almapac. 20 Xique ngo naxom
ximeaats nguineay najaw wüx aag ayaj,
quiaj tatüniüs nanguiay a Pablo. Tasajas
sitiül andiüm mamb Jerusalén majaw wüx
asoet nej. 21 Pero nej tapiüng andiüm
mamb majaraw wüx asoet nej teombas
Augusto César tiül Roma, quiaj tüjchiüs
mamb majiürüch; ndoj, wűxan apmatüch
sanamongoch mamb andüy teombas a
César —aj.

22 Quiaj tapiüng Agripa, tasaj a Festo:

—Xique aton sandiüm nanguiay andeac
aaga naxey quiaj —aj.

Festo tasaj nej:

—Najneaj, oxep apmenguiay —aj nej.

23 Rat tiüt amb alinoic nüt, quiaj tamb
Agripa aquiiüb a Berenice andüyiw awan.
Nejiw xeyay najneaj ambüw, aquiiüb nejiw
nangos nüt. Aton aquiüjpüw meáwan mon-
ajiüt ocueaj soldados, aquiüjpüw montang-
tang ombas monxey tiül aaga cambaj quiaj.
Condom Festo tüüch mamb majanüch miün

a Pablo. [24] Wüx lapeay, quiaj tapiüng a
Festo:
—Teat Xan Agripa, at icona teat monxey
leaw iliünan ningüy mequiüjpan xicon,
nganüy jogüy ijawan aaga naxey cam.
Xeyay judíos tasajüw xic aaga naxey
cam xeyay ngo majneaj arang. Átan
tiül Jerusalén, átan ningüy Cesarea,
tepajüw apiüngüw aaga naxey cam netam
mandeow. [25] Naleaing xique tajawas
nej ngo majiür nicuajind nisoet cuane
wüx apmandeow, aton cos nejay tapiüng
andiüm mamb teombas César tiül Roma;
áag tapiüngas sanüüch mamb. [26] At aton
cos ngo najaw cuane sanarang wüx nawiig
nasaj xenatang, áag nganüy tapiüngas
miün ningüy niüng ijlüyiün, teat monxey.
At cos sajaw ique Teat Xan Agripa alwüx
xeyay atam ijlüy. Cos wüx landoj mapiüng
menguiay nguineay arang, quiaj sanajaw
cuane alndom narang wüx nawiig. [27] Cos
xique sapiüng ngo majneaj nüüch mamb
nop najlüy tiül manchiüc sitiül ngo
napiüng cuane asoet ajiür —aw a Festo.

26

Pablo tasaj Agripa nguineay arang

[1] Condom quiaj tapiüng Agripa, tasaj a
Pablo:
—Nganüy apmendeac mepiüng
nguineay irang —aj.
Quiaj a Pablo tarang owix nej ndijchiü-
moj. Condom quiaj tapots müüch mapiüng
nguineay arang, tapiüng:
[2] —Teat Xan Agripa, apac ximeaats cos
nganüy ningüy niüng ijlüy alndom napiüng
meáwan cuane sarang, neol tayacüw sasoet
ajcüwa judíos quiaj. [3] Aton xeyay apac
ximeaats, cos sajaw ique ijaw meáwan
leawa xicona nipilan judío sarangan, ijaw
cuane naél ajlüy tiül xicona. Nganüy teat,
sandiüm meíüc wüx menguiay sandeac.

Pablo tapiüng nguineay tarang wüx nganaw mandüüb Teat Jesús

[4] 'Meáwan judíos tajawüw nguineay sajn-
got miün sarang quich, cos xique tatan-
gas tiül micual xeíüt, átan tiül xecam-
baj, átan tiül Jerusalén. [5] At aton ta-
jawüw nguineay xique nde wüx sarang
nench tajlüyiüs fariseo xic. Aag ayaj ne-
jiw alndom mapiüngüw wüx aton sitiül
andiümüw, cos fariseos xeyay apacüw wüx
marangüw meáwan leaw iün tiül a nawiig
sajiüran. [6] Nganüy sajlüy ningüy ma-
jaraw wüx sasoet, cos xique sapiüng sayac
ximeaats wüx nguineay Teat Dios alinoic
nüt apmapacüüch meáwan nipilan leaw
landeow, atnej tanomb tasaj xexejchiün.
[7] Meáwan micualüw a gajpiüp (12) monxey
micual Israel apiüngüw naleaing aag ayaj
aton; áag arangüw, ayambüw Teat Dios nüt
ongwiiüts. Teat Xan Agripa, xique aton
sayac ximeaats wüx aag ayaj atnej nejiw,
áag tayacüw sasoet. [8] Jow icona, monyac
sasoet ¿neol tepiüngan Teat Dios ngome
apmapacüüch alinoic nüt nipilan leaw lan-
deowa?

Pablo tapiüng nguineay tayamb ombas minipilan Teat Jesús

[9] 'Naleaing xique aton tanomb ngo
majneaj tarangas, tapiüngas netam
narang xeyay ngo majneaj wüx ombasüw
mondüüb Teat Jesús naw Nazaret. [10] Aag
ayaj tarangas tiül Jerusalén. Tayacasüw
tiül manchiüc xeyay minipilan Teat Jesús,
cos tajiüras nawiig ocueajiw montangtang
miteaats narang aag ayaj. At wüx tambiyaw
minipilan Teat Jesús, at a xique aton sal tiül,
tapiüngas najneaj mandeowüw. [11] Ngome
nomb tarangas, tawüüchasüw tiül meáwan
sinagogas, nguineay ndom mapiüngüw
apmacueatiw mandüjpiw Teat Jesús. Cos
xeyay tajcüyiüs najawüw; tapots nayamb
ombasüw masey tiül ngünantanej cambaj
tiül palpálwüx iüt.

Teat Pablo tandüy wüx mandeac nguineay tandüüb Teat Jesús

(Hch. 9:1-19; 22:6-16)

[12] 'Aag ayaj sanarang, ndoj tambas sandüy
tiül cambaj Damasco, sajoy nawiig ocueajiw
montangtang miteaats. [13] Teat Xan Agripa,
wüx saleamb tiül tiiüd lalimnüt, quiaj ta-
jawas noic ran imiün tiül cielo, xowüy lar-
raw, alwüx arraw ngo matnej achech nüt.
Nómban arraj xic naquiüjpüw saquiüjpüw.
[14] Quiaj tajmiücas, condom tanguiayiüs an-
deac nop nendeac, andeac wüx ombeay
hebreo, tasaj xic: "Saulo, Saulo, ¿neol
tapots ijcüy mejaw xique? Ngo majneaj
mejcüy, cos ngo majneaj apmemongoch,
atnej arang boy wüx atoel, andüüb atil-
eran", aj xic. [15] Xique quiaj tasajas: "¿Jan
ic Teat?" saj. Nej tapiüng: "Xique Jesús,
leaw ique tenguial ijcüy mejaw. [16] Nganüy
witiür lember. Xique tejüiquichayos me-
jaw xic, cos lanayac ic merang xenajiüt,

mendeac meáwan leawa lamejaw nganüy,
at leawa sanüüch ic mejaw alinoic nüt,
17 wüx xique sanawün ic teowixaw nipilan
judío, at tiül pálwüx nipilan niüng sanüüch
ic meamb nganüy, 18 para alndom meajchiw
majawüw cuane netam marangüw. Cos
nganüy ngo majawüw cuane teamarangüw,
atnej aliw tiül pojniün. At aton apme-
sajüw macueatiw marangüw meáwan ngo
majneaj ocueaj Satanás quiaj, marangüw
najneaj leaw Teat Dios andiüm. Cos netam
müjchiw xic omeajtsüw nejiw para alndom
nawün asoetiw nejiw. Atquiaj nejiw al-
ndom majlüyiw niüng apmajlüyiw meáwan
leaw apmayar xepoch", aj xic teat Jesús.

Pablo tarang leawa tasoic

19 'Teat Xan Agripa, xique sarang leaw
Teat Dios tüüch xic najaw imiün tiül cielo.
20 Ombas tambas nandeac nasajüw nipilan
monlüy tiül Damasco. Condom tandeacas
nasajüw monlüy tiül Jerusalén. Condom
tandeacas nasajüw monlüy tiül meáwan
cambaj tiül iüt Judea. Ndójwüx tam-
bas nasajüw meáwan palpálwüx nipilan.
Tasajasüw leaam omeajtsüw macueatiw
meáwan ngo majneaj leaw teamarangüw,
marangüw najneaj, mayariw andeac Teat
Dios. 21 Ajcan sarang aag ayaj tasapüw xic
judíos tiül nadam nangaj iüm tiül Jerusalén;
tandiümüw mambiyaw xic. 22 Pero naleaing
cos Teat Dios xeyay ambeol xic, áag saliün
najlüy nganüy nüt cam, tealeámban nan-
deac Mipoch nej manguiay meáwan nipi-
lan masey montangtang, masey monguich.
Cos xique ngo nandeac nicuajind pálwüx;
xique sandeac meáwan leaw lamapiüngüw
tanomb ajcüwa mondeac andeac Teat Dios.
At Moisés lamandeac aton nguineay al-
iüc miün apmajlüy. 23 Cos lamapiüngüw
nguineay aaga Cristo netam mamongoch
xeyay ngo majneaj, apmandeow, ndoj nej
ombas apmapac tiül mondeow; condom
apmüüch manguiayiw mipoch nej nipilan
judío at pálwüx nipilan, cos mipoch nej am-
beol nipilan atnej aaga ran ambeol nipilan
maxom majaw —aw a Pablo.

Pablo tandiüm müüch aaga Agripa mayamb Teat Jesús

24 Wüx tapiüng a Pablo meáwan aag ayaj,
quiaj tendeac a Festo napac, tasaj a Pablo:

—¡Nerchach Pablo! lamüüch ic mer-
chach iteowteow nawiig —aj.

25 Quiaj Pablo tasaj nej:

—Ngwüy teat xan Festo, xique ngome
nechachiüs, xique sandeac naleaing leaw
alndom majlüy. 26 Joyaj Teat xan Agripa, nej
aton lamajaw meáwan aag ayaj, pares xique
ngo nimbol nandeac manguiay. Sayaag nej
ajaw wüx aag ayaj aton cos aag ayaj ngome
nexotüy. 27 ¿Ngwüy cuane ipiüng Teat xan
Agripa, ngome naleaing leaw lamapiüngüw
mondeac andeac Teat Diosa? Xique sajaw
ique ijaw naleaing aag ayaj —aj.

28 Quiaj tapiüng a Agripa, tasaj a Pablo:

—¡Laliüc meaach xic nayar aquiaach
Teat Cristo! —aj.

29 Quiaj tasaj nej a Pablo:

—Masey laliüc tengwüy masey nequiy,
Teat Dios andiüm ngome ic miün quiaj,
aton nej andiüm meáwan leawa laman-
guiayiw sandeac nganüy cam, aton ma-
yariw mipoch Teat Jesús para majlüyiw at-
nej sajlüy. Pero ngome naoeleranüw naag
galen atnej sajlüy cam —aj.

30 Wüx landoj mapiüng aag ayaj a Pablo,
quiaj witiüt aaga natang nenajiüt maquiiüb
alinop nenajiüt, at a Berenice, at meáwan
montsoton quiaj maquiüjpüw. 31 Condom
tawüw andüyiw ninguiün quiriw man-
deacüw nguineay apmarangüw. Quiaj ten-
deacüw nejeyéjan quiaj, tapiüngüw:

—Aaga naxey quiaj ngo majiür nicuajind
asoet cuane wüx apmandeow, at cuane wüx
macül tiül manchiüc —awüw.

32 Condom Agripa tasaj a Festo:

—Aaga naxey quiaj alndom tsajmbiüm
sitiül nej ngo mapiüng mamb teombas a
César —aj.

27

Teat Pablo tüünd mamb andüy Roma

1 Wüx tapiüngüw sanamban sandüyiün
tiül iüt Italia, samban tiül nadam müx,
quiaj tayacüw a Pablo, at alacas monlüy
tiül manchiüc, teowix nop naxey nenüt
Julio, natang nej ocueaj noic ajlüy soldados
nenüt Augusto. 2 Condom tajtepasan tiül
nop nadam müx naw tiül cambaj Adrami-
tio. Aaga müx quiaj apmamong mbeay acas
cambaj tiül Asia. Quiaj tambasan, saquiüj-
pan mamb teat Aristarco naw tiül cam-
baj Tesalónica tiül Macedonia. 3 Amb ali-
noic nüt, quiaj tatüchasan wüx iüt mbeay
cambaj Sidón. Aaga teat capitán Julio
xeyay najneaj tarang, tüüch mamb a Pablo

matepeay miamigo nej, mambeolüw nej.
4 Condom nawasan quiaj, tateajquiw a vela,
tambasan sandüyiün calüy, tamongasan
milan iüt Chipre najlüy tiül ndec, samban
wüx ombas nonüt, cos xowüy lapac a iünd
imiün noleat, ngondom nangochiün. 5 Wüx
lasamongon tiül mindequiw monaw Cilicia,
at tiül mindequiw monaw Panfilia, quiaj
tajtepasan wüx iüt mbeay cambaj Mira tiül
iüt Licia.

6 Quiaj aaga minatang soldado taxom nop
nadam müx naw Alejandría. Aaga müx
quiaj apmamb andüy Italia. Quiaj tasaj
xicon najtepiün tiül. 7 Ndoj tawasan quiaj,
tambasan teamteáman, tajüyasan xeyay
nüt. Tajlüy ngo natüchiün niüng ajlüy cam-
baj Gnido, cos aliün mapac a iünd imiün
noleat, ngo müüch xicon najüyiün najen.
Áag tasapasan andüy cawac, sasapan milan
iüt Creta. Condom tamongason samban
niüng ajlüy oxing iüt Creta nasoic Salmón.
Sayeyiün tiüt aaga iüt, tandüyasan noleat.
8 Tambasan sasapan mbeaymbeay iüt amb
cawac. Xowüy laél, tajlüy ngo natüchiün
mbeay iüt nasoic Najneaj Puerto. Naw quiaj
ngome miünquiaj ajlüy a cambaj Lasea.

9 Lasaquiyan xeyay nüt, nganüy laliüc
matüch maw napac iünd, apmaquind. Tiül
aaga nüt quiaj naél majüy müx, áag tapaj
nej ocueajiw a Pablo. 10 Tasaj nejiw:

—Teat monxey, sajaw laliüc matüch a
nüt maél majüy müx. Sitiül apmam-
baats, apmamongochiiüts xeyay ngo ma-
jneaj. Ngome áagan a müx maquiiüb amal
nej alndom ndrom ombas, at a icootsa aton
alndom mandeowaats —aj nejiw.

11 Pero aaga minatang soldado tayar leaw
andeacüw nejüyich a müx maquiiüb ne-
neay müx, ingow ayar andeac a Pablo.
12 Cos aton aaga niüng lomboj müx, niüng
saxojtan quiaj, ngome najneaj macül quiaj
a müx wüx apac iünd, áag xeyayiw ne-
jiw tapiüngüw nawan quiaj, natüchiün na-
jtepiün wüx iüt mbeay cambaj Fenice tiül
iüt Creta nacüliün quiaj. Cos aaga niüng
lomboj a müx quiaj andüy ombeay nonüt,
at najneaj macül quiaj wüx apac iünd.

Tangoch nejiw nadam iünd tiül ndec

13 Wüx tawün nine ncherec imiün cawac,
quiaj tapiüngüw najneaj namban. Quiaj
taxainguiw aaga piedra nesap müx. Con-
dom tambasan, sasapan mbeaymbeay iüt
Creta. 14 Naleaing ngome xeyay lasajüy-
iün, quiaj tangoch xicon noic napac xeech
iünd imiün calüy nonüt, atnej leaw alndom
mayac ndiüc oic, Euroclidón minüt nej.
15 Aaga xeech iünd quiaj, tapots mawün
a müx, ngondom nangochiün. Quiaj
tajlüyasánan maquiiüb xicon a iünd. 16 Wüx
tatüchasan milan noic nine iüt najlüy tiül
ndec nenüt Clauda, quiaj taxaingasan a
nine müx rondon wil a nadam müx, masey
taél naxainguiün. 17 Wüx landoj natepichan
tiül nadam müx aaga nine müx, quiaj tat-
sajcüw pinawan otüeng a müx nandand
naag tsapaj las mambeol nej. Condom
tawüniw a vela cos imboloj malox xicon
wüx noic nawaag tiül ndec nasoic Sirte.
Ndoj quiaj tajlüyasánan maquiiüb xicon
mamb a iünd. 18 Naleaing cos wüx rat tiüt
amb alinoic nüt aaga iünd nde asap apac,
teamachach xicon omal yow. Quiaj tapots
mawijchaw tiül ndec amal a müx para
tejyem quiriw. 19 Wüx amb er nüt, quiaj
tawiichasan tiül ndec altigüy leawa netam
tiül nadam müx. 20 Tamong xeyay nüt ngo
majüic nüt, ngo majüic ocas, cos xeyay apac
aaga xeech iünd. Ndójwüx lanapiüngan
lango nawan wüx, sanandeowan.

21 Wüx lamajiür xeyay nüt ngo netiün,
quiaj witiüt a Pablo masaj nejiw, tapiüng:

—Teat monxey, xique tasajas icon sitiül
meyariün sandeac ngo mawaats Creta,
ngo miünaats mamongochiiüts aaga naél
cam, aton ngo ndrom ombas nicuajind.
22 Nganüy sasaj icon nde mermbolan, nde
mamix imeajtsan, cos masey a müx ap-
ndrom ombas, icootsa nejinguind ngome
apmandeowaats. 23 Cos Xeteat Dios leawa
xique sandüüb, tenguial narang minajiüt
nej, tüüch miün niüng sajlüy nop mián-
gel nej tepood. 24 Aaga ángel quiaj, tasaj
xic: “Pablo, nde mbayamear, cos ique
netam memong teombas a César. Lan-
gome apmandeow nejinguind leaw alme-
quiiüb tiül müx; cos almaquiüjpüw ic”, aj
xic a ángel. 25 Xique nganüy sasaj icon
teat monxey, nde mermbolan, ich mapac
imeajtsan, cos xique sayac ximeaats wüx
Teat Dios, sajaw naleaing apmajlüy atnej
lanasoic. 26 Nguineayantanej netam maj-
tochiiüts wüx alngün nine iüt tiül ndec —aj
nejiw a Pablo.

27 Noic ongwiiüts lamatüch ijquiaw

semán sajlüyiün tiül ndec, saleamban tiül
ndec nasoic Adriático, aquiiüb xicon a
xeech iünd. Aleamb pinawan ongwiiüts,
quiaj tapiüngüw ajcüwa monrang najiüt
tiül müx ayajcüw atnej ajüic laliüc
natüchiün iüt. 28 Quiaj tapeaxiw majawüw
nguitow ajal a ndec. Tajawüw atüch
nimiow gajponüy (36) metro. Ndoj
tajüyasan alquiripite. Condom tandüyiw
wüx mapeaxiw alinomb. Quiaj tajawüw
ajiür nimiow ayaíw (27) metro. 29 Quiaj
taloxiw tiüt apiquiw piedra nesap müx
amb wüx owil a müx, apmacüliw ram,
cos imboloj majtochiw wüx piedra. Nejiw
malüy apiüngüw larraw. 30 Condom
ajcüwa monrang najiüt tiül a nadam müx
tandiümüw mecuiürrüw macueatiw a müx.
Quiaj tawüniw tiüt a nine müx mayacüw
tiül ndec, arangűwan atnej ajüic apmaloxiw
tiüt nesap müx amb teombas. 31 Pero teat
Pablo wüx tajaw aag ayaj, quiaj tasaj a
natang soldado, at misoldados nej:

—Sitiül nejiw ayaj apmecuiürrüw, ngo
macüliw tiül müx, icona aton ngondom
meriowan wüx —aj nejiw.

32 Quiaj a soldados tambüw mandojquiw
milas a nine müx, mamb nómban.

33 Condom wüx lajngot chiüjmbaw, quiaj
tasaj nejiw a Pablo metiw, tapiüng:

—Nganüy amb gajpopeic nüt (14) tatow
apacaats aiündaats, ngo metiiüts nicuajind.
34 Nganüy netam meretiün, müüch icon
mejiüran ipacan. Cos nejinguind ngome
apmandeow, ngome apndrom masey nots
miondeats imalan —aw.

35 Wüx landoj mapiüng aag ayaj, quiaj
tayar a pan. Condom tüüch gracias Teat
Dios niüng ajlüyiw. Ndoj cas taquiiw a pan
müet. 36 Quiaj meáwan nejiw tajneaj omea-
jtsüw, tetiw aton. 37 Leaw sajlüyiün tiül
aaga nadam müx quiaj, sajlüyiün ijquiaw
acoic miow ermiow gajponüy (276) nipilan.
38 Wüx landoj üetiw paxiün, quiaj tawijchaw
tiül ndec meáwan trigo, tejyem alquiriw a
müx.

Tsoyot tiüt a nadam müx

39 Wüx larraw, quiaj tajüic a iüt, naleaing
ngo mayajcüw nguiane. Tajawüw aaga iüt
quiaj almajiür noic socol ayac püjchiün.
Quiaj tapiüngüw sitiül alndom matepichaw
quiaj a müx. 40 Quiaj tandojquiw milas
nesap nine müx, tacueatíwan tiül ndec.
Aton tachejtiw aaga las neoeleay remo ne-
leainguiich a müx. Condom tateapiw a
vela najlüy teoxing a nadam müx man-
goch a iünd. Quiaj tajüy a müx aleáingan
andüy tiül aaga socol quiaj. 41 Naleaing
iünd talox xicon andüy wüx noic ox-
ing niüng angochay ndec. Quiaj taj-
toch a müx, nómban tajtsot tiüt teombas.
Quiaj tapots ajmbaj imiün wüx owil, ajm-
baj nej omal yow. 42 Condom tapiüngüw
a soldados mambiyaw meáwan leaw ap-
mambüw tiül manchiüc ngana mecuiür-
rüw, cos ndot apmajchiquiaw tiüt majr-
rocoj. 43 Naleaing aaga minatang ocuea-
jiw soldados ngo müüch nejiw marangüw
cos andiüm mawün wüx a Pablo. Quiaj
tapiüng jane ndoj ombas ajrroc, ich ma-
jchiquiaw tiüt ombas nejiw, majtepiw wüx
iüt. 44 Nganüy jane ngondom ombas ajrroc,
ich mayambüw xiül tengwüy masey quiriw
najmbaj müx leaw axomüw mambüw wüx.
Atquiaj tawasan wüx ngo mandeow nejin-
guind, tümb najtepiün wüx iüt.

28

Teat Pablo alwüx nine iüt tiül ndec nenüt Malta

1 Wüx landoj laűmb najtepiün wüx iüt,
quiaj tanguiayasan aaga nine iüt tiül ndec
quiaj, nenüt Malta. 2 Ajcüwa nipilan
micual iüt moncül quiaj, najneájan ma-
jawüw xicon, tambeolüw xicon xeyay, ta-
jalüw biümb najüetiün cos xowüy laquind,
tenguial ajoet. 3 Condom tamb a Pablo
mayamb nawaag soex mandaab. Wüx
tapeay mayac tiül biümb a soex, quiaj taw
nop ndiüc naw tiül a soex quiaj, cos lar-
raar mayaag. Quiaj matsamb nej owix nej,
rondótan wüx. 4 Ajcüwa nipilan micual iüt
moncül quiaj, wüx tajawüw aaga ndiüc alr-
rondom wüx owix a Pablo, quiaj tendeacüw
nejeyéjan quiaj, tapiüngüw:

—Aaga naxey quiaj naleaing nembiy
nipilan nej. Cos masey laáw wüx, ngo man-
deow tiül ndec, nganüy mbich apmandeow;
cos midiosaats ngondom müüch macül ma-
pac nop nembiy nipilan —awüw.

5 Naleaing Pablo tawiich owix nej andüy
tiül biümb, quiaj tajmiüc a ndiüc andüy
tiül biümb; ndoj nej ngo marang nej

nicuajind. 6 Nejiw tenguial macüliw ca-
jores apmapep nej, tengwüy cajores apma-
jmiüc mandeow. Pero wüx paxiüt macüliw
ngo majüic marang nej nicuajind; quiaj
tambiülüjchiw andeacüw, tapiüngüw Pablo
lamidios nej.
7 Tiül aaga iüt niüng tajtepasan quiaj,
ajlüy quiaj miíüt nop naxey nenüt Publio.
Aaga naxey quiaj nenajiüt nej tiül aaga nine
iüt tiül ndec quiaj. Nej tangoch ximbasan,
at tüüch xicon nguiane naxojtan najneajay
er nüt. 8 Wüx aaga nüt quiaj tiün an-
deow miteat a Publio, tasap mats üüch nej
nerraar, arang nej nequixquix. Quiaj tamb
a Pablo majaw nej, condom tataag orar.
Wüx landoj masaj Teat Dios, tayac owix
wüx ombas aaga niün andeow quiaj, quiaj
tajneaj. 9 Wüx tanguiayaran aag ayaj, quiaj
tapeayiw altigüy moniün andeow monaw
tiül aaga nine iüt quiaj majaw nejiw a Pablo.
Meáwan tajneajiw. 10 Condom ajcüwa nipi-
lan quiaj, tapac omeajtsüw majawüw xicon,
tambeolüw xicon. Ndoj wüx laliüc nawan
quiaj, tüjchiw xicon meáwan leaw netam
xicon najoyiün.

Teat Pablo tapeay Roma

11 Wüx laűmb arej caaw tatow sacüliün
wüx aaga nine iüt tiül ndec, quiaj tawasan
quiaj, samban tiül nop nadam müx naw
tiül cambaj Alejandría, cos aaga müx quiaj
tacűlan quiaj wüx nüt aquind iünd. Aaga
nadam müx quiaj narangüch wüx oxing
ijpüw dios, nop nenüt Cástor alinop nenüt
Pólux. 12 Condom tajtepasan wüx iüt
tiül cambaj Siracusa. Tacülasan quiaj er
nüt. 13 Ndoj nawasan quiaj, tambasan sas-
apan mbeaymbeay iüt, nómban samban
tatüchasan cambaj Regio. Amb alinoic nüt
tawasan quiaj, cos lamawün ncherec imiün
cawac. Quiaj tatüchasan cambaj Puteoli
wüx amb ic nüt. 14 Quiaj taxomasanüw
acas monyar andeac Teat Jesús, tasajüw
xicon nacüliün quiaj noic semán naquiüj-
panüw. Condom nawasan quiaj, tambasan
natüchiün tiül cambaj Roma, samban wüx
iüt. 15 Ajcüwa monyar andeac Teat Jesús
monaw Roma lamanguiayiw xicona saliü-
can, quiaj tambüw mangochiw xicon tiül
cambaj Foro de Apio, altiül tangochiw xi-
con tiül cambaj Tres Tabernas. Wüx Pablo
tajaw nejiw, quiaj tapac omeaats xeyay,
tüüch gracias Teat Dios. 16 Wüx tapeayasan
Roma, quiaj aaga minatang soldado tayac
teowixaw monajiüt meáwan monamb tiül
manchiüc. Naleaing Pablo tüjchiw macül
pálwüx anopűyan, tajiür nej nop soldado.

Teat Pablo tandeac Mipoch Teat Dios tiül Roma

17 Laűmb er nüt tatow sapeayiün Roma,
quiaj tapiüng a Pablo majpajüw miün mon-
tangtang tiül nipilan judío leaw aliw quiaj.
Condom wüx laímb mapeayiw niüng ajlüy
nej, quiaj tasaj nejiw, tapiüng:
—Teat monxey micual xeíüt, masey
xique ngo narang nicuajind ngo majneaj
wüx ombasüw micual miiütaats, at
ngo napiüng ngo majneaj marangüch
meáwan leaw tarangüw mixejchiiüts,
nganüy micual miiütaats tasapüw xic
tiül Jerusalén, mayacüw xic teowixaw
monajiüt monaw ningüy Roma namb
tiül manchiüc. 18 Nejiw monajiüt wüx
laűmb manguiayiw nguineay sarang, quiaj
tandiümüw matsambijchaw xic, cos ngo
maxomüw wüx ximbas nicuajind nisoet
para nandeow. 19 Pero nejiw micual
miiütaats ngo mandiümüw majawüw
tsajmbiün. Pares tapiüngas netam niün
ningüy teombas a César majaraw wüx
sasoet. Naleaing, xique ngo niün nayac
asoet micual xeíüt. 20 Nganüy tapajas
icon mewiünan mejawan xic, nasaj icon
neol tayacüw sasoet micual miiütaats.
Nganüy xique tatsaagaranas naag a galen
cam, cos sayac wüx ximeaats nacül leaw
lamapiüng tiül Mipoch Teat Dios aliüc miün
apmajlüy, atnej meáwan icootsa micual
Israel teamacüliiüts —aw a Pablo.
21 Nejiw quiaj tapiüngüw:
—Xicona ngo nanguiayiün nicuajind,
ngo mapeay alngün nawiig imiün Judea
mapiüng wüx ique, aton ngo miün
alngün micual miiütaats masajüw xicon
mandeacüw sitiül ique ngo majneaj
temerang. 22 Naleaing nganüy sandiüman
nanguiayiün mesaj xicon nguineay indeac.
Cos xicona lananguiayiün nguiajantanej
anderac ngo majneaj wüx ombasüw leaw
monquiajchay wüx aaga poch quiaj —ajüw
nej.
23 Condom tayacüw alinoic nüt miünüw.
Wüx tatüch aaga nüt, quiaj tapeayiw niüng
acül nej xeyay nipilan. Nej tamelich
masaj nejiw wüx Mipoch Teat Dios leaw

taquiaach Teat Jesús, tamelich andeac ümb arraw, ndot laquinüt. At tasaj nejiw nguineay alndom majlüyiw tiül micambaj Teat Dios. Nej tüüch nejiw majawüw nguineay lamapiüng wüx Teat Jesús tiül Mipoch Teat Dios leaw tarang Moisés at leaw tarangüw mondeac andeac Teat Dios. [24] Altiül tajawüw naleaing, aton tayariw leaw tandeac a Pablo; nganüy altiül ngo mayariw. [25] Cos ngo mandeacüw nóiquian, altiül tapiüng naleaing, altiül tapiüng ngo maleaing; quiaj tandiümüw majtsoriw. Wűxan nganaw majtsoriw, quiaj tasaj nejiw a Pablo:

—Naleaing lamapiüng tiül Mipoch Teat Dios tarang teat Isaías aaga nendeac andeac Teat Dios, wüx tüüch nej poch a Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios mandeac masaj mixejchiiüts. Tapiüng:

[26] Quiür isajüw a cambaj quiaj:
Masey apmenguiayiün naag ilajcan,
ngome apmejawan cuane amb apiüng.
Masey apmejawan naag iniüjcan, naleaing
ngome apmejawan cuane.
[27] Cos ajcüwa nipilan quiaj nadam omeajtsüw,
nelajcüw, pares ngo manguiayiw,
amontsotsüw oniüjcüw,
gana maxomüw majawüw;
cos ngo mandiümüw majawüw cuane amb
apiüng,
ngo müjchiw olajcüw manguiayiw,
at ngo mayacüw wüx omeajtsüw leaw anguiayiw,
cos ngo mandiümüw leaam omeajtsüw wüx
aaga ngo majneaj teamarangüw,
ndoj marangüw najneaj.
Pares xique ngondom nawün asoetiw nejiw, irajüw, aj nej a Isaías.

[28] Nganüy inguiayiün, cos ngo mendiüman meyariün aag ayaj, pares Teat Dios lamüüch mamb masoiquiw nipilan ngome judíos alndom maw asoetiw nejiw. Nejiw mbich apmanguiayiw —aj nejiw a Pablo.

[29] Wüx landoj masaj nejiw aag ayaj a Pablo, quiaj tajtsoriw, tapots asajayej wüx aag leaw tanguiayiw quiaj.

[30] Pablo tacül quiaj palanüy iüm neat tiül nop iüm angüy, xeyay tapac omeaats majaw meáwan leaw tambüw quiaj majawüw nej. [31] Nej tasaj nejiw nguineay alndom majlüyiw tiül micambaj Teat Dios, at taquiaach nejiw wüx Teat Jesucristo, ngo mimbol manguiay jangantanej, nejinguind ngo mapal nej.

Poch tarang wüx nawiig San Pablo müüch mondüüb Teat Cristo monlüy tiül cambaj Roma ROMANOS

Pablo atepeay mondüüb Teat Cristo tiül Roma

1 Xique nenütiüs Pablo nerangas minajiüt
Teat Jesucristo. Teat Dios tayac xic narang
miapóstol nej, namb nasaj meáwan nipi-
lan wüx aaga najneaj nanderac nguineay
alndom mawüw wüx asoetiw nejiw.
2 Aaga najneaj nanderac quiaj, aag ayaj
tanomb Teat Dios lamapiüng apmajlüy,
lamarangüw wüx nawiig ajcüw mondeac
andeac nej. 3 Aaga leawa lamapiüng Teat
Dios quiaj, aag ayaj apiüng wüx Miteati-
iüts Teat Cristo, micual nej. Teat Cristo
tajlüy nipilan nej, micual micualüw David.
4 Tajüic naleaing Micual Teat Dios nej cos
alndom marang cuajantanej, y cos Nangaj
Espíritu ocueaj Teat Dios tapacüüch nej
imiün tiül mondeow. 5 Nej lamambeol xic
xeyay, lamüüch xic narang nop miapóstol
nej namb nasaj nipilan tiül meáwan cambaj
wüx iüt mayariw nej andeac, mandiümüw
nej. 6 Icona aton ijlüyiün tiül ajcüwa nip-
ilan quiaj, cos Teat Dios lamayamb icon
müüch icon mejlüyiün tiül minipilan Teat
Jesucristo.
7 Xique sarang aaga nawiig cam nüüch
icon leawa iliün tiül cambaj Roma, cos
Teat Dios ajiür icon lasta, aag tayamb icon
mejlüyiün micual nej. Miteatiiüts Dios y
Teat Jesucristo mambeol icon, müüch icon
monajneaj tiül imeajtsan.

Pablo andiüm mamb tiül cambaj Roma

8 Xique süüch gracias Miteatiiüts Dios
wüx minüt Teat Cristo por meáwan
icona, cos tiül meáwan cambaj andeacüw
nguineay icona ngo mechiwean imeajtsan
wüx Teat Dios. 9 Teat Dios ajaw xique
ngo nacueat natün ocueaj nej mambeol
icon. Xique xeyay apac ximeaats narang
minajiüt nej; cos xenajiüt, aag ayaj nasaj
nipilan nguineay lamarang Teat Cristo.
10 Xique ngo nacueat natün ocueaj Teat
Dios malüy alndom namb najaw icon, sitiül
nej andiüm. 11 Sandiüm namb najaw icon
nasaj icon wüx noic mimonajneaj Teat Dios,
leaw Nangaj Miespíritu nej alndom müüch
icon, mapac imeajtsan wüx nej. 12 Aag ayaj
sasaj icon cos sandiüm membeolayoots
mayacaats omeajtsaats wüx Teat Dios.
13 Xecojow xechijquiaw, sandiüm men-
guiayiün nguineay xique xeyay sandiüm
namb najaw icon, nambeol icon wüx
Mipoch Teat Dios, atnej sarang tiül pálwüx
nipilan tiül meáwan cambaj. Pero ajlüy
cuane mepal xic ngondom namb. 14 Xique
netam nasaj meáwan nipilan nguineay
apiüng Teat Dios, masey nipilan griego,
masey pálwüx nipilan, masey nipilan
mondüy nawiig, masey nipilan ngo majaw
xeyay. 15 Xique sayaag atnej lango naíüc
wüx sandiüm namb nasaj icon aton monlüy
tiül Roma, wüx aaga najneaj nanderac
nguineay alndom maw asoeteran.

Aaga najneaj nanderac alndom mawün wüx nipilan

16 Aaga najneajay nanderac leawa
lamapiüng Teat Cristo, ngo naxing nandeac
wüx, cos aag ayaj alndom mawün wüx asoet
meáwan nipilan leaw apmayar, ombas
nejiw a nipilan judío, condom aldemas
nipilan ngome judío. 17 Tiül aaga leawa
lamapiüng Teat Cristo quiaj, ajawaats
nguineay nej alndom mawün asoetiiüts,
majlüyiiüts ocueaj nej: aag ayaj sitiül
mapiüngaats tiül omeajtsaats aag ayaj
naleaing, ngo machiweaats omeajtsaats.
Cos apiüng tiül Mipoch Teat Dios: “Sitiül
aljane naleaing neyar andeac Teat Dios,
aag ayaj apmapac”, aw.

Leaw ngo majneaj arangüw nipilan

18 Ajawaats nguineay Teat Dios imiün
tiül cielo, apmajcüy majaw meáwan nip-
ilan leaw ngo mayar nej andeac, leaw
nerang ngo majneaj. Nejíw ngo mayariw
leawa naleaing, cos andiümüw marangüw
ngo majneaj. 19 Leaw alndom majaraw
wüx Teat Dios, nejiw ajawüw. Cos Teat
Dios lamüüch nejiw majawüw aag ayaj.
20 Cos nde wüx Teat Dios tarang a iüt
cam, quiaj tajüic naleaing nej almajlüy,
at alndom marang cuajantanej meáwan
nüt masey nej ngo maxoram majaraw.
Cos wüx meáwan leawa Teat Dios lama-
rang, nipilan alndom majawüw nej alma-
jlüy. Quiaj nejinguind ngo majiür cuane
apmewüyay wüx. 21 Masey ajcüwa nipilan
quiaj ajawüw naleaing Teat Dios almajlüy,
nejiw ngo mapiüngüw najneaj tarang, at

ngo müjchiw gracias Teat Dios. Ingow
ayambüw Teat Dios, nejiw alomboochayej,
ayambüw leaw ngo metam. Quiaj nómban
ngondom mayacüw omeajtsüw wüx leaw
najneaj. 22 Nejiw apiüngüw ajiürüw xeyay
fis, pero naleaing nejiw xeyay nechachiw.
23 Cos ingow müjchiw omeajtsüw Teat Dios
leaw almapac, mapiüngüw najneajay ajlüy,
nejiw üjchiw omeajtsüw leawa narangüch
dios ngome almapac; ajlüyiw atnej nipilan.
At üjchiw omeajtsüw narangüch dios, aag
atnej quiec, atnej nimal nejiür piquiw oleaj,
atnej nimal nesatatüy tiüt ajüy.
24 Áag tacueat nejiw Teat Dios marangüw
meáwan ngo majneaj leaw nejiw
andiümüw marangüw; altiül nejíwan
quiaj itsojow micuerpojüw nejiw. 25 Nejiw
arangüw aag ayaj cos tangowüjchiw
meáwan aaga naleaing leaw apiüng Teat
Dios; tandüjpiw leaw ngo maleaing. Nejiw
ingow üjchiw omeajtsüw Teat Dios nerang
meáwan leaw almajlüy, tüjchiw omeajtsüw
meáwan cuajantanej leaw Teat Dios tarang.
Néjan quiaj Teat Dios netam masoic
najneajay arang, aton müjchiiüts gracias
meáwan nüt. Amén, aag ayaj naleaing.
26 Por aag ayaj Teat Dios tacueat nejiw
marangüw xeyay monxing majaw nipilan.
Montaj y monüx lango mind anojow, cos
andiümüw majiürüw najtaj. 27 At monxey y
monench lango mind aquiüjpüw najtaj, cos
andiümüw majiürüw naxey. Aag ayaj xeyay
monxing wüx nop naxey majiür naxey. Cos
arangüw atquiaj, áag taxom nejiw cuajan-
tanej monandeow. Aaga ngo majneaj tea-
mamongochiw quiaj, aag ayaj netam nejiw
cos xeyay ngo majneaj arangüw quiaj.
28 Nejiw cos ngo mandiümüw mayam-
büw Teat Dios mapiüngüw netam nejiw,
quiaj Teat Dios tüüch nejiw marangüw aaga
ngo majneaj amb wüx omeajtsüw quiaj,
marangüw leaw ngo metam marangüch.
29 Nejiw xeyay arangüw cuajantanej ngo
majneaj, monxey ajiürüw pálwüx najtaj,
montaj ajiürüw pálwüx naxey. At monxey
ajiürüw naxey, montaj ajiürüw najtaj. Al-
tiül nerrejchiw, napatüw, ngo mind ma-
jawüw majiür cuajantanej alinop, ambiyaw
nipilan. Ayambyambüw moncüy, newai-
jchaw; andeacüw ngo majneaj wüx om-
bas alinop. 30 Nejeyéjan quiaj andeacndea-
cayej wüx ombasüw, apaijchaw; ajcüyiw
majawüw Teat Dios, ngo majiürüw lasta
alinop, nelomboochayej, nerangrangayej.
Ayambüw nguineay marangüw alngün ngo
majneaj leaw ngo majlüy tanomb; at ngo
mayariw andeac miteatiw, mimümüw ne-
jiw, 31 nechachiw, ngo majawüw cuane
najneaj, ngo marangüw leaw apiüngüw
apmarangüw. Ngo mandiümüw nejin-
guind, ngo mawüniw wüx omeajtsüw leaw
arang alinop, ngo majiürüw lasta nejin-
guind. 32 Nejiw ajawüw naleaing Teat Dios
lamapiüng netam mandeow meáwan leaw
nerang atquiaj; ngome áagan arangüw aaga
ngo majneaj quiaj, aton apac omeajtsüw
wüx alinop apmarang atnej arangüw nejiw.

2

Teat Dios ajaw wüx asoeteran

1 Nganüy sanasaj ic, ngo mejiür cuane
apmewüyay wüx, ¿pues jane ic meyac asoet
alinop? Cos wüx iyac asoet alinop iquiáyan
quiaj iyacüy isoet, cos atanej temerang
aton. 2 Icootsa ajawaats naleaing Teat Dios
ajaw monrang ngo majneaj; apmüüch ma-
mongochiw ngo majneaj atow nej arangüw.
3 Nganüy ique neryac asoet alinop, ique
atanej temerang. ¿Nguineay ipiünga, Teat
Dios langome apmüüch ic memongoch
ngo majneaja, ipiüng apmeriow wüxe?
4 ¿Ngwüy, ique ipiüng ngo metam ic mimon-
ajneaj neje, iyaag Teat Dios apmaíüc wüx
leaw irang, ngome apmajcüye? Neol ngo
mejaw sitiül nej teamaíüc wüx meáwan,
aag ayaj cos andiüm majaw meyaag xeyay
ngo majneaj temerang, mecueat. 5 Nganüy
cos nadam imeaats, ngo meyaag ngo ma-
jneaj teamerang. Atquiaj ique tenguial
meaach majcüy Teat Dios, ndoj alinoic nüt
nej apmajüiquich cuane ngo majneaj ne-
tam memongoch wüx nüt apchetem majaw
wüx asoeteran. 6 Quiaj apmüüch anopnop
atow nej tarang. 7 Wüx aaga nüt quiaj,
Teat Dios apmüüch mapac meáwan nüt tiül
cielo leaw tanaámb arang najneaj, majlüy
najneajay mapac meáwan nüt. 8 Nganüy
leaw nelombojchay, leaw ngo mandiüm
mayariw andeac Teat Dios, leaw monrang
ngo majneaj; ajcüw ayaj Teat Dios ajcüy
majaw. 9 Meáwan nipilan monrang ngo
majneaj apmamongochiw xeyay necoy, ap-
mamix omeajtsüw. Meáwan aag ayaj
nipilan judío ombas apmüjndiw mamon-
gochiw, andűüban a nipilan ngome judío.
10 Nganüy meáwan monrang najneaj, Teat

Dios apmüüch majlüyiw najneaj, apmasoiquiw najneaj arangüw, apmüüch nejiw majneaj omeajtsüw. Meáwan aag ayaj Teat Dios ombas apmüüch ajcüwa nipilan judío, ndoj andűüban apmüüch a nipilan ngome judío aton.

11 Atquiaj arang Teat Dios atotow, cos ngo mapiüng wüx jane nembeat jane ngo membeat. 12 Meáwan leaw nerang ngo majneaj wüx nganaw majlüy aaga poch tüünd Moisés; pues wüx Teat Dios apmayac nej asoet, ngome apmasaj nej wüx aaga poch tüünd Moisés. Pero leaw nerang ngo majneaj masey lamanguiay aaga poch tüünd Moisés, Teat Dios apmayac nej asoet atnej apiüng aaga poch tüünd Moisés. 13 Cos Teat Dios ngo mawün asoet jane nenguiáyan cuane apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. Nej awün asoet leaw nerang palan aaga poch. 14 Jane ngome nipilan judío ngo majiür aaga poch tüünd Moisés. Naleaing wüx arangüw nejeyéjan quiaj atnej apiüng tiül aaga poch, aag ayaj nembeat poch ocueajiw nejiw, masey ngo majiürüw aaga poch tüünd Moisés. 15 Cos wüx arangüw najneaj atnej apiüng, quiaj ajüic meáwan aaga poch quiaj ajlüy wüx omeajtsüw. Ayajcüw tiül omeajtsüw nejiw aaga nembeat poch quiaj, cos nguiaj leaaw omeajtsüw sitiül najneaj arangüw tengwüy ayajcüw ngo majneaj arangüw. 16 Atquiaj apmajlüy aaga nüt quiaj wüx Teat Dios apmüüch Teat Jesucristo majaw wüx asoetiw nejiw leawa tarangüw axotayéjan. Cos Teat Cristo apmajaw wüx asoeteran atnej tüüch xic nasaj icon.

Nipilan judío y aaga ley ocueaj Moisés

17 Nganüy sanasaj ic jangantanej naw tiül nipilan judío, ique ipiüng judío ic. At ipiüng irang atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. Irangrangüy wüx cos ipiüng ijaw jane nej Teat Dios. 18 Ijaw cuane andiüm Teat Dios merang, at ijaw cuane najneaj, cos tequiaacharan wüx a poch tüünd Moisés. 19 Ipiüng alndom metiib mitiiüd nop somb; ipiüng alndom meaach majlüy tiül ran nop leaw ajlüy tiül pojniün. 20 Ipiüng alndom mequiaach jane ngo majaw nicuajind; at alndom mequiaach monguich, cos ijaw cuane apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. Ipiüng aag ayaj üüch ic merndüy mexom imeaats wüx cuane naleaing. 21 Sitiül ique iquiaach alinop, ¿neol ngo merquiajchay iquiáyan quiaja? Ique iquiaach nipilan ngo maneed, nganüy a ique tenguial erneed. 22 Ique ipiüng ngondom nop naxey majiür minajtaj nej, at nop najtaj ngondom majiür minaxey nej. ¿Jow a ique neol teranga? At ipiüng ngo mind mejaw narangüch dios. ¿Jow a ique neol teneed aaga nembeat najlüy tiül nangaj iüm ocueaj ajcüwa dioses quiaja? 23 Irangrangüy, cos ipiüng ijiür aaga poch tüünd Moisés. ¿Neol ngo mejaw, tenguial meaach majcüy Teat Dios wüx irang leaw apiüng Moisés ngondom marangüch? 24 Naleaing tarangüch tiül Mipoch Teat Dios, apiüng: "Nipilan leaw ngome judío andeacüw ngo majneaj wüx ombas Teat Dios cos icona ngo majneaj irangan", aw.

25 Naleaing aaga circuncisión irangan, aag ayaj nembeat sitiül iyac wüx imeaats leaw apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. Pero sitiül ngo merang atnej, aaga circuncisión quiaj ngo membeat nicuajind, atanej ngo mejiür masey ijiür. 26 Sitiül pálwüx nipilan ngome judío leaw ngo majlüy circuncidado ayac wüx omeaats atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés, Teat Dios apmajaw nej atanej majlüy circuncidado, masey ngo majlüy. 27 Masey aljane ngo majlüy circuncidado, sitiül nej arang atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés, nej alndom mayac isoet, cos ique irang ngo majneaj, masey ijiür meáwan aaga poch tüünd Moisés narangüch wüx nawiig, masey ijlüy circuncidado aton. 28 Cos nop ngo majlüy merrey judío nej masey naw tiül nipilan judío, cos aaga circuncisión arangüch wüx cuerpo ngome nembeat sitiül nej ngo mayac wüx omeaats Mipoch Teat Dios. 29 Pues nop merrey judío, aag ayaj nop neyac wüx omeaats marang leaw apiüng tiül Mipoch Teat Dios. Aton aaga circuncisión quiaj apiüng wüx leawa Nangaj Espíritu arang sitiül nop apmayac wüx omeaats marang najneaj atnej andiüm Teat Dios. Aag ayaj Teat Dios apiüng najneaj arang, masey nipilan ngo mapiüngüw najneaj arang.

3

1 ¿Cuane axomüw wüx nipilan sitiül judío nejiw; aton cuane axomüw wüx sitiül ajlüyiw circuncidado? 2 Pues xeyay axomüw wüx, cos Teat Dios ombas tüüch nejiw majiürüw Mipoch nej. 3 Naleaing ngome meáwan nipilan tiül Israel tarangüw atnej

apiüng Teat Dios. Nganüy cuane ipiüngan, ¿ndot ngo marangüw meáwan aag ayaj, Teat Dios langome apmarang leaw lamapiüng apmaranga? [4] Ngwüy, Teat Dios apmarang leaw lamapiüng, cos nej ngo mawaiich, masey meáwan nipilan awaijchaw. Aag ayaj apiüng tiül Mipoch nej, cos apiüng:

Apmajaraw naleaing meáwan leaw indeac.
Wüx apmajaraw wüx isoet, apmapiüngüw
ique ngo mejiür nicuajind nisoet,
aw.

[5] Sitiül wüx arangaats ngo majneaj, quiaj ajüiquichaats Teat Dios arang más najneaj, ¿cuane apmapiüngaats wüx aag ayaja? ¿Apmapiüngaatsa Teat Dios ngo majneaj arang sitiül apmüüch icoots mamongochiiüts ngo majneaja por aaga ngo majneaj arangaats? (Sandeac atquiaj cos nipilan atquiaj apiüngüw.) [6] ¡Ngwüy, Teat Dios nómban ngondom marang ngo majneaj! Cos sitiül Teat Dios ngo majneaj arang, ¿nguineay apmajaw wüx asoet nipilan?

[7] Nganüy sitiül xique sawaiich, quiaj sajüiquich Teat Dios nómban ngo mawaiich; ¿neol apmanderac wüx ximbas at xic nop nejiür nisoete? [8] Sitiül atquiaj ajlüy, ¿neol ngo marangaats ngo majneaj para majlüy más najneaja? Cos atquiaj andeacüw acas nipilan apiüngüw xicona atquiaj saquiajchiün. Aag ayaj apiüngűwan cos andeacüw ngo majneaj wüx ximbasan. Ajcüwa nipilan quiaj apmamongochiw xeyay ngo majneaj cos áag netam nejiw.

Meáwan icootsa ajiüraats nisoet

[9] Nganüy cuane ipiüngan, ¿jowa icootsa nipilan judío, más najneaj majaw icoots Teat Diosa, ngo mat icoots meáwan pálwüx nipilana? Aag ayaj ngo maleaing, cos lanapiüng meáwan nipilan arangüw ngo majneaj, masey judíos, masey nipilan ngome judío. [10] Atcüy apiüng tiül Mipoch Teat Dios:

Ngo majlüy nejinguind nerang palan na-
jneaj, ngome nop;
[11] nejinguind ngo mandiüm majaw leaw
andiüm Teat Dios,
nejinguind ngo mayamb nej.
[12] Meáwan nipilan lambiüjlajow wüx
arangüw ngo majneaj;
nómban lamandüjpiw aaga ngo majneaj
tiüud.
Ngo majlüy nejinguind marang najneaj,
ngome nop.
[13] Xeyay ngo majneaj poch aw teombeayiw
nejiw,
atnej najmboc naw tiül niüng amiüraad
mondeow.
Oniweaw nejiw ayac nejiw wüx mewai-
jchaw.
Apal ombeayiw nejiw ajlüy atnej micüy
napat ndiüc;
[14] apaijchaw, ngo mandeacüw najneaj poch.
[15] Najénan acuiürrüw mambiyaw alinop.
[16] Nguiajantanej mambüw androjchiw
ombas cuajantanej, üjchiw mamix
omeaatsaran.
[17] Nómban ngondom mayajcüw monajneaj.
[18] Ngo mapiüngüw wüx mimboloj
mandüyiw Teat Dios.

[19] Icootsa ajawaats meáwan leaw apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés, aag ayaj nembeat ocueajiw ajcüwa nipilan leaw ajiürüw aaga poch quiaj. Aaga poch quiaj ajüiquich nguineay meáwan nipilan arangüw ngo majneaj. Aaga poch apal ombeayaran, quiaj nejinguind ngondom mapiüng Teat Dios ngondom mayac nej asoet. [20] At nejinguind ngondom mapiüng apmaw asoet nej, cos arang atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. Cos aaga mipoch Moisés quiaj, üüch icoots majawaats cuane nisoet ajiüraats.

Néjan Teat Dios alndom mawün icoots wüx

[21] Nganüy Teat Dios lamüüch icoots majawaats nguineay alndom mawün asoetiiüts. Aaga poch tüünd Moisés ngo mambeol nicuajind, masey naleaing tandeac wüx. At mondeac andeac Teat Dios tapiüngüw wüx aag ayaj. [22] Nganüy ajawaats Teat Dios awün asoet meáwan nipilan monyar andeac Teat Jesucristo. Atquiaj arang Teat Dios wüx meáwan nipilan leaw apmüüch nej omeaats nej, masey judíos, masey jangantanej nipilan. [23] Cos meáwan nipilan arangüw nisoet, nejinguind ngondom matüch mimonajneaj Teat Dios maw asoet nej. [24] Pero Teat Dios alndom mawün asoetiiüts, ngo metam mangüyiiüts nicuajind, cos Teat Cristo tandeow mawün icoots wüx asoetiiüts. [25] Teat Dios tayac Teat Cristo mandeow ingow andeowaats maw asoetiiüts sitiül apmüjchiiüts omeajtsaats. Atquiaj tarang Teat Dios majüiquich naleaing nej najneaj arang; taíüc wüx

meáwan nisoet tajiüraats. [26] Nganüy nej
ajüiquich tanaámb najneaj arang cos awün
asoet meáwan nipilan leaw üüch omeaats
Teat Jesús.
[27] Pares ngondom merangrangayoots, cos
ngome ajcan lamarangaats atnej apiüng
tiül a poch tüünd Moisés apmaw asoetiiüts;
asoetiiüts aw wüx ayariiüts mipoch Teat
Cristo. [28] Quiaj ajawaats Teat Dios lamawün
asoetiiüts cos ayariiüts mipoch Teat Cristo,
ngome aag arangaats atnej apiüng tiül a
poch tüünd Moisés.
[29] ¿Jow Teat Dios, áagan Midiosan nipilan
judío neje? ¿Ngwüye, ngome Midiosüw
pálwüx nipilan atona? Pues naleaing, nej
Midios pálwüx nipilan aton. [30] Cos Teat Dios
nop nej, alndom mawün asoet meáwan
nipilan leaw ayar nej andeac, masey ajlüy
circuncidado, masey ngo majlüy. [31] ¿Jow
nganüy, cuane apmapiüngaatsa? ¿Alndom
mapiüngaatsa aaga poch tüünd Moisés
lango metama, cos lamayariiüts andeac
Teat Cristo? ¡Ngwüy ngondom mapiün-
gaats atquiaj! Cos wüx ayariiüts andeac
Teat Cristo, arangaats atnej apiüng tiül
aaga poch tüünd Moisés. Quiaj ajüic aaga
poch leaw Moisés tüünd naleaing aliün
metam.

4

Nguineay Abraham taw wüx asoet

[1] ¿Jow nganüy nguineay apmapiüngaats
wüx mixejchiiüts Abrahama, nguineay taw
asoet neje? [2] Cos sitiül Abraham taw
asoet nej ajcan arang najneaj, nej alndom
merangrangüy wüx, pero naleaing ngome
arangrangüy majaw nej Teat Dios. [3] ¿Neol
cuane apiüng tiül Mipoch Teat Dios wüx
aag ayaja? Apiüng: "Abraham tayar andeac
Teat Dios, pares taw asoet nej", aw. [4] Cos
sitiül aljane marang najiüt apmangüyeran
minajiüt nej, naleaing aag ayaj ngome űün-
dan, aag ayaj ombeat arang najiüt. [5] Pero
wüx aljane apmüüch omeaats Teat Dios,
mapiüng Teat Dios alndom mawün wüx
nisoet jangantanej leaw apmayar nej an-
deac; quiaj Teat Dios apmawün nej asoet
cos ayar nej andeac, masey nej ngome
aleaic marang para alndom maw wüx.
[6] Aaga Rey David tandeac wüx aag ayaj aton,
cos tapiüng najneajay ajlüy leaw Teat Dios
apmawün asoetiw nejiw masey ngondom
marangüw nicuajind. [7] Rey David tapiüng:
Najneajay apac omeaats leaw Teat Dios
lamawün nej asoet, nómban lango
majüic asoet nej.
[8] Najneajay apac omeaats leaw Teat Dios
lamasaj nej lango majiür nicuajind
nisoet, aw.
[9] ¿Jow nganüy cuane apmapiüngaats
wüx aag ayaja? ¿Apmapiüngaatsa aaga
najneajay quiaj, tasoiquiw áagan nipilan
judío monlüy circuncidado? ¿Ngwüy aag
ayaj aton tasoiquiw ajcüwa nipilan ngome
judío leaw ngo majlüyiw circuncidado?
Lanapiüng Teat Abraham tawün nej asoet
nej Teat Dios cos tayar nej andeac. [10] ¿Ngüt
tajwan asoet nej? ¿Tajwan asoet nej
wüx landoj ajlüy circuncidado, ngwüy
wüx nganawa? Pues nej tajwan asoet
nej wüx nganaw majlüy circuncidado.
[11] Abraham tayar andeac Teat Dios, ndoj
quiaj tajlüy circuncidado. Aag ayaj tajlüy
para majüiquich naleaing lamayar andeac
Teat Dios. Cos Teat Dios lamawün nej
asoet wüx nganaw majlüy circuncidado,
quiaj a Abraham tiün marang atnej
nateataran ocueajiw meáwan monyar
andeac Teat Dios, ajcüw leawa Teat Dios
lamawün asoetiw masey ngo majlüyiw
circuncidado. [12] Aton Abraham arang
atnej nateataran ocueajiw meáwan nipilan
monlüy circuncidado, para nejiw aton
alndom mayariw andeac Teat Dios atnej nej
tayar wüx nganaw majlüy circuncidado.

Teat Dios apmarang leawa lamapiüng sitiül mayariiüts andeac nej

[13] Cos Teat Dios ngome tasaj a Abraham
apmüjndiw mayariw micual nej meáwan
iüt leaw almajlüy, ajcan andüjpiw aaga
poch tüünd Moisés. ¡Ngwüy! Aag ayaj
cos ayacüw omeajtsüw wüx Mipoch Teat
Dios marangüw leaw apiüng. [14] Cos sitiül
ajcűwan a nipilan monrang leaw apiüng
tiül a poch tüünd Moisés apmüjndiw leaw
lamapiüng Teat Dios, quiaj lango metam
mayariiüts andeac Teat Cristo. At leaw Teat
Dios lamasaj Abraham apmüüch, lango
membeat aton. [15] Meáwan nipilan leaw ngo
marang atnej apiüng tiül mipoch Moisés
üüch majcüy Teat Dios. Nganüy sitiül ngo
majlüy aaga mipoch Moisés quiaj, nejin-
guind ngondom majiür asoet wüx aag ayaj.
[16] Leawa Teat Dios lamapiüng apmüüch
quiaj, aag ayaj apmüüch jane neyar nej

andeac, apmüüch űüchan. Teat Dios apmüüch meáwan micual Abraham. Aag ayaj
ngome ajcűwan judíos mondüüb mipoch
Moisés, aton apmüjndiw meáwan nipilan
ngome judío leaw lamayariw andeac Teat
Dios atnej Abraham tayar, cos nej miteati-
iüts. 17 Aag ayaj apiüng wüx aton tiül
Mipoch Teat Dios, cos apiüng: "Lanayac
ic merang miteatiw xeyay palpálwüx nip-
ilan", aw. Aaga leaw apiüng quiaj, nembeat
majaw Teat Dios, aaga Dios leaw alndom
mapacüüch alinomb mondeow. Aton nej
alndom müüch majlüy cuajantanej masey
nganaw majlüy. Aaga Teat Dios quiaj, Abra-
ham tayar nej andeac.

18 Abraham tayar leaw lamapiüng Teat
Dios wüx tapiüng apmajiürüw xeyay
micualüw nejiw, masey langondom ma-
jiürüw. Nej tayar wüx tasoic: "Apmejiüran
xeyay micualan", ajow. 19 Abraham ngome
tachiw omeaats wüx Teat Dios masey
langondom majiürüw micualüw nejiw, cos
tayaag nej latang laliüc mandeow, cos laliüc
majiür coic miow (100) mineat nej. Aton
Sara mintaj nej ngondom majiür micual
nej. 20 Abraham ngo machiw omeaats
mapiüng ngo maleaing leaw lamapiüng
Teat Dios. Nej tüüch gracias Teat Dios,
tapac omeaats. 21 Nómban tapiüng naleaing
Teat Dios alndom marang meáwan leaw
lamapiüng apmarang. 22 Cos Abraham
tapiüng naleaing apmajlüy meáwan leaw
lamasoic, áag Teat Dios tawün nej asoet.

23 Ngome néjan quiaj apiüng tiül Mipoch
Teat Dios taw asoet nej, 24 Aton aag ayaj
apiüng wüx icootsa leaw lamayariiüts an-
deac Teat Dios, áag tapacüüch alinomb
Miteatiiüts Jesús. 25 Cos Teat Jesús tay-
acüch teowixaw nipilan mandeow ingow
andeowaats, condom tapacüüch nej Teat
Dios alinomb para majlüyiiüts atnej nóm-
ban ngome aag arangaats nisoet.

5

Nganüy ajaw icoots Teat Dios atnej ngo majiüraats nisoet

1 Nganüy lango majiüraats nisoet ma-
jaw icoots Teat Dios; lamawün asoetiiüts
cos ayariiüts andeac nej, aton cos aya-
caats omeajtsaats wüx Teat Cristo. Najnea-
jay ajlüyiiüts lango majcüy majaw icoots,
cos aquiüjpaats Teat Dios. 2 At icootsa
ajawaats lamaxomaats xeyay monajneaj
wüx nej cos tanaámb ayariiüts andeac nej,
ngo macueatiiüts. Xeyay apac omeajt-
saats cos ajawaats apmajlüyiiüts najneaj
maquiüjpaats Teat Dios. 3 Ngome áagan
ayaj, apac omeajtsaats aton masey amon-
gochiiüts naél. Cos wüx amongochiiüts
naél, ambeol icoots xeyay maiücaats wüx
cuajantanej. 4 Sitiül icootsa maiücaats wüx
alndom mawaats tiül naél; wüx laawaats
tiül aaga naél quiaj, quiaj alndom macüli-
iüts leaw aliüc miün. 5 Aaga leaw teamacüli-
iüts aliüc miün quiaj, aag ayaj naleaing
apmajlüy atnej lamapiüng Teat Dios. Cos
nej xeyay lamajiür icoots lasta, lamüüch
icoots majiüraats Nangaj Miespíritu nej tiül
omeajtsaats.

6 Wüx icootsa nómban ngo majiüraats
apacaats, quiaj tatüch a nüt mapiüng Teat
Dios, miün Teat Cristo mandeow mawün
wüx monrang nisoet. 7 Naleaing naél max-
oram aljane mandiüm mandeow ingow an-
deow alinop masey nerang najneaj. ¿Ng-
wüy naleaingue aljane alndom mapiüng
mandeowa ingow andeow nop nerang na-
jneaja? 8 Nganüy Teat Dios tajüiquich
nguineay nej ajiür icoots lasta, cos tüüch
miün mandeow Teat Cristo ingow ande-
owaats wüx aliün marangaats ngo majneaj.
9 Pares nganüy cos Teat Cristo tandeow taw
miquiej nej para mawün asoetiiüts, Teat
Dios lango majcüy majaw icoots. 10 Cos
icootsa nomb tajcüy majaw icoots Teat
Dios; nganüy najneaj majaw icoots, cos
Micual nej tandeow ingow andeowaats.
Nganüy ajlüyiiüts najneájan maquiüjpaats
Teat Dios, apmawaats wüx asoetiiüts cos
Teat Cristo almapac. 11 Ngome áagan,
xeyay apac omeajtsaats aton wüx Teat Dios,
cos Miteatiiüts Jesucristo tüüch icoots ma-
jlüyiiüts nóiquian maquiüjpaats Teat Dios,
lango majcüy majaw icoots.

Adán y Teat Cristo

12 Cos nisoet tajlüy ningüy wüx iüt im-
iün wüx nop naxey nenüt Adán, aaga
nisoet quiaj üüch mandeowaran. Naw quiaj
meáwan nipilan wüx iüt andeowüw, cos
meáwan nipilan ajiürüw nisoet. 13 Tanomb
wüx nganaw majlüy aaga poch tüünd
Moisés, meáwan nipilan tarangüw ngo ma-
jneaj. Naleaing wüx ngo majlüy mipoch
Moisés, nejinguind ngo majmel asoet nej
wüx aag ayaj. 14 Pero naleaing meáwan

nipilan tandeowüw ajan wüx Adán aleaw
wüx Moisés, masey ngo majiürüw nisoet
atnej leaw tajiür Adán. Aaga Adán quiaj
ajlüy landiüm matnej leaw tapiürang aliüc.
15 Leawa Teat Dios üüch icoots, űüchan,
aag ayaj xeyay najneaj, ngo matnej leaw
Adán tüüch icoots. Cos sitiül meáwan
nipilan andeowüw ajcan tarang nisoet nop
naxey, aag ayaj Adán, cuantemas nganüy
Teat Dios alndom mawün wüx meáwan
nipilan, cos nop naxey, aag ayaj Teat Je-
sucristo xeyay tajiür icoots lasta. 16 Aaga
leaw Teat Dios űüchan icoots, aag ayaj ngo
matnej leaw tayac icoots wüx nop naxey
wüx tarang nisoet. Cos tajmel asoetiiüts
ajan wüx aaga nisoet tarang Adán. Nganüy
aaga leaw üüch icoots Teat Dios, űüchan,
tüüch icoots masey xeyay nisoet arangaats,
cos atquiaj alndom maw asoetiiüts. 17 Sitiül
meáwan nipilan netam mandeow ajan wüx
aaga nisoet tarang nop naxey, cuantemas
nganüy xeyay nipilan apmapacüw por nop
naxey. Ajcüw ayaj leaw lamüjndiw ma-
jiürüw monajneaj, üjndíwan. Lamawün nej
asoetiw Teat Dios cos ayariw andeac nop
Teat Naxey aag ayaj Teat Jesucristo. 18 Atnej
nganüy ajlüy noic xeyay ngo majneaj ap-
mamongochiw nipilan, ajcan nop naxey
ngo marang leaw apiüng Teat Dios. Atquiaj
aton alndom maw asoeteran mapacaran
meáwan nüt, cos Teat Cristo xeyay na-
jneaj tarang wüx tandeow wüx cruz. 19 Cos
atquiaj atnej wüx nop naxey ngo marang
atnej apiüng Teat Dios, meáwan nipilan la-
jlüyiw monrang nisoet. Atquiaj nganüy cos
nop naxey tarang atnej apiüng Teat Dios,
xeyay nipilan apmajlüyiw najneaj majaw
nejiw Teat Dios, cos laáw asoetiw nejiw.
20 Teat Dios tüüch Moisés aaga poch
majüiquich ajlüy xeyay nisoet. Naleaing
masey nipilan tarangüw xeyay ngo ma-
jneaj, Teat Dios tajiür nejiw lasta xeyay.
21 Ajawaats meáwan nipilan netam man-
deow cos ajiürüw nisoet, pero Teat Dios
tüüch icoots mimonajneaj nej, tajiür icoots
lasta. Nganüy alndom majlüyiiüts najneaj
teombas Teat Dios, mapacaats meáwan
nüt tiül cielo, cos Miteatiiüts Jesucristo
tandeow mawün asoetiiüts.

6

*Por Teat Cristo icoots almapacaats, lan-
gome aliünaats tiül nisoet*

1 ¿Cuane apmapiüngaats nganüye? ¿Ne-
tam tanaámb marangaats nisoete para
alndom majiür icoots lasta Teat Dios?
2 ¡Ngwüy ngo matquiaj! Cos ajlüyiiüts atnej
landeowaats. ¿Nguineay alndom mandüyi-
iüts wüx marangaats nisoete? 3 ¿Neol
ngo mejawana, meáwan leawa lamayariiüts
yow, majüiquichaats ajlüyiiüts nóiquian
maquiüjpaats Teat Cristo, aton tajlüyi-
iüts nóiquian maquiüjpaats wüx tande-
owa? 4 Cos wüx ayariiüts yow ajlüyi-
iüts atnej tamiürajtaats maquiüjpaats Teat
Cristo. Ndoj Teat Dios tapacüüch Teat
Cristo, cos nej alndom marang cuajantanej
najneaj. Atquiaj icoots aton ajlüyiiüts at-
nej tapacaats alinomb marangaats leaw na-
jneaj, ngo matnej tarangaats nomb.
5 Sitiül tajlüyiiüts nóiquian maquiüjpaats
wüx tandeow, naleaing aton apmajlüyiiüts
nóiquian maquiüjpaats wüx apmapacaats
tiül mondeow atnej tapac. 6 Ajawaats
meáwan ngo majneaj tarangaats nomb,
aag ayaj atnej tamb wüx cruz nóiquian
maquiiüb nej ndrom ombas nómban. Aaga
nganüy ngo metam mandüyiiüts wüx
marangaats leaw ngo majneaj. 7 Cos sitiül
aljane landeow nóiquian maquiiüb Teat
Cristo aag ayaj laáw asoet nej. 8 Cos sitiül
tandeowaats maquiüjpaats Teat Cristo,
ajawaats aton alinoic nüt apmapacaats
maquiüjpaats tiül cielo. 9 Ajawaats Teat
Cristo tapac imiün tiül mondeow, nej
langondom mandeow alinomb, nómban
ngondom mandeow. 10 Cos Teat Cristo wüx
tandeow tandrooch ombas meáwan nisoet,
ndoj wüx tapac alinomb, tapac majlüy
nóiquian maquiiüb Teat Dios. 11 Nganüy
icona aton netam meyajcan ijlüyiün
atnej nop nandeow, cos nop nandeow
langondom marang ngo majneaj. Pero
naleaing netam meyajcan lamüüch icon
mepacan Teat Dios, cos ijlüyiün nóiquian
mequiüjpan Teat Cristo.
12 Nde merangan ngo majneaj leaw
andiüm micuerpojan mayac icon wüx, cos
nisoet lango marang minatangan, lango
metam merangan leaw andiüm. 13 At nde
meyacan wüx micuerpojan marang ngo
majneaj; ingow aag ayaj ijchan imeajtsan
Teat Dios. Nej apmüüch merangan najneaj,
cos nganüy ijlüyiün atnej lamapacüüch
icon alinomb. At netam meajchiün

micuerpojan merangan najneaj atnej Teat
Dios andiüm. [14] Nganüy nisoet langondom
müüch icon merangan leaw ngo majneaj,
cos langome temeyamban mawün icon
wüx aaga poch tüünd Moisés. Icona nganüy
ijlüyiün tiül mimonajneaj Teat Dios.

Nop najon marang najiüt ngondom marang andíüman nej

[15] ¿Jow nganüy cuane apmarangaatsa?
¿Ngome apmacueatiiüts arangaats nisoete,
cos nganüy lango metam marangaats atnej
apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés ajcan
ajlüyiiüts tiül mimonajneaj Teat Diosa?
¡Ngwüy ngondom! [16] Cos icona ijawan sitiül
irangan minajiüt alinop ngondom merangan leaw indiüman; netam merangan leaw
apiüng neneay najiüt. Atquiaj aton sitiül
apmerangan leaw andiüm micuerpojan
ndójwüx apmendeowan. Tengwüy sitiül
apmerangan leaw andiüm Teat Dios,
nej apmawün isoetiün. [17] Süüch gracias
Teat Dios, cos nganüy ijchan imeajtsan
meyariün aaga leawa tequiaacharanan
wüx, masey nomb terangan xeyay nisoet.
[18] Temerangan najneaj atnej andiüm Teat
Dios; leriowan tiül irangan ngo majneaj
leaw terangan nomb. [19] (Aag ayaj sasaj icon
leaw nipilan arang, cos nganaw mejawan
nguineay amb leaw teanasaj icon quiaj.)
Atquiaj atnej nomb teajchiün micuerpojan
majlüy tiül nisoet marang ngo majneaj;
atquiaj a nganüy ijchan marang najneaj
micuerpojan, marang leaw andiüm Teat
Dios.

[20] Cos nomb wüx ngondom mecueatiün
merangan nisoet, ngondom merangan
nicuajind najneaj atnej andiüm Teat Dios.
[21] ¿Naleaing cuane texoman wüx aaga ngo
majneaj terangan nomb leaw üüch icon
monxing nganüy? Nicuajind ngo mexoman
wüx, cos andüy wüx apmayac icon tiül
ngo majneaj meáwan nüt. [22] Nganüy
Teat Dios lamawün icon tiül nisoet,
lamüüch icon mejlüyiün ocueaj nej. Aag
ayaj apmexoman xeyay najneaj nganüy,
ndójwüx apmepacan meáwan nüt niüng
ajlüy Teat Dios. [23] Cos sitiül aljane tanaámb
arang nisoet, wüx apmandeow, quiaj
apmangüy xeyay ngo majneaj; pero jane
apmayar aaga najneajay leaw Teat Dios
űüchan, aag ayaj apmapac meáwan nüt tiül
cielo maquiiüb Miteatiiüts Cristo Jesús.

7

Andeac wüx mongoch owix

[1] Xecojow xechijquiaw, sasaj icon leaw
ijawan wüx a poch tüünd Moisés. ¿Neol ngo
mejawana? Cos wűxan aljane aliün mapac
netam marang atnej apiüng tiül mipoch
Moisés. [2] Moisés tapiüng nop najtaj netam
mayar andeac minoj nej wüx aliün mapac.
Pero sitiül minoj nej landeow, quiaj nej la-
jlűyan, lango membeat aaga poch. [3] Nganüy
sitiül almapac minoj nej, ndoj nej maquiiüb
alinop naxey, aag ayaj atnej nop nejiür
minaxey nej. Pero sitiül minoj nej landeow,
quiaj nej lajlűyan lango membeat aaga poch
quiaj, masey majiür alinop minoj nej, aag
ayaj ngome nisoet.

[4] Atquiaj icona ijlüyiün nganüy, xecojow
xechijquiaw, cos wüx Teat Cristo tandeow,
icona atnej tendeowan mequiüjpan aton.
Nganüy lango metam mendüjpiün aaga
poch leaw tarang Moisés; ijlüyiűnan para
mendüjpiün alinop, aag ayaj Teat Cristo,
cos nej tapac alinomb. Atquiaj ijlüyiün
para merangan najneaj atnej andiüm Teat
Dios. [5] Wüx icootsa aliün marangaats leaw
andiümdiümaats, tandiümaats marangaats
ngo majneaj, cos wüx tanguiayiiüts
nguineay apiüng tiül a poch tüünd Moisés,
quiaj tajüic xeyay ngo majneaj arangaats,
aag ayaj andüy wüx apmayac icoots tiül
ngo majneaj. [6] Nganüy lango metam
mandüjpiiüts aaga poch tüünd Moisés,
cos wüx tandeowaats maquiüjpaats Teat
Cristo, quiaj lango metam icoots aaga poch
quiaj. Nganüy ajlüyíiütsan marangaats
leaw andiüm Teat Dios. Cos Nangaj
Miespíritu nej lamüüch icoots marangaats
najneaj, ngo matnej arangaats nomb, wüx
arangaats atnej apiüng tiül aaga poch
tüünd Moisés.

Nisoet ngo mandiüm macueat xic

[7] ¿Jow nganüy nguineay apmapiüngaats
wüx aag ayaja? ¿Apmapiüngaats aaga
poch tüünd Moisés quiaj, aag ayaj nisoete?
¡Ngwüy, ngome áag! Cos sitiül ngo
majlüy aaga poch tüünd Moisés, xique
ngome tajawas cuane nisoet. Sitiül aaga
poch tüünd Moisés ngo mapiüng: "Nde
mendiümdiüm ocueaj alinop", ¿nguineay
sanajaw sarang nisoet wüx sandiümdiüm
ocueaj alinopa? [8] Naleaing aaga poch

tüünd Moisés tüüch xic najaw wüx apmandiümdiümaran cuajantanej, aag ayaj nisoet, quiaj xique tandiümdiümas cuajantanej. Pero sitiül ngo majlüy a poch tüünd Moisés ngo majaraw cuane nisoet. [9] Nomb xique sapiüng salnapac sarang najneaj, cos ngo nayaag ximeaats cuane ajlüy tiül aaga poch tüünd Moisés. Naleaing wüx tateowas aaga poch tüünd Moisés, quiaj tajawas sarang nisoet, sajlüy atnej nop nandeow. [10] Quiaj tajawas aaga poch tüünd Moisés leaw tajlüy para mambeol mapacaran, tüüch xic nayaag atnej lasandeow. [11] Cos masey aaga poch tüünd Moisés tüüch xic najaw aaga nisoet teanarang quiaj, pero tawaiich xic, cos ngondom nacueat narang.

[12] Naleaing aaga poch tüünd Moisés quiaj, nangaj najneaj; y leaw apiüng netam marangüch, aag ayaj nangaj najneaj aton. [13] ¿Jow nganüy, aaga poch tüünd Moisés quiaj masey najneaj, pero tiün müüch xic nandeow tiül ngo majneaja? ¡Ngwüy! Nisoet nerang aag ayaj, tüüch xic nandeow tiül ngo majneaj para majüic sarang nisoet, aag tayamb leaw najneaj mejüiquichay wüx. Cos wüx ajaraw cuane apiüng tiül mipoch Moisés, quiaj ajaraw a nisoet nguineay ngo majneaj ajlüy.

[14] Cos ajawaats aaga poch tüünd Moisés, aag ayaj Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios neyac. Nganüy xique cos nipilan xic, sarang leaw nisoet andiüm. [15] Xique ngo najaw neol tarangas leawa sarang, cos ngo narang leawa sandiüm narang, sarang leawa ngo nandiüm narang. [16] Pero sitiül sarang leawa ngo nandiüm narang, quiaj ajüic aaga poch tüünd Moisés quiaj najneaj. [17] Atquiaj ngome xique sarang aaga ngo majneaj quiaj, nisoet leaw sajiür tiül ximeaats nerang aag ayaj. [18] Sajaw xíquian quiaj ngondom narang nicuajind najneaj, masey alwüx ximeaats sandiüm narang najneaj, pero naleaing ngondom narang. [19] Cos ngondom narang najneaj leaw sandiüm narang, sarang ngo majneaj leaw ngo nandiüm narang. [20] Sitiül sarang leaw ngo nandiüm, ngome xique sarang aag ayaj, nisoet leaw ajlüy tiül ximeaats nerang aag ayaj.

[21] Atquiaj wüx sandiüm narang najneaj, quiaj sayaag aliün nandiüm narang ngo majneaj. [22] Tiül xique, tiül ximeaats sandiüm narang najneaj leaw Teat Dios andiüm. [23] Pero naleaing sayaag altiül xique alngün ngo majneaj leaw ngo müüch xic narang leaw najneaj sayaag tiül ximeaats. Aag ayaj nisoet leaw üüch xic najlüy atnej nop najlüy tiül manchiüc.

[24] ¡Pares xeyay ngo majneaj ximeaats! ¿Nganüy jane alndom mambeol xic nacueat narang aaga ngo majneaj leaw sandiüm? Cos andüy wüx apmambiy xic. [25] Süüch gracias Teat Dios, cos Miteatiiüts Teat Cristo lamambeol xic. Nganüy sayar Mipoch Teat Dios tiül ximeaats, masey xecuerpo aliün mandiüm marang nisoet.

8

Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios ambeol icoots

[1] Nganüy meáwan mondüüb Teat Cristo lango majmel nicuajind asoetiw. Cos nejiw lango mandiümüw marangüw atnej andiüm micuerpojüw nejiw; nejiw andiümüw marangüw leaw andiüm Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. [2] Cos Dios Nangaj Espíritu, aaga neech icoots mapacaats nóiquian maquiüjpaats Teat Cristo, lamawün icoots tiül nisoet; lango mandeowaats mambaats tiül castigo. [3] Aaga poch tüünd Moisés ngondom mawün wüx ombasaats nisoet, cos nipilan icoots. Naleaing Teat Dios tawün asoetiiüts cos tüüch miün micual nej majlüy nipilan atnej ajlüyiiüts. Nej tandeow atnej nichech mangüy asoetiiüts. Quiaj tawün meáwan nisoet najlüy wüx ombasaats. [4] Atquiaj tarang Teat Dios para alndom marangaats palan atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés, cos lango marangaats atnej icoyóotsan quiaj andiümaats; nganüy arangaats atnej andiüm Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios.

[5] Cos jane arang atnej néjan quiaj andiüm marang, aag ayaj ayac wüx omeaats leaw andiüm micuerpo nej. Nganüy jane arang atnej andiüm Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, ayac wüx omeaats leaw andiüm Nangaj Espíritu. [6] Cos sitiül arangaats atnej icoyóotsan quiaj andiümaats, apmüüch icoots mandeowaats mambaats tiül castigo. Nganüy sitiül arangaats atnej andiüm Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, apmapacaats meáwan nüt tiül cielo, najneajay apmajlüyiiüts. [7] Pero jane ayac omeaats wüx leawa néjan quiaj andiüm, Teat Dios

ngo majneaj majaw, cos ngo mandiüm
mandüüb leaw apiüng tiül Mipoch Teat
Dios, at ngondom marang. 8 Atquiaj jane
neyac omeaats wüx marang leaw néjan
quiaj andiüm, nómban ngondom majneaj
majaw nej Teat Dios.
9 Pero nganüy icona nde merangan leaw
icoyónan quiaj indiüman. Sitiül naleaing
ijiüran Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios tiül
imeajtsan, irangan leaw andiüm Nangaj
Espíritu. Nganüy sitiül aljane ngo majiür
Nangaj Espíritu tiül omeaats nej, ngome
ocueaj nej Teat Cristo. 10 Nganüy sitiül Teat
Cristo ajlüy tiül imeajtsan quiaj imeajtsan
almapac cos lamawün isoetiün; pero
micuerpojan atnej landeow cos ajlüy tiül
nisoet. 11 Sitiül ajlüy tiül imeajtsan Nangaj
Espíritu ocueaj Teat Dios, áag tapacüüch
Teat Jesús alinomb imiün tiül mondeow;
pues nej aton apmapacüüch alinomb
micuerpojan ijiüran nganüy. Cos Teat Dios
apmarang aag ayaj naag Miespíritu nej
najlüy tiül imeajtsan.
12 Nganüy xecojow xechijquiaw, ngo
metam marangaats leaw icoyóotsan quiaj
andiümaats. 13 Cos sitiül apmerangan atnej
indiüman icoyónan quiaj, apmendeowan.
Nganüy sitiül apmeajchiün mambeol icon
Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios mawün
wüx imeajtsan leaw icónan quiaj indiüman
merangan, quiaj apmepacan.
14 Meáwan leaw arang atnej andiüm Nan-
gaj Espíritu ocueaj Teat Dios, ajcüw ayaj
micual nejiw Teat Dios. 15 Cos aaga Nan-
gaj Espíritu lameajndiün quiaj, ngo müüch
icon mermbolan alinomb mejlüyiün at ne-
jiw najonüw monrang najiüt. Aaga Es-
píritu lameajndiün quiaj, aag ayaj lamüüch
icon mejlüyiün micual icon Teat Dios. Áag
nganüy üüch icon mepiüngan: "¡Xeteatiün
Teat Dios!", merawan. 16 Nejay Miespíritu
Teat Dios quiaj, üüch icoots mayajcaats
tiül omeajtsaats icootsa ajlüyiiüts micual
icoots Teat Dios. 17 Sitiül ajlüyiiüts micual
icoots Teat Dios, quiaj apmüjndiiüts ocueaj
Teat Dios. At apmüjndiiüts maquiüj-
paats Teat Cristo nóiquian leaw apmüünd.
Sitiül apmamongochiiüts atnej nej tamon-
goch, quiaj apmajlüyiiüts nóiquian najnea-
jay maquiüjpaats.
18 Xique sayaag meáwan leaw apmamon-
gochiiüts ningüy cam, aag ayaj nicua-
jind, cos ajawaats apmajlüyiiüts xeyay na-
jneaj alinoic nüt tiül cielo. 19 At meáwan
leaw almajlüy tarang Teat Dios, teamacül
aaga nüt wüx apmajüiquicharan meáwan
micual Teat Dios. 20 Cos meáwan leaw
tarang Teat Dios, aag ayaj lango majneaj
nganüy, ngo matnej tajlüy nomb. Atquiaj
ajlüy ajan wüx tajlüy nisoet, lango ma-
jneaj. Naleaing tenguial acüleran aaga
nüt wüx meáwan leaw almajlüy apmajlüy
najneajay alinomb. 21 Alinoic nüt meáwan
leaw Teat Dios tarang lango ndrom om-
bas, apmajlüy najneajay alinomb, atnej
micual Teat Dios. 22 Ajawaats meáwan
leaw Teat Dios tarang tanomb, nganüy at-
nej teamamongoch necoy, atnej nop na-
jtaj amongoch necoy wüx apmawiquiach
micual nej. 23 Ngome nejíwan quiaj amon-
gochiw ngo majneaj nganüy, pero icootsa
aton amongochiiüts, masey ajiüraats Nan-
gaj Espíritu ocueaj Teat Dios tiül omea-
jtsaats. Aag ayaj üüch icoots majawaats
apmajlüyiiüts najneaj alinoic nüt. Icootsa
aiümaats, teamacüliiüts aaga nüt wüx Teat
Dios apmaquiiüb icoots atanej micual nej,
andüy tiül cielo. Quiaj apmajiüraats jay-
ats micuerpojaats. 24 Icootsa tajwanaats
wüx asoetiiüts cos apiüngaats apmüjndi-
iüts leawa teamacüliiüts. Pues sitiül lamax-
omaats leawa teamacüliiüts, langondom
mapiüngaats tealeámban macüliiüts aag
ayaj. ¿Cos jane apmacül müünd leawa
lamüünd? 25 Pero sitiül ngo maxomaats ma-
jawaats aaga leawa teamacüliiüts quiaj, ne-
tam maiündaats wüx macüliiüts aag ayaj.
26 Atquiaj aton aaga Nangaj Espíritu
ocueaj Teat Dios ambeol icoots wüx ngo
majawaats nguineay apmasajaats Teat Dios
wüx atajcaats orar. Quiaj Nangaj Espíritu
apmasaj Teat Dios masey ngo maxomaats
poch alndom mandeacaats. 27 Teat Dios
ajaw omeaatsaran, ajaw nguineay andiüm
Nangaj Espíritu wüx atün ocueaj Teat Dios
ingow atüniiüts, cos nej arang leaw andiüm
Teat Dios.

Apmajntsopiiüts wüx cuajantanej

28 Icootsa ajawaats meáwan leaw amon-
gochiiüts, Teat Dios apmambeol icoots, ap-
müüch maw najneaj atnej andiüm nej, cos
lamapaj icoots mandüjpiiüts, marangaats
leawa nej andiüm. 29 Cos meáwan monyar
andeac Teat Dios, ajcüw ayaj Teat Dios tar-
riiüd nejiw wüx nganaw majlüyiw; tayac
nejiw majlüyiw atnej ajlüy Micual nej. Aag

ayaj tarang Teat Dios para majlüy Teat
Cristo ombas nej tiül meáwan monyar an-
deac Teat Dios. [30] Pues ajcüw leawa Teat
Dios tajaw wüx nganaw wijquiamoj ap-
mayariw nej andeac, ajcüw ayaj tarriiüd.
Ajcüw leawa Teat Dios tarriiüd quiaj, aton
tawün asoetiw nómban. At ajcüw leawa
tawün asoetiw quiaj, lamüüch nejiw ma-
jlüyiw najneajay.
[31] ¿Cuane alndom mapiüngaats wüx aag
ayaja? Cos sitiül Teat Dios almaquiiüb
icoots, nejinguind ngondom marang al-
cuane wüx ombasaats. [32] Teat Dios ngo
mapiüng wüx, tüüch mamb wüx cruz
micual nej mandeow mawün asoetiiüts;
aton ngome apmapiüng wüx müüch icoots
meáwan leawa lamapiüng apmüüch. [33] Jow
nganüy ¿jane apmayac nej asoetiw leaw
lamarriiüd nejiw Teat Dios? Cos Teat Dios
nepiüng najneaj ajlüyiw maquiüjpüw nej.
[34] ¿Jane apmeyac asoetiiütsa? Nejinguind,
cos Teat Cristo tandeow condom tapac ali-
nomb; nganüy ajlüy amb wüx miác Teat
Dios niüng tenguial masaj Teat Dios mam-
beol icoots. [35] Teat Cristo xeyay ajiür icoots
lasta. ¿Nguineay alndom mecueateyoots
maquiüjpaats Teat Cristo? ¿Ngwüy, wüx
amongochiiüts naéle? ¿Wüx amix omeajt-
saatsa xeyaye? ¿Ngwüy, wüx ajcüy majaw
icoots nipilana? ¿Wüx aiündaats lopa?
¿Ngwüy, wüx ngo majiüraats apixaatsa?
¿Wüx aliiüts tiül naéle, alndom mande-
owaatsa? ¿Ngwüy, wüx ambiyaranaatsa?
[36] Wüx aag ayaj apiüng tiül Mipoch Teat
Dios:

Ajcan sayariün indeac, sajlüyiün meáwan
nüt atnej laliüc nandeowan;
cos sajlüyiün at xicon sap najon mandeow,
matsambaran.

[37] Pero icootsa, masey amongochiiüts
meáwan aaga ngo majneaj quiaj, apma-
jntsopiiüts wüx cuajantanej naél, cos Teat
Dios xeyay ajiür icoots lasta. [38] Pares
xique sajaw majneaj, nicuajind ngondom
müüch macueat majiür icoots lasta Teat
Dios. Masey apmandeowaats, masey aliün
mapacaats; ata ángeles, nimeech, tengwüy
leaw amongochiiüts nganüy, tengwüy leaw
apmamongochiiüts oxep nawiür, [39] leaw
ajlüy cawüx tiül cielo, tengwüy leaw ajlüy
ningüy wüx iüt, tengwüy cuajantanej
leaw tarang Teat Dios; nicuajind ngondom
müüch macueat majiür icoots lasta Teat
Dios cos Teat Cristo tandeow mawün icoots
wüx.

9

Teat Dios tayamb nipilan monaw Israel

[1] Leawa xique teanasaj icon, aag ayaj
naleaing, ngo nawaiich, cos sayar andeac
Teat Cristo. Aton Nangaj Espíritu ocueaj
Teat Dios üüch xic nayaag tiül ximeaats
meáwan aag ayaj naleaing. [2] Xique xeyay
amix ximeaats, ngo majneaj ximeaats.
[3] Nguiaj sayaag malüy xique alndom namb
tiül castigo ingow ambüw micual xeíüt,
ajcüw xecojow, xechijquiaw. [4] Teat Dios
xeyay lamambeol micual xeíüt cos xicona
micual xicon cambaj Israel. Teat Dios
lamaquiiüb xicon atanej micual nej, tüüch
xexejchiün tanomb majawüw nej atnej noic
ran. Aton tayac poch maquiüjpüw, tüüch
a Moisés aaga poch müüch nejiw majawüw
nguineay netam marangüw. Aton tüüch
nejiw mayambüw nej, müjchiw nej omea-
jtsüw, tasaj nejiw aton apmarang meáwan
leaw lamapiüng. [5] Ajcüwa xexejchiün
quiaj, imiün tiül nejiw tajlüy Teat Cristo,
tajiür cuerpo atnej meáwan nipilan, pero
naleaing nej Midiosüw meáwan leaw al-
majlüy. Nej netam masoic najneajay ajlüy
meáwan nüt. Amén, atquiaj netam majlüy.
[6] Teat Dios tarang leaw lamapiüng
tiül Mipoch nej apmarang, pero ngome
meáwan nipilan micual Israel naleaing
nipilan israel nejiw. [7] Aton ngome meáwan
micual micualüw Abraham naleaing micual
nejiw Abraham; cos Teat Dios tasaj
Abraham: "Ajcüwa leaw apmasoiquiw
naleaing micual, aag ayaj apmajlüyiw
nawüw tiül micual Isaac". [8] Aag ayaj apiüng
ngome meáwan leawa naw tiül micual
Abraham ajcüw ayaj micual Teat Dios;
ngwüy, micual Teat Dios aag ayaj jane Teat
Dios lamapiüng apmajlüy micual nej, ajcüw
ayaj ateoraw tiül micual Abraham. [9] Cos
Teat Dios tasaj Abraham: "Wüx apmatüch
aaga nüt tapiüngas, saliüc alinomb, quiaj
müm Sara apmajiür nop micual nej", aw.
[10] Ngome áagan ayaj, aton wüx müm
Rebeca mintaj Isaac tajlüy teomeaats nej
micual nej, tajiür micual nej cuüch, micual
aweaag Isaac minoj nej. [11] Wüx nganaw
wijquiamoj a cuüch, nganaw marangüw
nicuajind najneaj nicuajind ngo majneaj;
quiaj Teat Dios tarriiüd tiül nejiw leawa

nej tandiüm marang micual nej, ngome
aag tarang najneaj tengwüy arang ngo ma-
jneaj. 12 Teat Dios tasaj müm Rebeca: "Aaga
natang tiül a cuüch quiaj, apmarang mina-
jiüt chingüy", aj. 13 Aag ayaj aton apiüng
tiül Mipoch Teat Dios, cos Teat Dios apiüng:
"Aaga Jacob sajiür lasta, nganüy aaga Esaú
ngo mind najaw", aw.
14 ¿Jowa nganüy cuane apmapiüngaats
wüx aag ayaja? ¿Apmapiüngaats Teat Dios
arang ngo majneaja? ¡Ngwüy ngondom!
15 Cos Teat Dios tasaj a Moisés: "Sana-
jiür lasta jane xique sandiüm najiür lasta,
sanambeol jane xique sandiüm nambeol".
16 Aag ayaj ajüiquich nejinguind ngondom
maxom monajneaj ocueaj Teat Dios por
nejáyan quiaj andiüm, at ngome ajcan al-
cuane arang, aag ayaj cos Teat Dios tandiüm
majiür lasta. 17 Wüx aag ayaj apiüng tiül
Mipoch Teat Dios, cos Teat Dios tasaj a
Moisés masaj a Faraón, aaga natang nena-
jiüt tiül Egipto: "Tayacas ic merang natang
nenajiüt, najüiquich wüx imbas nguineay
xique alndom narang cuajantanej sitiül
ngo marangüch atnej sandiüm. Aag ayaj
sanarang para alndom manguiayiw wüx
xique meáwan nipilan wüx iüt", aw Teat
Dios. 18 Atquiaj ajüic nguineay Teat Dios
ajiür lasta jane andiüm majiür lasta, aton
jane nej andiüm müüch madam omeaats,
aag ayaj üüch madam omeaats.
19 Jondot aljane apmasaj xic: "Sitiül
naleaing aag ayaj, ¿neol Teat Dios ayac
asoet nipilan wüx arangüw ngo majneaja?
cos ngondom mbiüjlam leaw andiüm Teat
Dios", maj xic. 20 Pero nde mepiüng aag ayaj,
¿cos cuane ic mendiüm mengoch andeac
Teat Diosa? Jondot nop xor mendeac masaj
nerang nej: "¿Neol terang xic atcüy?" maj.
21 Nop nerang xor alndom marang leawa nej
andiüm marang. Nej alndom marang nop
xor natsüjyay ombas, aton alndom marang
alinop nawan tiül ndeor, quiaj ngo mat-
süjyay ombas.
22 Atquiaj Teat Dios aton alndom müüch
majaw nipilan nguineay nej alndom
marang leawa nej andiüm. Naleaing
nej aíüc wüx leaw arangüw monrang
ngo majneaj, pero aton nganaw müüch
mamongochiw ngo majneaj ajcüwa nipilan
leawa laliüc mandroocheran ombasüw.
23 Teat Dios arang aag ayaj majüiquich
nguineay nej xeyay najneaj arang wüx
ombasaats, cos lamajiür icoots lasta; at
lamapiüng majlüyiiüts micual nej icoots,
majlüyiiüts najneajay tiül cielo. 24 Teat
Dios tayamb icoots aton, ngome ajcűwan a
nipilan judío; tayamb nipilan ngome judío
aton. 25 Atnej tapiüng Teat Dios tiül a nawiig
tarang Oseas:

Leawa tanomb ngome xenipilan, nganüy
sanasajüw xenipilan;
at ajcüwa leaw ngo najiürüw lasta nomb,
nganüy sanajiürüw lasta.
26 Aton niüng tasajasüw: "Ngome xecambaj
icon",
nganüy sanasajüw xecual icon, cos xique
Dios almapac.

27 Pero Isaías tandeac wüx nipilan israel
aton, wüx tapiüng: "Masey apmajlüyiw
xeyay micual micualüw Israel atnej wi-
iüd mbeay ndec, pero naleaing nejiw na-
pateayiw apmawüw wüx asoetiw. 28 Cos
Teat Dios najénan apmajaw wüx ombasüw
meáwan nipilan; apmüüch mamongoch
ngo majneaj jane ngo mayar nej andeac",
aw. 29 Wüx aag ayaj nde tanomb tandeac
Isaías wüx tapiüng:

Sitiül Teat Dios najlüy tiül cielo y nerang
cuajantanej, ngo mawün wüx nejin-
guind majlüyiw micual nej,
quiaj xicona landroj ximbasan atnej
meáwan nipilan tiül ajcüwa cambaj
Sodoma y Gomorra ndrot ombasüw.

Alndom mawüw wüx asoetiw nipilan judío

30 ¿Cuane apmapiüngaats nganüy?
Sandiüm nasaj icon, ajcüwa nipilan
leaw ngome judíos nganüy alndom maw
asoetiw nejiw nómban. Masey ngome
nejiw ayambüw aag ayaj, pero naleaing
apmaw asoetiw nejiw sitiül apmayacüw
omeajtsüw wüx Teat Dios. 31 Pero ajcüwa
nipilan israel leaw teamarangüw atnej
apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés, nejiw
ngondom maw asoetiw nejiw wüx aag
ayaj. 32 ¿Pero neola? Cos nejiw masey
teamarangüw atnej apiüng tiül aaga poch
tüünd Moisés, ngo mayacüw omeajtsüw
wüx Teat Dios. Arangűwan, cos lasap
ombasüw wüx cuajantanej leaw arangüw.
Ngo mandiümüw mayariw andeac Teat
Cristo, aaga apiüng tiül Mipoch Teat Dios
nasoic "noic piedra najtocharan wüx".
33 Aag ayaj apiüng Teat Dios tiül Mipoch
nej, cos apiüng:

Xique sanayac wüx tiüc nenüt Sion noic
piedra najtocharan wüx, najmiü-
caran wüx;
jangantanej leaw apmayar nej andeac,
ngome apmaxing.

10

1 Xecojow xechijquiaw, xique naleaing
sayac wüx ximeaats malüy nipilan is-
rael mawüw wüx asoetiw nejiw, pares
satün ocueaj Teat Dios mambeol nejiw.
2 Xique alndom napiüng nejiw xeyay ayam-
büw Teat Dios atnej ajlüyay marangüw,
pero aag ayaj ngo matnej apiüng Teat
Dios. 3 Nejiw ngo majawüw nguineay Teat
Dios tarang para mawün asoetiw nejiw.
Apacüw wüx andiümüw marangüw cuajan-
tanej leaw ajlüyay marangüw para mawüw
wüx asoetiw nejiw. Áag ngo mandiümüw
marangüw atnej apiüng Teat Dios. 4 Cos
Teat Cristo tarang meáwan leaw apiüng
tiül aaga poch tüünd Teat Moisés, nganüy
meáwan monyar nej andeac, apmaw wüx
asoetiw nómban.

5 Teat Moisés tarang tiül mipoch nej
mapiüng nguineay alndom majlüyaran na-
jneaj teombas Teat Dios, cos tapiüng: "Jane
apmarang palan meáwan leaw apiüng tiül a
poch cam apmapac". 6 Nganüy leaw tapiüng
nguineay Teat Dios alndom mawün asoeti-
iüts ajcan ayariiüts andeac Teat Cristo
apiüng: "Nde mepiüngan tiül imeajtsan:
¿Jane apmamb cawüx tiül cielo? —cos aag
ayaj atnej para müüch miün Teat Cristo ali-
nomb—; 7 tengwüy mepiüngan: ¿Jane ap-
mamb tiüta?" —cos aag ayaj atnej majtep
Teat Cristo alinomb imiün tiül mondeow.
8 ¿Nguineay apiüng aag ayaja? Apiüng:
"Aaga poch leaw alndom mawün isoetiün,
aag ayaj ajlüy tiül imeajtsan, indeacan
wüx". Aaga poch quiaj leawa sasajan icon
netam meyariün, meyacan wüx imeajtsan.
9 Cos sitiül apmepiüng Teat Jesús, aag ayaj
Cristo nej leawa tapiürang aliüc, aton sitiül
mepiüng tiül imeaats Teat Dios tapacüüch
nej naw tiül mondeow, quiaj apmeriow wüx
isoet, lango meamb tiül castigo. 10 Cos wüx
nop ayar andeac Teat Jesús con omeaats,
quiaj Teat Dios lajneaj majaw nej. Pero aton
netam masaj nipilan nguineay tawün nej
wüx Teat Jesucristo.

11 Tiül Mipoch Teat Dios apiüng:
"Meáwan monyar andeac Teat Cristo,
ngome apmamongoch alngün monxing",
aw. 12 Teat Dios ngo mayac nipilan judío
pálwüx, nganüy pálwüx nipilan griego,
cos nop Dios ajlüy ocueaj meáwan nipilan;
nej xeyay ambeol meáwan monyambüw
nej. 13 Aag ayaj aton apiüng tiül Mipoch
Teat Dios: "Meáwan jane apmasaj Teat
Dios mawün nejiw wüx, aag ayaj apmaw
asoetiw nejiw". 14 Sitiül nganaw mayariw
andeac Teat Cristo, ¿nguineay alndom
masajüw Teat Cristo mawün nejiw wüxe?
Sitiül nganaw manguiayiw wüx Teat Cristo,
¿nguineay alndom mayariw andeac neje?
At sitiül nejinguind ngo mamb masaj nejiw,
¿nguineay apmanguiayiw wüx neje? 15 Cos
sitiül ngo müjndiw mambüw, ¿nguineay
alndom mandeacüw wüx neje? Wüx
aag ayaj apiüng tiül Mipoch Teat Dios:
"¡Najneajay oleaj, najneajay arang leaw
apmamb masaj nipilan aaga najneaj poch
leaw apiüng nguineay Teat Dios alndom
mawün nipilan wüx asoetiw!"

16 Pero naleaing ngome meáwan nipi-
lan ayariw aaga najneajay poch, cos atnej
tapiüng teat Isaías: "Teat Dios, nejinguind
ngo mayar sandeacan", aw. 17 Pues jangan-
tanej alndom mayar aaga najneajay poch
wűxan anguiay; y nipilan apmanguiayiw
aaga najneajay poch wüx aljane apmasaj
nejiw wüx Teat Cristo.

18 Nganüy sapiüng: ¿Neol, nganaw man-
guiayiw andeac Teat Dios ajcüwa nipilan?
¡Naleaing nejiw lamanguiayiw! Cos aag
ayaj aton apiüng Mipoch Teat Dios:
Meáwan nipilan tiül palpálwüx cambaj
lamanguiayiw andeacüw nejiw,
y aaga poch quiaj tanguiayaran meáwan
wüx a iüt cam.
19 Pero sapiüng alinomb: ¿Jow Israel, ngo
majawüw wüx aag ayaja? Ngwüy tajawüw,
cos Teat Dios tapiüng tiül aaga poch tüünd
Moisés:
Xique sanüüch icon mejcüyiün wüx om-
basüw alinoic nipilan imiün alinoic
iüt;
sanüüch icon mejcüyiün mejawan ajcüwa
nipilan ngo mandiümüw man-
guiayiw wüx Teat Dios.
20 Aton Teat Isaías tapiüng:
Ajcüwa nipilan leaw ngo mayambüw xic,
taxomüw xic;
y leaw ngo matüniw manguiay wüx xique,
tüjchiüs majawüw xic.

[21] Teat Isaías wüx andeac wüx Israel,
apiüng: “Pal nüt tandiquias xiwix napajüw
mandilileaw mayambüw xic, pero nejiw
ngo mandiümüw, ngo mayariw sandeac”,
aw Teat Dios.

11

Altiül nipilan israel tawüw wüx asoetiw

[1] Nganüy sanatün nanguiay icon: ¿Cuane
ipiüngan, naleaingue, Teat Dios lango
mandiüm micambaj neje Israel? ¡Ngwüy
ngome atquiaj! Cos xique aton nawas tiül
nipilan israel, acualaats xic teat Abraham,
nawas tiül micual teat Benjamín. [2] Teat
Dios ngome lamacueat minipilan nej, cos
nde tanomb tayamb nejiw. ¿Ngwüy ngo
mejawan nguineay apiüng teat Elías tiül
Mipoch Teat Dios wüx nej tasaj Teat Dios
wüx aaga ngo majneaj arangüw Israele?
[3] Tapiüng: “Teat Dios, lamambiyaw ajcüwa
monxey mondeac indeac, lamajarrijchaw
meáwan miartül, y xíquian quiaj saliün
napac, pero andiümüw mambiyaw xic
aton”, aw. [4] Pero Teat Dios tapiüng:
“Aliün najiür ayaíw mil nipilan leaw ngo
maquiejliw micosüw nejiw teombas aaga
narangüch dios nenüt Baal”, aw Teat Dios.
[5] At nganüy aliün majlüy noic ajlüy nipilan
leaw Teat Dios tarriiüd nde ajneaj omeaats,
andiüm mambeol nejiw. [6] Cos Teat Dios
tajiür nejiw lasta, quiaj tayamb nejiw
majlüyiw micual nej; y wüx arang aag ayaj,
quiaj ajüic nejiw ngo marangüw nicuajind
para maxomüw aaga monajneaj quiaj. Cos
sitiül aljane netam marang aleaic, quiaj
ajüic ngome űündan.

[7] ¿Condom cuane apmapiüngaats?
Alndom mapiüngaats altiül nipilan israel
tandiümüw maw asoetiw nejiw, pero
ngo maxomüw; áagan ajcüwa leaw Teat
Dios tarriiüd, tajwan asoetiw nejiw; pero
altegüy nipilan tadam omeajtsüw. [8] Atquiaj
apiüng tiül Mipoch Teat Dios: “Teat Dios
tüüch nejiw majlüyiw atnej ngondom
mayambüw omeajtsüw wüx nej; ajlüyiw
atnej nop somb ngo maxom majaw; ajlüyiw
atnej nop laag ngo manguiay. Atquiaj aliün
majlüyiw nganüy”, aw. [9] Aton teat David
tapiüng wüx nejiw:

Ich mandrooch nej ombasüw, cos palüy
ambüw tiül nangos nüt.
Ich mandeowüw atnej cüet andeow wüx
asap nej ndoc wüx ngo mateots an-
deow.
Ich mamongochiw leaw netam nejiw.
[10] Ich majlüyiw atnej nesomom oniüjcüw,
ngo majawüw cuane teamarangüw.
Ich mamongochiw ngo majneaj meáwan
nüt atnej nop naxey anmejquien
wüx amal naűm.

Nguineay alndom mawüw wüx asoetiw nipilan ngome judío

[11] Nganüy satün nanguiay: ¿Jowa cambaj
Israel, ajcan ngo mayariw andeac Teat Dios,
lamacueat nejiw nómban? ¡Ngwüy ngo
matquiaj! Cos nejiw tarangüw ngo majneaj,
ngo mayariw andeac Teat Cristo, quiaj
Teat Dios tawün wüx asoetiw xeyay nipilan
ngome judío. Atquiaj tarang Teat Dios
müüch mandiümüw a nipilan judío mawün
nejiw wüx asoetiw Teat Dios. [12] Sitiül aj-
can nipilan judío ngo mayariw andeac Teat
Cristo, pares Teat Dios tawün wüx asoetiw
xeyay nipilan ngome judío, ¡cuantemas
wüx nejiw apmayariw andeac Teat Cristo
xeyay najneajay apmajlüyiw!

[13] Nganüy icona ngome nipilan judío icon,
sanasaj icon Teat Dios tayac xic namb
nasaj icon wüx Mipoch Nej, xique sayac
wüx ximeaats narang najneaj leaw tüjndiüs
narang. [14] Xique sandiüm, malüy micual
xeíüt majawüw nguineay iyamban Teat
Cristo, y mandiümüw aton mayariw andeac
nej, para mawüw wüx asoetiw. [15] Teat Dios
tawün wüx asoetiw xeyay nipilan ngome
judío, cos nej tacueat a cambaj Israel. Jow
nganüy wüx Teat Dios apmawün wüx nipi-
lan judío, ¿nguineay apmajlüy? Apmajlüy
najneajay, atnej wüx apacaran jane lan-
deow. [16] Sitiül aaga pan narangüch om-
bas apmajmel marang nichech ocueaj Teat
Dios, pues aldemas pan nangaj aton. Sitiül
noic owil xiül almapac y nangaj mioxiich
nej, mipüüig nej aton almapac, nangaj.

[17] Altiül nipilan judío ajlüyiw atnej noic
owil najneaj xiül nenüt olivo; nganüy icona
nipilan ngome judío ijlüyiün atnej noic owil
olivo najntsopeáyan tiül xiül. Pues tando-
jquiüt mipüüig a najneaj xiül olivo quiaj,
condom tapech mipüüig najntsopeáyan
xiül wüx aaga najneaj xiül quiaj. Nganüy
almapac mipüüig aaga najntsopeáyan xiül
cos ayar miyow mioxiich aaga najneaj olivo

quiaj. [18] Nganüy icona nipilan ngome judío,
nde merangrangayon wüx mejawan nipilan
judío. Ich leaam imeajtsan aaga newün
isoetiün ngome naw tiül icona; mioxiich
nej nipilan judío. Icona ngo meajchiün
mapac aaga xiül; más naleaing mioxiich
aaga najneaj xiül üüch icon mepacan.
[19] Jondot nganüy icona nipilan ngome
judío apmepiüngan: "Naleaing, pero Teat
Dios tandooig talox ninguiün nipilan
judío para mapech xicon wüx; nganüy
sajlüyiün najneajay ngo mat nejiw",
merawan. [20] Naleaing, pero icona ngome
alwüx ijneajiün, cos Teat Dios tandooig
nejiw, tacueat nejiw ajcan ngo mayariw
andeac. Nganüy icona, Teat Dios lamawün
icon wüx isoetiün cos teyariün andeac
nej. Pero nde merangrangayon mejawan
nejiw, netam mermbolan mendüyiün Teat
Dios. [21] Cos sitiül Teat Dios ngo majiür
lasta mawün wüx omeaats nej leawa
tarangüw nipilan judío, cuantemas te
icona ngome apmajiür icon lasta sitiül
ngo meyariün nej andeac. [22] Nganüy
ich leaam imeajtsan Teat Dios xeyay
najneaj omeaats, pero at aton alndom
majcüy, mapaj ocueajiiüts. Naleaing
xeyay tajcüy majaw jane ngo mayar nej
andeac, pero tajiür icon lasta. Nej ngome
apmacueat majiür icon lasta sitiül tanaámb
meyariün andeac nej, pero sitiül ngwüy,
nej apmacueat icon aton. [23] Pues nejiw
nipilan judío, ndot apmandilileaw mayariw
andeac Teat Dios, nej apmaquiiüb nejiw
mambeol nejiw alinomb. Aag ayaj atnej
apmapech nejiw alinomb tiül aaga najneaj
owil olivo. Cos Teat Dios alndom marang
leaw nipilan ngondom marang. [24] Sitiül
Teat Dios lamaquiiüb icon leaw ngome
judío, mejlüyiün micual nej nóiquian
mequiüjpan nipilan judío cos teyariün nej
andeac; cuantemas nganüy apmaquiiüb
alinomb nipilan judío leawa tacueat, sitiül
apmayariw nej andeac.

Ndójwüx a cambaj Israel apmajwanüw wüx asoetiw

[25] Xechijquiaw xecojow, xique sandiüm
nüüch icon mejawan leaw Teat Dios ngo
müüch icon mejawan nde tanomb; pero
nde mepiüngan icona xeyay lerndüyiün.
Cos netam mejawan masey altiül nipilan
judío xowüy ladam omeajtsüw nganüy;
pero aag ayaj apmajlüy leaw apalam jane
apmayariw andeac Teat Dios monaw tiül
nipilan ngome judío. [26] Condom Teat Dios
apmawün wüx asoetiw cambaj Israel, atnej
nomb tapiüng Teat Dios tiül minawiig nej,
cos apiüng:

Aaga newün wüx asoeteran aliüc imiün
Sion,
quiaj apmawün asoetiw meáwan micual a
Jacob, macueatiw arangüw ngo ma-
jneaj.
[27] Quiaj apmümb majlüy meáwan leaw tasa-
jasüw apmajlüy,
wüx sanawün asoetiw nejiw.

[28] Cos cambaj Israel ngo mayariw nej an-
deac, áag tacueat nejiw Teat Dios, quiaj
tawün icon wüx isoetiün. Naleaing Teat
Dios aliün majiür lasta Israel cos tarriiüd
mixejchiw nejiw. [29] Teat Dios ngo man-
gowüüch leaw nej lamapiüng apmarang,
cos leawa nej lamapiüng apmüüch, aag
ayaj apmüüch. At leaw nej lamapiüng
micual nej, aag ayaj micual nej. [30] Icona
nipilan leaw ngome naw tiül Israel, icona
nomb ngo meyariün andeac Teat Dios, pero
nganüy lamajiür icon lasta, cos nipilan
judío ngo mayariw nej andeac. [31] Nganüy
icona lamajiür icon lasta Teat Dios cos nip-
ilan judío ngo mayariw andeac nej. Ndoj
nejiw apmajiürüchiw lasta atnej tajiür icon
lasta Teat Dios. [32] Teat Dios tacueat meáwan
nipilan leaw ngo mayariw nej andeac. Con-
dom meáwan atotow tajiür nejiw lasta.
[33] Quiaj ajawaats nguineay Teat Dios
xeyay najneajay ajlüy, xeyay nendüy, xeyay
axom omeaats. Nejinguind ngondom
majaw nguineay teamapiüng apmarang,
cuane apmarang. [34] "¿Jane ajaw cuane al-
wüx omeaats nej Teat Diosa, ngwüy jane
nesaj nej cuane netam maranga? [35] ¿Jane
alndom mangüy Teat Dios, müüch nej cua-
jantaneje?" [36] Nejinguind, cos meáwan leaw
almajlüy naw teowix nej, nej tarang; al-
teowix nej meáwan leaw almajlüy. Pares
netam mayarich andeac Teat Dios meáwan
nüt. ¡Amén!

12

Netam marangaats casa Teat Dios

[1] Nganüy xecojow xechijquiaw, cos Teat
Dios lamüüch icoots xeyay mimonajneaj

nej, áag sasaj icon nganüy netam meajchiün Teat Dios imeajtsan y micuerpojan, para mejlüyiün at icon noic nichech almapac, mejlüyiün nangaj, atnej andiüm Teat Dios. Cos aag ayaj najneajay majaw Teat Dios merangan. [2] Nde mendüjpiün wüx merangan ngo majneaj atnej arangüw meáwan nipilan nganüy cam. Netam mengowüjchiün meáwan ngo majneaj leaw iyajcan tiül imeajtsan, merangan najneaj, ngo matnej irangan nomb. Cos atquiaj alndom mejawan cuane andiüm Teat Dios merangan. Nej andiüm merangan najneaj, merangan palan; aag ayaj andiüm majaw.

[3] Por mimonajneaj nej Teat Dios tayac xic nasaj icon: Nejinguind tiül icona nde mapiüng tiül omeaats nej alwüx ajaw ngo matnej alinop. Netam meyajcan icona ijawan atow nej Teat Dios lamüüch anopnop majaw leaw netam majaw, para merangan leawa nej andiüm. [4] Cos atnej icootsa ajawaats, micuerpojaats ajiür oleaj, ajiür owix, ajiür omal, ajiür oniiüg, ajiür olaag, ajiür oxing, ajiür ombeay, pero ngome meáwan aag ayaj noic nej arangüw. [5] Atquiaj aton icootsa, masey xeyay ajlüyiiüts, pero ajlüyiiüts nóiquian wüx Teat Cristo, atnej majlüyiiüts nop nipilan.

[6] Aton cos Teat Dios lamajiür icoots lasta, lamüüch icoots anopnopoots cuane alndom marangaats palpálwüx. Netam marangaats atnej lamüüch icoots Teat Dios marangaats. Sitiül Teat Dios lamüüch nop mandeac andeac nej, netam mandeac leaw Teat Dios asaj nej, nde mayac wüx. [7] Tengwüy sitiül Teat Dios lamüüch alinop ndoj ombas mambeol, ich mambeol najneajay. Tengwüy sitiül Teat Dios lamüüch alinop ndoj ombas maquiaach, ich mayac omeaats wüx aquiaach. [8] Tengwüy sitiül Teat Dios lamüüch alinop ndoj ombas müüch mapac omeaats alinop, ich müüch mapac omeaats alinop najneajay. Tengwüy sitiül aljane lamüüch nej Teat Dios majiür, ich mapac omeaats mambeol leaw ngo majiür. Tengwüy sitiül Teat Dios lamüüch aljane marang natang, ich mayac omeaats wüx marang atnej netam. Aton sitiül aljane lamüüch nej Teat Dios majiür lasta alinop, ich mapac omeaats wüx mambeol.

Leaw netam marangüw monyar andeac Teat Cristo

[9] Ijiüran lasta meáwan nipilan con imeajtsan, nde merangánan. Nde mendiüman merangan leaw ngo majneaj, ngwüy irangan leawa najneaj. [10] Aton ijiürayon lasta nop alinop atnej mejiüran micojon michijquian, ermbeolayon.

[11] Leaw irangan, iyacan wüx imeajtsan merangan najneaj. Nde merangan anch wüx irangan minajiüt Teat Dios.

[12] Ich mapac imeajtsan, icüliün Teat Cristo imiün tiül cielo. Netam meiücan wüx imongochiün ngo majneaj, tanaámb itajcan orar, nde mecueatiün.

[13] Imbeolan monyar andeac Teat Dios sitiül aljane ngo majiür. Ijchan maxood iniüngan monyar andeac Teat Dios napeay miün.

[14] Nde mendeacan ngo majneaj wüx ombas nipilan leaw arangüw ngo majneaj wüx imbasan, itüniün majiürüw mimonajneaj Teat Dios, nde mepaijchan nejiw.

[15] Ich mapac imeajtsan mequiüjpan leaw apac omeaats, at jane ajiünts, ijiüntsan mequiüjpan aton.

[16] Ijlüyiün nóiquian nop alinop, nde merangrangayon atnej alwüx ijawan, pero ijlüyiün at icon nipilan leaw ajüic ngo membeat. Nde mepiüngan tiül imeajtsan icona nerndüyiün.

[17] Nde merangan ngo majneaj wüx ombas jane arang ngo majneaj wüx imbasan; iyamban imeajtsan nguineay merangan leaw najneaj majaw nipilan. [18] Ipacan wüx sitiül alndom mejlüyiün najneaj mequiüjpan meáwan nipilan. [19] Xecojow xechijquiaw, sitiül aljane arang ngo majneaj wüx imbasan, nde mepalüchiün ombas. Ich majlüy, Teat Dios apmepalüch. Cos apiüng tiül Mipoch Teat Dios: "Xique sanüüch mangüy, xique sanapalüch ombas", aw. [20] Aton apiüng: "Sitiül aljane najcüy majaw ic mind üet, pues iich; tengwüy sitiül mind anganeow yow, iich manganeow. Cos wüx apmerang aag ayaj, quiaj apmaxing xeyay cos terang wüx ombas najneaj", aw. [21] Nde meaach majntsop ngo majneaj wüx imbas; netam merang najneaj masey aljane arang ngo majneaj wüx imbas.

13

[1] Meáwan nipilan netam mayar andeacüw monajiüt. Cos Teat Dios neyac nejiw, nej neech nejiw majiürüw najiüt.

[2] Jane ngo mayar andeacüw monajiüt, aag
ayaj ngo mayar andeacüw leaw tayac nejiw
Teat Dios. Jane ngo mayar andeac mona-
jiüt, nejiw apmamongochiw ngo majneaj.
[3] Nop nerang najneaj ngo metam mimbol
mandüy monajiüt; pero nop nerang
ngo majneaj netam mimbol mandüy
monajiüt. ¿Jowa ique, ngo mendiüm
mermbol mejaw monajiüta? Pues irang
najneaj, quiaj monajiüt apmandeacüw
najneaj wüx imbas. [4] Teat Dios tayac
nejiw mambeolüw ic, pero sitiül apmerang
ngo majneaj, quiaj netam mermbol; cos
monajiüt alndom müjchiw ic memongoch
ngo majneaj. Teat Dios tüüch nejiw
marangüw aag ayaj; tayac nejiw müjchiw
mangüyiw monrang ngo majneaj leaw
arangüw. [5] Netam meyariün andeacüw
monajiüt, ngome ajcan ermbolan müjchiw
icon memongochiün ngo majneaj, netam
merangan cos tiül imeajtsan ijawan netam
merangan najneaj. [6] At netam mengüyiün
leaw atüniw ocueaj cambaj, cos Teat
Dios tayac nejiw marangüw najiüt ocueaj
cambaj.

[7] Ingüyiün meáwan leaw ijüchiün. Ne-
tam memiücüchiün leaw atüniw; at ne-
tam memiücüchiün leaw netam mengüy-
iün monajiüt. Aton leaw netam me-
yariün andeac, iyariün andeac; leaw ne-
tam mesajan najneajay ajlüy, netam mesa-
jan najneajay ajlüy. [8] Nde mejüchiün
alinop, aton netam mejiüran lasta nipilan
meáwan nüt. Cos leaw ajiür lasta alinop,
aag ayaj arang palan atnej apiüng tiül
aaga poch tüünd Moisés. [9] Cos tiül aaga
gajpowüw poch apiüng: “Nde mejiür mina-
jtaj, nde mejiür minaxey, nde membiy nip-
ilan, nde merneed, nde mewüy ombasaran,
nde mendiümdiüm ocueaj alinop”, aw.
Meáwan aaga poch quiaj, at altegüy poch
leaw alíünan, aton apiüng andüy wüx aaga
poch leaw apiüng: “Netam mejiürayon
lasta atnej iquiáyan quiaj merjiürüy lasta”,
aw. [10] Cos sitiül ajiürayoots lasta, quiaj
ngo mandiümaats marangaats ngo majneaj
wüx alinop. Aag ayaj ajüiquich sitiül
ajiürayoots lasta, quiaj arangaats palan at-
nej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés.

[11] Aag ayaj netam marangaats, cos
ajawaats acüliiüts tiül nipilan monrang ngo
majneaj. Nganüy netam mapacaats, cos
Teat Cristo aliüc mawün icoots wüx, laliüc
matüch a nüt mapeay, ngo matnej wüx nüt
ayariiüts andeac nej. [12] Minütiiüts ajlüyiiüts
ningüy wüx a iüt cam, aag ayaj tequech
atnej noic ongwiiüts. Aaga nüt aliüc
Teat Cristo laliüc matüch. Nganüy netam
macueatiiüts marangaats meáwan ngo
majneaj arangüch tiül pojniün, marangaats
leaw najneaj arangüch tiül ran. [13] Netam
marangaats leaw najneaj atnej majlüyiiüts
tiül ran. Ngondom mangüniiüts majlüyi-
iüts tiül alngün nangos nüt, ngondom
majiüraats minajtajaats, minaxeyiiüts.
At ngondom mitsojoots micuerpojaats,
marangaats cuajantanej ngo majneaj.
At ngondom majcüyiiüts majawaats nop
alinop, ngondom mayajcaats ngo majneaj
ajcan ngo majiüraats leaw ajiür alinop.
[14] Ingow aag ayaj, netam müjchiiüts nejay
Teat Cristo mambeol icoots ngo mayacaats
omeajtsaats wüx ajcüwa ngo majneaj quiaj
leaw micuerpojaats andiüm mayac icoots
wüx.

14

Nde mendeac wüx ombas alinop

[1] Sitiül aljane lamayar andeac Teat Cristo,
pero naleaing nganaw majaw xeyay, iquiüj-
pan najneájan tiül icona, nde mendeacn-
deacan wüx leaw nej nganaw majaw. [2] Cos
altiül ajaw alndom müeteran matsaramb
cuajantanej, pero altiül leaw nganaw ma-
jaw xeyay wüx Mipoch Teat Cristo, apiüng
áagan soex alndom müeteran. [3] Jane lama-
jaw alndom müeteran matsaramb cuajan-
tanej, ngondom maneoc ombas leaw ngo
müet meáwan aag ayaj. At leaw ngo
müet meáwan aag ayaj ngondom mandeac
ngo majneaj wüx ombas leaw üet cuajan-
tanej, cos Teat Dios lamawün nej asoet
aton. [4] Nganüy sanasaj ic, ¿neol tendeac
ngo majneaj wüx ombas nop nerang mi-
najiüt alinopa? Ngo majneaj mendeac aag
ayaj, cos nej ngome minajiüt arang, nej
arang minajiüt Teat Dios. Sitiül nej arang
najneaj tengwüy arang ngo majneaj, Teat
Dios apmajaw wüx aag ayaj, ngome ique.
Nej alndom marang najneaj, cos Teat Dios
apmambeol nej.

[5] Nop apiüng noic nüt alwüx atam
mayambüch Teat Dios ngo matnej alinoic;
pero alinop apiüng: Ngwüy, meáwan nüt
atanej ajlüy, aw. Naleaing, wüx aag ayaj

meáwan anopnop ich marang leaw nej
ayaag tiül omeaats najneaj. 6 Cos leaw
nepiüng noic nüt alwüx atam mayambüch
Teat Dios, aag ayaj najneaj, ngo majiür
nicuajind, cos ayamb Teat Dios. At leaw
nepiüng meáwan nüt atanej alndom
mayambüch Teat Dios, aag ayaj najneaj
aton, cos ayamb Teat Dios. Aton leawa
andüy matsamb cuajantanej natsambaran,
aag ayaj najneaj majaw Teat Dios, cos üüch
gracias Teat Dios, at leaw ngo mandüy
matsamb leaw natsambaran, aag ayaj
najneaj aton majaw Teat Dios, cos nej üüch
gracias Teat Dios wüx apmüet.
7 Nejinguind icootsa ngondom mapiün-
gaats icóotsan quiaj nguineay apmapacaats
oxep nawiür, at nguineay apmande-
owaats. 8 Cos sitiül almapacaats, alndom
marangaats leawa Teat Dios andiüm; sitiül
apmandeowaats, aag ayaj cos Teat Dios
andiüm. Atquiaj masey almapacaats masey
landeowaats ajlüyiiüts ocueaj Teat Dios.
9 Cos Teat Cristo tandeow ndoj tapac
alinomb para marang natang ocueajiw
meáwan nipilan, masey landeow, masey
almapac.
10 ¿Jowa ique, neol teyambyamb cuane
asoet alinopa? ¿Neol teneoc ombasüw mi-
cojow michijquiawa? Cos ajawaats alinoic
nüt apmajlüyiiüts nóiquian niüng ajlüy
Teat Cristo, majaraw wüx cuane tarangaats.
11 Atquiaj ajlüy tiül Mipoch Teat Dios, niüng
apiüng:
Cos naleaing xique salnapac, meáwan nip-
ilan apmaquiejliw micosüw nejiw
tiximbas.
Meáwan anopnop apmapiüngüw xique
Teat Dios, aw.
12 Quiaj meáwan anopnopoots netam masa-
jaats Teat Dios cuane tarangaats.

Nde meyac wüx marang ngo majneaj alinop

13 Pares netam macueatiiüts mayam-
byambaats nisoet wüx ombas nop alinop.
Netam mayambaats nguineay marangaats
najneaj, ngana müjchiiüts majtoch alinop
micojoots michijquiaats, müjchiiüts majiür
nisoet. 14 Xique sayaag meáwan natsaramb
najneaj matsambaats, cos Teat Jesús
lamüüch xic nayaag atquiaj. Pero naleaing,
aljane nepiüng almajlüy natsaramb
ngondom matsamb, quiaj ngo majneaj
sitiül nej apmatsamb aag ayaj, cos netam
marangüch leaw apiüng omeaats. 15 Sitiül
icona wüx itsamban cuajantanej, quiaj
alinop mihermanojan apmamix omeaats,
quiaj apmajüic icona ngo mejiüran nej
lasta. Ijawan, nde meajchiün majcüy
wüx leaw iretiün, ngana macueat andüüb
Teat Cristo, cos Teat Cristo tandeow
mawün nej wüx aton. 16 Nde meajchiün
manderac ngo majneaj wüx aaga najneaj
leaw irangan. 17 Cos Teat Dios ngo metam
nej leaw inganeowan, leaw itsamban;
pero leaw netam nej, aag ayaj leawa asaj
icon merangan. Irangan najneaj, ijlüyiün
nóiquian nop alinop, mapac imeajtsan
atnej andiüm Nangaj Miespíritu nej. 18 Cos
sitiül atquiaj irangan minajiüt Teat Cristo,
Teat Dios najneajay majaw icon, at nipilan
aton apmapiüngüw najneaj irangan.
19 Icootsa netam marangaats najneaj, ngo
majcüyiiüts majawaats nop alinop; netam
mambeolaats nop alinop mayacaats omea-
jtsaats wüx Teat Cristo. 20 Nde meajchiün al-
jane majcueat minajiüt Teat Dios wüx nüe-
taran. Naleaing meáwan nüetaran najneaj
müeteran. Nganüy sitiül apmeyacan wüx
naél alinop wüx ajaw leaw itean, aag ayaj
mbich ngo majneaj. 21 Najneaj sitiül ngo
metsamban onij, sitiül ngo menganeowan
yow neech mangüneran, aton sitiül ngo
merangan nicuajind leaw alndom mayac
wüx naél alinop. Nde merangan leaw al-
ndom müüch nop mandüy wüx marang
ngo majneaj. Nde merangan leaw alndom
müüch machiw omeaats alinop. 22 Meáwan
anopnop nejáyan quiaj ich majaw nguineay
ayar andeac Teat Dios, nguineay andiüm
Teat Dios majaw marang. Najneajay apac
omeaats leaw ngo metam machiw omeaats
wüx leaw arang. 23 Pero naleaing sitiül ichi-
wean imeajtsan wüx leaw itean itsamban,
aag ayaj üüch icon mejiüran nisoet, cos
iyajcan aag ayaj ngo majneaj. Meáwan leaw
irangan sitiül ichiwean imeajtsan wüx, ngo
mejawan sitiül najneaj tengwüy ngo ma-
jneaj, aag ayaj nisoet sitiül irangan.

15

*Ijchan majneaj omeaats alinop, ngome icó-
nan quiaj*

1 Icootsa leaw lamajawaats wüx Mipoch
Teat Dios xeyay netam mambeolaats
leaw aliün mapateay ajaw, ngondom
marangaats leaw andiümaats. 2 Meáwan

anopnopoots netam marangaats atnej
andiüm alinop; aag ayaj apmambeol
nej apmüüch nej mapac omeaats wüx
Teat Dios. [3] Cos nej Teat Cristo ngome
tarang leaw andiüm; nej tarang atnej
apiüng tiül Mipoch Teat Dios, cos apiüng:
"Meáwan ngo majneaj leaw asajüw ic,
leaw arangüw, tiün andüy wüx ximbas".
[4] Cos meáwan leaw tarangüch tiül Mipoch
Teat Dios tanomb, aag ayaj tarangüch
maquiaacheranaats wüx. Aag ayaj ambeol
icoots majawaats majneaj wüx leaw
teamacüliiüts, müüch icoots maiücaats
wüx, majawaats apmambeol icoots Teat
Dios. [5] Malüy Teat Dios neech mapac
omeaatsaran, neech icoots maiücaats wüx
cuajantanej, müüch icoots majlüyiiüts
nóiquian omeajtsaats nop alinop atnej
Teat Cristo andiüm. [6] Quiaj nóiquian
masajaats najneajay arang Teat Dios miteat
Miteatiiüts Teat Cristo.

Tasoiquiw nipilan ngome judío alndom mawüw wüx asoetiw

[7] Atquiaj icona erndeacan mequiüjpan
nop alinop, ijiürayon lasta atnej Teat Cristo
ajiür icoots lasta. Quiaj apmanderac na-
jneaj wüx Teat Dios. [8] Naleaing sasaj icon,
Teat Cristo tiün mambeol nipilan judío ma-
jüiquich naleaing Teat Dios lamarang leaw
lamapiüng apmarang. Atquiaj tarang Teat
Cristo para alndom majlüy leaw Teat Dios
tasaj tanomb xexejchiün. [9] Aton Teat Cristo
tiün para mapac omeajtsüw mayambüw
Teat Dios ajcüwa nipilan ngome judío, cos
ajiür nejiw lasta. Atnej apiüng tiül Mipoch
Teat Dios:

Xique sanandeac wüx minüt tiül nipilan
ngome judío,
sanataag cantar himnos wüx ique.

[10] Apiüng alinoic tiül Mipoch Teat Dios:

Ich mapac imeajtsan icona nipilan ngome
judío
nóiquian mequiüjpan nipilan judío.

[11] At apiüng alinomb:

Icona nipilan monaw palpálwüx iüt isajan
Teat Dios najneajay ajlüy.
Aton meáwan nipilan indeacan nguineay
najneajay arang Teat Dios.

[12] Isaías aton tarang wüx nawiig:

Apmajmel nop nenajiüt naw tiül micualüw
micual Isaí,
nej apmajlüy wüx palpálwüx iüt;
nejiw apmacüliw aaga nenajiüt quiaj mam-
beol nejiw.

[13] Malüy Teat Dios, aaga nembeol meiü-
can wüx leaw almajlüy, müüch icon mapac
imeajtsan xeyay, mejlüyiün najneaj me-
jawan nop alinop, meyacan imeajtsan wüx
nej. Quiaj aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat
Dios apmüüch icon meiücan wüx, ngana
paxiüm mecüliün leaw temecüliün.

[14] Xecojow xechijquiaw, xique sajaw ma-
jneaj icona xeyay najneaj imeajtsan, at
ijawan nguineay alndom mepajan ocueaj
nop alinop. [15] Naleaing tiül a nawiig cam
nguiaj tayacas tiül napacpac poch nüüch
leaam imeajtsan wüx meáwan aag ayaj.
Teat Dios tajiür xic lasta; [16] tayac xic narang
najiüt ocueaj Teat Cristo, nasaj nipilan
ngome judío mayariw andeac Teat Dios,
para majlüyiw at nejiw noic najneajay
nichech leawa Teat Dios andiüm. Cos Nan-
gaj Espíritu lamüüch nejiw majlüyiw ocueaj
Teat Dios.

[17] Xique nganüy xeyay apac ximeaats
wüx aaga najiüt lanarang ocueaj Teat Dios,
cos sajlüy nóiquian naquiiüb Teat Cristo.
[18] Xique ngo nandiüm napiüng wüx ali-
noic najiüt, sandeac áagan wüx najiüt
ocueaj Teat Cristo, cos nej ambeol xic
nüüch mayariw andeac nej ajcüwa nipi-
lan ngome judío. Nejiw andüjpiw Teat
Cristo wüx leaw sandeac, at wüx leaw Teat
Dios üüch xic narang. [19] Cos Nangaj Es-
píritu ocueaj Teat Dios tüüch xic narang
ateócan leaw ngome aag ajaraw. Atquiaj
tasajas nipilan nguineay Teat Cristo awün
nisoet, nawas tiül cambaj Jerusalén sajüy
tiül meáwan cambaj leaw tatüchiüs tiül iüt
Ilírico. [20] Xique sayamb namb nasaj nipilan
niüng nganaw manguiayiw aaga najneaj
nanderac wüx Teat Cristo, ngana narang
najiüt niüng alinop lamawitich marang.
[21] Tarangas atnej larangüch tiül Mipoch Teat
Dios, cos apiüng:

Apmajawüw nej ajcüwa leawa nómban
ngome áag masoiquiw wüx nej,
jane nganaw manguiayiw wüx nej, nejiw
apmayariw andeac nej.

Teat Pablo apiüng apmamb andüy Roma

[22] Pares ngo matüch namb najaw icon,
masey xeyay tandiümas namb. [23] Pero
nganüy cos lanandondoch xenajiüt ocueaj
Teat Dios tiül aaga cambaj cam, aton
cos lamajiür xeyay neat sandiüm namb

najaw icon; [24] nganüy sapiüng wüx sanamb
España sanamong niüng ijlüyiün. Quiaj
apmandeacaats maquiüjpaats nop alinop,
mapac omeajtsaats nóiquian. Condom
sandiüm membeolan xic namong namb
más ninguiün. [25] Nganüy ombas sanamb
Jerusalén najoy mamb tomiün nambeolüw
mondüüb Teat Cristo tiül Jerusalén. [26] Cos
mondüüb Teat Cristo monaw tiül iüt
Macedonia, at monaw tiül iüt Acaya
tapiüngüw najneaj mamiücüchiw quiriw
tomiün mambeolüw mondüüb Teat Cristo
leaw ngo majiür, monlüy Jerusalén.
[27] Naleaing nejiw tapiüngüw najneaj
mambeolüw leaw ngo majiür, monlüy tiül
Jerusalén, cos nejiw masey ngome judío
nejiw, tüjndiw aaga najneajay mipoch
Teat Cristo. Nganüy nejiw aton netam
mambeolüw mondüüb Teat Cristo monlüy
tiül Israel wüx cuajantanej leaw ngo
majiürüw. [28] Nganüy sapiüng wüx landoj
xiün nayac meáwan tomiün, nandondoch
leaw teanarang, quiaj sanamong niüng
ijlüyiün, ndoj sanamb España. [29] Xique
sajaw majneaj nguineay Teat Cristo
apmambeol xic, müüch mapac ximeaats
xeyay wüx sanapeay niüng ijlüyiün.

[30] Xecojow xechijquiaw, nganüy satün
icueajiün membeolan xic, metüniün ocueaj
Teat Dios mambeol xic xeyay. Aag ayaj sasaj
icon, cos ajlüyiiüts nóiquian maquiüjpaats
Miteatiiüts Teat Cristo, aton cos ajiürayoots lasta atnej andiüm Nangaj Espíritu
ocueaj Teat Dios. [31] Itüniün ocueaj Teat Dios
mambeol xic, ngana masapüw xic nipilan
moncüy majaw xic monlüy tiül iüt Judea.
Aton itajcan orar para mayariw najneájan
leaw sajoy mamb nüüch ajcüwa mondüüb
Teat Cristo leaw ngo majiür, ajcüwa monlüy tiül Jerusalén. [32] Atquiay alndom natüch
niüng ijlüyiün mapac ximeaats naquiiüb
icon, sitiül Teat Dios andiüm. Quiaj sanaxood quiriw naquiiüb icon. [33] Teat Dios, aaga
neech monajneaj tiül omeajtsaats majlüy
maquiiüb icon. Amén.

16

Atepeay anopnopoj

[1] Nganüy sanüüch mamb müm Febe, apmamb quiaj majaw icon, ingochiün najneaj. Cos nej ajiür najiüt tiül mondüüb
Teat Cristo monlüy tiül cambaj Cencrea.
[2] Itepeayiün, ingochiün najneájan atnej netam mangocheran meáwan monyar andeac
Teat Dios. At imbeolan wüx cuajantanej
netam nej, cos nej lamambeol xeyay jangantanej; ata xique aton lamambeol xic.

[3] At aton itepeayiün teat Aquila at mintaj
nej müm Priscila. Nejiw xeyay tambeolüw
xic wüx sarang minajiüt Teat Cristo. [4] Cos
nejiw aton tajlüyiw tiül xeyay naél wüx
tambeolüw xic ngana mambiy xic nipilan.
Pares süüch nejiw gracias xeyay, ngome
xíquian quiaj, aton meáwan monyar andeac Teat Cristo leaw ngome judío nejiw,
üjchiw nejiw gracias aton. [5] Itepeayiün
meáwan mondüüb Teat Cristo leaw canchiüjow aniüngüw teat Aquila. At itepeayiün xeamigo teat Epeneto, cos nej ombas
mayar andeac Teat Cristo tiül iüt Acaya.
[6] Itepeayiün aton müm María, cos nej lamarang xeyay najiüt ocueaj Teat Dios tiül
icona. [7] At itepeayiün teat Andrónico at
teat Junias, ajcüw ayaj micual xeíüt, aton
taquiiübasüw tiül manchiüc. Nejiw xowüy
ajiür nejiw lasta meáwan apóstoles, aton
ombas mayariw andeac Teat Cristo, teoj a
xique.

[8] Itepeayiün teat Amplias, xique
xowüy sajiür lasta wüx minüt Teat Dios.
[9] Itepeayiün teat Urbano, nej nembeol
xicon wüx minajiüt Teat Cristo. At a
teat Estaquis itepeayiün. Xique xowüy
sajiür lasta. [10] Itepeayiün teat Apeles,
nej xeyay ajüiquich andüüb Teat Cristo.
At itepeayiün meáwan acualaats teat
Aristóbulo. [11] Itepeayiün teat Herodión,
micual xeíüt. At itepeayiün acualaats teat
Narciso, ajcüw monyar andeac Teat Cristo.
[12] Itepeayiün müm Trifena, at müm Trifosa,
nejiw mimonrang minajiüt Teat Cristo;
átan mimümaats Pérsida, cos nej lamarang
xeyay najiüt aton. [13] Itepeayiün teat Rufo,
nej nop naxey leaw tarriiüd nej Teat Cristo.
Aton mimüm nej itepeayiün, cos ajlüy atnej
xemüm aton. [14] Itepeayiün teat Asíncrito,
teat Flegonte, müm Hermas, teat Patrobas,
teat Hermes, at meáwan leaw aquiüjpüw
nejiw itepeayiün aton. [15] Itepeayiün teat
Filólogo, müm Julia, teat Nereo, at michiig
najtaj nej. Aton itepeayiün teat Olimpas
at meáwan monyar andeac Teat Cristo
monlüy quiaj.

[16] Meáwan icon itepeayiün nop alinop,
müüch mapac imeajtsan. Aton meáwan

noicnoic ajlüy mondüüb Teat Cristo atepeayiw icon aton.

[17] Xecojow xechijquiaw, sasaj icon netam mejawan wüx ajcüwa nipilan leaw andiümüw mayacüw icon wüx naél, mayacüw moncüy tiül icona. Ajcüw ayaj ngo marangüw atnej terquiaachayon wüx. Icueatiün ajcüw ayaj, nde mequiüjpan. [18] Cos ajcüwa nipilan quiaj ngome minajiüt Miteatiiüts Teat Cristo arangüw; ajcüw ayaj nejíwan quiaj andiümüw. Nejiw ajiürüw nguineay mawüywüyiw nipilan; alndom mawaijchaw mondüüb Teat Cristo leaw nganaw majaw xeyay. [19] Cos xeyay languiayaran nguineay icona xeyay iyacan imeajtsan wüx merangan andiüm Teat Dios, pares apac ximeaats xeyay. Pero aton sandiüm mexoman imeajtsan más xeyay wüx irangan najneaj; ngo metam mexoman imeajtsan para merangan ngo majneaj. [20] Teat Dios aaga neech monajneaj tiül omeajtsaats, apmambeol icon mecuüjchiün tiüt aaga Satanás. Miteatiiüts Teat Cristo mambeol icon, müüch icon monojneaj.

[21] At aton atepeay icon teat Timoteo, nej nembeol xic wüx aaga najiüt sarang. At atepeayiw icon teat Lucio, teat Jasón, y teat Sosípater. Nejiw micual xeíüt aton.

[22] At a xique Tercio nerangas aaga nawiig cam ocueaj teat Pablo, xique aton satepeay icon wüx minüt Teat Cristo.

[23] At aton teat Gayo atepeay icon, xique aniüng nej sacül. Aton aniüng nej canchiüjow meáwan monyar andeac Teat Cristo. At teat Erasto, nesap mitomiün aaga cambaj cam, atepeay icon aton; at teat Cuarto atepeay icon.

[24] Miteatiiüts Teat Cristo mambeol meáwan icon. Amén.

Andondoch andeac, andeac najneajay wüx Teat Dios

[25] Nganüy marangaats casa Teat Dios, masajaats najneaj arang, cos nej alndom mambeol icon mejawan más xeyay wüx leaw tasajas icon, nguineay lamawün isoetiün Teat Jesucristo. Aag ayaj Teat Dios ngo müüch nejinguind majaw aaga ayaj tanomb. [26] Pero nganüy Teat Dios lamüüch icoots majawaats aag ayaj, cos mondeac andeac Teat Dios monlüy tanomb tarangüw wüx nawiig. Nganüy meáwan nipilan netam manguiayiw aag ayaj, cos Teat Dios almapac meáwan nüt, y tapiüng meáwan palpálwüx ajlüy nipilan netam manguiay andeac nej, marangüw leawa nej andiüm.

[27] Pares apmarangaats casa Teat Dios meáwan nüt, néjan quiaj nendüy; masajaats najneajay arang wüx minüt Teat Jesucristo. Amén.

Anoic nanderac arang wüx nawiig San Pablo müüch minipilan Teat Cristo moncül tiül Corinto
1ª CORINTIOS

Atepeay

1 Xique Pablo nop apóstol ocueaj Teat
Jesucristo, cos Teat Dios tayac xic narang.
Nganüy cam saquiiüb teat Sóstenes.
2 Xicona satepeayiün icon meáwan monyar
andeac Teat Cristo moncül tiül cambaj
Corinto; icona aton micual icon Teat
Dios cos tayamb icon mejlüyiün nangaj
nóiquian mequiüjpan meáwan nipilan
leaw andüjpiw Miteatiiüts Jesucristo.
3 Sandiüman Miteatiiüts Dios at Miteatiiüts
Jesucristo müjchiw icon mimonajneajiw, at
mejiüran noic omeajtsan najneajay.

Teat Pablo üüch gracias Teat Dios

4 Xique ajlüyay nüüch gracias Teat Dios
cos nej lamüüch icon mimonajneaj nej
ajcan ijlüyiün nóiquian mequiüjpan Teat
Cristo Jesús. 5 Cos indüjpiün Teat Cristo
Jesús, quiaj Teat Dios lamambeol icon wüx
meáwan indeacan, at meáwan leaw ne-
tam mexoman imeajtsan wüx. 6 Ninguiaj
ajüic naleaing leaw tasajas icon wüx Teat
Cristo. 7 Pares nganüy lamejiüran meáwan
najneaj leaw Nangaj Espíritu ocueaj Teat
Dios tapiüng apmüüch. Lamejiüran aag
ayaj tatow tam mecüliün mapeay Miteati-
iüts Jesucristo. 8 Nej apmambeol icon ngo
mejiüran nicuajind nisoet wüx aaga nüt
apmajaw wüx asoeteran wüx nej aliüc ali-
nomb. 9 Cos Teat Dios leawa lamayac
mipoch nej marang, aag ayaj apmarang.
Nejay Teat Dios tayamb icon mejlüyiün
nóiquian mequiüjpan Micual nej Miteati-
iüts Jesucristo.

Ngo majlüyiw nóiquian

10 Xecojow xechijquiaw, satün xeyay
icueajiün wüx minüt Miteatiiüts Jesucristo;
malüy sapiüng nguineay mejlüyiün
nóiquian. Nde mbajcameron meriowan
palpálwüx; netam mejlüyiün noic nej
imalan, noic nej imeajtsan. 11 Xecojow
xechijquiaw, sasaj icon aag ayaj cos
xique lanasoic nguineay tenguial ijlüyiün;
tasajüw xic altiül monaw aniüng Cloé.
Apiüngüw ajlüy moncüy tiül icona.
12 Nganüy sandiüm nasaj icon nguineay
sanguiay temendeacan; cos altiül icon
apiüng: “Xique sandüüb teat Pablo”, aw;
altiül apiüng: “Xique sandüüb teat Apolos”,
aw; altiül apiüng: “Xique sandüüb teat
Cefas”, aw; aton altiül apiüng: “Xique
sandüüb nejay Teat Cristo”, aw. 13 ¿Neola,
mbich ajlüy acas Teat Cristo? ¿Ngwüy,
tamb wüx cruz a Pablo mangüy isoetiün?
¿Ngwüy, teyariün yow wüx minüt Pablo?
14 Xique süüch gracias Teat Dios, cos ngo
nüüch yow nejinguind icon; áagan teat
Crispo tüjchiüs yow, aton teat Gayo. 15 Pares
nejinguind ngondom mapiüng nej tayar
yow wüx minüt Pablo. 16 At aton tüjchiüs
yow acualaats Estéfanas. Lango leaam
ximeaats sitiül tüjchiüs yow alinop. 17 Cos
Teat Cristo ngo müüch xic niün nüüch
yow nipilan; nej tüüch xic niün napiüng
wüx nguineay alndom mawaran wüx
asoeteran. Áag ngo nandeac naél poch
nerangrangüy wüx atnej xique xeyay
saxom ximeaats. Naleaing sandeac ngo
maél ngana mapiürang ngo membeat
tandeow wüx cruz Teat Cristo.

Teat Cristo ajüiquich nguineay omeaats Teat Dios

18 Ajcüwa nipilan leaw apndrom om-
basüw tiül aaga xeyay ngo majneaj
apiüngüw chach miün aaga tenguial
anderac wüx nguineay Teat Cristo tandeow
mangüy asoetiiüts. Pero aaga najneaj
nanderac wüx nguineay Teat Cristo
lamawün icoots wüx asoetiiüts ajüiquich
Teat Dios alndom marang cuajantanej.
19 Cos Teat Dios apiüng tiül mipoch nej:

Xique sanandrooch mifis leawa nepiüng
xowüy landüy;
sanajüiquich ngo majawüw nicuajind.

20 Jow nganüy, ¿wül, cuajpar leaw
nepiüng xeyay andüye? ¿Wül leawa
nepiüng xeyay andüy wüx aaga poch
tüünd Moisésa? ¿Wül leawa nepiüng ndoj
ombas mandeac leaw almajlüy wüx aaga
nganüy nüt cama? Wüx meáwan aag ayaj
Teat Dios lamapiüng nejiw ngo mandüyiw
nicuajind, ajlüyiw atnej nop chach. 21 Cos
Teat Dios nde tanomb lamajaw nipilan
ngondom maxomüw nej nejeyéjan quiaj,
pares tajaw najneaj mawün wüx asoeteran

ajcüw leaw apmayariw andeac nej, masey
nipilan apiüngüw chach poch sandeacan,
ngo membeat.

22 Nipilan israel apiüngüw aaga poch
sandeacan ngo membeat cos andiümüw
majawüw ateócan; at nipilan griego
ayambyambüw nguineay alndom majawüw
wüx meáwan cuajantanej con mifisüw
nejiw. 23 Naleaing xicona sandeacan wüx
nguineay Teat Cristo tandeow wüx cruz;
aag ayaj nipilan israel ajtochiw wüx cos ngo
mandiümüw manguiayiw. Nganüy nipilan
ngome israel apiüngüw ngo membeat
aaga nanderac quiaj, cháchan. 24 Pero
ajcüw leawa Teat Dios lamapaj majlüyiw
micual nej, masey nipilan israel, masey
nipilan griego, nejiw ajawüw áagan Teat
Cristo alndom müüch nejiw mayariw
nej andeac, at majiürüw fis maxomüw
Teat Dios. 25 Masey altiül apiüngüw ngo
membeat leawa tarang Teat Dios, pero
Teat Dios axom omeaats xeyay, ngo matnej
nipilan monpiüng nendüyiw. At masey
apiüngüw Teat Dios ngondom marang
nicuajind, naleaing ajawaats Teat Dios
alndom marang xeyay cuajantanej, ngo
matnej ajcüwa nipilan leawa monpiüng
nejiw alndom marangüw cuajantanej.
26 Xecojow xechijquiaw, ich leaam imeajtsan
nguineay tejlüyiün wüx tarriiüd icon Teat
Dios. Ngo majlüy tiül icona mondüyndüy
wüx cuajantanej wüx aaga iüt cam. Aton
ngo majlüy tiül icona xeyay natangtang
monajiüt; at ngo majlüy tiül icona xeyay
netam ajlüy nipilan. 27 Naleaing, Teat
Dios lamarriiüd leaw ngome nendüy
xeyay cos atquiaj apmüüch maxing leaw
apiüng xowüy landüy. At tarriiüd leaw
napiürang ngo membeatiw, cos atquiaj
alndom müüch maxing monpiüng nejiw
xowüy lambeatiw. 28 Aton tarriiüd nipilan
leaw apiürang ngo membeat, at leaw
napiürang cuane ajpar. Atquiaj tarang Teat
Dios para majüiquich lango membeatiw
leaw apiürang wüx ombasüw nejiw
xeyay nembeatiw. 29 Atquiaj nejinguind
ngondom merangrangüy teombas Teat
Dios. 30 Naleaing cos Teat Dios andiüm,
pares ijlüyiün nóiquian mequiüjpan Teat
Cristo. At Teat Dios lamüüch icoots
mendüyiiüts wüx andüjpiiüts Teat Cristo.
Nganüy ajlüyiiüts najneaj, ngo majiüraats
nicuajind nisoet teombas Teat Dios cos
nej tawün icoots wüx. 31 Mipoch Teat
Dios apiüng: “Jane nind arangüy casa, ich
marang casa Teat Dios”, aw.

2

Taquiaach nejiw áagan wüx Teat Cristo

1 Pares xecojow xechijquiaw, ninguinüt
wüx tambas niüng ijlüyiün nasaj icon
nguineay tarang Teat Dios mawün icoots
wüx asoetiiüts, ngo nasaj icon at xic nop
xowüy landüy, at ngo nasaj icon naél
poch. 2 Tapiüngas ngome sanaquiaach icon
wüx cuajantanej alinoic, sanaquiaach áa-
gan wüx Teat Cristo leaw tamb wüx cruz
mandeow mangüy asoetiiüts. 3 Ijawan wüx
tajlüyiüs niüng ijlüyiün, xique ngo nerang-
rangüy napiüng xíquian quiaj alndom
narang cuajantanej. Naleaing timbolas,
tambeapmbeap xic. 4 Wüx tandeacas nasaj
icon wüx Teat Cristo, ngo nandeac atnej
xowüy lasandüy. Tejawan nguineay tam-
beol xic Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios
majüiquich leaw tarangas aag ayaj minajiüt
Teat Dios. 5 Atquiaj tarangas para mepiün-
gan nejay Teat Dios nembeol icon meyariün
andeac nej, ngome alngün nipilan xeyay
axom omeaats mandeac.

Nangaj Espíritu üüch majawaats nguineay ajlüy Teat Dios

6 Naleaing nguiaj saquiajchiün wüx
leaw xowüy laél, cos leawa latangüw wüx
Mipoch Teat Dios alndom manguiayiw.
Aaga sandeacan quiaj ngome ocueaj
monpiüng nendüyiw wüx a iüt cam,
at ngome mifis montang monajiüt, cos
ajcüw ayaj najen apndrom ombasüw.
7 Naleaing sandeacan aaga poch leaw Teat
Dios üüch xicon. Aag ayaj nomb ngo
manguiayaran cos nej ngo majüiquich
nguineay apmarang. Naleaing nej tajaw
nguineay apmarang, nguineay apmawün
icoots wüx, nde wüx nganaw marang a iüt
cam. 8 Nejinguind montangtang monajiüt
monlüy nganüy cam ngo majawüw
nguineay andiüm marang Teat Dios. Cos
sitiül tajawüw aag ayaj, ngome tayacüw
wüx cruz Teat Cristo, aaga najneajay imiün
tiül cielo. 9 Atquiaj aton tarangüch tiül
Mipoch Teat Dios, cos apiüng:

Ajlüy cuajantanej najneajay leaw ngome
áag ajaraw,

ngome áag anguiayaran,
ngome áag ajmel tiül omalaran.
Teat Dios lamarang aag ayaj müüch
meáwan mondiüm nej.
10 Teat Dios tüüch miün aaga Nangaj Espíritu
mambeol icoots majawaats aag ayaj. Cos
Nangaj Espíritu ajaw meáwan cuajantanej
ocueaj Teat Dios, masey xowüy laxotüy.
11 ¿Jane alndom majaw cuajantanej leawa
almajlüy tiül omeaats nop nipilana? Ne-
jáyan quiaj ajaw cuane ajlüy tiül omeaats
nej. Atquiaj aton nejinguind ngondom ma-
jaw leawa almajlüy tiül omeaats Teat Dios,
áagan a Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios
nejaw aag ayaj. 12 Icootsa ngo mayajcaats
tiül omeajtsaats atnej ayajcüw altiül nipi-
lan; pero ayajcaats tiül omeajtsaats atnej
andiüm Nangaj Espíritu, aag ayaj lamüüch
icoots Teat Dios. Quiaj alndom majawaats
leawa lamüüch icoots Teat Dios. 13 Wüx aag
ayaj xicona sandeacan, ngome atnej axom
omeaats nipilan ningüy wüx iüt; ngwüy
sandeacan leaw aquiaach xicon Nangaj Es-
píritu. Cos aaga poch leawa saquiajchiün,
aag ayaj poch leaw asaj xicon Nangaj Es-
píritu ocueaj Teat Dios.
14 Meáwan nipilan leawa ngo majiür Nan-
gaj Espíritu tiül omeaats nej ngondom ma-
jaw cuane Nangaj Espíritu andiüm müüch,
cos nej apiüng aag ayaj atnej ngo membeat
nicuajind. Cos niquimas ngondom majaw
wüx aag ayaj sitiül Nangaj Espíritu ngo
mambeol nej majaw. 15 Cos leaw nembeol
nej Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios al-
ndom majaw cuane najneaj, cuane ngo ma-
jneaj. Pero pálwüx nipilan ngondom ma-
jawüw nguineay omeaats leaw ambeol nej
Nangaj Espíritu. 16 Atnej ajlüy tiül Mipoch
Teat Dios, cos apiüng: "¿Jane alndom
majaw leaw alwüx omeaats Teat Diosa?
¿Ngwüy, jane alndom maquiaach neje?"
Nganüy icootsa leaw ajiüraats Nangaj Es-
píritu alndom maxomaats omeajtsaats wüx
leaw apiüng Teat Cristo.

3

Monbeol wüx minajiüt Teat Dios

1 Xecojow xechijquiaw, ninguinüt
ngondom naquiaach icon matnej nipilan
leaw ambeol nejiw Nangaj Espíritu ocueaj
Teat Dios, cos tealeámban merangan leaw
indiüman icona, ngome leaw andiüm
Teat Cristo. Pares taquiajchiüs icon atnej
maquiajchich nop nine leaw nganaw majaw
nicuajind. 2 Cos icona tejlüyiün atnej nop
nine tealeámban achech, nganaw ndom
ombas üet, pares ngondom naquiaach
icon matnej natang nipilan. Átan nganüy,
nganaw ndom cos ngondom meyariün.
3 Tealeámban nganaw merangan leaw
andiüm Teat Dios; naleaing temerangan
leaw icona indiüman. Cos tealeámban
ngo majneaj mejawan nop alinop, ijcüyiün
icoyónan quiaj, at lambajcaron mejlüyiün
palpálwüx. ¿Neol terangan atquiaja?
Cos tealeámban merangan atnej arangüw
pálwüx nipilan. 4 Altiül icona apiüng:
"Xique sandüüb teat Pablo", aw. Altiül
apiüng: "Xique sandüüb teat Apolos", aw.
¿Pues neol terangan atquiaja? Cos nganaw
merangan atnej andiüm Teat Cristo; aliün
merangan atnej arangüw meáwan nipilan.

5 ¿Cuane neje a Pablo? ¿Cuane neje
Apolos? Xicona monrang minajiüt Teat
Dios xicon, masey tasajasan icon meyariün
andeac Teat Cristo; cos Teat Dios tüüch
xicon sanopnopon aaga najiüt leaw ne-
tam narangan. 6 Xique tapiüras Mipoch
Teat Dios tiül icona; condom tiün Apo-
los tambeol icon alquiriw. Aag ayaj atnej
wüx nop apmateow leaw landoj apiürüch.
Condom Teat Dios tüüch icon metangan
wüx Mipoch Nej. 7 Aaga nepiür nicua-
jind nej; at neteow nicuajind nej. Leawa
más nembeat, aag ayaj Teat Dios, cos nej
nerang meáwan, nej netangüch cuajan-
tanej. 8 Pues leawa nepiür, at leawa ne-
teow atanej ajlüyiw. Teat Dios apmüüch
anopnopoots leaw netam maxomaats wüx
aaga najiüt tarangaats. 9 Xicona monrang
minajiüt Teat Dios, nganüy icona ijlüyiün
atnej noic corrül ocueaj nej.

At ijlüyiün atnej nop iüm ocueaj Teat
Dios leaw nej teamawitich. 10 Teat Dios
lamambeol xic narang minajiüt nej, na-
jlüy atnej nop nerang iüm leawa neyac
tiüt piedra witiow wüx iüm. Condom
alinop tenguial mambeol icon, aag ayaj
atnej teamajüyich wüx alquiriw. Nganüy
netam majaraw nguineay apmajüyicheran
wüx alquiriw. 11 Cos aaga najiüt lawitiow
marangüch, aag ayaj minajiüt Teat Dios.
Teat Cristo ajlüy atnej aaga piedra witiow
wüx iüm. Naleaing nejinguind alinop

ngondom mayac alinoic witiow wüx iüm.
12 Jane tanaámb matangüüch aaga najiüt
lawitiow quiaj, ich majaw cuane apmayac
wüx. Cos sitiül apmayac oro, tengwüy
plat, tengwüy natsüjyay ombas piedra, aag
ayaj ngo mandaab. Pero sitiül apmayac
xiül, tengwüy soex, tengwüy miolam nax-
iül, pues apmandaab. 13 Nganüy apmajüic
nguineay arangüw najiüt, cos wüx nüt Teat
Dios apmajaw wüx asoeteran, quiaj aaga
biümb apmajüiquich sitiül tarang najneaj.
Condom apmajüic jane taíüc minajiüt nej,
jane tandaab ocueaj, cos biümb apma-
jüiquich. 14 Sitiül aljane taíüc minajiüt nej,
ngo mandaab, nej apmüünd leaw netam
maxom wüx. 15 Pero sitiül aljane tandaab
minajiüt nej, quiaj nej ngome apmaxom
wüx nicuajind; masey nej apmaw wüx,
biümb ngome apmambel nej.

16 ¿Neol ngo mejawana, icona at icon
noic templo ocueaj Teat Dios, at Nangaj
Espíritu acül tiül imeajtsana? 17 Sitiül aljane
apmaquiaach icon ngo matnej apiüng Teat
Dios, Teat Dios apmandrooch nej ombas,
cos icona aaga templo ocueaj Teat Dios,
aaga templo quiaj nangaj.

18 Nde merwaiichayon icoyónan quiaj;
cos sitiül aljane tiül icona mapiüng nej
xeyay ajaw wüx cuajantanej leaw alma-
jlüy nganüy cam, ich marang atnej ngo
majaw nicuajind, cos quiaj alndom mam-
beol nej Teat Dios maxom omeaats wüx
cuajantanej. 19 Cos aaga fis leaw ajiür
nipilan ningüy wüx iüt, Teat Dios ajaw
aag ayaj chach miün. Atquiaj apiüng tiül
Mipoch Teat Dios: "Teat Dios apmasap
nejiw wüx aaga fis apiüngüw ajiürüw, aag
ayaj nejeyéjan quiaj ayacayej tiül naél",
aw. 20 At apiüng: "Teat Dios ajaw nguineay
apiüngüw ajcüw leaw apiüngüw xeyay
ajawüw, aag ayaj ngo membeat nicuajind",
aw. 21 Nde merangrangayon mendüjpiün
nipilan cos icona ineayiün meáwan cua-
jantanej almajlüy. 22 Masey Pablo, masey
Apolos, masey Pedro, masey a iüt cam,
masey wüx nepacan nejneajiün, tengwüy
masey mendeowan, masey leaw apmemo-
ngochiün nganüy, tengwüy leaw apmemo-
ngochiün alinoic nüt; pues najneaj meáwan
aag ayaj. 23 Cos icona micual icon Teat
Cristo, at Teat Cristo naleaing Micual nej
Teat Dios.

4

Minajiütüw apóstoles

1 Sandiüman majaw nipilan que xicona
mimonrang minajiüt Teat Cristo; sajlüyiün
wüx minajiüt nej naquiajchiün meáwan
leaw Teat Dios lamüüch xicon najawan,
leawa nomb ngo majüiquich. 2 Nganüy
ajawaats jangantanej ajlüy wüx minajiüt
alinop, netam marang najneaj leaw
asaj nej minatang nej. 3 Xique ngo
metam mesajan xic cuane sarang, at leaw
apmapiüngüw monajiüt wüx xique. At
xique aton ngondom napiüng nguineay
sarang. 4 Naleaing xique sayaag tiül
ximeaats ngo narang nicuajind ngo
majneaj; pero ngome wüx aag ayaj alndom
napiüng ngo najiür nisoet, cos Teat Dios
ajaw meáwan leaw sarang. 5 At icona
nde meyacan asoet alinop wüx nganaw
mandilil Teat Cristo, cos wüx nej lapeay,
nej apmüüch majüic leaw naxoraad, leaw
ngo majaraw. Aton apmajüiquich leaw
altiül omeajtsaats anopnopoots. Condom
Teat Dios apmandeac nguineay tarangaats
anopnopoots.
6 Xecojow xechijquiaw, aag ayaj teanasaj
icon wüx xique, at wüx Apolos, nguineay
sarangan, para mejawan nguineay ne-
tam merangan leaw apiüng tiül Mipoch
Teat Dios. Ngondom mepiüngan pál-
wüx, nganandot aljane apmarang casa nop,
tengwüy majcüy majaw alinop. 7 Jow ique,
¿neol tepiüng ique irang najneaj, nganüy
alinop ngwüye? Jow ique, ¿cuane almejiür
sitiül ngo müüch ic Teat Diosa? Ngwüy
sitiül teaand, ¿neol terangrangüy wüx at-
nej íquian quiaj texoma?
8 Nganüy iyajcan ijiüran meáwan
cuajantanej leaw netam icon wüx minajiüt
Teat Dios; at iyajcan atnej ngo majlüy
nicuajind leaw ngondom imbasan meran-
gan; ajüic atnej lango netaman. Malüy
naleaing irangan atnej arang nop natang
niüng ajlüy Teat Dios, cos quiaj alndom
majlüyiiüts nóiquian wüx minajiüt Teat
Dios. 9 Nguiaj sapiüng Teat Dios tayac
xicon narangan apóstoles para najarawan
atnej ngo nembeatiün nicuajind. Sajlüyiün
atnej nipilan layacüch asoet mandeow.
At lasajlüyiün atnej teasayacan majaw
xicon nipilan; aton ángeles teamajawüw
xicon. 10 Pues apiürang wüx xicona atnej
nechachasan cos sandüjpiün Teat Cristo;

nganüy icona ajüic nerndüyiün wüx
indüjpiün Teat Cristo. Apiürang xicona
ngondom narangan nicuajind; nganüy
icona ajüic alndom merangan cuajantanej,
masey icónan quiaj. Icona najneaj
mejarawan; nganüy xicona ngo majneaj
majaw xicon nipilan. 11 Masey tanaámb
nganüy saiündan lop, saiündan yow, ngo
najiüran sapixan, sajtolan, ngo najiüran
saniüngan. 12 Aton sambichayon sapacan
narangan najiüt naag xiwixan. Sitiül aljane
andeac ngo majneaj wüx ximbasan, xicona
sasajan Dios mambeol nej. Wüx ajlüy
xeyay moncüy, xicona saiücánan wüx.
13 Masey nipilan andeacüw ngo majneaj
wüx ximbasan, xicona ngo nangochiün
ombeayiw cos sandiüman najneajiün
naquiüjpan tanaámb. Sajlüyiün at xicon
nendeajndeaj, atnej nequiachquiach leaw
nejinguind ngo metam nej.

14 Ngo narang aaga nawiig cam para
nüüch icon monxing, ngwüy sarang para
nambeol icon cos sayaag atnej xecual icon,
sandiüm icon xeyay. 15 Masey lamejiüran
agajpowüw mil (10,000) monquiaach
icon wüx Teat Cristo, naleaing ngo
mejiüran xeyay miteatiün, cos xíquian
quiaj ombas naquiaach icon meyariün
andeac Teat Cristo. 16 Pares sasaj icon netam
mendüjpiün wüx leawa sarang.

17 Áag tüjchiüs mamb Timoteo majaw
icon, cos sayaag nej ajlüy atnej xecual leaw
sandiüm xeyay; aton nej tanaámb andüüb
Teat Cristo. Nej apmüüch leaam imea-
jtsan wüx nguineay netam mendüjpiün
wüx leaw sarang cos sandüüb Teat Cristo.
Aag ayaj saquiaach tiül meáwan cambaj
tiül meáwan niüng ajlüy minipilan Teat
Cristo. 18 Naleaing sajaw altiül icona
nganüy apac omeaats, apiüngüw xique
lasamb nómban, lango nandilil najaw icon,
pares tenguial alombojchayej timbasan.
19 Nganüy sapiüng najen sanamb najaw icon
sitiül Teat Dios mandiüm. Quiaj sanajaw
nguineay arangüw ajcüwa monlombojchay
quiaj, ngome áagan leaw andeacndeacüw
sanajaw, at sanajaw leaw arangüw. 20 Cos
najiüt tiül micambaj Teat Dios, aag ayaj
ngome anderac miün, ajüic wüx leaw Teat
Dios arang. 21 ¿Ngün indiüman? ¿Sanamb
ninguiaj nalic icona? ¿Ngwüy najneaj na-
jaw icona najiür icon lasta, ngo najcüye?

5

Nop nerang xeyay ngo majneaj

1 Naleaing languiayaran lajlüy tiül icona
nop nejiür minajtaj nej, lamaquiiüb in-
gow mimüm nej. Aag ayaj ngondom
marangüch masey tiül nipilan leaw ngo
mayar andeac Teat Dios, pero tiül icona la-
jlüy. 2 ¡Nganüy icona irangan ngo mejawan,
tanaámb erlomboochayon! ¿Neol, ngo
metam mamix imeajtsana, mejiüntsana?
Netam mewüniün tiül icona aaga nerang
atquiay quiaj. 3 Masey xique naleaing
ngo najlüy niüng ijlüyiün, pero tíülan
ximeaats sayaag atnej salniüng ijlüyiün.
Áag tapiüngas nguineay netam marangüch
wüx ombas aaga nerang atquiay quiaj.
4 Cos xique lanapiüng netam canchiümeron
metüniün mambeol icon Miteatiiüts Jesu-
cristo. Xique sayaag atanej najlüy naquiiüb
icon, aton Miteatiiüts Jesucristo apmam-
beol icon maw icueajiün najneaj leaw ap-
merangan. 5 Condom, iyacan aaga naxey
nerang atquiay quiaj teowix Satanás masey
ndrom ombas micuerpo nej, cos miespíritu
nej alndom maw wüx, wüx nüt aliüc Teat
Cristo.

6 ¿Cuane wüx apmelomboochayon sitiül
lamitsoj icon aaga nerang atquiay quiaj?
Cos aaga ngo majneaj quiaj arang atnej
arang levadura wüx apmayacüch tiül ajt-
saj marang pan. Masey quiripite ay-
acüch, ndoj apmambich majüy tiül, müüch
maxip meáwan ajtsaj. 7 Pares netam
mewüniün aaga ngo majneaj tiül icona
para mejlüyiün najneaj. Condom apme-
jlüyiün at icon jayats ajtsaj ngo majiür
levadura. Aag ayaj apiüng wüx lajwan
isoetiün, cos Teat Cristo tandeow atnej
quichech sap marang ichechiiüts wüx tamb
wüx cruz, aag ayaj wüx nangos nüt pas-
cua. 8 Netam marangaats aaga nangos nüt
pascua quiaj, naleaing atnej apiüng omea-
jtsaats. Aag ayaj atnej müetiiüts pan ngo
majmel levadura, cos aaga levadura quiaj
apiüng wüx nisoet. Ngondom marangaats
aaga pascua wüx arangaats ngo majneaj,
cos aag ayaj atnej müetiiüts pan leaw ajiür
levadura.

9 Tasajas icon tiül alinoic nawiig, nde
mequiüjpan tiül leaw ajiürüw pálwüx na-
jtaj tengwüy pálwüx naxey. 10 Aag ayaj
ngo nasaj icon wüx meáwan nipilan leaw
arangüw aaga nisoet quiaj, tengwüy leaw

nerreech, tengwüy neneed, tengwüy mon-
rang casa pálwüx dios. Cos sitiül ap-
merangan aag ayaj, quiaj netam meriowan
ningüy wüx iüt. 11 Tarangas aaga nawiig
quiaj nasaj icon nde mequiüjpan nejin-
guind masey apiüng ayar andeac Teat Dios,
sitiül tanaámb arang aaga nisoet quiaj;
tengwüy nerreech, tengwüy nerang casa
pálwüx dios, tengwüy andeac ngo majneaj
wüx alinop, tengwüy nangün, tengwüy ne-
need. Pues aaga nerang atquiay quiaj,
ngondom meretiün mequiüjpan. 12 Ngo
metam najaw wüx asoetiw nipilan leaw ngo
mayar andeac Teat Dios, pero leaw ajlüyiw
tiül icoots netam mejawan wüx asoetiw ne-
jiw. 13 Pares iwüniün tiül icona aaga nerang
ngo majneaj quiaj. Pero leaw ngo mayar
andeac Teat Dios, Teat Dios apmajaw wüx
asoetiw nejiw.

6

Ngo metam masoic monajiüt wüx noic moncüy tíülan icona

1 ¿Jondot nop tiül icona apmajcüy aweaag
alinop, neol tamb teombas monajiüt leaw
ngo mandüüb Teat Diosa? Netam mamb
teombas monyar andeac Teat Cristo.
2 ¿Neol ngo mejawana, minipilan Teat
Cristo apmajawüw wüx asoet meáwan
nipilan wüx iüta? Sitiül icona apmejawan
wüx ombasüw meáwan nipilan, ¿neol
ngondom mejawan wüx leaw más ngo
maéle? 3 ¿Neol ngo mejawana, icootsa
apmajawaats wüx ombasüw ángeles?
¿Neol ngondom majawaats wüx leaw
más napateay ningüy wüx a iüt cama?
4 Sitiül icona ijcüyiün merjawayon wüx
cuajantanej leaw ajlüy nganüy cam; ¿neol
teriümban teombas monajiüt leaw ngo
majlüyiw tiül icona? 5 Aag agüy sasaj
icon cos netam mexinguian wüx. ¿Neola,
ngo majlüy tiül icona masey anop nexom
omeaatsa, majaw wüx cuajantanej naél
leaw ajlüy tiül monyar andeac Teat Cristo?
6 ¿Neol nganüy netam nop icona mayac
asoet alinop icona teombas jostis leaw ngo
mandüjpiw Teat Cristo?

7 Naleaing xeyay ngo majneaj wüx al-
jane icona apmayac alinop teombas jostis.
¿Neol ngome más najneaj meiücan wüx
aaga ngo majneaj arangüch wüx imbasan
quiaja? ¿Neol ngome más najneaj meiücan
wüx leaw najnot icueajiün quiaja? 8 Pero
sanguiay altiül icona más ngo majneaj tea-
marang, cos awaijchaw y anojtiw ocueaj
alinop.

9 ¿Neol ngo mejawana, leaw nerang ngo
majneaj ngome apmajlüy tiül micambaj
Teat Diosa? Nde merwaiichayon wüx aag
ayaj, mepiüngan masey marangüw nisoet
monench tengwüy monüx. Nde mepiün-
gan najneaj marangüch casa pálwüx dios.
Nde mepiüngan masey nop majiür mi-
najtaj, tengwüy minaxey, tengwüy naj-
taj nejiür najtaj, tengwüy naxey nejiür
naxey. 10 At nde menejtiün, nde meran-
gan reech, nde mengüniün, nde mendeac-
ndeacan wüx ombas alinop, nde menojtiün
aneay alinop. Cos meáwan leaw monarang
atquiaj, ngome apmajlüyiw tiül micambaj
Teat Dios. 11 Altiül icona nomb tarang
meáwan aag ayaj, pero nganüy Teat Dios
lamawün icon wüx. Aag ayaj atnej lama-
jants icon müüch icon merangan najneaj.
Lamawün isoetiün nómban cos teyariün
andeac Teat Cristo, at cos Nangaj Espíritu
ocueaj Teat Dios teamambeol icon.

*Minipilan Teat Cristo netam marangüw na-
jneaj*

12 Apiürang: “Nop alndom marang leaw
andiüm, nejinguind ngo mapal”. Aag
ayaj naleaing, pero ngome meáwan aag
ayaj najneaj marangüch. Cos masey
nop alndom marang meáwan, pero ngo
majneaj sitiül apmarangüch leaw apmayac
nej wüx marang ngo majneaj. 13 Aljane
tapiüng: “Nüeteran netam majmel tiül
otüengueran, at otüengueran netam nej
nüeteran”. Nganüy sasaj icon Teat Dios
apmandrooch ombas miijquiaw. Pares
sasaj icon ngomeaag atam micuerpojaats
merangayoots nisoet, pero naleaing
tarangüchiiüts para marangaats casa Teat
Dios, ndoj nej apmambeol icoots. 14 Atnej
Teat Dios tapacüüch alinomb Teat Jesús,
atquiaj apmapacüüch icoots alinomb, cos
nej cuajantanej alndom marang.

15 ¿Neol ngo mejawana ajlüyiiüts
nóiquian maquiüjpaats Teat Cristo?
¿Nguineay apmüjchiiüts micuerpojaats
majlüy nóiquian maquiiüb nop najüyjüy
najtaja? ¡Ngwüy, aag ayaj niquimas!
16 ¿Neol, ngo mejawana, leaw ajlüy
aweaag nop najüyjüy najtaj ajlüy nóiquian
maquiiüba? Cos apiüng tiül Mipoch Teat

Dios: “Masey ajlüyiw ijpüw, pero atnej
noic nej ajlüyiw”, aw. 17 Nganüy leaw
lajlüy nóiquian maquiiüb Teat Cristo lajlüy
nóiquian wüx miespíritu nej aton.
18 Nde mejiüran minajtajan tengwüy mi-
naxeyiün. Cos cuajantanej alinoic nisoet
leawa narangüch, aag ayaj andüy wüx om-
bas alinop; pero leaw ajiür najtaj teng-
wüy naxey, aag ayaj arang nisoet andüy
miün wüx ombas nej. 19 ¿Neol ngo me-
jawana, icootsa ajlüyiiüts atnej templo
ocueaj Nangaj Espíritu leaw Teat Dios tüüch
miüna? Ngome icoyóotsan quiaj aneayay-
oots, marangaats leaw andiümaats. 20 Cos
Teat Dios lamangüy xowüy lambeat mawün
icoots wüx asoetiiüts. Nganüy netam
marangaats casa Teat Dios wüx micuer-
pojaats at wüx miespiritujaats, cos ocueaj
icoots Teat Dios.

7

Andeac wüx angoch owixaran

1 Nganüy sanasaj icon wüx alacas poch
leaw tetüniün menguiayiün xic tiül aaga
nawiig terangan. Sapiüng naleaing najneaj
sitiül nop naxey ngo majiür mintaj nej.
2 Pero cos nots quiaj alndom marangüw
ngo majneaj, pares najneaj anopnopoj ma-
jiür mintaj nej, at montaj ich majiürüw
minojow nejiw. 3 Nanojaran ich marang
leaw netam marang maquiiüb mintaj nej;
at aton najtajaran ich marang leaw netam
marang maquiiüb minoj nej. 4 Najtajaran
ngome aneay nej micuerpo nej, cos ocueaj
minoj nej. At nanojaran ngome nej
aneay micuerpo nej, cos ocueaj mintaj
nej. 5 Pero jondot tendeacan mejlüyíünan
acas nüt ngo mertüchayon, para metaj-
can orar mesajan Teat Dios wüx alcuane;
aag ayaj najneaj sitiül ngome lercueatayon,
nganandot aaga minatang nimeech Sa-
tanás mayac icon wüx merangan ngo ma-
jneaj.
6 Meáwan leawa lanasaj icon quiaj, aag
ayaj sasaj icon najneaj merangan; ngo
napiüng netam merangan. 7 Xique sapiüng
najneaj sitiül meáwan monxey majlüy at-
nej sajlüy cam, cos ngo najiür xantaj;
pero naleaing inopnopon ich marang leaw
ayaag tiül omeaats Teat Dios lamüüch nej
marang.
8 Xique sapiüng leaw nganaw majiür
mintaj nej, tengwüy leaw lemben omal,
najneaj majlüy néjan quiaj atnej sajlüy
cam. 9 Pero sitiül ngondom maíüc wüx,
pues najneaj ich mengoch owix ingow
andiümdiüm alinop.
10 Nganüy sasaj icon leawa landoj an-
goch iwixan, masey ngome xique sapiüng,
aag agüy asaj icon Teat Dios: Najtajaran
ngondom macueat minoj nej. 11 Naleaing
sitiül najtajaran apmacueat minoj nej nde
maquiiüb alinop, ich majlüy néjan quiaj,
tengwüy ich maquiiüb minoj nej alinomb.
Átan nanojaran nde macueat mintaj nej.
12 At aton meáwan aldemas, ich man-
guiayiw leawa sanapiüng, masey aag
agüy ngome Teat Dios nesaj xic, ngwüy
xiquiáyan quiaj sapiüng: Sitiül nop neyar
andeac Teat Cristo ajiür mintaj nej nganaw
mayar andeac Teat Cristo, pero aaga najtaj
najneaj ajlüy maquiiüb nej, nde macueat.
13 Átan nop najtaj neyar andeac Teat Cristo,
sitiül ajiür minoj nej ngome neyar andeac
Teat Cristo, pero sitiül aaga naxey najneaj
ajlüy maquiiüb nej, nde macueat aton.
14 Cos aaga naxey nganaw mayar andeac
Teat Cristo, nots quiaj apmandiüm wüx
apmambeol nej mintaj nej. At nop najtaj
leaw nganaw mayar andeac Teat Cristo,
nots quiaj apmandiüm sitiül minoj nej
apmambeol nej. Cos sitiül apmecueatayej,
micualüw nejiw naél mayariw andeac Teat
Cristo. Nganüy sitiül tanaámb aquiiübayej,
nots quiaj Teat Dios apmambeol micualüw
nejiw mandüjpiw nej. 15 Sitiül aaga ngo
mandüüb Teat Cristo quiaj, apmandiüm
macueat minoj nej tengwüy mintaj nej, ich
mecueatayej. Condom aaga neyar andeac
Teat Cristo, masey naxey tengwüy najtaj,
apmajlüy néjan quiaj, cos Teat Dios ngo
mandiüm majlüy moncüy. 16 ¿Nguineay
alndom mejaw ique najtajaran, sitiül
alndom membeol minoj mayar andeac Teat
Cristo alinoic nüte? ¿Jow ique nanojaran,
nguineay alndom mejaw sitiül alndom
membeol mintaj mayar andeac Teat Cristo
alinoic nüte?
17 Pues wüx meáwan aag ayaj, inopnopon
ich mayar marang leaw Teat Dios lamasaj
nej marang. Atquiaj sasajüw marangüw
tiül meáwan noicnoic ajlüy minipilan Teat
Cristo. 18 Sitiül aljane lajlüy circuncidado
wüx tayar andeac Teat Cristo, ich majlüy
atnej ajlüy. At sitiül aljane nganaw ma-
jlüy circuncidado, ich majlüy atánan quiaj.

[19] Cos ngo membeat sitiül nop ajlüy circuncidado, sitiül ngwüy. Leaw netam xeyay, aag ayaj marangaats leaw lamapiüng Teat Dios. [20] Pares inopnopon ich majlüy atnej tajlüy wüx tayar andeac Teat Dios. [21] Sitiül aljane ajlüy najon mos nej wüx tayar andeac Teat Dios, nde mapiüng wüx. Pero naleaing sitiül axom nguineay alndom maw wüx aag ayaj, ich marang sitiül alndom. [22] Cos jane tajlüy najon mos wüx tayar andeac Teat Dios, nganüy ngome najon mos ocueaj Teat Cristo. Aton leaw ngome najon mos wüx tayar andeac Teat Cristo, nganüy ajlüy atnej najon mos, cos Teat Cristo apmüüch nej cuane marang. [23] Teat Cristo tangüy nembeat xeyay para mawün icoots wüx asoetiiüts; pares nde merangan atnej nop mos leaw netam marang apiüng nipilan. [24] Xecojow xechijquiaw, netam inopnopon tanaámb mejlüyiün atnej tejlüyiün wüx tapaj icon Teat Dios.

[25] Nganüy xique sanapiüng nguineay alndom marangüw leaw nganaw mengoch owix. Pero naleaing ngome asaj xic Teat Dios; sanapiüng leaw sajaw cos Teat Dios lamajiür xic lasta, lamajaw xique sanandeac leaw andiüm nej. [26] Xique sapiüng najneaj sitiül nop nipilan alndom majlüy atnej ajlüy, sitiül nop ajiür mintaj nej, tengwüy ngo majiür; cos ajüic tenguial ajlüy xeyay naél nganüy cam. [27] Pero leaw almajiür mintaj nej, nde mandiüm macueat; at leaw ngo majiür mintaj nej, nde mandiüm mayamb. [28] Pero sitiül nop nench apmengoch owix, aag ayaj ngome nisoet. At sitiül nop nüx apmengoch owix, aag ayaj ngome nisoet. Pero leaw apmengoch owixaw apmamongochiw naél. Aag ayaj sasaj icon, nganandot memongochiün aaga naél quiaj.

[29] Nganüy xecojow xechijquiaw, sanasaj icon: Aaga nüt cam latequechej, laliüc mümb. Pares leaw nejiür mintaj nej, nde mayac omeaats áagan wüx mintaj nej, netam mayac omeaats wüx minajiüt Teat Dios. [30] Sitiül aljane ajiünts, amix omeaats, pues ich mapac omeaats; at sitiül aljane apac omeaats, netam majiünts, majlüy triste. Leaw nengalüy, nde mayac omeaats wüx leaw apmangal cos aag ayaj ngome apmaíüc meáwan nüt. [31] At leaw nejiür cuajantanej wüx a iüt cam nde mayac omeaats wüx áagan, cos meáwan najlüy wüx a iüt cam apndrom ombas.

[32] Aag ayaj sasaj icon ngana meyacan imeajtsan wüx cuajantanej leaw alndom mapalpal icon. Cos leaw ngo majiür mintaj nej alndom mayac omeaats wüx minajiüt Teat Dios, wüx áagan leaw andiüm Teat Dios. [33] Naleaing leaw nejiür mintaj nej netam mayac omeaats wüx cuajantanej leaw netam marang. At netam majaw nguineay alndom marang aag andiüm majaw mintaj nej; pares apalpal nej. [34] Pues nop nüx alndom mayac omeaats wüx nguineay alndom marang minajiüt Teat Dios, nguineay alndom marang áagan najneaj leaw andiüm Teat Dios. Pero nop nejiür minoj nej, netam mayac omeaats wüx cuajantanej leaw netam marang, para marang leaw minoj nej najneaj majaw.

[35] Aag ayaj sasaj icon nguineay alndom nambeol icon, ngo nandiüm napal icon nganandot mengoch iwixan. Sandiüm merangan áagan najneaj, ngo majlüy nicuajind merpalayon wüx merangan minajiüt Teat Dios atnej apiüng imeajtsan.

[36] Nop nateataran sitiül ayaag ngo majneaj cos micual nej nüx teatang nganaw majiür minoj nej, ich mengoch owix sitiül andiüm. At sitiül minench nej xeyay ayaag andiüm maquiiüb nej, mengoch owix aweaag, pues ich mengoch owixaw, aag ayaj ngome nisoet. [37] Pero sitiül nateataran naleaing ayaag tiül omeaats, nejinguind ngo masaj nej, lamayac omeaats wüx micual nej macül marang nüx, pues najneaj aton, aag ayaj ngome nisoet. [38] Wüx aag ayaj, leaw neech majiür minoj micual nej, najneaj arang. Naleaing leaw ngo müüch majiür minoj micual nej, sapiüng más najneaj arang.

[39] Nop najtaj nejiür minoj nej netam tanaámb maquiiüb wüx aliün mapac minoj nej. Pero sitiül landeow minoj nej, nej alndom mengoch owix aweaag alinop leaw andüüb Teat Cristo sitiül andiüm. [40] Pero xique sapiüng apmajlüy najneaj sitiül apmacül atánan quiaj, ngo mengoch owix alinomb. Xique sayaag Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios ambeol xic wüx sasaj icon aag ayaj.

8

Nüeteran najmel teombas narangüch dios

[1] Nganüy sanasaj icon wüx nüeteran najmel teombas narangüch dios. Wüx aag ayaj apiürang ajawüw nguineay netam marangüch. Sitiül aljane apmapiüng aag ayaj, quiaj ajüic nej arangrangüy wüx leaw ajaw, aag ayaj ngo majneaj. Pero sitiül arangaats casa nop alinop, quiaj ajüic ajiürayoots lasta. [2] Pues sitiül aljane apiüng nej najntsop wüx andüy, aag ayaj ngo majaw nicuajind atnej netam majaw. [3] Sitiül aljane arang casa Teat Dios, Teat Dios najneaj majaw nej.

[4] Nganüy sanasaj icon wüx aaga nüeteran najmel teombas ajcüw narangüch dios quiaj; cos ajawaats ajcüw narangüch dios ngo membeat nicuajind; áagan nop Dios almajlüy. [5] Masey anderac wüx dioses najlüyiw cawüx, tengwüy leaw najlüyiw wüx iüt, cos apiürang almajlüy xeyay dioses, masey chingüy masey natang. [6] Naleaing icoots ajawaats áagan nop Dios almajlüy, aag ayaj Teat Dios. Imiün wüx nej almajlüy meáwan leaw almajlüy. Nej tayac icoots ningüy wüx iüt marangaats nej casa. At almajlüy nop Miteatiiüts Jesucristo, cos imiün wüx nej almajlüy cuajantanej leaw almajlüy. At aton nej tenguial mapacüüch icoots.

[7] Ngome meáwan ajawüw aag ayaj. Cos aliün masap ombasüw wüx aaga ajlüyay narangüch, cos ayacüch nüeteran teombas narangüch dios. Masey ngome nej neyac, nganüy wüx üet leaw najmel teombas dioses, aag ayaj ayaag tiül omeaats ngo majneaj arang. [8] Teat Dios ngo mamb wüx leaw üetiiüts. Cos sitiül tetiiüts tengwüy ngo metiiüts, ngome wüx aag ayaj alndom majlüyiiüts najneaj teombas Teat Dios. [9] Ijawan wüx aag ayaj, cos masey aag ayaj ngo marang icon nicuajind wüx itean, pero cos alinop jayats nendüüb Teat Cristo nganaw majaw wüx meáwan aag ayaj; nots quiaj nej alndom mayaag ngo majneaj teamerangan. [10] Masey lamejawan aag ayaj ngo majiür nicuajind; jondot alinop jayats nendüüb Teat Cristo leaw aliün mapateay ajaw apmajaw icon niüng arangüch casa dioses, alchetemeron tenguial meatiün leaw najwan teombas dioses, quiaj apmandiüm müet aton leaw najmel teombas dioses, ndoj ngo majneaj mayaag leaw tarang. [11] Pares netam mejawan wüx, cos sitiül apmeajchiün mamong ngana wüx alinop leaw nganaw maxom omeaats wüx mandüüb Teat Cristo, aag ayaj ngo majneaj, cos Teat Cristo tandeow mawün nej wüx aton. [12] Wüx irangan atquiay majaw nop leaw nganaw maxom omeaats, aag ayaj ngo majneaj irangan, cos nej ngo majaw cuane najneaj marang tengwüy cuane ngo majneaj. Wüx irangan aag ayaj, Teat Cristo ngo majneaj majaw leaw irangan. [13] Pares xique, sitiül sajaw xecoj tengwüy xechiig ngo majneaj majaw wüx süet cuajantanej, nómban sanacueat nüet leaw najmel teombas narangüch dioses, nganandot nayac wüx nisoet xecoj tengwüy xechiig.

9

Leaw netam marang nop apóstol

[1] Cuane ipiüngan, ¿neol ngome apóstol xique? ¿Ngome sajlüye ndom narang leaw andiüm Teat Diosa? ¿Neol ngome xiquiay tajawas Miteatiiüts Teat Cristo? ¿Neol ngome icona teyariün andeac Teat Jesús cos tarangas najiüt wüx imbasana? [2] Sitiül aljane apiüng xique ngome apóstol xic, pero icona lamejawan naleaing xique nop apóstol xic, cos teyariün andeac Teat Cristo wüx tasajas icon wüx nej. Quiaj tajüic nejay Teat Dios neyac xic narang apóstol.

[3] Sitiül aljane andiüm mayac sasoet, sanasaj: [4] ¿Neol jow xicona, neol ngondom netiün, nanganeowan atnej irangana? [5] ¿Neol ngondom najiüran xantajana atnej arangüw meáwan apóstoles, atnej arangüw michiig Teat Jesús, atnej arang Teat Pedro aton? [6] ¿Neol áagan a xique naquiiüb a Bernabé netam narangan pálwüx najiüt para naxoman süetiüna? ¿Neol atquiaj arangüw aldemas apóstoles? [7] ¿Nguiane ajlüy nop soldado ngo müünd majiür meáwan leaw netam neje? ¿Nguiane ajlüy nop naxey mapiür tiül micorrül nej cuajantanej xiül neóng, naleaing ngondom mapeed müete? ¿Nguiane ajlüy nop nejiür sap, ngondom mapats onts mijiw misap nej manganeowa? [8] Áag sasaj icon quiaj ngome nanderacan cos atánan quiaj apiüng aton aaga poch tüünd a Moisés. [9] Atcüy apiüng: "Nde meyac minchiiüts ombeay a boy leaw tearang najiüt teawiig osaab soex", aw. ¿Teat Dios tapiüng aag ayaja wűxan boye; [10] ngwüy, apiüng aag ayaj wüx icootsa?

Naleaing, aag ayaj tandeac wüx icoots. Cos
nop nechiüt iüt, nepiür, netam macül leaw
ayac aóng aag apiür. Aton nop netaad os-
aab soex netam macül mawaag, cas taxaing
najneaj. 11 Pues xicona tapiürasan Mipoch
Teat Dios tiül icon. ¿Jow nganüy, ng-
wüy iyajcana laxowüy saxoman wüxe, sitiül
apmeajchiün xicon nüeterana? 12 Sitiül
alacas monquiaach icon ngo maxinguiaw
wüx matüniw icueajiün leaw netam nejiw,
cuantemas xicona alndom natüniün icuea-
jiün.

Naleaing ngo narangan aag ayaj. Teana-
mongochiün nguineayantanej cos ngo
nandiüman nüjchiün majcüy nejinguind.
Tanaámb sanarangan minajiüt Teat Cristo.
13 ¿Ngo mejawana, miteaats ocueaj nipilan
israel axomüw leawa netam nejiw wüx
arangüw minajiüt Teat Dios? At wüx
ajmel nichech wüx artül alndom mayariw
mionij nimal najmel wüx artül. 14 Cos
atquiay tapiüng Teat Cristo: Meáwan leaw
nerang minajiüt Teat Dios, wüx aaga najiüt
quiaj alndom maxom leawa netam nej.
15 Xique, wüx aag ayaj ngo natün nicuajind.
At ngo narang aaga nawiig cam nasaj
icon meajchiün xic leaw netam xic. Cos
sapiüng más najneaj nandeow wüx nganaw
mapiürang xique satüntün leaw alnajiür.

16 Masey sandeac Mipoch Teat Dios, ngo
metam nerangrangüy wüx, cos sajaw ne-
tam narang aag ayaj. ¡Ngo majneaj
nayaag sitiül ngo nandeac Mipoch Teat
Dios! 17 Sitiül sanandeac Mipoch Teat Dios
cos xique sandiüm narang, quiaj lanajiür
leaw saxom wüx. Nganüy sitiül sanandeac
Mipoch Teat Dios cos nej nesaj xic narang,
pues masey aton, cos aaga najiüt quiaj
lanüünd narang. 18 ¿Cuane saxom wüx, wüx
sanandeac Mipoch Teat Diosa? Áagan agüy
saxom: Apac ximeaats cos ngome alcuane
saxom wüx. Cos masey alndom natün
icueajiün wüx sarang minajiüt Teat Dios,
naleaing ngo natün nicuajind.

19 Xique sajlüy miün, masey nejinguind
ngondom masaj xic leaw netam narang;
naleaing sandiüm narang atnej najon mos
ocueaj meáwan nipilan, para nasajüw
mayariw andeac Teat Cristo. 20 Wüx
salnaquiüjpüw nipilan israel, sarang at
xic nop nejiw para alndom nasajüw
mandüjpiw Teat Cristo. At wüx al-
naquiüjpüw ajcüwa nipilan ngome israel
leaw nepiüng netam marangüch aaga poch
tayac Moisés, xique aton sarang atnej
arangüw, para alndom mayariw sandeac,
masey xique lango metam narang aaga
ajlüyay narangüch leawa tayac Moisés.
21 Nganüy wüx salnaquiüjpüw leaw ngo
mandüjpiw aaga poch tayac Moisés, xique
aton sarang atnej arangüw nejiw, para
alndom manguiayiw sandeac. 22 Wüx
salnaquiüjpüw leaw napateay ajawüw
wüx Mipoch Teat Dios, xique teamteáman
sasajüw. Xique sarang nguineayantanej
cos sandiüm nawüniw alacas, mawüw wüx
asoetiw nejiw. 23 Meáwan aag ayaj sarang
para manguiayaran wüx Teat Cristo, cos
sandiüm nüünd aaga najneajay leawa Teat
Dios lamapiüng apmüüch.

24 ¿Ngo mejawana nguineay arangüw
leaw monamb wüx apuesta? Cos meáwan
andiümüw majntsopiw wüx, pero naleaing
netam maw tiül áagan nop najntsop acuiür.
Áagan nop alndom mayar leaw apmüünd
cos tajntsop wüx. Nganüy icona aton
netam merangan leaw alndom wüx mi-
najiüt Teat Dios, aag ayaj atnej mecuiür-
ran napac para alndom meyariün aaga na-
jneajay leaw Teat Dios apmüüch. 25 Pues
meáwan leaw andiüm mamb tiül cuajan-
tanej apuesta netam maíünd wüx, macueat
cuajantanej leaw ngo mambeol nej. Nejiw
naleaing arangüw aag ayaj para mayariw
noic corona arangüch naag op xiül, masey
aag ayaj apndrom ombas najen. Nganüy
icootsa netam marangaats leaw alndom,
cos atquiaj apmüjndiiüts leaw Teat Dios
lamapiüng apmüüch. Aag ayaj ngondom
ndrom ombas. 26 Pues xique leaw sarang,
sacuiür leaw alndom, cos sajaw nguiane
sandüy. Sarang at xic nop natsoj ndoj om-
bas atsoj, ngome atnej nop atsójan. 27 Más
naleaing, ngo nejiürüy lasta, xique sasapüy
nandand nganandot neyacüy wüx naél.
Cos ndot xeyay nipilan lanasaj wüx Teat
Cristo, ndoj tarangas ngo majneaj, nots
quiaj najcueat, ngo mambeol xic nicuajind
meáwan aaga najiüt lanarang.

10

Ngo metam marangüch casa narangüch dios

1 Xecojow xechijquiaw, sandiüm nüüch
leaam imeajtsan nguineay tamongochiw
tanomb mixejchiiüts wüx tawüw tiül iüt

Egipto, tawün nejiw Moisés. Cos Teat Dios
tangoch nejiw, taquiiüb nejiw ambüw tiül
minden oic. At wüx tatüchiw nots ndec
nenüt Nacants Ndec, nej tambaag noic ores
aaga ndec quiaj, nguineay alndom mamon-
goj. 2 Aag ayaj tajüiquich atanej mayariw
yow, cos tamongoj tiül aaga ndec quiaj,
at taquiiüb nejiw mamb a oic. Tajlüyiw
nóiquian cos tayariw andeac Moisés. 3 At
meáwan nejiw tüetiw nüeteran leaw tüüch
nejiw Teat Dios. 4 Meáwan tanganeowüw
aton aaga yow tüüch nejiw Teat Dios imiün
tiül piedra wüx tiüc. Aaga piedra quiaj
ajüiquich wüx Teat Cristo, cos nej taquiiüb
nejiw tiül wajchiüc. 5 Naleaing xeyayiw
ngo majneaj majaw nejiw Teat Dios; tande-
owüw patayatójan tiül wajchiüc.

6 Meáwan aag ayaj tajlüy para alndom
leaam omeajtsaats wüx, nganandot
mandiümaats marangaats ngo majneaj
atnej tarangüw. 7 Pares nde merangan casa
narangüch dioses atnej altiül tarangüw,
cos tiül Mipoch Teat Dios apiüng: “Nejiw
chetetoj müetiw, manganeowüw leaw
ayacüw teombas midiosüw nejiw. Condom
witiütoj mejiüngüw”, aw. 8 At ngondom
mesapayoots marangaats nisoet atnej
tarangüw altiül, ndoj tandeowüw nóiquian
nimiow arojpüw mil (23,000) nipilan tiül
noic nüt. 9 Ngondom müjchiiüts majcüy
Teat Dios atnej tarangüw altiül; condom
tapots andeowüw, tatsamb nejiw ndiüc.
10 Ngondom mandeacaats wüx ombas Teat
Dios atnej tandeacüw altiül; condom
tambiy nejiw nop ángel ocueaj Teat Dios.

11 Meáwan aag ayaj tamongochiw para
majawaats icootsa aton nguineay tarangüw
ngo majneaj. Tarangüch wüx nawiig
para müüch icoots majawaats, nganan-
dot mandüjpiiüts wüx atnej tarangüw, cos
nganüy cam ajlüyiiüts tiül űmbwüx nüt.
12 Pares leaw nepiüng tiül omal tiül omeaats
nej ngondom majmiüc tiül nisoet netam
majaw wüx, nganandot majmiüc. 13 Cos
meáwan leaw ngo majneaj arang nipi-
lan, nots quiaj alndom malocooch icon
mendiüman merangan aton. Naleaing Teat
Dios apmambeol icon atnej lamapiüng, ngo
müüch malocooch icon cuajantanej leaw
ngondom meiücan wüx. Cos wüx apmalo-
cooch icon cuajantanej, quiaj Teat Dios
apmüüch icon nguineay alndom meiücan
wüx, nganandot merangan aag ayaj.

14 Xecojow xechijquiaw, niquimas nde
metepeayiün narangüch dios. 15 Xique
sasaj icon ayaj, cos sajaw alndom mexo-
man imeajtsan wüx. Nganüy netam me-
jawan leaw sanasaj icon, sitiül naleaing
tengwüy ngo maleaing. 16 Pues wüx an-
ganeowaats vin wüx arangaats aaga Cena
del Señor, aag ayaj ajüiquich ajlüyiiüts
nóiquian wüx miquiej Teat Cristo. At
aton wüx ajineran a pan müetiiüts, quiaj
ajüiquichaats ajlüyiiüts nóiquian maquiüj-
paats Teat Cristo. 17 Masey xeyayoots,
nganüy ajlüyiiüts nóiquian wüx üetiiüts
aaga pan quiaj. Aaga pan quiaj apiüng wüx
micuerpo Teat Cristo.

18 Ajawaats nguineay ajlüy tiül nipilan
israel. Cos wüx atsambüw mionij nimal
najmel wüx artül marang nichech müjchiw
Teat Dios, quiaj ajüic nóiquian arangüw
casa Teat Dios. 19 At sasaj icon: Ajcüw
narangüch dios ngo membeat nicuajind; at
ngo membeat leaw ajmel teombas ajcüwa
dioses quiaj. 20 Sasaj icon, sitiül jangan-
tanej nipilan leaw ngo mayariw andeac
Teat Cristo ayacüw ichechiw wüx artül,
aag ayaj nimeech üjchiw, ngome Teat Dios.
Pares xique ngo nandiüm metsamban leaw
najmel wüx artül ocueaj nimeech, cos
aag ayaj ajüic ijlüyiün nóiquian mequiüj-
pan nimeech. 21 Pues ngondom merangan
ijquiaw, cos ngondom menganeowan aaga
vin najlüy tiül Cena del Señor condom
apmenganeowan leaw najmel wüx artül
ocueaj nimeech. At ngondom meatiün
aaga pan najlüy tiül Cena del Señor, con-
dom apmeatiün leaw najmel wüx mes
ocueaj nimeech. 22 ¿Pues nguineay ap-
marangaatsa, masey müjchiiüts majcüy
Teat Diosa? ¿Ngwüy ipiüngana icootsa
xowüy lapacaatsa, pero Teat Dios ngo ma-
jiür apaca?

Minipilan Teat Cristo netam mandiümüw meáwan nipilan

23 Altiül apiüngüw nop alndom marang
leaw andiüm, pero naleaing ngome
meáwan leaw nandiüram najneaj
marangüch. Masey nop alndom marang
leaw andiüm, naleaing altiül ngome
apmambeol nej matang wüx Mipoch Teat
Cristo. 24 Pares nejinguind nde mayac
omeaats wüx mayamb áagan leawa néjan

quiaj andiüm; ngwüy ich marang leawa
najneaj, leaw apmambeol alinop.
[25] Nganüy sanasaj icon wüx onij najnap
tiül plas. Nde metüniün menguiayiün ne-
jinguind nguia naw aag ayaj. [26] Naleaing
Teat Dios tarang a iüt, ndoj meáwan leaw
almajlüy wüx aaga iüt cam ocueaj nej.
[27] Pares sitiül aljane leaw ngo mayar an-
deac Teat Cristo mandiüm maquiiüb icon
meamban meretiün aniüng nej, quiüran
sitiül indiüman. Meáwan leaw apmayac
metsamban, pues itsamban. Nde metüniün
menguiayiün nejinguind nguia naw aag
ayaj. [28] Pero sitiül aljane apmasaj icon: "Aag
ayaj nichech najmel teombas narangüch
dios", maj icon, pues nde metsamban.
Cos nots quiaj nej ngo majneaj mayaag
tiül omeaats sitiül apmetsamban. [29] Pues
aaga lanasaj icon ngome cos icona iyajcan
ngo majneaj metsamban, ngwüy, pero cos
alinop alndom mayaag ngo majneaj.
Jondot aljane tiül icona apmasaj xic:
"¿Neol ngondom natsamb leaw sandiüma,
neol netam mapal xic leaw ayaag alinop
quiaja? [30] Cos sitiül süüch gracias Teat
Dios wüx satsamb aag ayaj, ¿neol alinop
nipilan apmapiüng ngo majneaj saranga?"
maw. [31] Sanasaj icon neol: Cos meáwan leaw
irangan, masey wüx itsamban tengwüy in-
ganeowan, netam merangan meáwan atnej
najneaj majaw Teat Dios. [32] Nde merangan
nicuajind leaw alndom mayac wüx alinop
marang leaw nej ayaag ngo majneaj; ngome
wüx nipilan israel, tengwüy wüx pálwüx
nipilan ngome israel, tengwüy wüx leawa
neyar andeac Teat Dios. [33] Xique sarang
leaw alndom, nganandot majcüyiw ma-
jawüw xic aljane. Ngo narang áagan leaw
najneaj sajaw xique, sarang leaw najneaj
majaw aldemas, cos sandiüm meáwan nip-
ilan mayariw andeac Teat Cristo y mawüw
wüx asoetiw.

11

[1] Indüjpiün wüx merangan atnej sarang,
cos xique sandüüb wüx narang atnej tarang
Teat Cristo.

Nguineay netam marangüw montaj

[2] Xecojow xechijquiaw, xeyay apac
ximeaats cos sajaw leaaw imeajtsan xic,
at ngo ndrom imeajtsan leaw taquiajchiüs
icon. [3] Nganüy ajlüy alinoic sandiüm
mejawan: Cos Teat Cristo ajlüy natang
wüx meáwan monxey, at naxey netam
majlüy natang wüx najtaj, at aton Teat
Dios ajlüy natang wüx Teat Cristo. [4] Sitiül
nop naxey apooch omal wüx ataag orar,
tengwüy wüx aquiaach Mipoch Teat Dios,
aag ayaj monxing ocueaj minatang nej.
[5] Nganüy sitiül nop najtaj ngo mapooch
omal wüx ataag orar tengwüy wüx andeac
leaw üüch nej mandeac Teat Dios, pues
aag ayaj monxing ocueaj minoj nej, cos
aag ayaj atanej majep omal nej nangwang.
[6] Sitiül nop najtaj ngo mapooch omal, más
najneaj ich majerep omal nej nómban.
Pero sitiül axing majerep omal nangwang,
más najneaj ich mapooch omal nej. [7] Nop
naxey ngo metam mapooch omal nej, cos
Teat Dios tarang naxey majlüy najneajay
atnej mindiw nej, majüiquich nej natang.
Nganüy najtaj tarangüch najneajay atnej
mindiw naxey. [8] Cos Teat Dios tarang a
najtaj imiün wüx micostil naxey, ngome
imiün wüx micostil najtaj tajlüy naxey.
[9] Teat Dios ngo marang a naxey ajcan lajlüy
a najtaj; ngwüy, najtaj tarangüch cos ajcan
lajlüy a naxey. [10] Por aag ayaj nop najtaj
netam mapooch omal, cos aag ayaj ajüic
arang casa naxey, aton ángeles alndom
majawüw aag ayaj. [11] Teat Dios tayac a
naxey, átan tayac a najtaj, cos naxey netam
nej najtaj, aton najtaj netam nej naxey.
[12] Naleaing najtaj tajlüy imiün wüx micostil
naxey, condom naxey micual nej najtaj,
masey Teat Dios nerang meáwan leaw
almajlüy.
[13] Cuane ipiüngan, ¿jow nop najtaj, na-
jneaja sitiül mataag orar ngo mapooch
omala? [14] ¿Neol ngo mejawana nguineay
netam majlüy omal nop naxeye? Cos sitiül
nop naxey matangüüch omal nej najal-
jal, aag ayaj monxing. [15] Pero sitiül naj-
taj matangüüch omal nej najaljal aag ayaj
ambeol nej mataag nej majneaj, cos aaga
ondeats quiaj apooch nej omal. [16] Sitiül
aljane ngo majneaj majaw aag ayaj, pues
xicona ngo najiüran alinoic poch wüx aag
ayaj. At aton tiül meáwan noicnoic ajlüy
minipilan Teat Cristo ngo majlüy alinoic
leaw arangüw wüx aag ayaj.

Ngo marangüw Cena del Señor atnej netam

[17] Nganüy leaw sanasaj icon cam, ngon-
dom napiüng najneaj najaw leaw iran-
gan. Cos sanguiay wüx canchiüron in-

gow mambeol icon müüch mapac imeajtsan, más naleaing ayac icon wüx ngo majneaj. [18] Nganüy sanasaj icon, cos tanguiayiüs wüx canchiüteron indeacan palpálwüx, ngo mejlüyiün nóiquian. Xique sapiüng nots quiaj naleaing atquiaj irangan. [19] Jonde ngwa, atquiaj netam majlüy para majüiquich jane tiül icona naleaing almandüüb Teat Cristo. [20] Pues aag irangan quiaj wüx canchiüron, aag ayaj naleaing ngome Cena del Señor irangan. [21] Cos wüx teretiün, inopnopon üet leaw aneay nej, at altiül angün wüx. Pero alinop leaw ngo majiür netam maíünd. [22] ¿Cuane aag ayaja? ¿Neol, ngo mejiüran iniüngana niüng alndom meretiün, menganeowan quiaja? Cos leaw irangan quiaj, ajüic ngo membeat mejawan nopnop nendüüb Teat Cristo, cos teajchiün monxing leaw ngo majiür nicuajind nüeteran. ¿Pues cuane sanasaj icon wüx aag ayaja? ¿Sanasaj icon najneaj najawa? ¡Ngwüy niquimas!

Teat Cristo tayac Cena del Señor
(Mt. 26:26-29; Mr. 14:22-25; Lc. 22:14-20)

[23] Teat Cristo tüüch xic najaw nguineay netam marangaats aaga Cena del Señor. Lanasaj icon nguineay tarang Teat Jesús wüx aaga ongwiiüts apmayacüch teowix monajiüt, cos taxaing a pan mandeaand. [24] Condom wüx landoj müüch gracias Teat Dios, quiaj tambaag. Tapiüng: "Iyariün, itean, cos aag agüy xecuerpo, saneyacüy mangüy asoeteran. Wüx itean aag ayaj netam leaam imeajtsan xic", aw. [25] Condom wüx landoj müetiw, taxaing a vas, tapiüng: "Aaga vin tiül a vas cam apiüng wüx jayats poch üüch Teat Dios, cos xequiej apmajünch tiüt wüx sanandeow. Wüx aag ayaj Teat Dios apmawün isoetiün. Meáwan nüt wüx apmenganeowan aag ayaj ich leaam imeajtsan wüx xique", aw. [26] Pares wüx apmetiün aaga pan, menganeowan aaga vin, aag ayaj ijüiquichan nguineay Teat Jesús tandeow. Atquiay netam merangan tanaámb, leaw nej andilil miün alinomb.

Leaw ngo metam marangüch wüx ayarich Cena del Señor

[27] Wüx aag ayaj, jangantanej leaw apmüet aaga pan quiaj, leaw apmanganeow aaga vin quiaj, naleaing sitiül ngo marang atnej apiüng Teat Jesús netam marang, pues aag ayaj lamajiür xeyay nisoet, cos atnej ngo marang casa leaw tamongoch Teat Jesús wüx taw miquiej nej, tandeow wüx cruz. [28] Pares wüx apmerangan aaga Cena del Señor netam meyamban imeajtsan nganandot terangan alngün ngo majneaj, para alndom metüniün mesajan Teat Dios mawün wüx omeaats leaw terangan. Quiaj alndom metiün aaga pan quiaj, menganeowan aaga vin. [29] Cos jangantanej leaw apmüet, leaw apmanganeow, ndot ngo leaam omeaats wüx nguineay tamongoch Teat Jesús, Teat Dios apmajaw wüx aaga nisoet quiaj. [30] Por aag ayaj ajlüy tiül icona xeyay moniün andeow, altiül ngo majiür monapacüy, at altiül landeowüw. [31] Nganüy sitiül icootsa apmapiüngaats cuane nisoet ajiüraats, quiaj Teat Dios apmawün wüx omeaats aaga nisoet quiaj. [32] Naleaing sitiül ajiüraats nisoet, más najneaj Teat Dios majaw wüx aag ayaj nganüy nómban, quiaj langome apmajlüyiiüts tiül, wüx aaga nüt Teat Dios apmajaw wüx asoet meáwan nipilan wüx iüt.

[33] Xecojow xechijquiaw, wüx apcanchiümeron merangan aaga Cena del Señor, ercülayon merangan nóiquian. [34] Sitiül aljane ayáagan apmind üet, ich met aniüng nej, cos atquiaj mbich ngome apmejiüran naél wüx apmerangan aaga Cena del Señor niüng canchiüron. Sanasaj icon wüx leaw aliün majlüy wüx sanamb najaw icon.

12

Nangaj Espíritu üüch anopnop leaw alndom marang

[1] Xecojow xechijquiaw, sandiüm mejawan wüx leaw üüch icoots anopnopoots Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios nguineay marangaats minajiüt nej.

[2] Lamejawan wüx nganaw meyariün andeac Teat Cristo, nimeech tayac icon wüx merangan casa ajcüwa dios narangüch leaw ngondom mendeac. [3] Naleaing sandiüm mejawan: Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios ngo müüch nejinguind mapaiich Teat Jesús. Átan nejinguind ngondom mapiüng Teat Jesús miteatiiüts, sitiül Nangaj Espíritu ngo müüch nej mandeac aag ayaj.

[4] Leaw üüch icoots Teat Dios anopnopoots para alndom marangaats minajiüt nej, pues Nangaj Espíritu neech icoots aag ayaj. [5] Masey Teat Dios lamüüch

icoots palpálwüx najiüt marangaats ocueaj
nej, naleaing aaga najiüt arangaats quiaj,
wüx minüt nej Teat Dios arangaats. 6 At
meáwan cuajantanej najiüt leaw üjndiiüts
anopnopoots marangaats, nej Teat Dios
neech icoots ndom ombasaats marangaats
aaga najiüt quiaj. 7 Pues meáwan
leaw Nangaj Espíritu üüch anopnopoots
marangaats, aag ayaj üüch para alndom
mambeolaats meáwan minipilan Teat
Cristo. 8 Cos Nangaj Espíritu ocueaj Teat
Dios üüch altiül maxom omeaats mandeac
wüx cuajantanej najneaj. At Nangaj
Espíritu üüch altiül majaw cuajantanej para
maquiaach alinop. 9 Átan Nangaj Espíritu
üüch altiül majaw xeyay wüx leawa nej
andiüm, ngo machiw omeaats wüx. At
nejay Nangaj Espíritu üüch alinop ndom
ombas mamongoch iün andeow moniün
andeow. 10 At alinop üünd ndom ombas
marang ateócan leaw ngomeaag ajaraw.
Alinop üünd maxom omeaats mandeac
leaw lamasaj nej Teat Dios. Alinop üüch
nej Teat Dios majaw jane teamambeol nej,
sitiül Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios,
tengwüy ambeol nej nimeech. Alinop
üünd mandeac alinoic ombeayiün leaw nej
ngo majaw; alinop üünd maxom omeaats
mapiüng cuane andeac aaga nendeac
alinoic ombeayiün quiaj. 11 Pues meáwan
aag ayaj Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios
ajaw cuane nej andiüm müüch, cos nej
üüch icoots anopnopoots palpálwüx leaw
alndom marangaats.

Meáwan monyar andeac Teat Cristo ajlüyiw noic miün

12 Nop nipilan ajiür omal, owix, oleaj,
meáwan ajiür, pero aag ayaj nop nej.
Atquiaj aton ajlüy monyar andeac Teat
Cristo. Cos masey ajlüyiiüts xeyay, ajlüyi-
iüts nóiquian maquiüjpaats Teat Cristo.
13 Aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios
tayac icoots majlüyiiüts nóiquian maquiüj-
paats atnej nop nipilan, masey nipilan is-
rael, masey nipilan griego; masey nipilan
arang najon mos teombas alinop, masey
nipilan ngome mos nejiw. Nganüy meáwan
icootsa tüjndiiüts aaga Nangaj Espíritu
ocueaj Teat Dios.

14 Noic cuerpo ngome noic quiriw ajlüy,
cos ajiür palpálwüx. 15 Jondot oleajaran
mapiüng: "Xique ngome owixaran xic,
pares ngome sajlüy wüx cuerpo", maw.
Masey mapiüng ayaj, naleaing nej tanaámb
alwüx cuerpo. 16 Jondot olaagaran mapiüng:
"Xique ngome oniiügaran xic, pares ngome
sajlüy wüx ombasaran", maw. Masey
mapiüng aag ayaj, naleaing tanaámb al-
wüx cuerpo. 17 Cos sitiül nop nipilan
palüy miün oniiügaran alwüx, ¿nguineay
alndom manguiayarana? Jondot nop nipi-
lan palüy miün olaagaran alwüx, ¿nguineay
alndom maximarana? 18 Cos Teat Dios
tayac meáwan niüng netam majlüy wüx
cuerpo atnej andiüm nej. 19 Sitiül ndot áa-
gan oniiügaran ajiür, tengwüy áagan olaa-
garan ajiür, quiaj apmajüic ngo palam aaga
cuerpo. 20 Pero masey xeyay palpálwüx
ajiür, naleaing nop nej.

21 Pares oniiügaran ngondom masaj ow-
ixaran: "Ngo metam xic ic", maj. Aton
omalaran ngondom masaj oleajaran: "Ngo
metam xic icona", maj. 22 At leaw ajawaats
najlüy wüx cuerpo leaw ajüic ngo majiür
apac, naleaing xeyay netamüw. 23 Ajawaats
wüx noic cuerpo leaw ajüic ngo membeat,
aag ayaj atajcaats majneaj atnej xeyay nem-
beat. Pero leaw axinguiaats majawaats
najlüy wüx cuerpo, aag ayaj ayambaats
nguineay alndom maxotaats. 24 Naleaing
leaw ngo maxinguiaats majawaats wüx
cuerpo, ngo metam maxotaats. Atquiaj
ajawaats Teat Dios tüüch majlüy xeyay
nembeat leaw ajüic ngo membeat. 25 Atquiaj
tarangüchiiüts, ngo majüic noic quiriw
xeyay netam, alinoic ngwüy, ajlüyiw ato-
tow, meáwan ambeolayej. 26 Pares sitiül
alngün maxom nej necoy, meáwan ap-
mayaag acoy. Nganüy sitiül apmajneaj nop,
meáwan aton apmbixiüm.

27 Nganüy icootsa ajlüyiiüts at icoots
micuerpo Teat Cristo; at anopnopoots
ajiüraats atamaats wüx nej. 28 Teat Dios
tayac anopnopoots marangaats leawa nej
andiüm tiül noicnoic ajlüy minipilan Teat
Cristo. Leaw natangüw, ajcüw ayaj após-
toles. Condom andűüban mondeac an-
deac Teat Dios. Andűüban marangüw
natang monquiaach. Condom andűüban
leaw üüch nejiw Teat Dios marangüw ateó-
can. Condom ajcüw moneech majneaj
moniün andeow. Condom monbeol jan-
gantanej tiül monyar andeac Teat Cristo.
Andűüban nejiw monlüy wüx cuajantanej
najiüt. Ndójwüx ajcüw ayaj mondeac ali-
noic ombeayaran leaw Teat Dios üüch nejiw

mandeacüw. [29] ¿Jow nganüy cuane ipiüngana, jangantanej alndom marang apóstol? ¿Ngwa, palűyan mondeac andeac Teat Diosa? ¿Ngwa, palűyan monquiaach tiül noicnoic ajlüy minipilan Teat Cristo? ¿Ngwa, meáwan leawa neech nejiw Teat Dios ndom ombasüw marangüw ateócana? [30] ¿Ngwüye, jangantanej alndom müüch majneaj moniün andeowa? ¿Ngwüye, jangantanej alndom mandeac alinoic ombeayarana? ¿Ngwüye, jangantanej alndom mapiüng cuane amb apiüng alinop wüx andeac alinoic ombeayarana? ¡Ngwüy ngondom! [31] Netam mandiüm imeajtsan leawa más najneaj, quiaj Teat Dios apmüüch icon aaga najiüt leawa más xeyay atam. Pero nganüy sanasaj icon wüx leaw ajntsop wüx ajneaj merangan.

13

Netam mandiümaats nop alinop

[1] Jondot xique lanüünd nandeac ombeay pálwüx nipilan, at lanüünd nandeac andeacüw ángeles aton, naleaing sitiül ngo nandiüm nop alinop, sanajlüy at xic manchiüc nentsarar ajiünts, tengwüy sanajlüy at xic platilla ngo majneaj ajiünts wüx atsünderan. [2] Masey lanüünd nandeac leaw asaj xic Teat Dios, at lanüünd najaw wüx leaw nomb ngo majüic nguineay ajlüy, at lanüünd najaw wüx meáwan leaw almajlüy; masey sajaw Teat Dios alndom maxaing noic tiüc mawün mayac niüng andiüm nej, ngo nachiw ximeaats wüx; pero sitiül ngo nandiüm nop alinop, pues ngo nembeat nicuajind. [3] Sitiül sanüüch meáwan leawa sajiür nambeol nipilan leaw ngo majiür nicuajind; at sitiül sanüüch xecuerpo mandaab atnej noic nichech, pero naleaing sitiül ngo nandiüm nop alinop, cuane saxom tiül, nicuajind.

[4] Cos sitiül aljane andiüm nop alinop apmaíüc wüx cuajantanej, xeyay ajneaj omeaats. At ngome apmandiümdiüm majiür leaw ajiür alinop, ngo merangrangüy, ngome lombojchay, [5] ngome itsojűyan, ngo mayambyamb marangüch leaw andiüm nej, ngome najen ajcüy, ngo mayac wüx omeaats mapalüch ombas cuajantanej. [6] Ngo mapac omeaats wüx leaw ngo majneaj arangüw nipilan; naleaing apac omeaats wüx nipilan arangüw najneaj. [7] Jane naleaing ajiür lasta alinop, ngo mapiüng wüx nicuajind, masey ngo majneaj apmamongoch. At ngo machiw omeaats wüx cuajantanej, ayar meáwan leaw najneaj asoic. Tiül omeaats nej apiüng nipilan apmarangüw najneaj. At aíüc wüx cuajantanej masey naél, nej tanaámb arang najneaj.

[8] Sitiül andiümaats nop alinop, aag ayaj ngo mamong. Alinoic nüt ngome apmetam aljane mandeac andeac Teat Dios; ngome apmetam aljane mandeac pálwüx ombeayaran; at Teat Dios langome apmetam müüch aljane majaw wüx cuajantanej. [9] Cos leaw ajawaats nganüy, aag ayaj ngome palan ajlüy; at leaw lamasaj icoots Teat Dios, aag ayaj quiripite ajawaats, ngome palan. [10] Naleaing wüx apmatüch a nüt apmajawaats palan wüx meáwan cuajantanej, quiaj langome apmetam leaw ngome palan.

[11] Pues wüx nine xic, tandeacas atnej andeac nine monguich, tapiüngas tiül ximeaats atnej arang nop nine, xefis atnej mifis nop nine. Nganüy wüx lasatang lanarang naxey, quiaj tacueatiüs narang atnej arang nop nine. [12] Nganüy ngondom maxomaats majawaats nicuajind palan; aag ayaj atnej majawaats teombasaats tiül noic nesomom cheeg. Nganüy ngo nambich najaw meáwan, pero alinoic nüt sanajaw meáwan cuajantanej atnej Teat Dios ajaw tiül ximeaats nganüy nguineay sarang. [13] Pero ajlüy arej sanasaj icon wüx leaw netam meyacan wüx imeajtsan meáwan nüt. Netam meyacan imeajtsan wüx leaw apiüng Teat Dios, ngondom mechiwean imeajtsan wüx. Alinoic: Netam meyajcan tiül imeajtsan Teat Dios apmarang meáwan leawa lamapiüng apmarang. At alinoic: Netam mejiüran lasta nop alinop. Pero leaw ajntsop wüx atam tiül ajcüw arej quiaj, aag ayaj merndiümayon, merjiürayon lasta.

14

Wüx anderac alinoic ombeayaran

[1] Irangan leaw niüng alndom mendiüman nop alinop. At aton iyacan imeajtsan wüx leaw alndom müüch icon Nangaj Espíritu merangan. Cos leaw xeyay netam meyacan imeajtsan wüx, aag ayaj ndom imbasan mesajan nipilan leaw andeac Teat Dios.

2 Wüx nop apmandeac alinoic ombeayaran,
aag ayaj ngo mambeol alinop, cos Teat Dios
ajaw cuane; nejinguind alinop ngo man-
guiay cuane teamapiüng. Masey Nangaj
Espíritu ambeol nej mandeac aag ayaj, nip-
ilan ngondom majawüw cuane. 3 Pero leaw
üünd mandeac leaw asaj nej Teat Dios, aag
ayaj andeac manguiay nipilan, ambeol ne-
jiw mapacüw wüx mandüjpiw Teat Cristo,
üüch mapac omeajtsüw, at üüch nejiw
mambeolüw aljane mamong amix omeaats.
4 Cos leawa nendeac alinoic ombeayaran,
aag ayaj nejáyan quiaj ambeolüy. Pero leaw
nendeac leaw asaj nej Teat Dios, aag ayaj
ambeol meáwan noicnoic ajlüy minipilan
Teat Cristo.

5 Xique malüy sapiüng meawarónan
mendeacan alinoic ombeayaran, pero más
xeyay sandiüm sitiül alndom mendeacan
mesajan nipilan leaw asaj icon Teat Dios,
cos aag ayaj xowüy latam. Nganüy sitiül
aljane üünd mandeac cuane apiüng aaga
nendeac alinoic ombeayaran quiaj, aag
ayaj alndom mambeol monyar andeac
Teat Cristo matangüw wüx Mipoch Teat
Dios. 6 Xecojow xechijquiaw, jondot xique
nganüy sanamb niüng ijlüyiün nandeac
alinoic ombeayaran, ¿cuane apmambeol
icon wüx? ¡Nicuajind! Pero sanambeol
icon sitiül sanandeac nasaj icon leaw tasaj
xic Teat Dios, tengwüy sitiül sanasaj icon
leaw tüjndiüs najaw, tengwüy sitiül sanasaj
icon leaw tasoiquiüs nandeac, asaj xic Teat
Dios, tengwüy sitiül sanaquiaach icon leaw
apiüng tiül Mipoch Teat Dios.

7 Jondot cuajantanej natsünderan
tengwüy nainderan ngo mayambüch onic,
ngondom mawün najneaj ton. ¿Nguineay
apmajüic cuane soen tawüne? 8 Sitiül a
trompet ngo maw onic, nguineay apmapaj
soldados mambüw tiül montsoj. ¿Jane ap-
metajquiay majneaj mamb tiül montsoja?
9 Pues atquiay icona aton wüx indeacan
sitiül ngo mendeacan ranüy, ¿nguineay
apmajüic cuane teamendeacana? Aag
ayaj atnej mendeacndeacan tiül nepepep.
10 Naleaing, masey ajlüy xeyay ombeayaran
ningüy wüx iüt, meáwan nanderac ajiür
cuane amb apiüng. 11 Sitiül xique ngo
nanguiay aaga ombeayaran leaw andeac
alinop, sanajlüy at xic napeayiüs miün; at
aaga nendeac masaj xic quiaj, apmajlüy
atnej napeay miün. 12 At icona aton cos
lamendiüman mejiüran meáwan leaw
apmüüch icon Nangaj Espíritu ocueaj Teat
Dios, netam merangan aaga najiüt leaw
apmambeol meáwan monyar andeac Teat
Cristo mapacüw wüx minajiüt nej.

13 Pares sitiül aljane andeac alinoic
ombeayaran, ich matün ocueaj Teat
Dios müüch nej majaw nguineay alndom
masaj alinop cuane landoj mapiüng
quiaj. 14 Jondot sitiül xique sanataag orar
wüx alinoic ombeayaran, masey Nangaj
Espíritu üüch xic narang, jondot ngo
najaw cuane teanandeac, pues ngondom
mambeol nejinguind. 15 Pero, ¿nguineay
netam naranga? Cos alndom nataag
orar wüx alinoic ombeayiün leaw üüch
xic Nangaj Espíritu, pero aton netam
nataag orar leaw alndom najaw cuane
sandeac. At aton alndom nataag cantar
himnos leaw üüch xic Nangaj Espíritu,
pero netam najaw cuane sataag cantar.
16 Pero icona sitiül isajan Teat Dios leaw
najneajay lamarang wüx icona wüx alinoic
ombeayiün, ¿nguineay alndom alinop
jayats leaw ngo majaw mapiüng "amén"
nóiquian maquiiüb icona wüx aag leaw
ipiüngan quiaja, sitiül ngo manguiay cuane
temendeacana? 17 Naleaing icona alndom
meajchiün gracias Teat Dios najneajay,
pero alinop leaw ngo manguiay ngo
mambeol nej nicuajind. 18 Xique süüch
gracias Teat Dios cos más alndom nandeac
palpálwüx ombeayaran ngo matnej icona.
19 Pero wüx sajlüy niüng canchiüjow
monyar andeac Teat Cristo, sandiüm
nandeac masey acoquiaw poch leaw
alndom manguiayiw, leaw apmambeol
nejiw; ngo nandiüm nandeac agajpowüw
mil (10,000) poch wüx alinoic ombeayaran
leaw ngo mambeol nejinguind.

20 Xecojow xechijquiaw, nde mepiün-
gan tiül imalan atnej apiüngüw naliw
monguich. Netam mepiüngan atnej
natang nipilan, menguiayiün leaw sasaj
icon quiaj. Pero wüx cuajantanej ngo
majneaj, netam mejlüyiün atnej naliw
monguich leaw nganaw majaw cuane ngo
majneaj. 21 Tiül aaga ajlüyay poch tarang
Isaías apiüng nipilan israel apmasoiquiw
wüx alinoic ombeayaran, cos Teat Dios
tapiüng: "Xique sanüüch mambüw niüng

ijlüyiün nipilan mondeac palpálwüx
ombeayaran. Sanandeac nasaj icon wüx
ombeayiw. Masey atquiaj sanarang, nejiw
ngome apmayariw sandeac”, aw Teat Dios.
22 Atquiaj ajlüy nganüy aton, cos sitiül
aljane apmandeac alinoic ombeayaran wüx
canchiüron, aag ayaj alndom mambeol
leaw nganaw mayariw andeac Teat Cristo,
ngome apmambeol leaw lamayariw andeac
Teat Cristo. Nganüy wüx aljane apmandeac
noic poch leaw asaj nej Teat Dios, aaga
andeac quiaj apmambeol monyar andeac
Teat Cristo, ngome apmambeol leaw
nganaw mayar andeac Teat Cristo. 23 Sitiül
meáwan monyar andeac Teat Cristo
apcanchiüm, condom teamandeacüw
alinoic ombeayaran, jondot mapeayiw acas
jayats leaw ngo majawüw xeyay, tengwüy
mapeayiw alacas leaw ngo mayariw andeac
Teat Cristo, ¿cuane apmapiüngüwa?
¿Ngome apmapiüngüw nerchachiün wüx
indeacan aag ayaja? 24 Nganüy sitiül
meáwan teamandeacüw leaw asaj nejiw
Teat Dios, pues masey apmapeay nop ngo
mayar andeac Teat Cristo, tengwüy nop
jayats leaw nganaw majaw xeyay, pero
wüx apmanguiay leaw indeacan, apmayaag
tiül omeaats nej ngo majneaj arang,
apleaam omeaats netam macueat arang
ngo majneaj. 25 Wüx apleaam omeaats
leaw ngo majneaj lamarang, pues quiaj
apmaquieel micos nej marang casa Teat
Dios, mapiüng naleaing Teat Dios alniüng
ijlüyiün.

Wüx apcanchiümeron netam merangan meáwan najneaj

26 Xecojow xechijquiaw, nganüy sanasaj
icon nguineay netam merangan. Wüx
apcanchiümeron, jangantanej tiül icona
alndom majiür cuane apmarang. Nop
alndom mapiüng matajcüch cantar noic
salmo, alinop alndom maquiaach, alinop
alndom mapiüng cuane lamüüch nej Teat
Dios majaw, alinop alndom müüch nej
Teat Dios mandeac alinoic ombeayaran,
alinop alndom müünd mapiüng cuane
tapiüng aaga nendeac alinoic ombeayaran
quiaj. Meáwan leaw irangan quiaj, aag
ayaj apmembeolayon mapac imeajtsan,
metangan wüx Mipoch Teat Dios. 27 Sitiül
almajlüy acas alndom mandeacüw alinoic
ombeayaran, pues ich mandeacüw masey
ijpüw tengwüy arojpüw, pero nopnopoj
ich mandeacüw; aton alinop ich mapiüng
cuane teamapiüngüw. 28 Sitiül ngo
majlüy aljane alndom mapiüng wüx
cuane teamapiüngüw, más najneaj ich
ndijchiümoj, nde mandeacüw niüng
canchiowaran. Ich mandeacüw tíülan
omeajtsüw nejiw, at masajüw Teat Dios,
ngome tiül nipilan. 29 At aton leaw mondeac
leaw asaj nejiw Teat Dios, pues leaw
wüx ijpüw tengwüy arojpüw alndom
mandeacüw. Aldemas ich müjchiw olajcüw
manguiayiw sitiül aag ayaj naleaing
tengwüy ngo maleaing. 30 Sitiül aljane
ajcüwa moncheten quiaj, lamasaj nej Teat
Dios cuane alndom mapiüng, pues ich
müünd mendeac; pero alinop ich macueat
andeac. 31 Icona alndom mendeacan
inopnopon leaw lamasaj icon Teat Dios,
cos atquiaj alndom merquiaachayon,
at apmapac imeajtsan wüx Teat Cristo.
32 Meáwan leaw nendeac leaw asaj nej Teat
Dios alndom ndijchiüm wüx andiüm. 33 Cos
leaw andiüm Teat Dios aag ayaj majlüy
najneájan tiül moncanchiün, ngome
aolűyan andeacüw.

Meáwan niüng apcanchiümoj monyar
andeac Teat Cristo, atquiaj netam majlüy.
34 Cos montaj netam ndijchiümójan wüx
canchiowaran; ngo metam mendeacüw,
netam mayariw andeac minojow nejiw at-
nej apiüng tiül ajlüyay Mipoch Teat Dios.
35 Sitiül andiümüw manguiayiw leaw ngo
majawüw, ich matüniw manguiayiw mi-
nojow nejiw aniüngüw nejiw, cos monx-
ing sitiül nop najtaj apmandeac tiül mon-
canchiün.

36 Ich leaam imeajtsan Mipoch Teat Dios
ngome tíülan icona witiüt, at ngome áa-
gan icona lameyariün. 37 Sitiül aljane tiül
icona apiüng nej alndom mandeac leaw asaj
nej Teat Dios, tengwüy apiüng Nangaj Es-
píritu lamüüch nej marang cuajantanej, nej
netam mayaag mapiüng leaw sarang wüx
nawiig cam, aag ayaj asaj xic Teat Cristo.
38 Pero sitiül aljane ngo mandiüm mayar aag
ayaj, nde merangan casa.

39 Xecojow xechijquiaw, indeacan leaw
lameajndiün mendeacan, leawa lamasaj
icon Teat Dios; at nde mepalan leaw
nendiüm mandeac alinoic ombeayaran.
40 Pero irangan meáwan najneaj, nendüüb-
ndüjpeay, nde meolűyan.

15

Wüx Teat Cristo tapac alinomb

1 Nganüy xecojow xechijquiaw, sanasaj
icon alinomb para alndom leaam imeajtsan
leawa landoj nasaj icon, nguineay lamawün
icon wüx isoetiün Teat Cristo. Aag
ayaj icona teyariün, at nganüy tanaámb
temendüjpiün. 2 Cos wüx aaga poch tasajas
icon quiaj, landoj leriowan wüx isoetiün
sitiül temeyacan wüx imeajtsan. Pero
sitiül ngo meyacan wüx imeajtsan, ajüic
ipiüngánan iyariün andeac Teat Cristo.
3 Xique taquiajchiüs icon wüx leawa
xeyay atam menguiayiün atnej tasoiquiüs,
cos tiül Mipoch Teat Dios apiüng Teat
Cristo tandeow mawün asoetiiüts. 4 Ndoj
tamiüraad, pero tapac alinomb wüx er
nüt, atnej lapiürang wüx nej tiül Mipoch
Teat Dios. 5 Condom tejüiquichay ma-
jaw nej néjan teat Pedro nasoic Cefas.
Ndoj tejüiquichay majawüw nej meáwan
gajpiüp (12) miapóstoles nej aton. 6 Ndoj
tejüiquichay majawüw nej among aco-
quiaw acoic miow (500) minipilan Teat
Cristo nóiquian. Ajcüw ayaj xeyayiw al-
iünüw mapacüw nganüy, altiül acas lande-
owüw. 7 Condom tejüiquichay majaw nej
teat Jacobo. Ndoj tejüiquichay majawüw
nej alinomb meáwan miapóstoles nej.
8 Ndójwüx tejüiquichay najaw aton,
masey xique atnej wijquiatos ŭmbwüx,
atnej nop nine nganaw matüch a nüt
wijquiam. 9 Xique chingüy tiül meáwan
apóstoles, ngo nembeat nicuajind, ngo
metam nasoic apóstol xic, cos tanomb
xeyay tajcüyiüs najawüw; tayambas
ombasüw monyar andeac Teat Cristo. 10 Cos
Teat Dios tajiür xic lasta xeyay, pares
tajlüyiüs atnej nganüy sajlüy cam. Ngome
por gana miün tajiür xic lasta, cos sarang
xeyay najiüt, ngo matüchiw xic meáwan
apóstoles. Naleaing aag ayaj ngome
xíquian quiaj sarang, cos Teat Dios nembeol
xic narang. 11 Ngo metam mandeacaats wüx
jane tarang aaga najiüt tiül icona, sitiül
xique tengwüy nejiw. Naleaing leaw xeyay
nembeat, aag ayaj cos lameyariün andeac
Teat Cristo.

*Wüx apmapacüw alinomb leawa lande-
owüw*

12 Sitiül lamapiüngaats Teat Cristo tapac
alinomb, ¿nguineay altiül apiüngüw leaw
landeow langome apmapacüw alinomba?
13 Cos sitiül naleaing leaw landeow langome
apmapacüw alinomb, aton Teat Cristo
ngome tapac alinomb. 14 Sitiül Teat Cristo
taton ngo mapac alinomb, por gana miün
andeacaats wüx, at por gana miün ayari-
iüts andeac Teat Cristo. 15 At xicona ajüic
atnej monwaiich xicon wüx tandeacasan
nguineay tarang Teat Dios, cos tapiüngasan
Teat Dios tapacüüch Teat Cristo. Sitiül
naleaing mondeow ngo mapacüw alinomb,
quiaj Teat Dios taton ngome tapacüüch
Teat Cristo. 16 Cos sitiül mondeow ngo
mapacüw, at aton Teat Cristo ngome tapac
alinomb. 17 Átan sitiül Teat Cristo ngome
tapac alinomb, por gana iyariün andeac
nej, aliün mejiüran isoetiün. 18 At aton
sitiül atquiaj ajlüy, nipilan leaw tayariw
andeac Teat Cristo ndoj tandeowüw, ngo
maw asoetiw, lambüw tiül castigo. 19 Jondot
niüngancüy wüx iüt cam ambeat andüjpi-
iüts Teat Cristo, nots quiaj ngo membeat
leaw arangaats, quiaj ajüic najntsop tiül
michachiiüts.
20 Naleaing Teat Dios tapacüüch alinomb
Teat Cristo. Cos Teat Cristo ombas ma-
pac tiül mondeow, pares ajawaats Teat
Dios apmapacüüch alinomb meáwan nipi-
lan leaw ayar nej andeac. 21 Tamelich an-
deowaran wüx leaw tarang nop naxey; at
naw wüx leawa tarang nop naxey tamelich
apacaran tiül mondeow. 22 Meáwan nipilan
wüx iüt tenguial andeowaats cos acualaats
icoots Adán; pero meáwan nipilan leaw
lamayariw andeac Teat Cristo apmapacüw
alinomb. 23 Andüübndüjpeay apmapacüw,
cos Teat Cristo ombas mapac. Condom wüx
nüt apmandilil Teat Cristo, apmapacüw
meáwan leaw minipilan nej. 24 Condom
aliüc miün nüt apmümb aaga iüt cam
wüx Teat Cristo landoj mandrooch om-
bas meáwan montangtang monajiüt, at
meáwan moncüy majaw nej. Condom ap-
mayac teowix Teat Dios meáwan leaw al-
majlüy. 25 Cos naleaing nej Teat Cristo
netam majlüy wüx meáwan leaw almajlüy,
leaw ndoj mayac teoleaj nej meáwan mon-
cüy majaw nej. 26 Condom aaga ŭmbwüx
ngo majneaj leaw nej apmandrooch om-
bas, aag ayaj andeowaran. 27 Lajlüy tiül
Mipoch Teat Dios niüng apiüng: “Meáwan
leaw almajlüy, Teat Dios tayac teoleaj Teat
Cristo, cos nej netam majlüy wüx meáwan”,

aw. Naleaing wüx tapiüng aag ayaj ajüic
ngome teandeac wüx Teat Dios cos ne-
jay Teat Dios tayac meáwan teoleaj Teat
Cristo. [28] Condom wüx Teat Cristo lajlüy
wüx meáwan leaw almajlüy, nej aton quiaj
apmeyacüy teowix Teat Dios, cos Teat Dios
tayac teowix nej meáwan. Quiaj Teat
Dios apmajlüy wüx meáwan leaw alma-
jlüy. [29] Nganüy sanasaj icon alinoic. Sitiül
naleaing mondeow ngo mapacüw alinomb,
¿cuajpar altiül icona ayariw yow ingow
ayar yow nop leaw landeowa?

[30] Aton sitiül mondeow ngo mapacüw ali-
nomb, ¿cuane saxoman wüx sitiül ajcüyiw
majawüw xicon nipilana? [31] Nganüy xique,
xecojow xechijquiaw, sayaag ngünantanej
nüt aljane alndom mambiy xic. Aag ayaj
naleaing sasaj icon cos xeyay apac ximeaats
lameyariün andeac Miteatiiüts Jesucristo.
[32] Sitiül wüx xique tambas natsoj anaag na-
pat nimal tiül Efeso, ¿cuane ambeol xic wüx
sitiül mondeow ngo mapacüw alinomba?
¡Nicuajind! Más najneaj marangaats atnej
apiürang, cos apiüng: "Metiiüts mangane-
owaats, cos ngünantanej nüt alndom man-
deowaats", aw.

[33] Nde mawaiich icon nejinguind, cos
ajawaats atnej apiürang: "Nipilan mon-
rang ngo majneaj apmayacüw wüx alinop
marang ngo majneaj aton sitiül ajlüyay
maquiiüb nguiajantanej", maw. [34] Ich leaam
imeajtsan, indüyiün wüx alinomb irangan
najneaj, nde merangan ngo majneaj. Cos
almajlüy nipilan tiül icona nómban nganaw
maxomüw omeajtsüw majawüw nguineay
apiüng Teat Dios. Aag ayaj sasaj icon
nguineay alndom mexinguian.

*Nguineay apmapacüw alinomb leaw lande-
owüw*

[35] Aljane apmapiüng: "¿Nguineay alndom
mapacüüch mondeow alinomb Teat Diosa?
¿Nguineay apmajlüyiw nejiw wüx apma-
pacüw alinomba?" apmaw. [36] ¡Nechach
leaw nepiüng atquiaj! ¿Neol ngo mejaw
nguineay arang osaab soex wüx apiürüche?
Cos cuajantanej osaab leaw apmapiürüch,
sitiül ngo majtex mipang, ngo majntsop.
[37] Aton ngo mapiürüch natang soex, aag
miün osaab apiürüch, masey os masey
trigo, tengwüy cuajantanej osaab leaw
napiürüch. [38] Pero Teat Dios üüch ma-
jntsop noicnoic osaab majlüy atnej andiüm
nej; wüx ajntsop, Teat Dios üüch nej ma-
jlüy atnej netam majlüy. [39] Aton ngome
meáwan cuerpo atanej ajlüy, cos palpálwüx
ajlüy. Cos ajlüy noic micuerpo nipilan,
alinoic ajlüy nimal, alinoic ajlüy quiec, at
alinoic ajlüy cüet. [40] Aton pálwüx leaw
najlüyiw cawüx tiül cielo, at pálwüx leaw
najlüy ningüy wüx iüt. Leaw najlüy cawüx
tiül cielo tarangüch najneajay para ma-
jlüy cawüx. Aton leaw najlüy wüx iüt
tarangüch najneajay para majlüy wüx iüt.
[41] Ajawaats aaga nüt alinoic arraj, at a caaw
alinoic arraj, ocas alinoic arrajüw; nganüy
tíülan ajcüw ocas alinoic arrajüw anoic-
noiquiw. [42] Atquiaj wüx meáwan mondeow
apmapacüw alinomb, cos wüx amiüraad
a nandeow apndrom ombas; pero wüx
apmapac alinomb langondom ndrom om-
bas. [43] Pues aaga nandeow wüx amiüraad
ngo metam, cuane ajpar. Pero wüx apma-
pac alinomb, quiaj apmajlüy najneajay.
Wüx amiüraad lajlúyan, ngondom marang
nicuajind; pero wüx apmapac alinomb,
quiaj apndom marang cuajantanej. [44] At
wüx amiüraad, ajlüy atnej meáwan mon-
deow; pero wüx apmapac alinomb lami ali-
noic, cos Teat Dios lamangowüüch marang
jayats. Nganüy ajlüy micuerpojaats atnej
ajlüy meáwan nipilan. Pero alinoic nüt
apmajlüy pálwüx, cos Teat Dios apman-
gowüüch marang jayats.

[45] Atquiaj apiüng tiül Mipoch Teat Dios,
cos apiüng: "Teat Dios ombas marang
Adán, tüüch mapac", aw. Condom tajlüy
alinop atnej Adán, aag ayaj Teat Cristo;
Miespíritu nej apacüüch nipilan alinomb.
[46] Nganüy micuerpojaats cam ajlüyay nip-
ilan nej, pero alinoic nüt apmajlüy jay-
ats. Quiaj ajüiquich ngome aaga jayats
cuerpo espiritual ombas tajlüy, cos aaga
ajlüyay cuerpo ombas majlüy. [47] Aaga naxey
ombas marangüch ningüy wüx iüt, Teat
Dios tarang iüt nej. Condom tajlüy alinop
naxey imiün tiül cielo, aag ayaj Teat Cristo.
[48] Atnej tajlüy micuerpo aaga naxey ombas
marangüch iüt nej, atnej ajlüy micuerpo-
jaats nganüy. At aton atnej ajlüy micuerpo
aaga naxey imiün tiül cielo, atnej apmajlüy
micuerpojaats alinoic nüt wüx apmajlüyi-
iüts tiül cielo. [49] Cos ajlüyiiüts atnej tajlüy
aaga naxey ombas marangüch iüt nej, at
aton apmajlüyiiüts atnej aaga naxey tajlüy

imiün cielo.
50 Xecojow xechijquiaw sanasaj icon, aaga
micuerpojaats ajiüraats nganüy cam ngon-
dom majmel tiül micambaj Teat Dios tiül
cielo; cos leaw apndrom ombas ngondom
majmel niüng lango ndrom ombas nicua-
jind. 51 Nganüy sanasaj icon leaw nomb ngo
majaraw. Ngome meáwan icoots apmande-
owaats; naleaing Teat Dios apmangowüüch
micuerpojaats. 52 Apmarang najénan, atnej
noic ameecharan oniiügaran wüx ndójwüx
ajiünts trompet ocueaj Teat Dios. Quiaj
apmapacüw alinomb meáwan monyar an-
deac Teat Cristo leawa tandeowüw, ap-
majiürüw jayats micuerpojüw nejiw, lan-
gondom ndrom ombasüw alinomb. At
icootsa leaw aliün mapacaats, Teat Dios ap-
mangowüüch micuerpojaats aton. 53 Aaga
micuerpojaats leaw apndrom ombas netam
mangowüücharan cos langondom ndrom
ombas. Nganüy alndom mandeowaats,
áag netam mangowüücharan micuerpo-
jaats, quiaj langondom mandeowaats. 54 Cos
wüx langowüücharan micuerpojaats ma-
jlüy jayats, quiaj langondom ndrom om-
bas; apmajlüy atnej apiüng tiül Mipoch
Teat Dios, cos apiüng: “Ninguiaj ndoj an-
deowaran, langondom mandeowaran ali-
nomb”, aw. 55 ¿Wül nganüy andeow nip-
ilana? ¿Nguiane ajlüye? ¿Wül nganüy
oxiüta? ¿Nguiane ajlüye? 56 Cos ajlüy
nisoet, quiaj netam mandeowaran; at cos
aaga ajlüyay poch ayac Teat Dios, aag ayaj
ajüiquich ajiüraats nisoet. 57 Nganüy netam
müjchiiüts gracias Teat Dios, cos lamüüch
icoots majntsopiiüts wüx meáwan cuajan-
tanej. Aag ayaj tarang Miteatiiüts Jesu-
cristo.
58 Pares xecojow xechijquiaw, irangan
tanaámb leaw alndom merangan, nde pax-
iüm icueajiün wüx iyariün andeac Teat
Cristo. Irangan minajiüt Teat Dios meáwan
nüt, cos lamejawan wüx irangan minajiüt
Teat Dios ngome irangánan.

16

Amiücücharan tomiün mambeol minipilan Teat Cristo

1 Nganüy sanasaj icon nguineay alndom
mecanchichan aaga tomiün leaw apmeya-
can membeolan monyar andeac Teat Cristo
tiül Jerusalén. Irangan atnej tasajasüw
noicnoic ajlüy minipilan Teat Cristo tiül
Galacia. 2 Wüx noic nüt doming iwüniün
quiriw leaw ixoman tiül namong seman;
quiaj ngo metam memiücüchiün nicuajind
wüx sanapeay quiaj. 3 Wüx sanapeay niüng
ijlüyiün, quiaj sanarang nawiig majoyiw
ajcüwa monxey leaw lamepiüngan alndom
mambüw mayacüw tiül Jerusalén leaw na-
jmiüc. 4 Sitiül sapiüng najneaj namb a xique
aton, quiaj sanamb naquiüjpüw.

Pablo apiüng nguineay apmarang

5 Ombas netam namb namong tiül Mace-
donia, condom sanamb tiül Corinto na-
jaw icon. 6 Nots quiaj nacül acas nüt
niüng ijlüyiün, tengwüy sanacül ninguiaj
tiül meáwan nüt wüx aquind. Condom
quiaj alndom membeolan xic meajchiün xic
namb niüng sanandüy quiaj. 7 Naleaing ngo
nandiüm namóngan niüng ijlüyiün, cos
sitiül Teat Dios mandiüm, sanacül naquiiüb
icon xeyay nüt. 8 Sanacül tiül cambaj Efeso
leaw ndoj nangos nüt Pentecostés. 9 Cos
ningüy lanaxom xeyay najiüt ocueaj Teat
Dios leaw alndom narang; áag sanarang
wűxan alndom, masey almajlüyiw xeyay
leaw ajcüyiw majawüw xic.
10 Wüx apmapeay niüng ijlüyiün a Timo-
teo, imbeolan para alndom mapac omeaats
macül maquiiüb icon, cos nej arang mina-
jiüt Teat Dios atnej xique sarang. 11 Pares
nde mepiüngan nej ngo metam, imbeolan
mapeay ningüy najneajay mapac omeaats,
cos teanacül mapeay nóiquian maquiiüb
alacas micojoots michijquiaats.
12 Nganüy sanasaj icon wüx michijquiaats
teat Apolos. Xeyay tasajas sitiül alndom
mamb niüng ijlüyiün maquiüjpüw alacas
monyar andeac Teat Cristo wűxan ambüw.
Pero ngo mandiüm mamb nganüy; ap-
mamb wüx apmatüch ocueaj.

Ndójwüx atepeay

13 Netam mepacan wüx merangan na-
jneaj; tanaámb indüjpiün leaw lameyariün
ocueaj Teat Cristo, nde mermbolan, iya-
can imeajtsan wüx merangan leaw andiüm
nej. 14 At meáwan leaw irangan, ijüiquichan
naleaing indiümayon nop alinop.
15 Nganüy xecojow xechijquiaw, icona
lamejawan meáwan acualaats teat Esté-
fanas, nejiw ombas mayariw andeac Teat
Cristo tiül iüt Acaya. Nejiw tanaámb ay-
acüw omeajtsüw wüx mambeolüw mon-
yar andeac Teat Cristo. 16 Xique xowüy

satün icueajiün meyariün andeacüw nejiw, at netam meyariün andeacüw meáwan monarang atnej arangüw nejiw, cos ambeolüw icon wüx aaga najiüt quiaj. [17] Pues wüx tapeayiw ajcüw teat Estéfanas, teat Fortunato, at teat Acaico, xeyay tapac ximeaats, cos nejiw tajlüyiw ningüy mambeolüw xic ingow ijlüyiün ningüy. [18] Nejiw xeyay tüjchiw mapac ximeaats, at sajaw nejiw tüjchiw mapac imeajtsan. Netam meyajcan mesajan najneaj arangüw.

[19] Meáwan noicnoic ajlüy monyar andeac Teat Cristo monlüy tiül iüt Asia atepeayiw icon. At teat Aquila, aton müm Priscila mintaj nej, y meáwan monyar andeac Teat Cristo leaw canchiüjow aniüngüw nejiw, xeyay andiümüw matepeayiw icon wüx minüt Teat Cristo. [20] At atepeayiw icon meáwan monyar andeac Teat Cristo leaw alningüy. At icona itepeayiün nop alinop najneájan.

[21] Nganüy xiquiay sarang aaga űmbwüx poch cam naag xiwix natepeay icon.

[22] Sitiül aljane ngo mandiüm Teat Cristo, ich maw ninguiün nómban mamb tiül castigo. ¡Teat Cristo aliüc najen!

[23] Miteatiiüts Jesucristo mambeol icon tamtámban. [24] Xique xeyay sandiüm icon, cos nóiquian teamandüjpiiüts Teat Cristo Jesús. Amén.

Amb iwic nanderac arang wüx nawiig San Pablo müüch minipilan Teat Cristo moncül tiül Corinto
2ª CORINTIOS

Atepeay

1 Xique Pablo sajlüy miapóstol Teat Jesucristo cos Teat Dios tayac xic. At alningüy michijquiaats Timoteo alnaquiiüb.
Xique sarang aaga nawiig cam nüüch monyar andeac Teat Cristo monlüy tiül cambaj Corinto. At aton süüch mamb manguiayiw meáwan micual Teat Dios moncül
tiül iüt Acaya. 2 Sandiüm Miteatiiüts Dios
at Miteatiiüts Jesucristo müjchiw icon mimonajneajiw, at mejlüyiün najneájan tiül
imeajtsan.

Teat Pablo tamongoch xeyay

3 Najneajay ajlüy Teat Dios, miteat
Miteatiiüts Jesucristo. Nej andiüm
meáwan nipilan, at tanaámb teamüüch
majneaj omeaatsaran. 4 Nej üüch majneaj
omeajtsaats wüx meáwan naél amongochiiüts. Atquiaj alndom icootsa aton
müjchiiüts majneaj omeajtsüw jangantanej
teamamongoch naél. Cos atnej teambeol
icoots Teat Dios, atnej alndom müjchiiüts
majneaj omeajtsüw jangantanej aton.
5 Masey teamamongochiiüts xeyay ngo
majneaj atnej tamongoch Teat Cristo,
atquiaj nej apmüüch majneaj omeajtsaats
xeyay. 6 Xicona samongochiün xeyay
naél cos atquiaj alndom nambeolan
icon necamb wüx imongochiün naél.
Tamongochasan xeyay naél alndom
nasajan icon nguineay Teat Cristo alndom
mawün icon wüx isoetiün. Cos Teat Dios
teamambeol xicon, pares xicona aton
alndom nambeolan icon meiücan wüx
cuajantanej apmemongochiün atnej xicona
saiücan wüx leaw samongochiün. 7 Xicona
sajawan icona apmeiücan wüx meáwan
leaw apmemongochiün, cos sajawan sitiül
apmemongochiün ngo majneaj atnej
samongochiün, quiaj Teat Dios apmambeol
icon atnej ambeol xicon.

8 Xecojow xechijquiaw, nganüy sanasaj
icon menguiayiün nguineay tamongochasan tiül iüt Asia. Cos xeyay tamongochasan ngo majneaj quiaj, langondom
narangan nicuajind, lanüjchiün ximeajtsan
sanandeowan quiaj. 9 Lanapiüngan landoj,
sanandeowan. Nganüy sajaw aag ayaj tamongochasan niüng ngondom napiüngan
sanawan wüx xicónan quiaj. Naleaing
nejay Teat Dios áag nepacüüch mondeow
tawün xicon wüx. 10 Najneaj tarang
Teat Dios cos tawün xicon wüx, tajlüy
nandeowan; at nganüy tanaámb teamawün
xicon wüx. Sajawan naleaing nej apmawün
xicon wüx alinomb. 11 Naleaing netam
membeolan xicon metüniün mambeol
xicon Teat Dios. Cos atquiaj xeyay nipilan
leaw atüniw ocueaj Teat Dios mambeol
xicon, apmüjchiw gracias Teat Dios cos nej
xeyay tambeol xicon.

Pablo tequiy mamb andüy Corinto

12 Xicona xeyay apac ximeajtsan cos sayajcan tiül ximeajtsan sarangan najneaj tiül
nipilan, sarangan áagan leaw andiüm Teat
Dios; ngo nawaijchan nejinguind, cuantemas te icona ngo nawaijchan icon. Teat
Dios teamambeol xicon narangan aag ayaj,
ngome xicónan quiaj alndom narangan.
13 Xique sarang wüx nawiig áagan ngo maél
leaw alndom meteowan mexoman imeajtsan wüx. Malüy naleaing apmexoman
imeajtsan wüx meáwan leaw sarang wüx
aaga nawiig cam. 14 Sapiüng icona lamejawan quiriw. Wüx aaga nüt Teat Jesús
apmandilil sandiüm mapac imeajtsan wüx
xique; at sandiüm mapac ximeaats wüx
icona cos xique tambeolas icon meyariün
andeac Teat Cristo.

15 Cos tapiüngas atquiaj ipiüngan
wüx xique; pares tandiümas ombas
namong quiaj, nambeol icon amb ijmbüw.
16 Tapiüngas naw quiaj sanandüy tiül Macedonia, ndoj nawas Macedonia tapiüngas
sanandilil alinomb najaw icon amb ijmbüw.
Condom tapiüngas alndom membeolan
xic namb sandüy tiül iüt Judea. Nganüy
naleaing ngondom namb ombas najaw icon
atnej tapiüngas. 17 Cuane ipiüngan, ¿jow
wüx tapiüngas sanamb najaw icon, aag ayaj
sapíüngan, lango narang leaw tapiüngasa?
Ngwüy, naleaing sapiüng, cos ngo narang
atnej arang jangantanej nipilan. Xique
leawa lanapiüng sanarang, pues netam

narang, ngondom napíüngan. [18] Teat
Dios ajaw leaw sasaj icon ngo napíüngan,
naleaing sanarang. [19] Xicona, xique, teat
Silvano at teat Timoteo tasajasan icon
wüx Teat Cristo, Micual Teat Dios. Nej
mbójan marang leaw lamapiüng, ngo
mapíüngan. [20] Teat Cristo tarang meáwan
leaw lamapiüng Teat Dios, pares apiüngaats
"Amén, aag ayaj naleaing" wüx arangaats
casa Teat Dios, cos najneaj lamarang Teat
Cristo. [21] Nejay Teat Dios neech icoots
lembemoots nandand mandüjpiiüts Teat
Cristo, cos nej nerriiüd icoots. [22] Aton nej
tayac tiül omeajtsaats aaga Nangaj Espíritu
ocueaj Teat Dios, majlüy tiül omeajtsaats,
majüiquich ajlüyiiüts micual nej icoots.

[23] Nganüy sanasaj icon neol ngo namb tiül
cambaj Corinto najaw icon wüx aaga nüt
tapiüngas. Teat Dios ajaw ngo nawaiich.
Naleaing ngo namb najaw icon cos ngo
nandiüm nalic icon xeyay. [24] Xicona lango
metam nasajan icon más wüx Teat Cristo
cos lamejawan wüx aag ayaj. Más naleaing,
sandiüman nambeolan icon nüjchiün ma-
pac imeajtsan.

2

[1] Xique taton ngo nandilil najaw icon, cos
ngo nandiüm nüüch icon mamix imeajt-
san alinomb. [2] Sitiül xique nüüch mamix
imeajtsan, ¿pues jane apmeech mapac
ximeaatsa? Nejinguind, cos icónan quiaj
alndom müüch mapac ximeaats. ¿Pero
nguineay alndom, ndot nüüch icon mamix
imeajtsana? [3] Tarangas alinoic nawiig
cos ngo nandiüm mamix ximeaats wüx
sanatüch niüng ijlüyiün. Cos áagan icona
alndom meajchiün mapac ximeaats; sa-
jaw ngondom mapac imeajtsan sitiül xique
amix ximeaats. [4] Xique xeyay ngo majneaj
ximeaats, tajiüntsas wüx tarangas aaga
alinoic nawiig nüüch icon. Ngo narang
aag ayaj nüüch mamix imeajtsan, naleaing
tarangas para mejawan nguineay sajiür
icon lasta.

Pablo awün wüx omeaats leaw tarang alinop

[5] Naleaing sitiül aljane tiül icona tüüch
mamix ximeaats, ngome xíquian quiaj,
cos meáwan icona aton tüüch mamix
imeajtsan. Malüy naleaing meawarónan
tamix imeajtsan. [6] Sapiüng ngocháyan
aaga naél leaw icona teajchiün mamon-
goch aaga naxey quiaj, cos lamamongoch
xeyay. [7] Nganüy netam mewüniün wüx
imeajtsan leaw tarang, netam membe-
olan, nganandot mamix omeaats nómban.
[8] Nganüy sasaj icon mejüiquichan alinomb
ijiüran lasta. [9] Tarangas aaga nawiig nasaj
icon wüx aag ayaj cos tandiümas nambich
najaw sitiül icona naleaing apmerangan
meáwan leaw sasaj icon. [10] Sapiüng na-
jneaj mewüniün wüx imeajtsan leaw tarang
aaga naxey quiaj, cos xique aton lanawün
wüx ximeaats. Sitiül aleaic aliün majlüy
netam nawün wüx ximeaats, Teat Cristo
ajaw sanarang para alndom nambeol icon.
[11] Sitiül atquiaj apmarangaats, quiaj Satanás
ngondom mayac icoots wüx naél, cos lama-
jawaats nguineay mbójan arang.

Pablo ngo majneaj omeaats tiül cambaj Troas

[12] Wüx tapeayiüs tiül cambaj Troas, Teat
Dios tambeol xic xeyay nasaj nipilan wüx
Teat Cristo. [13] Pero naleaing xique ngo
majneaj ximeaats, cos ngo naxom quiaj teat
Tito. Por aag ayaj tasajasüw sanaw quiaj;
tambas tandüyiüs tiül iüt Macedonia.

Teamambeol xicon Teat Cristo

[14] Nganüy süüch gracias Teat Dios, nej
teamambeol xicon nasajan meáwan nipi-
lan nguineay Teat Cristo tandeow mawün
wüx asoetaran. Aaga süjndiün nandea-
can quiaj, najen ajüy miünquiaj atnej ajüy
noic najmboc angan. [15] Xicona sajlüyiün
atnej najmboc angan pom leaw Teat Cristo
teamayac müüch Teat Dios. Aaga najm-
boc angan quiaj, ajüic tiül jane laáw wüx
asoetiw nejiw, at ajüic masey tiül nipilan
apndrom ombasüw tiül aaga xeyay ngo
majneaj. [16] Jane ngo mayariw andeac Teat
Cristo, wüx apmaximeaw aaga najmboc an-
gan quiaj, ayajcüw ngo majneaj cos ap-
mambüw tiül aaga xeyay ngo majneaj. Pero
monyar andeac Teat Cristo, wüx aximeaw
aaga najmboc angan quiaj, ayajcüw najneaj
cos ajawüw Teat Dios apmapacüüch ne-
jiw mapacüw meáwan nüt. ¿Jane alndom
marang aaga najiüt cama? Xicona alndom,
cos Teat Dios teamambeol xicon. [17] Pero ngo
narangan atnej arangüw ajcüwa mondeac
Mipoch Teat Dios mexomxomayej wüx. Xi-
cona sandeacan naleaing, ngo nawaijchan,
cos Teat Dios tayac xicon wüx narangan aag

ayaj, nej teamajaw naleaing aaga sandeacan quiaj, cos minipilan Teat Cristo xicon.

3

Monrang minajiüt Teat Cristo

1 Jow nganüy, ¿cuane ipiüngana? ¿Netam natüniün noic nawiig mapiüng jane xicon, mejawan nguineay sarangana? ¿Ngwüye, netam najoyiün nawiig atnej ajoyiw altiül, para alndom natüchiün niüng ijlüyiüna? ¿Ngwüy netam natüniün icueajiün noic nawiig atnej arangüw altiüla? 2 Ngwüy, ngo metam xicon alngün nawiig; cos áagan leaw netam xicon, aag ayaj icona. Cos wüx nipilan ajawüw nguineay Teat Dios tangowüüch imeajtsan wüx taquiaachasan icon wüx Mipoch Teat Dios, quiaj alndom majawüw nguineay tarangasan najneaj tiül icona. 3 Nipilan alndom majawüw icon at icon nawiig imiün tiül owix Teat Cristo, tajamiünasan. Aag ayaj ngome noic nanderac tarangüch naag tinta, at ngome wüx piedra; pero Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios almapac tarang wüx imeajtsan aag ayaj.

4 Sajawan aag ayaj naleaing, Teat Dios tambeol xicon ajcan teyariün andeac Teat Cristo. 5 Meáwan leaw sarangan ngome xicónan quiaj sarangan, Teat Dios nembeol xicon narangan meáwan. 6 Nej lamüüch xicon naxoman ximeajtsan nasajan nipilan nguineay Teat Cristo awün wüx asoeteran. Jane ngo marang palan meáwan leaw apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés, nej apmamb tiül castigo. Pero nganüy sasajan icon, aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios üüch mapacaran meáwan nüt.

7 Cos aaga poch narangüch wüx piedra tapiüng apmamb tiül castigo meáwan leaw ngo mandüüb leaw apiüng. Wüx Moisés tüünd aaga poch quiaj, nipilan Israel ngondom majawüw teombas nej cos xowüy lalitlit, condom aag ayaj tamong. 8 Sitiül xowüy lajneaj aaga poch quiaj, cuantemas nganüy aaga nanderac leaw Nangaj Espíritu üüch, aag ayaj más najneaj ajlüy. 9 Pues sitiül xowüy lajneaj aaga poch tüünd Moisés, masey tarangüch majüiquich jane nejiw apmambüw tiül castigo, pues más xeyay najneaj arang nganüy Nangaj Espíritu, cos nej apiüng nguineay alndom mawün asoetiiüts Teat Dios, lango mambaats tiül aaga xeyay ngo majneaj quiaj. 10 Cos aaga poch leaw nomb tajlüy najneajay, aag ayaj tayac Moisés, nganüy lajüic atnej ngo majneaj cos ngo matüch matnej leaw lajlüy nganüy. 11 Sitiül aaga ajlüyay arangüch leaw tayac Moisés xeyay najneaj tajlüy, masey nganüy lamong, pues más xowüy lajneaj leaw tüüch icoots Teat Cristo cos aag ayaj apmajlüy meáwan nüt.

12 Xicona sajawan aag ayaj naleaing, pares ngo nimbolan nasajan nipilan. 13 Xicona ngo nexotayon wüx sandeacan Mipoch Teat Dios, ngo mat xicon Moisés, cos taxot teombas nej naag noic püy nganandot majawüw nej nipilan israel nguineay teámb ndroj alitlit teombas nej. 14 Ngo maxomüw omeajtsüw cos tanaámb nganüy cam nadam omeajtsüw. Pares nganüy wüx ateowüw aaga ajlüyay Mipoch Teat Dios, ngo majawüw cuane, cos atnej aliün teombasüw püy. Néjan Teat Cristo alndom mawün aag ayaj. 15 Pares nganüy nipilan israel wüx apmateowüw aaga ajlüyay poch tüünd Moisés, ngo majawüw cuane wüx apiüng, cos atnej aleaic nexot nej oniüjcüw. 16 Nganüy wüx aljane nejiw apmayar andeac Teat Cristo, quiaj apmaw aaga nexot nej oniüjcüw quiaj. 17 Aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios ajlüy nóiquian maquiiüb Teat Cristo. Pares jangantanej leaw ajiür Nangaj Espíritu lango metam mayac omeaats wüx marang leaw apiüng tiül aaga ajlüyay poch tüünd Moisés. 18 Icootsa leaw lamayariiüts andeac Teat Cristo lango majiüraats alcuane mexot teombasaats; cos Nangaj Espíritu üüch icoots majawaats nguineay Teat Cristo xowüy lajneajay ajlüy. Quiaj nütnűtan teajlüyiiüts najneaj atnej ajlüy nej.

4

1 Teat Dios tayac xicon najlüyiün wüx aaga najiüt teanarangan cam. Nej ajiür xicon lasta, áag ngo paxiüm xicueajiün. 2 Xicona ngo narangan nexotayon wüx nicuajind; ngo narangan nicuajind müüch monxing. At ngo nawaijchan, ngo nambiülüjchiün andeac Teat Dios. Sandeacan áagan naleaing manguiay meáwan nipilan. Wüx aag ayaj nipilan ajawüw, at Teat Dios teamajaw xicon sandeacan naleaing, ngo nawaijchan. 3 Nganüy sitiül aljane ngo majaw nguineay ajlüy aaga Najneaj Nanderac

wüx Teat Cristo, aag ayaj ngome cos ngon-
dom majaw, pero cos ngo mandiüm mayar
andeac Teat Cristo; por aag ayaj apmamb
tiül castigo. 4 Ajcüwa nipilan quiaj ngo
mandiümüw mayariw andeac Teat Cristo,
cos minatangüw nimeech leaw ajlüy wüx
a iüt cam apal nejiw nganandot mayariw.
Teat Cristo najneajay ajlüy; nej ajlüy atanej
Teat Dios. 5 Xicona sandeacan áagan wüx
Teat Cristo; ngo nandeacan leawa sarangan
xicona para narangüchiün casa. Sandeacan
wüx áagan leawa lamarang Miteatiiüts Je-
sucristo. Xicona sajlüyiün atnej mimos nej
para alndom nambeolan icon, cos sandiü-
man Teat Jesús. 6 Teat Dios ombas mapiüng
majlüy ran masey áagan pojniün tajlüy.
Pues nejay nganüy lamüüch icoots max-
omaats omeajtsaats majawaats nguineay
ajneaj ajlüy Teat Dios wüx ajawaats Teat
Cristo xeyay najneaj ajlüy.

Mayacaats omeajtsaats wüx mandüjpiiüts Teat Cristo

7 Masey xicona atnej nop xor narangüch
iüt cos ngo nembeatiün, pero Teat Dios
lamüüch xicon nandeacan leaw nembeat
xeyay. Leaw sarangan, aag ayaj ocueaj Teat
Dios, ngome sarangánan xicona. 8 Masey
apalpal xicon nipilan cos ajcüyiw majawüw
xicon, pero Teat Dios awün xicon wüx
meáwan aaga naél quiaj. Nguiaj ngo na-
jawan cuane sanarangan, pero ngo mamix
ximeajtsan dedaámb. 9 Masey ayamb xim-
basan nipilan, naleaing Teat Dios ngo
macueat xicon. Masey awüjchiw xicon
tiüt, ngo nandeowan. 10 Xicona nguiajnguiaj
laliüc nandeowan atnej tamongoch Teat
Cristo; cos Teat Dios neech xicon namon-
gochiün aag ayaj majüic Teat Cristo alma-
pac, tenguial mambeol xicon. 11 Wűxan sal-
iünan napacan samongochiün xeyay, saya-
jcan laliüc nandeowan, cos wüx Teat Jesús
sasajan nipilan. Samongochiün aag ayaj
para majüic nguineay Teat Jesús alma-
pac, teamambeol xicon masey aliün na-
jiüran aaga cuerpo leaw apndrom ombas.
12 Xicona samongochiün xeyay ngo majneaj,
laliüc nandeowan; cos atquiaj alndom nam-
beolan icon nasajan icon nguineay alndom
mepacan meáwan nüt.

13 Xicona lanayariün andeac Teat Dios
atnej apiüng tiül Mipoch Nej niüng apiüng:
“Xique tayariüs andeac Teat Dios, nganüy
alndom nandeac wüx”, maw. At xi-
cona aton sayariün andeac Teat Dios,
pares nandeacan. 14 Cos sajawan Teat
Dios nepacüüch alinomb Teat Jesús, ne-
jay apmepacüüch xicon aton, cos sana-
jlüyiün nóiquian naquiüjpan Teat Jesús.
Quiaj apmaquiiüb icoots nóiquian andüy
niüng ajlüy nej. 15 Pues meáwan leaw sa-
mongochiün, aag ayaj ajlüy para alndom
mejlüyiün más najneaj, cos wüx Teat Dios
ambeol xeyay nipilan, quiaj apmayajcüw
masajüw najneajay lamarang, marangüw
nej casa.

16 ¡Pares ngo paxiüm xicueajiün! Masey
tenguial satangan, laűmb sapacan; pero
tiül ximeajtsan sayajcan nütnűtan xeyay
sandiüman narangan minajiüt Teat Dios.
17 Cos leawa ngo majneaj amongochiiüts
ningüy wüx aaga iüt cam, aag ayaj
amóngan, ngome apmaíüc. Naleaing wüx
aag ayaj apmarangüchiiüts casa xeyay
ninguiün tiül cielo, ngo majiür ümb.
18 Pues atquiaj apmajlüyiiüts, cos ngo
mayacaats omeajtsaats wüx leaw axomaats
majawaats ningüy wüx iüt cam; pero
naleaing ayacaats omeajtsaats wüx leaw
altiül cielo, leaw ngondom maxomaats
majawaats nganüy. Cos meáwan leaw
almajlüy naxoram majaraw nganüy, aag
ayaj apndrom ombas; pero leaw ngo
maxoram majaraw, aag ayaj apmajlüy
meáwan nüt.

5

Aniüngaats ninguiün tiül cielo

1 Ajawaats micuerpojaats ajlüy atnej nop
iüm ningüy wüx iüt, ngome apmaíüc xeyay.
Pero wüx apmandeowaats, quiaj micuerpo-
jaats apmajlüy jayats atnej nop jayats iüm.
Aag ayaj Teat Dios apmarang, ngome nip-
ilan apmerang, lango ndrom ombas nóm-
ban cos tiül cielo almajlüy. 2 Nganüy aiü-
maats, cos teamamongochiiüts xeyay naél
wüx aaga cuerpo cam. Pares xeyay andiü-
maats majiüraats aaga jayats cuerpo leaw
apmüjndiiüts ninguiün tiül cielo. 3 Atquiaj
ngome apmajlüyiiüts ninguiün tiül cielo
atnej miotajcáatsan, apmajiüraats jayats
micuerpojaats. 4 Pero nganüy wüx ajlüyi-
iüts ningüy tiül micuerpojaats cam aiü-
maats cos amongochiiüts xeyay ngo ma-
jneaj. Pares xeyay andiümaats majlüyiiüts

tiül jayats micuerpojaats leaw ngome apmandeow; más naleaing andiümaats mangowüjchiiüts micuerpojaats leaw apmandeow, para majiüraats jayats micuerpojaats leaw ngome apmandeow. [5] Ajawaats apmajiüraats jayats micuerpojaats tiül cielo. Aag ayaj ajawaats, cos nej lamüüch icoots majiüraats Nangaj Espíritu tiül omeajtsaats.

[6] Ajawaats wüx ajlüyiiüts tiül micuerpojaats cam ningüy wüx iüt, miünquiaj ajlüyiiüts niüng ajlüy Teat Dios, cos nganaw majlüyiiüts tiül cielo niüng ajlüy nej. [7] Aag ayaj ajawaats naleaing cos ayariiüts andeac Teat Cristo, masey ngome axomaats majawaats. [8] Apac omeajtsaats cos ajawaats más najneaj sitiül apmacueatiiüts aaga cuerpo cam para mambaats tiül cielo niüng ajlüy Teat Dios. [9] Pares netam marangaats atnej andiüm Teat Dios, masey aliünaats ningüy, tengwüy lapeayiiüts tiül cielo. [10] Cos meáwan icoots netam matüchiiüts teombas Teat Cristo manguiayiiüts nguineay tarangaats, sitiül tarangaats najneaj tengwüy tarangaats ngo majneaj wüx aliün mapacaats. Quiaj apmüjndiiüts leaw nej andiüm müüch icoots.

Teat Dios lajneaj majaw icoots

[11] Cos lanajawan nguineay Teat Dios apmajaw wüx asoeteran, pares xicona sasajan nipilan mayariw andeac Teat Cristo. Teat Dios ajaw nguineay sarangan. Malüy icona aton mejawan nguineay sarangan. [12] Xicona ngo metam narangan nawiig menguiayiün jane xicon cuane sarangan, cos lamejawan nguineay sarangan. Nganüy sasajan icon ich leaam imeajtsan nguineay sarangan, para mejiüran cuane apmesajan ajcüwa nipilan monrangrangüy teombas nipilan, ngo metam nejiw leaw altiül omeaatsaran. [13] Sitiül ajüic xicona nechachasan, aag ayaj cos sandiüman narangan xeyay najiüt ocueaj Teat Dios. Tengwüy sitiül ajüic saxoman ximeajtsan wüx cuajantanej, aag ayaj cos sandiüman nambeolan icon. [14] Xicona sandiüman narangan áagan andiüm Teat Cristo, cos nej xeyay ajiür icoots lasta. Sajawan nej tandeow ingow andeow meáwan nipilan; pares ajüic atnej meáwan icoots tandeowaats nóiquian maquiüjpaats. [15] Naleaing nej tandeow ingow andeowaats, pares jane apmayar nej andeac apmapac meáwan nüt niüng ajlüy Teat Dios; pero naleaing langondom marangüw leaw andiümüw. Netam marangüw leaw andiüm Teat Cristo, áag tandeow ingow andeowaats, y tapac alinomb. [16] Xicona nganüy ngondom nateotsan wüx ombas alinop atnej arangüw altiül, masey nomb atquiaj tateotsasan wüx ombas Teat Cristo, nganüy ngo narangan atquiaj. [17] Pares sitiül aljane ajlüy nóiquian maquiiüb Teat Cristo, pues nej lajlüy atnej jayats wijquiam; lango mapiüng tiül omeaats atnej tapiüng nomb, cos nej jayats ajlüy, lami alinoic.

[18] Meáwan aag ayaj Teat Dios nerang, cos nganüy lajneaj omeaats, lango majcüy majaw icoots, cos Teat Cristo tiün mandeow mangüy asoetiiüts. At tasaj xicon namban nasajan nipilan mandilileaw mayambüw nej, cos nej lango majcüy majaw nejiw. [19] Teat Dios tajneaj majaw nipilan cos Teat Cristo tiün mangüy asoet nipilan, pares nej nganüy lango leaam omeaats wüx asoetiiüts. Nej tasaj xicon namban nasajan meáwan nipilan nganüy lajneaj majaw nejiw wüx apmayambüw nej. [20] Naleaing tasaj xicon Teat Cristo namban nasajan nipilan, napiüngan leaw apiüng nej. Xeyay sasajan icon wüx minüt Teat Cristo, netam mendililean meyamban Teat Dios. [21] Teat Cristo masey ngo majiür nicuajind nisoet, condom tajlüy atnej tajiür nisoet, cos Teat Dios tacanchich wüx ombas nej meáwan asoetiiüts. Atquiaj tarang para majlüyiiüts najneaj atnej andiüm Teat Dios. Aag ayaj tajlüy cos Teat Cristo tandeow mangüy asoetiiüts.

6

[1] Xicona sarangan najiüt ocueaj Teat Dios nüjchiün icon menguiayiün, pares sasajan icon nde mecueatiün, nde ndrom imeajtsan leaw najneajay lamüüch icon Teat Dios. [2] Cos tiül Mipoch Teat Dios apiüng:

Wüx tatüch a nüt tanguiayiüs indeacan;
wüx tatüch a nüt meriowan wüx isoetiün,
quiaj tambeolas icon, aw.

Nganüy lamatüch aaga nüt wüx Teat Dios andiüm mambeol icon; lamatüch a nüt mawaran wüx asoeteran.

[3] Xicona ngo narangan nicuajind ngo majneaj, para maxomüw nguineay mandeacüw ngo majneaj wüx aaga najiüt sarangan ocueaj Teat Dios. [4] Meáwan

leaw sarangan, sarangan najneaj, majüic
xicona nerangasan minajiüt Teat Dios.
Ajüic aag ayaj naleaing, cos saiücan wüx
samongochiün ngo majneaj, wüx ngo
najiüran nicuajind, at wüx sajlüyiün wüx
naél. 5 Nguiaj sajwüchiün, nguiaj sajmeliün
tiül manchiüc, nguiaj sajlüyiün tiül nadam
moncüy, nguiaj xeyay ümb sapacan
cos xeyay najiüt sarangan, nguiaj ngo
nameayiün, nguiaj saiündan lop wüx ngo
majlüy. 6 Ajüic sarangan minajiüt Teat Dios
cos sarangan palűyan najneaj. Saxoman
ximeajtsan wüx cuajantanej, saiücan wüx
leaw arang jangantanej nipilan, sambeolan
jangantanej, sarangan leaw andiüm
Nangaj Espíritu, y xeyay sandiüman
nop alinop. 7 At wüx sasajan nipilan
wüx Teat Cristo sandeacan naleaing,
ngo nawaijchan. Meáwan leaw alndom
narangan, aag ayaj cos Teat Dios ambeol
xicon, üüch xicon najiüran xengochayon
jane apmajngot amb wüx xeacan at wüx
xequiambiün. 8 Nguiaj sarangüchiün casa,
nguiaj ngo narangüchiün casa; nguiaj
anderac wüx ximbasan ngo majneaj, nguiaj
anderac najneaj; nguiaj anderac xicona
newaiichasan, pero xicona sandeacan
leaw naleaing. 9 Nguiaj sajlüyiün atnej
ngo nembeatiün; nguiaj sajlüyiün atnej
nembeatasan. Nguiaj laliüc nandeowan,
pero tapacasan. Nguiaj xeyay sayacüchiün
wüx naél, pero ngo nandeowan. 10 Nguiaj
amix ximeajtsan, nguiaj xeyay apac
ximeajtsan. Masey ngo najiüran nicuajind,
naleaing süjchiün xeyay nipilan majiürüw
leaw Teat Dios üüch nejiw. Masey ajüic
ngo najiüran nicuajind ningüy, naleaing
alnajiüran meáwan leaw almajlüy.

11 Xecojow xechijquiaw monlüy tiül cam-
baj Corinto, xicona lanasajan icon meáwan
leaw alwüx ximeajtsan cos sajiüran icon
lasta. 12 Pues xicona najneaj ximeajtsan
najawan icon, pero icona ngo mendiü-
man mejawan xicon. 13 Sanasaj icon atnej
nateataran asaj micual nej: Ijiüran xic lasta
atnej sajiür icon lasta.

Teat Dios acül tiül omeajtsaats

14 Nde mejlüyiün wüx yugo mequiüjpan
jangantanej leaw ngo mayar andeac Teat
Cristo, cos ngo marangüw atnej irangan.
¿Nguineay alndom nop nerang najneaj ma-
jlüy maquiiüb nop nerang ngo majneaja?
¿Nguineay alndom a ran maquiiüb pojniün
nóiquian? 15 At, ¿nguineay alndom majlüy
Teat Cristo nóiquian maquiiüb nimeeche?
¿Nguineay alndom nop neyar andeac Teat
Cristo majlüy nóiquian maquiiüb nop leaw
ngo mayar andeac Teat Cristo? 16 ¿Nguineay
alndom macül Teat Dios nóiquian maquiiüb
niüng ajlüyiw narangüch dios? Cos aaga
Teat Dios almapac ajlüy tiül omeajtsaats.
Aag ayaj apiüng Teat Dios tiül Mipoch nej:

Sanacül tiül omeajtsüw, sanaquiüjpüw;
xique Midiosüw nejiw,
nejiw apmajlüyiw xecambaj.

17 Pares Teat Dios tapiüng aton:

Iriowan niüng ajlüy nipilan ngo marang xic
casa, icueatiün;
nómban nde merangan ngo majneaj.
Quiaj xique sanaquiiüb icon;

18 sanajlüy Miteatiün,

icona apmejlüyiün xecual, aw Teat Dios
nerang meáwan cuajantanej.

7

1 Xecojow xechijquiaw, lamanguiayiiüts
nguineay Teat Dios lamapiüng apmarang;
pares netam macueatiiüts arangaats
meáwan ngo majneaj, masey leaw icóotsan
quiaj andiümaats marangaats, tengwüy
leaw omalaats andiüm mayac icoots wüx.
Netam marangaats najneaj atnej andiüm
Teat Dios, müjchiiüts omeajtsaats.

Pablo apac omeaats cos arangüw najneaj alinomb

2 Xeyay sandiüm mejiüran xicon lasta,
cos xicona nejinguind ngo narangan ngo
majneaj wüx ombas; nejinguind ngo
nüjchiün macueat andüüb Teat Cristo; ne-
jinguind ngo nawaijchan nawüniün ocueaj
alcuane. 3 Ngo nasaj icon aag ayaj para
nayac isoetiün, cos lanasaj icon xique xeyay
sajiür icon lasta. Nique mandeowaats,
nique mapacaats, pero ajlüyiiüts nóiquian.
4 Xique sajaw apmerangan najneaj atnej
lanasaj icon. Aton xeyay apac ximeaats
wüx icona, xeyay ajneaj ximeaats, masey
samongochiün xeyay ngo majneaj.

5 Naleaing, nde wüx tapeayasan ningüy
tiül iüt Macedonia ngondom naxojtan.
Xeyay samongochiün ngo majneaj, ajlüy
xeyay moncüy. Tiül ximeajtsan ximbolan
xeyay cos ngo najawan nguineay apmajlüy.
6 Naleaing Teat Dios, áag neech majneaj

omeaats jane namix omeaats, tüüch majneaj ximeajtsan, cos tapeay niüng sajlüyiün michijquiaats Tito. [7] Pues ngome áagan wüx apeay a Tito najneaj ximeajtsan, nganüy cos tapiüng nguineay teajchiün majneaj omeaats nej aton wüx tapeay niüng ijlüyiün. Tasaj xicon nguineay tendiüman mejawan xic alinomb, nguineay amix imeajtsan wüx leawa terangan. Wüx tapiüng nguineay ijiüran xic lasta, quiaj más xeyay tapac ximeaats.

[8] Masey tüjchiüs icon mamix imeajtsan wüx aaga nawiig tarangas, nganüy lajneaj ximeaats wüx icona. Masey tamix ximeaats quiriw wüx tarangas aaga nawiig, cos tajawas wüx aag ayaj apmamix imeajtsan acas nüt. [9] Nganüy apac ximeaats ngome por aaga amix imeajtsan, pero cos tamix imeajtsan wüx leaad imeajtsan cuane terangan. Quiaj terangan leaw andiüm Teat Dios. Pares aaga nawiig tarangas tambeol icon. [10] Wüx amix omeajtsaats atnej andiüm Teat Dios, aag ayaj üüch mandiümaats macueatiiüts arangaats ngo majneaj; atquiaj alndom mawün icoots wüx asoetiiüts Teat Dios. Pero masey amix omeaats jangantanej leawa ngo mandüüb Teat Cristo aag ayaj andüy wüx ayac nejiw tiül castigo. [11] Nganüy ajüic terangan leaw andiüm Teat Dios, cos tamix imeajtsan wüx aaga naél tejiüran. At alndom mejawan leaw ixoman wüx nganüy, cos nejay Teat Dios tüüch icon membeolan xic, tüüch icon mejcüyiün, at mermbolan; condom tendiüman mejawan xic alinomb. Quiaj aton tendiüman meajchiün mamongoch ngo majneaj aaga naxey nerang a nisoet quiaj. Wüx aag ayaj ajüic ngo mequiüjpan wüx leaw tarang. [12] Wüx tarangas aaga alinoic nawiig nüüch icon, ngome tarangas wűxan nej aaga naxey nequiiüb ingow mimüm nej, aton ngome wüx nej aaga naxey najnot mintaj nej. Naleaing tarangas aaga nawiig nüjchiün leaam imeajtsan wüx leaw andiüm Teat Dios; at sandiüman najüiquichan nguineay sajiüran icon lasta.

[13] Xeyay tajneaj ximeajtsan nanguiayiün nguineay irangan. At tapac ximeajtsan wüx tanguiayasan nguineay teat Tito xeyay tapac omeaats cos icona teajchiün majneaj omeaats. [14] Xique tasajas teat Tito nguineay irangan najneaj, pares nganüy ngo naxing nicuajind, cos terangan atnej tapiüngas. Meáwan leaw tasajas icon wüx tajlüyiüs niüng ijlüyiün, aag ayaj naleaing ngo nawaiich. At leaw tasajas teat Tito wüx icona, aag ayaj naleaing. [15] Pues teat Tito xeyay ajiür icon lasta wüx leaad omeaats nguineay terangan, cos tengochiün najneaj wüx tapeay quiaj, terangan casa. Tajüic tendiüman merangan meáwan leaw tapiüng merangan. [16] Nganüy xeyay apac ximeaats cos najneaj terangan, ngo nachiw ximeaats wüx icona.

8

Apac omeajtsüw tayacüw tomiün

[1] Xecojow xechijquiaw, nganüy sanasaj icon nguineay ambeol nejiw Teat Dios ajcüw noicnoic ajlüy monyar andeac Teat Cristo moncanchiün tiül iüt Macedonia. [2] Cos masey teamamongochiw xeyay naél, at ngo majiürüw nicuajind, pero xeyay apac omeajtsüw, tayacüw leaw alndom mayacüw. [3] Xique tajawas naleaing tayacüw leaw alndom mayacüw, ngome aleaw wüx tayacüw, tayacüw más xeyay. [4] Tasajüw xicon sitiül alndom nüjchiün mambeolüw leaw ngo majiür tiül ajcüw minipilan Teat Cristo. [5] Pues ngome áagan ayaj tarangüw, naleaing tarangüw alwüx leaw ngo nateotsan apmarangüw. Cos ombas müjchiw omeajtsüw Teat Dios, condom tapiüngüw nejiw apmarangüw leawa sandiüman, cos aag ayaj andiüm Teat Dios. [6] Pares tasajas teat Tito najneaj mamb majaw icon para alndom mendondochiün meyacan leaw apmeajchiün, cos ninguinüt nej najlüy wüx maxaing aaga tomiün tiül icona. [7] Sajawan icona tenguial ijntsopiün wüx meáwan cuajantanej: Ijntsopiün wüx iyariün andeac Teat Cristo; at ijntsopiün wüx mesajan nipilan wüx Teat Cristo; aton ijntsopiün wüx leaw nipilan alndom majawüw wüx cuajantanej; ijntsopiün wüx indiüman merangan leaw andiüm Teat Dios; aton ijntsopiün wüx mejiüran xicon lasta. Pares nganüy sandiüman aton mejntsopiün wüx meyacan leaw apmeyacan.

[8] Xique ngo napiüng netam merangan aag ayaj, pero sasaj icon para menguiayiün nguineay arangüw altiül. Aag ayaj sasaj icon nguineay alndom mejüiquichan

naleaing ijiüran lasta nipilan. 9 Icona lamejawan nguineay lamambeol icoots Miteatiiüts Jesucristo. Masey nej neneay meáwan leaw almajlüy tiül cielo, tacueat meáwan aag ayaj para mambeol icoots. Nganüy cos nej tarang aag ayaj, pares icootsa apmajlüyiiüts tiül cielo alinoic nüt.

10 Nganüy sandiüm nasaj icon wüx aaga leaw iyacan membeolan nipilan leaw ngo majiür. Sapiüng najneaj mernguialeatayon meyacan aag ayaj, cos nde namong neat tapots meyacan tomiün cos icona xeyay tendiüman merangan. 11 Najneaj sitiül apmendondochiün aag ayaj, pero naleaing irangan nde ajneaj imeajtsan atnej terangan ninguinüt. Nganüy irangan atnej, indondochiün najen meyacan leaw alndom meyacan. 12 Sitiül aljane andiüm mayac, ich mayac leaw almajiür, masey quiripite, cos Teat Dios ajneaj majaw; nej ngo matün ocueaj aljane mayac xeyay sitiül ngo majiür.

13 Ngome samb wüx aag ayaj para majiürüw xeyay ajcüw leaw apmembeolan, nganüy icona mecüliün ngo mejiüran leaw netam icon. 14 Naleaing sandiüm mejlüyiün atotow. Pero cos icona almejiüran, pares alndom meajchiün leaw netam wüx nüt nejiw ngo majiürüw. Masey alinoic nüt nejiw sitiül apmajiürüw, quiaj alndom müjchiw mambeolüw icon wüx nüt ngo mejiüran. Atquiaj apmejlüyiün atotow. 15 Ich leaam imeajtsan nguineay apiüng tiül Mipoch Teat Dios, cos apiüng: "Leaw nexaing xeyay ngome apmenaw ocueaj, at leaw nexaing napateay apmatüch ocueaj majiür meáwan leaw netam", aw.

Teat Tito y ajcüw monbeol nej

16 Süüch gracias Teat Dios cos nej tayac wüx omeaats teat Tito mandiüm mamb mambeol icon atnej tarangas. 17 Cos nej andiüm marang leaw tasajas; at nejáyan quiaj xeyay andiüm; pares nganüy apmamb majaw icon.

18 Sanüjchiün mamb maquiiüb teat Tito nop teat naxey naw tiül icootsa leaw ajaraw najneaj arang nguiajantanej niüng ajlüy noicnoic ajlüy minipilan Teat Cristo. Nej amb nguiajantanej mandeac wüx nguineay lamawün asoetiiüts Teat Cristo. 19 Ngome áagan ayaj, cos lamarriüjtüw nej monyar andeac Teat Cristo mambeol xicon tiül tiiüd naquiüjpan mamb najoyiün leaw sanajoyiün nayacan. Aag ayaj sarangan cos sandiüman narangan casa Teat Dios, at para majüic icona naleaing wüx imeajtsan iyacan leaw ijchan. 20 Atquiaj sarangan, nganandot majlüy aljane mandeacndeac ngo majneaj wüx aaga najiüt sarangan, cos sajlüyiün wüx aaga xeyay tomiün leawa najmel. 21 Sandiüman narangan najneaj, ngome áagan wüx Teat Dios teamajaw, naleaing meáwan nipilan aton netam mambichaw majawüw sarangan najneaj wüx aag ayaj.

22 At sanüjchiün maquiüjpüw mamb alinop mihermanojaats. Lanajawan meáwan leaw sasajan marang, apmarang najneaj. At nganüy xeyay andiüm mamb majaw icon, cos ajaw nguineay imeajtsan. 23 Pues sitiül aljane apmatün manguiay jane nej teat Tito, isajan nop saquiiüb, nej nembeol xic wüx sambeol icon. Nganüy alijpüw quiaj, tarriiüd nejiw noicnoic ajlüy minipilan Teat Cristo cos nejiw aton xeyay arangüw casa Teat Cristo. 24 Nganüy ijüiquichan icona naleaing irangan casa, para alndom manguiayiw meáwan noicnoic ajlüy monyar andeac Teat Cristo; at netam majüic naleaing icona irangan najneaj atnej lanapiüngan wüx icona.

9

Leaw najmel müjndiw monyar andeac Teat Cristo

1 Pues wüx aaga tomiün leaw teameyacan membeolan monyar andeac Teat Cristo, ngo metam narang wüx nawiig alinomb nasaj icon. 2 Cos lanajaw icona aliün wüx imeajtsan indiüman meyacan. Wüx aag ayaj apac ximeaats nasajüw nipilan tiül iüt Macedonia nguineay icona tiül iüt Acaya tendiüman meyacan tomiün nde tajneat. Pares xeyay monyar andeac Teat Cristo andiümüw müjchiw aton, cos lamanguiayiw nguineay icona indiüman mepalüchiün meyacan najen. 3 Nganüy sanüüch mambüw ajcüw ayaj, mambüw masajüw icon alinomb mernguialeatayon wüx aag ayaj, cos ngo nandiüm manderac ndeac mbeay xic cos lanasajan nipilan nguineay lamerangan icona. 4 Jondot apmambüw acas monaw Macedonia maquiüjpüw xic wüx sanamb najaw icon, ndoj apmajawüw icona nganaw

membichan meyacan aaga tomiün, quiaj
sanaxinguian xeyay, cuantemas icona.
Cos lanandeacndeacan xeyay wüx icona
nguineay tenguial meyacan aaga tomiün.
5 Pares tapiüngas sanüjchiw mamb ajcüwa
hermanos quiaj, mambüw ombas quiriw
masajüw icon meyacan leaw lamepiüngan
apmeajchiün. Quiaj apmejüiquichan
naleaing irangan nde ajmiüc imalan
imeajtsan, ngome cos sasajan icon.
6 Ich leaam imeajtsan, leaw nepiür xeyay
apmaxaing xeyay; nganüy leaw napateay
apiür, napateay apmaxaing. 7 Meawarónan
ich mayac leawa lamapiüng tiül omeaats
mayac, ngo mapiüng wüx; at nde mapiüng
netam mayac, cos Teat Dios andiüm mey-
acan nde apac imeajtsan. 8 Teat Dios al-
ndom müüch icon cuajantanej leaw netam
mejiüran. Atquiaj alndom mejiüran leaw
netam para alndom mermbeolayon leaw
ngo majiür. At apmajlüy leaw netam para
mermbeolayon wüx meáwan najneaj na-
jiüt. 9 Pues atanquiaj apiüng tiül Mipoch
Teat Dios, cos apiüng:

Teat Dios apac omeaats majaw leaw ngo
majiür, üüch leaw netam, ngo
masap owix.

Nej arang palan, ngo majiür ümb.
10 Teat Dios neyac osaab leaw napiürüch, at
neyac meáwan nüeteran leaw netam; nejay
apmüüch mexeyay icueajiün leaw ijiüran.
Quiaj apmejiüran leaw netam para mem-
beolan jangantanej leaw ngo majiür. 11 Nej
apmüüch icon mejiüran cuajantanej, para
membeolan jangantanej aton. Cos wüx
atquiaj imbeolan, xeyay nipilan apmüjchiw
gracias Teat Dios wüx sanüjchiün nejiw
leawa tenguial meajchiün. 12 Wüx aaga leaw
ijchan quiaj, aag ayaj ngome áagan membe-
olan monyar andeac Teat Cristo leaw ngo
majiürüw, pero wüx aag ayaj apmayajcüw
ambeol nejiw Teat Dios, apmüjchiw gracias.
13 Wüx aaga leaw ijchan quiaj, ajcüwa nipi-
lan leaw ngo majiür apmarangüw casa Teat
Dios, cos por aag ayaj ijüiquichan irangan
atnej apiüng Teat Cristo. Apmarangüw casa
Teat Dios cos icona xeyay temembeolan; at
aton tembeolan pálwüx nipilan. 14 Nejiw
apmatüniw ocueaj Teat Dios mambeol icon,
apmajiürüw icon lasta xeyay, cos Teat Dios
lamayac mimonajneaj nej tiül imeajtsan.
15 Netam mapiüngaats najneajay arang Teat
Dios cos nej tüüch miün micual nej Teat
Cristo. Aag ayaj lamong wüx ajneaj, ngon-
dom mapiüngaats nguitow ajneaj.

10

Pablo apac wüx aaga najiüt arang

1 Nganüy xique Pablo satün icueajiün nde
ajneaj ximeaats, atnej Teat Cristo tasaj nipi-
lan. Altiül apiüngüw, wüx xique sajlüy
niüng ijlüyiün xeyay ajneaj sandeac, pero
wüx sarang nawiig nasaj icon, ajüic atnej
napatas. 2 Pues xique sasaj icon meya-
can wüx imeajtsan merangan najneaj, cos
ngo nandiüm nalic icon wüx sanapeay
niüng ijlüyiün. Naleaing sanarang sapat
najawüw ajcüwa leawa monpiüng xicona
sarangan atnej jangantanej nipilan leaw
ngo mandüüb Teat Cristo. 3 Masey sajlüy-
iün ningüy wüx iüt atnej meáwan nipi-
lan, naleaing meáwan leaw sarangan ngo
narangan atnej arang nipilan leaw ngo
mandüüb Teat Cristo. 4 Pues xicona satso-
jon naquiüjpan nimeech cos ambeol xicon
Teat Dios. Ngome xicónan quiaj satsojon,
pares alndom najntsopiün wüx, ngondom
majntsop wüx xicona nimeech. 5 Teat Dios
ambeol xicon nangochiün ombeay leaw
ngo mayar andeac Teat Cristo; at ambeol
najntsopiün wüx jane nepiüng nej más
xeyay ajaw, at leaw nepiüng ngo maleaing
leaw lamapiüng Teat Dios. Aton ambeol
xicon nüjchiün nipilan maxomüw omeajt-
süw marangüw leaw andiüm Teat Cristo.
6 Sandiüman ombas najawan sitiül icona ap-
merangan meáwan najneaj, condom quiaj
alndom nalic jane ngo marang najneaj.

7 Icona netam membichan mejawan
nguineay irangan inopnopon. Cos sitiül
aljane apiüng tiül omeaats ocueaj nej
Teat Cristo, ich leaam omeaats xicona
aton ocueaj Teat Cristo xicon. 8 Masey
ajüic atnej sarangrangüy quiripite wüx
sasaj icon, aag ayaj cos sajlüy wüx icon.
Naleaing ngo naxing, cos Teat Dios neech
xicon nambeolan icon mepacan wüx áag
andüjpiiüts, ngo nandiüm nandarriich
icon. 9 Ngo nandiüm mepiüngan xique
sarang aaga nawiig cam nambolooch icon.
10 Naleaing altiül apiüngüw xique napatas,
ngo najiür lasta wüx sarang wüx nawiig;
pero wüx sajlüy niüng ijlüyiün xiquiay,
ajüic atnej ngo najiür sapac, atnej ngo
naxom ximeaats nandeac. 11 Leaw nepiüng
atquiaj, ich majaw leaw sarang wüx nawiig

atnej sanarang aton wüx sanajlüyiün niüng
ijlüyiün.
12 Xicona ngo najlüyiün tiül ajcüwa
monrangűyan casa, apiüngüw najneajay
arangüw. Ninguiaj ajüic nechachiw, cos
mbójan ajawayej nguineay najneaj arang
nop alinop tíülan nejiw. 13 Pero xicona
ngo nelomboochayon wüx nayacan wüx
leaw sarangan, sarangan aleaw wüx asaj
xicon Teat Dios. Pares tatüchasan niüng
ijlüyiün. 14 Xicona ngo namban najmeliün
leaw niüng Teat Dios ngo mapiüng. Pares
alndom nasajan icon, cos xicona ombas
namban niüng ijlüyiün nasajan icon wüx
Teat Cristo nguineay tandeow mawün
asoetiiüts. 15 Xicona ngo nelomboochayon
wüx leaw lamarang alinop wüx minajiüt
Teat Dios. Pero sandiüman mepacan wüx
leaw andiüm Teat Dios, cos atquiaj alndom
membeolan xic namb nguiajantanej,
16 nandeacan nguineay alndom maw wüx
asoetiw nipilan leaw acül miünquiaj
necamb niüng ijlüyiün. Cos ngo nandiüm
najmeliün niüng alinop lamarang najiüt,
nerangrangayon wüx leawa nej lamarang.
17 Pares sitiül aljane nind mandeac
nguineay arang, nde mandeac leaw arang
nej, ich mandeac leaw arang Teat Dios.
18 Cos leaw arangrangüy wüx leaw arang
nej, aag ayaj nicuajind ngo membeat; pero
sitiül Teat Dios najneaj majaw leaw arang
aljane, aag ayaj nembeat.

11

Pablo andeac wüx leaw monpíüngan apóstoles nejiw

1 Malüy meiündan wüx leaw sanapiüng,
cos sanasaj icon quiriw atnej andeac nop
chach. Netam meiündan, nde mejcüyiün. 2 Xique xeyay ajiünts ximeaats wűx
imbasan, atnej Teat Dios ajiünts omeaats
wüx imbasan. Cos xique lanasaj icon apmecüliün nóiquian mequiüjpan Teat Cristo,
atnej nop nüx nayambüch, awün nej miteat
nej, apmacül nóiquian maquiiüb minench
nej. 3 Nganüy ngo majneaj ximeaats, ndot
aljane lamawaiich icon ngo mendüjpiün
Teat Cristo con imeajtsan, atnej tanomb
Eva ngo mayar andeac Teat Dios, cos
tawaiich nej ndiüc. 4 Icona aton wüx aljane amb niüng ijlüyiün, masey mandeac
wüx Teat Jesús pálwüx ngo matnej sasajan icon; tengwüy wüx aljane apmasaj
icon meajndiün alinoic espíritu ngo matnej
aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios leaw
teajndiün wüx tasajasan icon; tengwüy
wüx aljane apmamb maquiaach icon pálwüx ngo matnej taquiaachasan icon wüx
Teat Cristo nguineay awün asoetiiüts, pero
naleaing icona temeyariün meáwan aag
ayaj. 5 Xique sapiüng nejiw ajcüwa monwaiich monpiüng xeyay netamüw, aag ayaj
ngo maleaing cos xique ngome chingüy xic.
6 Nots quiaj naleaing ngo nendeac najneajay
ngo matnej andeac altiül. Masey, cos lamejawan nguineay saxom ximeaats naquiaach
icon.
7 ¿Cuane ipiüngan, jow wüx tarangas najiüt quiaj para naxom ombeat süet, aag
ayaj ngo majneaj tarangas cos ngo nayar icueajiün nicuajind wüx tasajas icon
nguineay lamawün icon wüx Teat Cristo?
Ngwüy niquimas, aag ayaj ngome ngo majneaj, cos aag ayaj tarangas para nambeol
icon meyariün andeac Teat Cristo. 8 Xique
tayariüs tomiün ocueaj palpálwüx noicnoic
ajlüy minipilan Teat Cristo, cos atquiaj
alndom naquiaach icon. 9 Wüx tajlüyiüs
ninguiaj niüng ijlüyiün masey xeyay ngo
najiür leaw tetam xic, nejinguind icon ngo
natün ocueaj mambeol xic. Cos wüx alcuane tetam xic tambeolüw xic minipilan
Teat Cristo monaw Macedonia. Pues wüx
meáwan aag ayaj taiündas wüx, ngo nasaj
icon nicuajind. At aton nganüy ngome
sanasaj icon membeolan xic. 10 Teat Cristo
ajaw meáwan leaw sandeac ngo nawaiich,
pares ngo nacueat nasaj meáwan nipilan
tiül iüt Acaya, xique ngo metam nangüyaran. 11 ¿Neol tapiüngas sarang atquiaja,
cos ngo najiür icon lasta? Ngwüy niquimas,
Teat Dios ajaw sajiür icon lasta xeyay.
12 Xique tanaámb sanarang atnej tenguial
narang, cos atquiaj ngome apmajiürüw
andeacüw ajcüwa monpíüngan apóstoles
nejiw, aton ngondom mapiüngüw nejiw
arangüw atnej sarangan. 13 Nejiw ngome
naleaing apóstoles nejiw, cos awaijchaw,
arangűwan at nejiw apóstoles ocueaj Teat
Cristo. 14 Ngo metam mbayameron wüx aag
ayaj, cos aaga minatangüw nimeech nenüt
Satanás alndom mawaiich mejüiquichay
atanej nop ángel ocueaj Teat Dios. 15 Pares
nejinguind ngo metam mbayameron wüx

aag ayaj, cos mimonrang najiüt Satanás
alndom majüiquichaw arangüw atnej mon-
rang najneaj. Naleaing wüx ŭmbwüx nüt,
quiaj apmaxomüw leaw netam nejiw.

Pablo tamongoch xeyay cos apóstol nej

16 Nganüy sanasaj icon alinomb, pero ne-
jinguind nde mapiüng xique nechachiüs
wüx leaw sanandeac. Cos sitiül aljane
apiüng nechachiüs, masey ich mapiüng,
pero ich manguiay leaw sanapiüng ma-
jüic xique aton alndom nerangrangüy,
masey quiriw. 17 Nganüy leaw sanapiüng
aag ayaj ngome leaw asaj xic Teat Dios;
sanapiüng atnej nechachiüs cos sanerang-
rangüy. 18 Cos almajlüy xeyay leaw tear-
angrangayej wüx leaw arangüw, ata xique
aton sanerangrangüy wüx leaw sarang.
19 Icona ipiüngan xeyay ixoman imeajtsan,
pares apac imeajtsan menguiayiün andeac
leaw nechach. 20 Wüx nejiw asajüw icon
merangan leaw andiümüw nejiw, icona
terangan. At wüx tandiümüw mam-
bichaw leaw ijiüran, icona teajchiün. Wüx
tandiümüw mawaijchaw icon, teyariün an-
deacüw. At sitiül arangrangayej, ngo
mepiüngan nicuajind. Masey apmaleam-
büw icon, icona ngo mejcüyiün. 21 Masey
saxing nasaj icon timbasan, pero ximbol
narang atnej nejiw arangüw.

Nejiw arangrangayej wüx leaw
tarangüw. Pues ata xique nganüy
sanerangrangüy wüx leaw tarangas, masey
apmajüic teanandeac atnej nechachiüs.
22 Pues sitiül nejiw hebreos nejiw, ¿jow
xique, ngome hebreo xic? Sitiül nipilan is-
rael nejiw, ¿jow xique, ngome nipilan israel
xic? Sitiül nejiw monaw tiül acualaats teat
Abraham, ¿jow xique, ngome nawas tiül
acualaats teat Abraham atona? 23 Sitiül ne-
jiw apiüngüw monrang najiüt ocueaj Teat
Cristo nejiw, nganüy xique najntsop wüx
sarang, masey atnej nechachiüs sandeac.
Xeyay najiüt lanarang, ngo matnej nejiw.
Najntsop wüx sajwüch, najntsop wüx
sajmel tiül manchiüc, najntsop wüx ajlüy
nandeow. 24 Nipilan israel tawüjchiw xic
acoquiaw awüjchiw, nimiow gajpoquey
(39) tawüjchiw noicnoic. 25 Arojmbüw
tajwüchiüs naag xiül. Alinoic tajlosas.
Arojmbüw ajlüy nandeow tiül ndec wüx
tajmbaj a nadam müx. Alinoic tajlüyiüs
pinawan nadam ndec noic nüt noic
ongwiiüts. 26 Xeyay tambas tiül tiiüd namb
nguiajantanej. Nguiaj tajlüy nandeow
tiül lam. Nguiaj tajlüy mambiy xic need.
Nguiaj tajlüy mambiyaw xic micual xeíüt.
Nguiaj tajlüy mambiy xic pálwüx nipilan
ngome israel. Nguiaj tajlüy nandeow tiül
alinoic cambaj. Nguiaj tajlüy nandeow
tiül wajchiüc. Nguiaj tajlüy nandeow tiül
ndec. Nguiaj tajlüy mambiyaw xic leaw
monpíüngan ayariw andeac Teat Dios.
27 Nguiajnguiaj xeyay laŭmb sapac cos xeyay
najiüt sarang. Nguiaj ngo nameay, nguiaj
saíünd lop, nguiaj saíünd yow, nguiaj
ngo net cos ngo majlüy, nguiaj ambiy xic
naquind, nguiaj ngo najiür sapix.

28 Aliün majlüy xeyay alndom napiüng,
pero leaw xeyay amb wüx ximeaats
meáwan nüt, aag ayaj nguineay teajlüyiw
noicnoic ajlüy minipilan Teat Cristo.
29 Sitiül aljane ngo majiür apac, tengwüy
ngo mayac omeaats wüx mandüüb Teat
Cristo, xique ngo majneaj ximeaats
nanguiay. At sitiül aljane ayac wüx
alinop marang ngo majneaj, xique aton
xeyay sajcüy wüx aag ayaj. 30 Más najneaj
nerangrangüy wüx leaw arang Teat Dios,
aag ayaj leaw ngondom narang xiquiáyan
quiaj. 31 Teat Dios, miteat Miteatiiüts
Jesucristo, aaga almajlüy meáwan nüt, nej
ajaw naleaing meáwan leawa lanapiüng
quiaj, ngo nawaiich. 32 At aton wüx
tajlüyiüs tiül cambaj Damasco, aaga natang
nenajiüt ocueaj aaga rey Aretas tapiüng
majiürjiürüch niüng ajmeleran. Tajiüraran
a cambaj masapüw xic. 33 Pero tajwanas
samb tiül noic ventana tiül muro leaw ayey
nej tiüt a cambaj. Samb tiül noic nadam
nchep, quiaj tawas wüx.

12

Teat Dios tüüch nej majaw atnej maŭm

1 Ngo metam nerangrangüy cos ngo
naxom wüx nicuajind. Naleaing sanapiüng
nguineay tüjndiüs najaw atnej saŭm, at
nguineay tasaj xic Teat Dios. 2 Sajaw nop
naxey leaw andüüb Teat Cristo, lamajiür
gajpopeic (14) neat taquiiüb nej mamb Teat
Dios matüch tiül amb arej cielo. Ngo na-
jaw sitiül tajiür micuerpo nej tiül cielo,
tengwüy ngo majiür, néjan Teat Dios ajaw.
3 Xique sajaw naleaing aaga naxey quiaj
taquiiüb nej mamb Teat Dios andüy tiül

cielo, pero ngo najaw sitiül tajiür micuerpo
nej tiül cielo, tengwüy ngo majiür, áagan
Teat Dios ajaw. [4] Quiaj tiül cielo tanguiay
xeyay nanderac leaw naleaing, ngondom
mapiüng wüx nguineay amb leaw tan-
guiay, cos aag ayaj nejinguind nipilan ngo
müünd mandeac wüx. [5] Pero leaw tajaw
tiül cielo aaga naxey, xique wüx aag ayaj
alndom nerangrangüy. Pero wüx leaw
sarang xique nganüy ngo metam nandeac-
ndeac wüx. Sanandeac wüx áagan leaw
tambeol xic wüx Teat Dios, cos ngondom
narang nicuajind xiquiáyan quiaj. [6] Sitiül
nandiüm nerangrangüy, aag ayaj ngome
nechachiüs, cos naleaing meáwan leaw
sanapiüng. Pero ngo nandiüm nandeac
wüx aag ayaj, nganandot mayacüw wüx
leaw sarang, at leaw sandeac, cos ngo
nandiüm malombüw xic nipilan.

[7] Nganandot nerangrangüy wüx leaw
tüüch xic najaw Teat Dios, pares taxom xic
noic necoy, atnej sayaag altiül sats. Aag
ayaj tüüch xic minatangüw nimeech nenüt
Satanás para mambiy xic, müüch mecoy
nayaag. [8] Pues wüx aag ayaj, arojmbüw
tasajas Teat Dios sitiül alndom mawün aag
ayaj wüx ximbas. [9] Pero Teat Dios tasaj
xic: "Ich mapac imeaats cos ijaw sandiüm
ic. Wüx ique ngondom merang nicuajind,
quiaj xique alndom najüiquich leaw al-
ndom narang", aj xic. Pares apac ximeaats
masey langondom narang nicuajind, cos
quiaj apmajüic meáwan leaw sarang ngome
xique sarang, Teat Cristo nerang. [10] Por aag
ayaj apac ximeaats wüx samongoch ngo
majneaj wüx sandüüb Teat Cristo, masey
wüx sayaag langondom narang nicuajind,
masey wüx aljane asaj xic ngo majneaj,
masey ngo najiür leaw sapiüng netam,
masey wüx ajlüy moncüy, masey wüx
sajlüy tiül naél. Pares wüx lango najaw
nguineay sanarang, quiaj ambeol xic Teat
Dios narang cuajantanej.

Xeyay amb wüx omeaats teat Pablo wüx minipilan Teat Cristo tiül Corinto

[11] Lanarang at xic nop chach, cos
lasarangrangüy wüx nguineay tarangas
najneaj, pero tarangas aag ayaj cos icona
teyacan xic wüx nandeac. Icona netam
mendeacan wüx xique nguineay tambeol
xic Teat Dios narang najneaj. Masey
ajüic ngo nembeat nicuajind, pero ajcüwa
monpíüngan apóstoles nejiw ngome más
nembeatiw. [12] Tajüic xique naleaing
apóstol xic, cos wüx tajlüyiüs niüng
ijlüyiün tarangas xeyay najiüt ocueaj
Teat Dios, ngo nacueat. At tarangas
xeyay ateócan y tarangas cuajantanej leaw
ngome aag ajaraw. [13] Xique tambeolas icon
atanej tambeolas minipilan Teat Cristo
nguiajantanej, pero naleaing ngo natün
icueajiün nicuajind, ngo matnej tarangas
nguiajantanej. Ajcan ngo natüntün
icueajiün nicuajind, aag ayaj ngo majneaj
tarangas. Iwüniün wüx imeajtsan aaga ngo
majneaj tarangas quiaj.

Teat Pablo apiüng apmamb majaw nejiw amb iwear

[14] Nganüy lanapiüng amb arojmbüw
sanamb najaw icon. Naleaing ngo natün
membeolan xic, cos ngo namb wüx
leaw ijiüran, samb wüx icona. Cos nop
nacualaran ngome nej netam müüch
miteat nej cuajantanej; nateataran netam
mambeol micual nej. [15] Xique apac
ximeaats masey sanüüch icon meáwan
leaw sajiür, at masey sanembichay sapac
wüx imbasan para alndom metangan wüx
Teat Cristo. Masey ajüic ngo mejiüran xic
lasta nicuajind, xique xeyay sandiüm icon.

[16] Masey xique ngo nayar icueajiün nicua-
jind, pero altiül apmapiüngüw xique xeyay
sayambyamb nguineay alndom nawaiich
icon. [17] ¿Jow, wüx tüjchiüs mamb niüng
ijlüyiün aljane, tatüniw icueajiün leaw
ijiürana, majoyiw müjchiw xique? ¡Ng-
wüy, ngo narang! [18] Pues wüx tasajas
teat Tito mamb niüng ijlüyiün, tüjchiüs
mamb alinop aton maquiiüb mamb. Ngo
matüniw icueajiün nicuajind, cos teat Tito
aton apiüng tiül omeaats atnej sapiüng,
aton arang atnej xique sarang.

[19] ¿Ngwüy icona ipiüngan xicona
sandeacan atquiaja para mewüniün wüx
imeajtsan leawa tarangasana? Ngwüy, cos
Teat Dios ajaw leaw sandeacan, aag ayaj
cos sandüjpiün Teat Cristo. Meáwan leawa
sandeacan, aag ayaj alndom müüch icon
mejiüran ipacan wüx indüjpiün Teat Cristo.
[20] Ximbol, jondot wüx sanapeay niüng
ijlüyiün sanaxom icon ngome teamerangan
atnej sandiüm; at icona ngome apmexo-
man xic atnej indiüman. Cos ximbol naxom
icon majlüy mondeacndeac tiül icona,
tengwüy indiüman leaw ocueaj alinop,

tengwüy ijcüyiün, tengwüy nerrejchiün,
tengwüy nerndeacayon wüx imbasan ngo
majneaj, tengwüy nerndeacndeacayon,
tengwüy nerlomboochayon, tengwüy
ngo mejlüyiün nóiquian. 21 Ximbol
aton, jondot wüx sanamb niüng ijlüyiün
alinomb, Xeteat Dios apmüüch xic naxing
wüx leaw irangan. Nots quiaj najiünts
wüx ajcüw leaw tanaámb arangüw ngo
majneaj, cos nganaw leaam omeajtsüw
cuane teamarangüw, nganaw macueatiw.
Altiül monxey ngo macueatiw ajiürüw
minajtajüw nejiw, aton montaj ngo
macueatiw ajiürüw minaxeyiw nejiw, at
tanaámb teamarangüw ngo majneaj leaw
andiümüw.

13

Ndójwüx apaj ocueajiw

1 Pues nganüy amb arojmbüw sanamb
niüng ijlüyiün. Ich leaam imeajtsan,
wüx ajlüy alcuane majaraw, netam ijpüw
tengwüy arojpüw monjaw mapiüngüw
nguineay tajlüy. 2 Cos atnej lanasaj icon
ninguinüt, nganüy sanasaj icon alinomb
atanej tasajas icon wüx xiün quiaj amb
ijmbüw. Wűxan nganaw napeay niüng
ijlüyiün sandiüm nasajüw leaw tealeámban
arangüw ngo majneaj, at meáwan icona,
sitiül tapeayiüs niüng ijlüyiün alinomb,
langome sanajiür lasta leaw tealeámban
arang ngo majneaj. 3 Atquiaj sanarang,
cos indiüman mejawan sitiül Teat Cristo
naleaing teamasaj xic nguineay netam
narang. Nej lamajüiquich mejawan
nguineay alndom marang cuajantanej tiül
icona. 4 Naleaing Teat Cristo tajüic atnej
ngondom marang nicuajind wüx tajmel
wüx cruz mandeow, pero nganüy lapac, cos
Teat Dios tapacüüch nej alinomb. Ata xique
aton masey ajüic atnej ngondom narang
nicuajind, atnej tajüic wüx Teat Cristo wüx
tandeow. Cos xique nganüy teanarang
atnej tarang Teat Cristo, pares wüx
sanapeay niüng ijlüyiün, quiaj apmajüic
Teat Dios neech xic najaw wüx cuajantanej
wüx icona.

5 Pues icónan quiaj netam meyajcan
sitiül naleaing lameyariün andeac Teat
Cristo. ¿Ngwüy ngo meyajcana, Teat
Cristo ajlüy tiül icona? Tengwüy sitiül
altiül ngo mandüüb Teat Cristo, quiaj
naleaing ngo majlüy tiül icon Teat Cristo.
6 Malüy mejawan xicona ngo nawaijchan,
cos naleaing xicona miapóstol Teat Cristo
xicon. 7 Satüniün mambeol icon Teat Dios
nganandot merangan ngo majneaj. Atquiaj
satüniün cos sandiüman icon, ngome
cos sandiüman najüiquichan nguineay
tarangasan najneaj najiüt tiül icona. Más
najneaj, irangan leaw najneaj masey
altiül apiüngüw ngo narangan leawa
netam narangan tiül icona. 8 Xicona ngo
nandiüman narangan nicuajind leaw ngo
mambeol nipilan mandüjpiw Teat Cristo,
ngo nandiüman napalan nejinguind.
9 Xicona apac ximeajtsan wüx ngo metam
napaj icueajiün cos teamerangan najneaj.
Tanaámb teanasajan Teat Dios mambeol
icon merangan más najneaj. 10 Pares
tarangas aaga nawiig cam wüx nganaw
napeay niüng ijlüyiün, cos ngo nandiüm
nalic icon wüx sanapeay quiaj, masey
alndom nalic icon cos apóstol xic. Sandiüm
nambeol icon metangan wüx Mipoch
Teat Dios; ngo nandiüm nüüch mamix
imeajtsan, nasarriich icon.

Ndójwüx atepeay

11 Ndójwüx sasaj icon xecojow xechi-
jquiaw, lasamb. Ich mapac imeajtsan
irangan najneaj atnej lanasaj icon, ermbe-
olayon nop alinop para alndom mejlüyiün
nóiquian; nde merneocayon imbasan.
Quiaj apmajlüy tiül icon Teat Dios, aaga
neech icon monajneaj, merjiürayon lasta.
12 Itepeayiün nop alinop cos ijlüyiün
nóiquian wüx Teat Cristo. Tamtámban
ijlüyiün. 13 Meáwan minipilan Teat Cristo
leaw alningüy atepeayiw icon.

14 Sandiüm mambeol icon Teat Jesucristo,
majiür icon lasta Teat Dios, tanaámb majlüy
nóiquian mequiüjpan aaga Nangaj Espíritu
ocueaj Teat Dios. Amén.

Noic nanderac tarang wüx nawiig San Pablo müüch minipilan Teat Cristo moncül tiül Galacia
GÁLATAS

Pablo atepeay nejiw

1 Xique Pablo nop apóstol, ngome ayac
xic nipilan, at ngome nipilan tarriiüd
xic. Teat Jesucristo nejay tarriiüd xic,
at miteatiiüts Teat Dios tarriiüd xic aton.
Nej tapacüüch Teat Cristo tiül mondeow.
2 Xique naquiüjpüw ajcüw mondüüb Teat
Cristo leaw aliw ningüy, satepeayiün icon
noicnoic ajlüy minipilan Teat Cristo tiül
iüt Galacia. 3 Tanaámb ich mambeol icon
Miteatiiüts Dios at Teat Jesucristo müüch
icon mejiüran monajneaj. 4 Cos Teat Je-
sucristo tiün mandeow mawün asoetiiüts,
ngo mapiüng wüx nicuajind, tarang atnej
andiüm Miteatiiüts Dios alndom mawün
icoots wüx tiül aaga ngo majneaj najlüy
nganüy nüt cam. 5 Teat Dios netam masoic
najneajay arang meáwan nüt. ¡Amén!

Ngo majlüy alinoic najneaj nanderac alndom mawün asoeteran

6 Xeyay mbayajos wüx sanguiay nguineay
icona najen teamecueatiün Teat Dios, aaga
nepaj icon mexoman aaga monajneaj arang
Teat Cristo. Nganüy tenguial meyariün
mipoch pálwüx nipilan, ngo matnej aaga
najneaj nanderac wüx Teat Cristo. 7 Ngo
majlüy alinoic najneaj nanderac wüx Teat
Cristo. Naleaing aljane lamitsoj imalan,
andiümüw mambiülüjchiw leaw tapiüng
Teat Cristo nguineay alndom mawaran
wüx asoeteran. 8 Sitiül aljane maquiaach
icon alinoic ngo matnej lanaquiajchiün
icon wüx aaga najneaj nanderac wüx Teat
Cristo, aaga nipilan quiaj ich mayac nej tiül
aaga xeyay ngo majneaj Teat Dios; masey
sitiül ndot xicona, masey nop ángel imiün
tiül cielo. 9 Atnej nomb tasajas icon wüx aag
ayaj, nganüy sandilil nasaj icon alinomb:
Sitiül aljane teamandiüm maquiaach icon
pálwüx poch wüx aaga najneaj nanderac
wüx Teat Cristo, ngo matnej lamenguiay-
iün, ¡ich mayac tiül aaga xeyay ngo majneaj
Teat Dios!

10 Jow nganüy, ¿jane sayamb monajneaj
wüx ombas? ¿Nipilan, ngwüy Teat Diosa?
¿Ngwüy ajüic sayamb nguineay majneaj
majawüw xic nipilana? Cos sitiül al-
iün narang leaw andiüm nipilan ngondom
narang minajiüt Teat Cristo.

Pablo tüünd majlüy nop apóstol

11 Xecojow xechijquiaw, xique sandiüm
menguiayiün aaga najneaj nanderac wüx
Teat Cristo leawa xic saquiaach, aag ayaj
ngome nipilan taxom omeaats mandeac.
12 Ngo nayar ocueaj nipilan, aton ngo
maquiaach xic aljane; nejay Teat Jesucristo
tüüch xic najaw.

13 Icona lamenguiayiün nguineay sarang
nomb wüx saquiüjpüw nipilan judío,
nguineay tayambas ombasüw mondüüb
Teat Cristo, at tandarriichasüw. 14 Xique
tajntsopiüs wüx sandüy tiül nipilan
judío, ngo matnej saquiüjpüw, cos
xeyay tandiümas narang leaw tarangüw
xexejchiün. 15 Naleaing Teat Dios tarriiüd
xic wüx nganaw wijquian; xeyay tajiür xic
lasta, pares tayamb xic, 16 müüch xic najaw
Teat Cristo. Atquiaj alndom nandeac wüx
nej nasaj wüx nipilan ngome judío. Wüx
ndoj aag ayaj ngo namb najaw nejinguind.
17 Ngome tambas Jerusalén najawüw ajcüw
ombas marangüw apóstoles; tambas
sandüy tiül iüt Arabia; condom tandilileas
sandüy tiül cambaj Damasco alinomb.

18 Condom wüx laűmb aroomb neat, quiaj
tambas sandüy Jerusalén najaw a Teat Pe-
dro, tacüliüs anaag gajpacoic (15) nüt.
19 Naleaing ngo naxom najaw altegüy após-
toles; áagan Jacobo michiig Teat Jesús tax-
omas. 20 Naleaing sasaj icon, Teat Dios ajaw
meáwan aaga poch teanasaj icon cam, aag
ayaj naleaing.

21 Condom tambas tiül iüt Siria at tiül
iüt Cilicia. 22 Pero nganaw majawüw jane
xic ajcüw noicnoic ajlüy minipilan Teat
Cristo monlüy tiül Judea. 23 Nejiw tan-
guiayiw teombeay miün nipilan, tanderac:
“Aaga naxey leaw nomb xowüy tayamb
ombasaats, nganüy tenguial maquiaach
nipilan wüx mipoch Teat Cristo, masey
nomb xowüy tandiüm masarriich icoots”,
awüw. 24 Condom xeyay tapac omeajtsüw
majawüw leaw Teat Dios lamarang wüx
xique, tapiüngüw najneajay lamarang Teat
Dios.

2

Altigüy apóstoles ajneájan majawüw leaw arang a Pablo

1 Ndoj, wüx laűmb gajpopeic (14) neat,
quiaj tandilileas sandüy Jerusalén alinomb
saquiiüb teat Bernabé; at teat Tito aton
salnaquiüjpan. 2 Xique tambas, cos Teat
Dios tüüch xic najaw netam namb. Con-
dom tiül Jerusalén, wüx tajlüyasan xicó-
nan quiaj naquiüjpan monajiüt tiül minip-
ilan Teat Cristo, quiaj tapots nasajüw
nguineay saquiaach wüx aaga najneaj nan-
derac wüx Teat Cristo tiül nipilan ngome
judío. Xique tarangas aag ayaj cos ngo
nandiüm mapiürang ngo metam meáwan
leaw lanarang, at leaw teanarang nganüy.
3 Naleaing, masey teat Tito aag alnaquiiüb
ningüy, nipilan griego nej, ngo mapiüngüw
wüx sitiül netam marangüch wüx ombas
nej aaga circuncisión. 4 Pero nganüy ajcüwa
leaw ngome naleaing andüjpiw Teat Cristo
axotayej ajmeliw tiül icoots. Tajmeliw
mandacüwiw nguineay ajlüyiiüts nóiquian
wüx Teat Cristo, cos andiümüw mayacüw
icoots alinomb wüx meáwan leaw nipilan
judío ajlüyay marangüw. 5 Naleaing xi-
cona ngo mbiüjlanon wüx narangan leaw
apiüngüw masey noic ores, cos sandiüman
mejiüran tiül imeajtsan leawa naleaing wüx
aaga najneaj nanderac wüx Teat Cristo.

6 Leawa natangtang monjiür najiüt tiül
minipilan Teat Cristo, nicuajind jayats
ngo masajüw xic nguineay netam narang.
Xique ngo napiüng wüx jane nejiw cos Teat
Dios ngo marriiüd jane netam ajlüy, jane
ngwüy. 7 Nejiw íűnan mapiüngüw Teat
Dios lamüüch xic aaga najiüt quiaj, para
naquiaach nipilan ngome judío nguineay
alndom mawüw wüx asoetiw. Aag ayaj at-
nej najiüt tüünd teat Pedro masaj wüx nipi-
lan judío. 8 Cos nejay Teat Dios neech mamb
teat Pedro maquiaach nipilan judío, aton
nejay Teat Dios tüüch xic namb naquiaach
nipilan ngome judío.

9 Ndoj ajcüwa montangtang monajiüt
tiül minipilan Teat Cristo, ajcüwa teat Ja-
cobo, teat Pedro, ata teat Juan, tapiüngüw
naleaing Teat Dios lamüüch xic narang
aaga najiüt quiaj; ndoj tesapasayon xiwixan
naquiüjpanüw, xique naquiiüb a teat Bern-
abé. Tarangasan aag ayaj najüiquichan
sajiüran monajneaj. Quiaj tapiüngüw na-
jneaj namban narangan najiüt tiül nipilan
ngome judío; pero nejiw apmarangüw na-
jiüt tiül nipilan judío. 10 At tasajüw xicon
leaam ximeajtsan wüx nipilan leaw ngo
majiür; pero xique meáwan aag ayaj ngo
nacueat narang.

Pablo apaj ocueaj teat Pedro tiül Antioquía

11 Naleaing noic nüt wüx teat Pedro
tamb tiül cambaj Antioquía, quiaj tasa-
jas teombas nguineay arang, cos tarang
leaw ngo metam marang. 12 Cos nej tet
aweaag nipilan ngome judío wüx nganaw
mapeay nejinguind imiün niüng ajlüy teat
Jacobo. Condom wüx lapeayiw, quiaj
tacueat üet maquiüjpüw, cos imbol ma-
jawüw nej ajcüwa nipilan monpiüng netam
majlüy circuncidado meáwan minipilan
Teat Cristo. 13 Altegüy minipilan Teat Cristo
tiül nipilan judío tarangüw atnej arang teat
Pedro. Ata teat Bernabé tandüüb wüx
aton, tarangüw aaga ayaj masey ajawüw
nguineay netam marangüw. 14 Wüx tajawas
lamarangüw pálwüx ngome atnej aquiaach
aaga najneaj nanderac wüx Teat Cristo,
quiaj tapots nasaj a teat Pedro niüng ajlüy-
eran: “Sitiül ique masey nipilan judío ic,
pero temerang atnej nop nipilan ngome
judío, ¿neol tesajüw nipilan ngome judío
netam marangüw atnej arangüw nipilan
judío?” saj.

Atotow alndom mawaats wüx asoetiiüts por Teat Cristo

15 Xicona wijquiatason nipilan judío xi-
con, ngome nawasan tiül pálwüx nipilan
monrang ngo majneaj. 16 Pero nganüy
ajawaats nejinguind ngondom maw asoet
nej ajcan arang leaw apiüng aaga poch
tüünd Moisés. Ajcűwan monyar andeac
Teat Jesucristo apmawüw wüx asoetiw. Ata
xicona aton lanayariün andeac Teat Jesu-
cristo, pares alndom majaw icoots Teat
Dios ngo majiüraats nisoet ajcan ayariiüts
andeac Teat Cristo, ngome ajcan sarangan
leaw apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés.

17 Nganüy sitiül xicona masey judío xi-
con, sayamban aton nguineay alndom na-
jlüyiün najneaj naquiüjpan Teat Dios por
leaw tarang Teat Cristo; quiaj ajüic xi-
cona sajiüran nisoet aton. ¿Wüx aag
ayaj alndom mapiürang Teat Cristo ayac
icoots wüx nisoete? ¡Ngwüy ngo matquiaj!

[18] Cos sitiül tapiüngas ngo metam narang
leaw apiüng aaga poch tüünd Moisés, con-
dom tandilileas narang aag ayaj alinomb,
quiaj lanajiür sasoet. [19] Cos xique sayaag
tajlüyiüs atnej tüüch xic nandeow aaga
poch tüünd Moisés, cos apiüng netam nan-
deow por sasoet. Nganüy lango metam
xic aag ayaj, cos sayaag lamapacüüch xic
Teat Dios nguineay alndom narang leaw
andiüm nej. [20] Nganüy xique sajlüy at-
nej laxiün wüx sandeow nóiquian naquiiüb
Teat Cristo wüx tamb wüx cruz. Aaga
nganüy cam ngome xique salnapac, cos
Teat Cristo almapac tiül ximeaats. Leaw
sarang nganüy ngo narang leaw sandíüman
xique, cos sayar andeac Micual Teat Dios.
Nej tandiüm xic xeyay, tiün nejáyan quiaj
mandeow ingow sandeow. [21] ¿Nguineay al-
ndom napiüng ngo metam xic aaga najnea-
jay lamarang Teat Diosa? Cos sitiül aljane
alndom majlüy najneaj maquiiüb Teat Dios
ajcan arang leaw apiüng tiül aaga poch
tüünd Moisés, quiaj ajüic andeówan Teat
Cristo, atnej ngo metam.

3

¿Ngün alwüx ambeat, aaga poch tüünd Moisésa, ngwüy mipoch Teat Cristo?

[1] ¡Nguitow merchachiün monaw Gala-
cia! ¿Jane netsoj imalan mecueatiün
mendüjpiün leawa lamenguiayiüna? Cos
leawa lamenguiayiün aag ayaj naleaing.
Xicona tasajasan icon naleaing nguineay
Teat Jesucristo tamb wüx cruz. [2] Nganüy
sandiüm mesajan xic wüx aag ayaj.
¿Teyariün Nangaj Espíritu ocueaj Teat
Dios ajcan irangan leaw apiüng tiül aaga
poch tüünd Moisésa? ¿Ngwüy, ajcan
teyariün leaw inguiayiün wüx Teat Cristo?
[3] ¿Neol terchachiüna? Cos wüx temelichan
indüjpiün Teat Cristo, quiaj teajndiün
Nangaj Espíritu mambeol icon. ¿Nguineay
tendililean alinomb mendüyiün wüx
merangan leaw alndom merangan icona?
[4] Ajüic atnej ngo mambeol icon nicuajind
meáwan leawa temongochiün. ¡Ngwüy,
ngome por ngana miün temongochiün aag
ayaj! [5] Wüx Teat Dios üüch icon Nangaj
Miespíritu nej, at wüx arang ateócan
tiül icona, ¿nej arang aag ayaj ajcan
irangan leaw apiüng tiül aaga poch tüünd
Moisésa, ngwüy arang ajcan iyariün leawa
lamenguiayiün wüx Teat Cristo?

[6] Atquiaj teat Abraham tayar andeac
Teat Dios, quiaj Teat Dios tajneaj ma-
jaw nej. [7] Nganüy icona netam mejawan
leaw naleaing ayariw andeac Teat Dios,
ajcüw ayaj atnej acualaats teat Abraham.
[8] Tiül Mipoch Teat Dios lamapiüng tanomb
nguineay Teat Dios apmawün wüx asoetiw
nipilan ngome judío leaw apmayariw nej
andeac. Áag Teat Dios tasaj a teat Abra-
ham tanomb wüx aaga najneajay nanderac,
tapiüng: "Meáwan nipilan wüx iüt apma-
jlüyiw najneaj sitiül apmayariw sandeac
atnej ique teyar sandeac", aw. [9] Atquiaj
meáwan leaw apmayariw andeac Teat Dios,
najneajay apmajlüyiw maquiüjpüw teat
Abraham cos nej aton tayar andeac Teat
Dios.

[10] Leaw nepiüng alndom maw wüx asoet
nej cos arang leaw apiüng tiül aaga poch
tüünd Moisés, aag ayaj apmamongoch
xeyay ngo majneaj. Cos Mipoch Teat
Dios apiüng: "Apmamb tiül castigo jane
ngo marang palan atnej apiüng tiül aaga
poch tüünd Moisés". [11] Cos naleaing nejin-
guind ngondom majneaj majaw Teat Dios
ajcan arang leaw apiüng minawiig Moisés,
cos Mipoch Teat Dios apiüng: "Jane ayac
omeaats wüx Teat Dios apmapac meáwan
nüt cos lamayar nej andeac". [12] Aaga poch
tüünd Moisés ngo mapiüng netam may-
acüch wüx omeaatsaran. Apiüng: "Leaw
arang palan, nej apmapac majlüy najneaj
cos arang palan".

[13] Teat Cristo lamawün icoots tiül aaga
ngo majneaj atnej apiüng tiül minawiig
Moisés, cos apiüng netam mamongochiiüts
aaga ngo majneaj ajcan ngo marangaats
palan. Cos Teat Cristo tamongoch meáwan
ngo majneaj ingow amongochiiüts, alndom
mawün icoots wüx asoetiiüts. Cos apiüng
tiül Mipoch Teat Dios: "Leaw najntsop
arang ngo majneaj aag ayaj apmamb wüx
cruz". [14] Atquiaj tajlüy alndom mayariw
nipilan ngome judío aaga monajneaj leawa
Teat Dios tüüch teat Abraham. At ap-
müjndiiüts Nangaj Miespíritu nej leaw Teat
Dios lamapiüng apmüjndiiüts ajcan ayari-
iüts andeac Teat Cristo.

Mipoch Moisés y leaw Teat Dios lamapiüng apmüüch

15 Xecojow xechijquiaw, sanasaj icon
menguiayiün wüx leaw nipilan alndom
marang. Wüx alngün nipilan mayac
mipoch nej mapiüng apmarang alcuane,
nejinguind ngondom mapiüng ngo mem-
beat aag ayaj, tengwüy mapiüng mayac
wüx alquiriw. 16 Teat Abraham tasoic,
nej apmüünd leaw Teat Dios lamapiüng
apmüüch nej at micual nej. Nej ngo
masoic andüy wüx meáwan micual nej,
pares tasoic: "Micual", ajow. Aag ayaj
andeac wüx nop, aag ayaj Teat Cristo.
17 Nganüy atcüy sapiüng: Wüx Teat Dios
tasaj Abraham leaw apmüüch nej, nganaw
majlüy aaga poch tüünd Moisés. Aaga
poch quiaj tajlüy wüx lamajiür piquiw
acoic miow nimiow gajpowüw (430)
neat. Aaga poch tüünd Moisés quiaj,
ngondom mangowüüch leaw Teat Dios
lamapiüng apmarang. 18 Cos sitiül aaga
leaw apmaxomüw alinoic nüt apmaxoram
wüx arangüch leaw apiüng tiül aaga poch
tüünd Moisés, quiaj ajüic ngo membeat
leaw tapiüng Teat Dios apmüüch. Pero
Teat Dios tapiüng apmüüch, űüchan teat
Abraham aag ayaj.

19 Jow nganüy, ¿neol tajlüy aaga poch
tayac Moisésa? Aag ayaj tajmel majüiquich
arangüch nisoet. Teat Dios tüüch ánge-
les mandeacüw aaga poch quiaj manguiay
Moisés, condom Moisés tajlüy wüx masaj
nipilan judío. Aaga poch tüünd Moisés
quiaj tetam leaw apeay aaga nacualaran
leaw lamapiüng Teat Dios apmüüch miün.
20 Wüx Teat Dios tayac mipoch nej masaj
a Abraham leaw apmüüch, nejay tarang,
ngo metam mambeolaran, ngo matnej wüx
tüüch poch a Moisés.

¿Neol tajlüy aaga poch tüünd Moisésa?

21 ¿Jow nganüy ngo majlüyiw nóiquian
aaga poch tüünd Moisésa maquiiüb leaw
Teat Dios tasaj a Abraham apmüüche? Ng-
wüy ngo matquiaj, cos sitiül aaga poch
tayac Moisés alndom mawün asoeteran,
quiaj naleaing alndom majneaj ajlüyiiüts
teombas Teat Dios wüx arangaats palan
leaw apiüng. 22 Cos lamapiüng tiül Mipoch
Teat Dios meáwan nipilan ajlüyiw tiül
nisoet. Atquiaj ajlüy alndom müjndiw leaw
apmayar andeac Teat Jesucristo aaga leaw
Teat Dios lamapiüng apmüüch.

23 Wüx nganaw mapeay Teat Cristo, aaga
poch tüünd a Moisés tapal icoots atnej ajpal
tiül manchiüc aljane, cos netam macüliiüts
mapeay Teat Cristo mayacaats omeajtsaats
wüx nej. 24 Aaga poch tüünd Moisés tajlüy
atnej nop new nine. Cos tajiür icoots,
tambeol icoots dedacasap; tiün macueat
wüx tapeay Teat Cristo, cos alndom ma-
jlüyiiüts najneaj teombas Teat Dios sitiül
ayariiüts andeac Teat Cristo. 25 Nganüy cos
lapeay Teat Cristo, lango membeat aaga
poch tayac Moisés, aaga atnej new nine.

26 Nganüy meáwan icootsa micual icoots
Teat Dios icoots cos ayariiüts andeac
Teat Cristo Jesús. 27 Meáwan icona leaw
lameyariün yow mejüiquichan ijlüyiün
nóiquian wüx Teat Cristo, nganüy ijlüyiün
noic nej imeajtsan mequiüjpan Teat Cristo.
28 Nganüy lango metam mepiüngan jane
nipilan judío, jane nipilan ngome judío,
jane najon nipilan marang najiüt, jane
nangüyeran minajiüt nej, jane monxey,
jane montaj; cos meáwan icootsa nóiquian
ajlüyiiüts, atowtowiiüts ajlüyiiüts wüx Teat
Cristo. 29 Pero sitiül icona ocueaj icon
Teat Cristo, átan ijlüyiün micual icon teat
Abraham, quiaj apmeajndiün leaw Teat
Dios lamapiüng apmüüch.

4

1 At aton sasaj icon: Wüx nop nacualaran
aliün mapateay, ajlüy atnej nop najon
marang najiüt, masey alinoic nüt nej apme-
neay meáwan leaw almajiür miteat nej.
Ngo majüic sitiül nej apmeneay meáwan.
2 Nej netam mayar andeac monbeol nej, at
netam mayar andeacüw jane ajlüyiw wüx
minajiüt nej, leaw atüch a nüt mapiüng
miteat nej müünd meáwan leaw alma-
jlüy najcueat cam. 3 Atquiaj tajlüyiiüts
icoots aton, tajlüyiiüts atnej namix nine
monguich. Cos tarangaats cuajantanej at-
nej ajlüyayej wüx marangüw jangantanej
nipilan. 4 Wüx tatüch a nüt, Teat Dios tüüch
miün Micual nej, mawiquiach nej nop nüx
nipilan judío nej, wijquiat wüx aaga nüt
tealeámban atam marangüch leaw apiüng
tiül aaga poch tüünd Moisés. 5 Nej tiün
mawün icoots tiül meáwan leawa mipoch
Moisés apiüng netam marangüch, atquiaj
alndom majlüyiiüts alinomb macual icoots
Teat Dios.

6 Nganüy micual nej icoots, pares tüüch
miün Miespíritu Micual nej macül tiül
omeajtsaats, alndom masajaats Teat Dios:
"¡Xeteat, necual xic!" majaats. 7 Nganüy
ique ijlüy micual ic Teat Dios, lango mejlüy
at ic nop najon nerang najiüt. Sitiül
micual nej ic, aton apmüüch ic aaga leaw
lamapiüng apmüüch por Teat Cristo.

Pablo xeyay ayac wüx omeaats meáwan mondüüb Teat Cristo

8 Naleaing icona nomb wüx nganaw me-
jawan jane Teat Dios, teajchiün imeajtsan
leaw ngome naleaing dios nejiw. 9 Pero
nganüy lamejawan jane Teat Dios, aton
alndom napiüng Teat Dios lamüüch leaam
imeajtsan wüx nej. Jow nganüy, ¿nguineay
tendiüman mendililean meajchiün imeajt-
san merangan alinomb cuajantanej leaw
ngo metam, leaw ngo membeate? 10 ¿Neol
tendüyiün wüx leaw tanomb terangan wüx
atüch nüt, wüx atüch caaw, wüx atüch neat,
at alacas nüt leaw mixejchiün tarangüwa?
11 Sateow ximeaats wüx icona cos jondot
aaga najiüt tarangas wüx imbasan ngome
tembeat.

12 Xecojow xechijquiaw, xique satün
icueajiün mejlüyiün atnej xique sajlüy
nganüy cam, cos xique lango nandüüb
leaw apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés,
sajlüy atnej icona tejlüyiün nomb; icona
ngome alngün ngo majneaj teyacan
xic wüx. 13 Icona lamejawan nguineay
tamelichas nasaj icon wüx a najneaj
nanderac wüx Teat Cristo, masey axom
xic noic monandeow wüx aaga nüt quiaj.
14 Masey aaga monandeow tajiüras quiaj,
aag ayaj tajiüras majaraw nguitow sanaíüc
wüx. Naleaing icona ngo mepiüngan ngo
mind mejawan xic, ngo mepiüngan ngo
netam ajcan sajiür monandeow. Ingow aag
ayaj icona teajchiün ilajcan menguiayiün
saquiaach, atnej nejay nop ángel ocueaj
Teat Dios, atnej nejay Teat Jesucristo xic.
15 Jow nganüy, ¿wül apac imeajtsan tejiüran
nomba? Cos tiül aaga nüt quiaj sayaag sitiül
ndot alndom icona apmesojndiün osaab
iniüjcan meajchiün xic. 16 Jow nganüy,
¿ijcüyiün mejawan xic aag sasaj icon leaw
naleaingue?

17 Nejiw ajcüwa nipilan quiaj awüy-
wüyíwan icon; ngome arangüw leawa al-
ndom mambeolüw icon. Nejiw andiümüw
mecueatiün leaw saquiajchiün, para
mendüjpiün leaw andiümüw. 18 Najneaj
xeyay mawüywüyaran jangantanej sitiül
naleaing apmayac nej wüx leaw najneaj.
Xique meáwan nüt sandiüm nüüch
mapac imeajtsan, ngome áagan wüx
salnaquiiüb icon. 19 Xecualüw, xeyay ngo
majneaj nayaag. Sayaag atnej necoy,
sapiüng atnej ayaag necoy montaj wüx
apwijquiam micual nej. Aag ayaj sanayaag
tanaámb sitiül icona ngome apmendiüman
merangan leaw andiüm Teat Cristo.
20 Malüy sapiüng alndom najlüy ninguiaj
niüng ijlüyiün nganüy cam, para nasaj
icon xiquiay, cos lango najaw cuane alinoic
sanasaj icon.

Nguineay tajlüy wüx Agar, at wüx a Sara

21 Jow icona leaw indiüman mendüjpiün
aaga poch tüünd Moisés, nganüy isajan xic:
¿Ngwa nganaw mejawana cuane apiünga?
22 Cos apiüng Abraham tajiür ijpüw micual
nej. Nop micual aweaag nop najon najtaj
nerang najiüt, alinop micual aweaag mintaj
nej ngome najon. 23 Aaga micual aweaag
najtaj najon marang najiüt, aag ayaj wi-
jquian atnej jangantanej. Pero aaga micual
aweaag mintaj nej, aag ayaj tajiürüw cos
Teat Dios lamapiüng apmüüch majiürüw
micualüw nejiw. 24 Aag ayaj ajiür cuane amb
apiüng. Ajcüwa ijpüw montaj quiaj, apiüng
wüx ijquiaw ajlüy poch leaw Teat Dios tayac
müüch nipilan. Noic aag ayaj leaw tayac
müüch nejiw wüx tiüc Sinaí, aag ayaj tüüch
a Moisés. Leaw andüüb aaga poch quiaj,
ajlüyiw atnej ajcüwa najon monrang najiüt,
atnej aaga Agar quiaj. 25 Cos Agar, aag ayaj
apiüng wüx a tiüc Sinaí tiül iüt Arabia; at
apiüng wüx aaga cambaj Jerusalén, at wüx
meáwan nipilan judío, cos ajlüyiw at nejiw
najon nipilan marang najiüt. 26 Pero icootsa
ajlüyiiüts najneajay, ngo matnej ajcüwa na-
jon monrang najiüt quiaj, cos micual icoots
aaga Jerusalén najlüy tiül cielo. 27 Altiül
Mipoch Teat Dios apiüng:

Ich mapac imeaats najtaj leaw ngondom
mejiür micual;
erpaj napac majüic apac imeaats,
ique nganaw meyaag necoy wüx wijquiaw
nop nine.
Cos aaga najcueat najtaj nganüy apmajiür
más xeyay micual nej,
ngo matnej nop najtaj nejiür minoj nej.

[28] Xecojow xechijquiaw, icona ijlüyiün
atnej tajlüy teat Isaac, cos ijlüyiün
necualaranan leawa Teat Dios lamapiüng
apmüüch. [29] Pero icootsa wijquiajoots,
üüch icoots wijquiamoots Nangaj Espíritu
ocueaj Teat Dios, ayambüw ombasaats
ajcüwa monpiüng netam mandüjpich
aag arangüw nipilan judío. Aag ayaj
atnej tajlüy wüx teat Isaac, cos micual
Agar tayamb nej ombas nej. [30] ¿Cuane
apiüng tiül Mipoch Teat Diosa? Teat
Dios tasaj teat Abraham: "Iwün iniüng
aaga najon nerang minajiütan maquiiüb
micual nej, cos micual nej ngondom müünd
nicuajind leawa apmaneay micualan", aw.
[31] Atquiaj icootsa xecojow xechijquiaw,
ngo majlüyiiüts matnej micual aaga najon
nerang najiüt quiaj; icootsa ajlüyiiüts atnej
micual mintaj teat Abraham.

5

Nde mendüyiün wüx mendüjpiün aaga poch tüünd Moisés

[1] Pero cos Teat Cristo lamawün icoots
tiül arangaats leaw apiüng tiül aaga poch
tüünd Moisés, tanaámb netam mendüjpiün
Teat Cristo; nde mendüyiün wüx alinomb
mejlüyiün at icon najon monrang najiüt.
[2] Nganüy inguiayiün, xique Pablo
sanasaj icon, cos sitiül icona mendüjpiün
wüx merangan aaga circuncisión, quiaj
ijüiquichan atnej ngo membeat tandeow
Teat Cristo, ngo metam. [3] Sandiüm nasaj
icon alinomb menguiayiün, sitiül nop
naxey andiüm majlüy circuncidado, at
netam marang palan leaw apiüng tiül aaga
poch tüünd Moisés. [4] Sitiül aljane tiül icona
apiüng wüx nop lamarang leaw apiüng
tiül aaga poch tüünd Moisés, quiaj Teat
Dios apmawün nej asoet, pues quiaj ajüic
nej tenguial macueat andüüb Teat Cristo;
at tenguial macueat aaga monajneaj leaw
andiüm müüch nej Teat Dios. [5] Pero icootsa
ambeol icoots Nangaj Espíritu macüliiüts
a nüt wüx apmajlüyiiüts najneajay, cos
ayacaats omeajtsaats wüx Teat Cristo.
[6] Cos sitiül apmayariiüts andeac Teat Cristo
Jesús, quiaj ngo membeat sitiül ajlüyiiüts
circuncidado, tengwüy ngwüy. Leaw
nembeat aag ayaj mayacaats omeajtsaats
wüx Teat Cristo, cos üüch icoots mapac
omeajtsaats majawaats nop alinop.
[7] Icona ninguiün nüt terangan najneaj.
Jow nganüy, ¿jane tepal icon mecueatiün
mendüjpiün leaw ijawan naleaingue? [8] Aag
ayaj ngome Teat Dios nerang, cos tasaj
icon mendüjpiün wüx merangan leawa nej
andiüm. [9] Ich leaam imeajtsan noic nan-
derac: quiripite nine levadura alndom ma-
jüy tiül ajtsaj, müüch maxip, mexeyay.
[10] Xique sajaw Teat Dios apmambeol icon,
ngome apmecueatiün mendüjpiün. Pero
jangantanej teamandiüm mitsoj imalan,
Teat Dios apmüüch nej mamongoch xeyay
ngo majneaj alinoic nüt.
[11] Xecojow xechijquiaw, jondot xique al-
iün naquiaach netam marangüch aaga cir-
cuncisión quiaj wüx ombas aljane andiüm
mandüüb Teat Cristo, nipilan judío ngome
apmayambüw ximbas; at lango mayajcüw
necoy wüx apmanguiayiw aaga najneaj
nanderac wüx Teat Cristo tandeow wüx
cruz. [12] Nejiw ajcüwa mondiüm mayacüw
icon wüx circuncisión quiaj, ¿neol ngo
marangüw wűxan ombasüw nejiw mandoi-
jquiw nómbana?
[13] Cos icona xecojow xechijquiaw,
tepajaranan meriowan tiül indüjpiün
aaga poch tüünd Moisés. Naleaing
netam mejawan wüx, nde mepiüngan
ijlüyíünan mendüjpiün merangan leaw
icona indiüman. Leaw netam merangan
aag ayaj mejiürayon lasta, membeolan nop
alinop. [14] Cos meáwan apiüng tiül a poch
tüünd Moisés alndom marangüch palan
sitiül apmarangüch atcüy, cos apiüng:
"Ijiür lasta jangantanej atnej erjiürüy
lasta." [15] Nde merangan atnej arangüw
napat nimal leaw acüüchcüüchayej,
atsambayej. Ijawan wüx, nde mejcüyiün
mejawan nop alinop, nganandot mümb
ndajrriümeron.

Leaw ngo mandiüm Nangaj Espíritu

[16] Xique sandiüm nasaj icon: Irangan
leaw andiüm Nangaj Espíritu ocueaj Teat
Dios, quiaj ngome apmerangan leaw indiü-
man. [17] Cos leaw nipilan andiüm, Nangaj
Espíritu ocueaj Teat Dios ngo mandiüm.
Pero leaw andiüm Nangaj Espíritu, nipi-
lan ngo mandiüm. Wüx aag ayaj ngon-
dom mejlüyiün nóiquian; pares ngondom
merangan leaw najneaj iün tiül imeajt-
san. [18] Sitiül apmeajchiün a Nangaj Espíritu

matiib icueajiün nguineay netam merangan, quiaj lango metam mendüjpiün aaga poch tüünd Moisés.

[19] Ngo maél mejaw nguineay ajlüyiw nipilan leaw andüjpiw leaw nejíwan quiaj andiümüw: aag ayaj leawa nejiür minajtaj, nejiür minaxey, leaw aquiiübayéjan ngo mengoch owixaw, at leaw arang cuajantanej ngo majneaj wüx aag ayaj. [20] At monyac omeaats wüx narangüch dios, monsüet, monwüneay, monyambüy ombas, moncüy, moneocüy ombas, monbiyay, monsojnongüy majcüyiw, leaw ngo majlüyiw nóiquian, at monquiaach leaw ngo mandiüm Teat Dios. [21] At leaw moncüy wüx ajaw alinop ajiür, at monbiy nipilan, mongün, monétan, at almajlüy xeyay cuajantanej ngo majneaj arangüw. Áag sasaj icon atnej landoj napiüng, leaw teamarang aag ayaj ngondom majlüy tiül micambaj Teat Dios.

[22] Pero leaw Nangaj Espíritu üüch marangaats, aag ayaj majneaj majawaats nop alinop, majiüraats apac omeajtsaats, majiüraats monajneaj, at maiücaats wüx cuajantanej, marangaats najneaj wüx alinop, majneaj omeajtsaats ngo merrejchiiüts wüx nicuajind, nde macueatiiüts marangaats leaw netam marangaats. [23] Nde merangrangayoots, nde marangaats leaw andiüm micuerpojaats. Jane apmarang meáwan aaga najneaj quiaj, ngo majlüy alngün poch mayac nej asoet. [24] Jane ocueaj Teat Cristo ngo metam marang andíüman nej. Cos wüx tandeow wüx cruz Teat Cristo, quiaj tajlüy atnej tandeowaats nóiquian maquiüjpaats. [25] Sitiül Nangaj Espíritu ajlüy wüx icootsa, ambeol icoots marangaats leaw andiüm Teat Dios, netam müjchiiüts mayac icoots wüx leaw andiüm nej.

[26] Ngo majneaj sitiül merangrangayoots, müjchiiüts majcüy nop alinop; aton ngo majneaj meyambayoots ombasaats.

6

Netam mermbeolayon

[1] Xecojow xechijquiaw, sitiül aljane majaraw wüx arang ngo majneaj, icona leawa xowüy ipacan wüx iyariün andeac Teat Cristo netam meyamban nguineay meajchiün majaw cuane ngo majneaj teamarang, nde mejcüyiün mequiüjpan. Netam mejawan wüx, nde merangrangayon wüx mepiüngan icona najneaj irangan, nganandot alndom wüx imalan icona mejiüran naél. [2] Netam membeolan nop alinop wüx aljane ajiür naél, cos sitiül apmembeolan alinop, quiaj irangan leaw andiüm Teat Cristo.

[3] Sitiül aljane ayaag nej alwüx ajaw ngo matnej alinop, nicuajind nej, aag ayaj nejáyan quiaj teawaijchay. [4] Meáwan anopnop ich mayamb omeaats wüx majaw nguineay arang, quiaj alndom mapac omeaats nejáyan quiaj, ngo metam mayambyamb nguineay arang alinop. [5] Cos meáwan anopnopoots netam mayajcaats áagan asoetiiüts.

[6] Leawa naquiaacharanüw wüx Mipoch Teat Dios, nejiw netam mambeolüw wüx cuajantanej ajcüwa monquiaach nejiw.

[7] Nde merwaiichayon icoyónan quiaj, cos nejinguind ngondom mitsoj Teat Dios. Ajawaats atnej arang nop nepiür wüx apmatüch a nüt maxaing omeaats micorrül nej, apmaxaing leaw tapiür. [8] Sitiül aljane arang andíüman nej, nejáyan quiaj apmendrojchay ombas. Pero jane arang leaw andiüm Nangaj Espíritu, Nangaj Espíritu apmüüch mapac meáwan nüt tiül cielo. [9] Nde paxiüm ocueajiiüts marangaats najneaj. Cos sitiül ngo paxiüm ocueajiiüts, wüx lamatüch a nüt apmüjndiiüts leaw axomaats wüx leaw tarangaats. [10] Atquiaj wüx alndom, netam mayambaats nguineay mambeolaats jangantanej nipilan; pero leaw micojoots michijquiaats monyar andeac Teat Cristo, netam mambeolaats alwüx quiriw.

Andondoch atepeay

[11] Ijawan nganüy nguitoptop adam a poch. Aag agüy xiquiay sarang naag xiwix nüüch icon. [12] Ajcüw leawa andiümüw majlüyiw najnéajan maquiüjpüw nipilan judío, ajcüw ayaj mondiüm mayacüw icon wüx merangan aaga circuncisión quiaj, nganandot mayambüch ombasüw cos áag andüjpiw Teat Cristo leawa tandeow wüx cruz. [13] Nejiw ajcüwa monjiür circuncisión quiaj, ngo marangüw meáwan leaw apiüng tiül a poch tüünd Moisés; nejiw andiümüw mejiüran circuncisión para merangrangayej wüx mapiüngüw icona aton almejoyiün aag ayaj wüx imbasan. [14] Pero xique ngo nandiüm nerangrangüy

wüx nicuajind. Leaw sandiüm, aag ayaj ma-
pac ximeaats wüx Teat Cristo cos tandeow
wüx cruz mawün asoetiiüts. Cos atquiaj
tajlüy, pares nganüy lango metam xic
meáwan ngo majneaj leaw arang nipilan
wüx iüt, at nejiw lango metam nejiw xic.
15 Cos sitiül ajlüyiiüts nóiquian wüx Teat
Cristo Jesús, lango membeat sitiül ajiüraats
circuncisión tengwüy ngwüy. Pero leaw
nembeat aag ayaj macueatiiüts meáwan
ngo majneaj, marangaats leaw najneaj.
16 Meáwan icona leaw irangan atquiaj, ich
müüch icon Teat Dios xeyay monajneaj,
majiür icon lasta, at meáwan nipilan judío
leaw naleaing ayariw andeac Teat Dios, cos
nejiw aton micambaj Teat Dios.

17 Pero naw ningüy andüy ninguiün nde
mayac xic wüx naél nejinguind. Cos ajcüwa
ndooch alwüx ximbas, aag ayaj ajüiquich
xique nop xic nerang minajiüt Teat Jesús,
cos wüx sarang minajiüt nej saxom aag
ayaj.

18 Xecojow xechijquiaw, tanaámb ich
mambeol icon Miteatiiüts Jesucristo.
Amén.

Noic nanderac tarang wüx nawiig San Pablo müüch minipilan Teat Cristo moncül tiül Efeso
EFESIOS

Pablo atepeay minipilan Teat Cristo tiül Efeso

1 Xique Pablo miapóstol Teat Jesucristo,
cos Teat Dios andiüm. Xique sarang aaga
nawiig cam nüjchiw monyar andeac Teat
Jesucristo monlüy tiül cambaj Efeso, leaw
tanaámb ngo macueatiw nej. 2 Tanaámb ich
mambeol icon Miteatiiüts Dios at Teat Jesu-
cristo müüch icon mejiüran monajneaj.

Teat Dios lamüüch icoots mimonajneaj Teat Cristo

3 Najneajay ajlüy Teat Dios miteat
Miteatiiüts Jesucristo, cos lamüüch icootsa
majlüyiiüts nóiquian maquiüjpaats Teat
Cristo. Lamüüch majiüraats meáwan
najneaj leaw üüch Nangaj Espíritu ocueaj
Teat Dios cos ayariiüts andeac Teat Cristo;
lamüüch majneaj omeajtsaats najneajay
atnej wüx apmajlüyiiüts tiül cielo. 4 Cos
Teat Dios tarriiüd icoots wüx nganaw
majlüy a iüt cam, para alndom majlüyiiüts
najneajay, ngo majiüraats nicuajind nisoet.
5 Teat Dios tajneaj majaw icoots, pares
tarriiüd icoots wüx nganaw wijquiamoots,
majlüyiiüts atnej micual nej por Teat
Jesucristo, cos atquiaj tandiüm marang.
6 Pares tanaámb apmandeacaats najneajay
tarang Teat Dios wüx icoots, cos ajlüyiiüts
nóiquian maquiüjpaats Micual nej, aag
xowüy andiüm. 7 Nganüy por micual
nej alndom mawaats wüx asoetiiüts cos
tajünch tiüt miquiej nej. Quiaj tarang
xeyay najneaj wüx icoots; tawün wüx
omeaats meáwan nisoet leaw tajiüraats.
8 Lamajüiquich xeyay andiüm icoots cos
tüüch icoots mendüyiiüts, maxomaats
omeajtsaats xeyay; 9 at lamüüch icoots
majawaats leaw nómban ngomeaag
ajaraw, leaw tapiüng apmarang. 10 Teat
Dios lamapiüng wüx apmatüch a nüt
meáwan apmajlüy atnej lamapiüng. Quiaj
Teat Cristo apmajlüy wüx meáwan leaw
almajlüy tiül cielo, at meáwan leaw
almajlüy wüx a iüt cam.
11 Nganüy ajlüyiiüts nóiquian maquiüj-
paats Teat Cristo, cos Teat Dios tarriiüd
icoots wüx nganaw majlüyiiüts, nguineay
alndom müjndiiüts leaw tapiüng apmüüch
icoots. Meáwan aag ayaj tajlüy atnej
lamapiüng apmajlüy, cos arang meáwan
atnej andiüm nej. 12 Atquiaj tarang para
meáwan icootsa leawa ombas majlüyi-
iüts minipilan icoots Teat Cristo alndom
marangaats najneaj, cos atquiaj nipilan
apmapiüngüw najneajay tarang Teat Dios.
13 At icona wüx tenguiayiün aaga poch
leawa naleaing, at tenguiayiün nguineay al-
ndom meriowan wüx isoetiün, teyariün an-
deac Teat Cristo. Quiaj Teat Dios tüüch icon
Nangaj Miespíritu nej atnej lamapiüng, ma-
jüic minipilan nej icon. 14 Aaga Nangaj
Miespíritu nej quiaj, aag ayaj nejüiquich
naleaing apmüjndiiüts aaga lamapiüng ap-
müüch icoots, leaw apmatüch a nüt mawün
wüx jane lamarriiüd, quiaj apmandeacüw
najneajay arang Teat Dios.

Pablo atün ocueaj Teat Dios mambeol montaag creer monaw Efeso

15 Nganüy xique aton, wüx tanguiayiüs
nguineay icona ngo mechiwean imeajtsan
wüx Teat Jesús, nguineay apac imeajtsan
mejawan monyar andeac nej cos indiü-
man nop alinop, 16 quiaj ngo nacueat nasaj
Teat Dios najneajay arang cos lamambeol
icon. Ajlüyay leaaw ximeaats icona wüx
sataag orar. 17 Satün ocueaj Teat Dios,
Midios Miteatiiüts Jesucristo, aaga najneaj
Nateataran najlüy tiül cielo, müüch icon
merndüyiün mexoman imeajtsan nguineay
amb apiüng, müüch icon mejawan ranüy
jane nej. 18 Aton satün ocueaj nej müüch
ram imalan mejawan cuane aaga najnea-
jay temecüliün apmejawan alinoic nüt, at
mejawan cuane aaga najneajay nembeat
leawa Teat Dios apmüüch meáwan mon-
yar nej andeac. 19 Átan satün mejawan
nguineay Teat Dios alndom marang xeyay
cuajantanej ngomeaag ajaraw, para mam-
beol meáwan monyar andeac nej. Nej
cuajantanej alndom marang, ngo majiür
ümb; 20 atnej wüx tapacüüch alinomb Teat
Cristo tiül mondeow, ndoj tüüch chetem
amb wüx miác nej tiül cielo. 21 Nganüy
Teat Cristo lamarang natang tiül meáwan
montangtang, tiül meáwan monjiür na-
jiüt, tiül meáwan monlüy wüx alngün cam-

baj. Nejinguind alinop ngondom matüch
ajneaj ajlüy, ngome áagan nganüy nüt
cam, at meáwan nüt aliüc miün. 22 Teat
Dios tayac meáwan leaw almajlüy tiül owix
Teat Cristo marang wüx leaw andiüm.
At tüüch Teat Cristo majlüy natang wüx
meáwan noicnoic ajlüy monyar andeac nej.
23 Pues minipilan Teat Cristo ajlüyiw atnej
micuerpo nej, y Teat Cristo ajlüy tiül nejiw
meáwan nüt para ndom majlüyiw palanüy,
cos nej ajlüy nguiajantanej, y aton ajlüy
wüx cuajantanej leaw almajlüy.

2

Teat Dios tawün icoots wüx asoetiiüts cos ajiür icoots lasta

1 Teat Dios tapacüüch icon cos nomb
tejlüyiün atnej lerndeowan tiül meáwan
ngo majneaj leaw terangan, tiül meáwan
nisoet. 2 Aaga nüt quiaj wüx icona aliün
mendüjpiün meáwan ngo majneaj leawa
narangüch ningüy wüx iüt, tendüjpiün
leaw andiüm nimeech, aaga minatangüw
meáwan jane ngo mandiüm marang leaw
andiüm Teat Dios. 3 Nomb icootsa aton
tajlüyiiüts tiül ajcüwa nipilan quiaj. Cos
tarangaats ngo majneaj atnej tandiümaats;
tarangaats leawa ngo majneaj aw tiül
omeajtsaats. Icootsa aton netam ma-
jcüy majaw icoots Teat Dios atnej meáwan
nipilan leaw ngo mayar andeac. 4 Pero
Teat Dios xeyay ajneaj omeaats, xeyay
tandiüm icoots. 5 Masey icootsa tajlüyi-
iüts atnej landeowaats cos xeyay asoetiiüts
tajiüraats. Naleaing Teat Dios tajiür icoots
lasta, tawün icoots wüx asoetiiüts, tüüch
icoots mapacaats nóiquian maquiüjpaats
Teat Cristo. 6 Teat Dios tapacüüch icoots
tiül mondeow nóiquian maquiüjpaats Teat
Cristo, átan tüüch icoots chetemoots tiül
cielo nóiquian maquiüjpaats Teat Cristo
Jesús. 7 Atquiaj tarang Teat Dios para
müüch majaraw alinoic nüt nej lamambeol
icoots xeyay, at najneaj omeaats majaw
icoots cos ajlüyiiüts nóiquian maquiüjpaats
Teat Cristo Jesús. 8 Teat Dios xeyay andiüm
icoots, pares tawün icoots wüx asoetiiüts,
aag ayaj cos ayacaats omeajtsaats wüx
nej, ngome alcuane najneaj tarangaats.
Aag ayaj mimonajneaj Teat Dios üjndíiüt-
san. 9 Atquiaj nejinguind ngondom meran-
grangüy wüx, cos aag ayaj ngome por
arangaats najneaj. 10 Teat Dios tarang icoots
atnej nganüy ajlüyiiüts, ndoj tayac icoots
nóiquian maquiüjpaats Teat Cristo para
marangaats najneaj atnej lamapiüng.

Teat Cristo neech majlüyiiüts najneájan

11 Icona netam leaam imeajtsan jane icon,
nguineay tejlüyiün nomb. Cos ngome nip-
ilan judío icon, at ngo mejlüyiün circun-
cidado; pares tesoiquiün ngome circun-
cidado icon. Atquiaj tasajüw icon leaw
monlüy circuncidado, pero naleaing ne-
jiw arangüw aag ayaj wűxan a cuerpo.
12 Tiül aaga nüt quiaj, icona ngome tejlüy-
iün nóiquian mequiüjpan Teat Cristo, at
aton ngo mejlüyiün tiül micual micualüw
Israel. Pares ngo mejlüyiün tiül aaga na-
jneajay leawa Teat Dios tapiüng apmarang
wüx nipilan judío. Ngo mejawan nguineay
apmeriowan wüx isoetiün, at ngo meya-
jcan jane Teat Dios. 13 Nganüy ijlüyiün
nóiquian mequiüjpan Teat Cristo Jesús,
masey icona nomb tejlüyiün miünquiaj, cos
ngo mejawan jane Teat Dios. Nganüy Teat
Dios lamüüch icon metüchiün niüng ajlüy
nej, cos Teat Cristo tandeow tajünch tiüt
miquiej nej. 14 Nganüy Teat Cristo lamüüch
nipilan judío at nipilan ngome judío ma-
jlüyiw nóiquian, majlüyiw najneájan, lango
majcüyiw mejawayej. Tawün aaga nepal
noicnoic ajlüy nipilan quiaj. 15 Teat Cristo
wüx tandeow, tandarriich nómban aaga
poch tüünd Moisés, maquiiüb meáwan
leaw nipilan judío tapacüw wüx marangüw.
Condom tüüch judíos y nipilan ngome
judíos majlüyiw nóiquian maquiüjpüw nej,
lango majcüyiw mejawayej. 16 Wüx Teat
Cristo tamb wüx cruz, quiaj tüüch ma-
jlüyiw najneájan miijquiaw ajlüy palpál-
wüx nipilan. At tüüch majlüyiw nóiquian
maquiüjpüw Teat Dios, majlüyiw atnej nop
nejiw.

17 Teat Cristo tiün masaj meáwan nipi-
lan nguineay alndom majlüyiw najneájan
maquiüjpüw Teat Dios. Aag ayaj tasaj nip-
ilan leaw aliw miünquiaj cos ngo mayam-
büw Teat Dios, ngo majawüw jane Teat
Dios. At aton tasaj nipilan judío leawa ngo
majlüyiw miünquiaj, cos ajawüw jane Teat
Dios. 18 Por leaw tarang Teat Cristo alndom
matüchiiüts niüng ajlüy Miteatiiüts Dios,
noic nej Nangaj Espíritu apmambeol icoots,
masey nipilan judío masey nipilan ngome
judío icoots. 19 Nganüy icona leaw ngome

judíos lango mejlüyiün atnej nerpeayiün
miün nipilan, langome atnej nermongon
miün; nganüy icona ijlüyiün tiül minip-
ilan Teat Dios, lamequiüjpan tiül micual
Teat Dios. 20 Icona at icon nop iüm witiow
tiüt wüx piedra. Aaga piedra apiüng wüx
leaw tapiüngüw apóstoles y mondeac an-
deac Teat Dios. Aaga piedra leaw üüch
metotow iüm, aag ayaj apiüng wüx Teat
Cristo. 21 Wüx aaga piedra quiaj, leaw
apiüng wüx Teat Cristo, imiün wüx witiow
a iüm, meáwan nesooig najneajay ajlüy,
andüy quiaj teadam najneajay, macül nan-
gaj ocueaj Teat Dios. 22 Atquiaj ijlüyiün aton
nóiquian mequiüjpan Teat Cristo mejlüy-
iün nop iüm icon niüng acül Miespíritu
Teat Dios.

3

Teat Dios tayac a Pablo mandeac mipoch nej masaj nipilan ngome judío

1 Xique Pablo sajlüy tiül manchiüc ajcan
saquiaach icon wüx Mipoch Teat Cristo,
icona nipilan ngome israel. 2 Xique sajaw
lamenguiayiün nguineay Teat Dios tajiür
xic lasta, cos tayac xic najlüy wüx nasaj
icon wüx mimonajneaj Teat Cristo. 3 Teat
Dios tüüch xic najaw aaga leawa nejin-
guind nganaw majaw, nguineay lamapiüng
apmarang, cos tasaj xic sanopűyan. Aag
ayaj lanarang wüx nawiig quiriw nasaj icon.
4 Wüx apmeteowan aag ayaj, quiaj apme-
jawan naleaing xique lanajaw nguineay
apiüng Teat Cristo apmarang, aaga leawa
nejinguind ngo majaw nomb. 5 Aag ayaj
tanomb ngo müjndiw nipilan majawüw.
Nganüy Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios
lamüüch majawüw aag ayaj miapóstoles
nej, at mondeac andeac nej. 6 Cos aaga leaw
nejinguind nganaw majaw nomb quiaj,
aag ayaj apiüng wüx nganüy masey nip-
ilan ngome judío apmüjndiw aton ma-
jlüyiw minipilan Teat Dios; at apmajlüyiw
nóiquian maquiüjpüw nipilan judío, noic
ajlüy monyar andeac Teat Cristo. Aton
nejiw apmüjndiw aaga leaw Teat Dios
lamapiüng apmüüch nipilan judío, cos
ayariw apiüng Teat Cristo leaw alndom
mawün nejiw wüx asoetiw. 7 Nejay Teat
Dios tayac xic nandeac wüx aag ayaj, cos
xeyay tajiür xic lasta. Aag ayaj tarangas
cos Teat Dios tambeol xic. 8 Masey xique
sayaag ngo nembeat nicuajind tiül meáwan
minipilan Teat Dios, pero Teat Dios tambeol
xic xeyay para nasaj nipilan ngome judío
nguineay xowüy lajneaj tarang Teat Cristo,
aag ngo majiür ümb. 9 Teat Dios tasaj
xic nüüch majawüw meáwan nipilan wüx
aag lamapiüng apmarang, aag leawa nejin-
guind ngo majaw nomb; cos masey Teat
Dios nerang meáwan leaw almajlüy, pero
nomb ngo majüiquich nguineay apmarang.
10 Atquiaj tajlüy nguineay ndom meáwan
montangtang ángeles at monjiür najiüt
monlüy tiül cielo, majawüw nguineay Teat
Dios axom omeaats xeyay, wüx apma-
jawüw nguineay ajlüyiw najneajay meáwan
minipilan Teat Cristo. 11 Meáwan aag ayaj
Teat Dios tarang, cos atquiaj lamapiüng
tanomb apmarang. Meáwan aag ayaj
tajlüy wüx Teat Cristo Jesús tiün mandeow.
12 Nganüy cos ayariiüts andeac Teat Cristo,
quiaj alndom matüchiiüts niüng ajlüy Teat
Dios ngo mimbolaats. 13 Áag sasaj icon nde
paxiüm icueajiün masey mejawan samon-
goch xeyay ngo majneaj wüx icona, cos wüx
aag ayaj ambeol icon mejlüyiün najneaj.

Teat Cristo xeyay andiüm icoots

14 Wüx aag ayaj xique saquieel xecos
teombas Miteatiiüts Dios, Miteat Miteati-
iüts Jesucristo, 15 cos xeyay netam ajlüy,
majawüw nej micual nej monlüy tiül cielo
at monlüy ningüy wüx iüt, cos Teat Dios
miteat meáwan nipilan. 16 Satün ocueaj
Teat Dios müüch icon Nangaj Miespíritu
nej para mejiüran meáwan mimonajneaj
nej, mepacan wüx merangan cuajantanej
andiüm nej. 17 At aton satün ocueaj Teat
Dios nguineay alndom macül tiül imea-
jtsan Teat Cristo cos iyariün andeac nej,
mejiürayon lasta meáwan nüt. 18 Satün
mexoman imeajtsan tiül aag ayaj, me-
jawan mequiüjpan meáwan monyar andeac
nej nguitow adam tiüt mimonajneaj Teat
Dios, nguitow ajal tiüt, nguitow ajmiüc
tiüt, nguitow ajtep andüy cawüx xeyay
ajiür icoots lasta Teat Cristo. 19 Satün me-
jawan nguineay andiüm icoots Teat Cristo,
masey ngondom mayajcaats nguitow ax-
eyay andiümaranaats. Satün majlüy tiül
imeajtsan Teat Dios.

20 Nganüy xeyay netam mayambaats Teat
Dios; nej alndom marang xeyay cuajan-
tanej, meáwan leaw icootsa apmatüniiüts.
Nej apmayac más xeyay, masey icootsa

ngo maxomaats omeajtsaats tiül. Nej ap-
mambeol icoots marangaats cuajantanej.
21 Néjan quiaj netam manderac najneajay
wüx ombas nej meáwan monyar andeac
Teat Cristo meáwan nüt ngo majiür ümb.
Amén.

4

Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios üüch majlüyiiüts nóiquian

1 Xique sal tiül manchiüc cos sarang mi-
najiüt Teat Jesús. Satün icueajiün meran-
gan atnej netam marang meáwan leawa
Teat Dios lamapaj, cos tayamb icon. 2 Nde
merangrangayon mepiüngan alwüx ijawan
ngo matnej alinop. Netam mejiüran na-
jneaj imeajtsan; netam meiücan wüx cua-
jantanej, inguiayiün andeac nop alinop con
najneajay imeajtsan. 3 Netam meyamban
nguineay mejlüyiün nóiquian, cos Nangaj
Espíritu ocueaj Teat Dios andiüm mambeol
icon mejiüran monajneaj. 4 Meáwan mon-
yar andeac Teat Dios ajlüy atnej majlüy noic
cuerpo, y noic Nangaj Espíritu almejiüran.
At meáwan icona temecüliün aaga najnea-
jay apmejawan alinoic nüt. 5 Átan nop Teat
Cristo almajlüy, at nop ayariiüts andeac
nej, y noic ayarich yow. 6 Áagan nop Dios
almajlüy, aag ayaj miteat meáwan monyar
andeac Teat Cristo. Nej ajlüy wüx meáwan
monyar nej andeac, tanaámb almaquiiüb
nejiw.

7 Pero meáwan anopnopoots tüjndiiüts
leaw alndom marangaats, atnej Teat Cristo
lamajaw alndom marangaats. 8 Pares, tiül
Mipoch Teat Dios atcüy apiüng:

Teat Cristo wüx tamb andüy cawüx, taqui-
iüb mamb andüy tiül cielo jane
ndeajnoj,
nej tüüch nopnop nipilan leaw ndoj ombas
marang.

9 Aaga tamb andüy cawüx quiaj, ¿cuane
apiüng wüx aag ayaja? Aag ayaj apiüng wüx
nej ombas tamb tiüt tiül iüt (Hades).

10 Aaga leawa tamb tiüt tiül iüt quiaj,
nejay tamb andüy cawüx tiül meáwan
cielo; nganüy nej almajlüy nguiajantanej.
11 Teat Cristo tüüch nipilan leaw alndom
marangüw. Nej tayac acas apóstoles, aton
tayac acas mondeac andeac Teat Dios,
at tayac acas mondeac masajüw nipilan
nguineay alndom mawüw wüx asoetiw.
Aton tayac acas pastor, at monquiaach tiül
minipilan nej. 12 Atquiaj tarang Teat Cristo,
tüüch marangüw minajiüt nej meáwan
monyar nej andeac, para müüch matangüw
wüx nej. 13 Atquiaj netam majlüy, leaw
apmajlüyiiüts nóiquian wüx ayariiüts an-
deac nej, at majawaats meáwan nguineay
ajlüy Micual Teat Dios. Quiaj apmajlüyiiüts
atnej nop natang nipilan; apmatüchiiüts
majlüyiiüts más atnej ajlüy Teat Cristo.
14 Quiaj langome apmajlüyiiüts at icoots
nop nine, leaw najénan apmayar cuajan-
tanej asoic, camüm najénan apmbiüjlam
wüx mayar leaw apmaquiaach nej nip-
ilan monxom omeaats nguineay mawai-
ich, maquiaach nej leaw ngo maleaing.
15 Icootsa tanaámb netam mandüjpiiüts
leawa naleaing, mejiürayoots lasta. At
netam mayambaats nguineay alndom ma-
jlüyiiüts atnej ajlüy Teat Cristo, cos nej
natang, y ajlüy atnej ajlüy omalaran ocueaj
cuerpo. 16 Aaga cuerpo quiaj apiüng wüx
meáwan monyar andeac nej cos cuerpo
ajlüy nóiquian, ajiür niüng asapüy para al-
ndom membeolüy, meáwan anoicnoic ajiür
cuane marang. Wüx meáwan arang najiüt
najneaj, quiaj apmatang. At icootsa aton
wüx apmajlüyiiüts najneájan apmejiüray-
oots lasta.

Nganüy alinoic ajlüyiiüts

17 Nganüy sanasaj icon wüx minüt Teat
Cristo nguineay netam merangan. Pero
nde merangan atnej arangüw nipilan
leaw ngo mandüjpiw Teat Dios, cos nejiw
palűyan ngo majneaj alwüx omeajtsüw.
18 Ajlüyiw atnej aliw tiül pojniün, ngo
ram omalüw; Teat Dios ngo müüch
nejiw mapacüw. Nadam omeajtsüw cos
ngo mandiümüw majawüw nguineay
apiüng Teat Dios marangüch. 19 Ajcüw
ayaj lango mayajcüw sitiül ngo majneaj
teamarangüw, cos nómban lambiüjlajow
wüx, palűyan arangüw ngo majneaj
leaw andiümüw. 20 Icona ngo matquiaj
tequiaacharanan wüx Teat Cristo, 21 sitiül
ndot tenguiayiün naleaing wüx nej, atnej
aquiajchiw monrang minajiüt nej, cos
meáwan aag ayaj naleaing. 22 Netam
mecueatiün meáwan leaw ngo majneaj
terangan nomb, cos aag ayaj andüy wüx
apmandrooch imbasan. 23 Ingowüjchiün
ijchan majlüy jayats meáwan leaw alwüx
imeajtsan, leaw altiül imalan aton. 24 Netam

mejlüyiün atnej nop jayats nipilan, arang
nej Teat Dios; cos apmarang palan,
apmajlüy najneaj atnej Teat Dios andiüm.
25 Pares nganüy netam mecueatiün
iwaijchan, netam mendeacan áagan
naleaing mequiüjpan nop alinop, cos
nóiquian ajlüyiiüts.
26 Wüx apmejcüyiün nde meyacan wüx
imeajtsan pal nüt, cos alndom mayac icon
wüx nisoet. 27 Nde merangan leaw andiüm
nimeech.
28 Sitiül aljane teneed, ich macueat, nde
mandüy wüx marang; ich marang najiüt
para majiür cuane apmüüch nop ngo ma-
jiür.
29 At nde mendeacan ngo majneaj poch,
indeacan leaw najneaj, leaw netam, cos
atquiaj alndom meajchiün mapac omea-
jtsüw mandüjpiw Teat Dios. Apmembe-
olan meáwan leaw apmanguiayiw indea-
can. 30 Nde merangan ngo majneaj mea-
jchiün mamix omeaats Nangaj Espíritu
ocueaj Teat Dios, cos nej ajüiquich micual
Teat Dios icon, leaw atüch a nüt mejiüran
jayats micuerpojan.
31 Icueatiün ipatan, nde mejcüyiün, nde
merpajpajan mendeacan ngo majneaj, nde
merpaijchan, nde mendeacan ngo majneaj
wüx ombas alinop. 32 Ich majneaj imeajtsan
mequiüjpan nop alinop, merjiürayon lasta;
iwüniün wüx imeajtsan aaga ngo majneaj
tarang alinop, atnej Teat Cristo tawün wüx
omeaats isoetiün.

5

Nguineay netam majlüyiw micual Teat Dios

1 Nganüy cos icona micual icon Teat
Dios, netam merangan atnej arang nej.
2 Netam merjiürayon lasta atnej Teat Cristo
ajiür icoots lasta, cos ngo menojteay
wüx tandiümüw mambiyaw nej; tandiüm
marang nichech mawün asoetiiüts. Aaga
nichech quiaj xeyay najneaj majaw Teat
Dios.
3 Cos icona micual icon Teat Dios, pares
monxey ngondom majiürüw minajtajüw
nejiw, at montaj ngondom majiürüw
minaxeyiw nejiw. Átan ngondom majlüy
tiül micual Teat Dios cuajantanej ngo
majneaj arangüch, at meáwan nerreech,
nendiümdiüm ocueaj alinop. 4 Nde
mendeacan ngo majneaj wüx ombas alinop
mereechayon monxing. Nde mendeacan
cuajantanej ngo metam mendeacan; nde
mertsoj alinop. Meáwan aag ayaj ngo
metam; leaw netam aag ayaj meajchiün
gracias Teat Dios, mesajan najneaj arang.
5 Cos icona netam mejawan sitiül aljane
ajiür minajtaj nej tengwüy minaxey nej,
at meáwan nerang ngo majneaj atquiaj;
aton leawa nendiümdíüman tomiün atnej
lamayac marang midios nej a tomiün.
Ajcüw ayaj ngome apmajmeliw tiül
micambaj Teat Dios maquiiüb Teat Cristo.
6 Nde mawaiich icon nejinguind wüx
aaga ngo majneaj quiaj, masajüw icon
najneaj merangan aag ayaj. Cos imiün
wüx aaga ngo majneaj quiaj, Teat Dios
xeyay apmajcüy majaw jane ngo mayar nej
andeac. 7 Icona nde mequiüjpan tiül.
8 Cos nomb tejlüyiün atnej ilean tiül po-
jniün, ajcan terangan ngo majneaj, nganüy
atnej ilean tiül ran, cos ijlüyiün nóiquian
mequiüjpan Teat Cristo. Netam merangan
najneaj cos micual Teat Dios icon. 9 Leawa
micual Teat Dios, aag ayaj ambeol alinop,
andeac naleaing, arang najneaj. 10 Iyamban
cuane najneaj merangan atnej Teat Dios
andiüm. 11 Nde mequiüjpan tiül ajcüwa
monrang ngo majneaj quiaj, cos ajlüyiw
atnej aliw tiül pojniün. Icona netam
mesajan macueatiw arangüw ngo majneaj.
12 Naleaing monxing manderac wüx leawa
nejiw arangüw axotayéjan. 13 Mipoch Teat
Dios ajlüy atnej ran; pares meáwan cuajan-
tanej ngo majneaj narangüch, nej apmüüch
majüic. 14 Wüx aag ayaj atcüy apiürang:

Ique leaw almemeay, ipac,
witiür tiül mondeow,
ndoj apmarraj ic Teat Cristo.

15 Pares sasaj icon, ijawan nguineay ne-
tam merangan; nde merangan atnej nop
ngo majaw nicuajind, irangan atnej nop
nendüy. 16 At irangan najneaj wűxan al-
ndom, masey tiül aaga nüt cam teajlüy
xeyay ngo majneaj. 17 Nde merangan atnej
nop ngo majaw nicuajind, iyamban imeajt-
san ijawan cuane andiüm Teat Cristo majaw
merangan. 18 Aton nde mengüniün, cos
aag ayaj apmayac icon wüx merangan ngo
majneaj. Ingow irangan aag ayaj, ijchan
imeajtsan Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios
mambeol icon. 19 Indeacan mequiüjpan
nop alinop wüx salmos, wüx himnos, wüx
atajcüch cantar müünd Teat Dios. Icona

itajcan cantar con imeajtsan; isajan najnea-
jay arang Teat Dios. [20] Meáwan nüt ijchan
gracias Teat Dios wüx meáwan cuajantanej,
wüx minüt Miteatiiüts Jesucristo.

Nguineay netam mejiürayej lasta tiül nden

[21] Irangan con najneaj imeajtsan leaw
atün icueajiün alinop, cos atquiaj apmajüic
indüjpiün Teat Dios.

[22] Montaj ich mayariw andeac minojow
nejiw, atnej ayariw andeac Teat Cristo.
[23] Cos nanojaran ajlüy minatang ocueaj
mintaj nej atnej Teat Cristo ajlüy mi-
natangüw monyar andeac nej, cos ajcüw
ayaj atnej micuerpo nej, nej newün nejiw
wüx. [24] Cos monyar andeac Teat Cristo
ajlüyiw nóiquian maquiüjpüw Teat Cristo,
pares nantajaran aton ich majiür noic nej
omeaats maquiiüb minoj nej.

[25] At nanojaran ich majiür lasta mintaj
nej, atnej Teat Cristo ajiür lasta monyar
nej andeac, pares tiün mandeow ingow
andeowüw. [26] Nej tarang aag ayaj para
majlüyiw pálwüx monyar andeac nej, ndoj
müüch nejiw majneaj ajlüyiw atnej ajants
nejiw naag yow, cos lamayariw mipoch
nej. [27] Atquiaj tarang Teat Cristo para
majiür noic ajlüy minipilan nej najnea-
jay, ngo manchom nejiw nicuajind nisoet,
majlüy najneajay, ngo majlüy cuane wüx
manderac ngo majneaj wüx ombasüw ne-
jiw. [28] Atquiaj nanojaran netam majiür
lasta mintaj nej, atnej mejiürüy lasta ne-
jáyan quiaj. Leaw nejiür lasta mintaj nej,
nejáyan quiaj ajiürüy lasta. [29] Cos ne-
jinguind ngo mandiüm marang ngo ma-
jneaj wüx micuerpo nej, ingow aag ayaj
nej üüch meáwan leaw netam. Atquiaj
Teat Cristo ajaw wüx monyar andeac nej.
[30] Cos icoots ajlüyiiüts atnej micuerpo Teat
Cristo, atnej mionij nej atnej miolaats nej.
[31] Apiürang: "Wüx aag ayaj nop naxey ap-
macueat miteat nej, mimüm nej, apmaqui-
iüb mintaj nej majlüyiw noic nej omea-
jtsüw". [32] Aag ayaj nejinguind ngo ma-
jaw nomb, pero xique teanasaj icon aag
ayaj andüy wüx nguineay ajlüy Teat Cristo
maquiiüb monyar nej andeac. [33] At apiüng
wüx nguineay inopnopon netam mejiüran
lasta mintajan, atnej merjiürayon lasta
icoyónan quiaj. Aton montaj ich mayariw
andeac minojow nejiw.

6

[1] Nganüy icona nacualaranüw, iyariün
andeacüw miteatiün mimüman, atnej
andiüm Teat Dios; cos aag ayaj najneaj
y netam merangan. [2] Tiül aaga poch
leaw Teat Dios ombas tayac, apiüng wüx
nguineay apmajlüy nop sitiül apmarang
atnej apiüng, cos atcüy apiüng: "Iyariün
andeacüw miteatiün, mimüman; [3] atquiaj
alndom mejlüyiün najneájan, mejiüran
xeyay minütiün ningüy wüx iüt".

[4] At icona nateataranüw, nde meajchiün
majcüy micualan, itangüjchiün najneaj,
ipajan ocueaj, iquiajchiün wüx marangüw
atnej andiüm Teat Cristo.

[5] At icona najon monrang minajiüt
alinop, netam meyariün andeacüw moneay
najiüt ningüy wüx a iüt cam; irangan leaw
apmasajüw icon, iyacan wüx imeajtsan
minajiütan majüic najneaj irangan, atnej
merangan minajiüt Teat Cristo. [6] Nde
merangan najiüt áagan wüx tenguial
ijarawan para mexoman monajneaj, ngwüy
icona irangan najneaj mimonrang najiüt
Teat Cristo, irangan con imeajtsan cos
atquiaj andiüm Teat Dios. [7] Aton irangan
minajiütan wüx monajneaj. Iyacan
imeajtsan wüx atnej temerangan minajiüt
Teat Dios, ngome minajiüt nipilan. [8] Cos
lamejawan inopnopon meáwan najneaj
temerangan ningüy, alinoic nüt Teat
Dios apmüüch icon atanej. Masey najon
monrang najiüt icon, masey nangüyeran
monrang najiüt. [9] At icona aton moneay
najiüt, irangan najneaj wüx monrang
minajiütan, nde meajchiün mamix
omeajtsüw. Netam leaam imeajtsan jane
minatangüw nejiw, jane minatangan aton.
Aag ayaj Teat Dios najlüy tiül cielo. Nej
ngome amb wüx majaw jane nejiür, jane
ngo majiür.

Leaw nembeol monyar andeac Teat Dios

[10] Xecojow xechijquiaw, nganüy sanasaj
icon, iyamban Teat Cristo müüch icon
mepacan wüx mipoch nej, cos alndom
mambeol icon. [11] Netam merangan meáwan
leaw Teat Dios apiüng, ngana mawaiich
icon nimeech. Cos sitiül irangan apiüng
Teat Dios, quiaj apmejlüyiün atnej nop
soldado leaw asooig apix nej manchiüc
ngana mambiy nej moncüy majaw nej

tiül montsoj. [12] Cos ngome teambiyay-
oots maquiüjpaats nipilan; nimeech team-
biyayoots maquiüjpaats, ajcüw monrang
xeyay ngo majneaj, ajcüw monlüy nquia-
jantanej wüx iüt at tiül cielo. Ajcüwa
nimeech arangüw leaw andiüm minatang
nimeech najlüy tiül pojniün najlüy aaga
nüt cam. [13] Netam merangan meáwan
leawa Teat Dios lamapiüng, cos atquiaj
alndom meiücan wüx cuajantanej wüx
nüt apmandiüm mayac icon tiül naél mi-
natang nimeech. Condom wüx landoj
memongochiün meáwan aag ayaj, quiaj
apmeyajcan nejinguind ngondom müüch
icon mecueatiün Teat Dios. [14] Tanaámb nde
mecueatiün indüjpiün Teat Dios. Netam
mesapayon nandand atnej arang nop sol-
dado wüx ajlüy tiül montsoj. Tanaámb
irangan najneaj, indeacan naleaing, cos aag
ayaj atnej nop soldado asooig noic camix
manchiüc para mambeol nej tiül montsoj.
[15] Itaagayon majneaj cos netam meamban
najénan mesajan nipilan nguineay lama-
rang Teat Cristo para müüch nejiw mi-
monajneaj nej. Irangan atnej arang sol-
dado wüx asooig apaj nej mamb nguiajan-
tanej. [16] Netam meyacan imeajtsan wüx
Teat Dios mambeol icon, ngana merangan
leawa nimeech apmayac icon wüx mendiü-
man merangan; cos wüx apmeyacan imea-
jtsan wüx Teat Dios nej apmambeol icon
atnej ambeol soldado aaga nengoch nitil,
ngana malood nej nitil wüx apmatileran.
[17] At aton iyacan imeajtsan wüx nguineay
Teat Dios lamawün icon wüx isoetiün. Cos
aag ayaj apmambeol icon, atnej nop sol-
dado ambeol nej aaga sombrer manchiüc
amoog wüx omal. At iyacan wüx imeajtsan
leawa Teat Dios lamapiüng tiül Mipoch nej,
quiaj aaga Nangaj Espíritu apmambeol icon
atnej nop soldado ambeol nej miespada
nej tiül montsoj. [18] Icona netam metajcan
orar, metüniün ocueaj Teat Dios meáwan
nüt, cos atquiaj andiüm Nangaj Espíritu.
Ipacan wüx, nde paxiüm icueajiün; netam
tanaámb metüniün ocueaj Teat Dios mam-
beol meáwan monyar andeac nej. [19] At
aton itüniün mambeol xic Teat Dios, müüch
xic a poch netam nandeac, nde nimbol
wüx sandeac manguiayiw meáwan nipilan
nguineay alndom maw asoetiw nejiw. Cos
aag ayaj Teat Cristo tarang y nejinguind
ngo manguiay wüx aag ayaj nomb. [20] Teat
Dios tayac xic nasaj nipilan aaga poch cam,
pares sal tiül manchiüc nganüy. Itüniün
nguineay alndom nandeac ngo nimbol at-
nej netam nandeac.

Ndójwüx atepeay

[21] Teat Tíquico apmasaj icon menguiay-
iün cuane teanarang, nguineay teanamon-
goch. Nop nej najneaj nerang minajiüt Teat
Cristo, xowüy sajiür lasta. [22] Xique tüjchiüs
mamb niüng ijlüyiün menguiayiün cuane
sarangan, aton cos apmüüch icon mapac
imeajtsan.

[23] Miteatiiüts Teat Dios at Teat Jesucristo
müüch monajneaj meáwan monyar nej an-
deac, at mejiürayej lasta, nde machiweaw
omeajtsüw. [24] Teat Dios tanaámb mambeol
meáwan leawa andiümüw Miteatiiüts Jesu-
cristo con omeajtsüw, para ngo macueatiw
mandiümüw nej. Amén.

Noic nanderac tarang San Pablo müüch minipilan Teat Cristo moncül tiül Filipos
FILIPENSES

Altiül manchiüc Teat Pablo, atepeay nejiw

1 Xique Pablo naquiiüb Timoteo,
sarangan najiüt ocueaj Teat Jesucristo,
satepeayiün meáwan minipilan Teat
Cristo Jesús moncül tiül cambaj Filipos.
At satepeayiün meáwan montangtang
monajiüt y diáconos tiül minipilan Teat
Cristo. 2 Tanaámb ich mambeol icon
Miteatiiüts Dios at Teat Jesucristo müüch
icon mejiüran monajneaj.

Pablo ataag orar wüx minipilan Teat Cristo

3 Xique süüch gracias Teat Dios wüx
leaaw ximeaats icon. 4 At meáwan nüt
wüx sasaj Teat Dios wüx icona, níüngan
apac ximeaats xeyay. 5 Cos naw wüx
aaga nüt tamelichaats marangaats najiüt
nóiquian masajaats nipilan mayariw an-
deac Teat Cristo; 6 sajaw naleaing Teat Dios
nembeol icon meyariün andeac nej. Nej
aton tanaámb apmambeol icon wüx aaga
najneaj najiüt, leaw atüch a nüt mandilil
Teat Jesucristo. 7 Xique apac ximeaats wüx
icona, sajiür icon lasta xeyay. Teat Dios am-
beol meáwan icoots majlüyiiüts nóiquian,
masey wüx sal tiül manchiüc, tengwüy
wüx sajlüy niüng ajlüy monajiüt, alndom
napiüng nguineay xique saquiaach nipilan
aaga Najneajay Nanderac wüx Teat Cristo.
8 Teat Dios ajaw xique xeyay sajiür icon
lasta atnej xeyay ajiür icon lasta Teat Je-
sucristo. 9 At satün ocueaj Teat Dios wüx
icona, merjiürayon lasta xeyay. At satün
mexoman imeajtsan wüx cuajantanej, me-
jawan nguineay netam merangan. 10 Cos ne-
tam merriüjtan cuane najneaj, quiaj apme-
jlüyiün najneajay, ngo majlüy cuane apme-
soiquian wüx nüt apmandilil Teat Cristo.
11 Teat Cristo apmüüch icon merangan cua-
jantanej najneaj. Wüx aag ayaj Teat Dios
apmarangüch casa, apmanderac wüx nej
xeyay najneaj.

Wűxan salnapac sanarang atnej andiüm Teat Cristo

12 Xecojow xechijquiaw, sandiüm men-
guiayiün meáwan leawa samongoch, cos
wüx aag ayaj naleaing xeyay teanderac wüx
nguineay Teat Cristo awün asoet nipilan.
13 Meáwan soldados leaw ajlüyiw ningüy, at
pálwüx nipilan, lamanguiayiw xique sal tiül
manchiüc cos sandüüb Teat Cristo. 14 Cos sal
ningüy tiül manchiüc, pares xeyay minipi-
lan Teat Cristo ngo mimboloj, ngo maxin-
guiaw mandeacüw wüx nej nganüy.

15 Altiül monquiaach wüx Teat Cristo
nind ajcüyiw majawüw xic cos andiümüw
malombaranüw. Masey, cos álan tiül ne-
jiw asajüw nipilan wüx Teat Cristo con
omeajtsüw, ngome aleaic ambüw wüx.
16 Naleaing ajcüwa leaw mondiüm man-
derac najneaj wüx ombasüw, ajcüw ayaj
arangüw wüx omeajtsüw, cos andiümüw
müjchiw mamix ximeaats wüx nganüy sal
tiül manchiüc cam. 17 Masey, cos alacas
andeacüw wüx Teat Cristo nde ajneaj ma-
jawüw xic, ajawüw Teat Dios neyac xic
nasaj nipilan nguineay lamawün asoetiiüts
Teat Cristo. 18 ¿Jow nganüy cuane ajiür
aag ayaja? Masey altiül andeacüw con
omeajtsüw wüx Teat Cristo, altiül ngwüy.
Naleaing Teat Cristo tanaámb teanderac
wüx nej; aag ayaj üüch mapac ximeaats.

19 Apac ximeaats xeyay cos sajaw wüx
itajcan orar, quiaj aaga Nangaj Espíritu
ocueaj Teat Dios leaw Teat Jesucristo tüüch
miün, nej apmambeol xic namongoch na-
jneajay leawa naél sal wüx cam. 20 Xique
nganüy leawa teanandiüm, malüy ngo
naxing wüx nicuajind leaw teanarang,
nandeac najneajay leaw netam nandeac
nde nganüy cam, at meáwan nüt alndom
marangüch casa Teat Cristo, masey nganüy
wüx salnapac, tengwüy alinoic nüt wüx
lasandeow. 21 Wűxan salnapac sandiüm
narang meáwan leaw andiüm Teat Cristo;
at wüx sanandeow, quiaj más najneajay
sanajlüy. 22 Masey sitiül tealeámban aliün
napac, quiaj alndom narang najiüt leaw
andiüm Teat Dios; pues ngo najaw ngün
sanarriiüd. 23 Xique ngo najaw ngün más
najneaj, Cos noic sandiüm nandeow namb
naquiiüb Teat Cristo, aag ayaj najntsop
ajneaj najaw a xique. 24 Alinoic aton leaw
netam icon xeyay, aag ayaj malüy ngo nan-
deow, nacül ningüy wüx iüt tanaámb nam-
beol icon. 25 Pares sajaw naleaing sanacül
ningüy wüx iüt alacas nüt naquiiüb icon,
para nambeol icon metangan wüx Teat

Cristo, nüüch mapac imeajtsan xeyay wüx
indüjpiün nej. 26 Sapiüng apmapac imeajt-
san xeyay wüx sanajlüy naquiiüb icon ali-
nomb. Quiaj apmerangan casa Teat Cristo,
cos lamambeol xic.
27 Nganüy aag agüy sandiüm nasaj
icon: netam meyamban nguineay alndom
mejlüyiün atnej apiüng aaga najneaj
nanderac wüx Teat Cristo. Masey sanamb
najaw icon, tengwüy ngo namb, xique
sandiüm nanguiay icona tan iriümban
mejlüyiün nóiquian wüx merangan
leaw andiüm Nangaj Espíritu; tanaámb
mendüjpiün nóiquian wüx aaga leaw
lameajndiün meyajcan tiül imeajtsan, wüx
tenguiayiün nguineay alndom meriowan
wüx isoetiün. 28 Nde mermbolan mendüy-
iün jane ajcüyiw majawüw icon, cos aaga
leaw arangüw quiaj ajüiquich apmambüw
tiül castigo alinoic nüt. Pero icona leriowan
wüx isoetiün, ngome apmeamban tiül aaga
xeyay ngo majneaj quiaj. Atquiaj apmarang
Teat Dios. 29 Naleaing icona ngome áagan
meyariün andeac Teat Cristo, at netam
memongochiün ngo majneaj wüx minüt
nej. 30 Tanaámb tenguial memongochiün
atnej tamongochiüs wüx tajlüyiüs niüng
ijlüyiün; nganüy aton temenguiayiün
nguineay teanamongoch.

2

Teat Cristo tajüic atnej ngo membeat, ndójwüx tembeat

1 Teat Cristo üüch icon mbixiüm imeajt-
san; nej ambeol icon üüch majneaj imeajt-
san cos andiüm icon; aton Nangaj Espíritu
üüch icon mejlüyiün nóiquian. Lame-
jawan nguineay mimonajneaj Teat Cristo
cos ajiür icon lasta. 2 Pares netam mea-
jchiün mapac ximeaats. Atquiaj apmajlüy
sitiül apmejlüyiün noic nej imeajtsan mer-
jiüran monajneaj nop alinop, aton mejlüy-
iün nóiquian wüx cuajantanej. 3 Wüx
irangan cuajantanej, nde merangan para
mexoman wüx alcuane, tengwüy meran-
grangayon wüx; ngwüy irangan najneaj,
nde merlomboochayon wüx. Meáwan in-
opnopon ich mayaag nej ngome alwüx
atam. 4 Nejinguind nde mayamb wűxan
nej majlüy najneaj, ngwüy ich mayamb
aton nguineay alndom meáwan majlüyiw
najneaj.
5 Netam meyajcan tiül imeajtsan at-
nej Teat Cristo aton tayaag tiül omeaats
nej. 6 Masey Dios nej, ngome tapac wüx
mapiüng nej ngondom masüüd macueat
majlüy atnej ajlüy Teat Dios. 7 Tacueat
meáwan leaw tajiür tiül cielo; tiün ma-
jlüy atnej nop nerang minajiüt nipilan wüx
tiün wijquiam wüx iüt cam marang nipilan.
8 Wüx tajlüy atnej nipilan, nej ngome telom-
bojchay; tarang najneajay atnej andiüm
Teat Dios; tiün mandeow wüx cruz, masey
xeyay monxing tamongoch. 9 Pares Teat
Dios tüüch nej majlüy más natang wüx
meáwan leaw almajlüy, meáwan montang-
tang monajiüt tanguejriw omalüw teombas
nej; at tüüch nej minüt nej najneajay tiül
meáwan minüteran leaw almajlüy. 10 Cos
wűxan apmanguiayiw minüt Teat Jesús
apmaquiejliw micosüw nejiw marangüw
casa minüt nej meáwan monlüy tiül cielo,
meáwan monlüy wüx iüt, at meáwan ajcüw
aliw tiüt landeowüw. 11 Quiaj meáwan nip-
ilan apmapiüngüw Teat Jesucristo natang
tiül meáwan almajlüy, quiaj apmarangüch
casa Teat Dios.

Minipilan Teat Cristo ajlüyiw atnej ran ningüy wüx iüt

12 Nganüy xecojow xechijquiaw, tilüy
nüt tilüy ores wüx sal ninguiaj naquiiüb
icon, terangan najneaj atnej tasajas icon.
Nganüy wüx lango najlüy cos sal miün-
quiaj, sandiüm najaw merangan alwüx
alquiriw. Netam mejawan wüx, nde tegüy
ndrom imeajtsan nguineay laáw isoetiün.
13 Cos Teat Dios ambeol icon meáwan nüt,
nej üüch mendiüman merangan najneaj
atnej andiüm nej.
14 Meáwan leaw irangan, irangan najneaj,
ngo metam majlüy wüx mondeac, teng-
wüy moncüy. 15 Quiaj nejinguind ngon-
dom mapiüng ngo merangan palan. Netam
merangan najneaj, cos icona micual icon
Teat Dios masey ijlüyiün tiül nipilan mon-
rang ngo majneaj. Quiaj alndom majüic at
icon ran para membeolan meáwan nipilan
wüx aaga iüt cam, 16 mesajan wüx meáwan
nipilan nguineay alndom mawüw wüx
asoetiw. Wüx aag ayaj apmapac ximeaats
xeyay wüx nüt aliüc Teat Cristo, cos quiaj
apmajüic ngome tembichayos miün sapac,
aton ngome tarangrangas miün najiüt tiül

icona. [17] Masey netam maw xequiej nan-
deow nambich napalüch erchechiün, mea-
jchiün Teat Dios ajcan lanambeol icon men-
guiayiün andeac nej. Wüx aag ayaj ngo
mamix ximeaats, apac ximeaats nóiquian
naquiiüb icon. [18] At aton icona ich mapac
imeajtsan nóiquian mequiüjpan xic.

Timoteo y Epafrodito

[19] Sitiül Teat Jesús mandiüm, xique ten-
guial nandiüm nüüch mamb Timoteo najen
majaw icon, para mapac ximeaats wüx ap-
mandilil masaj xic cuane terangan. [20] Cos
ngo majlüy alinop mandiüm mayac wüx
omeaats mambeol icon atnej arang teat
Timoteo. [21] Meáwan ayambüw leaw nejíwan
quiaj andiümüw marangüw, ngo mayam-
büw leaw andiüm Teat Cristo Jesús. [22] Icona
lamejawan nguineay arang Timoteo; xeyay
najneaj arang cos ambeol xic wüx mina-
jiüt Teat Dios atnej nop nacualaran ambeol
miteat nej. [23] Tenguial napiüng sanüüch
mamb majaw icon, wüx landoj najaw
nguineay sanajlüy ningüy. [24] Sajaw Teat
Jesús apmambeol xic aton namb najaw icon
najen.

[25] Tapiüngas netam nüüch mandilil
andüy niüng ijlüyiün michijquiaats
Epafrodito, aag ayaj icona teajchiün
miün mambeol xic wüx meáwan leawa
netam. Tembeolasayon xeyay atnej
arangüw tiül soldados. [26] Sajaw xeyay
andiüm mamb majaw icon, xeyay leaaw
omeaats icon. Ninguinüt tenguiayiün niün
andeow. [27] Naleaing tiün andeow, tajlüy
mandeow. Apmandeow jondot Teat Dios
ngo majüiquich mimonajneaj nej wüx
nej, at wüx xique, cos apmamix ximeaats
xeyay, ngome quiriw. [28] Wüx aag ayaj ayac
xic wüx nüüch mamb majaw icon najen,
müüch mapac imeajtsan wüx apmejawan
alinomb; ata xique lango mamix ximeaats
xeyay. [29] Nganüy ich mapac imeajtsan wüx
apmengochiün, cos arang najiüt ocueaj
Teat Dios. At ich mapac imeajtsan mejawan
meáwan monrang najneaj atnej nej arang.
[30] Cos wüx minajiüt Teat Cristo tajlüy
mandeow. Nej ngo mapiüng wüx, masey
mandeow cos nind mambeol xic, cos icona
ngondom mewiünan membeolan xic.

3

Néjan quiaj Teat Cristo alndom mawün asoetiüüts

[1] Nganüy xecojow xechijquiaw, sanasaj
icon alinomb, ich mapac imeajtsan wüx
Teat Jesús. Xique ngo paxiüm narang wüx
nawiig alinomb leaw landoj lanasaj icon,
cos sajaw aag ayaj netam menguiayiün;
quiaj ngome apmechiwean imeajtsan
wüx aaga landoj menguiayiün. [2] Netam
mepacan wüx ajcüwa nipilan leaw arangüw
ngo majneaj, at nejiw pet. Cos ngo
maquiajchiw atnej apiüng Teat Dios;
apiüngüw nejiw arangüw atnej apiüng
Teat Dios ajcan ajlüyiw circuncidado.
[3] Icootsa lajlüyiiüts tiül minipilan Teat
Dios cos ayambaats Teat Dios, ngome cos
ajlüyiiüts circuncidado. Nangaj Espíritu
ambeol icoots mandiümaats Teat Dios;
üüch mapac omeajtsaats cos ajlüyiiüts
ocueaj icoots Teat Cristo Jesús. Icootsa
ngo mayajcaats más netam cuajantanej
leaw alndom marangaats icóotsan quiaj.
[4] Sitiülme aljane alndom mapiüng nembeat
leawa tarang, ndot aag apmambaran wüx,
xique najntsopiüs tiül. [5] Cos xique tajlüyiüs
circuncidado wüx tajiüras ojpeacüw
nüt. Xique nacualaranas tiül cambaj
Israel, nawas tiül acualaats Benjamín.
Xeteatiün palűyan hebreo nejiw, at a xique.
Tajlüyiüs tiül noic ajlüy nipilan nasoiquiw
fariseos, leaw xowüy andüjpiw aaga poch
tüünd Moisés. [6] Tapacas wüx xeyay leaw
taquiaachasan, cos tayambas ombasüw
minipilan Teat Cristo. Tarangas meáwan
palan atnej apiüng tiül aaga poch tüünd
Moisés; ngo majlüy cuane alndom nasoic
wüx. [7] Pero meáwan leawa tarangas quiaj,
leawa tayajcas nembeat xeyay, nganüy
sapiüng ngo membeat nicuajind, cos
nganüy sandiüm Teat Cristo. [8] Naleaing
meáwan leaw tarangas nomb, nganüy
lango membeat nicuajind najaw. Leaw
sarang nganüy aag ayaj xeyay nembeat
cos teanandüüb Teat Cristo Jesús Xeteat
Dios. Ajcan sandüüb Teat Cristo lanacueat
meáwan leawa tajiüras nomb, at leawa
tarangas. Lanawiich ninguiün aag ayaj
atnej nendeajndeaj. Nganüy leaw xeyay
sandiüm, aag ayaj naxom monajneaj
wüx ombas Teat Cristo, [9] najlüy nóiquian
naquiiüb. Nganüy Teat Dios lamawün
sasoet wüx tarangas apiüng Teat Cristo,
ngome wüx sarang apiüng tiül aaga poch
tüünd Moisés. Cos aaga awaran wüx quiaj,
Teat Dios tarang wüx tujchiüs ximeaats

Teat Cristo. [10] Nganüy leaw sandiüm,
najaw xeyay wüx Teat Cristo, y nayaag tiül
ximeaats nguineay Teat Dios tapacüüch
nej tiül mondeow. Sandiüm naquiiüb wüx
namongoch atnej nej tamongoch, masey
nandeow atnej tandeow. [11] Nganüy leawa
teanacül, matüch a nüt mapacaran tiül
mondeow.

Netam marangaats leaw niüng alndom

[12] Xique ngo napiüng lanatüch meáwan
aag ayaj, at ngo napiüng lanarang palan;
ngwüy xique sandiüm sitiül alndom natüch
narang leaw apaj xic wüx Teat Cristo. Cos
tawün xic wüx para najlüy micual nej.
[13] Xecojow xechijquiaw, xique ngondom
napiüng lanapalüch leaw niüng netam
natüch. Ngwüy, leawa xique sarang,
aag ayaj ndrom ximeaats leawa lamong;
sayac ximeaats wüx leaw aliüc miün,
[14] para alndom natüch niüng netam natüch.
Cos quiaj sanüünd aaga najneajay leaw
apmüüch icoots Teat Dios tiül cielo wüx
ajlüyiiüts nóiquian maquiüjpaats Teat
Cristo.

[15] Meáwan icootsa leawa latangaats wüx
aaga leawa Teat Dios lamüüch icoots ma-
jawaats, netam mayajcaats atquiaj aton.
Nganüy sitiül aljane ayaag alinoic tiül aaga
les ndot napiüng quiaj, Teat Dios apmüüch
maxom omeaats wüx aag ayaj. [16] Pares
netam mandüjpiiüts leawa niüng laman-
guiayiiüts wüx Teat Cristo.

[17] Xecojow xechijquiaw, indüjpiün wüx
leawa sarang. At leaw ijawan arangüw
atnej sarangan, indüjpiün wüx aton. [18] Cos
almajlüy xeyay leaw apiüngüw arangüw
leaw andiüm Teat Cristo, pero naleaing
ajcüyiw majawüw Teat Cristo, aag tandeow
wüx cruz mawün asoetiiüts. Lanasaj icon
xeyay wüx ajcüw ayaj, y nganüy sajiünts
wüx nasaj icon alinomb. [19] Alinoic nüt
ajcüw ayaj apmambüw tiül castigo cos
pálwüx arangüw, áagan leaw andiümüw
marangüw; ayacüw aag ayaj atnej mid-
iosüw nejiw. At leawa netam maxinguiaw
wüx, aag ayaj arangrangayej wüx. Nejiw
a nipilan quiaj palüy miün ayacüw omea-
jtsüw wüx leawa najlüy ningüy wüx iüt
cam. [20] Pero icootsa, micambajaats ajlüy tiül
cielo. Imiün quiaj teamacüliiüts mapeay
Miteatiiüts Jesucristo, aaga newün icoots
wüx asoetiiüts. [21] Wüx nej aliüc, quiaj
apmangowüüch micuerpojaats cam leaw
ngo membeat; apmajiüraats alinoic najnea-
jay atnej micuerpo nej. Cos nej alndom
marang ayaj, atnej arang wüx cuajantanej
leaw almajlüy.

4

Meáwan nüt ich mapac imeajtsan wüx Teat Cristo

[1] Xecojow xechijquiaw, xowüy apac
ximeaats wüx icona, xeyay sandiüm
najaw icon. Meáwan nüt apac ximeaats
wüx icona, cos wüx icona saxom sarang
xenajiüt. Nganüy sandiüm tanaámb mapac
imeajtsan wüx Teat Jesús, nde mecueatiün.

[2] Sandiüm nasajüw müm Evodia at müm
Síntique majlüyiw nóiquian wüx Teat
Cristo, macueatiw ajcüycüyiw. [3] Átan
sandiüm nasaj ic xechiig, imbeolüw
ajcüwa montaj quiaj, cos nejiw naleaing
tambeolüw xic xeyay wüx tarangas
minajiüt Teat Dios maquiüjpüw xechiig
Clemente, y alacas leawa tambeolüw xic.
Minütiw nejiw altiül aaga nawiig niüng
ajmel minüt leaw apmapacüw meáwan nüt
tiül cielo.

[4] Ich mapac imeajtsan meáwan nüt wüx
Teat Cristo. Sasaj icon alinomb ich ma-
pac imeajtsan. [5] At nde mejcüyiün najen,
ijüiquichan ijiüran lasta; atquiaj alndom
majaw meáwan nipilan nguineay irangan
najneaj. Teat Jesús laliüc mandilil.

[6] Nde meyacan wüx imeajtsan al-
cuane naél leaw ijlüyiün tiül; aleáingan
itüniün ocueaj Teat Dios leawa indiüman
metüniün; y wüx itüniün isajan Teat
Dios apac imeajtsan wüx leaw ixoman.
[7] Quiaj Teat Dios apmüüch majneaj
imeajtsan leawa nejinguind wüx cambajiüt
ngondom maxom omeaats wüx. Aaga
monajneaj quiaj apmambeol icon wüx
leawa iyajcan tiül imeajtsan, at apmüüch
mexoman imeajtsan cos ijlüyiün nóiquian
mequiüjpan Teat Cristo Jesús.

Iyacan imeajtsan wüx leawa najneaj

[8] Xecojow xechijquiaw, sandondoch leaw
sandiüm nasaj icon. Iyacan imeajtsan wüx
meáwan leawa naleaing, leawa najneaj ma-
jaraw, leawa najneaj marangüch atnej ne-
tam, leawa palúyan najneaj, leawa najnea-
jay nandiüram, leawa najneaj anderac wüx.

Meáwan cuajantanej leawa najneaj, leaw alndom marangüch casa, wüx aag ayaj iyacan imeajtsan.

9 Leawa taquiajchiüs icon at leaw teyariün, leaw tenguiayiün, aton leaw tejawan nguineay sarang, atquiaj irangan. Quiaj Teat Dios, aaga neech monajneaj apmajlüy maquiiüb icon.

Hermanos monaw tiül cambaj Filipos ambeolüw a Pablo

10 Nganüy xeyay apac ximeaats sarang casa Teat Dios, cos sajaw icona laleaaw imeajtsan wüx xique alinomb. Ngome teanapiüng nómban ndrot imeajtsan xic, cos tajawas ngondom membeolan xic masey tendiüman. 11 Xique ngo nasaj icon aag ayaj ajcan ngo najiür; ngwüy, cos lasap ximbas wüx leaw alnajiür. 12 Lanajaw nguineay alndom namongoch, masey ngo najiür nicuajind, tengwüy masey sajiür xeyay. Cuajantanej majngot, xique lanajaw nguineay sanarang, masey netiüs paxiün, tengwüy ngo naxom nicuajind; masey sajiür xeyay, tengwüy masey ngo najiür nicuajind. 13 Cuajantanej alndom namongoch, cos Teat Cristo ambeol xic, üüch xic sapac. 14 Masey atquiaj ajlüy, icon najneaj terangan cos tembeolan xic wüx samong tiül naél.

15 Icona monaw Filipos, icoyónan quiaj lamejawan nguineay tembeolan xic wüx tawas ninguiaj tiül Macedonia; tamelichas nasaj wüx nipilan nguineay tandeow Teat Cristo mawün asoeteran. Icónan quiaj tiül Filipos teajchiün xic tomiün membeolan xic wüx aaga najiüt sarang. 16 At wüx tajlüyiüs tiül cambaj Tesalónica, teajchiün mamb tomiün nomb iwic, meajchiün xic leawa netam. 17 Xique ngo namb wüx sitiül alndom meajchiün xic alcuane; ngwüy, cos xique sandiüm najaw mexoman wüx xeyay leaw irangan quiaj ninguiün tiül cielo. 18 Meáwan leaw teajchiün miün lapeay tiül xiwix, tüüch xic teat Epafrodito. Nganüy lamong wüx alnajiür. Leaw teajchiün xic, aag ayaj atnej najmboc angan pom, atnej noic najneaj nichech leawa Teat Dios najneajay majaw. 19 Midiosaats apmüüch icon meáwan leaw ngo mejiüran, cos Teat Cristo ajiür xeyay cuajantanej tiül cielo. 20 Miteatiiüts Dios netam marangüch casa meáwan nüt ngo majiür ümb.

Ndójwüx atepeay

21 Itepeayiün quiaj meáwan minipilan Teat Cristo Jesús. Atepeayiw icon meáwan minipilan Teat Cristo leawa aliw ningüy naquiüjpüw. 22 Ningüy meáwan monyar andeac Teat Cristo atepeayiw icon, aton andiümüw matepeayiw icon xeyay ajcüwa monlüy aniüng a César, natang nenajiüt ningüy tiül Roma.

23 Tanaámb mambeol icon Miteatiiüts Jesucristo, müüch icon mimonajneaj nej. Amén.

Noic nanderac tarang San Pablo müüch minipilan Teat Cristo moncül tiül cambaj Colosas COLOSENSES

Pablo atepeay minipilan Teat Cristo moncül tiül Colosas

1 Xique Pablo miapóstol Teat Jesucristo,
ayac xic Teat Dios. Alnaquiiüb michi-
jquiaats Timoteo. 2 Xique sarang aaga
acas poch wüx nawiig cam nüüch meáwan
micual Teat Dios monyar andeac nej
moncül tiül cambaj Colosas, cos tanaámb
andüjpiw Teat Cristo. Ich mambeol icon
Miteatiiüts Dios y Miteatiiüts Jesucristo,
müüch icon mejiüran monajneaj.

Pablo atün ocueaj Teat Dios mambeol moncül Colosas

3 Xicona meáwan nüt wüx satüniün
ocueaj Teat Dios mambeol icona, süjchiün
gracias Teat Dios, miteat Miteatiiüts
Jesucristo. 4 Cos xicona lananguiayiün
ngo mechiwean imeajtsan wüx Teat Cristo
Jesús, y sanguiayiün nguineay indiüman
meáwan monyar andeac nej. 5 Aag ayaj
teamerangan cos aton icüliün aaga leawa
lamejawan apmeajndiün tiül cielo. Aag ayaj
landoj lameneayiün nde wüx tenguiayiün
aaga najneajay poch, aaga naleaing
wüx Teat Cristo. 6 Aaga nanderac wüx
Teat Cristo leawa tenguiayiün, tenguial
ajüy meáwan wüx iüt. Atquiaj teajlüy
xeyay mondüüb Teat Cristo. At icona
aton teyariün andeac nej, cos wüx nüt
tenguiayiün tejawan naleaing Teat Dios
lamawün icon wüx. 7 Aag ayaj tenguiayiün
wüx taquiaach icon teat Epafras, aaga
nerang najiüt nóiquian naquiüjpan. Nej
nop najneaj nerang minajiüt Teat Cristo,
teamambeol icon. 8 Nej nesaj xicon
nguineay erjiürayon lasta, cos ambeol icon
Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios.

9 Xicona aton wüx nüt tanguiayasan aag
ayaj, ngo nacueatiün natüniün ocueaj Teat
Dios mambeol icon. Satüniün müüch
icon mejawan nguineay andiüm Teat Dios
merangan; y müüch icon mexoman imea-
jtsan leaw andiüm Nangaj Espíritu ocueaj
Teat Dios. 10 Satüniün merangan atnej ne-
tam marangüw monyar andeac Teat Dios,
merangan leawa najneaj majaw Teat Dios.
Meáwan leaw irangan netam merangan at-
nej Teat Dios andiüm, y metangan wüx
Mipoch nej. 11 Satüniün ocueaj Teat Dios
müüch icon mejiüran xeyay ipacan wüx
nej, müüch icon ndoj imbasan merangan
leawa nej andiüm, y meiücan wüx meáwan
leaw aliüc miün apmajlüy, mapac imeajt-
san wüx. 12 Isajan Teat Dios najneajay lama-
rang cos lamambeol icoots mayariiüts aaga
apmüjndiiüts, leaw Teat Dios apmüüch
meáwan micual nej. 13 Teat Dios lamawün
icoots tiül pojniün niüng nimeech arang
natang; lamayac icoots tiül niüng Micual
nej arang natang, áag xowüy lamajiür lasta.
14 Cos aaga Micual nej quiaj, lamangüy naag
miquiej nej leaw ngo majneaj tarangaats,
lamawün wüx omeaats meáwan asoetiiüts.

Teat Dios tajneaj majaw icoots wüx tandeow Teat Cristo

15 Teat Cristo ajlüy atnej mejaw Teat Dios,
cos Teat Dios ngo maxoram majaraw. Nej
a Teat Cristo mbas majlüy, teoj majlüy
meáwan leaw almajlüy. 16 Meáwan leaw
almajlüy, Teat Cristo tarang atnej tapiüng
Teat Dios, meáwan leaw almajlüy tiül cielo,
leaw almajlüy wüx iüt, leaw alndom max-
oram majaraw, aton leawa ngondom max-
oram majaraw; masey montangtang mon-
ajiüt, masey ángeles, masey jangantanej
monajiüt. Meáwan leaw almajlüy, Teat
Cristo tarang ocueaj nej. 17 Teat Cristo lajlüy
wüx nganaw majlüy meáwan leaw almajlüy
nganüy. Nej ajaw nguineay netam majlüy,
nguiane netam majlüy. 18 At aton nej ajlüy
atnej omal, nganüy monyar andeac nej
ajlüyiw atnej micuerpo nej. Nej newitich
majlüy meáwan cuajantanej. Nej ombas
mapac tiül mondeow, atquiaj ajüic naleaing
nej ombas nej wüx meáwan cuajantanej.
19 Miteatiiüts Dios tapac omeaats cos Teat
Cristo meáwan nüt ajlüy atnej nej ajlüy.
20 Teat Dios najneaj majaw meáwan leaw
almajlüy, masey leawa almajlüy wüx iüt,
masey leawa almajlüy tiül cielo. Meáwan
tajlüyiw najneájan maquiüjpüw Teat Dios
nde wüx tandeow Teat Cristo wüx cruz,
tajünch tiüt miquiej nej. 21 Icona aton
nomb ngo mejlüyiün nóiquian mequiüjpan
Teat Dios. Tejcüyiün mejawan nej cos
ngo majneaj terangan; pero nganüy ijlüy-
iün najneaj mequiüjpan Teat Dios, 22 cos

Teat Cristo tandeow wüx cruz para maquiiüb icon niüng ajlüy Teat Dios mejlüyiün
ocueaj nej, ngo mejiüran nicuajind nisoet.
23 Nganüy tanaámb netam meyacan imea-
jtsan wüx indüjpiün Mipoch Teat Dios.
Nde mbiüjlameron wüx alcuane, cos aag
ayaj alndom mawün wüx imeajtsan leawa
lamenguiayiün wüx tenguiayiün aaga na-
jneaj nanderac wüx Teat Cristo. Aag ayaj
teanderac tiül meáwan cambaj ningüy wüx
iüt. Xique Pablo tüjndiüs nambeol y nan-
deac wüx aag ayaj aton.

Teat Pablo tüünd mambeol monyar andeac Teat Cristo

24 Xique nganüy apac ximeaats wüx
meáwan necoy leaw samongoch wüx
icona, cos nganüy tenguial nambich
namongoch atnej Teat Cristo tamongoch
para mawün wüx asoetiw minipilan nej,
ajcüwa monyar andeac nej. 25 Teat Dios
tayac xic narang najiüt tiül minipilan
nej, nambeol icon namb nasaj nipilan
manguiayiw meáwan leawa tapiüng. 26 At
netam nüüch icon mejawan aaga leaw
nejinguind ngo majaw nde wüx tajlüy
aaga iüt cam. Pero nganüy Teat Dios
lamajüiquich manguiayiw monyar andeac
nej. 27 Teat Dios tandiüm müüch majawüw
ajcüwa nipilan leaw ngome israel nguineay
xeyay ajneaj ajlüy áag leawa nomb ngo
manguiayaran. Pero nipilan leaw ngome
israel alndom majawüw aton. Aaga ngo
manguiayaran quiaj, apiüng wüx Teat
Cristo ajlüy tiül imeajtsan, wüx nej nganüy
temecüliün mejlüyiün xeyay najneajay
alinoic nüt tiül cielo.
28 Xicona sandeacan wüx Teat Cristo,
sapajan ocueajiw meáwan nipilan, saquia-
jchiün wüx atnej Teat Dios üüch xicon
najawan, para alndom marangüw palan
meáwan leaw andiüm Teat Cristo. 29 Wüx
aag ayaj xique sarang xeyay najiüt, sam-
bichay sapac wüx narang leaw lamüüch xic
Teat Cristo narang, cos nej teamambeol xic.

2

1 Xique sandiüm menguiayiün nguineay
sapac wüx nambeol icon, y meáwan
monlüy tiül cambaj Laodicea, at meáwan
leaw nganaw nejawayon naquiüjpüw.
2 Sapac wüx para mapac omeajtsüw,
mejiürayej lasta nóiquian, matüchiw
majawüw meáwan leaw andiüm Teat
Cristo marangüch. At para majawüw
wüx aaga leaw nomb Teat Dios taxot ngo
majaraw; aag ayaj wüx Teat Cristo. 3 Cos
wüx Teat Cristo almajlüy meáwan fis,
meáwan leaw ngomeaag maxom omeaats
wüx nipilan, nej ajaw meáwan. 4 Aag ayaj
sasaj icon ngana mawaiich icon aljane
masey ajüic xowüy lajneaj andeac. 5 Cos
masey ngo najlüy niüng ijlüyiün mejawan
xic, naleaing xique sayaag atnej sal niüng
ijlüyiün, apac ximeaats, cos sajaw nguineay
irangan najneaj, tanaámb ngo mecueatiün
indüjpiün Teat Cristo.
6 Nganüy cos lameyariün andeac Miteati-
iüts Jesucristo, netam merangan atnej
apiüng nej. 7 Nde mechiwean imeajtsan
wüx Teat Cristo y mecueatiün. Irangan
atnej noic owil xiül nemiücüch tiüt mioxi-
ich, aplombom nandand. Atquiaj netam
meyacan imeajtsan wüx Teat Dios, atnej
lerquiaacharanan wüx. Ich majüic apac
imeajtsan wüx ijchan gracias Teat Dios.

Nganüy alinoic arangaats cos andüjpiüts Teat Cristo

8 Ijawan wüx, nde mawaijchaw icon
ajcüwa leaw monquiaach pálwüx poch
masey ajüic atnej naleaing. Nejiw ngo
maquiajchiw leaw apiüng Teat Cristo;
aquiajchiw atnej ajlüyayej wüx marangüw,
leawa axomüw omeajtsüw.
9 Pues Teat Cristo masey nipilan nej,
tanaámb Dios nej aton. 10 Ngo metam
icon alcuane, cos wüx Teat Cristo ijiüran
meáwan. Nej ajlüy wüx meáwan mon-
tangtang monajiüt wüx iüt, átan tiül cielo.
11 Wüx teyariün andeac Teat Cristo, quiaj
atnej tejlüyiün circuncidado; pero naleaing
aag ayaj ngo matnej leaw arangüw wüx
ombas nipilan. Aag ayaj apiüng wüx
icona lamewüniün ninguiün ngo majneaj,
lango mendiüman merangan leaw teran-
gan nomb. 12 At wüx teyariün yow, aag
ayaj atnej temiürajtan nóiquian mequiüj-
pan Teat Cristo. Aton tepacan mequiüjpan
nóiquian, cos lamepiüngan naleaing Teat
Dios alndom mapacüüch mondeow atnej
tapacüüch Teat Jesús. 13 Icona wüx nganaw
meyariün andeac Teat Cristo, tejlüyiün at-
nej lerndeowan cos irangan ngo majneaj;
nganaw maw wüx imeajtsan meáwan ngo
majneaj leaw tendiüman merangan. Pero
Teat Dios lamawün wüx omeaats isoetiün,

atnej lerpacan alinomb nóiquian mequiüj-
pan Teat Cristo. 14 Teat Dios tandarriich
meáwan asoetiiüts tajlüy wüx nawiig, cos
aag andeac wüx ngo marangaats palan leaw
apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. Pero
Teat Cristo tangüy aaga nisoet quiaj wüx
tandeow wüx cruz. 15 Teat Cristo talox tiüt
meáwan nimeech leaw arangüw natang,
langondom marangüw leaw andiümüw.
Teat Cristo tüüch majaw nipilan nguineay
tajntsop wüx nejiw wüx tandeow wüx cruz.

Iyamban ocueaj Teat Dios

16 Nganüy nejinguind ngondom mayac
isoetiün wüx leaw itean, leaw inganeowan;
at wüx nangos nüt, wüx aliw caaw, teng-
wüy wüx nüt axoodaran, sitiül irangan
tengwüy ngo merangan. 17 Cos meáwan
aag ayaj atnej minden leawa lapiürang al-
iüc apmajlüy. Aaga lapiürang aliüc quiaj
nganüy lapeay; aag ayaj Teat Cristo. 18 Nde
meajchiün nejinguind mawün icueajiün
leaw apmeajndiün tiül cielo, cos altiül
apiüngüw netam majtan ocueajiw ángeles
matüniw ocueaj Teat Dios mambeol icoots.
Nejiw apiüngüw ajawüw alcuane atnej
aümiw, arangrangayej wüx leaw axomüw
omeajtsüw wüx nejíwan quiaj. 19 Nejiw
ngo majlüyiw nóiquian maquiüjpüw Teat
Cristo, aaga minatangaats. Cos Teat
Cristo asaj icoots cuane netam marangaats,
üüch icoots matangaats wüx Mipoch Teat
Dios, ambeol icoots majlüyiiüts nóiquian,
matangaats atnej Teat Dios andiüm.

20 Sitiül naleaing atnej lerndeowan
nóiquian mequiüjpan Teat Cristo, icona
lamecueatiün meáwan ngo majneaj leaw
arangüw nipilan. Jow nganüy ¿neol
tendüyiün wüx alinomb merangan atnej
nipilan ajlüyayej wüx marangüwa? 21 Cos
apiüngüw: “Nde merreeg ayaj, nde meat
aíün, nde mexaing mendeaand ayaj”.
22 Meáwan aaga ajlüyay arangüch quiaj,
apndrom wüx landoj atam, cos meáwan
aag ayaj nipilan monyac, maquiajchiw wüx.
23 Aaga ajlüyay narangüch quiaj naleaing
ajüic atnej najneaj. Nejiw arangüw ayaj
majüic naleaing ayambüw Teat Dios, atnej
ngo merangrangayej, ngo majiürüw lasta
micuerpojüw nejiw. Pero meáwan aag
ayaj ngo membeat, cos ngondom mambeol
nejiw macueatiw aaga ngo majneaj leaw
andiümüw marangüw.

3

1 Atquiaj sitiül icona naleaing lerpacan
alinomb mequiüjpan Teat Cristo, iyam-
ban leaw najlüy cawüx tiül cielo niüng
alchetem Teat Cristo amb wüx miác Teat
Dios. 2 Iyacan imeajtsan wüx leaw al-
tiül cielo, ngome leaw alningüy wüx iüt.
3 Cos icona atnej tendeowan mequiüjpan
Teat Cristo wüx nej tandeow; nganüy
almepacan almequiüjpan niüng ajlüy Teat
Dios. 4 Wüx aliüc Teat Cristo alinomb, aaga
neech icoots mapacaats, quiaj icona aton
apmequiüjpan, apmejlüyiün najneajay at-
nej ajlüy nej.

Alinoic arangaats nganüy ngo matnej nomb

5 Iwüniün wüx imeajtsan meáwan ngo
majneaj leaw almajlüy ningüy wüx iüt
cam. Aag ayaj apiüng wüx: nde merangan
nisoet mejiüran minajtajan, nde mejiüran
minaxeyiün; nde mendiüman leaw ngo
majneaj; nde mendiümdiüman merangan
leaw ijawan; at nde mendiümdiüman cua-
jantanej leaw almajlüy ningüy wüx iüt cam,
meyacan atnej midiosan. 6 Cos ajcüwa nip-
ilan ngo mayamb Teat Dios, ajcüw mon-
rang aaga ngo majneaj quiaj, Teat Dios
apmüüch nejiw mamongochiw xeyay ngo
majneaj tiül Castigo. 7 Icona wüx nganaw
meyamban Teat Cristo terangan meáwan
aag ayaj aton. 8 Nganüy netam mecueatiün
meáwan aaga teanasaj icon cam: aag ayaj
moncüy, monteots ngo majneaj wüx ombas
alinop, mondeac ngo majneaj wüx Teat
Dios; aton meáwan ngo majneaj poch leaw
alndom maw teombeayaran. 9 At nde mer-
waiichayon, cos lamecueatiün merangan
leaw terangan nomb. 10 Nganüy lame ali-
noic ijlüyiün. Meáwan nüt Teat Dios ten-
guial mawün wüx imeajtsan ngo majneaj,
para mejlüyiün najneajay atnej ajlüy nej.
11 Quiaj nganüy ngo metam sitiül nipilan
griego icon, tengwüy nipilan judío icon;
sitiül ijlüyiün circuncidado, tengwüy ngo
mejlüyiün; sitiül icona nipilan icon naw
alinoic iüt, tengwüy sitiül icona neriowan
tiül noic cambaj ocueajiw nemeechmeech
nipilan; tengwüy sitiül icona nipilan na-
jon marang minajiüt alinop, tengwüy sitiül
icona nipilan leaw ngo metam merangan
minajiüt alinop. Aag ayaj lango metam, cos

nganüy nóiquian ajlüyiiüts wüx Teat Cristo;
néjan quiaj más nembeat nguiajantanej.
12 Cos Teat Dios lamajiür icon lasta, nej
lamarriiüd icon mejlüyiün minipilan nej.
Pares netam merjiürayon lasta, mermbe-
olayon. Lango merlomboochayon; netam
majneaj imeajtsan, y netam meiücan wüx
cuajantanej. 13 Netam meiücan wüx leaw
arang nop alinop; sitiül aljane tarangüch
alcuane wüx ombas alinop, ich mawün
wüx omeaats. Atnej Teat Cristo tawün
wüx omeaats leaw ngo majneaj terangan,
atquiaj icona aton netam merangan. 14 Pero
leaw más xeyay netam, aag ayaj mer-
jiürayon lasta, cos atquiaj alndom mejlüy-
iün nóiquian najneajay. 15 Aaga monajneaj
ocueaj Teat Cristo majlüy tiül imeajtsan
müüch icon meyajcan cuane netam meran-
gan, cos áag tarriiüd icon Teat Dios para
mejlüyiün nóiquian atnej majlüy nop nipi-
lan. Netam meajchiün gracias Teat Dios cos
najneajay arang.
16 Meáwan leaw apiüng Teat Cristo, ich
macül wüx imeajtsan meáwan nüt. At
iquiajchiün, ipajan ocueaj nop alinop at-
nej netam. Ijchan imeajtsan Teat Dios,
ijüiquichan apac imeajtsan wüx itajcan
cantar salmos, himnos, y leaw üüch icon
Nangaj Miespíritu nej metajcan cantar.
17 Meáwan leaw irangan, masey wüx in-
deacan, tengwüy wüx cuajantanej irangan,
netam merangan meáwan wüx minüt Teat
Cristo. Ijchan gracias Teat Dios wüx minüt
Teat Cristo.

Nguineay netam marang nop minipilan Teat Cristo

18 Nganüy sanasaj icon montaj, irangan
leaw apiüng minojon. Aag ayaj netam
merangan cos iyariün andeac Teat Cristo.
19 At icona nanojaran, netam mejiüran lasta
mintajan, nde mejcüyiün mejawan. 20 At
icona monguich, iyariün andeac miteatiün
wüx meáwan leaw netam merangan, cos
Teat Dios aag ayaj najneaj majaw. 21 Aton
icona nateateran, nde meajchiün majcüy
micualan ngana paxiüm ocueajiw. 22 At
icona najonüw monrang najiüt, irangan
leaw asaj icon neneay najiüt. Nde meran-
gan áagan wüx tenguial ijarawan, majüic
najneaj irangan. Irangan meáwan con
imeajtsan, majüic naleaing iyariün andeac
Teat Dios. 23 Meáwan leaw irangan, irangan
con imeajtsan atnej merangan ocueaj Teat
Dios, ngome ocueaj nipilan. 24 Cos lame-
jawan Teat Dios apmüüch icon alinoic nüt
noic najneajay, cos temerangan minajiüt
Teat Cristo. 25 Pero leawa nerang ngo ma-
jneaj apmüünd mamongoch ngo majneaj
atnej tarang, cos Teat Dios ngo marriiüd
jane nembeat, jane ngo membeat.

4

1 At icona moneay najiüt, irangan najneaj
wüx ijchan najiüt monrang minajiütan, cos
lamejawan icona aton almejiüran tiül cielo
nop minatangan.
2 Pero tanaámb itajcan orar nde
mecueatiün. Wüx itajcan orar ijchan
gracias Teat Dios cos najneajay lamarang.
3 At isajan Teat Dios mambeol xicon
nüjchiün manguiayiw nipilan wüx aaga
poch ngomeaag anguiayaran tanomb,
nguineay Teat Cristo apmawün nipilan
wüx asoetiw. Nganüy sal tiül manchiüc
cos ajcan sandeac wüx nej. 4 Itüniün ocueaj
Teat Dios para alndom nandeac ranüy leaw
netam nandeac.
5 Irangan najneaj wüx ajcüwa nipilan
ngo mayambüw Teat Dios, cos atquiaj ap-
majawüw icon naleaing irangan najneaj.
Iyamban nguineay alndom mesajan wüx
Teat Cristo. 6 Wüx indeacan mequiüjpanüw,
indeacan najneaj; atquiaj jangantanej ap-
mandiüm manguiay leaw ipiüngan. At ne-
tam mejawan wüx leaw indeacan, nguineay
apmesajan anopnop nipilan wüx cuajan-
tanej apmatüniw manguiayiw icon.

Ndójwüx atepeay

7 Teat Tíquico apmasaj icon meáwan
cuane teanarang, nguineay teanamongoch.
Nej nop najneaj nerang minajiüt Teat Dios,
sarang najiüt naquiiüb. 8 Xique süüch
nej mamb majaw icon masaj icon cuane
sarangan, nguineay samongochiün, para
majneaj imeajtsan. 9 At apmaquiiüb mamb
teat Onésimo; nej aton nop nej najneaj
nerang minajiüt Teat Dios. Aag ayaj micual
micambajan. Nejiw apmasajüw icon cuane
teajlüy ningüy.
10 At teat Aristarco, áag salnaquiiüb
ningüy tiül manchiüc atepeay icon. At
atepeay icon teat Marcos micual michiig
teat Bernabé. Xique lanasaj icon wüx teat
Marcos cuane apmarang. Sitiül apmamb
majaw icon, ingochiün najneaj. 11 At
a Jesús, áag nenüt Justo aton, atepeay

icon. Cos nejíwan quiaj nipilan judío
mondüüb Teat Cristo leawa tambeolüw
xic wüx minajiüt Teat Dios; nejiw nejchiw
majneaj ximeaats. 12 At atepeay icon teat
Epafras. Nej aton micual micambajan,
arang minajiüt Teat Cristo. Nej ngo
macueat mataag orar matün ocueaj Teat
Dios mambeol icon mendüjpiün Teat Cristo
tanaámb, y merangan palan meáwan atnej
andiüm Teat Dios. 13 Xique sajaw nguineay
nej naleaing arang xeyay najiüt mambeol
icona, at mondüüb Teat Cristo monlüy tiül
cambaj Laodicea, y monlüy tiül Hierápolis.
14 At atepeay icon teat Lucas, aaga nejaw
moniün andeow, nej xeyay andiümaats. At
teat Demas aton atepeay icon.
15 Itepeayiün meáwan minipilan Teat
Cristo moncül tiül Laodicea. Itepeayiün
teat Ninfas aton, y meáwan minipilan Teat
Cristo leawa canchiüjow aniüng nej. 16 Wüx
landoj meteowan aaga nawiig cam, ijoy-
iün ijchan mateowüw minipilan Teat Cristo
monlüy Laodicea aton. At a nawiig süüch
mamb andüy tiül Laodicea, at icona ite-
owan aton. 17 Isajan teat Arquipo mayac
omeaats wüx aaga najiüt tüüch nej Teat
Dios marang.
18 Xique Pablo sarang naag xiwix aaga
acas poch ndójwüx satepeay icon cam. Ich
leaam imeajtsan wüx xique cos sal tiül
manchiüc. Teat Dios tanaámb mambeol
icon, müüch icon mimonajneaj nej. Amén.

Anoic nanderac arang wüx nawiig San Pablo müüch minipilan Teat Cristo moncül tiül Tesalónica
1ª TESALONICENSES

Atepeay

1 Xique Pablo saquiüjpüw Silvano y Timoteo, sarang aaga acas poch cam natepeayiün icon meáwan moncül tiül cambaj Tesalónica, monlüy nóiquian mequiüjpan Teat Dios at Miteatiiüts Jesucristo. Sandiüman Teat Dios müüch icon mimonajneaj nej, at mejlüyiün najneájan.

Monaw Tesalónica ajüiquichaw nguineay ayacüw omeajtsüw wüx Teat Jesucristo

2 Meáwan nüt süjchiün gracias Teat Dios, y leaam ximeaats icon meawaron wüx satajcan orar. 3 At meáwan nüt leaaw ximeajtsan nasajan Miteatiiüts Dios wüx aaga najiüt teamerangan, cos aag ayaj ijüiquichan lameyariün Mipoch Teat Dios, at ijiürayon lasta. Masey imongochiün xeyay ngo majneaj, tenguial meiücan wüx meáwan aag ayaj cos teamecüliün mandilil Teat Jesucristo. 4 Xecojow xechijquiaw, sajawan Teat Dios xeyay andiüm icon, y lamarriiüd icon. 5 Wüx tasajasan icon wüx aaga najneaj nanderac wüx Teat Jesucristo, aag ayaj ngo nandéacan, naleaing tayaagasan Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios xeyay tambeol xicon, cos tajawasan meáwan aag ayaj naleaing. Lamejawan nguineay tarangasan wüx ajlüyiiüts nóiquian naquiüjpan icon, cos sandiüman nambeolan icon.

6 Icona tendüjpiün wüx leaw sarangan, at tendüjpiün wüx leaw arang Teat Jesucristo. Teyariün aaga najneaj nanderac wüx Teat Cristo, masey xeyay tajcüyiw majawüw icon nipilan, cos naleaing aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios tüüch icon mapac imeajtsan xeyay. 7 Por aag ayaj tejüiquichan irangan najneaj; tajawüw icon meáwan monyar andeac Teat Jesús monlüy tiül iüt Macedonia at moncül tiül Acaya. 8 Atquiaj tajüiquichay aaga nanderac wüx Teat Jesús manguiayaran ngome áagan tiül Macedonia y tiül Acaya, pero at aton tiül meáwan cambaj teajaraw nguineay indüjpiün Teat Dios. Pares ngo metam nandeacan wüx nguineay indüjpiün Teat Dios. 9 Cos nipilan teamandeacüw wüx nguineay tapac imeajtsan mengochiün xicon wüx tasajasan icon wüx Teat Jesús; nguineay tecueatiün ajcüwa narangüch dios, mendüjpiün aaga naleaing Teat Dios almapac. 10 Aton apiüngüw icona teamecüliün Micual Teat Dios, aaga Teat Jesús aliüc imiün tiül cielo, aaga leaw Teat Dios tapacüüch tiül mondeow. Nej apmawün icoots wüx aaga ngo majneaj leaw aliüc miün apmajlüy wüx Teat Dios apmajaw wüx asoeteran.

2

Leaw tarang teat Pablo tiül Tesalónica

1 Xecojow xechijquiaw, icona lamejawan wüx tambasan quiaj niüng ijlüyiün ngome sambánan. 2 Lamejawan nguineay tamongochasan xeyay ngo majneaj, nguineay tandeacüw ngo majneaj wüx ximbasan nipilan monaw tiül cambaj Filipos. Aag ayaj tajlüy wüx nganaw namban najawan icon. Masey teajlüy nadam moncüy tiül micambajan aton, pero Teat Dios tambeol xicon nasajan icon aaga najneaj nanderac, nguineay alndom mawaats wüx asoetiiüts. 3 Cos leawa taquiaachasan icon, aag ayaj palanüy naleaing; ngo narangan nicuajind ngo majneaj, ngo nawaijchan icon. 4 Teat Dios tajaw sanarangan meáwan leaw apiüng, quiaj tüüch xicon namban naquiajchiün aaga najneaj nanderac wüx Teat Jesús. Aag sandeacan, ngome leaw nipilan andiüm manguiay, sandeacan áagan leaw andiüm Teat Dios, cos nej lamajaw nguineay ximeajtsan. 5 Icona lamejawan xicona ngo nawüywüyiün aljane; at Teat Dios ajaw xicona ngo newüyayon wüx saquiajchiün para naxoman wüx alcuane. 6 At ngo nayamban malomb xicon aljane, ngome icona tengwüy pálwüx nipilan. Masey xicona alndom narangan, cos miapóstoles Teat Cristo xicon. 7 Tarangasan najneaj wüx imbasan, atnej nop namümaran ajiür lasta micual nej. 8 Atquiaj xicona aton xeyay leaaw ximeajtsan icon. Ngome áagan tandiümasan nasajan icon wüx aaga najneaj nanderac leawa tüüch Teat Dios; at tajlüyasan nandeowan ingow indeowan sitiül netam, cos xeyay sandiüman icon. 9 Xecojow xechijquiaw, sajawan nganaw

ndrom imeajtsan nguineay tümb sapacan
wüx tarangasan xeyay najiüt tiül icona.
Nüt ongwiiüts sarangan najiüt cos ngo
nandiüman natüniün icueajiün nicuajind
wüx tasajasan icon wüx aaga najneaj nan-
derac tüüch Teat Dios.
10 Icona ijawan, at Teat Dios ajaw
nguineay tarangasan wüx tajlüyasan
ninguiaj tiül icona. Tarangasan leaw
andiüm Teat Dios, nejinguind ngondom
mayac sasoetiün. 11 At lamejawan nguineay
taquiaachasan icon, y tambeolasan icon
inopnopon wüx amix imeajtsan. At
tapajasan icueajiün xeyay atnej nop
nateataran arang wüx micual nej. 12 Atquiaj
tasajasan icon merangan najneaj, atnej
netam marang jane ocueaj Teat Dios, cos
lamapaj icon mejlüyiün tiül aaga najneajay
cambaj niüng ajlüy nej.
13 Pares ngo nacueatiün nüjchiün gracias
Teat Dios, cos wüx tenguiayiün sasajan icon
wüx aaga najneaj nanderac, icona ngome
tenguiayíünan, teyariün aag ayaj cos aag
ayaj naleaing Mipoch Teat Dios, ngo matnej
poch andeac nipilan. Aaga najneaj nan-
derac ocueaj Teat Dios quiaj, ayac icon wüx
merangan najneaj. 14 Xecojow xechijquiaw,
icona temongochiün atnej tamongochiw
noicnoic ajlüy mondüüb Teat Dios tiül iüt
Judea wüx tayariw andeac Teat Cristo Jesús.
Pues ajcüw micual miiütan tayambüw im-
basan aton, atnej ajcüwa judíos tayam-
büw ombasüw minipilan Teat Cristo tiül
Judea. 15 Ajcüwa judíos tambiyaw Teat Jesús.
Átan nde tanomb tambiyaw mondeac an-
deac Teat Dios monáwan tiül nejiw; y aton
tawüniw xicon quiaj. Nejiw ngo marangüw
leaw andiüm Teat Dios, y ajcüyiw majawüw
meáwan nipilan. 16 Andiümüw mapalüw
xicon para ngo nasajan wüx Teat Jesucristo
pálwüx nipilan ngome judíos, nganandot
mawüw wüx asoetiw. Atquiaj teaxeyay
asoetiw nejiw; Teat Dios lajcüy majaw nejiw
xeyay.

*Pablo andiüm mamb majaw alinomb mon-
cül Tesalónica*

17 Xecojow xechijquiaw, masey ngo mex-
omayoots acas nüt, ngo ndrom ximea-
jtsan icon. Nganüy xeyay lanandiüman
mejawayoots alinomb. 18 Naleaing xicona
tandiümasan namban najawan icon. Masey
xique Pablo tajlüy namb nomb ijmbüw,
pero aaga Satanás tayac naél mapal xi-
con. 19 ¿Jane apmüüch xicon xeyay apac
ximeajtsan wüx aliüc alinomb Miteatiiüts
Jesucristo majlüyiiüts nóiquian maquiüj-
paatsa? ¿Jane üüch xicon nayajcan na-
jneaj tarangasan minajiüt Teat Dios tiül
icona? Pues iconan quiaj. 20 Naleaing, icona
apmeajchiün xicon nayajcan xeyay apac
ximeajtsan.

3

1 Lango naiündan wüx cos laínd
nanguiayiün wüx icona, quiaj tandea-
casan sanacüliün xicónan quiaj tiül
cambaj Atenas, 2 condom sanüjchiün
mamb michijquiaats Timoteo mambeol
icon. Cos nej nop nerang minajiüt
Teat Dios, at nop nembeol xicon wüx
sandeacan aaga najneaj nanderac wüx
Teat Cristo. Tasajas maquiaach icon cuane
najneaj merangan, mambeol icon müüch
mejlüyiün nandand wüx indüjpiün Teat
Cristo. 3 Atquiaj tarangasan nganandot
mbayameron wüx aaga naél imongochiün
quiaj. Cos icona lamejawan aag ayaj netam
mamongochiiüts. 4 Cos wüx saliünan
ninguiaj naquiüjpan icon tasajasan icon
apmamongochiiüts naél. Nganüy mbich
lamejawan atquiaj teajlüy. 5 Wüx xique
lango naíünd wüx, quiaj tüjchiüs mamb
teat Timoteo cos sandiüm nanguiay cuane
terangan, nguineay temendüjpiün Teat
Dios, nganandot nimeech mayac icon
wüx merangan ngo majneaj, ndot cuajpar
sarangan aaga najiüt tiül icona.
6 Pero wüx tandilil teat Timoteo imiün
niüng ijlüyiün, taquiiüb miün najneaj poch
nguineay icona tanaámb temendüjpiün
Teat Cristo. At tapiüng nguineay indiü-
man nop alinop, y tanaámb leaaw imeajt-
san xicon. Apiüng indiüman mexomayoots
mejawayoots atnej xicona teanandiüman
najawan icon aton. 7 Wüx aag ayaj xecojow
xechijquiaw, tajneaj ximeajtsan wüx tan-
guiayasan icona tanaámb temeyacan imea-
jtsan wüx Teat Cristo, masey xicona sajlüy-
iün tiül xeyay naél cos ajcüy majaw xicon
nipilan. 8 Nganüy apac ximeajtsan wüx
icona cos tanaámb ersapayon nandand wüx
Teat Jesucristo. 9 Xeyay süjchiün gracias
Teat Dios wüx icona; nej ajaw xeyay apac
ximeajtsan cos tanaámb teamendüjpiün
Teat Cristo. 10 Nüt ongwiiüts satüniün

ocueaj Teat Dios sitiül alndom mejaway-
oots alinomb, para nasajan icon meáwan
leaw nganaw mejawan wüx indüjpiün Teat
Cristo.

11 Sandiüman Teat Dios y Miteatiiüts Je-
sucristo mambeol xicon natüchiün niüng
ijlüyiün. 12 Sandiüman Teat Jesucristo
müüch mejiüran xeyay monajneaj, müüch
mejiürayon lasta, at mendiüman meáwan
nipilan aton, atnej sajiüran icon lasta.
13 Tanaámb nde mechiwean imeajtsan; iran-
gan leaw andiüm Miteatiiüts Dios, cos
atquiaj apmaxom icona tenguial merangan
najneaj wüx nüt apmandilil Miteatiiüts Je-
sucristo maquiiüb miün meáwan minipilan
nej.

4

Netam marangüch leaw andiüm Teat Dios

1 Nganüy xecojow xechijquiaw, sasajan
icon alinomb, satüniün wüx minüt Teat
Jesús tanaámb merangan leaw andiüm Teat
Dios atnej tenguiayiün wüx taquiaachasan
icon. Masey sajawan temerangan atquiaj,
nganüy sandiüman tanaámb merangan
más xeyay najneaj.

2 Tenguiayiün nguineay tasajasan icon
merangan leaw andiüm Teat Jesús, cos
nej atquiaj tasaj xicon. 3 Leawa Teat
Dios andiüm, aag ayaj irangan palan
najneaj. Pues naxey ngondom maquíiüban
najtaj, at aton najtaj ngondom maquíiüban
naxey sitiül nganaw mengoch owixaw;
at monguich ngondom marangüw aag
ayaj. 4 Pues inopnopon netam mequiüjpan
mintajan najneajay mejiürayon lasta;
5 ngondom merangan wüx ombas leaw in-
diüman atnej arangüw altiül nipilan leawa
ngo mandüjpiw Teat Dios. 6 Nejinguind ngo
metam mitsoj alinop wüx aag ayaj, cos
Teat Dios apmapalüch ombas jane arang
atquiaj, atnej lanasajan icon. 7 Cos Teat
Dios ngo marriiüd icoots marangaats aaga
ngo majneaj quiaj; nej andiüm marangaats
palűyan najneaj. 8 Leaw itsojűyan aag ayaj
ngome nipilan itsoj, Teat Dios itsoj, aaga
neech icoots aaga Nangaj Espíritu.

9 Xecojow xechijquiaw, ngo metam nasa-
jan icon nguineay netam mejiürayon lasta,
cos lamenguiayiün nguineay apiüng Teat
Dios. 10 Sanguiayiün atquiaj temerangan
wüx meáwan minipilan Teat Cristo mon-
cül tiül iüt Macedonia. Pero sandiü-
man tanaámb mejiüran lasta más xeyay.
11 Iyamban nguineay alndom mejlüyiün na-
jneájan, merangan leawa netam meran-
gan; irangan minajiütan con iwixan, at-
nej lanasajan icon. 12 Atquiaj pálwüx nipi-
lan apmajawüw nguineay irangan najneaj;
ngome apmaxomüw cuane wüx mandeac-
ndeacüw wüx imbasan, aton ngome ap-
metam meyariün nicuajind ocueaj alinop.

Wüx apmandilil Teat Jesús

13 At aton xecojow xechijquiaw, ngo
nandiüman mejlüyíünan ngo mejawan
nguineay ajlüy wüx mondeow. Ngo
metam mamix imeajtsan atnej nipilan
ngo mandüjpiw Teat Cristo, cos ngo
majawüw nguineay apmajlüyiw alinoic
nüt. 14 Ajawaats Teat Jesús tandeow, ndoj
tapac alinomb. At ajawaats Teat Dios
apmüüch miün mandilileaw nóiquian
maquiüjpüw Teat Jesús meáwan monyar
andeac nej leawa landeow.

15 Nganüy sasajan icon aag agüy leaw
tapiüng Teat Jesucristo, cos icootsa leaw
aliünaats mapacaats lapeay Teat Jesucristo,
ngondom mamongoots ombas nejiw leawa
landeowüw. 16 Cos nejay Teat Jesucristo
aliüc imiün cielo, apmandeac napac müüch
manguiayaran. Aaga natang ángel ap-
mendeac napac, y nots trompet ocueaj Teat
Dios apmajiünts. Quiaj ombas apmapacüw
meáwan mondeow leawa tayariw andeac
Teat Cristo. 17 Condom icootsa leawa ali-
ünaats mapacaats ningüy wüx iüt, aton
apxaijnguiamoots nóiquian maquiüjpaats
tiül oic mangochiiüts Teat Jesucristo. Quiaj
apmajlüyiiüts nóiquian maquiüjpaats Teat
Jesús meáwan nüt. 18 Nganüy ijchan mapac
imeajtsan nop alinop wüx aaga poch quiaj.

5

1 Xecojow xechijquiaw, ngo narangan
wüx nawiig ngün neat ngün nüt apmajlüy
aag ayaj, cos ngo metam majawaats ngow.
2 Cos icona lamejawan wüx nüt aliüc Teat Je-
sucristo, aag ayaj wüx ngo mateotsaran, at-
nej arang nop need wüx apmajmel ongwi-
iüts maneed. 3 Wüx nipilan apmapiüngüw:
“Nganüy najneajay ajlüyiiüts ngo majlüy
nicuajind naél”, mawüw, quiaj aliüc miün
najénan apndrom ombasüw. Aag ayaj atnej
arang nop najtaj, cos ngondom mewüneay

wüx, netam mamongoch aaga necoy wüx
apwijquiam micual nej. 4 Nganüy icona xe-
cojow xechijquiaw, langome apmejlüyiün
tiül aaga ngo majneaj atnej pojniün quiaj.
Aaga nüt wüx aliüc Teat Jesucristo ngome
apmasap icon wüx, ngome atnej arang nop
need wüx ngo mateotsaran. 5 Meawarónan
ijlüyiün tiül ran, ngo mejlüyiün tiül po-
jniün. Lango majlüyiiüts tiül pojniün, at
aton ngo majlüyiiüts tiül ongwiiüts. 6 Pares
ngondom marangaats atnej arangüw jan-
gantanej nipilan, cos ajlüyíwan at nejiw
monmeay. Nganüy icoots netam ma-
pacaats wüx leaw aliüc miün, marangaats
palanüy najneaj. Netam majiüraats fis,
ngo matnej mongün. 7 Ajawaats ameayaran
ongwiiüts. At aton mongün ongwiiüts más
angüniw. 8 Pero icootsa ajlüyiiüts tiül ran,
cos ayariiüts andeac Teat Dios. Netam
maxomaats omeajtsaats wüx marangaats
najneaj, ngo matnej arang mongün. Cos
sitiül ajawaats naleaing teamandüjpiiüts
Teat Jesucristo, at sitiül ajiürayoots lasta,
aag ayaj apmambeol icoots atnej camix
manchiüc ambeol soldados tiül montsoj.
Aton cos ajawaats naleaing apmawaats wüx
meáwan ngo majneaj; aag ayaj apmambeol
icoots atnej sombrer manchiüc ambeol sol-
dados. 9 Cos Teat Dios ngo marriiüd icoots
mayac icoots tiül ngo majneaj, nej tüüch
miün Miteatiiüts Jesucristo mawün icoots
wüx asoetiiüts. 10 Nej tandeow ingow an-
deowaats. Masey almapacaats masey lan-
deowaats, almajlüyiiüts nóiquian maquiüj-
paats meáwan nüt. 11 Pares ich mapac imea-
jtsan nop alinop wüx leaw indüjpiün atnej
tanaámb teamerangan quiaj. Aton ermbe-
olayon membichan mejawan wüx Mipoch
Teat Dios.

Pablo asaj nejiw nguineay netam marangüw

12 Xecojow xechijquiaw, sasajan icon ne-
tam merangan casa ajcüwa monajiüt leaw
Teat Dios ayac marangüw minajiüt nej tiül
icona, mambeolüw icon y mapaj icueajiün.
13 Netam merangan nejiw casa mendiü-
man, cos arangüw minajiüt Teat Dios
tiül icona; najneájan mejawan nop alinop
tíülan icona, nde mejcüyiün.

14 At aton sasajan icon xecojow xechi-
jquiaw, ipajan ocueaj leaw neánch, isajan
netam marang najiüt. Netam meajchiün
mapac omeaats monmix omeaats, at imbe-
olan leaw napateay ajaw. Netam meiücan
wüx cuajantanej arangüw nipilan.

15 Ijawan wüx, nde mepalüchiün om-
bas jane arang ngo majneaj wüx im-
basan, iyamban merangan najneaj wüx nop
alinop, at wüx meáwan nipilan.

16 Netam mapac imeajtsan meáwan nüt.
17 Itajcan orar Teat Dios, itüniün ocueaj,
nde paxiüm. 18 Ijchan gracias Teat Dios
wüx meáwan cuajantanej. Aag ayaj andiüm
Teat Dios merangan, cos lameyariün an-
deac Teat Cristo Jesús.

19 Nde mepalan Nangaj Espíritu ocueaj
Teat Dios; ijchan marang leaw andiüm
tiül icona. 20 Nde mepiüngan ngo mem-
beat leaw Nangaj Espíritu üüch nop alinop
mequiaachayon wüx. 21 Pero naleaing ne-
tam mejawan wüx meáwan leaw aquia-
jchich, meyariün áagan leaw naleaing na-
jneaj. 22 Leawa ngo majneaj nde meyariün
merangan.

23 Nejay Teat Dios, aaga neech majlüy
monajneaj, alndom müüch icon merar-
gan palan najneaj. Nej apmajaw wüx
miespíritujan, imeajtsan, at micuerpojan.
Quiaj alndom mejlüyiün najneajay, ngo
mejiüran nisoet wüx aliüc alinomb Miteati-
iüts Jesucristo. 24 Cos aaga nerriiüd icon
quiaj, najneajay ajlüy, apmarang leawa
lamapiüng.

Ndójwüx atepeay

25 Xecojow xechijquiaw, itüniün Teat Dios
mambeol xicon.

26 Aton itepeayiün tamtámban meáwan
minipilan Teat Cristo.

27 Sasaj icon wüx minüt Teat Dios, netam
meteowan aaga nawiig cam manguiayiw
meáwan minipilan Teat Cristo.

28 Sandiüman Miteatiiüts Jesucristo
tanaámb mambeol icon, tambtámban
ijlüyiün. Amén.

Amb iwic nanderac arang wüx nawiig San Pablo müüch minipilan Teat Cristo moncül tiül Tesalónica
2ª TESALONICENSES

Atepeay

1 Xique Pablo salnaquiüjpüw Silvano y
Timoteo, sarang aaga acas poch cam, nate-
peayiün icon meáwan hermanos moncül
tiül cambaj Tesalónica, cos icona ijlüyiün
nóiquian mequiüjpan Teat Dios at Miteati-
iüts Jesucristo. 2 Sandiüman Teat Dios at
Miteatiiüts Jesucristo müjchiw icon mi-
monajneajiw, at mejlüyiün najneájan tiül
imeajtsan.

Teat Dios apmajaw wüx asoeteran wüx aliüc Teat Cristo

3 Xecojow xechijquiaw, meáwan nüt ne-
tam nüjchiün gracias Teat Dios cos icona
almendüjpiün Teat Cristo. Icona ajüic ten-
guial itangan xeyay wüx indüjpiün Teat
Jesucristo cos xeyay ijiürayon lasta. 4 Por
aag ayaj sandeacan najneaj wüx icona tiül
meáwan noicnoic ajlüy mondüüb Teat Dios.
Sandeacan nguineay iiücan wüx cuajan-
tanej, at tanaámb indüjpiün Teat Jesús,
masey tenguial memongochiün xeyay naél,
xeyay moncüy. 5 Meáwan aaga imon-
gochiün quiaj ajüiquich Teat Dios najneaj
arang, teambeol icon, mejlüyiün najneajay
wüx apmejmeliün tiül micambaj nej.

6 Teat Dios apmepalüch ombas jane
nerang ngo majneaj wüx imbasan,
cos nej atquiaj arang, apalüch ombas
jane arang ngo majneaj. 7 Icona, cos
atquiaj tememongochiün, apmeajndiün
mejlüyiün najneaj alinoic nüt, ata xicon
aton. Apmajlüy aag ayaj wüx Teat Jesús
apmandilil imiün tiül cielo tiül oniw biümb,
maquiiüb miün napac miángeles nej. 8 Cos
nej aliüc mapalüch ombas wüx ombasüw
jane ngo mandiüm Teat Dios, aton jane
ngo mayar aaga najneaj nanderac wüx
Miteatiiüts Jesucristo. 9 Ajcüwa nipilan
quiaj apmambüw tiül xeyay ngo majneaj,
tiül castigo niüng apmajlüyiw meáwan
nüt, ngondom mawüw mambüw niüng
ajlüy Teat Dios; at ngondom majawüw
nguineay ajneaj niüng ajlüy Teat Dios,
nguineay Teat Dios arang cuajantanej
najneaj. 10 Aag ayaj apmajlüy wüx nüt aliüc
Teat Jesucristo maxejneng minipilan nej,
apmapac omeajtsüw xeyay, apmandeacüw
najneaj wüx nej, apmarangüw nej casa
meáwan mondüüb nej. At icon aton
apmequiüjpan cos teyariün sandeacan wüx
nej.

11 Por aag ayaj xicona tanaámb sataj-
can orar por icona. Satüniün ocueaj Teat
Dios mambeol icon merangan aaga na-
jneaj leawa nej lamarriiüd icon para meran-
gan. Satüniün mambeol icon, müüch icon
ndoj imbasan merangan meáwan najneaj
leaw indiüman merangan, at meáwan na-
jiüt leaw alndom merangan cos iyariün an-
deac Teat Cristo. 12 Por aag ayaj meáwan
nipilan apmandeacüw xeyay najneaj wüx
minüt Miteatiiüts Jesucristo, cos ajawüw
nej teamambeol icon merangan najneaj.
At apmandeacüw najneaj wüx imbasan cos
ajawüw icona ocueaj icon Teat Jesucristo.
Aag ayaj apmajlüy cos Teat Dios y Miteati-
iüts Jesucristo üüch icon mimonajneajiw.

2

Apmajüiquich nop nerang xeyay ngo majneaj

1 At aton xecojow xechijquiaw, sanasaj
icon wüx nguineay aliüc Miteatiiüts Jesu-
cristo maxejneng icoots majlüyiiüts niüng
nej ajlüy. 2 Sasajan icon nde meajchiün al-
jane mitsoj imalan, nde mbayameron. Cos
sitiül aljane mapiüng alngün espíritu tüüch
nej majaw lamatüch a nüt lapeay Teat
Cristo alinomb, tengwüy aljane tasaj nej,
tengwüy mapiüng xique tarangas nawiig
napiüng aag ayaj, nde mepiüngan naleaing.
3 Ndeme aljane mawaiich icon, cos ngon-
dom mapeay aaga nüt quiaj sitiül ngome
ombas majlüy nadam moncüy, at xeyay
nipilan apmacueatiw mandüjpiw Teat Dios.
Apmejüiquichay nop naxey nerang xeyay
ngo majneaj; aag ayaj nerang minajiüt
nimeech; alinoic nüt apmamb tiül castigo.
4 Nej ajcüy majaw Teat Dios, at ajcüy majaw
meáwan cuajantanej leaw ajiür minüt dios,
y cuajantanej leaw arangüch casa. Nej ap-
majmel tiül aaga nadam nangaj iüm ocueaj
Teat Dios, apchetem quiaj mapiüng dios
nej.

5 ¿Ngo leaam imeajtsana, tasajas icon
aag ayaj wüx sal ninguiaja? 6 Nganüy

icona ijawan cuane teamepal aaga nerang
minajiüt nimeech quiaj; condom leaw
atüch a nüt, quiaj apmejüiquichay.
7 Masey minajiüt aaga ngo majneaj naxey
quiaj tearangüch nganüy, pero nganaw
mejüiquichay. Wüx Teat Dios apmawün
aaga nepal nej, 8 quiaj aaga ngo majneaj
naxey apmejüiquichay nómban. Condom
wüx apmandilil Teat Jesús con xeyay
najneajay, quiaj apmambiy nej wüx
apmapep miíünd nej, quiaj apndrom
ombas aaga naxey. 9 Aaga naxey nerang
ngo majneaj quiaj, minatangüw nimeech
nenüt Satanás tüüch nej miün. Pares
ndot ombas marang xeyay cuajantanej, at
alndom marang ateócan mawaiich nipilan.
10 Apmayambyamb xeyay cuajantanej
nguineay alndom mawaiich ajcüwa leaw
apndrom ombasüw, apmambüw tiül
castigo cos ngo mandiümüw mayariw
aaga naleaing poch leaw alndom mawün
nejiw wüx asoetiw nejiw. 11 Quiaj Teat
Dios apmüüch mawaiicharanüw xeyay,
apmandüjpiw leaw ngo maleaing, leaw
apiüng aaga newaiich quiaj. 12 Por aag
ayaj apmambüw tiül castigo meáwan nejiw
leawa ngo mandiümüw mayariw aaga poch
naleaing leawa taquiaach Teat Jesucristo,
cos xeyay apac omeajtsüw marangüw ngo
majneaj.

Lamarriiüd icon Teat Dios

13 Xecojow xechijquiaw, netam müjchi-
iüts gracias Teat Dios cos sajawan xeyay
andiüm icon. Nde tanomb lamarriiüd
icon mawün icon wüx isoetiün; tüüch icon
Nangaj Miespíritu nej mejneajiün, müüch
mendüjpiün leawa naleaing. 14 Wüx tasa-
jasan icon wüx aaga najneaj nanderac
nguineay alndom maw nisoet, quiaj Teat
Dios tarriiüd icon mejlüyiün najneajay,
mejlüyiün nóiquian mequiüjpan Teat Jesu-
cristo alinoic nüt.
15 Nganüy xecojow xechijquiaw, irangan
leaw alndom imbasan, nde mecueatiün
leaw taquiaachasan icon, masey leaw
lanasajan icon wüx tajlüyasan niüng
ijlüyiün, tengwüy leaw sarangan wüx
nawiig. 16 Sandiüman Miteatiiüts Jesucristo
y Miteatiiüts Dios, áag nejiür icoots lasta,
neech majneaj omeajtsaats meáwan nüt,
áag nembeol icoots neech majlüyiiüts
najneájan wüx teamacüliiüts mandilil Teat
Cristo. 17 Sandiüman nej müüch mapac
imeajtsan, mambeol icon mendeacan
najneaj wüx nej, tanaámb merangan
meáwan minajiüt nej.

3

Itüniün ocueaj Teat Dios mambeol xicon

1 Nganüy xecojow xechijquiaw, itüniün
ocueaj Teat Dios mambeol xicon. Isajan
Teat Dios müüch majüy najen aaga na-
jneaj nanderac wüx Teat Jesucristo man-
guiayaran tiül meáwan cambaj, müüch ma-
yarich aaga najneaj nanderac atnej icona
tenguiayiün, ndoj teyariün. 2 Itüniün aton
ocueaj Teat Dios mambeol xicon nganan-
dot aleaic marangüw wüx ximbasan nipilan
monrang ngo majneaj, cos ngome meáwan
nipilan andiümüw mayariw andeac Teat
Dios. 3 Nganüy ich leaam imeajtsan, Teat
Jesucristo ngome apmacueat icon; apma-
jiür icon nganandot matüch icon nimeech.
4 Teat Dios lamüüch mapac ximeajtsan wüx
icona cos sajawan tanaámb teamerangan
leaw saquiajchiün icon; at sajawan tan
iriümban apmerangan aag ayaj. 5 Aton
satüniün Teat Dios mambeol icon meyaj-
can tiül imeajtsan nej xeyay andiüm icon,
müüch meiücan wüx cuajantanej naél atnej
tarang Teat Cristo.

Netam merangan najiüt

6 Xecojow xechijquiaw, sasajan icon wüx
minüt Miteatiiüts Jesucristo, nde mequiüj-
pan nop leawa neánch ngo mandiüm
marang najiüt, tengwüy nop leawa ngo
mandiüm marang leawa saquiajchiün icon.
7 Icona lamejawan netam merangan atnej
tarangasan, cos wüx tacülasan ninguiaj
naquiüjpan icon, ngo neanchiün. 8 Ngo
nayariün ocueaj nejinguind netnetíünan
aniüng nej. Ngwüy tarangasan xeyay
najiüt, sambichayon sapacan nüt ongwi-
iüts, ngana nüjchiün icon mejiüran naél.
9 Masey alndom natüniün nawiülaranan,
ngwüy xicona tarangasan najiüt mejawan
nguineay netam merangan aton. 10 Cos wüx
tajlüyasan ninguiaj tasajasan icon sitiül
aljane ngo mandiüm marang najiüt, ich
maíünd. 11 Sanguiayiün altiül acas icona
ajlűyan, ngo marangüw nicuajind najiüt,
pero apalpalűwan alinop. 12 Ajcüwa nipilan
quiaj, sasajan y sapajan ocueajiw wüx
minüt Miteatiiüts Jesucristo, marangüw
najiüt najneájan para maxomüw üetiw.

[13] Xecojow xechijquiaw, nde paxiüm
icueajiün merangan najneaj. [14] Sitiül aljane
ngo mayar leawa teanasajan icon tiül
aaga nawiig cam, iyacan wüx iniüjcan,
nde mequiüjpan, para maxing. [15] Nde
mejcüyiün mejawan, pero ipajan ocueaj
cos nej aton ayamb Teat Dios.

Ndójwüx atepeay

[16] Sandiüm nejay Teat Jesucristo, aaga
neech monajneaj, tanaámb müüch icon
monajneaj wüx meáwan cuajantanej iran-
gan, maquiiüb icon nguiajantanej.

[17] Nganüy xique Pablo sarang naag xiwix
satepeay icon cam. Aag agüy sarang tiül
meáwan xenawiig. [18] Miteatiiüts Jesucristo
mambeol icon meawarónan. Amén.

Anoic nanderac tarang San Pablo müüch Timoteo
1ª TIMOTEO

Teat Pablo atepeay teat Timoteo

1 Miteatiiüts Dios aaga newün icoots wüx
asoetiiüts, aton Miteatiiüts Jesucristo aaga
teamacüliiüts, tayacüw xique Pablo narang
nop apóstol ocueajiw. 2 Timoteo, xique
sarang aaga acas poch cam nüüch ique, cos
sayaag atnej naleaing xecual ic cos lama-
yariiüts andeac Teat Dios. Tanaámb ich
mambeol ic Miteatiiüts Dios y Miteatiiüts
Cristo Jesús, majiür ic lasta, müüch ic xeyay
monajneaj.

Ijawan wüx ajcüwa monquiaach ngo maleaing

3 Nganüy sanasaj ic alinomb aag atnej
tasajas ic wüx nganaw namb sandüy tiül
iüt Macedonia. Cos tasajas ic mecűlan tiül
cambaj Efeso mesajüw ajcüwa monquiaach
quiaj ngo metam maquiajchiw leawa tea-
maquiajchiw, cos altiül aquiajchiw ngo
maleaing. 4 Isajüw macueatiw andeacn-
deacüw leaw ngo metam; nde mayam-
byambüw mandeacüw wüx mixejchiw nde
tanomb. Cos aag ayaj ngo mambeol icon
nicuajind mejawan leaw Teat Dios andiüm
merangan wüx indüjpiün Teat Cristo; más
naleaing para miün majlüy wüx mondeac-
ndeac.

5 Sasaj ic aaga poch quiaj, cos sandiüm
merjiürayon lasta, meyajcan tiül imeajtsan
irangan najneaj, y mejawan naleaing in-
düjpiün Teat Cristo. 6 Cos altiül lamam-
biülüjchiw ayaj, andeacndeacüw pálwüx
leaw ngo metam. 7 Masey nejiw apiüngüw
nendüyiw wüx aquiajchiw aaga poch tüünd
Moisés, pero nejiw ngo majawüw cuane
aquiajchiw, ngo majawüw cuane naleaing.

8 Icootsa ajawaats aaga poch tüünd
Moisés, aag ayaj najneaj cos ajawaats
cuane ajpar, neol tajlüy. 9 Ajawaats
Teat Dios ngo müüch Moisés aaga poch
para nipilan arang najneaj. Ngwüy,
tayac majüiquich asoet jane nerang ngo
majneaj, jane nepiüng ngo metam nej
monajiüt, nemal nipilan, leawa xowüy
arang ngo majneaj, jane ngo metam nej
Teat Dios, jane ngo mayar andeac Teat
Dios, jane nembiy miteat nembiy mimüm,
at meáwan monbiy nipilan. 10 At Moisés
tüünd aaga poch majüiquich ngo majneaj
arang leaw monjiür minajtaj, leaw monjiür
minaxey, leaw naxey aquiiüb naxey, leaw
najtaj aquiiüb najtaj, leaw neneed nipilan
manüüb, leaw newaiich wüx cuajantanej,
leaw newaiich apaj wüx minüt dios, leaw
ngo mayar leaw apiüng Mipoch Teat
Dios. 11 Meáwan aag ayaj lamapiüng tiül
aaga najneajay nanderac wüx Teat Cristo,
nguineay awün asoetiiüts. Aaga nanderac
quiaj tüjndiüs nandeac, tüüch xic najneajay
Miteatiiüts Dios.

Teat Pablo üüch gracias

12 Süüch gracias Miteatiiüts Jesucristo,
aaga nembeol xic narang aag ayaj, cos tajaw
xique sanarang leaw apmapiüng. Áag tayac
xic narang minajiüt nej. 13 Masey nomb
titsojos Teat Cristo, tayambas ombasüw
monyar nej andeac, tandeacas xeyay ngo
majneaj wüx nej. Pero tajiürüchiüs lasta
cos tarangas ayaj wüx ngo najaw nicua-
jind, wüx nganaw nandüüb Teat Cristo.
14 Miteatiiüts Dios tüüch xic xeyay mimona-
jneaj nej, xeyay tajiür xic lasta, tambeol xic
nandüüb Teat Cristo Jesús.

15 Aaga poch cam naleaing, netam ma-
yar meáwan nipilan: Teat Cristo Jesús
tiün wüx iüt mawün wüx asoetiw nipi-
lan, cos meáwan nipilan arangüw ngo ma-
jneaj. Sayaag xique najntsop sarang ngo
majneaj, cos xeyay ngo majneaj tarangas.
16 Masey najntsop sarang xeyay ngo ma-
jneaj, tajiürüchiüs lasta cos atquiaj al-
ndom majüic nguineay Miteatiiüts Jesu-
cristo xeyay aíüc wüx leaw arangüw nipi-
lan. Wüx aag ayaj nipilan alndom ma-
jawüw nguineay tajiürüchiüs lasta. Quiaj
apmandiümüw mayariw andeac nej, ma-
pacüw meáwan nüt majlüyiw najneaj niüng
ajlüy Teat Dios. 17 Najneajay ajlüy Minatang
Nenajiüt, nej aaga Rey almapac meáwan
nüt, nej ngo majiür ümb, masey ngondom
maxomaats majawaats. Néjan Teat Dios,
ngo majlüy alinop dios. Netam müjchiiüts
gracias meáwan nüt, masajaats najneajay
ajlüy meáwan neat, ¡Amén!

18 Timoteo, sayaag ique ijlüy atnej xe-
cual. Sasaj ic netam merang atnej tanderac
tanomb wüx imbas. Nganüy irang atnej
tesoic, irang con imeaats atnej arang nop
soldado wüx ajlüy tiül montsoj. 19 Tanaámb

indüüb leawa lameyar ocueaj Teat Dios.
Irang leaw iyaag tiül imeaats najneaj.
Cos ajlüy acas masey ayajcüw cuane na-
jneaj, ngo marangüw leaw ayajcüw quiaj,
arangüw leaw andiümüw nejiw. Ngo may-
acüw omeajtsüw wüx mayariw andeac Teat
Dios. [20] Atquiaj tarangüw Himeneo y Ale-
jandro. Condom xique tayacasüw teowix a
Satanás majawüw ngondom mitsojow Teat
Dios.

2

Aquiaach wüx atajcüch orar

[1] Nganüy sanasaj ic wüx leawa más ne-
tam. Itün ocueaj Teat Dios mambeol
meáwan nipilan, isaj Teat Dios müüch
leawa netam nej nopnop nipilan nguiajan-
tanej ajlüyiw. At netam müünd gracias
Teat Dios wüx leaw lamarang. [2] Netam
metün ocueaj Teat Dios mambeol meáwan
montangtang monajiüt. Itün Teat Dios
mambeol monajiüt nguiajantanej ajlüyiw,
cos atquiaj alndom majlüyiiüts najneájan,
ngo majlüy xeyay naél, ngo majlüy mon-
stoj y monbiy. Atquiaj alndom mayajcaats,
marangaats leaw andiüm Teat Dios, cos
aag ayaj más xeyay netam. [3] Miteatiiüts
Dios newün icoots wüx asoetiiüts, najneaj
majaw aag ayaj. [4] Teat Dios andiüm mawün
wüx asoetiw meáwan nipilan, müüch ma-
jawüw naleaing leawa nej tapiüng. [5] Áagan
nop Teat Dios almajlüy, aton áagan nop
ajlüy de teat mambeol nipilan niüng ajlüy
Teat Dios. Aag ayaj Teat Jesucristo cos
nipilan nej aton. [6] Nejáyan quiaj teyacüy
mandeow mawün wüx asoetiw meáwan
nipilan. Cos wüx tatüch a nüt, quiaj
tejüiquichay, tajüic jane nej. [7] Wüx aag ayaj
tarriiüd xic Teat Dios nandeac andeac nej,
najlüy apóstol, naquiajchiw pálwüx nipi-
lan ngome judíos majawüw cuane naleaing,
mayariw andeac Teat Dios. Xique aag ayaj
sandeac wüx, aag ayaj naleaing, ngondom
nawaiich.

[8] Sandiüm nipilan nguiajantanej mata-
jcüw orar, mandeacüw maquiüjpüw Teat
Dios. Wüx aljane andic cawüx owix
mataag orar netam mayaag tiül omeaats
ngo majiür nisoet, ngondom majcüy
majaw aljane, at ngondom masajsaj aljane
wüx cuajantanej. [9] At montaj netam
masoijquiw apixaw nejiw najneaj, ngo
merangrangayej wüx leaw asoijquiw,
ngome para majarawüw. At ngo metam
merangrangayej wüx mapeatiw omalüw
nejiw atnej arangüw altiül. Ngo metam
mandijquiaw xeyay oro, tengwüy xeyay
perla, tengwüy masooig xeyay nembeat
napixeran melombochayej wüx. [10] Cos
montaj leaw ayariw andeac Teat Dios,
ingow merangrangayej wüx napixeran
netam marangüw najneaj, majüiquichaw
naleaing andüjpiw Teat Dios. [11] Montaj
ich ndijchiümójan manguiayiw leawa
teaquiajchich; nejiw ngondom marangüw
natang. [12] Xique ngo nüüch montaj
maquiajchiw tiül nipilan; at sapiüng
ngondom majlüyiw wüx masajüw monxey
nguineay netam marangüw. Naleaing ich
manguiayiw ndijchiümójan. [13] Sandeac
atquiaj cos Adán ombas tarangüch,
tarang nej Teat Dios, ndoj tarang a Eva.
[14] Condom aaga müm najtaj quiaj ombas
mawaiicheran, ngome Adán. Ndoj aaga
najtaj quiaj tarang nisoet. [15] Masey tarang
xeyay ngo majneaj, Teat Dios apmawün
nej wüx, ngo mandeow wüx apmawiquiach
micual nej sitiül tanaámb andiüm Teat
Dios, ajiür lasta jangantanej, arang najneaj,
y ngo merangrangüy wüx nicuajind.

3

*Nguineay netam marangüw natang mona-
jiüt tiül noic ajlüy minipilan Teat Cristo*

[1] Naleaing leaw anderac: Sitiül aljane
andiüm marang natang nenajiüt, aag ayaj
najneaj, ich marang. [2] Sitiül aljane ap-
marang natang nenajiüt tiül icona, netam
mayac wüx omeaats marang palanüy na-
jneaj. Netam majiür áagan nop mintaj
nej, majlüy najneájan, majaw cuane najneaj
netam marang. Netam mapac omeaats
majaw jangantanej masey müüch maxood
aniüng nej; netam majlüy nop ndoj ombas
maquiaach najneaj. [3] Ngondom mangün,
ngondom mayambyamb moncüy, ngon-
dom mayac omeaats wüx mandiümdiüm
tomiün. Netam majiür lasta nipilan, majüic
ajneaj omeaats. [4] At netam majaw wüx
aniüng nej, mambeol mintaj nej micual
nej, cos atquiaj apmayariw nej andeac,
marangüw leawa apmapiüng. [5] Sitiül aljane
ngondom majaw wüx aniüng nej, nguineay
alndom majaw wüx noic ajlüy monyar an-
deac Teat Dios. [6] Nop jayats ngondom

marang natang nenajiüt tiül monyar andeac Teat Dios, jondot merangrangüy wüx atnej nimeech tarang, ndoj apmajmiüc tiül xeyay nisoet. 7 Nop natang nenajiüt tiül icona netam mayamb nguineay alndom majiür monajneaj maquiiüb nipilan leawa ngo mayariw Mipoch Teat Dios. Cos sitiül apmandeacndeacüw wüx leawa nej arang, ajan wüx aag ayaj nimeech alndom malox nej tiüt.

Nguineay netam marang diáconos

8 At ajcüwa diáconos aton netam majlüyiw najneájan, ngondom marangüw ndeac mbeay, ngondom mangüniw, ngondom mayacüw wüx omeajtsüw mawaijchaw maxomüw tomiün. 9 At aton netam mandüjpiw aaga najneaj poch leaw Teat Dios tüüch icoots mayariiüts, mayajcüw tiül omeajtsüw arangüw najneaj. 10 Ombas netam majarawüw nguineay arangüw, condom sitiül ngo maxoram ngo majneaj wüx aag ayaj, ich marangüw diáconos. 11 Átan mintajüw nejiw netam majlüyiw najneájan, nde mandeacüw wüx ombas aljane. Nde marangüw nicuajind arangűwan; ich marangüw leaw asoiquiw najneaj miün. 12 At aton ajcüwa diáconos alndom majiürüw áagan nop mintajüw nejiw. Netam ndom ombasüw majawüw wüx, mambeolüw mintajüw nejiw, micualüw nejiw, y mimosüw nejiw. 13 Cos sitiül ajcüwa diáconos arangüw minajiütüw nejiw najneaj, quiaj apmarangüchiw casa, at apmajiürüw andeacüw nguineay andüjpiw Teat Cristo Jesús.

Lamajawaats nganüy leawa nomb ngo mejüiquichay

14 Tarangas aaga nawiig cam masey tealeámban napiüng sanamb najaw ic najen. 15 Cos nganandot nequiy namb, lamenguiay tam nguineay netam marangüch tiül noic ajlüy monyar andeac Teat Dios, ajcüw ayaj iglesia ocueaj Teat Dios almapac; cos ajiürüw aaga naleaing poch, y aquiajchiw áagan leawa naleaing. 16 Ajawaats nejinguind nejáyan quiaj ngondom mambich majaw nguineay Teat Jesús lamawün icoots wüx asoetiiüts. Pero naleaing ajawaats leawa tarang:

Cos tejüiquichay marang nipilan;
Nangaj Espíritu tajüiquich Teat Jesucristo palűyan najneaj arang,
tajawüw nej nangaj ángeles.
Tanderac wüx nej tiül meáwan palpálwüx nipilan;
tayariw mipoch nej meáwan wüx a iüt cam;
ndoj tandilil najneajay andüy cawüx tiül cielo.

4

Altiül apmandüjpiw monquiaach ngo majneaj

1 Pero aaga Nangaj Espíritu ranüy apiüng laliüc űmbwüx nüt, wüx altiül apmacueatiw mandüjpiw leawa naleaing, apmandüjpiw monquiaach leaw ajiürüw ngo majneaj espíritu, aton altiül apmandüjpiw leawa lamawaiich nejiw nimeech. 2 Ajcüwa monquiaach quiaj apmelomboochayej, apmewaijchaw, cos xowüy ladam omeajtsüw. 3 At apmaquiajchiw ngondom majiürüch mintajaran. Átan apmapiüngüw altiül nüeteran ngondom müeteran. Pero Teat Dios andiüm monyar andeac nej müjchiw nej gracias cos nejiw ajawüw naleaing meáwan aaga nüeteran quiaj nej neyac. 4 Meáwan leawa Teat Dios lamarang, aag ayaj najneaj. Nicuajind nüeteran ngondom mapiürang wüx ngo majneaj ajlüy sitiül apmayajcaats Teat Dios neyac meáwan y müjchiiüts gracias. 5 Aaga nüeteran quiaj najneaj cos Mipoch Teat Dios apiüng najneaj; aton najneaj cos üjchiiüts gracias Teat Dios.

Nop najneaj nerang najiüt ocueaj Teat Cristo

6 Sitiül aag ayaj apmequiajchiw wüx meáwan monyar andeac Teat Dios, apmejlüy nop najneaj nerang minajiüt Teat Jesucristo. Tanaámb apmejaw más, aton apmepac wüx aaga poch leawa lamendüüb. 7 Nde meyac wüx imeaats andeacüw mondeacndeac; aag ayaj ngo mambeol nicuajind. Pero iyac imeaats wüx mendiüm leaw andiüm Teat Dios. 8 Cos wüx iwind xiüt merang cuajantanej, aag ayaj ngo mambeol ic xeyay; nganüy wüx irang leaw andiüm Teat Dios aag ayaj apmambeol ic xeyay, cos aag ayaj meáwan nüt apmambeol ic, ngome áagan nganüy. 9 Aaga poch quiaj naleaing, meáwan nipilan netam mayariw. 10 Wüx aag ayaj icoots arangaats xeyay najiüt masey

ajlüy naél, cos teamandüjpiiüts Teat Dios.
Nej almapac, alndom mawün wüx asoetiw
meáwan nipilan jane ayariw andeac nej.
11 Ajcüwa poch quiaj netam mequiajchiw
wüx nipilan, mesajüw mayacüw wüx omea-
jtsüw marangüw. 12 Nganüy ique Tim-
oteo, ijaw wüx leaw irang, irang na-
jneaj nganandot ngo mayariw iquiaach
cos monguich ic. Irang najneaj ma-
jawüw meáwan monyar andeac Teat Dios
nguineay indeac, mejüiquich nguineay mi-
monajneaj, nguineay ijiür lasta nop alinop,
nguineay ambeol ic Nangaj Espíritu meyar
andeac nej, nguineay irang palűyan na-
jneaj. 13 Masey nganaw napeay ninguiaj,
ique tanaámb iteow Mipoch Teat Dios man-
guiayiw, iquiajchiw, isajüw nguineay ne-
tam marangüw. 14 Ijaw wüx, tanaámb in-
düüb opech irang leawa landerac wüx im-
bas nomb nguineay apmerang. Aag ayaj
wüx tayacüw owixaw wüx imal ajcüwa
montangtang monajiüt tiül monyar andeac
Teat Dios, ndoj tatüniw Teat Dios mambeol
ic.
15 Irang aaga najiüt quiaj najneaj, quiaj
apmajüic ique tenguial ijntsop wüx mina-
jiüt Teat Dios. 16 Ijaw wüx iquiáyan quiaj, y
wüx leawa iquiaach. Tanaámb indüüb wüx
aag ayaj, cos sitiül atquiaj irang, apmeriow
wüx iquiáyan quiaj, y apmewüniw wüx
leawa anguiayiw iquiaach.

5

Nguineay netam merang tiül noic ajlüy mondüüb Teat Cristo

1 Nde melic nop natang ombas naxey,
isaj najneaj atnej mesaj miteat. At jane
chingüy ipaj ocueaj atnej mesaj michiig.
2 Átan montang ombas montaj isajüw na-
jneaj atnej mesaj mimüm. At monüx aton
isajüw atnej mesaj michiig, pero nde aleaic
mepiüng wüx ombasüw.
3 Imbeol ajcüwa lemben omal montaj
jane naleaing landeow minojow nejiw.
4 Pero sitiül aljane najtaj lemben omal al-
majiür micual nej tengwüy micual micual
nej, nejiw a monguich quiaj ich mam-
beolüw mimümüw nejiw atnej tambeo-
laranüw wüx almapac miteatiw nejiw, cos
atquiaj najneaj majaw Teat Dios. 5 Nganüy
jane naleaing lemben omal najtaj tiül
mondüüb Teat Dios sitiül néjan ajlüy, ngo
majiür nejinguind, nej naleaing áagan Teat
Dios apmayac wüx omeaats matün ocueaj
nüt ongwiiüts. 6 Pero jane lemben omal
ndoj apmajüyjüy marang leaw andiüm,
masey almapac, ajlüy atnej nop nandeow.
7 Isajüw meáwan mondüüb Teat Dios wüx
aaga sasaj ic quiaj, cos atquiaj ngome ap-
meliquiaw. 8 Sitiül aljane ngo mambeol
acualaats nej, ngo mambeol moncül aniüng
nej, aag ayaj xeyay ngo majneaj arang, atnej
lango mayar Mipoch Teat Dios, lango leaam
omeaats nguineay apiüng tiül Mipoch Teat
Dios.
9 Leawa lemben omal najtaj lamajiür er
miow (60) mineat nej, y áagan nop minoj
nej tajiür, alndom majmel minüt nej wüx
noic nawiig mambeolaranüw. 10 Pero netam
majüic nej mbójan arang najneaj. Sitiül
najneaj tatangüüch micual nej, sitiül apac
omeaats müüch maxood aniüng nej napeay
miün nipilan; sitiül ajants oleajiw napeay
miün monyar andeac Teat Cristo; sitiül
ajiür lasta mambeol jane teamongoch ngo
majneaj; sitiül ayac omeaats wüx marang
meáwan najneaj; quiaj alndom majmel wüx
aaga nawiig ocueajiw monlemben omal
montaj leaw netam mambeolaran.
11 Pero monguich montaj lemben omal
nde meyac minütiw nejiw wüx aaga
nawiig, nganandot marangüw leawa nejiw
andiümüw, apmengoch owixaw alinomb.
Nots quiaj ngome apmayac omeajtsüw wüx
marangüw leaw andiüm Teat Cristo. 12 Quiaj
apmajiürüw nisoet cos ngo marangüw leaw
lamapiüngüw apmarangüw. 13 At aton
nganandot majüyjüyiw aniüng nipilan,
ngo marangüw minajiütüw nejiw. Cos
ngome áagan arangüw anch quiaj, ndot
mayambüw cuane mandeacndeacüw
wüx, masocoj ombeayiw tiül cuajantanej
mondeac, mandeacüw leaw ngo metam
mandeacüw. 14 Pares sapiüng meáwan
monguich montaj lemben omal nandeow
minojow nejiw, najneaj sitiül apmengoch
owixaw alinomb, majiürüw micualüw
nejiw, majawüw wüx aniüngüw nejiw.
Quiaj nejinguind ngome apmaxom cuane
mandeacndeacüw wüx ombasüw. 15 Cos
almajlüy acas monguich montaj lemben
omal lambiüjlajow, lamandüjpiw wüx
marangüw leaw andiüm Satanás.
16 Sitiül aljane tiül minipilan Teat Cristo
ajiür micoj nej michiig nej lemben omal na-
jtaj, nej netam mambeol aaga lemben omal

quiaj. Ngo majneaj macueat müüch ajcüw
noic ajlüy minipilan Teat Cristo mambe-
olüw. Cos minipilan Teat Cristo netam
mambeolüw ajcüwa lemben omal montaj
leaw naleaing ngo majiürüw nejinguind.
17 Ajcüwa montangtang ombas mon-
ajiüt tiül noicnoic ajlüy minipilan Teat
Cristo leaw arangüw najneaj netam
marangüchiw casa, pero netam majntsop
wüx marangüchiw casa jane ndoj ombas
mandeac wüx y maquiaach Mipoch Teat
Dios. 18 Cos tiül Mipoch Teat Dios apiüng:
"Nde meyac minchiiüts ombeay a boy
wüx arang najiüt acuüüch tiüt trigo maw
osaab", aw. Aton apiüng: "Nop nerang
najiüt netam mangüyaran", aw.
19 Nde majmel asoet nop natang nenajiüt
tiül minipilan Teat Cristo, sitiül ngo ma-
jlüy ijpüw arojpüw monjaw leawa tarang.
20 Pero leawa naleaing tanaámb arang ngo
majneaj, netam mepaj ocueaj niüng ajlü-
yaran, cos atquiaj apmimboloj meáwan
mondüüb Teat Cristo. 21 Sasaj ic wüx minüt
Teat Dios, wüx minüt Teat Jesucristo, y
wüx ajcüwa nangaj ángeles, netam meyac
wüx imeaats merang atnej lanasaj ic quiaj.
Nde merang nicuajind sitiül ngo mejaw
naleaing nguineay tajlüy; netam merang
meáwan atotow. 22 Nde merang najen
meyac iwix wüx omal aljane meaach majiür
najiüt tiül minipilan Teat Cristo. Netam
mejaw naleaing nguineay arang, nganan-
dot ngo majneaj teamarang, quiaj alndom
mapiürang najneájan mejaw leaw arang. At
netam mejaw wüx iquiáyan quiaj, merang
najneájan.
23 Alinoic sanasaj ic teat Timoteo, cos
xowüy iüniün indeow, ngo majneaj tiül
imeaats. Nganüy nde menganeow áagan
napac yow; irang misüüig inganeow noic
pite vin.
24 Altiül nipilan ranüy ajüiquichay arang
ngo majneaj, masey nganaw majaraw wüx
ombasüw leaw arangüw. Pero altiül ngo
mejüiquichay nganüy, alinoic nüt apma-
jüic. 25 Atanquiaj ajlüy aton wüx monrang
najneaj, cos altiül nipilan ajüic arang na-
jneaj nganüy, altiül nganaw majüic, con-
dom alinoic nüt apmajüic nguineay arang
najneaj.

6

1 Meáwan najon mos najlüyiw tiül minip-
ilan Teat Cristo netam marangüw casa ne-
neay nejiw, ngana mitsojaran minüt Teat
Dios, tengwüy mitsojaran leaw saquia-
jchiün icon. 2 At sitiül neneay nejiw nop
minipilan Teat Cristo aton, nde mapiüngüw
ngo metam marangüw casa cos nej aton
ayar andeac Teat Cristo. Ngwüy, ich ma-
jntsopiw wüx arangüw najiüt, cos aaga ne-
neay najiüt quiaj nop minipilan Teat Cristo
aton; pares netam mejiür aweaag lasta.
Atquiaj netam mequiaach wüx, mesajüw
wüx meáwan monyar andeac Teat Dios.

Xeyay nembeat leawa teamandüjpiüts

3 Sitiül aljane aquiaach pálwüx, ngo mat-
nej aaga najneaj Mipoch Miteatiiüts Jesu-
cristo, tengwüy ngo matnej aquiaachay-
oots wüx marangaats leaw andiüm Teat
Dios; 4 aag ayaj, arangrangűyan wüx, ngo
majaw nicuajind. Lamichach wüx cuajan-
tanej andeac, ayacyácan wüx poch. Aaga
poch quiaj witiow wüx mondeacndeac wüx
ombasaran, moncüy majaw nop alinop,
mondeac ngo maleaing wüx alinop, mon-
teots wüx ngo majneaj, 5 monyambyamb
moncüy cos ayacüw omeajtsüw wüx ngo
majneaj, ngo majawüw cuane naleaing. Ne-
jiw apiüngüw alndom maxomüw tomiün
wüx leaw andüjpiüts. Nde mequiüjpüw
ajcüwa nipilan quiaj. 6 Naleaing nem-
beat xeyay leaw andüjpiüts, cos aaga ataj-
caats creer quiaj üüch mapac omeajtsaats,
ngo metam xeyay cuajantanej. 7 Cos wüx
wijquiatoots ngo majamiünaats nicuajind
wüx aaga iüt cam; at wüx apmandeowaats
ngondom majoyiiüts nicuajind. 8 Sitiül
ajiüraats ombeat üetiiüts, apixaats, ich ma-
pac omeajtsaats wüx áagan ayaj. 9 Cos sitiül
aljane andiüm majiür xeyay, ajan wüx aag
ayaj apmalocooch nej. Quiaj apmandiüm
marang cuajantanej ngo majneaj para al-
ndom maxom wüx xeyay. Condom apm-
biüjlam wüx mayac omeaats wüx marang
meáwan ngo majneaj; quiaj apndrom om-
bas. 10 Cos sitiül andiüram xeyay tomiün,
wüx aag ayaj witiow arangüch meáwan ngo
majneaj. Altiül wüx lamarang aag ayaj
lamacueat mandüüb leaw andüjpiüts. Ne-
jáyan quiaj ayacüy tiül naél, mamongoch
ngo majneaj tiül omeaats.

Tan iriümb irang minajiüt Teat Cristo

11 Nganüy ique Timoteo, tan iriümb irang
minajiüt Teat Dios, nde mbiüjlamear wüx

merang nicuajind aaga ngo majneaj quiaj;
indüüb opech leawa najneaj. Cos ne-
tam mendüüb leaw andiüm Teat Dios,
nde mecueat leaw andüjpiiüts; ijiür lasta
nop alinop; iíüc wüx meáwan cuajantanej;
ich majneaj imeaats mejaw jangantanej.
12 Iyac imeaats wüx mendüüb Teat Cristo
atnej meamb wüx apuesta; isap nandand
wüx leaw apmüüch mapacaran meáwan
nüt. Cos Teat Dios tarriiüd ic, ndoj ten-
deac manguiayiw xeyay nipilan nguineay
lameyar andeac Teat Cristo. 13 Nganüy
sasaj ic wüx minüt Teat Dios, aag teama-
pacüüch meáwan leaw almajlüy, sasaj ic
aton wüx minüt Miteatiiüts Jesucristo,
aaga tandeac naleaing ngo mimbol wüx
taquiüraab mamb niüng ajlüy a gobernador
Poncio Pilato. 14 Wüx minütiw nejiw sasaj ic
merang palan leawa lanasaj ic merang, tan
iriümb, leaw atüch a nüt mandilil Miteati-
iüts Jesucristo. Nde mengowüüch nicua-
jind, quiaj nejinguind ngondom mayac
isoet. 15 Wüx lamatüch a nüt, quiaj Teat
Dios, aaga najlüy wüx meáwan leaw alma-
jlüy, apmüüch mandilil Teat Cristo. Néjan
Teat Dios alndom marang cuajantanej. Nej
najneajay, nej natangüy wüx meáwan mon-
tangtang monajiüt. 16 Néjan Teat Dios ngon-
dom mandeow. Nej acül tiül noic najneajay
ran niüng nejinguind ngondom matüch.
Nejinguind nipilan ngondom maxom ma-
jaw Teat Dios. Néjan netam marangüch
casa, cos nej ajlüy wüx meáwan leaw alma-
jlüy, tanaámb meáwan nüt. Amén.

17 Isajüw leawa monjiür xeyay wüx iüt
cam, ngo metam merangrangayej wüx;
isajüw ngo mayacüw omeajtsüw wüx leaw
almajiürüw, cos aaga ajiürüw quiaj acas nüt
ajlüy. Isajüw netam mayacüw omeajtsüw
wüx Teat Dios, cos nej almapac, nej üüch
icoots meáwan leawa netam para mapac
omeajtsaats. 18 Isajüw ich marangüw na-
jneaj, ich mayacüw omeajtsüw wüx mam-
beolüw jangantanej, ich müjchiw cua-
jantanej wüx apmetam, nde marangüw
reech. 19 Pues atquiaj apmüjndiw majiürüw
meáwan leaw netam nejiw tiül cielo alinoic
nüt, aag ayaj najntsop wüx ajneaj.

Andondoch tasaj Timoteo

20 Teat Timoteo, iyac wüx imeaats irang
leawa Teat Dios lamayac tiül iwix merang.
Nde meaach nipilan mitsojow imal wüx
cuajantanej nanderac, cos ngo membeat
nicuajind. Nde meyar nanderac ocueaj nip-
ilan apiüngüw nendüyiw, pero monwaiich
nejiw. 21 Altiül lamandüjpiw ajcüw ayaj,
lango mandüjpiw Teat Cristo.

Tanaámb ich mambeol ic Teat Dios.
Amén.

Amb iwic nanderac tarang San Pablo müüch Timoteo
2ª TIMOTEO

Teat Pablo atepeay teat Timoteo

1 Xique Pablo, miapóstol Teat Jesucristo
cos Teat Dios tüüch xic narang minajiüt nej,
napiüng nguineay Teat Cristo Jesús andiüm
müüch nipilan mapac meáwan nüt niüng
ajlüy Teat Dios. 2 Xique sarang aaga nawiig
cam nüüch ic, xechiig Timoteo, cos xeyay
sandiüm ic. Miteatiiüts Dios at Miteatiiüts
Jesucristo tanaámb mambeolüw ic xeyay,
majiürüw ic lasta, müjchiw ic xeyay mon-
ajneaj.

Andeac wüx leaw arang Teat Cristo

3 Xique sayaag tiül ximeaats sarang mi-
najiüt Teat Dios najneaj, atnej tarangüw
xexejchiw. Süüch gracias Teat Dios wüx
ique Timoteo. Ngo ndrom ximeaats ic
wüx satün ocueaj Teat Dios masey nüt,
masey ongwiiüts. 4 Xeyay sandiüm najaw
ic para mapac ximeaats, cos meáwan nüt
leaaw ximeaats ic nguineay tejiünts wüx
tecueatayor. 5 At leaaw ximeaats nguineay
lameyar andeac Teat Dios, ngome ipíüngan.
Cos ombas mimüm vida, müm Loida, at
aton mimüm ique, müm Eunice, tayariw
andeac Teat Cristo, condom sajaw atquiaj
ique aton.
6 Pares sandiüm nasaj ic nde mamong
mendiüm aaga najiüt leawa Teat Dios tüüch
ic merang wüx tayacas xiwix wüx imal,
wüx tatüniüs mambeol ic Teat Dios. 7 Cos
Teat Dios ngo müüch icoots mimbolaats.
Nej ayac icoots mapacaats wüx nej, ma-
jiüraats lasta nop alinop, at ngo müüch
icoots marangaats leaw andiümaats. 8 Nde
mexing mendeac wüx Teat Cristo; at nde
mexing wüx sal tiül manchiüc cos mina-
jiüt nej sarang. Naleaing netam meyac
wüx imeaats aaga najneaj nanderac wüx
Teat Cristo masey memongoch cuajantanej
naél, cos Teat Dios apmüüch ic meíüc wüx
cuajantanej. 9 Teat Dios tawün asoetiiüts,
tayamb icoots marangaats leaw andiüm
nej. Aag ayaj ngome cos arangaats najneaj,
pero cos nej áag andiüm; at cos andiüm
majüiquich mimonajneaj nej. Cos wüx
nganaw marang a iüt cam, nej lamajaw
apmüüch miün Teat Cristo Jesús. 10 Nganüy
lajüic nguineay andiüm marang Teat Dios
wüx tüüch miün Miteatiiüts Cristo Jesús
mawün asoetiiüts. Nej tandrooch ombas
aaga nandeowaran quiaj, lamüüch icoots
mapacaats meáwan nüt. Aag ayaj ngome
apndrom ombas, tajüic wüx tayariiüts aaga
najneaj nanderac wüx Teat Cristo Jesús.
11 Teat Dios tayac xic narang apóstol, nan-
deac Nangaj Mipoch Nej, naquiaach monaw
palpálwüx iüt wüx aaga jayats nanderac
wüx Teat Jesucristo. 12 Masey wüx aag ayaj
teanamongoch cuajantanej, pero ngo nax-
ing, cos sajaw jane sandüüb, at sajaw nej
alndom majiür tiül owix nej xenajiüt leawa
lanarang, leaw apmajüiquich aaga nüt wüx
nej aliüc alinomb.
13 Tan iriümb iquiaach aaga najneaj poch
tenguiay saquiaach. Wüx irang atquiaj
netam mejüiquich ijiür xeyay lasta, at
tan iriümb netam mersapüy nandand
wüx Mipoch Teat Dios, áag lamayariiüts
cos nóiquian ajlüyiiüts maquiüjpaats Teat
Cristo Jesús. 14 Iyac wüx imeaats, nde
mecueat aaga naleaing poch Teat Dios
tüüch ic mequiaach, cos apmambeol ic
Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios leaw acül
tiül omeajtsaats.
15 Lamejaw lamacueatiw xic meáwan
monaw tiül iüt Asia, altiül Figelo at
Hermógenes. 16 Satün Teat Dios majiür
lasta meáwan acualaats teat Onesíforo, cos
xeyay tambeol xic. Nej ngo maxing mamb
majaw xic, masey sal tiül manchiüc. 17 Cos
nej naleaing wüx tapeay tiül cambaj Roma
tayambyamb xic, quiaj taxom xic. 18 Ique
lamejaw nguineay tambeol icor tiül cambaj
Efeso aton. Satün Teat Dios mambeol nej,
majiür nej lasta xeyay wüx aaga nüt aliüc
Teat Cristo.

2

Irang at ic nop najneaj soldado ocueaj Teat Jesucristo

1 Ique Timoteo, sayaag ijlüy atnej najiür
xecual, pares sasaj ic netam mepac wüx
Teat Cristo Jesús cos nej teamambeol icoots
xeyay. 2 Aaga poch tenguiay nguineay
tandeacas nasajüw xeyay nipilan, atquiaj
iquiajchiw monxey leaw naleaing lama-
yariw andeac Teat Dios, cos atquiay nejiw
apndom maquiajchiw nop alinop aton.
3 Ique netam meíüc wüx leaw imongoch
wüx indüüb Teat Jesucristo. Irang atnej

arang nop najneaj soldado, cos nej aíüc wüx
cuajantanej naél. [4] Nop soldado ngondom
marang cuajantanej najiüt tarang nomb,
pero netam marang leaw apmapiüng mi-
natang nej. [5] At aton sitiül nop arang
atnej arangüw monpeaxay acuiür, nej ngo
müünd nicuajind sitiül ngo matsoj atnej
netam. [6] Aton sitiül nop arang najiüt
tiül corrül, nej ombas alndom maxaing
omeaats corrül leaw aneay nej. [7] Iyamb
imeaats wüx aaga sasaj ic quiaj, ndoj Teat
Dios apmüüch ic mejaw meáwan cuane wüx
sasaj ic.

[8] Ich leaam imeaats wüx Teat Cristo
Jesús nguineay tapac tiül mondeow. Aton
aaga natang nenajiüt tajlüy tanomb, nenüt
David, naleaing mixeech nej. Xique mbó-
jan naquiaach wüx aaga najneaj nanderac
quiaj. [9] Cos sandeac aaga najneaj nan-
derac wüx Teat Cristo, pares taoelaranas,
teanamongoch ngo majneaj tiül manchiüc
cam atnej nop nerang xeyay ngo majneaj.
Pero Mipoch Teat Dios niquimas ngon-
dom maoelich. [10] Naleaing xique saíüc
wüx meáwan aag ayaj, cos atquiaj alndom
nambeol leawa lamarriiüd nejiw Teat Dios
manguiayiw nguineay Teat Cristo Jesús
lamawün nejiw wüx meáwan nisoet, quiaj
apmajlüyiw najneajay meáwan nüt.

[11] Aag ayaj naleaing nanderac:
Sitiül landeowaats nóiquian maquiüjpaats
Teat Cristo,
quiaj aton apmapacaats maquiüjpaats;
[12] sitiül aiücaats wüx leaw amongochiiüts,
aton apmaquiüjpaats Teat Cristo
wüx arang natang tiül cielo.
Sitiül apmawaijchaats mapiüngaats ngo
mandüjpiiüts,
nej aton apmapiüng ngo majaw jane icoots.
[13] Masey sitiül icoots achiweaats omeajt-
saats wüx Teat Dios,
nej tanaámb apmarang leawa lamapiüng,
cos Teat Dios, ¿nguineay alndom ndrom
omeaats leaw lamapiüng ap-
marang?

Irang najneaj wüx minajiüt Teat Cristo

[14] Ijchaw leaam omeajtsüw, isajüw wüx
minüt Teat Cristo netam macueatiw
asajsajayej wüx cuajantanej poch. Cos
aag ayaj ngondom mambeol nejiw nicua-
jind. Naleaing awün ngana ocueaj jane
teamandiüm manguiay Mipoch Teat Dios.
[15] Irang najneaj leaw alndom merang, quiaj
apmajaw Teat Dios temerang minajiüt nej
najneaj. Ndoj ngome apmejiür cuane wüx
mexing, cos iquiaach áagan leaw Teat Dios
lamapiüng naleaing. [16] Nde mbiüjlamear
wüx menguiaynguiay andeacndeacüw
nipilan leaw ngo mandiüm Mipoch Teat
Dios, cos ngo membeat nicuajind leaw
andeacüw. Wüx aag ayaj witiow arangüw
xeyay ngo majneaj. [17] Aaga poch quiaj
apmarang xeyay ngo majneaj atnej noic
necoy ngo majaw ndej, andüy quiaj
teamatexiich. Cos atquiaj arang leaw
aquiajchiw Himeneo y Fileto. [18] Nejiw
lango mandeacüw naleaing, cos apiüngüw
landoj apacaran tiül mondeow. Atquiaj
lamitsojow omal aljane; altiül lango
majawüw nguineay apiüng Mipoch Teat
Dios. [19] Leawa lamapiüng Teat Dios tiül
Nangaj Mipoch Nej, aag ayaj apmajlüy
meáwan nüt. Nej lamapiüng: "Xique sajaw
jane xicueaj xique", aw. At aton lamapiüng:
"Meáwan mondüüb Teat Cristo netam
macueat arang ngo majneaj", aw.

[20] Tiül nop nadam iüm ngome áagan
oro tengwüy plat ajlüy nitajquiay mi-
najiütaran; altiül narangüch xiül, altiül
narangüch iüt. Cos ajlüy acas xeyay
netam, at ajlüy alacas nguiajantanej to-
jliüm. [21] Atquiaj icoots ajlüyiiüts ocueaj
Teat Cristo, atnej ajcüwa nitajquiay mi-
najiütaran quiaj. Cos sitiül macueatiiüts
meáwan ngo majneaj, quiaj apmajlüyiiüts
atnej ajlüy najneaj nitajquiay minajiütaran;
ndoj Teat Cristo apndom marang meáwan
najneaj najiüt leaw nej andiüm marang
wüx icoots.

[22] Ique Timoteo, nde mbiüjlamear wüx
mendüüb leaw andiüm monench monüx
leaw ngo mandüjpiw Teat Cristo. Cos
palűyan andiümüw marangüw leaw ne-
jiw andiümüw. Pero ique indüüb opech
aaga najneaj teamerang quiaj. At indüüb
wüx leaw ijaw naleaing, ijiür lasta nop
alinop, ich majneaj imeaats mejaw jan-
gantanej, iquiüjpüw áagan ajcüw leawa
naleaing andüjpiw Teat Cristo. [23] Nde me-
yar ombeayiw mondeacndeac cuajantanej
ngo metam, cos wüx aag ayaj witiow wüx
xeyay moncüy. [24] Nop nerang minajiüt
Teat Cristo ngo metam majmel tiül mon-
cüy; naleaing netam majüiquich mimon-
ajneaj nej tiül meáwan nipilan. Netam
ndoj ombas maquiaach najneaj, at netam

maíüc wüx cuajantanej. [25] Netam majiür
xeyay monajneaj mawüywüy müüch ma-
jneaj omeaats jane najcüy majaw nej, ndot
Teat Dios apmüüch nejiw leaam omeajt-
süw majawüw cuane naleaing. [26] Quiaj
apmawüw teowix nimeech leawa lamasap
nejiw mayac nejiw wüx marangüw andiüm
nej.

3

Nguineay apmajlüy nipilan wüx laliüc mümb a iüt cam

[1] At aton Timoteo, netam mejaw aag
agüy, cos wüx landüy wüx apmümb aaga
iüt cam, quiaj apmajlüy xeyay naél, xeyay
ngo majneaj. [2] Apmajlüy nipilan andiümüy
nejáyan quiaj, at apmajlüy mondiümdiüm
tomiün, monlombojchay, monrangrangüy,
mondeac ngo majneaj wüx Teat Dios.
At apmajlüy nipilan ngo mayariw andeac
nateataran, nexiül, ngo marangüw casa
nicuajind dios. [3] Altiül nadam omeajt-
süw, ngo metam nejiw aljane. Ngon-
dom mawüniw wüx omeajtsüw leaw arang
alinop. Andeacüw ngo majneaj wüx om-
bas alinop. Ngo maiücüw wüx leaw ne-
jiw andiümdiümüw. Ajcüyiw, ngo ma-
jiürüw lasta nejinguind. Itsojayéjan jane
nendiüm marang najneaj. [4] Apmajlüy mon-
waiich masey ajüic ajneaj aweaag. Ap-
majlüy monrang leaw andiümüw, lango
majawüw wüx; ngo marangüw casa nejin-
guind, lamong wüx alomboochayej. Al-
tiül apmandiümdiümüw leaw andiümüw,
ngome leaw andiüm Teat Dios. [5] Altiül
apmapiüngüw arangüw najneaj, apma-
jüiquiw atnej mondüüb Teat Cristo nejiw
pero arangűwan, ngome naleaing.

Nde mequiüjpüw ajcüwa nipilan
quiaj. [6] Cos altiül ajcüwa monquiaach
quiaj andiümüw majmeliw jangantanej
aniüng, maxomüw alngün nechach najtaj
mawaijchaw. Ajcüwa montaj quiaj najen
apmanguiayiw cos xeyay ajiürüw nisoet,
arangüw áagan leawa nejiw andiümüw.
[7] Ajcüwa montaj quiaj andiümüw man-
guiayiw leaw aquiaach jangantanej; pero
masey nop apmaquiaach nejiw leaw
naleaing, ngo mayariw. [8] Atnej ajcüwa
monxey monwüneay, nenütiw Janes y
Jambres, leawa tandiümüw mapalüw
a Moisés; atnej nganüy aton ajcüwa
nipilan quiaj andiümüw mapalpalüw
leaw naleaing. Cos nejiw ayacüw wüx
omeajtsüw leaw ngo majneaj, pares
niquimas ngondom mayariw andeac Teat
Cristo. [9] Pero nejiw ngondom marangüw
leaw andiümüw, cos meáwan nipilan
apmajawüw nguineay michachiw, atnej
tajaraw nguineay tarangüw ajcüwa ijpüw
monxey tanomb wüx tandiümüw mapalüw
a Moisés.

Pablo ndójwüx asaj Timoteo nguineay netam marang

[10] Pero ique Timoteo, lamejaw nguineay
saquiaach, nguineay sarang. At lame-
jaw cuane sandiüm narang, ijaw nguineay
sandüüb Teat Cristo. Lamejaw nguineay
saíüc wüx cuajantanej, nguineay sajiür
lasta nipilan; at aton ijaw ngo nacueat
masey samongoch cuajantanej. [11] Lamejaw
nguineay tamongochiüs tiül ajcüwa cam-
baj Antioquía, Iconio, Listra, nguineay ta-
mongochiüs ngo majneaj quiaj. Masey,
cos Teat Cristo tawün xic tiül meáwan aag
ayaj. [12] Icootsa ajawaats naleaing meáwan
leawa nendiüm marang najneaj apmamon-
goch xeyay moncüy, cos andüüb Teat Cristo
Jesús. [13] Pero nipilan monrang ngo majneaj,
y monwaiich apmarangüw más xeyay ngo
majneaj, apmewaijchaw, at apmawaiicha-
ranüw.

[14] Nganüy ique Timoteo, tan iriümb in-
düüb leawa terquiajchay wüx, cos lamejaw
aag ayaj naleaing; at ijaw jane taquiaach
ic. [15] Cos nde wüx iliün mepateay terquia-
jchay wüx Nangaj Mipoch Teat Dios. Wüx
aag ayaj ijaw nguineay alndom mendüüb
Teat Cristo Jesús, y nej apmawün ic wüx
meáwan nisoet. [16] Meáwan Nangaj Mipoch
Teat Dios, aag ayaj taw naleaing atnej
Teat Dios tandiüm. Apmambeol wüx
apmaquiajchich, apmüüch mayaag aljane
cuane teamarang, apmambeol marangüch
palan, apmatiib ocueajich cuane najneaj
marangüch. [17] Atquiaj nopnop nendüüb
Teat Dios apmajiür palan leawa netam,
quiaj apndom marang meáwan najneaj
leawa Teat Dios apmüüch nej marang.

4

Iquiajchiw Mipoch Teat Dios

[1] Nganüy Timoteo, sasaj ic wüx minüt
Teat Dios y wüx minüt Teat Jesucristo, aag
aliüc majaw wüx asoetiw jane almapac
y jane landeow. Nej wüx aliüc alinomb

apmajlüy natang nenajiüt wüx micambaj
nej. [2] Nganüy netam mendeac aaga
najneaj nanderac leaw apiüng tiül Mipoch
Teat Dios. Isajüw wűxan andiümüw
manguiayiw, aton masey ngo mandiümüw
manguiayiw. Pero naleaing netam
meyamb nguineay mesajüw, ipaj ocueajiw,
isajüw najneájan wüx iquiajchiw. [3] Cos
aliüc miün nüt wüx ngome apmandiümüw
manguiayiw maquiaacharanüw wüx
leawa naleaing, palűyan apmandiümüw
manguiayiw leawa najneaj manguiayiw.
At apmayambyambüw jane maquiaach
nejiw leawa andiümüw manguiayiw.
[4] Ngome apmüjchiw olajcüw manguiayiw
leawa naleaing; ngwüy, apmandiümüw
mandüjpiw leawa ngo maleaing. [5] Pero
ique Timoteo, netam meyamb imeaats
wüx leaw irang. Netam meíüc wüx leaw
apmemongoch. Tanaámb isajüw nipilan
wüx aaga najneaj nanderac nguineay
alndom maw nisoet. Irang palan leawa
netam marang nop minerang minajiüt Teat
Cristo.
[6] Laliüc mambiyaw xic atnej arangüch
wüx nichech; laliüc matüch a nüt nacueat
icon. [7] Xique lasatsoj xeyay, lanarang na-
jneaj leaw alndom narang. Lanambich
xenajiüt, tanaámb teanayac ximeaats wüx
Teat Cristo. [8] Apmapac ximeaats xeyay, cos
wüx aaga nüt aliüc, sanüünd noic corona
cos tarangas najneaj. Aag ayaj apmüüch xic
Teat Cristo wüx aliüc majaw wüx asoetaran,
cos nej najneaj arang. Ngome xíquian quiaj
sanüünd, at aton apmüünd meáwan leaw
andiümüw Teat Cristo, leaw teamacül nej
wüx aliüc alinomb.

Pablo asaj Timoteo alacas poch

[9] Irang leaw alndom sitiül mewiün me-
jaw xic najen. [10] Teat Demas lamacueat
xic, cos nej andiüm atnej andiüm meáwan
nipilan. Nganüy laámb andüy tiül cambaj
Tesalónica. Teat Crescente ngo majlüy,
tamb tiül iüt Galacia. Ata teat Tito ngo
majlüy, tamb tiül iüt Dalmacia. [11] Áagan
teat Lucas alnaquiiüb. Nganüy iyamb teat
Marcos mequiiüb miün wüx iliüc, cos nej
aton alndom mambeol xic wüx aaga najiüt
sarang. [12] At teat Tíquico aton lanasaj mamb
andüy tiül cambaj Efeso. [13] Wüx iliüc Timo-
teo, ijamiün aaga capot tacueatiüs tiül cam-
baj Troas aniüng teat Carpo. Átan ijamiün
xelibros, at xenawiig aton cos xeyay atam
xic.
[14] Tamongochiüs xeyay ngo majneaj te-
owix Alejandro, aaga nerang manchiüc.
Teat Dios apmapalüch ombas leawa tarang
wüx ximbas. [15] Ique aton netam mejaw wüx
nej, cos nej nómban ngo mandiüm leaw
aquiajchiiüts.
[16] Wüx ombas mayacüw xic tiül jostis
napiüng cuane tarangas, nejinguind
ngo mambeol xic, meáwan tacueatiw
xic. Malüy Teat Dios ngo mayac nej
asoetiw wüx aag ayaj. [17] Pero naleaing
Teat Cristo almaquiiüb xic mambeol xic
müüch xic nandeac palan nguineay nej
alndom mawün wüx asoet nipilan. Quiaj
tanguiayiw meáwan nipilan ngome judío.
Tayajcas atnej ajlüy namb teombeay nop
león; pero atanquiaj tawas wüx, taton ngo
marangüw wüx ximbas nicuajind. [18] Átan
Teat Cristo apmawün xic tiül meáwan ngo
majneaj leaw aliüc miün apmajlüy; y sajaw
apmaquiiüb xic namb niüng ajlüy nej tiül
cielo. Nej najneajay ajlüy meáwan nüt.
¡Amén!

Ndójwüx atepeay

[19] Sandiüm metepeay müm Priscila at
teat Aquila, aton meáwan leaw alaniüng
teat Onesíforo. [20] Teat Erasto tacűlan
tiül cambaj Corinto; pero teat Trófimo
tacueatiüs tiül cambaj Mileto, cos niün an-
deow. [21] Irang nguineay alndom mewiün
wüx nganaw maquind. Aton atepeayiw
ic meáwan minipilan Teat Cristo monaw
ningüy, nop teat Eubulo, alinop teat Pu-
dente, alinop teat Lino, alinop müm Clau-
dia.
[22] Miteatiiüts Jesucristo tanaámb maqui-
iüb ic; at Teat Dios tanaámb müüch icon
mimonajneaj nej meawarónan. ¡Amén!

Poch tarang San Pablo müüch Tito
TITO

Teat Pablo atepeay teat Tito

1 Xique Pablo nerangas minajiüt Teat
Dios, at miapóstol Teat Jesucristo xic.
Xique tüjndiüs niün nasajüw mayariw
mipoch Teat Cristo leaw lamarriiüd
nejiw Teat Dios; nüjchiw maxomüw
omeajtsüw wüx aaga naleaing nanderac
leaw andüjpiiüts, cos aag ayaj üüch
marangüch leaw andiüm Teat Dios. 2 Xique
sarang meáwan aag ayaj para majawüw
wüx aaga leawa teamacüliiüts, aag ayaj
mapacaats meáwan nüt. Cos aag ayaj
nde wüx nganaw majlüy a iüt cam Teat
Dios lamapiüng apmüüch; nej ngondom
mawaiich. 3 Nganüy cos lamatüch a nüt,
Teat Dios aaga newün icoots wüx, lamüüch
xic nüüch manguiayaran aaga najneaj
nanderac wüx Teat Jesucristo. 4 Aaga
nawiig cam sarang nüüch ic teat Tito, cos
sayaag naleaing ique atnej xecual ic, cos
ayariür andeac Teat Cristo. Miteatiiüts
Dios at Teat Jesucristo newün icoots wüx,
mambeol ic, müüch ic xeyay monajneaj, at
mejiür monapacüy wüx Mipoch Teat Dios.

Leaw tarang teat Tito tiül Creta

5 Ique lamejaw neol tacueatiüs ic tiül aaga
iüt tiül ndec nenüt Creta, cos tacueatiüs ic
mendondoch leaw nganaw mümb majlüy,
at meyac montangtang ombas monajiüt
tiül monyar andeac Teat Cristo tiül meáwan
noicnoic cambaj, atnej tasajas ic merang.
6 Pero naleaing iyac leaw ijaw nerang
najneaj, leaw ajiür nop minjtaj nej, at
micual nej aton andüjpiw Teat Cristo, ngo
manderac wüx ombasüw nejiw mapiürang
nejiw arangüw leaw andiümüw, ngo
majiürüw nepaj nej ocueajiw. 7 Jane natang
nenajiüt tiül mondüüb Teat Cristo netam
marang najneaj, cos minerang minajiüt
Teat Dios nej. Ngondom marang andíüman
nej, ngome najen ajcüy, ngome nangün,
ngome neyambyamb moncüy, ngome
newaiich maxomxom tomiün. 8 Pero nej
netam majüiquich naleaing apac omeaats
majaw jangantanej wüx apeay majaw nej.
At netam majiür monajneaj, nop nexom
omeaats, nerang najneaj, neech omeaats
marang leaw andiüm Teat Dios, nop nerang
leaw ayaag tiül omeaats aag ayaj najneaj,
ngome leaw andíüman nej. 9 Netam nop
leaw nendüüb wüx aaga naleaing nanderac
leawa taquiaacharan wüx, para alndom
mambeol jangantanej maxom omeaats wüx
Mipoch Teat Dios, y müüch mapal ombeay
jane nepiüng aag ayaj ngo maleaing.
10 Cos almajlüy xeyay nipilan ngo
mayariw wüx ajpaj ocueajiw, nelom-
boochayej wüx andeacüw, monwaiich.
Leaw najntsop wüx arangüw atquiaj,
ajcüw ayaj judíos monpiüng netam aaga
circuncisión. 11 Meáwan ajcüw ayaj netam
majpal ombeayiw, cos üjchiw machiweaw
omeajtsüw moncül tiül nden niüng
ajmeliw. Aquiajchiw leaw ngo maleaing
para maxomüw wüx alngün tomiün.
12 Atnej tanomb tapiüng nop naw tiül
nejiw, tandeac wüx ombasüw micual
míüt nej. Tapiüng: “Monaw Creta
monwaiich nejiw, napatüw, rombüy, aton
neanchiw”, aw. 13 Aaga nanderac quiaj
naleaing. Pares netam mepaj ocueajiw para
marangüw najneaj, majüiquich naleaing
ayariw andeac Teat Cristo. 14 Isajüw nde
müjchiw olajcüw manguiayiw mayariw
leaw andeacndeacüw nipilan judío, at
leawa nipilan apiüngüw netam marangüch,
cos ajcüwa nipilan quiaj ngo mandüjpiw
leaw naleaing.
15 Ajcüwa monyac omeaats wüx leawa
najneaj, meáwan cuajantanej leaw alma-
jlüy, najneaj majawüw. Pero jane ngo
mayariw andeac Teat Dios, jane monyac
omeaats wüx leaw ngo majneaj, nejiw
ayajcüw ngo majlüy nicuajind najneaj;
cos xeyay ngo majneaj alwüx omeajt-
süw nejiw, lango mayajcüw cuane najneaj.
16 Nejiw apiüngüw andüjpiw Teat Dios, pero
naleaing ombeayíwan; cos wüx meáwan
aaga arangüw quiaj, ajüiquichaw ngome
áag teamarangüw. Xowüy micoraje omea-
jtsüw, ngo marangüw leaw asoiquiw, at
ngondom marangüw nicuajind najneaj.

2

Najneaj naquiajchich wüx Mipoch Dios

1 Nganüy ique teat Tito, netam
mequiaach leawa naleaing wüx Mipoch
Teat Dios. 2 Isajüw montang ombas monxey
ich mesapayej wüx, nde mamongochiw

wüx leaw arangüw, ich marangüw palanüy
najneaj. Isajüw mayacüw wüx omeajtsüw
mayariw áagan naleaing, majiürüw lasta
jangantanej, maiücüw wüx cuajantanej
netam mamongochiw. 3 At montang
ombas montaj aton isajüw marangüw
áagan najneaj leaw andiüm Teat Dios.
Isajüw nde mandeacndeacüw leaw ngo
metam. Nde mangüniw. Nejiw netam
majüiquichaw nguineay netam marangüch
najneaj, 4 cos atquiaj alndom maquiajchiw
monguich montaj nguineay netam majneaj
ajlüyiw maquiüjpüw minojow nejiw, at
majiürüw lasta micualüw nejiw. 5 Isajüw
mayambüw omeajtsüw wüx leawa netam,
nde majüyjüyiw. Netam majawüw
cuane netam marangüw aniüngüw nejiw.
At majüiquichaw ajneaj omeajtsüw
marangüw leaw apiüng minojow nejiw,
ngana manderac ngo majneaj wüx Mipoch
Teat Dios cos nejiw ngo marangüw atnej
netam.

6 At monench aton ipaj ocueajiw
marangüw leaw netam marangüw. 7 Ique
teat Tito, ijüiquich majawüw nguineay
irang najneaj wüx meáwan cuajantanej. At
wüx iquiaach, iquiaach najneaj, nde mert-
soj. 8 Indeac leaw netam, quiaj nejinguind
ngondom maxom alngün ngo majneaj
wüx iquiaach. Atquiaj apmaxinguiaw
ajcüwa moncüy majaw icoots, cos ngome
apmaxomüw mandeacüw ngo majneaj wüx
ombasaats.

9 Ipaj ocueajiw ajcüwa najonüw monrang
najiüt, marangüw leaw andiüm neneay ne-
jiw. Ich marangüw najneaj, nde man-
gochiw ombeay. 10 Isajüw nde menejtiw;
netam marangüw najneaj wüx cuajantanej,
cos atquiaj apmandeacüw meáwan nipilan
xeyay najneaj wüx aaga najneaj nanderac
wüx Teat Dios, áag newün icoots wüx.

11 Nganüy Teat Dios lamajüiquich mi-
monajneaj nej, cos andiüm mawün wüx
asoet meáwan nipilan. 12 Aag ayaj üüch
icoots majawaats netam macueatiiüts nóm-
ban leawa Teat Dios ngo mandiüm, meáwan
ngo majneaj leaw andiüm nipilan wüx aaga
iüt cam. Netam mayacaats omeajtsaats
marangaats najneaj, nde mamongochiiüts
wüx leaw arangaats; netam majlüyiiüts at-
nej andiüm Teat Dios. 13 At üüch icoots
majawaats nguineay mapac omeajtsaats
macüliiüts aaga najneajay teamandiümaats
majawaats. Xeyay najneajay apmajlüy wüx
apmandilil Teat Cristo Jesús, cos nej Mid-
iosaats newün icoots wüx. 14 Nej teyacüy
nejáyan quiaj teowixaw monajiüt man-
deow ingow andeowaats icootsa, mawün
icoots tiül meáwan ngo majneaj. Nej
andiüm mambeol icoots majlüyiiüts noic
najneaj cambaj ocueaj nej, mandiümaats
marangaats áagan najneaj.

15 Meáwan aag ayaj indeac, iquiajchiw
wüx, ipaj ocueajiw atnej arang nop nena-
jiüt. Nde merang leaw ajüic ngo majneaj,
ngana mapiüngüw ngo mertam tiül mina-
jiüt Teat Dios.

3

Leaw netam marangüw mondüüb Teat Jesús

1 Iich leaam omeajtsüw netam marangüw
leaw apiüngüw montangtang monajiüt, at
chingüy monajiüt tiül cambaj, mandiümüw
mambeolüw wüx cuajantanej najneaj
najiüt leawa netam. 2 Isajüw nde
mandeacüw ngo majneaj wüx ombas
aljane, nde mayambyambüw moncüy,
netam maiündüw wüx cuajantanej,
majüiquichaw ajiürüw monajneaj wüx
andeacüw maquiüjpüw meáwan nipilan.

3 Cos icootsa nomb aton tajlüyiiüts
atnej nop nexiül ngo manguiay nanderac,
ngo marangaats leaw andiüm Teat Dios.
Ndrotoots tandüjpiiüts leaw ngo majneaj,
tarangaats leaw andiümaats. Ngo majneaj
majawaats alinop nejiür cuajantanej.
At tajcüyaran majarawaats, tajcüyiiüts
majawaats nop alinop. 4 Pero naleaing
wüx Teat Dios, aaga newün icoots wüx,
tajüiquich andiüm icoots at tüüch meáwan
nipilan mimonajneaj nej, 5 cos tawün icoots
wüx asoetiiüts. Naleaing aag ayaj ngome
ajcan arangaats najneaj, aag ayaj tarang cos
xeyay ajiür icoots lasta, tawün icoots wüx
asoetiiüts, majlüyiiüts nerixixay. Nganüy
ajlüyiiüts atnej jayats wijquiamoots,
awiquiach icoots Nangaj Espíritu ocueaj
Teat Dios. 6 Pares ngo macueat müüch
icoots Nangaj Miespíritu nej, cos ambeol
icoots Teat Jesucristo, aaga newün icoots
wüx. 7 Cos nej lamarang aaga xeyay
najneaj quiaj wüx ombasaats, nganüy
ajlüyiiüts atnej nómban ngo marangaats
ngo majneaj. Pares nganüy tenguial

macüliiüts leaw Teat Dios apmüüch icoots,
aag ayaj mapacaats meáwan nüt tiül cielo.
[8] Meáwan aag ayaj naleaing, sandiüm
mepac wüx mequiajchiw wüx, cos atquiaj
alndom meáwan monyar andeac Teat Dios
mayacüw wüx omeajtsüw marangüw na-
jneaj. Cos aag ayaj najneaj, y apmambeol
meáwan nipilan. [9] Naleaing nde mejmel
tiül cuajantanej mondeac leaw ngo metam.
Nde meyambyamb mendeac wüx leawa
tarangüw mixejchiün nde tanomb, nde
mejmel tiül moncüy. At nde mendeacn-
deac mejcüy anaag aljane wüx aaga poch
tüünd Moisés, cos aag ayaj ngo mambeol
wüx nicuajind, ngo majiür ümb.
[10] Sitiül aljane ayac naél tiül monyar an-
deac Teat Cristo, netam mepaj ocueaj nomb
ijmbüw. Pero naleaing sitiül ngo mayar
indeac, icueatiün, nde mequiüjpan. [11] Cos
quiaj lamejaw aaga nipilan quiaj lamitsoj
nej omal, lamanot nej marang ngo majneaj,
nejáyan quiaj ayacüy tiül naél.

Teat Pablo asaj teat Tito alacas poch

[12] Wüx sanüüch mamb niüng ijlüy teat
Artemas tengwüy teat Tíquico, iyamb
nguineay alndom meamb mejaw xic tiül
cambaj Nicópolis, cos lanapiüng quiaj sana-
mongoch nüt wüx apmaquind. [13] Iyamb
aton nguineay membeol teat Zenas,
aaga nendüy wüx nguineay amb apiüng
aaga ley. At teat Apolos aton imbeol,
meajchiw meáwan leawa netam nejiw
tiül tiiüd. [14] Cos atquiaj meáwan monyar
andeac Teat Cristo alndom mequiaachayej
wüx marangüw cuajantanej najneaj,
mambeolüw jangantanej leaw ngo majiür.
Atquiaj apmajüiquichaw arangüw najneaj.

Andondoch atepeay

[15] Meáwan leawa almajlüyiw ningüy
naquiüjpüw atepeayiw ic. Aton sandiüm
metepeayiw tam ninguiaj alacas leaw
almajlüyiiüts nóiquian wüx minüt Teat
Cristo. Teat Dios mambeol icon tamtám-
ban. Amén.

Poch leawa tarang San Pablo müüch Filemón
FILEMN

Pablo y Timoteo atepeayiw Filemón

1 Xique Pablo, nayacüchiüs tiül manchiüc
ajcan sarang minajiüt Teat Jesucristo.
Xique sarang aga poch wüx nawiig cam
naquiiüb teat Timoteo, natepeayiün ic teat
Filemón, cos noic nej najiüt arangaats.
2 At satepeayiün meáwan monyar andeac
Teat Cristo leaw mbichmeaw canchiüjow
iniüng. Átan satepeayiün müm Apia. At
teat Arquipo, áag nerang najneaj soldado
wüx minajiüt Teat Jesucristo maquiüjpaats.
3 Tambtámban ijlüyiün, nejneajíünan, at
sandiüm mejiüran monapacüy ocueaj
Miteatiiüts Dios y Miteatiiüts Jesucristo.

Filemón andüüb Teat Cristo

4 Xique wüx sataag orar süüch gracias
Teat Dios wüx ique teat Filemón, ngondrom
ximeaats ic. 5 Cos lananguiay anderac wüx
ique nguineay ajüic iyar andeac Teat Jesús,
nguineay indiüm meáwan mondüüb Teat
Jesús. 6 Satün ocueaj Teat Dios mambeol
meáwan leaw lamembeolüw mayariw an-
deac Teat Dios, majawüw meáwan aaga
najneajay leaw Teat Dios üüch icoots wüx
Teat Cristo Jesús. 7 Teat, xeyay ajneaj
nayaag, üüch mapac ximeaats wüx san-
guiay nguineay indiümüw, at lameaach
mapac omeajtsüw meáwan mondüüb Teat
Cristo.

Pablo atün majneaj majaraw a Onésimo

8 Masey nop apóstol ocueaj Teat Cristo
xic, pares alndom nasaj ic nguineay ne-
tam merang, 9 pero nganüy sandiüm natün
icueaj wüx mimonajneaj Teat Dios. Xique
Pablo nop xic natang ombas, nganüy sal
tiül manchiüc cos sarang minajiüt Teat Je-
sucristo. 10 Sandiüm natün icueaj majneaj
mejaw teat Onésimo, cos nej ajlüy atnej
najiür xecual ningüy tiül manchiüc, cos
xique tasajas nej wüx Teat Cristo.
11 Naleaing nej ninguinüt ngo metam ic;
pero nganüy nej xeyay netam icor cos al-
ndom mambeol ic, at alndom mambeol xic
aton. 12 Nganüy sanüüch mamb majaw ic
alinomb. Ich mapac imeaats, ingoch atnej
mengoch xic. 13 Masey tandiümas macül
ningüy naquiiüb mambeol xic ingow im-
beol xic wűxan sajlüy tiül aaga manchiüc
cam, niüng sandeac wüx aaga najneaj nan-
derac wüx Teat Cristo. 14 Pero ngo nandiüm
narang nicuajind xiquiáyan quiaj; netam
natün icueaj mesaj xic. Cos xique ngo
nandiüm meaach Onésimo macül ningüy
ajcan sasaj ic; xique sandiüm merang con
imeaats, ngome cos netam merang. 15 Cos,
¿jonde ngwüy naleaingue? teat Onésimo
taw niüng ijlüy acásan nüt, nganüy alndom
mandilil niüng ijlüy macül quiaj nómban.
16 Nganüy lango majlüy atnej nop najon
nerang najiüt, nej nganüy ajntsop wüx
atam, ngo matow nej ambeat nop najon
nerang najiüt, cos nej ajlüy atnej nop mi-
coj michiig wüx Teat Cristo. Sitiül xique
sandiüm nej, ique alwüx netam mendiüm
cos apmambeol ic wüx minajiüt, at aton cos
ajlüyiiüts noic nej wüx minajiüt Teat Dios.
17 Pares sapiüng sitiül iyaag ajlüyiür ami-
gos, sandiüm mengoch nej atnej mengoch
xic. 18 Sitiül aleaic lamarang wüx imbas,
tengwüy aleaic ajüch ic, iyac atnej xique
alnajüch ic. 19 Xique sarang aag agüy naag
xiwix napiüng xic sanangüy meáwan. Pero
sapiüng ngo metam nüüch leaam imeaats
nguineay tambeolas ic, pares ijüch xic aton.
20 Nganüy xechiig, sandiüm meaach mapac
ximeaats merang leaw sasaj ic quiaj, cos
andüjpiiüts Teat Cristo.
21 Xique sayaag apmerang leawa sapiüng,
pares tarangas aaga nawiig cam nüüch ic,
cos sajaw apmeyac wüx alquiriw leawa
satün. 22 Satün icueaj aton teat, meyamb
niüng sanaxood, cos sapiüng Teat Dios ap-
müüch icon leaw itüniün ocueaj, apmam-
beol xic namb najaw icon.

Andondoch atepeay

23 Nganüy atepeay ic teat Epafras, áag
saquiiüb ningüy tiül manchiüc, cos arang
minajiüt Teat Cristo Jesús aton. 24 Átan
atepeayiw ic teat Marcos, teat Aristarco,
teat Demas, at teat Lucas. Nejiw ajlüyiw
ningüy aton, ambeolüw xic wüx aaga najiüt
sarang.
25 Miteatiiüts Jesucristo mambeol icon,
müüch majlüy tiül imeajtsan mimonajneaj
nej, tambtámban. Amén.

Tarangüch wüx nawiig aaga nanderac cam müjndiw nipilan judío
HEBREOS

Teat Dios tandeac wüx Teat Cristo

1 Teat Dios tanomb tandeac xeyay,
tayamb nguineay masaj mondeac andeac
nej (profetas) nguineay alndom masajüw
mixejchiiüts palpálwüx poch leaw andiüm
masaj nejiw. 2 Nganüy wüx aaga nüt cam
Teat Dios tüüch miün Micual Nej mandeac
masaj icoots. Tüüch Micual Nej marang
meáwan ocas, nüt, at a iüt cam; ndoj
tacueat teowix nej meáwan leaw almajlüy.
3 Micual nej ajlüy najneajay, atanej Teat
Dios cos Dios nej aton; cuajantanej alndom
marang. Wüx áagan andeac nej teamajiür
meáwan leaw tarang, ngo ndrom ombas
nicuajind. Wüx landoj mawün meáwan
asoetiiüts, quiaj tamb andüy cawüx tiül
cielo chetem amb wüx miác Teat Dios.

Micual Teat Dios natang, ángeles chingüyiw

4 Micual Teat Dios natang, nganüy
meáwan ángeles chingüyiw, ngo
matüchiw. Minüt nej micual Teat Dios
nembeat xeyay. 5 Cos Teat Dios ngo masaj
nejinguind ángel:
Ique Xecual ic;
nganüy lanajüiquich xique miteat, aj.
At ngo mandeac wüx nejinguind ángel:
Xique sanajlüy miteat nej,
nej apmajlüy xecual, aj.
6 Pero wüx Teat Dios tüüch miün anopűyan
Micual nej ningüy wüx a iüt cam, quiaj tasaj
meáwan miángeles nej:
Irangan nej casa, aj.
7 Teat Dios tandeac wüx miángeles nej wüx
tapiüng:
Tarangasüw majlüyiw atnej nepepep,
aton tarangas majlüyiw atnej oniw biümb,
aw.
8 Pero wüx Teat Dios tandeac wüx Micual
Nej, tapiüng:
Ique Dios, apchetemear wüx aaga najneajay
chetejeran wüx meáwan nüt;
apmejlüy wüx meáwan leaw almajlüy.
Ique najneajay apmejaw wüx cuajantanej
wüx apmeyar minajiüt.
9 Ique palüy indiüm leawa najneaj, ijcüy
mejaw meáwan leawa ngo majneaj;
pares Teat Dios, aaga naleaing Midios,
lamüüch ic mapac imeaats mejlüy natang,
mejntsop wüx iquiüjpüw, aw.
10 Aton Teat Dios tasaj Micual Nej:
Teat, ique ombas terang a iüt cam wüx
nganaw majlüy nicuajind,
Terang nüt, caaw, at ocas naag iwix.
11 Meáwan ajcüw ayaj apndrom ombas,
pero ique tan ijlüy ngo ndrom imbas.
Ajcüw ayaj apmataxeyiw atnej noic napix-
eran;
12 ajcüw ayaj apmembiül melox ninguiün
atnej ngarrats napixeran,
apmengowüüch majlüy jayats.
Pero ique tan iriümb meáwan nüt,
mineat ngondom mümb, aj.
13 Teat Dios ngo masaj nejinguind ángele:
Cheter ningüy wüx xeác,
leaw sanayac meáwan moncüy majaw ic
majmiücüw tileaj, maj.
14 Pero meáwan ángeles mimonrang mina-
jiüt Teat Dios, tüjndiw miünüw mambe-
olüw nipilan leaw apmawüw wüx asoetiw
nejiw.

2

Aaga leaw tawün icoots wüx, nembeat xeyay

1 Pares nganüy netam mayacaats
wüx omeajtsaats leawa lamanguiayiiüts,
nganandot macueatiiüts mandüjpiiüts.
2 Cos sitiül aljane ngo marang aaga nembeat
poch leaw nomb Teat Dios tüüch man-
deacüw miángeles nej, sitiül jane ayaag
ngo metam marangüch palan aaga poch
quiaj, nej apmüünd mamongochiw xeyay
ngo majneaj. 3 ¡Cuantemás icoots nganüy
apmamongochiiüts xeyay ngo majneaj
sitiül ngo mayacaats wüx omeajtsaats aaga
najneajay leawa tarang Teat Cristo para
mawün icoots wüx meáwan asoetiiüts!
Aag ayaj Teat Jesús ombas mandeac
nguineay apmarang, condom ajcüwa leawa
tanguiayiw andeac nej tajawüw aag ayaj
naleaing, ndoj tasajüw icoots. 4 Teat
Dios aton tajüiquich aag ayaj naleaing,
cos tüüch majaraw cuajantanej; tüüch
apóstoles ndom ombasüw marangüw
xeyay cuajantanej ateócan. Tambeol nejiw
Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios cos tüüch

ndom marangüw cuajantanej najiüt leaw
andiüm nej.

Jesucristo tajlüy atnej nipilan

5 Teat Dios ngome apmayac ángeles ma-
jlüyiw wüx a iüt cam alinoic nüt wüx ap-
marang aaga jayats iüt leawa teamandea-
caats wüx. 6 Tiül aaga ajlüyay Mipoch Teat
Dios aljane tapiüng:
¿Cuane nej nipilan ndom leaam imeaats
wüxe?
¿Neol indiüm membeol micual nipilana?
7 Ique Teat Dios, acásan nüt teyac nipilan
majlüy chingüy, pero teyac ángeles
majlüyiw natang.
Condom teaach nipilan majlüy natang wüx
a iüt cam, marangüch casa;
teaach majlüy wüx meáwan leaw lamerang;
8 lango majlüy nicuajind leaw ngo meyac
majlüy teoleaj nej, aw.
Teaach nipilan majlüy wüx meáwan leaw
almajlüy, nicuajind ngo majlüy leaw ngon-
dom majlüy wüx. Pero nganaw majawaats
nipilan majlüyiw wüx meáwan leaw al-
majlüy. 9 Pero ajawaats Teat Jesús, acas
nüt tajlüy chingüy, wüx ángeles tajlüyiw
natang. Condom Teat Jesús tajlüy natang,
marangüch casa; cos Teat Dios tandiüm
müüch nej mamongoch xeyay ngo majneaj
wüx tandeow mawün wüx asoet meáwan
nipilan.
10 Cos Teat Dios tarang meáwan leaw al-
majlüy, nganüy netam marangüch meáwan
leaw andiüm nej. Nej andiüm xeyay micual
nej mambüw tiül cielo, áag tüüch Teat Jesús
mamongoch xeyay ngo majneaj. Nej tarang
palan leaw andiüm Teat Dios, cos atquiaj
alndom mawün nejiw wüx asoetiw. 11 Teat
Jesús tapaj nipilan majlüyiw ocueaj nej,
aton ajcüw leawa tajpaj majlüyiw nóiquian,
cos nop miteatiw; pares Micual Teat Dios
ngo maxing masajüw micojow michijquiaw
nej. 12 Cos nomb tapiüng:
Sanasajüw xecojow xechijquiaw jane ic
Teat Dios.
Niüng canchiüjow, quiaj sanataag cantar
najneajay wüx ique, aw.
13 Aton tapiüng:
Xique sanayac ximeaats wüx nej, aw.
Alinomb tapiüng:
Jogüy xic, salnaquiüjpüw meáwan xe-
cualüw leaw Teat Dios lamüüch xic,
aw.
14 Cos nacualaran ajiürüw quiej, ajiürüw
cuerpo, Teat Jesús aton tajiür cuerpo, at
tajiür quiej cos nipilan newiquiach nej. Nej
tandeow para mandrooch ombas aaga mi-
natangüw nimeech nasoic diablo, cos nej
neyac mandeowaran tiül nipilan. 15 Teat
Jesús tandeow mawün imbol mandeowüw
nipilan, cos meáwan nüt nipilan imboloj
mandeowüw. 16 Aag agüy naleaing, cos Teat
Cristo ngome tiün mambeol ángeles, tiün
mambeol acualaats Abraham. 17 Pares Teat
Jesús tiün majlüy nipilan nej, mayaag atnej
ayaag nipilan, cos atquiaj alndom marang
najneaj natang miteaats leaw ajiür lasta
nipilan wüx arang leaw Teat Dios tüüch nej
marang. Teat Jesús nejay tarang nichech,
mawün wüx asoetiw nipilan. 18 Cos nej
tamongoch xeyay ngo majneaj, tayacüch
wüx naél. Pares nganüy alndom mambeol
leaw teayacüch wüx majiür naél.

3

Teat Jesús natang, Moisés chingüy

1 Xecojow xechijquiaw, Teat Dios
lamawün isoetiün, lamapaj icon
mendüjpiün nej; nganüy ich leaam imea-
jtsan wüx Teat Cristo Jesús, cos Teat Dios
tüüch nej miün marang minatang miteaats
ocueajiiüts. 2 Nej tarang meáwan palan
leawa tüüch nej Teat Dios marang, atnej
tarang tanomb teat Moisés wüx tarang
minajiüt Teat Dios, cos nej aton tarang
palan tiül minipilan Teat Dios. 3 Nganüy
Teat Jesús xeyay netam marangüch casa,
ngo matnej teat Moisés, cos atnej nop
nerang iüm más netam ajlüy, ngo matnej
aaga iüm leawa tarang. 4 Cos meáwan
iüm arang nej nipilan, pero leawa nerang
meáwan leaw almajlüy, aag ayaj Teat Dios.
5 Naleaing teat Moisés tarang najneaj tiül
meáwan monrang minajiüt Teat Dios.
Meáwan najiüt leaw tarang, aag ayaj apiüng
wüx leaw aliüc miün apmanderac alinoic
nüt. 6 Pero Teat Cristo ajlüy wüx minipilan
Teat Dios atnej nop natang nacualaran
ajlüy wüx aniüng nej. Aaga aniüng nej
quiaj apiüng wüx icootsa. Netam tanaámb
mandüjpiiüts, aton macüliiüts nde apac
omeajtsaats leawa Teat Dios lamapiüng
aliüc miün apmajlüy.

Wüx axojtüw minipilan Teat Dios

[7] Pares netam manguiayiiüts leaw apiüng
Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, cos
apiüng:
Nganüy sitiül inguiayiün andeac Teat Dios,
[8] nde merangan adam imeajtsan matnej
tarangüw tanomb mixejchiün,
cos nejiw ngo mayariw andeac Teat Dios,
tüjchiw majcüy wüx aliw tiül wa-
jchiüc.
[9] Nejiw tüjchiw xic najcüy xeyay,
masey tajawüw nguineay tambeolasüw tiül
ic miow (40) neat.
[10] Wüx aag ayaj tajcüyiüs najawüw ajcüwa
nipilan quiaj,
tapiüngas: "Mbójan ndroj omeajtsüw xic,
ngo mayacüw wüx omeajtsüw marangüw
leaw sandiüm", saw.
[11] Pares tajcüyiüs xeyay,
tapiüngas: "Langome sanüjchiw majmeliw
maxojtüw niüng sajlüy", aw Teat
Dios.
[12] Ijawan xecojow xechijquiaw, nde ma-
jlüy nejinguind tiül icona mayac wüx
omeaats ngo majneaj, mepiüngan ngo
meyariün andeac Teat Dios, mecueatiün
aaga Teat Dios almapac. [13] Ipajüw nop
alinop meáwan nüt wűxan aliün majlüy
nganüy nüt cam, ngana madam omeaats
aljane tiül icona mapiüng arang najneaj
masey arang ngo majneaj. [14] Apmajlüyiiüts
nóiquian maquiüjpaats Teat Cristo sitiül
tanaámb apmandüjpiiüts atnej tarangaats
wüx tayariiüts andeac nej.
[15] Pares apiüng:
Nganüy sitiül inguiayiün andeac Teat Dios,
nde madam imeajtsan matnej tarangüw
tanomb mixejchiün,
wüx tüjchiw majcüy Teat Dios, aw.
[16] ¿Jane nejiw tanguiayiw andeac Teat Dios
quiaj, condom ngo mayariw? ¿Ngome
ajcüw ayaj meáwan leaw tawüw tiül Egipto,
tawün nejiw teat Moisésa? [17] ¿Jane tajcüy
majaw nejiw Teat Dios tiül aaga ic miow
(40) neat quiaja? ¿Ngome ajcüw ayaja
leaw tarangüw ngo majneaja, condom
tandeowüw tiül wajchiüca? [18] ¿Jane ne-
jiw tasaj nejiw Teat Dios niquimas ngon-
dom majmeliw maxojtüw niüng ajlüy neje?
¿Ngome ajcüw ayaja leaw ngo mayariw
andeac Teat Diosa? [19] Quiaj ajawaats nejiw
ngondom majmeliw tiül aaga niüng apmax-
ojtüw, cos ngo mayariw andeac Teat Dios.

4

[1] Ata nganüy Teat Dios apiüng aliün
ndom müüch icoots maxojtaats niüng
ajlüy nej. Pares netam mejawan wüx
leaw irangan, nganandot ngo metüchiün.
[2] Icoots aton nganüy lamasoiquiiüts aaga
najneaj nanderac quiaj atnej tasoiquiw
mixejchiiüts, ndoj ngo mambeol nejiw
nicuajind wüx tanguiayiw a poch quiaj,
cos tanguiayíwan, ngo mayariw. [3] Pero
icootsa leawa lamayariiüts andeac Teat
Dios, tajmeliiüts maxojtaats niüng ajlüy
Teat Dios. Wüx aag ayaj nej tapiüng:
Wüx tajcüyiüs tapiüngas,
niquimás lango majmeliw maxojtüw niüng
saxood, saw.
Atquiaj tapiüng Teat Dios cos minajiüt nej
laűmb nde wüx tarang a iüt cam. [4] Aton tiül
Mipoch Teat Dios andeac wüx nej taxood
wüx ayaíw nüt, cos apiüng:
Teat Dios taxood wüx ayaíw (7) nüt, wüx
landoj marang meáwan minajiüt
nej, aw.
[5] Alinoic poch tapiüng:
Lango majmeliw niüng saxood, aw.
[6] Altiül nejiw leaw ombas manguiayiw an-
deac Teat Dios nganaw majmeliw, cos ngo
mandiümüw mandüjpiw Teat Dios. Nganüy
aliün ndom aljane majmel tiül niüng axood
Teat Dios. [7] Teat Dios lamayac alinoic nüt,
aag ayaj nganüy cam. Cos atquiaj tapiüng
Rey David, lamajiür xeyay neat, tapiüng:
Sitiül nganüy inguiayiün andeac Teat Dios,
nde madam imeajtsan, aw.
[8] Ndot teat Josué müüch maxojtüw nip-
ilan Israel tiül niüng alndom maxojtüw,
quiaj Teat Dios ngo metam mapiüng ali-
nomb netam maxojtüw. [9] Cos ngo maxo-
jtüw ninguiün nüt, pares Teat Dios nganüy
andiüm müüch maxood minipilan nej at-
nej nej axood. [10] Meáwan leaw laxood
niüng axood Teat Dios, at aton laxood
wüx cuajantanej najiüt arang, atnej Teat
Dios taxood wüx landoj marang minajiüt
nej. [11] Netam marangaats leaw alndom,
maxojtaats niüng axood Teat Dios, ngana
marangaats atnej tarangüw leaw nomb ngo
mayariw andeac Teat Dios, ndoj ngome
tajmeliw niüng apmaxojtüw.
[12] Mipoch Teat Dios almapac, alndom
marang cuajantanej. Aaga Mipoch nej
alndom majmel tiül omeaatsaran atnej

nots espada nexing necamb necamb; al-
ndom matüch tiül omeaats nipilan müüch
mayajcüw nguineay ajlüy tiül omeaatsaran.
13 Meáwan leaw Teat Dios tarang, nej tea-
majaw nguineay ajlüy. Naleaing meáwan
leawa almajlüy, ranüy majaw Teat Dios, ngo
mexotüy nicuajind. Netam masajaats Teat
Dios nguineay tarangaats.

Teat Jesús minatang miteaats

14 Icoots ajiüraats nop minatang miteaats,
aaga laámb tiül cielo. Aag ayaj Teat Jesús
micual Teat Dios. Netam mesapayoots nan-
dand wüx andeac nej leawa lamayariiüts.
15 Cos aaga minatang miteaats ajiüraats
quiaj, ajaw nguineay ayajcaats wüx amon-
gochiiüts naél, cos ajaw nguineay ajlüyi-
iüts. Masey nej aton tamongoch naél at-
nej amongochiiüts, pero nej ngo marang
nicuajind ngo majneaj. 16 Pares alndom
matüchiiüts niüng ajlüy Teat Dios, ngo
metam mimbolaats, cos nej apmajiür icoots
lasta, apmaxomaats mimonajneaj nej; ap-
mambeol icoots wüx amongochiiüts cua-
jantanej naél.

5

1 Meáwan natang miteaats narriüjtüch
tiül nipilan, tajmel marang minajiüt Teat
Dios mambeol nipilan mayac nichech, at
mambiy nimal marang nichech mangüy
asoeteran. 2 Cos meáwan natang miteaats
nipilan nejiw, amongochiw naél atnej
amongochiiüts. Pares alndom majiürüw
lasta jane ngo majaw cuane arang, at leaw
ajaw arang ngo majneaj. 3 Cos nipilánan
nejiw, netam mayacüw ichechiw mawün
nej asoetiw, aton netam mayacüw nichech
mawün asoet meáwan nipilan.

4 Nejinguind ngondom mapiüng ap-
marang natang miteaats, cos áag miün Teat
Dios alndom mayac nop natang miteaats
atnej tayac Aarón. 5 Atquiaj Teat Cristo aton
ngome nejáyan quiaj tapiüng apmarang
natang miteaats, Teat Dios neyac nej, cos
tasaj:

Ique Xecual,
nganüy lanüüch ic mejlüy nipilan ic, aj.
6 Aton Teat Dios tapiüng:
Ique miteaats ic meáwan nüt,
atnej tanomb wüx tarang miteaats
Melquisedec, aw.

7 Teat Cristo wüx tajlüy ningüy wüx iüt
tatün xeyay, tajiünts masaj Teat Dios,
aaga alndom mambeol nej ngo mandeow.
Teat Dios tanguiay nej andeac cos nej
tandiüm marang leaw Teat Dios apiüng.
8 Masey Micual Teat Dios nej, pero ne-
tam mamongoch naél, cos atquiaj tajaw
nguineay ayajcüw nipilan, at nguineay ne-
tam marangüch leaw andiüm Teat Dios.
9 Cos landoj mamongoch aaga xeyay naél
quiaj; quiaj meáwan nüt alndom mawün
wüx asoeteran jangantanej nipilan leaw
apmayar nej andeac. 10 Quiaj Teat Dios tayac
nej marang minatang miteaats atnej tarang
Melquisedec.

Nde ndrom imeajtsan Mipoch Teat Dios

11 Wüx aag ayaj aliün najiür xeyay
sandiüm nasaj icon; aag ayaj naél, pero
ngondom nasaj icon najen cos icona nequiy
menguiayiün. 12 Cos lamajiür xeyay nüt
mendüjpiün Teat Cristo, pares lajneaj
merquiajchiün; nganüy icona netam
mequiaacharanan wüx leaw ngo maél
tiül Mipoch Teat Dios. Ijlüyiün atnej
nop lambiniow nine tealeámban achech,
nganaw müet nüeteran. 13 Jangantanej
leawa tealeámban achech ajlüy atnej
nop nine, cos nganaw majaw nguineay
aquiaach aaga poch leaw apiüng cuane
najneaj cuane ngo majneaj. 14 Cos nipilan
wüx latang alndom müet cuajantanej
nüeteran. Aag ayaj apiüng wüx nipilan
leaw ayacüw wüx omeajtsüw marangüw
leaw apiüng Teat Dios, cos atquiaj
apmajawüw cuane najneaj cuane ngo
majneaj.

6

1 Pares lango nasaj icon alinomb leaw lan-
doj mesoiquiün wüx Teat Cristo. Nganüy
netam matangaats wüx Mipoch Teat
Dios; ngo metam mequiaachayoots wüx
nguineay netam macueatiiüts marangaats
ngo majneaj, nguineay netam mayariiüts
andeac Teat Dios. Meáwan aag ayaj lanasaj
icon xeyay. 2 Lango nasaj icon alinomb
netam meyariün yow, tengwüy nguineay
netam mayacüch owixeran wüx omalaran.
Aton ngo nasaj icon wüx apacaran tiül
mondeow, at wüx Teat Dios apmajaw wüx
asoeteran alinoic nüt. Cos meáwan aag ayaj
lanaquiaach icon wüx. 3 Sitiül Teat Dios
andiüm, nganüy sanasaj icon nguineay
netam matangaats wüx Mipoch Teat Dios.

4 Meáwan leawa lamajawüw ranüy leaw
apiüng tiül Mipoch Teat Dios, lamayariw

aag imiün tiül cielo, lamüjndiw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, 5 sitiül tayajcüw najneaj aaga andeac Teat Dios, at lamayariw nguineay apmarang Teat Dios alinoic nüt; 6 sitiül ajcüw ayaj apmacueatiw mandüjpiw Mipoch Teat Dios, lango ndom leaam omeajtsüw mandüjpiw Teat Cristo alinomb, cos aag ayaj atnej ayacüw Teat Cristo wüx cruz alinomb müjchiw mamongoch monxing. 7 Ajcüw ayaj ajlüyiw atnej nacats iüt niüng ajoet najneaj, cos sitiül aag iüt quiaj apmayac najneaj leaw apiürüch tiül, at monpiür alcuane apmaxaingiw müetiw, quiaj ajüic Teat Dios tambeol majlüy aag ayaj. 8 Pero sitiül noic iüt palüy sats ayac, at cualsoj ajlüy tiül, aaga iüt ngo metam nicuajind, ngo majneaj apmanderac wüx. Ndójwüx apmambeliw leaw altiül.

Leaw teamacüliiüts ambeol icoots mandüjpiiüts Teat Cristo

9 Xecojow xechijquiaw leaw xeyay sandiüm, masey atquiaj sandeacan, sapiüngan icona atnej aaga iüt terangüy, tanaámb apmerangan najneaj; aag ayaj ajüic leriowan wüx isoetiün. 10 Cos Teat Dios najneaj arang, ngo ndrom omeaats nguineay teamerangan, nguineay tanaámb membeolan meáwan mondüüb Teat Cristo. 11 Sandiüman inopnopon tanaámb mepacan wüx mendüjpiün Teat Cristo, cos wüx irangan aag ayaj, quiaj apmeajndiün leawa temecüliün wüx ümb minütiün ningüy. 12 Nde meranchiün; irangan atnej arangüw ajcüwa mondüüb Teat Cristo con omeajtsüw, cos taiündüw wüx cuajantanej amongochiw, condom ayariw leaw Teat Dios lamapiüng apmüüch nejiw.

13 Wüx Teat Dios tasaj Abraham cuane apmüüch nej alinoic nüt, quiaj nejáyan quiaj tandeac wüx minűtan nej, cos ngo majlüy alinop natang atnej. 14 Quiaj Teat Dios tasaj Abraham: “Xique sanambeol ic xeyay, sanüüch ic mejiür xeyay icualaats”, aw. 15 Atquiaj Abraham, cos tacül, ngo paxiüm ocueaj, quiaj tüünd leawa lamasoic apmüünd. 16 Naleaing, tiül nipilan apajüw minüt nop más natang wüx ngo meyarayej andeacüw. Cos wüx andeacüw atquiaj, quiaj ajüic andeacüw naleaing, lango metam mandeacüw wüx más. 17 Wüx Teat Dios tandiüm majüiquich naleaing, nej ngondom mangowüüch leawa lamapiüng apmüüch acualaats Abraham, quiaj tandeac wüx minűtan nej majüiquich naleaing apmarang leaw lamapiüng. 18 Cos Teat Dios tapiüng nguineay apmarang, tandeac wüx minüt nej, pares leaw tandeac ngondom mangowüüch, cos Teat Dios ngondom mawaiich. Nganüy icootsa leawa lajwanaats wüx asoetiiüts, Teat Dios teamambeol icoots ngo paxiüm macüliiüts aaga leaw nej lamapiüng apmüüch icoots alinoic nüt. 19 Nganüy aaga teamacüliiüts quiaj, aag ayaj üüch icoots majlüyiiüts nandand wüx mandüjpiiüts Teat Dios, atnej nop müx nandand ajlüy wüx ajiür micang müx masap nej. Wüx aaga leawa teamacüliiüts quiaj, alndom majmeliiüts necamb aaga cortina tiül nangaj iüm tiül cielo; 20 niüng tajmel Teat Jesús, ombas nej, marang natang miteaats ocueajiiüts meáwan nüt atnej tarang Melquisedec.

7

Teat Jesús natang miteaats atnej tajlüy Melquisedec

1 Pues aaga Melquisedec quiaj minatang nenajiüt tiül cambaj Salem, aton miteaats nej ocueaj Teat Dios najlüy tiül cielo. Aaga naxey quiaj taw mangoch Abraham wüx tapeay landoj ajntsop wüx montangtang monajiüt tiül montsoj. Quiaj aaga Melquisedec tasaj Abraham najneaj tarang, at tasaj Teat Dios mambeol nej. 2 Condom Abraham tüüch Melquisedec igajpowüw (1/10) awün tiül leaw axom tiül montsoj. Pues aaga minüt Melquisedec quiaj apiüng wüx najneaj natang nenajiüt tiül cambaj Salem; at tajiür alinoic minüt nej, aag ayaj natang nenajiüt nendondoch moncüy. 3 Aaga Melquisedec quiaj ngo majiür miteat nej, mimüm nej, mixeech nej; ngo majaraw nguineay tajlüy, nguineay tandeow. Nej tajüic atnej Micual Teat Dios nej, apmarang miteaats meáwan nüt.

4 Nganüy ijawan nguineay tarangüch casa aaga Melquisedec quiaj, cos mixejchiiüts Abraham tüüch nej igajpowüw naw tiül leaw taxom wüx tamb tiül montsoj. 5 Ajawaats meáwan micual Leví leaw monrang miteaats netam mayariw igajpowüw naw tiül leaw axom cambaj, cos atquiaj apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. Naleaing nejiw alndom mayariw

aag ayaj ocueaj cambaj, masey micual
nejiw Abraham aton. 6 Nganüy Melquisedec
masey ngome naw tiül nejiw, nej tayar
igajpowüw naw tiül leaw taxom Abraham,
at tatün ocueaj Teat Dios mambeol nej,
marang wüx leaw apiüng apmarang. 7 Wüx
aag ayaj ajüic leaw atün mimonajneaj Teat
Dios wüx alinop, nej ajlüy natang; pero
aaga leaw neyar monajneaj ajlüy chingüy.
8 Naleaing nganüy aton miteaats ayariw
igajpowüw naw tiül leaw axomüw nipilan,
masey nipilan nejiw. Pero ninguiün nüt
wüx tandeac wüx Melquisedec, apiüng
nej almapac ngo mandeow. 9 Ajawaats
ajcüwa miteaats micual Leví aton tangüyiw
Melquisedec igajpowüw naw tiül leaw
taxomüw, cos Abraham mixejchiw nejiw
tangüy Melquisedec, masey nejiw nganaw
majlüyiw. 10 Cos wüx Melquisedec tamb
mangoch Abraham, naleaing nejiw nganaw
majlüyiw. Masey nganaw majlüyiw, tajlüy
atnej tangüyiw aton, cos apwijquiamoj tiül
acualaats Abraham.

11 Teat Dios tüüch nipilan israel aaga
ajlüyay poch müüch majawüw nguineay
miteaats netam marangüw wüx ayacüw
ichechiw nejiw. Pero miteaats micual Leví
ngondom mawün asoet nipilan, pares ne-
tam majlüy alinop miteaats marang at-
nej tarang Melquisedec leaw ngome naw
tiül micual Aarón. 12 Cos sitiül miteaats
mbiüjlat, pues aaga ajlüyay poch tüünd
Moisés aton netam mbiüjlam müünd alinop
pálwüx miteaats marang minajiüt Teat
Dios. 13 Aaga landerac wüx quiaj, aag ayaj
Teat Cristo. Nej ngome naw tiül micual
Leví, nej naw tiül micual Judá. Nejinguind
tiül ajcüw ayaj ngondom mayac nichech
wüx artül. 14 Naleaing ajawaats nej Teat
Cristo tajlüy naw tiül micual Judá; nganüy
Moisés ngo mandeac wüx Judá nicua-
jind, ngo mapiüng aljane apmaw marang
miteaats.

15 Wüx aag ayaj ranüy majawaats, cos
aaga jayats miteaats quiaj, apmajlüy atnej
Melquisedec. 16 Aaga jayats miteaats quiaj
tarang miteaats, cos niquimás ngondom
ndrom ombas. Nej ngo marang miteaats at-
nej ajcüwa nipilan leaw tarangüw miteaats
cos miteatiw nejiw tarangüw miteaats.
17 Atquiaj aton Teat Dios apiüng tiül Mipoch
Nej:

Ique miteaats ic meáwan nüt,
atnej tarang Melquisedec, aw.

18 Quiaj ajüic aaga ajlüyay poch tüünd
Moisés lango membeat nganüy, cos ngon-
dom mawün asoet nipilan. 19 Atquiaj
tajlüy, cos wüx aaga ajlüyay poch quiaj,
nejinguind ngondom maw wüx asoet nej.
Nganüy ajlüy alinoic poch jayats, xeyay
najneaj; wüx aag ayaj alndom matüchiiüts
niüng ajlüy Teat Dios.

20 Wüx aaga jayats poch quiaj, Teat Dios
tandeac wüx minűtan nej wüx tayac Teat
Cristo marang minatang miteaats. 21 Cos
Teat Dios ngo mandeac wüx minüt nej wüx
tayacüchiw ajlüyay miteaats; nganüy wüx
Teat Jesús tarang miteaats, quiaj Teat Dios
tandeac wüx minüt nej. Aag ayaj apiüng
tiül Mipoch Dios:

Teat Dios tandeac wüx minüt nej, pares
ngondom mambiülüüch andeac nej.
Nej tasaj Teat Cristo: "Ique apmerang
miteaats meáwan nüt,
atnej tarang Melquisedec", aj.

22 Pares nganüy ajiüraats noic poch najnea-
jay, cos Teat Jesús, aaga najlüy wüx a poch
quiaj, apmajlüy meáwan nüt. 23 Tajlüyiw
xeyay miteaats; nganüy cos landeowüw,
áag ngondom marangüw miteaats meáwan
nüt. 24 Nganüy nej Teat Jesús, cos almajlüy
meáwan nüt, pares alinop ngondom mayar
aaga najiüt ocueaj nej. 25 Aton Teat Jesús
alndom mawün wüx asoet meáwan nipilan
leaw mondüüb Teat Dios. Cos nej almapac
meáwan nüt, pares alndom matün ocueaj
Teat Dios mambeol nejiw.

26 Aaga natang miteaats ocueajiiüts quiaj,
xeyay ajneaj, nangaj nej, nejinguind ngon-
dom mayac nej asoet, cos ngo majiür nisoet
nicuajind, ngo majlüy matnej meáwan nip-
ilan. Aton tayacüch majlüy natang wüx
meáwan najlüy tiül cielo. 27 Nej ngo
metam ombas mambiy nimal mayac ichech
nej majüiquich asoet nej, condom mayac
ichech nipilan atnej arangüw ajcüw ajlüyay
montangtang miteaats. Cos nejiw rawr-
ráwan tiüt ombas mambiyaw nimal ma-
jüiquich maw asoetiw nejiw; condom am-
biyaw nimal majüiquich maw asoet nip-
ilan. Nganüy Teat Jesús teyacüy man-
deow marang nichech mawün asoet nip-
ilan. Aag ayaj ngocháyan, ngo metam
marangüch alinomb. 28 Tiül aaga poch
tüünd Moisés apiüng jane apmarang mi-
natang miteaats; cos ajcüw ayaj nipilánan

nejiw, ajiürüw nisoet aton. Condom wüx
Teat Dios tandeac wüx minüt nej, tayac
Micual nej marang minatang miteaats, cos
nej apmajlüy palanüy meáwan nüt.

8

Teat Jesús ajlüy wüx noic jayats poch

1 Nganüy leaw xeyay netam mejawan, aag
ayaj wüx aaga minatang miteaats landoj
nasaj icon wüx. Cos nej alchetem amb wüx
miác Teat Dios tiül cielo niüng ajlüy xeyay
najneaj. 2 Aaga minatang miteaats quiaj
arang minajiüt nej tiül aaga najneajay nan-
gaj iüm tiül cielo. Aaga nangaj iüm quiaj,
ngome nipilan nerang, Teat Dios nerang.
3 Pero meáwan minatang miteaats ningüy
wüx iüt ajmel mayac nichech, mambiy ni-
mal para maw nisoet. Nganüy aaga mi-
natang miteaats tiül cielo quiaj, netam ma-
jiür cuane mayac aton. 4 Nganüy sitiül Teat
Cristo majlüy ningüy wüx iüt, niquimas
ngondom marang miteaats, cos ajcüwa
miteaats najlüyiw ningüy wüx iüt ayacüw
ichechiw nejiw atnej apiüng tiül aaga poch
tüünd Moisés. 5 Aaga najiüt leaw arangüw
ajcüwa miteaats ningüy wüx iüt cam, aag
ayaj apiüng wüx leawa najlüy tiül cielo.
Cos wüx Moisés tasoic nguineay apmarang
aaga nine nangaj iüm tiül wajchiüc miotaag
nimal, quiaj tasaj nej Teat Dios: "Irang
meáwan atnej tüjchiüs ic mejaw wüx tiüc",
aj. 6 Pero minajiüt Teat Cristo tiül cielo
najntsop wüx ajneaj, ngo matnej arangüw
ajcüwa miteaats ningüy wüx iüt. Nej ajlüy
wüx noic poch najntsop wüx ajneaj leawa
tüünd Moisés, cos aaga poch leaw xeyay na-
jneaj quiaj, apiüng wüx nguineay Teat Dios
ajiür lasta nipilan mawün asoetiw nejiw.
7 Sitiül aaga ombas majlüy poch tajlüy
najneaj, quiaj lango metam marangüch
amb ijquiaw poch. 8 Pero Teat Dios tajaw
ngome palan arangüw ajcüwa nipilan, cos
ngo marangüw atnej apiüng tiül aaga poch
quiaj. Quiaj tapiüng Teat Dios:

Aliüc miün nüt sanarang noic jayats poch
naquiüjpüw nipilan monaw Israel,
at nipilan monaw Judá.
9 Aaga jayats poch quiaj, ngo matnej aaga
poch tarangas naquiüjpüw mixe-
jchiw nejiw
wüx a nüt tawünasüw imiün Egipto;
cos nejiw ngo marangüw atnej apiüng tiül
a poch tarangas naquiüjpüw;
pares ngo nanguiay andeacüw.
10 Nganüy aaga jayats poch sanarang
naquiüjpüw nipilan israel wüx
lamatüch aaga nüt aliüc miün,
apmajlüy atcüy:
Sanüüch macül xepoch teomalüw nejiw,
sanayac wüx omeajtsüw nejiw.
Quiaj xique sanajlüy Midiosüw nejiw,
nejiw apmajlüyiw xenipilan.
11 Nejinguind ngome apmetam maquiaach
alinop;
ngo metam maquiaach micoj nej michiig
nej mapiüng: "Netam mendüüb
Teat Dios", maw,
cos meáwan nipilan apmajawüw jane xic,
masey namix masey natang.
12 Sanajiürüw lasta masey ngo majneaj
tarangüw;
asoetiw nejiw lango leaam ximeaats wüx
alinomb, aw Teat Dios.
13 Wüx Teat Dios andeac wüx aaga jayats
poch quiaj, quiaj ajüic aaga ombas majlüy
lango metam. Pares leaw lango metam
apmamong, apndrom.

9

Niüng arangüch casa Teat Dios ningüy wüx iüt, at tiül cielo

1 Naleaing aaga ajlüyay poch tapiüng
nguineay marangüch casa Teat Dios, at
tandeac wüx nop nangaj iüm ningüy wüx
iüt. 2 Cos aaga nine nangaj iüm taag
quiaj, nasoic tabernáculo, tajiür ijquiaw
teomeaats. Aaga ombas teomeaats quiaj
minüt nej Nangaj. Altiül noic nadam can-
diler, at nop mes alwüx pan leawa tajmel
marangüch casa Teat Dios. 3 Aaga nine nan-
gaj iüm quiaj ajiür cortin pinawan; necamb
aaga cortin quiaj ajiür alinoic teomeaats;
aag ayaj minüt nej Xeyay Nangaj. 4 Tiül aaga
Xeyay Nangaj teomeaats quiaj, alquiaj noic
artül narangüch oro ambeliw wüx pom.
Aton tajlüy quiaj nop mbaw, ombas nej oro.
Aaga mbaw quiaj minüt nej Mimbaw Jayats
Poch, cos tiül aaga mbaw quiaj ajlüy nop
nine xar palüy oro, iquial aaga atnej pan
nenüt maná leaw tajmiüc imiün tiül cielo.
Aton altiül a mbaw quiaj aaga nangoraad
tsatsat, aag ayaj angot Aarón. Átan al-
tiül ajcüwa piedra alwüx gajpowüw poch
tarang Teat Dios. 5 Wüx opech aaga mbaw
quiaj alembemoj ijpüw querubines, ajlüyiw
atnej ángeles, cos aag ayaj ajüiquichaw Teat

Dios ajlüy quiaj. Ajcüw ayaj andeniw naag
miolümbiw nejiw aaga mbaw quiaj. Aag
ayaj nganüy lango matüch nasaj icon wüx
palan.
6 Wüx landoj lajlüy quiaj meáwan tiül
aaga nangaj iüm quiaj, quiaj ajcüwa
miteaats ajmeliw rawrráwan tiüt tiül
aaga mbas teomeaats iüm taag marangüw
minajiütüw nejiw marangüw casa Teat
Dios. 7 Pero tiül aaga amb ijquiaw
teomeaats iüm taag, néjan minatang
miteaats alndom majmel nomb oleaj
tiül nomb neat. Naleaing nej ngondom
majmel sitiül ngo majoy miquiej nimal
maripip quiaj, cos ombas netam mayac
ichech nej, ndoj alndom mayac ichech
nipilan majüiquich asoetiw masey ngo
mayajcüw arangüw. 8 Wüx aag ayaj Dios
Nangaj Espíritu üüch icoots majawaats
nganaw lejquiam majmeleran tiül aaga
Xeyay Nangaj tiül iüm taag, wűxan ajcüw
miteaats arangüw minajiütüw nejiw tiül
aaga ombas palaw teomeaats nangaj iüm
quiaj. 9 Aaga nangaj iüm ningüy wüx
iüt cam apiüng wüx nguineay ajlüy tiül
cielo niüng ajlüy Teat Dios. Cos aaga
leaw tearangüch tiül aaga nangaj iüm
quiaj, wüx ayacüw nichech, ambiyaw
nimal majüiquich asoetiw nejiw, aag ayaj
ngondom müüch nejiw mayajcüw laáw
asoetiw nejiw. 10 Cos aaga ajlüyay tarangüw
quiaj wüx nüeteran, wüx nanganeowaran,
wüx cuajantanej najantsüch; ajcüw ayaj
najneaj, ocueaj ombasaran. Cos meáwan
aag ayaj tetam, tiün ndom wüx Teat Dios
tüüch miün Teat Cristo, quiaj mbiüjlat aag
ayaj, lango metam.
11 Pero wüx Teat Cristo tamb marang
minatang miteaats tiül cielo, nej tüüch
icoots noic tabernáculo leaw xeyay najnea-
jay. Aag ayaj ngome arangüch naag owix
nipilan, at ngome ocueaj iüt cam. 12 Cos
wüx Teat Cristo tajmel quiaj tiül aaga Xeyay
Nangaj tiül cielo niüng ajlüy Teat Dios,
nej ngo majoy miquiej teants, tengwüy
miquiej wacüx; nejay tamb mayac miquiej
nej marang nichech. Atquiaj lamawün
asoetiiüts nómban. 13 Cos nomb jane ngo
marang leaw ajlüyay netam marang, ne-
tam majwich wüx ombasüw miquiej toro,
tengwüy miquiej teants, tengwüy ming-
weat vaquilla; cos atquiaj alndom majlüyiw
najneaj alinomb teombas Teat Dios. 14 Sitiül
aaga leaw arangüw quiaj tüüch nejiw ma-
jlüyiw najneaj, ¡cuantemas nganüy miquiej
Teat Cristo nómban apmüüch icoots ma-
jlüyiiüts najneaj! Cos Teat Cristo masey
ngo majiür nisoet nicuajind, nejay teyacüy
marang nichech müüch Teat Dios. Tarang
aag ayaj cos Nangaj Espíritu ocueaj Teat
Dios leaw almajlüy meáwan nüt tambeol
nej. Nganüy lango metam marangaats aaga
ajlüyay quiaj; alndom marangaats leaw
Teat Dios andiüm cos nej almapac.
15 Teat Cristo ajlüy wüx noic jayats
poch. Nganüy meáwan nipilan leawa
Teat Dios lamarriiüd apmüjndiw leawa nej
lamapiüng apmüüch majiürüw meáwan
nüt. Cos Teat Cristo tandeow mawün
nej asoetiw, masey áag leawa tarangüw
wüx aliün majlüyiw tiül aaga poch ombas
majlüy. 16 Wüx ajlüy noic poch apiüng wüx
nguineay apmbajcam cuajantanej leaw
aneay aljane, quiaj ombas netam majaraw
sitiül naleaing landeow leaw neyac aaga
poch quiaj, 17 Cos aaga poch quiaj ngo
membeat sitiül nerang nej aliün mapac;
nganüy sitiül landeow, quiaj nembeat.
18 Atquiaj sitiül ngo majlüy miquiej nop
nimal marang nichech, aaga ombas poch
ngo membeat aton. 19 Cos Moisés wüx
landoj masaj nipilan meáwan poch leawa
tüüch nej Teat Dios, quiaj tayar miquiej
nine toro, at miquiej teants, mayac tiül
yow; condom tayar nacants milan sap,
at mipüüig xiül nasoic hisopo masoc tiül
a quiej, cas tawiichwiich wüx nawiig;
at tawiichwiich wüx ombasüw meáwan
nipilan. 20 Wűxan tenguial marang aag
ayaj Moisés tapiüng: “Aaga quiej cam üüch
membeat aaga poch tayac Teat Dios, leaw
netam merangan”, aw. 21 Ngome áagan ayaj,
at aton tawiichwiich quiej wüx aaga nangaj
iüm taag, y wüx meáwan cuajantanej leawa
netam nejiw wüx arangüw casa Teat Dios.
22 Lami cuajantanej netam mawiichwiich
wüx quiej para matajcüch majneaj atnej
apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. Átan
sitiül nimal ngo mambiyaran maw miquiej
nej, nejinguind ngondom maw wüx asoet.

Teat Cristo wüx tandeow tawün asoeteran nómban

23 Quiaj ajüic netam majwich quiej wüx
cuajantanej najlüy tiül aaga nangaj iüm
taag, para matajcüch majneaj atnej apiüng

tiül aaga poch tayac Moisés; cos aag
ayaj apiüng wüx leaw almajlüy tiül cielo.
Nganüy aaga najlüy tiül cielo netam may-
acüch noic nichech alwüx ajneaj, alwüx
atam, ngome atnej najlüy ningüy wüx iüt.
24 Cos Teat Cristo ngo majmel tiül aaga
Xeyay Nangaj omeaats iüm tiül nangaj iüm
leaw almajlüy ningüy wüx iüt; naleaing,
tajmel tiül aaga Xeyay Nangaj leawa na-
jlüy tiül cielo. Cos aaga nangaj iüm leawa
najlüy ningüy wüx iüt, aag ayaj apiüng
wüx nguineay ajlüy tiül cielo. Pares Teat
Cristo tajmel quiaj tiül cielo niüng ajlüy
Teat Dios matün ocueajiiüts. 25 Nej ngo
metam meyacüy marang nichech neatneá-
tan atnej arang minatang miteaats wüx
ajmel tiül aaga Xeyay Nangaj majoy mamb
miquiej nimal, ngome miquiej nej. 26 Cos
sitiül Teat Cristo netam mayac nichech
mangüy asoetiiüts neatneátan atnej tetam
marangüw minatang miteaats, quiaj ap-
metam mandeow neatneátan aton, nde
wüx tajlüy aaga iüt cam. Nganüy nde
wüx tapeay ningüy wüx iüt cam, quiaj
nomb teyacüy mandeow mawün asoeteran.
27 Meáwan nipilan nomb netam mandeow,
condom Teat Dios apmajaw wüx asoetiw
nejiw. 28 Atquiaj Teat Cristo aton teyacüy
nomb mandeow mawün asoet xeyay nipi-
lan. Nganüy wüx aliüc amb ijmbüw lan-
gome apmawün asoet nipilan; nej aliüc
mawün wüx nipilan leaw teamacül nej.

10

1 Aaga poch tüünd Moisés ajüiquich wüx
leawa najneajay apmajlüy alinoic nüt, ngo
mapiüng ranüy nguineay apmajlüy. Pares
wüx aaga poch tüünd Moisés, nejinguind
ngondom majwan asoet nej nómban masey
mayac nichech, cos neatneátan netam
mayacüch nichech. 2 Sitiül aljane mayac
ichech nej maw asoet nej nómban, quiaj
ngome apmayaag ajiür nisoet. Nganüy
cos asoet nej ngondom maw nómban,
pares ngondom macueat mayac nichech.
3 Pero aaga nichech ajmel neatneátan quiaj,
alndom müüch leaam omeajtsüw wüx
asoetiw nejiw, áagan alndom marang.
4 Cos miquiej toro, tengwüy miquiej teants
niquimás ngondom mawün asoeteran
nómban.

5 Por aag ayaj wüx tapeay Teat Cristo
ningüy wüx iüt, nej tasaj Teat Dios, tapiüng:

Ngo mendiüm majmel wüx artül nimal
nambiyeran, tengwüy cuajantanej
nichech,

cos ique teaach xic najlüy nipilan para
ndom nandeow narang nichech.

6 Ngo mind mejaw aaga nichech wüx nimal
mandaab wüx artül;

at ngo mind mejaw cuajantanej nichech
leaw nayacüch maw nisoet.

7 Quiaj tapiüngas: “Jogüy xic Teat, lasapeay
ningüy narang leawa ique indiüm,

atnej larangüch tiül nawiig niüng apiüng
wüx xique”, aw.

8 Wüx aaga landoj mapiüng quiaj, ajawaats
Teat Cristo tasaj Teat Dios: “Ique ngo
mendiüm, ngome tajneaj mejaw majmel
wüx artül nimal nambiyeran marang
nichech. At ngome tendiüm mejaw cua-
jantanej nichech leaw andaab wüx artül;
at ngome tendiüm mejaw cuajantanej
alinoic nichech ocueaj nisoet”, aw. Atquiaj
tapiüng Teat Dios, masey meáwan nipilan
tayacüw ichechiw nejiw atnej apiüng
tiül aaga poch tüünd Moisés. 9 Condom
Teat Cristo tapiüng alinomb: “Jogüy xic
Teat, lasapeay ningüy narang leaw ique
indiüm”, aw. Aag ayaj ajüic Teat Dios
lamawün ajcüwa nichech leaw Moisés
tayac, condom nejay Teat Cristo teyacüy
marang nichech wüx tandeow. 10 Teat
Cristo tarang leaw apiüng Teat Dios, pares
nganüy laáw asoetiiüts nómban, cos nej
tandeow marang nichech nómban mangüy
asoetiiüts.

11 Naleaing ajcüwa miteaats tiül nipilan
israel arangüw minajiütüw nejiw rawr-
ráwan, mbójan ayacüw nichech; pero aag
ayaj ngondom mawün nisoet nómban.
12 Nganüy Teat Cristo áagan nomb teyacüy
mandeow marang nichech mawün asoet
nipilan. Condom quiaj tamb andüy tiül
cielo chetem amb wüx miác Teat Dios.
13 Teamacül wüx Teat Dios apmayac tiüt
teoleaj nej meáwan leaw ngo mandiümüw
nej. 14 Cos Teat Cristo áagan nomb tey-
acüy mandeow marang nichech. Naleaing
nej nómban tawün nisoet ocueaj meáwan
nipilan leawa larriüjtüch majlüyiw najneaj,
nangaj. 15 At aaga Nangaj Espíritu ocueaj
Teat Dios aton ajüiquich aag ayaj naleaing
wüx tapiüng:

[16] Aag agüy jayats poch sanarang
naquiüjpüw wüx aaga nüt aliüc
miün, atcüy apmajlüy:
Sanüüch macül xepoch tiül omalüw, at wüx
omeajtsüw nejiw.
Sanüjchiw majawüw nguineay sandiüm
marangüw, aw.
[17] Aton apiüng:
Niquimás ngome apleaam ximeaats wüx
asoetiw nejiw, leaw ngo majneaj
arangüw.
[18] Pues wüx laáw asoeteran, quiaj lango
metam majmel nichech alinomb maw
nisoet.

Netam mayambaats Teat Dios

[19] Pares xecojow xechijquiaw, ngo metam
mimbolaats cos alndom majmeliiüts tiül
aaga Xeyay Nangaj niüng ajlüy Teat Dios,
cos Teat Cristo tandeow, taw miquiej nej
mangüy asoetiiüts. [20] Nej tarang aaga jayats
tiiüd leaw among necamb aaga cortin wüx
teyacüy nejáyan quiaj mandeow mangüy
asoetiiüts. Cos nej tarang atquiaj, nganüy
alndom mapacaats meáwan nüt. [21] Nganüy
ajiüraats Teat Cristo, nej minatang
miteaats ocueaj meáwan minipilan Teat
Dios. [22] Pares alndom matüchiiüts Teat
Dios con omeajtsaats cos ajawaats leawa
teamandüjpiiüts. At ajawaats miquiej
Teat Cristo lamawün asoetiiüts; quiaj
ngo mayajcaats ajiüraats nisoet, cos
aag ayaj atnej Teat Dios taxejmbeach
icoots naag nerexix yow. [23] Nganüy
netam tanaámb macüliiüts aaga xeyay
najneaj leaw apmüjndiiüts alinoic nüt;
ngondom machiweaats omeajtsaats, cos
Teat Dios apmüüch icoots leawa lamapiüng
apmüüch, nej ngo mawaiich. [24] Pares
netam mayambaats nguineay alndom
mejiürayoots lasta nop alinop, nguineay
alndom membeolayoots marangaats más
najneaj. [25] Tanaámb netam canchiümoots
nóiquian mequiaachayoots wüx Mipoch
Teat Dios; ngondom mecueatayoots
matnej arangüw altiül. Tanaámb netam
membeolayoots, pero nganüy más netam
cos ajawaats laliüc matüch aaga nüt wüx
aliüc Teat Cristo.

[26] Nganüy sitiül aljane alwüx omeaats
mandiüm marang ngo majneaj, masey nej
lamajaw naleaing leaw apiüng tiül Mipoch
Teat Dios, quiaj lango majlüy nicuajind
nichech para ndom mawün asoet nej.
[27] Xeyay apmbayamoj majawüw aaga xeyay
ngo majneaj leaw apmajlüy alinoic nüt wüx
Teat Dios apmajaw wüx asoeteran, ndoj
apmandrooch ombas tiül biümb meáwan
leaw ngo mayar nej andeac. [28] Cos nomb
sitiül aljane ngo marang atnej apiüng tiül
aaga poch tüünd Moisés, at sitiül ajlüy
ijpüw arojpüw monjaw leaw arang, aaga
nipilan quiaj netam mandeow, niquimás
ngondom maw wüx. [29] ¡Sitiül aag ayaj tetam
mandeow, cuantemas ngo majneaj apma-
jlüy wüx aljane leaw apiüng ngo metam
nej Micual Teat Dios; at leaw tayac atnej
ngo membeat miquiej nej; at leaw ngo
marang casa Nangaj Espíritu ocueaj Teat
Dios, aaga nembeol icoots! Pues miquiej
Teat Cristo awün asoet meáwan nipilan
leaw ayariw aaga jayats poch leaw üüch
nejiw marangüw najneaj. [30] Cos ajawaats
Teat Dios tapiüng: "Xique sanapalüch om-
bas mangüyiw leawa tarangüw", aw. Ali-
noic tapiüng: "Teat Naxey apmajaw wüx
asoetiw minipilan nej", aw. [31] ¡Xeyay xeyay
ngo majneaj apmamongoch nop nerang
ngo majneaj wüx apmajmiüc teowix Teat
Dios almapac!

[32] Pero ich leaam imeajtsan wüx teyariün
aaga poch ocueaj Teat Cristo, quiaj temon-
gochiün xeyay ngo majneaj. Masey tajcüy
majaw icon nipilan, naleaing icona teiü-
can wüx. [33] Naleaing nguiaj titsojow
icon, tandeacüw ngo majneaj wüx imbasan
niüng ajlüy nipilan. Nguiaj tequiüjpan
tiül ajcüw leawa tamongochiw ngo ma-
jneaj. [34] Tejiüran lasta leawa tajmeliw tiül
manchiüc. At wüx tajnot icueajiün leaw
ijiüran ngo mamix imeajtsan, cos tejawan
apmeajndiün tiül cielo leaw alwüx ajneaj,
leaw nejinguind ngondom manood, cos aag
ayaj apmejiüran meáwan nüt. [35] Nde pax-
iüm icueajiün; ich leaam imeajtsan aaga na-
jneajay leaw apmeajndiün tiül cielo. [36] Pares
icona netam meiündan wüx leaw apmem-
ongochiün wüx irangan leaw andiüm Teat
Dios; quiaj apmeajndiün leaw lamapiüng
Teat Dios apmüüch. [37] Tiül Mipoch Teat Dios
apiüng:
Najénan aliüc leawa lamapiüng aliüc,
ngome apmequiy.
[38] Nganüy leaw lamayar sandeac, tanaámb
netam mandüüb xic meáwan nüt.
Pero sitiül aljane achiw omeaats, ngo
mandüüb xic, aag ayaj ngo mapac

ximeaats najaw, aw.
39 Pero icootsa ngo majlüyiiüts matnej
ajcüw lapaxiow ocueajiw, lamacueatiw
nómban, ndoj apndrom ombasüw tiül aaga
xeyay ngo majneaj. Naleaing ajlüyiiüts
tiül ajcüw leaw tanaámb teamayariw
Mipoch Teat Dios, ndoj laawüw wüx, lango
mambüw tiül aaga xeyay ngo majneaj.

11

Ajawaats naleaing leawa teamandüjpiiüts

1 Wüx lamayariiüts andeac Teat Dios,
quiaj ajawaats apmajiüraats leawa tea-
macüliiüts, masey nganaw maxomaats ma-
jawaats aag ayaj. 2 At wüx nipilan nde
tanomb tayariw andeac Teat Dios, quiaj
Teat Dios najneaj majaw nejiw.
3 Nganüy cos lamayariiüts andeac Teat
Dios, quiaj ajawaats nej tarang iüt, tarang
nüt, tarang caaw, tarang ocas; cos wüx nej
tandeac quiaj tajlüy meáwan leaw almajlüy.
Pares meáwan leaw axomaats majawaats
nganüy, aag ayaj Teat Dios tarang naag
leawa ngomeaag ajaraw.
4 Abel tayar andeac Teat Dios, tayac noic
nichech leawa Teat Dios tandiüm, ngo mat-
nej leawa tayac micoj nej Caín; aag ayaj
Teat Dios ngo mandiüm. Quiaj Teat Dios
tajüiquich najneaj arang Abel wüx tayar
ichech nej. Nganüy masey nej landeow,
tanaámb anderac wüx nguineay nej tayar
andeac Teat Dios.
5 At Enoc, cos tayar andeac Teat Dios,
aleáingan tamb andüy tiül cielo, ngo man-
deow. Masey nipilan tamb mayambüw nej,
ngo maxomüw, cos Teat Dios lamaquiiüb
nej mamb andüy tiül cielo. Wüx nganaw
maquiüraab andüy tiül cielo, tajüic nej
naleaing tarang palan leawa andiüm Teat
Dios. 6 Nejinguind ngondom marang palan
leaw andiüm Teat Dios sitiül ngo mayar
andeac nej. Cos leawa nendiüm matüch
niüng ajlüy Teat Dios, netam mayaag tiül
omeaats, majaw Teat Dios almajlüy. Jan-
gantanej leaw apmayamb nej, Teat Dios
apmüüch majaw jane nej.
7 Aaga Noé nde tanomb tayar andeac Teat
Dios, tarang nop nadam müx mawün nejiw
wüx, ngo mandeowüw tiül yow mintaj nej,
at meáwan micual nej. Atquiaj tarang cos
Teat Dios ombas lamasaj nej apmajlüy leaw
nganaw majaraw. Quiaj Noé tayar andeac
Teat Dios, tarang atnej lamasoic. Wüx nej
tarang aag ayaj, quiaj tajüiquich meáwan
aldemas nipilan wüx iüt ngo mayariw an-
deac Teat Dios. Noé tayar andeac Teat Dios,
quiaj taw wüx cos Teat Dios tajaw najneaj
arang.
8 Teat Abraham aton, wüx tapaj nej
Teat Dios, tayar leawa tasoic; taw tiül
miíüt nej, tamb andüy tiül alinoic iüt
niüng lamapiüng Teat Dios apmüüch nej.
Tamb andüy alinoic iüt masey ngo majaw
nguiane andüy apmamb. 9 Tayar andeac
Teat Dios, pares tacül tiül aaga iüt niüng
Teat Dios lamapiüng apmüüch. Tacül quiaj
atnej napeay miün nipilan tíülan iüm taag
maquiiüb micual nej Isaac y Jacob. Atquiaj
tarangüw cos Teat Dios lamapiüng nejiw
apmüjndiw aaga iüt quiaj. 10 Atquiaj tarang
Abraham cos teamandiüm macül tiül aaga
najneajay cambaj leaw ngo ndrom ombas
cos witiüt wüx leawa nandand. Aaga cam-
baj quiaj Teat Dios tapiüng nguineay apma-
jlüy, ndoj tarang.
11 At nejay müm Sara mintaj Abraham,
tayar andeac Teat Dios; pares Teat Dios
tüüch nej majiür teomeaats nej micual nej,
masey lamong nüt alndom majiür micual
nej. Atquiaj tajlüy, cos tayar andeac Teat
Dios wüx tasaj nej apmüüch nej micual
nej. 12 Ajan wüx nop naxey tajlüy xeyay
nacualaran, masey nej xeyay latang. Ajan
wüx micual nej quiaj, tajlüyiw xeyay nip-
ilan atnej ajlüyiw ocas, aton atnej miwi-
iüd nadam ndec, nejinguind ngondom ma-
teow.
13 Meáwan nejiw tandeowüw wüx
nganaw müjndiw leaw Teat Dios lamapiüng
apmüüch. Pero nejiw cos lamayariw
andeac Teat Dios, áag tapiüngüw naleaing
alinoic nüt apmüjndiw aag ayaj. Nejiw
apiüngüw ajawüw ajlüyiw ningüy wüx
iüt at nejiw napeay miün nipilan. 14 Cos
leaw nepiüng atquiaj ajüic tealeámban
mayambüw noic iüt niüng apmacüliw.
15 Sitiül ndot leaam omeajtsüw miiütüw
nejiw niüng tawüw, quiaj ngo maél
mandilileaw alinomb. 16 Pero nejiw tayacüw
omeajtsüw wüx noic cambaj más najneaj,
aag ayaj tiül cielo. Pares Teat Dios apac
omeaats masoic nej Midiosüw ajcüwa
nipilan quiaj; nej lamarang noic cambaj
niüng apmacüliw.

17 Teat Abraham cos tayar andeac
Teat Dios, quiaj tayac Isaac micual nej
marang ichech nej, cos Teat Dios tandiüm
majaw sitiül naleaing apmarang atnej
lamasaj. Quiaj Abraham tamb maquiiüb
aag anopűyan micual nej marang ichech
nej, masey tilüy quiaj Teat Dios tasaj nej:
18 "Ajan wüx Isaac apmajlüy xeyay micual",
aj. 19 Cos Abraham tapiüng tiül omeaats,
tajaw Teat Dios alndom mapacüüch micual
nej alinomb. Pero masey Teat Dios ngo
müüch Abraham mambiy micual nej,
naleaing Abraham tayaag atnej landeow
micual nej, ndoj tayaag atnej Teat Dios
lamapacüüch nej alinomb.

20 Teat Isaac cos tajaw nguineay apmajlüy
alinoic nüt, quiaj tayar andeac Teat Dios,
tatün ocueaj Teat Dios mambeol micual nej
Jacob at a Esaú. 21 Aton teat Jacob cos
tayar andeac Teat Dios, pares wüx laliüc
mandeow, quiaj tayar mapeaand tiüt angot
nej, ndoj tangueer omal tiüt, tatün ocueaj
Teat Dios mambeol nopnop micual José.
22 Teat José aton cos tayar andeac Teat Dios,
pares wüx laliüc mandeow tapiüng micual
Israel apmawüw tiül Egipto alinoic nüt.
Aton tasaj nejiw netam macajüw tiüt mio-
laats nej majoyiw mamb mamiütüw niüng
andüyiw quiaj.

23 Aton miteat Moisés y mimüm nej, cos
tayariw andeac Teat Dios, pares wüx wi-
jquiat Moisés taxotüw arej caaw; cos ta-
jawüw nej nop nine najneaj natsüjyay om-
bas. Ngo mimboloj masey minatang ne-
najiüt lamapiüng netam mandeow meáwan
namix nine monench tiül nipilan israel.
24 At teat Moisés aton tayar andeac Teat
Dios, pares wüx latang ngo mandiüm ma-
soic micual nej aaga nüx micual Faraón.
25 Pero teat Moisés tarriiüd mamongoch
ngo majneaj nóiquian maquiiüb minipilan
Teat Dios ingow mapac omeaats acásan nüt
marang leaw ngo majneaj. 26 Atquiaj tarang
cos ajaw más najneaj mamongoch naél wüx
aaga Cristo leaw aliüc miün alinoic nüt,
ingow ajiür cuajantanej tiül Egipto. Cos nej
tajaw Teat Dios apmüüch nej leaw xeyay
nembeat alinoic nüt. 27 Teat Moisés tayar
andeac Teat Dios, pares taw tiül Egipto; ngo
mimbol masey xeyay apmajcüy natang ne-
najiüt. Moisés taíüc wüx meáwan cos atnej
taxom majaw Teat Dios masey ngondom
maxoram majaraw.

28 At cos teat Moisés tayar andeac Teat
Dios, pares tapiüng marangüw aaga pascua
atnej lamasaj nej Teat Dios. Aton tasaj
minipilan nej mawichwich miquiej sap
mbeaymbeay ombiümüw nejiw, cos atquiaj
aaga ángel apmamóngan wüx, ngome ap-
mambiy aaga ombas wijquiam nacualaran
tiül israel. 29 Ajcüwa nipilan israel cos
ayariw andeac Teat Dios, pares tamongoj
tiül aaga Nacants Ndec. Tamongoj cos
Teat Dios tambaag a ndec, tüüch nómban
mawaag, íütan tiüt. Nganüy wüx monaw
Egipto tandiümüw mamongoj aton, quiaj
tapal nejiw tiüt tiül ndec, meáwan nejiw
tandeowüw.

30 At aton cos nipilan israel tayariw an-
deac Teat Dios, pares wüx landoj mayeyiw
tiüt a cambaj Jericó ayaíw nüt, quiaj Teat
Dios tüüch majmiüc meáwan aaga piedra
leaw arangüch otüeng coet neyey tiüt
aaga cambaj quiaj. 31 At aaga Rahab, nop
nelomblombüy najtaj leawa ndoj tayar an-
deac Teat Dios, tambeol ajcüwa monxey
monaw Israel, ajcüw leaw tambüw man-
dacüwiw a iüt. Aaga Rahab ndoj taw wüx,
ngo mandeow maquiiüb nipilan tiül Jericó
leaw ngo mayariw andeac Teat Dios.

32 ¿Cuane alinoic sanasaj icon wüx aag
ayaja? Naleaing lango matüch nasaj icon
wüx Gedeón, wüx Barac, wüx Sansón,
wüx Jefté, wüx David, wüx Samuel, at
wüx meáwan mondeac andeac Teat Dios.
33 Pues nejiw tayariw andeac Teat Dios, áag
wüx tambüw tiül montsoj tajntsopiw wüx
meáwan leaw tajcüy majawüw nejiw tiül
palpálwüx iüt. Ndoj tarangüw najneaj wüx
a nipilan quiaj. Teat Dios tüüch nejiw leawa
lamapiüng apmüüch, at tapal ombeay león,
ngo matsamb nejiw. 34 Aton leaw tay-
acaranüw tiül biümb, ngo mandajpüw. At
wüx aljane andiüm mambiy nejiw naag
espada, nejiw tawüw wüx. Altiül tambeol
nejiw Teat Dios tiül montsoj wüx ngon-
dom ombasüw. Aton altiül ndoj ombasüw
majntsopiw wüx leaw ajcüy majaw nejiw
tiül montsoj, tüüch mecuiürrüw montsoj
monaw palpálwüx iüt. 35 Alacas montaj,
cos tayariw andeac Teat Dios, pares Teat
Dios tapacüüch alinomb acualajtsüw nejiw
leawa landeowüw.

Altiül monyar andeac Teat Dios tamon-
gochiw xeyay ngo majneaj; tambiyaranüw
cos ngo mandiümüw macueatiw andüjpiw

Teat Dios. Nejiw tajawüw apmajlüyiw más najneaj wüx apmapacüw alinomb.
36 Alacas cos ayariw andeac Teat Dios, pares titsojaranüw. Altiül tajwüchiw, altiül taoeleranüw naag galen, altiül tajmeliw tiül manchiüc.
37 Alacas cos tayariw andeac Teat Dios tandeowüw najlosüw; alacas tandooigaranüw naag sier; alacas tambiyaranüw naag espada. Alacas tajüyjüyiw acüliw ninguiün ninguiün, tasoijquiw apixaw nejiw miotaag sap miotaag teants, ngo majiürüw nicuajind; tajcüyaran majarawüw, tamongochiw xeyay cuajantanej ngo majneaj.
38 Alacas cos tayariw andeac Teat Dios netam majüyjüyíwan. Altiül tacüliw tiül wajchiüc, altiül tacüliw wüx tiüc, at tiül warraj tiüc, tengwüy tiül nadam warraj iüt. Masey tamongochiw meáwan aaga ngo majneaj quiaj, nejiw xeyay nembeatiw majaw nejiw Teat Dios.
39 Naleaing tajüiquichaw ayariw andeac Teat Dios cos tajüic nguineay tamongochiw aag ayaj. Nganüy Teat Dios tiül aaga nüt quiaj ngo müüch nejiw leaw lamapiüng apmüüch.
40 Cos Teat Dios tajaw alinoic nüt apmüüch icoots leawa más najneaj, áag ngo müüch nejiw ombas leaw lamapiüng apmüüch icoots.

12

Netam mayacaats omeajtsaats wüx Teat Jesús

1 Ajawaats tajlüyiw xeyay nipilan leaw taiündüw wüx cuajantanej cos tayariw andeac Teat Dios; ajcüw ayaj atnej oic ayeyiw icoots tiüt nganüy. Sitiül ajlüy cuajantanej leaw alndom mapal icoots ngo marangaats najneaj, tengwüy sitiül nisoet itsoj omalaats, meáwan aag ayaj netam macueatiiüts. Netam mandüjpiiüts leaw Teat Dios lamayac icoots wüx.
2 Netam mayacaats omeajtsaats wüx Teat Jesús, cos nej tayac icoots wüx leaw teamandüjpiiüts, at teamambeol icoots marangaats palan leaw andiüm Teat Dios. Nej tajaw alinoic nüt xeyay apmapac omeaats, pares taíüc wüx mamongoch xeyay necoy wüx tandeow wüx cruz, ngo mapiüng wüx masey xeyay monxing. Wüx ndoj aag ayaj, nej tamb chetem amb wüx miác Teat Dios wüx aaga najneaj chetejeran wüx tiül cielo.
3 Ich leaam imeajtsan wüx nguineay tamongoch Teat Jesús; cos xeyay tajcüyiw majawüw nej nipilan monrang ngo majneaj. Pares tanaámb indüjpiün, nde paxiüm icueajiün, nde mamix imeajtsan.
4 Masey itsojon mequiüjpan nisoet, pero nganaw maw miquiejiün mendeowan cos iyariün andeac Teat Jesús.
5 ¡Neol landroj imeajtsan wüx aaga poch tüüch icon Teat Dios atnej asoic wüx nop nacualaran! Cos tiül Mipoch Teat Dios atcüy apiüng:

Xecual, nde mepiüng ngo mind menguiay wüx apmapaj icueaj Teat Dios.

Nde paxiüm icueajiün wüx nej apmayac ic wüx naél.

6 Cos meáwan nipilan leawa Teat Dios andiüm, nej apmapaj ocueaj.

Aton nej alic meáwan leawa lajlüyiw micual nej.

7 Netam meiücan wüx aaga apaj icueajiün quiaj; cos quiaj ajüic Teat Dios apaj icueajiün atnej nop nateateran apaj ocueaj micual nej. ¿Mbich ajlüy nop nacualaran ngo mapaj nej ocueaj miteat neje?
8 Pero sitiül Teat Dios ngo mapaj icueajiün atnej ajpaj ocueaj nacualaran, quiaj ajüic icona ngome naleaing necualaranan, ijlüyiün atanej necualaranan wüx lada.
9 Cos ajiüraats miteatiiüts ningüy wüx iüt leaw tapajüw ocueajiiüts, ndoj tayariiüts ocueajiw. ¡Cuantemas Miteatiiüts Dios tiül cielo netam mayariiüts ocueaj wüx apaj ocueajiiüts, ndoj apmapacaats meáwan nüt!
10 Naleaing miteatiiüts ningüy wüx iüt tapajüw ocueajiiüts acas neat cos nejiw apiüngüw netam; pero Teat Dios meáwan nüt apaj ocueajiiüts cos nej ajaw aag ayaj apmambeol icoots marangaats najneaj, majlüyiiüts najneaj atnej ajlüy nej.
11 Cos wüx ajpaj ocueajiiüts, aag ayaj ngo müüch icoots mapac omeajtsaats; üüch icoots mamix omeajtsaats. Pero wüx landoj mamongochiiüts aaga apajaran ocueajiiüts quiaj, lamajawaats nguineay netam marangaats. Condom quiaj apmajiüraats más najneaj omeajtsaats, at apmarangaats más najneaj.

Xeyay ngo majneaj apmajlüy jane ngo mind manguiay andeac Teat Dios

12 Pares ijchan mapac iwixan ileajiün leaw ngo majiür apac, para alndom meiücan wüx leawa tememongochiün.
13 Netam meyacan ileajiün wüx mejüyiün tiül aaga naleaing tiiüd para ndom merangan leaw

andiüm Teat Dios, cos atquiaj apmembe-
olan leaw atnej necoex ngana majmiüc tiül
tiiüd, ngo mapac wüx mandüüb Teat Cristo.

14 Átan ipacan wüx mejlüyiün najneá-
jan mequiüjpan meáwan nipilan, tanaámb
netam merangan leaw andiüm Teat Dios.
Cos sitiül ngo merangan atquiaj niquimas
ngondom mejawan Teat Dios. 15 Aton ipacan
wüx, ngana aljane ngo mayar mimonajneaj
Teat Dios. Cos sitiül moncüy majntsop tiül
icona, aag ayaj atnej mioxiich nangaag soex
leaw apmayac ngo majneaj tiül icona. Cos
atquiaj alndom majüy aaga nangaag tiül
icona mayac icon wüx majlüy ngo majneaj.
16 Nde mejiüran minajtajan, minaxeyiün;
nde mepiüngan ngo membeat leawa Teat
Dios ajaw nembeat, cos atquiaj tarang Esaú.
Nej tanüüb leaw apmajcueat müünd natang
nacualaran. Tanüüb aag ayaj cos tandiüm
noic nüeteran. 17 Icona lamejawan alinoic
nüt wüx Esaú tandiüm mayar leaw apma-
jcueat müünd, naleaing ngondom müünd,
at ngo maxom nguineay alndom mayar,
masey tajiünts xeyay cos andiüm mayar.

18 Aaga leawa lamayariiüts ocueaj Teat
Dios nganüy, aag ayaj ngome atnej cua-
jantanej alndom majaraw masaramb. Ngo
matnej wüx nüt mixejchiiüts tajawüw aaga
tiüc teandaab, ancatitit, at anpojniün wüx,
aton ancatearriür wüx atnej napac iünd.
19 Icona ngo menguiayiün ajiünts trompet,
taton ngo menguiayiün andeac Teat Dios.
Nganüy leaw tanguiayiw aaga andeac Teat
Dios quiaj, xeyay tatüniw nde mandeac
alinoic poch. 20 Cos ngo mind manguiayiw
aaga xeyay naél poch quiaj leaw tapiüng:
“Sitiül ndot nop nimal mamong wüx aaga
tiüc quiaj, netam majlos tengwüy ma-
jengueran”, aw. 21 Xeyay tambolooch nejiw
aaga tajawüw quiaj wüx mitiüc Sinaí. Quiaj
Moisés tapiüng: “Xeyay ximbol, ambeapm-
beap xic”, aw.

22 Nganüy icona atnej lametüchiün aaga
tiüc nenüt Sión, tiül micambaj Teat Dios
almapac, aaga Jerusalén tiül cielo niüng
ajlüy xeyay ángeles ngo matüch mateoraw;
teamarangüw casa Teat Dios. 23 At aton
atnej lerpeayiün tiül niüng canchiüjow
nacualaranüw ombas, larangüch minütiw
nejiw tiül cielo. At atnej lerpeayiün niüng
ajlüy Teat Dios, áag apmejaw wüx om-
bas meáwan nipilan. At atnej lerpeay-
iün nóiquian mequiüjpan ajcüw espíri-
tus ocueaj monyar andeac Teat Dios leaw
tajlüyiw nomb. Nganüy Teat Dios lamüüch
nejiw majlüyiw palanüy najneajay tiül
cielo. 24 At atnej lerpeayiün niüng ajlüy
Teat Jesús, aaga najlüy wüx jayats poch. At
niüng ajlüy miquiej nej leaw xeyay nem-
beat, ngome atnej miquiej Abel.

25 Ijawan wüx, nde mepalan ilajcan, ne-
tam menguiayiün leaw asaj icon Teat Dios.
Cos sitiül ajcüwa nipilan tajlüyiw tanomb
tamongochiw ngo majneaj, cos ngo ma-
yariw leaw tasaj nejiw Moisés ningüy
wüx iüt; ¡cuantemas icootsa ngo mawaats
wüx asoetiiüts sitiül ngo mayariiüts leaw
lamasaj icoots Teat Dios najlüy tiül cielo!
26 Wüx Teat Dios tendeac wüx aaga tiüc
nenüt Sinaí müüch manguiayiw nipilan is-
rael, áag andeac nej nómban alanglang a
iüt. Pero nganüy Teat Dios asaj icoots
tiül Mipoch nej, apiüng: “Alinomb sanüüch
melanglangüy ngome áagan a iüt; apme-
langlangüy a nüt, caaw, ocas aton”, aw.
27 Aaga poch leaw tapiüng quiaj: “Alinomb
sanüüch melanglangüy” maw, aag ayaj
apiüng wüx leaw apmelanglangüy ngome
apmacül meáwan nüt. Nganüy aaga leaw
ngondom melanglangüy, aaga cielo niüng
acül Teat Dios, aag ayaj apmacül meáwan
nüt. 28 Pares nganüy müjchiiüts gracias Teat
Dios, cos lamüüch icoots mayariiüts aaga
najneajay cambaj tiül cielo leaw ngondom
melanglangüy. Netam marangaats casa
Teat Dios con omeajtsaats atnej andiüm
nej. 29 Pues Midiosaats ajlüy atnej noic
biümb leaw alndom mambel cuajantanej.

13

Netam marangaats leaw andiüm Teat Dios

1 Tanaámb ijiürayon lasta, netam mejlüy-
iün atnej nop necual icon. 2 Aton nde
ndrom imeajtsan, netam mapac imeajt-
san mejawan napeay miün nipilan, mea-
jchiün leaw netam. Cos atquiaj tarangüw
acas monxey tanomb, tüjchiw maxood
aniüngüw nejiw ángeles, ngo mateotsüw
wüx jane nejiw.

3 Aton netam leaam imeajtsan wüx leaw
altiül manchiüc, meyajcan atnej ilean tiül

manchiüc mequiüjpan. Átan leaw teamamongochiw ngo majneaj, netam meyajcan atnej teamemongochiün ngo majneaj nóiquian mequiüjpan.

4 Leaw langoch owixaw mequiiübayej najneaj arangüw, wüx ameayiw nóiquian ngo majiür nicuajind. Pero naleaing naxey ngondom majiür pálwüx najtaj, at najtaj ngondom majiür pálwüx naxey. Meáwan monxey monjiür pálwüx najtaj tengwüy nüx, aton meáwan montaj monjiür pálwüx naxey tengwüy nench, pues Teat Dios apmajaw wüx asoetiw nejiw.

5 At aton nde meyacan imeajtsan wüx mendiümdiüman tomiün. Ich mapac imeajtsan wüx leaw almejiüran nganüy, cos Teat Dios apiüng: "Ngo nacueat nambeol icon", aw. 6 Pares ngo machiweaats omeajtsaats, alndom mapiüngaats atnej tanderac nomb:

Teat Dios nembeol xic,
ngo nimbol nicuajind leaw alndom marang
wüx ximbas aljane.

7 Ich leaam imeajtsan wüx ajcüw leaw tarangüw natang tiül icona, leaw taquiajchiw icon wüx Mipoch Teat Dios. Iyamban imeajtsan mejawan nguineay tarangüw najneaj wüx almequiüjpan; irangan atnej tarangüw wüx tayariw andeac Teat Cristo.

8 Teat Jesucristo, áag tambeol nejiw tim quiaj, atanej teamambeol icoots nganüy, aton atanej apmambeol icoots oxep nawiür, ngo majiür ümb. 9 Nde mendüjpiün wüx sitiül aljane apmaquiaach icon wüx cuajantanej pálwüx, ngo matnej lamayariiüts. Áagan Teat Dios alndom müüch icoots mimonajneaj nej cos ajiür icoots lasta. Sitiül mandüjpiiüts aaga poch leaw andeac wüx nguineay alndom meteran, aag ayaj ngo mambeol icoots nicuajind.

10 Nganüy ajiüraats noic nichech más xeyay nembeat, ngo matnej tajlüy nomb. Tanomb miteaats tayacüw nimal wüx artül marang nichech tiül nangaj iüm taag, ngondom müetiw. 11 Cos nomb minatang miteaats ajmel tiül aaga Xeyay Nangaj tiül nangaj iüm ajoyiw miquiej nimal maripip quiaj mangüy asoeteran. Ndoj taquiüjpüw aaga nandeow nimal mambeliw mbeay cambaj. 12 Pares Teat Jesús aton tandeow mbeay cambaj mangüy asoet meáwan nipilan naag miquiej nej. 13 Nganüy netam mambaats mbeay cambaj niüng Teat Jesús tandeow, masey mamongochiiüts monxing atnej nej tamongoch. 14 Pues ningüy wüx iüt cam ngo majiüraats micambajaats leaw apmajlüy meáwan nüt. Nganüy teamayambaats aaga cambaj leawa aliüc miün niüng apmacüliiüts alinoic nüt. 15 Cos Teat Jesucristo tandeow, pares netam marangaats casa Teat Dios meáwan nüt, cos aag ayaj atnej müjchiiüts ichechiiüts nganüy, y müjchiiüts gracias Teat Dios. 16 Aton tanaámb netam membeolayoots, mejiürayoots lasta, cos aag ayaj atnej nichech leaw Teat Dios najneaj majaw.

17 Netam merangan leaw apiüngüw monajiüt tiül minipilan Teat Dios; netam meyajcan chingüy icona, nganüy nejiw natangüw. Cos aag ayaj minajiütüw nejiw, netam mambeolüw icon wüx minajiüt Teat Dios. Alinoic nüt Teat Dios apmajaw wüx nguineay tarangüw. Pares imbeolüw marangüw najneaj, cos atquiaj apmapac omeajtsüw wüx minajiütüw nejiw, ngome apmamix omeajtsüw. Cos sitiül amix omeajtsüw wüx minajiütüw nejiw, aag ayaj ngo mambeol icon nicuajind.

18 Itüniün ocueaj Teat Dios mambeol xicon, cos tanaámb sandiüman narangan leaw apiüng Teat Dios, nayajcan najneaj tiül ximeajtsan wüx cuajantanej leaw sarangan. 19 Alinomb sasaj icon metüniün mambeol xic Teat Dios para ndom namb najaw icon najen.

Ndójwüx atepeay, teamasaj Teat Dios mambeol nejiw

20 Nganüy satün ocueaj Teat Dios, aaga neech icoots majlüyiiüts najneájan, leaw tapacüüch alinomb Miteatiiüts Jesucristo. Nej nganüy nop natang nejiür icoots, atnej nop nejiür sap ajiür misap nej. Nej ajlüy wüx aaga jayats poch leaw apmajlüy meáwan nüt, cos taw miquiej nej tandeow. 21 Ich mambeol icon Teat Dios merangan palan leaw andiüm nej, müüch icon merangan najneaj, cos Teat Cristo apmambeol icon. Nej netam marangüch casa meáwan nüt. Amén.

22 Satün icueajiün xecojow xechijquiaw, inguiayiün leaw lanasaj icon tiül aaga nawiig cam, iyacan wüx imeajtsan. Áagan acas poch sarang wüx nawiig cam ngome xeyay najal. 23 Nganüy sanasaj icon aton, michijquiaats Timoteo laáw tiül manchiüc.

Sitiül nej mapeay najen, saleamban quiaj najawan icon.

[24] Itepeayiün meáwan natang nenajiüt tiül icona; aton itepeayiün meáwan monyar andeac Teat Cristo. Leaw aliw ningüy monaw Italia atepeayiw icon aton.

[25] Teat Dios tanaámb müüch icon mimonajneaj nej, tamtámban. Amén.

Noic nanderac tarang wüx nawiig SANTIAGO

Teat Santiago atepeay nipilan israel nguiajantanej

1 Xique nenütiüs Santiago, nerangas minajiüt Teat Dios at minajiüt Teat Jesucristo.
Satepeayiw meáwan micual Israel, ajcüwa
micual gajpiüp (12) monxey leaw ndajrriü-
toj tandüyiw tiül palpálwüx iüt.

Teat Dios üüch maxoram omeaatsaran

2 Xecojow xechijquiaw, ich mapac imea-
jtsan xeyay, masey imongochiün cuajan-
tanej ngo majneaj. 3 Cos ijawan wüx imon-
gochiün xeyay ngo majneaj wüx indüjpiün
Teat Dios, quiaj apmejawan nguineay üüch
icon meiücan wüx, ngo paxiüm icuea-
jiün. 4 Sitiül apmeiücan wüx meáwan cua-
jantanej leaw imongochiün, aag ayaj ap-
majüiquich irangan palan najneaj, lango
metam icon nicuajind.

5 Sitiül aljane icona ngo maxom omeaats
nguineay netam marang leaw Teat Dios
andiüm, ich matün ocueaj Teat Dios, quiaj
apmüünd. Cos nej xeyay üüch meáwan
nipilan leaw apmatün nej ocueaj, ngo
malic. 6 Wüx nop apmatün, tiül omeaats ne-
tam mapiüng apmüünd, ngondom machiw
omeaats, cos jane apmachiw omeaats, aag
ayaj ajlüy atnej arang omal yow tiül ndec,
aquiiüb nej mamb iünd tengwüy ncher-
rec nguiajantanej. 7 Leawa nerang atquiaj
ngondom mapiüng Teat Dios apmüüch nej
leaw atün. 8 Cos nop nipilan nejiür ijquiaw
omeaats, noic nüt andiüm marang atnej
andiüm Teat Dios, alinoic nüt andiüm
marang andiüm nej. Aaga nipilan quiaj
ngondom mandüüb noic nej.

9 Nop nendüüb Teat Dios masey nap-
ateay ajiür, ich mapac omeaats wüx ambeol
nej Teat Dios. 10 Nop nejiür, ich mapac
omeaats aton, masey nipilan itsojow nej
wüx andüüb Teat Dios. Nej alinoic nüt
apmandeow, at leaw almajiür apmamong
atnej among ajpoet mbaj. 11 Cos wüx apma-
jntsop nüt apmerraar xeyay, quiaj soex ap-
mawaag, ajpoet nej apmajtean, quiaj ümb
ajüic atsüjyay ombas. Atquiaj alndom ma-
jlüy wüx nop nejiür, masey teamapiüng
marang minajiüt nej oxep nawiür, pero
tealeámban marang, quiaj andeow.

Netam maiücaran wüx meáwan naél

12 Najneajay apmajlüy jane aíüc wüx
meáwan naél amongoch, cos wüx lan-
doj maíüc mamongoch meáwan aaga naél
quiaj, quiaj apmüünd atnej noic corona
leaw apmüüch mapac meáwan nüt, cos
aag ayaj Teat Dios lamapiüng apmüüch
meáwan mondiüm nej. 13 Sitiül aljane ayaag
tiül omeaats nej andiüm marang ngo ma-
jneaj, ngondom mapiüng Teat Dios tüüch
nej leaam omeaats aag ayaj, cos nejinguind
ngondom mayac wüx Teat Dios marang ngo
majneaj, at Teat Dios ngo mayac wüx nejin-
guind marang ngo majneaj. 14 Cos jangan-
tanej nejáyan quiaj ayacüy tiül omeaats nej
mandiüm marang ngo majneaj, wüx anot
nej mandiüm marang leaw axom majaw,
quiaj apmeyacüy tiül naél. 15 Wüx nop
apmapiüng tiül omeaats nej marang ngo
majneaj, aaga nisoet wüx landoj lamarang
alndom mambiy nej.

16 Xecojow xechijquiaw, nde mewaiicha-
ranan wüx aag ayaj. 17 Meáwan leawa
najneajay üjndiiüts üjndíiütsan, aag ayaj
palanüy ajiüraats. Meáwan aag ayaj al-
iüc imiün cawüx niüng ajlüy Teat Dios,
aaga nerang nüt, nerang caaw, nerang
ocas. Nej ngondom mambiülüüch atnej
angowüüch minden cuajantanej. 18 Cos
nej Teat Dios tandiüm müüch icoots wi-
jquiamoots wüx aaga naleaing poch wüx
Teat Cristo, para majlüyiiüts natang tiül
meáwan leawa lamarang.

Netam marangüch atnej apiüng

19 Xecojow xechijquiaw, ich leaam imea-
jtsan netam mecüliün menguiayiün. Ndoj,
wüx lamejawan nguineay ajlüy, quiaj ten-
deacan. Nde majénan mejcüyiün. 20 Cos
sitiül aljane apmajcüy, quiaj langondom
marang najneaj atnej andiüm Teat Dios.
21 Nganüy netam mecueatiün meáwan ngo
majneaj irangan, meáwan ngo majneaj
ajlüy tiül imalan at tiül imeajtsan. Iyariün
con imeajtsan aaga Nangaj Poch leaw al-
ndom mawün icon wüx nisoet.

22 Netam merangan atnej apiüng tiül
Mipoch Teat Dios, nde menguiayíünan.
Cos sitiül apmenguiayíünan, ngo merangan
leaw apiüng, quiaj apmejüiquichan icoyó-
nan quiaj tenguial iwaiichayon. 23 Sitiül

aljane anguiáyan Mipoch Teat Dios, ngo
marang atnej apiüng, aag ayaj ajlüy at-
nej nop naxey nejaw mitey nej tiül cheeg
nguineay ajlüy. [24] Cos aaga nerang atquiay
quiaj masey tajaw nguineay ajlüy, con-
dom wüx apmamb, quiaj landroj omeaats
nguineay tajaw. [25] Pero jane tanaámb ma-
jaw palan aaga poch ocueaj Teat Dios aaga
newün icoots wüx, mayac wüx omeaats
marang leaw apiüng, quiaj aaga nipilan
lango majlüy matnej nop nenguiáyan con-
dom landroj omeaats. Pero nej apmajlüy
nop nerang atnej apiüng Teat Dios, condom
xeyay apmapac omeaats wüx leaw arang.
[26] Sitiül aljane tiül icona apiüng xeyay
andüüb Teat Dios, pero naleaing ngo majaw
wüx andeac, aag ayaj nejáyan quiaj tenguial
awaijchay, cos masey apiüng andüüb Teat
Dios, aag ayaj ngo maleaing. [27] Sitiül aljane
naleaing andüüb Mipoch Teat Dios, ngo
matsopoch nej nicuajind nisoet teombas
Teat Dios; aag ayaj apmamb majaw mam-
beol ajcüwa nendeoj monguich, at apmam-
beol monlemben omal montaj wüx amon-
gochiw naél. Atquiaj alndom majlüy ner-
ixixay omeaats, ngo marang atnej arangüw
nipilan nganaw mandüjpiw Mipoch Teat
Dios.

2

Ngo metam marriüjtan tiül nipilan

[1] Xecojow xechijquiaw, cos indüjpiün na-
jneajay Miteatiiüts Jesucristo, ngo metam
merriüjtan tiül nipilan. [2] Cos sitiül aljane
apmamb niüng canchiüron, nop asooig na-
jneajay apix nej, at iquial owix nej oro;
pero alinop apmamb quiaj netiün andüy,
nguirich apix nej; [3] condom icona apma-
jneaj mejawan aaga xeyay ajneaj asoijquiay
quiaj, apmesajan: “Mac cheter ningüy
tiül najneajay chetejaran wüx cam”, mer-
ajan. Condom apmesajan aaga netiün
andüy quiaj: “Lombóran ninguiaj, tengwüy
tsotóran ningüy tiüt”, merajan. [4] Wüx ira-
ngan atquiaj, ajüic ngo majneaj tenguial ir-
riiüdayon, cos tenguial mejawan nguineay
ajlüy wüx ombas nop alinop; aag ayaj ngo
majneaj ipiüngan tiül imalan quiaj.
[5] Xecojow xechijquiaw, inguiayiün
sanasaj icon: Teat Dios lamarriiüd ajcüwa
nipilan ngo majiür xeyay wüx aaga iüt cam
mandüjpiw nej; at apmajlüyiw nóiquian
maquiiüb Teat Cristo tiül micambaj nej tiül
cielo. Cos lamapiüng apmüüch aag ayaj
meáwan leawa nej andiüm. [6] Pero icona ngo
mind mejawan nipilan leaw ngo majiür,
¿neol, ngome ajcüwa monjiür, nejiw xeyay
arangüw ngo majneaj wüx imbasana?
¿Neol, ngome nejiw asapüw icon mayacüw
icon teombas monajiüta? [7] ¿Neol, ngome
ajcüwa monjiür andeacndeacüw ngo
majneaj wüx aaga najneajay minüt Teat
Jesucristo, áag tenguial mendüjpiün
nganüye?
[8] Sitiül icona apmerangan atnej Teat
Dios apiüng tiül Nangaj Mipoch Nej wüx
apiüng: “Netam mendiüman nop alinop
atnej iquiáyan quiaj indiümüy”, aw. Aag
ayaj najneaj apmerangan. [9] Pero sitiül
irriiüdayon nop alinop, aag ayaj xeyay
nisoet ijiüran; aaga poch tayac Teat Dios
ajüiquich ngo majneaj irangan. [10] Sitiül al-
jane apmapiüng arang palan meáwan aaga
poch tayac Teat Dios; pero sitiül nej ngo
marang masey noic poch, aag ayaj Teat
Dios ajaw atnej ngo marang nicuajind leaw
apiüng tiül Mipoch Nej. [11] Cos nejay Teat
Dios leaw tapiüng: “Nop naxey ngondom
majiür pálwüx najtaj, nop najtaj ngondom
majiür pálwüx naxey”, aton tapiüng: “Nde
membiy nejinguind”, aw. Atquiaj Teat Dios
apiüng, cos sitiül nop naxey ngo majiür
pálwüx najtaj, at najtaj ngo majiür pálwüx
naxey, pero sitiül apmambiy nipilan, aag
ayaj ngo marang leaw apiüng aaga poch
tayac Teat Dios. [12] Netam merangan na-
jneaj, aton netam mendeacan najneaj atnej
apiüng Teat Cristo, cos nej andiüm icon,
pero aton apmajaw wüx isoetiün alinoic
nüt. [13] Sitiül aljane ngo majiür lasta alinop,
alinoic nüt wüx Teat Cristo apmajaw wüx
asoet nej, ngome apmajiür nej lasta nicua-
jind. Pero sitiül aljane apmajiür lasta
alinop, quiaj Teat Cristo apmajiür nej lasta
wüx apmajaw wüx asoeteran.

Netam mejüiquich nguineay indüüb Teat Dios

[14] Xecojow xechijquiaw, ¿cuajpar sitiül
aljane mapiüng andüüb Teat Cristo sitiül
ngo majüic arang leaw apiüng Teat Cristo?
Aag ayaj ngo majüiquich laáw asoet nej.
[15] Jondot nop micoj michiig ngo majiür
apix, ngo majiür cuane apmüet, [16] condom
nop icona masaj nej: “Tamtámban ijlüy,
quiür iyamb ipix ngana mambiy ic naquind,

iyamb it ngana mendeow lop", maj nej.
Pero sitiül ngo müüch nicuajind, ¿nguineay
ajüic ambeol neje? 17 Atquiaj sitiül aljane
apiüng ayar andeac Teat Dios; pues aaga
apiüng quiaj ngo membeat nicuajind sitiül
ngo marang leawa netam marang.

18 Sitiül apmasaj xic aljane: "Ique ip-
iüng temeyar andeac Teat Dios, pero xique
teanarang leaw apiüng Teat Dios", maw.
Pues iich xic najaw nguineay iyar andeac
Teat Dios masey ngo majüic irang najneaj,
nganüy xique sanüüch ic mejaw nguineay
sayar andeac Teat Dios cos sarang leawa
nej andiüm. 19 Ique ipiüng ijaw áagan nop
Dios almajlüy, aag ayaj naleaing ipiüng.
At aton nimeech ajawüw nop Teat Dios
almajlüy, pero ambeapmbeap nejiw, xeyay
imboloj mandüyiw. 20 ¡Ique nerchach! ¿Ngo
mejaw sitiül nop apmayar andeac Teat
Dios, pero ngo marang leaw apiüng Teat
Dios, aag ayaj por ngana miün mapiüng
lamayar andeac Teat Dios? 21 ¿Neol ngo
menguiayiüna nguineay tarang mixejchi-
iüts Abraham wüx tayac nichech müüch
Teat Diosa? Cos nej tarang leaw tasaj nej
Teat Dios, taquiiüb micual nej Isaac mayac
wüx artül marang nichech. 22 Naleaing
ajawaats Abraham tarang aag ayaj cos tayar
andeac Teat Dios. Quiaj tajüic nej naleaing
ayar andeac Teat Dios, cos tarang leaw
tapiüng Teat Dios. 23 Wüx tarang aag ayaj,
quiaj tajüic nej lamarang atnej apiüng tiül
Mipoch Teat Dios, cos apiüng: "Abraham
tayar leaw tasaj nej Teat Dios, quiaj tajüic
Teat Dios lamawün nej asoet nómban", aw.
Ndoj tanderac najneaj wüx Abraham cos
nej xeyay ajneaj aweaag Teat Dios.

24 Nganüy ijawan sitiül naleaing nop ayar
andeac Teat Dios, at sitiül arang atnej
Teat Dios andiüm, aag ayaj ajüic Teat Dios
lamawün nej asoet nómban. 25 Tanomb aaga
najtaj nejiürjiür naxey nenüt Rahab, Teat
Dios tawün nej asoet, cos nej tarang leaw
Teat Dios andiüm wüx taxot aniüng nej
ajcüwa monxey, ndoj tüüch mambüw amb
tiül alinots tiiüd, ngana ndeajmoj. 26 Atquiaj
ajlüy, cos nop nandeow nipilan ngo majiür
espíritu; at aton masey nop apiüng lamayar
andeac Teat Dios, sitiül ngo marang leaw
apiüng Teat Dios, aag ayaj ajlüy atnej nop
nandeow.

3

Oniweran

1 Xecojow xechijquiaw, ngo metam ma-
jlüy tiül icona xeyay leawa apiüngüw al-
ndom ombasüw maquiajchiw, cos ijawan
leaw aquiajchiiüts sitiül ngo maquiajchi-
iüts naleaing atnej apiüng Teat Dios, nej
apmayac asoetiiüts xeyay. 2 Naleaing ne-
jinguind ngondom marang palan. Ndot
sitiül aljane ngo mandeac nicuajind leaw
ngo metam mandeac, aag ayaj arang palan.
Aton nej alndom mesapüy wüx marang
palanüy leaw netam marang. 3 Ndot ay-
acaats freno teombeay nop cawüy, quiaj
alndom maleainguijchaats mayacaats tiül
tiiüd. 4 At nop nadam müx masey nadam,
aaga nejüyich nej alndom maleaingui-
ich naag nots nine timón, masey na-
pac iünd mandiüm maquiiüb nej nguia-
jantanej. 5 Atquiaj ajlüy wüx oniweran,
cos masey nine oniweran, alndom meran-
grangüy mandeac wüx cuajantanej. ¿Neol
ngo mejawana, noic nine biümb alndom
mambel xeyay xiüla? 6 Atquiaj ajlüy oniw-
eran, cos alndom marang xeyay ngo ma-
jneaj atnej biümb alndom marang. Aaga
oniweran, nimeech alndom majüyich nej
müüch mandeacaats xeyay ngo majneaj.
Pares netam leaam omeajtsaats nguineay
andeacaats meáwan nüt. 7 Meáwan nimal
masey napatüw, alndom müünd memas,
masey quiec, masey ndiüc, masey nimal
naw tiül ndec. Meáwan ajcüwa nimal quiaj,
nipilan alndom müüch memas. 8 Pero ne-
jinguind ngondom mapal ombeay müüch
memas oniw nej, cos aaga oniweran quiaj
ngondom müünd memas. Aag ayaj ajlüy
atnej micüy olüic napat ndiüc cos alndom
mambiy. 9 Cos naag ombeayaran alndom
mandeacaats najneaj wüx Teat Dios; at
alndom mapaijchaats nipilan, aag tarang
Teat Dios atnej ajlüy nej. 10 Cos ombeayaran
alndom mandeac najneaj, aton alndom
mandeac ngo majneaj. Xecojow xechi-
jquiaw, atquiay ngo metam marangüch.
11 ¿Jondot, noic oniiüg yow, mbich nóiquian
alndom maw tiül nangan yowa, at nangaag
yowa? 12 Xecojow xechijquiaw, ¿alndom
noic owil toc maóng olívas? ¿Ngwüy al-
ndom noic owil uva maóng toca? ¡Aag ayaj
ngondom niquimas! Aton noic oniiüg yow

ngondom maw tiül najtix yow nóiquian
maquiiüb nangan yow.

Teat Dios ambeol maxoram omeaatsaran

13 ¿Jane tiül icona xeyay axom omeaats, at
ajaw wüx cuajantaneje? Nej ich majüiquich
nguineay axom omeaats marang cuajan-
tanej najneaj, at ngo merangrangüy wüx
nicuajind. 14 Sitiül aljane ayac wüx omeaats
ajcüy majaw alinop, at xeyay arang cua-
jantanej leaw arang melombojcháyan wüx;
aag ayaj ngondom merangrangüy wüx
mapiüng nej xeyay andüy, cos nop nerang
atquiaj ajüiquich tenguial awaiich. 15 Leaw
nepiüng atquiaj, aag ayaj ngome ocueaj
Teat Dios, aag ayaj ocueaj nipilan ningüy
wüx iüt, tengwüy ocueaj nimeech. 16 Cos
sitiül aljane andiümdiüm ocueaj alinop,
tengwüy sitiül alwüx omeaats ajcüy majaw
aljane, quiaj apmajlüy xeyay moncüy, aton
meáwan palpálwüx ngo majneaj alndom
marangüch. 17 Nganüy sitiül aljane axom
omeaats wüx cuajantanej, aaga leawa tea-
maxom omeaats wüx quiaj imiün cawüx
niüng ajlüy Teat Dios. Palanüy najneaj
ajlüy, ngo müüch moncüy, ajiür monajneaj,
alndom manguiay leaw apiüng alinop, ajiür
lasta jangantanej, arang najneaj mambeol
alinop. Ngo marang casa nop, pero alinop
ngwüy; at ngo mawaiich nejinguind. 18 Jane
ayamb monajneaj nguiajantanej mamb, ap-
maxom monajneaj.

4

Mondiümdiüm leaw almajlüy wüx aaga iüt cam

1 ¿Cuane wüx ajlüy moncüye, at mon-
deacndeac tiül icona? ¿Ngome aag ayaja
naw tiül imeajtsana, merangan leaw icona
indiümana? 2 Cos indiüman mejiüran cua-
jantanej leaw ngondom mejiüran, pares
tendiüman membiyan leaw nejiür. At aton
indiüman mejiüran leaw almajiür alinop,
pero ngondom mejiüran, áag teyambyam-
ban moncüy, mejcüyiün mequiüjpan mon-
jiür, para alndom menojtiün leaw alma-
jiürüw. Níüngan aton ngondom mexoman
mejiüran nicuajind, cos ngo meyamban
Teat Dios metüniün ocueaj. 3 At aton masey
itüniün, naleaing ngo meajndiün cos Teat
Dios ajaw ngo majneaj itüniün. Nej ngo
müüch cos itüniün para merlomboochayon
wüx. 4 Icona tepiüngan apmerangan leaw
andiüm Teat Dios, ndoj ngo merangan.
¿Neol ngo mejawana sitiül irangan ngo ma-
jneaja leaw arangüch ningüy wüx iüta, Teat
Dios ngo majneaj majaw icon? 5 ¿Ngwüy,
cuane ipiüngana? ¿Jow, leaw apiüng tiül
Mipoch Teat Dios ngo metama? Ngwüy
netam, cos apiüng: “Aaga Nangaj Es-
píritu ocueaj Teat Dios leawa nej tayac
tiül omeajtsaats andiüm icoots xeyay; tea-
majiür icoots, ngo mandiüm marangaats
ngo majneaj”, aw. 6 Teat Dios teamambeol
icoots xeyay, ngo metam mandiümaats
marangaats ngo majneaj. Atcüy apiüng:
“Teat Dios ambeol jane ngo merangrangüy;
pero leaw nerangrangüy, nej ngo mam-
beol”, aw. 7 Ijchan imeajtsan Teat Dios;
nde merangan leaw minatangüw nimeech
andiüm. Ndoj quiaj apaxiüm, apmacueat
icon. 8 Sitiül apmeajchiün imeajtsan Teat
Dios, nej apmatüch niüng ijlüyiün mam-
beol icon. ¡Icueatiün irangan ngo majneaj
icona monrang nisoet! Iwüniün tiül imea-
jtsan meáwan ngo majneaj, nde mejiüran
ijquiaw imeajtsan. Netam merangan áagan
leaw andiüm Teat Dios; ngondom meran-
gan leaw icona indiüman. 9 Netam meyaj-
can ngo majneaj tiül imeajtsan, mejiüntsan
xeyay. Nde mapac imeajtsan wüx aaga ngo
majneaj irangan. 10 Sitiül ngo merangan
adam imeajtsan teombas Teat Dios, nej ap-
majüiquich najneaj irangan.

Leaw nendeac ngo majneaj wüx ombas alinop

11 Xecojow xechijquiaw, nde mendeacan
ngo majneaj wüx ombas nop alinop. Cos
leaw nendeac ngo majneaj wüx ombas
alinop, tengwüy ayac asoet alinop, aag ayaj
atnej andeac ngo majneaj wüx aaga poch
tayac Teat Dios. Cos atquiaj ajüic ngo
metam nej, ngo marang leaw apiüng. 12 Cos
néjan Teat Dios lamayac Mipoch Nej, aton
néjan alndom mayac asoet aljane. Nej
alndom mawün wüx asoeteran, aton nej
alndom mandrooch ombas nipilan tiül aaga
xeyay ngo majneaj. ¿Jow nganüy icona,
neol teyacan asoet alinopa?

Ngondom mejaw cuane apmajlüy oxep nawiür

13 Sitiül aljane apmasaj icon mapiüng:
“Nganüy tengwüy oxep apmambaats
marangaats najiüt tiül noic cambaj
miünquiaj; apmacüliiüts quiaj nomb neat;

apmengalayoots apmenüübayoots alndom
maxomaats tomiün”, maw; aag ayaj
ngo majneaj mapiürang atquiaj. 14 Cos
ngo mejawan cuane apmexoman oxep
nawiür, sitiül alndom mepacan tengwüy
mendeowan. Acásan nüt ajlüyiiüts
niüngüy atnej oic, cos oic alndom majlüy
acásan ores condom lamong. 15 Netam
mepiüngan: “Sitiül Teat Dios apiüng
aliün mapacaats, quiaj apmarangaats aaga
najiüt cam. Pero sitiül Teat Dios ngo
mandiüm marangaats aaga najiüt cam,
quiaj lango marangaats”, merawan. 16 Pero
naleaing icona ngo mepiüngan atquiaj,
cos indeacndeacan, erlomboochayon
wüx nguineay apmerangan oxep nawiür.
Meáwan ajcüwa monlombojchay quiaj,
Teat Dios ngo majneaj majaw nejiw. 17 Cos
sitiül nop ajaw nguineay netam marang,
ndoj ngo marang, quiaj lamajiür xeyay
nisoet.

5

Apaj ocueajiw monjiür

1 ¡Inguiayiün icona monyac imeajtsan
wüx leaw almejiüran! Sanasaj icon, netam
mejiüntsan, merpajan, cos laliüc memon-
gochiün xeyay ngo majneaj. 2 Cos meáwan
leaw almejiüran, aag ayaj atnej pandiün,
at meáwan najneaj ipixan almejiüran, aag
ayaj ajlüy atnej lamüet nej ndeoog. 3 At
meáwan oro, meáwan plata leaw alme-
jiüran, aag ayaj ajlüy atnej lajtep miíüt,
lango majneaj. Ninguiaj ajüic icona nerre-
jchiün wüx leaw almejiüran. Wüx aag ayaj
alinoic nüt apmeyajcan xeyay ngo majneaj
wüx Teat Dios apmajaw wüx isoetiün; cos
apmeyajcan atnej teamambel icon biümb.
4 Icona tewaijchan ajcüwa nipilan monrang
minajiütan, ngo mengüyiün palan, por aag
ayaj Teat Dios apmepalüch ombas, cos
nej lamanguiay nguineay teamapiüngüw
ajcüwa monrang najiüt quiaj. 5 Icona na-
jneajay ijlüyiün ningüy wüx aaga iüt cam,
lamong wüx ijiüran cuajantanej; temeran-
gan meáwan leaw üüch mapac imeajtsan.
Icona at icon nop naxip nimal wüx ap-
matüch a nüt apmembiyaranan. 6 Icona
lameyacan asoet mandeowüw leawa ngo
majiürüw nisoet nicuajind. ¡Nejiw ngon-
dom mewünayej!

Iiücan wüx cuajantanej leaw imongochiün

7 Xecojow xechijquiaw, netam meiücan
wüx meáwan ngo majneaj leaw imon-
gochiün, leaw atüch a nüt mandilil Teat
Jesús. Cos ijawan nguineay arang nop
nepiür, netam maíüc wüx leaw ajoet
ndoj apmapiür. Condom apmatüch aaga
nüt maxaing omeaats corrül. 8 Atquiaj
icona aton netam meiücan wüx leaw
almendüjpiün, nde paxiüm icueajiün;
cos laliüc mapeay Teat Jesús imiün
tiül cielo. 9 Xecojow xechijquiaw, nde
mendeacan ngo majneaj wüx ombas
nop alinop, nganandot Teat Dios mayac
xeyay isoetiün, cos laliüc matüch a
nüt majaw wüx asoeteran. 10 Xecojow
xechijquiaw, netam merangan atnej nomb
tarangüw ajcüwa mondeac andeac Teat
Dios, cos nejiw taiücüw wüx meáwan ngo
majneaj leawa tamongochiw. 11 Ajawaats
najneajay tajlüyiw leawa taiücüw wüx
meáwan ngo majneaj tamongochiw quiaj.
Lamenguiayiün nguineay teat Job taíüc
wüx meáwan ngo majneaj, at nguineay
Teat Dios tambeol nej xeyay wüx landoj
mamongoch aag ayaj. Atquiaj arang Teat
Dios cos najneaj omeaats, andiüm meáwan
nipilan.

12 Nganüy xecojow xechijquiaw, sasaj
icon nde mepajan wüx minüt Teat Dios.
Nde mepajan wüx minüt cuajantanej na-
jlüy tiül cielo, tengwüy leaw najlüy wüx
iüt. Nde mepajan minüt wüx cuajantanej
leaw almajlüy. Ngwüy netam mepiüngan
naleaing tajawas, tanguiayiüs; tengwüy ip-
iüngan naleaing ngo najaw ngo nanguiay.
Cos sitiül apmerangan atquiaj Teat Dios
ngome apmayac isoetiün alinoic nüt.

13 Sitiül aljane icona amongoch ngo
majneaj, ich masaj Teat Dios mambeol
nej; sitiül aljane apac omeaats, ich mataag
cantar himnos wüx minüt Teat Dios.
14 Sitiül aljane tiül icona niün andeow, ich
mapaj montangtang monajiüt tiül icona
monyar andeac Teat Cristo, mambüw
quiaj matüniw ocueaj Teat Dios mambeol
nej. Aton ich matequejchiw wüx ombas
nej aceite wüx minüt Teat Jesucristo.
15 Condom ich matüniw ocueaj Teat Dios,
nde machiweaw omeajtsüw. Quiaj aaga
niün andeow quiaj apmajneaj, Teat Dios
apmawitich nej, y sitiül ajiür nisoet Teat
Dios apmawün meáwan asoet nej. 16 Nganüy
sitiül aljane tiül icona arang ngo majneaj,

ich macheed masaj icon cuane nisoet ajiür.
Condom isajan Teat Dios mambeol nop
alinop wüx aag ayaj; quiaj apmamong,
apmajneaj iün andeow. Cos sitiül nop
naleaing andüüb Teat Dios con omeaats y
arang leaw andiüm Teat Dios, wüx apmatün
ocueaj Teat Dios, quiaj apmarangüch leaw
nej atün. [17] Aaga teat Elías tajlüy tanomb,
aag ayaj nop naxey atnej icootsa. Naleaing
wüx nej tatün ocueaj Teat Dios ngo majoet,
quiaj ngo majoet aroomb neat pinawan.
[18] Condom tatün alinomb ocueaj Teat Dios,
tasaj müüch majoet, quiaj tajoet. Condom
tajlüy nüeteran cos terangüy omeaats
micorrüliw nejiw.

[19] Xecojow xechijquiaw, sitiül aljane tiül
icona lango mandüüb aaga poch naleaing
leaw tandeac Teat Dios, nganüy sitiül
alinop icona apmambeol nej mandilil ali-
nomb mandüüb Teat Dios, [20] quiaj aaga
nerang ngo majneaj quiaj apmaw wüx asoet
nej, lango mandeow tiül nisoet. Aton aaga
nembeol nej alndom mayaag najneaj cos
lamawün wüx aaga nipilan quiaj, lango
majiür nicuajind nisoet.

Anoic nanderac arang wüx nawiig San Pedro
1ª Carta de SAN PEDRO

Atepeay

1 Xique nop apóstol ocueaj Teat Jesucristo, nenütiüs Pedro. Nganüy sarang aaga
acas poch cam natepeayiw meáwan nipilan
israel leawa tajwanüw tiül micambajüw ne-
jiw, leawa nganüy ajlüyiw tiül alinoic iüt,
tiül Ponto, tiül Galacia, tiül Capadocia, tiül
Asia, tiül Bitinia. 2 Cos Teat Dios nde tanomb
ajaw icona apmendüjpiün nej; pares lamar-
riiüd icon meajchiün imeajtsan merangan
leawa Nangaj Espíritu asaj icon. Lamajants
icon miquiej Teat Jesucristo para mejlüyiün
nerexixay. Tamtámban nejneajíünan, ich
mexeyay tiül icona mimonajneaj Teat Dios.

Teamacüliiüts leaw ngome apndrom ombas

3 Najneajay ajlüy Teat Dios, Miteat
Miteatiiüts Jesucristo, cos tajmiüc omal
omeaats majaw leaw amongochiiüts.
Tüüch icoots wijquiamoots alinomb cos
tapac tiül mondeow Teat Jesucristo.
Aag ayaj üüch mapac omeajtsaats xeyay
macüliiüts aaga nüt wüx icoots apma-
pacaats alinomb. 4 Quiaj apmüjndiiüts
leawa Teat Dios lamapiüng apmüüch
icoots ninguiün tiül cielo. Aaga leaw
apmüjndiiüts quiaj, ngome apndrom
ombas, apmajiüraats meáwan nüt.
Ngondom matsopoch nej nicuajind; aton
ngondom mantsoy mawaag. 5 Cos ijchan
imeajtsan meyariün andeac Teat Dios,
nej teamajiür icon leaw apmatüch a nüt
nómban meriowan wüx isoetiün. Aag ayaj
aliüc miün apmajlüy wüx ümb wüx nüt.
6 Meáwan wüx aag ayaj icona netam
mapac imeajtsan xeyay, masey ningüy
wüx aaga iüt cam apmemongochiün xeyay
naél. Naleaing aag ayaj acásan nüt apma-
jlüy. 7 Icona netam meiücan wüx meáwan
naél leaw apmemongochiün wüx indüjpiün
Mipoch Teat Dios, cos aag ayaj najntsop
wüx ambeat, ngo matnej netsüjyay ombas
oro. Masey majmel wüx biümb mapon-
charan majwan misoy nej maw áagan
jayats oro. Atquiaj icona sitiül apme-
jüiquichan nguineay iiücan wüx meáwan
imongochiün quiaj, najneajay apmapac
omeaats Teat Jesucristo majaw icon wüx
nej aliüc alinomb.
8 Cos Teat Jesucristo indiüman, masey
ngome nejay tejawan, nganüy tanaámb
iyariün mipoch nej. Xeyay apac imeajt-
san wüx nej, masey ngo mexoman poch
leaw alndom mapiüng wüx nguineay ajneaj
ajlüy. 9 Pues aaga mipoch Teat Jesucristo
leawa temeyacan imeajtsan wüx, aag ayaj
apmawün icon wüx isoetiün.
10 Ajcüwa mondeac andeac Teat Dios
monlüy tanomb tandiümüw majawüw
nguineay ajlüy mimonajneaj Teat Dios
leaw apmeajndiün, ijndeánan. Tayambüw
teamteáman majüiquichaw nguineay ajlüy
aaga awaran wüx asoeteran. 11 Tayambüw
ngün nipilan ngün nüt andeac wüx aaga
Nangaj Espíritu ocueaj Teat Cristo leaw
almajlüy tiül nejiw. Cos tandeac wüx
meáwan ngo majneaj leaw apmamongoch
aaga Cristo, condom tajuiquich nguineay
apmajlüy xeyay najneajay. 12 Condom
tüjndiw majawüw aag ayaj ngome
apmajlüy tiül minütiw nejiw; aag ayaj
apmajlüy wüx icootsa. Cos meáwan
leawa tandeacüw, aag ayaj lajlüy nganüy,
lamenguiayiün wüx. Pues aaga Nangaj
Espíritu niün imiün tiül cielo tambeol
nejiw mandeacüw aag ayaj. Meáwan aaga
lajlüy quiaj, ajcüwa ángeles monaw tiül
cielo xeyay tandiümüw majawüw nguineay
ajlüy.

Teat Dios tayamb icoots marangaats najneaj

13 Nganüy iyacan wüx imeajtsan leaw
lamenguiayiün, merangan palanüy leawa
najneaj. Icüliün meajndiün aaga mona-
jneaj leaw apmeajndiün wüx Teat Cristo
aliüc alinomb. 14 Nganüy irangan atnej
arangüw nacualaran leaw arangüw asaj ne-
jiw miteatiw nejiw. Nde merangan ngo
majneaj atnej terangan nomb wüx nganaw
meyariün andeac Teat Cristo. 15 Cos aaga
nepaj icon mendüjpiün nej arang palanüy
najneaj; at icona netam merangan áagan
najneaj meáwan nüt wüx ijlüyiün wüx aaga
iüt cam. 16 Tiül Mipoch Teat Dios apiüng:
“Netam merangan najneaj cos xique na-
jneaj sarang”, aw Teat Dios.
17 Sitiül icona ipiüngan Teat Dios
miteatiün, pues nej ajaw jane arang
najneaj jane ngwüy; nej apmajaw wüx

leawa arangaats anopnopoots. Netam
mermbolan mendüyiün Teat Dios meáwan
nüt wüx almejüyiün wüx aaga iüt cam
atnej napeay miün nipilan. 18 Cos Teat
Dios lamawün icon tiül meáwan leaw ngo
metam merangan, áag leawa tayacüw
icon wüx mixejchiün. Nganüy ijawan
aaga tawün icon wüx isoetiün ngome
nangüyaran naag oro tengwüy plata
leaw alndom ndrom ombas. 19 Pero
tejwanaranan naag xeyay nembeat miquiej
Teat Jesucristo wüx tandeow wüx cruz
mangüy isoetiün. Cos nej tajlüy atnej nop
quicheech sap najneajay, ngome ndron
ombas. 20 Nej Teat Cristo lajlüy netam
mandeow nde wüx nganaw majlüy aaga iüt
cam, pero nej tiün mejuiquichay majaraw
wüx tatüch a nüt, cos xeyay andiüm icon.
21 Nganüy icona lamexoman Teat Dios cos
nej Teat Cristo tamongoch meáwan aag
ayaj. Nejay Teat Dios tapacüüch alinomb
Teat Cristo tiül mondeow; tüüch nej majlüy
najneajay. Nganüy icona lameyacan
imeajtsan wüx Teat Dios.

22 Nganüy ijlüyiün atnej lerjantsaranan
nerexix nde wüx Nangaj Espíritu tam-
beol icon meyariün, mendüjpiün aaga
naleaing poch. Nganüy netam mejlüy-
iün nóiquian atnej nop necual icon, meya-
can imeajtsan wüx mendiüman nop alinop.
23 Nganüy ijlüyiün atnej lawijquiaron ali-
nomb; aag ayaj ngome atnej macual icon
miteatiün mimüman, cos nejiw apmande-
owüw. Nganüy aaga ijiüran quiaj ngome
apndrom ombas, cos aag ayaj Mipoch
Teat Dios tanaámb apmajlüy meáwan nüt.
24 Mipoch Teat Dios apiüng:
Meáwan nipilan ajlüyiw at nejiw nateaic
soex,
nganüy meáwan nalombocharanüw wüx,
ajlüy atnej ajpoet soex.
Cos aaga soex quiaj apmawaag, ajpoet nej
apmajtean;
25 Pero Mipoch Teat Dios tanaámb apmajlüy
meáwan nüt, aw.
Aaga poch cam tenguiayiün wüx tasajüw
icon nguineay Teat Cristo alndom mawün
isoetiün.

2

1 Nganüy netam mecueatiün meáwan
ngo majneaj irangan: monwaiich, mon-
deacndeac iwüniünan wüx imeajtsan,
moncüy majaw alinop leaw nejiür, at
meáwan mondeacndeac wüx ombasaran.
2 Irangan atnej arangüw namix nine les
wijquiat cos ayambyambüw machech.
Atquiaj icona netam meyamban metangan
wüx aaga Nangaj Mipoch Teat Dios leawa
temendüjpiün, cos aag ayaj apmewün
isoetiün. 3 Atquiaj apmerangan sitiül
naleaing ijawan Teat Dios najneaj arang.

Teat Cristo atnej noic piedra xeyay netam

4 Itüchiün niüng ajlüy Teat Cristo, ijchan
imeajtsan, cos nej ajlüy atnej noic piedra
almapac. Masey nipilan aloxiw ninguiün,
apiüngüw ngo metam. Nganüy Teat Dios
landoj lamarriiüd majlüy nembeat xeyay.
5 Nganüy icona ijlüyiün atnej xeyay piedras
almapac. Teat Cristo apmawitich wüx
icona atnej noic templo ocueaj Teat Dios;
at apmejlüyiün noic ajlüy miteaats nangaj
ocueaj Teat Dios, meajchiün imeajtsan at-
nej meyacan noic nichech müüch mapac
omeaats Teat Dios. 6 Lamapiüng tiül Mipoch
Teat Dios:
Xique sanayac tiül Jerusalén noic piedra
xowüy latam, narriüjtüch, nembeat
xeyay, apmamb tiül oxing iüm.
Jane apmayar, mandüüb aquiaach nej,
ngome apmaxing, mamix omeaats,
aw.
7 Jane tiül icona lameyariün aquiaach Teat
Cristo, lamepiüngan nej xeyay nembeat.
Nganüy jane ngo mayar aquiaach nej, atcüy
apiüng wüx nejiw tiül Mipoch Teat Dios:
Aaga piedra leaw monrang iüm ngome
tandiümüw;
nganüy lamarang aaga netamüy piedra tiül
oxing iüm, aw.
8 Aton tandeac wüx Teat Cristo wüx apiüng:
Aaga piedra nelimb oleajaran, aton üüch
majmiücaran wüx, aw.

Atquiaj apiüng cos altiül ajtoechiw
wüx leawa taquiaach Teat Cristo, ngo
mandiümüw marangüw leawa tapiüng,
landoj lajwanüw marangüw aaga ngo
majneaj quiaj.

9 Nganüy icona ijlüyiün noic ajlüy nipilan
leaw lerriüjtücharanan mejlüyiün noic
ajlüy miteaats tiül noic nangaj cambaj
ocueaj Teat Dios. Netam mejüiquichan
mesajan meáwan nipilan nguineay Teat
Dios tapaj icon meriowan tiül pojniün,
mendüyiün tiül aaga najneajay ran. 10 Icona
tanomb ngome tejlüyiün minipilan Teat
Dios; nganüy lejlüyiün minipilan nej.

Tanomb ngome tetüchiün meyariün
mimonajneaj Teat Dios; nganüy mbich
lametüchiün, lamejiüran.

Netam merangan atnej andiüm Teat Dios

11 Xecojow xechijquiaw, inguiayiün leawa
sanasaj icon. Icona netam meyajcan ijlüy-
iün at icon napeay miün nipilan tiül aaga
iüt cam. Iiücan wüx, nde merangan ngo
majneaj leaw indiüman. Cos meáwan
aag ayaj tenguial atsoj wüx müüch ndrom
imeajtsan indüjpiün Teat Dios. 12 Tanaámb
irangan najneaj para majawüw meáwan
nipilan leaw nganaw mayariw andeac Teat
Dios. Masey nejiw nganüy andeacndeacüw
ngo majneaj wüx imbasan, ayacüw icon
monrang xeyay ngo majneaj. Wüx ap-
matüch a nüt Teat Dios apmajaw wüx
asoeteran, nejiw apmajawüw icona teran-
gan najneaj. Quiaj apmapiüngüw Teat Dios
najneaj arang.

13 Cos temendüjpiün Teat Cristo, pares
netam meyariün andeacüw meáwan mon-
ajiüt leaw ajmeliw marangüw natang wüx
aaga iüt cam, masey aaga minatangüy ne-
najiüt nasoic rey aton. 14 At iyariün an-
deacüw ajcüwa chingüy monajiüt cos na-
jmeliw majawüw wüx nipilan monrang ngo
majneaj, müjchiw mangüyiw aaga ngo ma-
jneaj arangüw; pero apmandeacüw najneaj
wüx ombasüw monrang najneaj. 15 Aag
agüy andiüm Teat Dios: merangan najneaj,
cos atquiaj alndom mepalan ombeayiw
ajcüwa nipilan leaw ngo majawüw nicua-
jind, leaw andeacndeacüw ngo majneaj
wüx imbasan.

16 Icona nganüy leriowan wüx isoetiün
para merangan leaw apiüng Teat Dios.
Naleaing ngondom mepiüngan por aaga
leriowan wüx quiaj alndom merangan
leaw indiüman. Ngwüy, cos icona
ijlüyiün mimonrang minajiüt Teat Dios.
17 Itüniün monapacüy teombasüw meáwan
nipilan. Meáwan minipilan Teat Cristo
netam mendiüman. Aag miün Teat Dios
netam merbolan mendüyiün. At itüniün
monapacüy teombas aaga minatang
monajiüt.

Leaw tamongoch Teat Cristo

18 Nganüy sanasaj icon monrang mi-
najiüt alinop nipilan: iyariün irangan
leaw andiüm neneay najiüt, ngome áagan
ajcüwa xeyay ajneaj omeajtsüw majawüw
icon, at ajcüw leawa xowüy apatüw. 19 Sitiül
icona apmeiücan wüx naél wüx irangan
minajiüt alinop, masey imongochiün ngo
majneaj leaw ngo metam memongochiün,
nde mamix imeajtsan, cos Teat Dios na-
jneaj majaw merangan atquiaj, meiücan
wüx cuajantanej. 20 Sitiül icona teran-
gan alngün ngo majneaj, condom apmea-
jndiün memongochiün naél, ndoj iücan
wüx leaw imongochiün, ¿nguineay ajüic
irangan najneaja? Pero jondot imon-
gochiün leaw ngo metam memongochiün
wüx irangan najneaj, at iücan wüx, aag
ayaj najneaj majaw Teat Dios. 21 Wüx
aag ayaj teyambücharanan cos Teat Cristo
aton tamongoch meáwan ngo majneaj in-
gow amongochiiüts icootsa. Nej taíünd
wüx meáwan aag ayaj para majüiquich
nguineay netam mendüjpiün wüx meran-
gan atnej tarang. 22 Cos Teat Cristo nómban
ngome tarang nisoet, nómban ngo mawai-
ich aljane; 23 y wüx tasajsajüw nej, ngo man-
goch nej ombeayiw; at wüx tüjchiw ma-
mongoch xeyay ngo majneaj, xeyay necoy,
nej nómban ngo mapiüng apmapalüch om-
bas. Leawa tarang, meáwan tayac teowix
Teat Dios, cos nej ajaw wüx jane arang
najneaj jane ngwüy. 24 Teat Cristo nejáyan
quiaj tayar asoetiiüts wüx tamb wüx cruz,
cos icootsa tandeowaats nóiquian maquiüj-
paats; nganüy lango metam marangaats
nisoet, alndom marangaats najneaj. Cos
nej tamongoch xeyay necoy para mawün
icoots wüx asoetiiüts. 25 Icona nomb
tejlüyiün atnej tigüy ndron sap; nganüy
lerndililean niüng ajlüy Teat Cristo aaga
najneaj nejiür sap; nej tanaámb teamajiür
icon cos ijlüyiün teowix nej.

3

*Nguineay netam majlüyiw leaw landoj an-
goch owixaw*

1 Átan icona müm montaj, netam
mejlüyiün nóiquian mequiüjpan mino-
jon, mendiüman merangan leaw nejiw
andiümüw. Cos atquiaj leaw nganaw
mandiümüw Mipoch Teat Dios alndom
mandiümüw mandüjpiw masey ngo mesa-
jan wüx, cos nejiw apmajawüw nguineay
irangan najneaj. 2 Cos apmajawüw
nguineay ijlüyiün ocueajíwan nejiw, at
majawüw nguineay irangan leaw Teat
Dios andiüm. 3 Ngo metam mejüiquichan

ámban wüx imbasan wüx isojquiün noic
najneajay napixeran, wüx itajcan majneaj
ipeatiün imalan, at wüx meyacan najneajay
iquial owixan, tengwüy arend olajcan.
4 Ngwüy netam mejüiquichan nguineay
larangüy tiül imeajtsan leawa ngondom
ndrom ombas; aag ayaj apmajüiquich
icon nguineay ajneaj imeajtsan, cos aag
ayaj nembeat xeyay teombas Teat Dios.
5 Atquiaj nde tanomb tejüiquichayej ajcüwa
müm montaj leaw tüjchiw omeajtsüw Teat
Dios; at tajlüyiw nóiquian marangüw leaw
andiümüw minojow nejiw. 6 Atquiaj tarang
nop müm najtaj nenüt Sara, nej tarang
leaw tandiüm minoj nej teat Abraham,
at tandeac wüx nej, "xeteat naxey",
aj. Cos naw wüx nej tejlüyiün icona
atnej micual nej. Nganüy sitiül atquiaj
apmerangan áagan najneaj, quiaj lango
metam mermbolan wüx nicuajind.
7 Icona teat nanojaranüw, netam
mecüliün nóiquian mequiüjpan mintajan
najneájan. Ijchan mayajcüw naleaing
indiüman nejiw, cos masey nop najtaj ngo
matüch apac nop naxey, nejiw ajlüyiw tiül
nóiquian mequiüjpan leaw Teat Dios tüüch
űüchan mapacaran wüx. Nganüy sitiül
apmerangan atquiaj, Teat Dios apmanguiay
wüx apmetüniün ocueaj alcuane.

Najneajay omal omeaats

8 Ndójwüx, sapiüng netam mejlüyiün
noic nej imeajtsan, mendiüman nop
alinop atnej nacojaran nachiigueran,
mejüiquichan ajneaj imeajtsan. Nde
meyajcan nop xeyay netam, alinop
ngwüy. 9 Nde mendiüman mepalüchiün
ombas jane arang ngo majneaj wüx
imbasan; nde mengochiün ombeay leaw
itsojówan icon. Leaw netam merangan,
mendeacan najneaj, metüniün monapacüy
teombasüw nejiw; cos Teat Dios tarriiüd
icon merangan atquiaj, at icona aton
teyariün mimonapacüy Teat Dios. 10 Cos
atcüy apiürang:

Jane andiüm majlüy najneájan wüx acül
ningüy wüx aaga iüt cam, mapac
omeaats meáwan nüt,
netam majaw wüx andeac,
at ngondom mawaiich.
11 Iwün ileaj tiül ngo majneaj, irang aaga
najneaj leaw netam,
iyamb monapacüy, áag indüüb.
12 Cos Teat Dios tenguial ajaw ajcüwa mon-
rang najneaj,
aton anguiay cuane atüniw;
pero nej ajüiquich ajcüy majaw monrang
ngo majneaj.

13 ¿Jane alndom marang ngo majneaj
wüx imbasan sitiül icona áagan najneaj
indüjpiün? 14 Sitiül aleaic imongochiün
wüx irangan najneaj, masey, cos Teat
Dios apmambeol icon memongochiün na-
jneájan. Nde mermbolan mendüyiün ne-
jiw leaw arangüw ngo majneaj wüx im-
basan; nde paxiüm icueajiün, iiücan wüx,
nde mejcüyiün. 15 Iyacan imeajtsan nóm-
ban wüx Teat Cristo. Meáwan nüt ne-
tam mejiüran tiül imeajtsan cuane alndom
mepiüngan, nguineay alndom mesajan jan-
gantanej leaw apmatün manguiay icon.
Pero naleaing netam mesajan teamteáman,
ijüiquichan xeyay ajneaj imeajtsan wűxan
ilean ningüy wüx iüt. 16 At ijüiquichan
nguineay ajneaj imeajtsan para alndom
majawüw meáwan leaw mondeacndeac
wüx imbasan ngo majneaj. Ndoj apmaxin-
guiaw wüx meáwan leaw andeacüw quiaj,
wüx apmajawüw icona najneaj irangan cos
indüjpiün Teat Cristo. 17 Najneaj sitiül ap-
memongochiün naél wüx irangan najneaj
sitiül Teat Dios atquiaj andiüm memon-
gochiün, ngome wüx irangan ngo majneaj.

18 Cos Teat Cristo nomb tandeow mawün
asoeteran; masey nej ngo majiür nicua-
jind nisoet, naleaing tandeow ingow ande-
owüw monrang ngo majneaj, para mam-
baats niüng ajlüy Teat Dios. Alndom man-
deow cos nipilan nej, condom tapac ali-
nomb, apacüüch nej Nangaj Espíritu ocueaj
Teat Dios. 19 Wüx nej tandeow, miespíritu
nej tamb tiül mondeow mandeac masaj
ajcüw espíritu monlüy atnej ajlüyiw tiül
manchiüc, 20 ajcüwa leawa tanomb ngo
mayariw leaw tasoiquiw. Aag ayaj wüx
minüt teat Noé, cos Teat Dios tacül ne-
jiw mayambüw nej wűxan tenguialeám-
ban arangüch aaga nadam müx, nasoic
arca. Wüx aaga nüt quiaj acásan nipi-
lan tayariw nej andeac; áagan ojpeacüw
nipilan tawüw wüx, ngo mandeowüw tiül
najal yow wüx ndiliteay meáwan a iüt.
21 Atnej tawüw wüx, ngo mandeowüw tiül
yow, ata nganüy apiüng wüx nguineay
alndom mawaats wüx asoetiiüts wüx ap-
mayariiüts yow. Aaga ayarich yow quiaj

ngondom majants meáwan ngo majneaj
arangüch. Leawa ajüiquich aag ayaj ma-
jiüraran tiül omalaran at tiül omeaatsaran
naleaing andiüram marangüch leaw Teat
Dios andiüm, cos Teat Jesucristo landoj la-
pac tiül mondeow. 22 Teat Cristo wüx tapac
alinomb, tandilil andüy tiül cielo. Nganüy
ajlüy amb wüx miác Teat Dios. Nej ajlüy
wüx meáwan ángeles, at ajlüy wüx meáwan
monajiüt.

4

Marangaats minajiüt Teat Dios leawa nej üüch icoots

1 Cos Teat Cristo tamongoch xeyay ngo
majneaj, xeyay necoy ingow amongochi-
iüts; ata icona aton netam mejlüyíünan
masey memongochiün necoy. Nganüy
jane lamamongoch necoy cos andüüb
Teat Cristo, ajüiquich lamacueat nisoet.
2 Quiaj nej langondom mandiüm marang
andíüman nej, aton ngome apmarang
leaw arangüw meáwan nipilan wüx aaga
iüt cam. Nej apmarang áagan leaw
andiüm Teat Dios. 3 Cos xeyay nüt
terangan atnej arangüw ajcüwa nipilan
ngo mandüjpiw Teat Dios. Terangan
leaw tendiüman; terangan meáwan ngo
majneaj leawa texoman merangan wüx
aaga iüt cam: tengüniün, terangan xeyay
nangos nüt niüng tembichan meáwan
leawa tejiüran, at terangan xeyay ngo
majneaj wüx tendüjpiün ajcüwa narangüch
dios. 4 Nganüy leawa nipilan tealeámban
marangüw aag ayaj, xeyay amb wüx omea-
jtsüw neol lango mequiüjpan merangan
meáwan ngo majneaj atnej terangan nomb.
Wüx aag ayaj tenguial mandeacndeacüw
ngo majneaj wüx imbasan. 5 Alinoic
nüt wüx apmajlüjyiw teombas Teat Dios
apmapiüngüw meáwan leawa tarangüw;
cos nej apmajaw wüx cuane arangüw leaw
almapac y leawa landeow. 6 Cos nejiw wüx
aliün mapacüw tasoiquiw wüx Mipoch
Teat Dios, nguineay alndom mawüw wüx
asoetiw mapacüw wüx miespíritu Teat
Dios. Masey wüx aaga iüt cam ajaraw cuane
tarangüw, atnej meáwan nipilan.

7 Nganüy cos laliüc mümb minüt meáwan
leaw almajlüy ningüy wüx aaga iüt cam;
icona netam merangan meáwan najneaj,
tanaámb itüniün ocueaj Teat Dios, nde
paxiüm icueajiün. 8 Leawa más netam
mejiüran tiül icona, aag ayaj merjiürayon
lasta xeyay, cos sitiül xeyay indiüman nop
alinop alndom mewüniün wüx imeajtsan
meáwan nisoet. 9 Ijchan maxojtüw iniün-
gan nop alinop, ngo metam mendeacndea-
can wüx. 10 Leawa lameajndiün inopnopon
merangan, lamüüch icon Teat Dios, nganüy
netam merangan aag ayaj para membe-
olan nop alinop, cos ijlüyiün noic ajlüy
monjiür aaga monajneaj leawa Teat Dios
lamüüch. 11 Sitiül aljane andeac, netam
mandeac atnej asaj nej Teat Dios. Sitiül
aljane ajiür najiüt mambeol wüx cuajan-
tanej, ich marang atnej Teat Dios üüch nej
marang. Cos meáwan narangüch quiaj, ten-
guial ajüiquicharan nguineay ajneaj Teat
Dios wüx minüt Teat Jesucristo, cos nej
ajlüy wüx meáwan leaw almajlüy; alndom
marang cuajantanej nganüy, oxep, nawiür,
at meáwan nüt. Amén.

*Leawa meáwan mondüüb Teat Cristo ne-
tam mamongochiüüts*

12 Xecojow xechijquiaw, nde mbayameron
wüx apmemongochiün cuajantanej leaw
aliüc miün, cos apmeyajcan atnej memon-
gon tiül biümb. Nde mepiüngan aag naél
quiaj ngondom majlüy wüx icona. 13 Leaw
netam merangan, ich mapac imeajtsan
xeyay, cos atquiaj apmejüiquichan atnej
almequiüjpan Teat Cristo tiül leaw tamon-
goch. Atquiaj alndom mapac imeajtsan
xeyay wüx nej aliüc alinomb mejüiquichay
najneajay ajlüy. 14 Sitiül andeacüw ngo
majneaj wüx imbasan áag indüjpiün Teat
Cristo, najneajay ijlüyiün, cos ajlüy tiül
icona Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios.
Naleaing, masey nejiw itsojówan minüt
Teat Cristo, nganüy icona indeacan najneaj
wüx nej. 15 Malüy nejinguind tiül icona
ngo memongochiün matnej amongoch
nop nembiy nipilan, matnej nop neneed,
matnej nop nerang alinoic ngo majneaj,
tengwüy wüx nop apmajmel tiül ocueaj
alinop niüng ngo metam majmel. 16 Pero
sitiül aljane aleaic mamongoch cos andüüb
Teat Cristo, aag ayaj ngo metam maxing
wüx; leaw netam marang, ich mapiüng
najneajay arang Teat Dios cos almaquiiüb
nej.

17 Nganüy lamatüch a nüt mamelich
Teat Dios majaw wüx asoeteran naw wüx
minipilan nej. Naleaing sitiül apmamelich

naw wüx icootsa, ¿nguineaye apmajlüyiwe
ajcüwa leaw nganaw mayariw Mipoch Teat
Diosa? 18 Cos sitiül nop nerang najneaj, pero
xeyay aél maw wüx asoet nej, ¿nguineay
apmajlüye leaw ngo mayamb Teat Diosa,
leaw tanaámb arang nisoete? 19 Nganüy
sitiül imongochiün xeyay naél wüx irangan leaw andiüm Teat Dios, nde paxiüm
icueajiün; iyacan imeajtsan teowix Teat
Dios, tanaámb irangan áagan najneaj cos
nej nerang meáwan leaw almajlüy.

5

Netam mejlüyiün nóiquian

1 Sapaj ocueajiw meáwan montangtang
monajiüt leaw ajlüy tiül icona. Xique nop
xic natang ombas sat nejiw. Xique tajawas
meáwan nguineay tamongoch ngo majneaj
Teat Cristo. Sanajlüy quiaj aton wüx nej apmejüiquichay nguineay ajneajay ajlüy alinoic nüt. 2 Ijlüyiün wüx, ijawan minipilan
Teat Dios leaw almequiüjpan. Aag ayaj ngo
metam merangan cos aljane teamasaj icon
merangan; ngwüy, irangan cos indiüman.
At nde mepiüngan aleaic apmexoman wüx;
ngwüy, irangan najen nde apac imeajtsan.
3 Ngondom mepiüngan ineayiün meáwan
leaw ijlüyiün wüx. Leaw netam merangan, mejüiquichan nguineay irangan áagan leaw netam, majawüw meáwan minipilan Teat Cristo. 4 Cos wüx aliüc alinomb
aaga natang najlüy wüx icona, aag ayaj
Teat Cristo, quiaj apmeajndiün najneajay
corona leawa ngondom ndrom ombas.

5 Sasaj icon monguich, irangan leawa
apiüngüw montangtang monajiüt tiül
icona. At tíülan icona iyariün leaw apiüng
nop alinop; ijüiquichan ajneaj imeajtsan,
cos apiürang:

Teat Dios ajcüy majaw monrang adam
omeaats.
Nej üüch mimonajneaj nej leaw najneaj
omeaats.

6 Netam meyajcan nicuajind icon, cos ijlüyiün tiül nangaj owix Teat Dios; naleaing alinoic nüt nej apmantsopiich icon mapiüng
najneaj terangan. 7 Iyacan tiül owix nej
meáwan leaw alwüx imeajtsan cos tenguial
majiür icon.

8 Netam mejawan cuane temerangan, at
tanaámb mepacan wüx Mipoch Teat Dios,
cos aaga nimeech ajcüy majaw icon, atnej
nop napat leon tenguial mayeyey icon tiüt
mayamb jane masap matsamb. 9 Netam
mendandand wüx aaga leaw iyacan imeajtsan wüx mendüjpiün. At netam mejawan atanquiaj tenguial mamongochiw
micojon michijquian minipilan Teat Cristo
tiül meáwan aaga iüt cam. 10 Masey lamemongochiün xeyay naél, aag ayaj acásan
nüt. Nganüy nej Teat Dios apmüüch icon
mejlüyiün palan, at mandand wüx imeajtsan Mipoch nej, mejüiquichay tiül icona.
Cos Teat Dios üüch meáwan leaw netam
para mejlüyiün atnej andiüm, cos tayamb
icoots wüx minüt Teat Jesucristo majlüyiüts niüng ajlüy nej meáwan nüt. 11 Néjan
quiaj najneajay ajlüy. Aton nej ajlüy wüx
meáwan leaw almajlüy nganüy, oxep, nawiür, at meáwan nüt. Amén.

Andondoch atepeay

12 Süüch teat Silvano majoy mamb aaga
acás poch cam müüch icon, cos sajaw
nej nop najneaj minipilan Teat Cristo.
Tarangas nüüch leaam imeajtsan nasaj
icon aaga naleaing ocueaj Teat Dios, üüch
ű́üchan leaw nganüy tenguial mendüjpiün.

13 Ajcüwa minipilan Teat Cristo najlüyiw
tiül Babilonia, ajcüwa larriüjtücharanüw
majlüyiw nóiquian atnej icona, atepeayiw
icon. At xecual teat Marcos atepeay icon.
14 Itepeayiün ninguiaj nop alinop nde apac
imeajtsan, at itüniün monapacüy.

Tamtámban ijlüyiün, at mejneajíünan
meáwan icona minipilan Teat Cristo.
Amén.

Amb iwic nanderac yarang wüx nawiig San Pedro
2ª Carta de SAN PEDRO

Atepeay

1 Xique Simón Pedro nop apóstol ocueaj
Teat Jesucristo, nop nerang minajiüt nej.
Nganüy sarang aaga acas poch cam nüüch
icon leawa lamendüjpiün Miteatiiüts Dios
atnej sarangan. Miteatiiüts Dios tarang
xeyay najneaj wüx icoots, cos Teat Cristo
tawün asoetiiüts. 2 Tambtámban ijlüyiün.
Tanaámb mambeol icon Teat Dios, müüch
icon mejiüran monajneaj, cos lamejawan
nguineay andiüm Teat Dios y Miteatiiüts
Jesús.

Nguineay netam marangüw minipilan Teat Cristo

3 Pues Teat Dios lamüüch icoots meáwan
leaw netam para alndom mapacaats
marangaats leaw andiüm nej, cos tüüch
icoots mayariiüts andeac Teat Cristo, ma-
jlüyiiüts najneaj nóiquian maquiüjpaats.
4 At tüüch icoots majawaats nguineay
alndom marang meáwan najneajay leaw
lamapiüng apmarang. Por aag ayaj nganüy
alndom merangan najneaj, atnej arang
Teat Dios, mecueatiün irangan ngo majneaj
leaw arangüw meáwan nipilan leaw ngo
mayariw andeac Teat Cristo, cos nejiw
arangüw leaw nejíwan quiaj andiümüw
marangüw. 5 Nganüy cos lameyariün
andeac Teat Cristo, pares netam mepacan
wüx merangan najneaj. Pero ngome
áagan ayaj, cos netam mexoman imea-
jtsan mejawan leawa Teat Dios andiüm
merangan. 6 Wüx ijawan cuane andiüm
Teat Dios, quiaj alndom mersapayon wüx,
ngo metam merangan leaw indiüman.
Netam meiücan wüx cuajantanej almajlüy,
at aton merangan casa Teat Dios tanaámb.
7 Netam merjiürayon lasta atnej ijiüran
lasta micojon michijquian, mendiüman
nop alinop.

8 Pues wüx irangan meáwan aag ayaj
con imeajtsan, quiaj ajüic naleaing irangan
najneaj, ngome irangánan iyariün andeac
Teat Cristo. 9 Sitiül aljane lamanguiay
meáwan aag ayaj, ndoj ngo marang, aag
ayaj landroj omeaats nguineay Teat Dios
tawün nej tiül meáwan nisoet leawa
tarang nomb; ajlüy atnej nop nesomom
oniiüg. 10 Nganüy xecojow xechijquiaw,
netam mepacan wüx merangan leawa
Teat Dios tarriiüd icon merangan, cos nej
tarriiüd icon merangan áagan najneaj.
Sitiül apmeyacan imeajtsan wüx merangan
atquiaj, langome apmejmiücan tiül
nisoet. 11 Atquiaj apmeajndiün mejmeliün
najneajay tiül aaga nangaj cambaj niüng
ajlüy Miteatiiüts Jesucristo, aaga newün
icoots wüx asoetiiüts. Quiaj apmecüliün
meáwan nüt, ngo majiür ümb.

12 Wüx aag ayaj, xique ngo nacueat
nüüch leaam imeajtsan, masey lamejawan,
lerndandand wüx aaga naleaing indüjpiün
quiaj. 13 Nganüy sapiüng najneaj napaj
icueajiün wűxan saliün napac, nüüch leaam
imeajtsan nguineay netam merangan; 14 cos
Miteatiiüts Jesucristo tüüch xic najaw lal-
iüc matüch a nüt nacueat a iüt cam, nan-
deow. 15 Pares sandiüm nacueat nüüch
icon leaw alndom, cos atquiaj masey lango
najlüy ningüy, icona apleaam imeajtsan
tanaámb leawa teanasaj icon quiaj.

Tajüic nguineay ajneaj ajlüy Teat Cristo

16 Meáwan leawa lanasajan icon wüx
Miteatiiüts Jesucristo, nguineay nej aliüc
alinomb xeyay najneajay, pues aag ayaj
ngome sapiüngánan, ngome nandeacánan;
aag ayaj palüy naleaing. 17 Cos xicona ta-
jawasan tanguiayasan wüx Teat Dios ten-
deac imiün tiül raan oic, xeyay tarangüch
casa Teat Jesús wüx tüüch militlit om-
bas nej. Condom tasaj: "Ique xecual,
naleaing xecual ic, xeyay sajiür ic lasta,
apac ximeaats najaw ic", aj nej. 18 Xicona
tanguiayasan aaga nanderac tiün imiün
tiül cielo wüx salnaquiüjpan Teat Jesús,
saliünan quiaj nóiquian wüx tiüc. Quiaj
tanguiayasan andeac Teat Dios masaj Teat
Jesús.

19 Nganüy ajawaats naleaing aaga poch
tandeacüw nomb ajcüwa mondeac andeac
Teat Dios. Pares netam mayariiüts, cos
aaga poch quiaj ajlüy atnej nots najquiol
teatitit tiül pojniün pal ongwiiüts, pero
wüx lachiüjmbaw lajntsop aaga nadamüy
ocas marraj tiül omeaatsaran. 20 Netam
mexoman imeajtsan wüx aag agüy: nejin-
guind ngo ndom maquiaach wüx Mipoch
Teat Dios, awűnan tiül omal nej; naleaing

netam mayaag ambeol nej Nangaj Espíritu
ocueaj Teat Dios. 21 Ajcüwa mondeac andeac
Teat Dios, ngo marangüw wüx nawiig leawa
nejíwan quiaj taxomüw omeajtsüw wüx.
Ngwüy, nejiw tarangüw wüx nawiig leawa
Nangaj Espíritu tüüch nejiw marangüw.

2

Altiül aquiajchiw leaw ngo maleaing
(Judas 3-13)

1 Nomb tajlüy tiül nipilan israel acas
leawa ngo maleaing mondeac andeac Teat
Dios nejiw. Atanej nganüy apmajlüy tiül
icona leawa ngome naleaing monquiaach
Mipoch Teat Dios. Apmamelichaw
ámban tiüt, apmandiümüw maquiajchiw
icon leawa ngomeaag, cos andiümüw
mecueatiün mendüjpiün aaga naleaing.
Ngo majüic naleaing andüjpiw Teat Jesús
leawa tandeow mangüy asoetiw nejiw.
Pues ajcüwa monquiaach quiaj, najen
apndrom ombasüw. 2 Pero xeyay nipilan
apmandüjpiw nejiw, apmarangüw xeyay
ngo majneaj atnej arangüw nejiw. Wüx
aaga arangüw quiaj, apmanderac wüx
Mipoch Teat Dios ngo maleaing. 3 Cos
andiümdiümüw tomiün apmexomxomayej
wüx imbasan, apmaquiajchiw icon leaw
ngo maleaing; nganüy ajcüwa nipilan quiaj
ngome nequiy apndrom ombasüw, landoj
lajwanüw mambüw tiül aaga xeyay ngo
majneaj.

4 Teat Dios ngome tawün wüx omeaats
aaga nisoet tarangüw tegüy ángeles;
áag tajlosüw tiül niüng amongocharan
xeyay ngo majneaj tiül noic pojniün,
maoeleranüw majlüyiw quiaj leaw ap-
matüch a nüt Teat Dios apmajaw wüx
asoeteran. 5 Naleaing Teat Dios ngo
mawün wüx omeaats leaw ngo majneaj
tarangüw nipilan tanomb. Áagan teat
Noé tawün wüx cos tarang at taquiaach
wüx leaw andiüm Teat Dios. Aton
Teat Dios tawün wüx alayaíw nipilan
acualaats Noé. Condom tüüch majal a yow
ndilimeay iüt, quiaj tandeowüw meáwan
nipilan. 6 At Teat Dios aton nómban
tandrooch ombas ajcüwa nadamdam
cambaj Sodoma maquiiüb Gomorra wüx
tandajpüw, tacülüw ngweátan, cos xeyay
ngo majneaj tarangüw moncül quiaj. Pues
atquiaj tarang Teat Dios para majüiquich
majawüw ajcüwa nipilan monrang ngo
majneaj leaw aliüc miün apmajlüy. 7 Pero
teat Lot taw wüx cos nej nop neyamb
Teat Dios; lapaxiow majaw arangüw xeyay
nisoet ajcüwa nipilan quiaj. 8 Cos aaga
naxey nerang najneaj quiaj, nütnűtan
xeyay tamix omeaats majaw, manguiay
leawa ngo majneaj arangüw aaga nipilan
quiaj. 9 Nganüy aton Teat Dios alndom
mambeol, mawün tiül ngo majneaj ajcüwa
monrang leawa nej andiüm. Nganüy
ajcüwa monrang ngo majneaj landoj
lajwanüw mangüyiw leaw arangüw wüx
apmatüch a nüt majaraw wüx asoeteran.
10 Teat Dios apmüüch mamongochiw xeyay
ngo majneaj ajcüwa nipilan monrang
aaga ngo majneaj leaw andiümüw, leaw
ngo marangüw nej casa. Cos nejiw
arangüw adam omeajtsüw, ngo mimboloj
mandeacüw ngo majneaj wüx ombas
Teat Dios, tengwüy wüx ombas monajiüt
monlüy tiül nangaj cielo. 11 Masey ajcüw
ángeles ocueaj Teat Dios leaw najntsop
wüx atam ajlüyiw, y alndom marangüw
cuajantanej, nejiw ngo mayacüw asoet
ajcüwa monwaiich quiaj. 12 Pero ajcüwa
nipilan monwaiich quiaj, andeacüw ngo
majneaj wüx cuajantanej leaw ngo ma-
jawüw; ngo majiürüw fis. At nejiw nimal,
cos nimal ajaw áagan leaw teamamongoch
ningüy wüx iüt; wijquiajow para ndeajmoj
mandeowüw. Atquiaj ajlüyiw ajcüwa
monwaiich quiaj, cos áagan ayaj apiüngüw
wüx, leaw axomüw majawüw ningüy
wüx iüt. Itsojow leawa ngo maxomüw
majawüw. Por aaga ngo majneaj arangüw
quiaj, wüx apmandeowüw apmambüw
tiül aaga xeyay ngo majneaj. 13 Quiaj
apmamongochiw xeyay ngo majneaj,
apmangüyiw aaga ngo majneaj arangüw,
cos nejiw arangüw rawrráwan tiüt leaw
alndom müüch mapac nej omeajtsüw.
Pares wüx itean mequiüjpan, aag ayaj
noic monxing icueajiün, cos nejiw ngoyay
macueatiw arangüw ngo majneaj. Xeyay
apac omeajtsüw wüx aaga ngo majneaj
arangüw quiaj.

14 Nejiw ngo maiündüw majawüw nop
najtaj, andiümüw manajtajüw; tanaámb
arangüw nisoet. Ayambüw nguineay mal-
oxiw tiüt jane nganaw mandand wüx
Mipoch Teat Dios. Nejiw áag ajlüyiw wüx
mawaijchaw, ndoj apmambüw tiül castigo.
15 Nejiw ngo mandiümüw marangüw leaw

apiüng Teat Dios, lambójan marangüw alinoic, cos arangüw atnej tarang nop naxey tajlüy tanomb, micual Beor nenüt Balaam. Aaga naxey quiaj tandiümdiüm marang ngo majneaj maxom tomiün wüx. [16] Pares Teat Dios tapaj nej ocueaj, tüüch mendeac mibür nej masaj nej ngo majneaj arang. Atquiaj tarang Teat Dios wüx ombas a naxey quiaj, ngana marang aaga ngo majneaj teamandiüm marang quiaj.

[17] Ajcüwa nipilan quiaj ajlüyiw at nejiw noic lol ngo majlüy tiül yow. At ajlüyiw at nejiw oic ajüyich nej nepepep. Nejiw landoj lajwanüw mamongochiw xeyay ngo majneaj tiül xeyay pojniün niüng nómban ngome apmaxomüw majawüw ran. [18] Nejiw aquiajchiw ombeay nipilan, pero aaga aquiajchiw quiaj ngo membeat nicuajind, cos asajüw jayats monyar andeac Teat Dios mandilileaw marangüw ngo majneaj atnej arangüw nejiw. [19] At asajüw alndom marangüw leaw andiümüw, ngo majiür nicuajind. Nganüy ajcüwa monwaiich quiaj, masey apiüngüw andüjpiw Teat Dios, aag ayaj ngo maleaing cos arangüw atnej andiümüw; arangüw leaw ataag nejiw mandar nisoet. [20] Sitiül aljane lamayar andeac Teat Cristo, aaga newün icoots wüx, at lamacueat marang ngo majneaj ningüy wüx iüt cam, ndoj apmandilil marang alinomb aaga nisoet, ndójwüx apmajlüy más xeyay ngo majneaj. [21] Pues sitiül nop tajaw, tayaag Mipoch Teat Dios aag ayaj naleaing, y tandüüb acas nüt marang atnej apiüng, condom tandilil marang ngo majneaj, quiaj apmajiür xeyay nisoet, cos tajaw aag ayaj naleaing, pero ngo mandiüm marang atnej apiüng. [22] Nejiw ajlüyiw atnej apiüng noic nanderac: "Pet andilil müet ajtiür nej, at sow andilil maxeeb ndeor alinomb masey taxejmbeacharan".

3

Wüx apmandilil Teat Cristo

[1] Xecojow xechijquiaw, aag agüy amb ijquiaw nanderac narang wüx nawiig nasaj icon. Tiül aaga ijquiaw nawiig sasaj icon leaam imeajtsan wüx leaw naleaing. [2] At sandiüm nüüch leaam imeajtsan leawa tandeacüw tanomb ajcüw mondeac andeac Teat Dios, at nüüch leaam imeajtsan nguineay tapiüngüw apóstoles wüx Miteatiiüts Teat Cristo, aaga newün icoots wüx asoetiiüts.

[3] Netam mejawan, wüx laliüc matüch a nüt mandilil Teat Cristo, xeyay nipilan apmitsojow leaw apiüng Teat Dios, apmarangüw ngo majneaj leaw andiümüw marangüw. [4] Cos nejiw apmapiüngüw: "¿Wül, ngow apmandilil a Cristo, aaga apiüngüw aliüc alinomba? Cos lamajiür xeyay nüt wüx aliün mapac xeteatiün tapiüngüw aliüc. Nganüy tanaámb níüngan ajlüy meáwan cuajantanej, atnej wüx tarangüch a iüt cam", apmawüw. [5] Pero aaga apmapiüngüw quiaj ngo maleaing, awaijchaw, cos nejiw ngo mandiümüw majawüw nguineay Teat Dios tarang a iüt cam tanomb. Cos Teat Dios wüx tapiüng marang nüt, caaw, ocas, iüt; pues quiaj tajlüy iüt imiün tiüt tiül yow, cos atquiaj tapiüng Teat Dios majlüy. [6] Condom ajcananűyan a yow, Teat Dios tüüch ndilimeay iüt, ndrom ombas nipilan. [7] Nganüy aaga nüt, caaw, ocas, iüt, leaw almajlüy apmandaab, cos atquiaj apiüng Teat Dios apmajlüy. Atquiaj apmajlüy wüx Teat Dios apmajaw wüx asoet nipilan ngo mayar nej andeac. Condom apndrom ombasüw.

[8] Xecojow xechijquiaw, nde ndrom imeajtsan, Teat Cristo ngome nequiy aliüc. Cos gajpowüw acoic miow (1,000) neat Teat Dios ajaw atnej noic nüt, aton noic nüt ajlüy atnej gajpowüw acoic miow neat. [9] Xeyay nipilan apiüngüw Teat Cristo nequiy apmapeay, lango miün najen atnej tapiüng. Naleaing Teat Cristo aíüc wüx majaw icoots, cos ngo mandiüm ndrom ombas nejinguind. Nej andiüm meáwan nipilan leaam omeajtsüw wüx asoetiw nejiw, macueatiw.

[10] Wüx aaga nüt aliüc Teat Cristo nejinguind ngo mateots wüx, atnej arang nop need wüx ngo mateotsaran, quiaj apmajmel meneed. Cos aaga nüt quiaj apmeterriür cawüx, apmajlüy noic nadam monbayan. Quiaj apmandrooch ombas meáwan leaw almajlüy cawüx, aton meáwan leaw almajlüy wüx iüt apmandaab.

[11] Sitiül atquiaj apndrom ombas meáwan, ¿jow nganüy icona, nguineay apmerangan? Netam meajchiün imeajtsan Teat Dios merangan palanüy najneaj, merangan leawa nej andiüm. [12] Tatow tam

temecüliün matüch aaga nüt quiaj, irangan
minajiüt Teat Dios leaw alndom; cos aaga
nüt quiaj apmandaab, apjayam meáwan
ocas, at a nüt, at a caaw aton. [13] Nganüy
icootsa, ngome aaga apndrom ombas quiaj
teamacüliiüts, teamacüliiüts majlüy jayats
ocas, jayats caaw, jayats nüt, jayats iüt. Cos
aag ayaj lamapiüng Teat Dios apmarang.
Condom tiül aaga jayats quiaj, apmajlüy
najneajay.

[14] Xecojow xechijquiaw, tatow tam
teamecüliün meáwan aag ayaj, irangan
leaw alndom, irangan najneaj majaw
Teat Dios. Nde mejcüyiün mejawan nop
alinop, ijlüyiün najneájan, ngo mejiüran
nisoet. [15] At netam mejawan neol ngo
miün Teat Cristo najen. Aag ayaj, cos
nej ajiür lasta meáwan nipilan, andiüm
mawün nejiw wüx asoetiw. Atquiaj tarang
wüx nawiig micojoots teat Pablo, leawa
xowüy andiümaats, cos Teat Dios tüüch nej
majaw nguineay masaj icon. [16] Cos meáwan
leawa nej tarang tiül noicnoic minawiig nej
tandeac andüy wüx aaga nganüy teanasaj
icon cam, masey altiül noicnoic naél
maxoram cuane amb apiüng. Altiül nipilan
leaw naleaing ngo mandiümüw majawüw
mayariw leaw apiüng, angowüjchiw andeac
teat Pablo. Atanquiaj arangüw wüx
meáwan Mipoch Teat Dios. Aag ayaj
ayambüw ndrom ombasüw.

[17] Aag agüy lanasaj icon wüx, xeco-
jow xechijquiaw, netam mejawan wüx aag
ayaj, nde mawaiich icon ajcüwa monrang
ngo majneaj quiaj, nde merangan atnej
arangüw nejiw, cos nots quiaj manot icon,
mecueatiün irangan najneaj. [18] Sandiüm
tanaámb metangan wüx aaga poch tayac
Miteatiiüts Jesucristo, aaga newün icoots
wüx asoetiiüts, para marangaats leaw nej
andiüm. Marangaats casa Teat Cristo
nganüy at meáwan nüt. Amén.

Anoic nanderac arang wüx nawiig San Juan
1ª carta de SAN JUAN

Aaga poch cam alndom müüch mapacaran

1 Sarang aaga acas poch cam nasaj icon
wüx aaga leawa lajlüy nde tanomb wüx
nganaw majlüy aaga iüt cam. Aag ayaj
tanguiayasan andeac, tajawasan nejay, ta-
jawasan nguineay arang, aton tarreegasan
naag xiwixan. Aaga Nanderac quiaj leaw
alndom müüch mapacaran, aag ayaj Teat
Cristo. 2 Nej wijquiat wüx aaga iüt cam.
Wüx latang, quiaj xicona tajawasan ne-
jay. Aag nganüy sasajan icon wüx Teat
Cristo, aaga alndom müüch icoots ma-
pacaats meáwan nüt. Cos nej tajlüy maqui-
iüb Teat Dios, condom tiün mejüiquichay
najawan. 3 Nganüy sanasaj icon men-
guiayiün wüx aaga leawa tajawasan, tan-
guiayasan andeac; para alndom majlüyiiüts
nóiquian atnej xicona sajlüyiün nóiquian
naquiüjpan Teat Dios y Micual nej Teat
Jesucristo. 4 Aag agüy sarang wüx nawiig
menguiayiün, para müüch mapac imeajt-
san xeyay.

Teat Dios ran nej

5 Nganüy sanasaj icon leaw tanguiayasan
asaj xicon Teat Cristo. Nej tapiüng: "Xeteat
Dios ajlüy ran nej, ngo majlüy pojniün wüx
nej", aw. 6 Sitiül icootsa apiüngaats ajlüyi-
iüts najneaj nóiquian maquiüjpaats Teat
Dios, nganüy naleaing sitiül tenguialeám-
ban ajüyiiüts tiül aaga pojniün quiaj, quiaj
ajüiquichaats tenguial awaijchaats, ngo
marangaats aaga naleaing leawa Teat Dios
lamapiüng. 7 Nganüy sitiül ajüyiiüts tiül
aaga ran quiaj atnej Teat Dios ajlüy ran nej,
quiaj alndom majlüyiiüts najneaj nóiquian
maquiüjpaats nop alinop. Cos Teat Jesu-
cristo Micual Teat Dios nejants icoots naag
miquiej nej mawün meáwan asoetiiüts.

8 Sitiül icootsa apiüngaats ngo majiüraats
nisoet, quiaj ajüiquichaats icoyóotsan
quiaj awaiichayoots, ngo mandeacaats
naleaing. 9 Pero sitiül apmachejtiiüts
asoetiiüts, masajaats Teat Dios cuane
ngo majneaj arangaats, quiaj alndom
majawaats naleaing nej apmawün icoots
wüx asoetiiüts; apmüüch icoots majlüyiiüts
nerixix teombas nej. 10 Pero sitiül
apiüngaats nómban ngo majiüraats nisoet,
wüx aaga poch quiaj ayacaats nej Teat Dios
newaiich, y aaga naleaing poch leawa nej
lamapiüng, ngo majlüy wüx omeajtsaats.

2

Teat Cristo nop nembeol icoots

1 Xecualüw, nganüy sarang aag agüy
nasaj icon nde merangan nisoet; pero
sitiül aljane apmarang nisoet, quiaj Teat
Jesucristo apmasaj Teat Dios mawün wüx
omeaats asoet nej. Cos Teat Cristo arang
palan áagan najneaj, üüch atowtow. 2 Teat
Cristo tandeow ingow andeowaats wüx
asoetiiüts. Naleaing ngome nej tandeow
mawün áagan asoetiiüts, nej tandeow
mawün wüx asoetiw meáwan nipilan wüx
aaga iüt cam.

3 Sitiül marangaats atnej apiüng Teat
Dios, quiaj alndom mayajcaats tiül omea-
jtsaats áagan nej andüjpiiüts. 4 Pero jane
apiüng: "Xique sajaw jane Teat Dios", maw;
naleaing sitiül nej ngo marang atnej apiüng
tiül Mipoch Teat Dios, aaga nepiüng atquiaj
nop newaiich nej; pues aaga naleaing nan-
derac ngo majlüy tiül omeaats nej. 5 Nganüy
jane ayac wüx omeaats Mipoch Teat Dios,
quiaj ajüic naleaing arang atnej andiüm
Teat Dios, at Teat Dios ajlüy tiül omeaats
nej. Aag ayaj neech icoots majawaats
naleaing ajlüyiiüts nóiquian maquiüjpaats
Teat Dios. 6 Nganüy jane apiüng ajlüy
nóiquian maquiiüb Teat Dios, aaga nepiüng
quiaj netam marang meáwan najneaj atnej
tarang Teat Cristo.

Jayats poch nepaj ocueajaran

7 Xecojow xechijquiaw, aaga poch leaw
teanarang cam nasaj icon, aag ayaj ngome
jayats majlüy, cos aag ayaj ajlüyay poch
tejiüran mbas; nganüy aaga ajlüyay poch
quiaj, aag ayaj lamenguiayiün nde wüx
teyariün Mipoch Teat Dios. 8 Pero nganüy
sarang noic jayats poch nasaj icon. Aag ayaj
ajüic naleaing wüx Teat Cristo, aton teajlüy
naleaing wüx icona. Cos aaga pojniün
tenguial among; nganüy aaga ran naleaing
teamarraj nipilan.

9 Sitiül jane apiüng ajlüy tiül ran, pero
ajcüy majaw alinop nendüüb Teat Cristo,
quiaj nej ajüiquich aliün tiül pojniün,
nganaw majntsop tiül ran. 10 Jane andiüm

nop alinop, quiaj ajüic ajlüy tiül aaga ran,
cos arang atnej andiüm Teat Cristo. Quiaj
ngo majlüy nicuajind cuane alndom müüch
nej majtoech majmiüc tiül ngo majneaj.
11 Nganüy sitiül jane ajcüy majaw alinop
nendüüb Teat Cristo, quiaj ajüic aliün tiül
pojniün; tenguial ajüy tiül aaga pojniün
quiaj niüng ngo majaw nguiane andüy amb,
cos aaga pojniün quiaj lamüüch nej me-
somb.
12 Xecualüw, nganüy aag agüy sarang
menguiayiün, naleaing Teat Dios landoj
lamawün isoetiün, cos iyacan wüx imea-
jtsan mipoch Teat Cristo. 13 Sarang aag
agüy nüüch icon, teat monxey, cos icona
lamejawan nej, aaga lajlüy nde tanomb
wüx nganaw majlüy aaga iüt cam. Sarang
aag agüy nüüch icon monench, cos icona
lejntsopiün wüx leaw nimeech andiüm
mayac icon wüx.

Sarang aag agüy xecualüw nasaj icon, cos
lamejawan jane nej Teat Dios. 14 Sarang
aag agüy nasaj icon teat monxey, cos lame-
jawan jane aaga lajlüy nde tanomb wüx
nganaw majlüy aaga iüt cam. Sarang aag
agüy nasaj icon monench, cos ipacan wüx
Mipoch Teat Dios. Aaga poch quiaj landoj
lajlüy wüx imeajtsan; lejntsopiün wüx leaw
nimeech andiüm mayac icon wüx.
15 Nde mendiüman imeajtsan cuajantanej
leaw ajlüy wüx aaga iüt cam. Nde mey-
acan imeajtsan wüx cuajantanej ngo ma-
jneaj leaw almajlüy ningüy wüx iüt; cos
sitiül aljane andiüm marang ngo majneaj,
quiaj ajüic ngo mandiüm marang leaw
apiüng Teat Dios. 16 Meáwan ngo majneaj
leaw ajlüy wüx aaga iüt cam, aag ayaj
wüx nipilan andiümüw marangüw leaw
andiüműwan nejiw, aton meáwan ngo ma-
jneaj leaw andiüm oniüjcüw nejiw ma-
jaw, aton andiümüw majiürüw meáwan
cuajantanej leaw alndom merangrangayej
wüx. Meáwan aaga ngo majneaj quiaj
witiünűyan wüx aaga iüt cam, ngome im-
iün niüng ajlüy Teat Dios. 17 Pues aaga iüt
cam teaűmb teandroj ombas, at meáwan
ngo majneaj andiüram marangüch ap-
mümb ndrom ombas. Pero jane arang leaw
andiüm Teat Dios apmapac meáwan nüt.

Leaw naleaing, leaw ngo maleaing

18 Xecualüw, aaga nüt ajlüyiiüts tiül
cam, aag ayaj ndójwüx nganüy. Icona
lamenguiayiün aliüc aljane apmapiüng
Cristo nej; aag ayaj apmajcüy majaw Teat
Cristo. Nganüy lajüic lajaraw lajlüyiw leaw
apiüngüw Cristo nejiw. Wüx lajüic aag ayaj,
quiaj ajawaats laliüc mümb aaga nüt cam.
19 Nejiw nawűwan tiül icootsa, pero ajcüw
ayaj ngome aquiüjpaats, cos sitiül nejiw
aquiüjpaats, ngo mawüw tiül icootsa. Pero
cos tawüw, quiaj tejüiquichay nejiw ngome
aquiüjpaats.
20 Teat Cristo lamüüch icon Nangaj Es-
píritu ocueaj Teat Dios mambeol icon wüx
iyariün mipoch nej, y para alndom me-
jawan ngün naleaing, ngün ngo maleaing.
21 Sarang aag agüy nasaj icon, ngome cos
icona ngo mejawan cuane naleaing; sajaw
ijawan cuane naleaing, at ijawan jane ten-
guial awaiich aag ayaj ngo mandeac leaw
naleaing.
22 ¿Jane aaga newaiiche? Aag ayaj leaw
nepiüng Teat Jesús ngome aaga Cristo
lapiürang aliüc. Aag ayaj ngome áagan Teat
Cristo ajcüy majaw; ajcüy majaw Teat Dios
aton. 23 Meáwan jane apiüng Teat Cristo
ngome Micual nej Teat Dios, aag ayaj ngo
majlüy tiül omeaats nej Teat Dios. Nganüy
leaw ayar, apiüng Teat Cristo Micual nej
Teat Dios, aag ayaj ajlüy tiül omeaats nej
Teat Dios.
24 Leawa lamenguiayiün nde tanomb wüx
teyariün Mipoch Teat Dios, aag ayaj ajlüy,
acül wüx imeajtsan. Nganüy sitiül meáwan
tenguiayiün nde tanomb iyacan wüx imea-
jtsan, aag ayaj apmüüch icon mejlüyiün
nóiquian mequiüjpan Teat Dios y Micual
nej Teat Jesucristo. 25 Nganüy aag ayaj leaw
Teat Cristo lamapiüng apmüüch icoots,
aag ayaj apmüüch mapacaats meáwan nüt
niüng ajlüy Teat Dios.
26 Sarang aaga nawiig cam nasaj icon
nde mawaiich icon ajcüwa monwaiich.
27 Icona ijiüran Nangaj Espíritu ocueaj Teat
Dios; ajlüy nóiquian maquiiüb icon. Aag
ayaj tüüch miün Teat Cristo. Nganüy
nejinguind alinop pálwüx ngo metam
maquiaach icon, cos aaga Nangaj Espíritu
aquiaach icon mejawan ngün naleaing,
ngün ngo maleaing. Tanaámb netam
meyariün mendüjpiün Teat Cristo nóiquian
atnej lamaquiaach icon Nangaj Espíritu.
28 Nganüy xecualüw, nde mecueatiün
mendüjpiün wüx leaw taquiaach Teat
Cristo, cos atquiaj alndom masap imbasan

wüx nej, ngo mermbolan mejawan wüx
aaga nüt aliüc, ngome apmexinguiün
mejawan. [29] Cos icona ijawan Teat
Cristo arang áagan najneaj, quiaj alndom
mejawan meáwan leaw nerang najneaj, aag
ayaj micual Teat Dios nej.

3

Jane micual nejiw Teat Dios

[1] Nganüy ich leaam imeajtsan nguineay
andiüm icoots Teat Dios. Alndom ma-
soiquiiüts micual Teat Dios icoots, cos
naleaing micual nej icoots nganüy. Masey
ajcüwa nipilan wüx aaga iüt cam ngo ma-
jawüw jane icoots, cos nganaw majawüw
jane Teat Dios. [2] Nganüy ajlüyiiüts micual
icoots Teat Dios, masey nganaw majawaats
nguineay aliüc miün apmajlüyiiüts alinoic
nüt. Pero ajawaats wüx Teat Cristo aliüc
alinomb, quiaj apmajlüyiiüts atnej ajlüy
nej, cos quiaj apmajawaats nejay nguineay
ajlüy. [3] Nganüy meáwan jane teamacül
Teat Cristo wüx aliüc alinomb, nejáyan
quiaj üjchay merixixay omeaats, atnej Teat
Cristo ajlüy nerixix.

[4] Pero jangantanej arang nisoet, aag
ayaj teamarang leaw Mipoch Teat Dios
apiüng ngondom; cos wüx apmarangüch
nisoet aag ayaj ngo matüch marang leaw
apiüng Teat Dios. [5] Icona ijawan Teat
Cristo tiün wijquiam ningüy wüx aaga
iüt cam mawün asoetiiüts. Nej nómban
ngome tajiür nisoet. [6] Meáwan leaw ajlüy
nóiquian maquiiüb Teat Cristo, aag ayaj
lango mandüy wüx marang nisoet. Jane
tanaámb arang nisoet ngo majaw jane
nej. [7] Xecualüw, nde mawaiich icon ne-
jinguind, cos jane arang palan ajüiquich
najneaj arang, atnej arang Teat Cristo.
[8] Nganüy jane tanaámb arang nisoet, aag
ayaj minipilan nej nimeech, cos nimeech
nde wüx tajlüy aaga iüt cam nej tenguial
arang nisoet. Nganüy Teat Cristo, Micual
Teat Dios, tiün mandarriich meáwan leawa
nimeech lamarang.

[9] Meáwan jane awiquiach nej Teat Dios
ngo mandüy marang nisoet, cos Teat Dios
lamambiülüüch omeaats nej. Áag ngo
mandiüm mandüy wüx marang nisoet, cos
micual nej Teat Dios. [10] Wüx meáwan aag
ayaj ajüiquichayej jane micual nejiw Teat
Dios, at aton jane micual nejiw nimeech.
Meáwan jane ngo marang palan atnej ne-
tam, at ngo mandiüm nop nendüüb Teat
Cristo, aag ayaj ngome ocueaj nej Teat Dios.

Netam mandiümaats nop alinop

[11] Cos aaga nanderac cam landoj
lamenguiayiün nde tanomb apiüng:
"Netam mandiümaats nop alinop", aw.
[12] Ngondom marangaats atnej nomb tarang
nop minipilan nimeech nenüt Caín, cos
tambiy michiig nej. ¿Neola, cuane wüx
tambiye? Cos tajaw meáwan leawa nej
tarang, aag ayaj ngo majneaj; nganüy
michiig nej meáwan leawa tarang, aag ayaj
palan leaw andiüm Teat Dios.

[13] Xecojow xechijquiaw, nde mbayameron
sitiül majcüy majaw icon jangantanej
nipilan. [14] Icootsa ajawaats atnej laawaats
tiül mondeow, tapacaats; cos nganüy
andiümaats meáwan mondüüb Teat Cristo.
Jane ngo mandiüm nop nendüüb Teat
Cristo ajüic tanaámb andeow. [15] Meáwan
jane ajcüy majaw nop nendüüb Teat Cristo,
aag ayaj atnej nop nembiy nipilan. Icona
ijawan nop nembiy nipilan ngondom
mapac meáwan nüt. [16] Teat Cristo tandeow
mawün icoots wüx asoetiiüts; quiaj
ajawaats nguineay nej xeyay andiüm
icoots. Nganüy icoots aton netam
mandeowaats ingow andeow alinop
nendüüb Teat Cristo. [17] Nganüy sitiül aljane
tiül icoots ajiür cuajantanej wüx aaga iüt
cam, condom ajaw alinop nendüüb Teat
Cristo netiün andüy, pero aaga nejiür quiaj
arang adam omeaats, ngo müüch nicuajind;
pues ¿nguineay alndom majüiquich
ajlüy tiül omeaats nej mimonajneaj Teat
Dios? [18] Xecualüw, nde majüiquichaats
andiümaats nop alinop ombeayíiütsan;
ngwüy, netam majüiquichaats naleaing
tenguial arangaats aag ayaj.

Netam masap ombasaats teombas Teat Dios

[19] Wüx meáwan aag ayaj ajawaats
ajlüyiiüts tiül ajcüw leaw andüjpiw aaga
naleaing nanderac leaw apiüng Teat Dios.
Aton ajawaats ajlüyiiüts teombas nej
najneaj. [20] Sitiül ayajcaats tiül omeajtsaats
ngo marangaats atnej netam, nganüy Teat
Dios ajntsop wüx ajaw meáwan cuane
alwüx omeajtsaats, cos nej ajaw meáwan
cuajantanej. [21] Xecojow xechijquiaw,
sitiül ayajcaats tiül omeajtsaats najneaj

teamarangaats, quiaj alndom mayajcaats
lasap ombasaats teombas Teat Dios.
22 Atquiaj cuajantanej leaw apmatüniiüts
ocueaj nej apmüjndiiüts, cos ayacaats wüx
omeajtsaats mipoch nej; arangaats leawa
nej andiüm. 23 Aag agüy apiüng marangüch:
Mayariiüts mandüjpiiüts Micual nej Teat
Jesucristo; at mandiümaats nop alinop
atnej landoj lamapiüng. 24 Jane apmayac
wüx omeaats marang leaw apiüng Teat
Dios, nej ajlüy nóiquian maquiiüb Teat
Dios, y Teat Dios ajlüy nóiquian maquiiüb.
Cos Teat Dios lamüüch icoots Nangaj
Miespíritu nej, ajawaats nej meáwan nüt
almaquiiüb icoots.

4

Nde mendiümdiüman cuajantanej ocueaj a mundo cam

1 Xecojow xechijquiaw, nde meyariün an-
deacüw meáwan leaw apiüngüw ambeol
nejiw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios,
pero netam mejawan sitiül naleaing am-
beol nejiw Nangaj Espíritu, tengwüy ng-
wüy; cos xeyay monwaiich lajlüyiw ningüy
wüx aaga mundo cam. 2 Wüx aag agüy
alndom mejawan ngün naleaing ambeol
nej Nangaj Espíritu: Meáwan espíritu jane
apmapiüng Teat Jesucristo tiün imiün cielo
wijquiam ningüy wüx aaga iüt cam, aag
ayaj ocueaj nej Teat Dios. 3 At aton meáwan
espíritu jane apmapiüng Teat Cristo ngome
tiün imiün niüng ajlüy Teat Dios, aag ayaj
ngome ocueaj nej Teat Dios; cos ambeol nej
espíritu ocueaj aaga newaiich aaga najcüy
majaw Teat Cristo. Aag ayaj icona lamen-
guiayiün aliüc apmajlüy, nganüy lapeay,
lajlüy wüx aaga iüt cam.

4 Xecualüw, icona ocueaj icon Teat
Dios. Cos tejntsopiün wüx ombasüw
ajcüwa monwaiich quiaj, nganüy ngondom
mawaijchaw icon. At aton cos aaga
Nangaj Espíritu nembeol icon, aag ayaj
ajntsop wüx marang cuajantanej; pero
aaga espíritu ocueaj nimeech ngo matüch
matnej. 5 Nganüy ajcüwa monwaiich quiaj,
ngome ocueaj nejiw Teat Dios; pares
andeacüw leaw ajlüy wüx aaga iüt cam,
aton nipilan aag andiümüw manguiayiw.
6 Pero icootsa micual icoots Teat Dios. Jane
ayamb Teat Dios apmüüch olaag manguiay
andeacaats; pero jane ngome ocueaj nej
Teat Dios ngo mandiüm manguiay leaw
andeacaats. Wüx aag ayaj ajawaats jane
ambeol nej Nangaj Espíritu ocueaj Teat
Dios, at jane nembeol nej espíritu ocueaj
aaga newaiich.

Teat Dios xeyay andiüm icoots

7 Xecojow xechijquiaw, netam mandiü-
maats nop alinop, cos Teat Dios üüch
icoots mimonajneaj nej alndom mandiü-
maats nop alinop. Meáwan jane ajiür aaga
monajneaj quiaj ajüiquich micual nej Teat
Dios, at ajaw jane nej Teat Dios. 8 Pero
jane ngo mandiüm nop alinop, aag ayaj
nganaw majaw jane nej Teat Dios, cos Teat
Dios andiüm meáwan nipilan. 9 Teat Dios
ajüiquich xeyay andiüm icoots, cos tüüch
miün anopűyan Micual nej ningüy wüx
aaga iüt cam mandeow para mapacaats
por nej. 10 Wüx aag agüy ajüic nguineay
andiüm icoots Teat Dios: cos ngome icootsa
tayambaats mimonajneaj nej; ngwüy, nej
tűüchan icoots aaga monajneaj quiaj, wüx
tüüch miün Micual nej mandeow para
mawaats wüx asoetiiüts.

11 Xecojow xechijquiaw, cos sitiül Teat
Dios xeyay lamandiüm icoots, atquiaj aton
icootsa netam mandiümaats nop alinop.
12 Nejinguind nganaw maxom majaw Teat
Dios, pero sitiül andiümaats nop alinop,
quiaj Teat Dios apmajlüy tiül omeajtsaats;
aton mimonajneaj nej apmatang tiül omea-
jtsaats. 13 Wüx aag agüy ajawaats ajlüyi-
iüts tiül nej, aton nej ajlüy tiül icootsa,
cos lamüüch icoots Nangaj Espíritu ocueaj
nej. 14 Nganüy xicona cos tajawasan ne-
jay, aag sandeacan wüx, naleaing Teat Dios
tüüch miün Micual nej mawün wüx asoet
meáwan cambajiüt. 15 Sitiül jangantanej
apmajüiquich mapiüng Teat Jesús aag ayaj
Micual nej Teat Dios, quiaj Teat Dios ajlüy
tiül omeaats nej, aton nej ajlüy tiül omeaats
Teat Dios.

16 Icootsa lamajawaats Teat Dios andiüm
icoots cos lamayariiüts mimonajneaj nej.
Cos Teat Dios ajiür xeyay monajneaj,
jane ayar aaga monajneaj quiaj, ajlüy
tiül omeaats Teat Dios, y Teat Dios
ajlüy tiül omeaats nej. 17 Wüx aag ayaj
ajüiquichaats nguineay larangüy tiül
omeajtsaats mimonajneaj Teat Dios, cos
aaga nüt wüx apmajaraw wüx asoetaran
ngo metam mimbolaats. Pues atnej
ajlüy Teat Cristo, atquiaj icoots netam
majlüyiiüts wüx aaga iüt cam. 18 Jane ajiür

tiül omeaats nej mimonajneaj Teat Dios ngo
mimbol, cos aaga monajneaj quiaj üüch
nej ndrom omeaats mbol. Nganüy aaga
mbol quiaj ngo müüch masap ombasaran
wüx mimonajneaj Teat Dios; alndom malox
tiül naél nop. Nganüy jane imbol, aag
ayaj nganaw merangüy tiül omeaats nej
mimonajneaj Teat Dios.
19 Icootsa andiümaats Teat Dios cos nej
ombas tandiüm icoots. 20 Sitiül aljane
apiüng: "Xique sandiüm Teat Dios", maw;
pero aaga nepiüng quiaj ajcüy majaw
alinop nendüüb Teat Cristo, aag ayaj
newaiich. Cos jane ngo mandiüm nop
nendüüb Teat Cristo leaw mbichmeaw
majaw ¿nguineay alndom mandiüm Teat
Dios leaw ngondom maxom majaw?
21 Icootsa ajiüraats aaga poch niüng apiüng:
jane andiüm Teat Dios, netam mandiüm
aton alinop nendüüb Teat Cristo.

5

Apmajntsopiiüts wüx leaw almajlüy wüx a iüt cam

1 Meáwan jane apmayar andeac Teat
Jesús wüx tapiüng nej aaga Cristo lapiürang
aliüc, aaga leaw nepiüng atquiaj ajüiquich
awiquiach nej Teat Dios. At meáwan jane
andiüm Teat Dios apmandiüm meáwan
micual nej aton. 2 Wüx ayambaats mimona-
jneaj Teat Dios, y ayacaats wüx omeajtsaats
marangaats leawa nej lamapiüng, quiaj
ajawaats naleaing andiümaats meáwan
micual Teat Dios. 3 Sitiül arangaats atnej
apiüng Teat Dios, quiaj ajüic andiümaats
Teat Dios, cos aaga poch leawa nej tayac,
aag ayaj ngome xeyay naél marangaats.
4 Meáwan leaw awiquiach nej Teat Dios,
aag ayaj ngo marang atnej andiüm nipilan
ningüy wüx iüt. At leaw andüjpiiüts
apmantsopiich icoots wüx meáwan ngo
majneaj leaw altiül aaga iüt cam. 5 ¿Jane
alndom majntsop wüx leaw ngo majneaj
arangüw nipilan? Áagan leaw nendüüb
Teat Jesús cos ajaw Micual Teat Dios nej.

Apiüng wüx jane Micual Teat Dios

6 Teat Jesucristo tiün tejüiquichay wüx
tayar yow, at wüx tajünch tiüt miquiej
nej. Ngome tejüiquichay áagan wüx tayar
yow; ngwüy, nej tiün, tayar yow, y aton
tajünch tiüt miquiej nej. Aaga Nangaj Es-
píritu ocueaj Teat Dios lamajüiquich nej
cos apiüng áagan leaw naleaing, ngon-
dom mawaiich. 7 Cos ajlüy arojpüw leaw
ajüiquichayej tiül nangaj cielo. Ajcüw
ayaj nop Teat Dios, nop aaga Nanderac,
alinop aaga Nangaj Espíritu; miarojpüéj
ajlüyiw nop nej. 8 At ajlüy miarojpüéj
nejüiquichayej wüx aaga iüt cam. Nop
aag ayaj Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios;
alinop tejüiquichay wüx tayar yow; y alinop
aag ayaj Teat Jesús wüx tandeow tajünch
tiüt miquiej nej. Aaga arojpüw quiaj, noic
nej andeacüw. 9 Sitiül icootsa ayariiüts leaw
andeacüw nipilan, nganüy najntsop wüx
atam leaw apiüng Teat Dios. Cos aaga
netam poch leaw apiüng Teat Dios, aag ayaj
andeac wüx Micual nej. 10 Jane ayar andeac
Teat Cristo micual Teat Dios, nej aaga ne-
yar quiaj ajüiquich ajlüy tiül omeaats nej
Mipoch Teat Dios. Pero jane ngo mayar an-
deac Teat Dios, aag ayaj nop newaiich, cos
ngo mejüiquichay tiül omeaats nej Mipoch
Teat Dios leawa landerac wüx Micual nej.
11 Nganüy aag agüy ajüiquicharan manguia-
yaran: Teat Dios lamüüch icoots mapacaats
meáwan nüt; aaga apacaran quiaj axoram
wüx Micual nej. 12 Jane ajiür tiül omeaats
nej Micual Teat Dios, aton lamajiür aaga
apacaran quiaj. Nganüy jane ngo majiür
Micual Teat Dios tiül omeaats nej, at ngo
majiür aaga apacaran quiaj.

Andondoch, apaj ocueajaran

13 Nganüy meáwan aag agüy sarang
wüx nawiig nasaj icon leaw lameyariün
mendüjpiün Micual Teat Dios, para alndom
mejawan naleaing lamejiüran aaga üüch
mapacaran meáwan nüt.
14 Wüx aag agüy üüch icoots masap om-
basaats wüx nej; cos sitiül apmatüniiüts
cuajantanej leaw andiüm nej, nej apman-
guiay andeacaats. 15 Sitiül ajawaats nej
anguiay andeacaats wüx atüniiüts cuajan-
tanej, quiaj aton ajawaats apmüjndiiüts
meáwan leawa lamatüniiüts.
16 Sitiül aljane ajaw nop nendüüb Mipoch
Teat Dios arang nisoet, pero aaga nisoet
quiaj ngome indeowüyaran wüx, pues aaga
nejaw quiaj netam matün ocueaj Teat Dios
mambeol nej macueat aaga nisoet. Aag ayaj
leaw ajcüw arangüw nisoet ngondom min-
deowüyaran wüx. Cos ajlüy nisoet ande-
owaran wüx, aag ayaj ngo napiüng majtan
ocueaj Teat Dios. 17 Cos meáwan leaw ngo
majneaj arangüch, aag ayaj nisoet. Pero

ajlüy nisoet ngo metam mindeowüyaran
wüx.
18 Ajawaats meáwan jane awiquiach nej
Teat Dios, ngo mandüy marang nisoet, cos
Teat Cristo Micual Teat Dios tenguial ma-
jiür nej, nde tegüy matüch nej nimeech.
19 Icootsa nganüy ajawaats micual icoots
Teat Dios, masey ajawaats meáwan aaga iüt
cam ajlüy teowix nimeech.
20 Ajawaats Micual Teat Dios tiün ningüy
wüx aaga iüt cam; nej tüüch icoots max-
omaats omeajtsaats majawaats ngün aaga
naleaing Dios nej. Nganüy ajlüyiiüts
ocueaj aaga naleaing Dios quiaj, nóiquian
maquiüjpaats Micual nej Teat Jesucristo.
Aag ayaj naleaing Dios nej, neech ma-
pacaran meáwan nüt. 21 Xecualüw, nde
mendüjpiün narangüch dioses. Amén.

Amb iwic nanderac arang wüx nawiig San Juan
2ª Carta de SAN JUAN

Atepeay

1 Xique nop teat naxey natang ombas;
sarang aaga acas poch cam, müm najtaj,
nüüch ic, at nüüch micualüw. Xique
xeyay sandiümüw cos andüjpiw aaga
naleaing nangaj poch. Ngome áagan xique
sapiüng aag ayaj, aton atquiaj apiüngüw
meáwan leawa lamayariw mandüjpiw
aaga poch leawa naleaing. 2 Cos aaga
naleaing poch nanderac quiaj lajlüy tiül
icootsa, at aton ajawaats landoj apmacül
tiül icoots meáwan nüt. 3 Tamtámban
ijlüyiün, Miteatiiüts Dios mambeol icon
mejiüran monapacüy, at nejneajfünan wüx
minüt Teat Jesucristo Micual Teat Dios;
cos indüjpiün aaga naleaing nanderac, at
ijiüran monajneaj.

Tanaámb indüjpiün aquiaach Teat Cristo

4 Xeyay tapac ximeaats wüx taxomas acas
micualüw tanaámb andüjpiw aaga naleaing
nangaj poch leawa tayariiüts ocueaj Teat
Dios. 5 Nganüy sandiüm nasaj ic müm
najtaj, ngome sarang nüüch ic noic jayats
poch. Ngwüy, aag ayaj lamajiüraats xeyay
neat, niüng apiüng: Netam mandiümaats
nop alinop. 6 Sitiül ajiüraats mimonajneaj
Teat Dios, quiaj apmarangaats leaw apiüng
tiül Mipoch Nej. Nganüy leawa netam
marangaats: majüyiiüts tiül aaga mona-
jneaj quiaj, mandiümaats nop alinop atnej
lamenguiayiün lamajiür xeyay nüt.

Monwaiich

7 Xeyay monwaiich lajlüyiw ningüy wüx
aaga iüt cam, ngo mapiüngüw Teat Jesu-
cristo tiün wijquiam marang nipilan. Jane
apiüng atquiaj, monwaiich nejiw, y ajcüyiw
majawüw Teat Cristo. 8 Ijawan wüx aag
ayaj icoyónan quiaj, ngana ndrom ombas
minajiüt Teat Dios leaw icona lamerangan,
ndoj ngome apmeajndiün palan leaw Teat
Dios andiüm müüch icon.
9 Sitiül aljane apmapiüng nej ajaw xeyay,
pero aag ayaj ngo matnej aquiaach Teat
Cristo, nej ngo majiür tiül omeaats nej
Teat Dios. Nganüy jane tanaámb ayac
wüx omeaats leaw aquiaach Teat Cristo,
aag ayaj ajiür tiül omeaats nej Teat Dios,
aton ajiür tiül omeaats Micual nej Teat
Cristo. 10 Nganüy sitiül aljane mamb majaw
icon, ngo majoy aaga poch aquiaach Teat
Cristo, nde mengochiün iniüngan, aton nde
metepeayiün. 11 Cos jane apmatepeay aaga
newaiich quiaj, aton ajüic nej ambeol wüx
aaga ngo majneaj leaw aquiaach quiaj.

Ndójwüx atepeay

12 Sajiür xeyay leaw netam nasaj icon,
pero ngo nandiüm narang wüx aaga nawiig
cam, más najneaj sapiüng sanamb najaw
icon, quiaj alndom mejawayoots mendea-
caats, y mapac omeajtsaats nóiquian.
13 At atepeayiw ic micual michiig najtaj,
áag leaw Teat Dios lamarriiüd. Amén.

Amb arojmbüw nanderac arang wüx nawiig San Juan
3ª Carta de SAN JUAN

Atepeay teat Gayo

1 Xique nop teat naxey natang ombas
tiül mondüüb Teat Cristo; sarang aaga acas
poch wüx nawiig cam nüüch ic teat Gayo,
naleaing sandiüm ic xeyay.
2 Xechiig wüx minüt Teat Cristo, xique
meáwan nüt satün mambeol ic Teat Dios
memongoch najneaj, mejiür monapacüy.
Sajaw tenguial itang wüx Mipoch Teat
Dios leaw andüjpiiüts. 3 Xeyay tapac
ximeaats wüx tapeayiw micojoots michi-
jquiaats wüx minüt Teat Cristo mapiüngüw
nguineay ajneaj ijlüy wüx aaga naleaing
nanderac leaw andüjpiiüts, cos naleaing
ique temerang atnej apiüng Teat Dios.
4 Wüx sanguiay meáwan xecualüw wüx
Mipoch Teat Dios andüjpiw aaga naleaing
poch, ngo majlüy alinoic leaw alndom
müüch xic mapac ximeaats xeyay.
5 Xechiig, xeyay najneaj irang wüx
imbeolüw mondüüb Mipoch Teat Dios
leaw napeay miün, masey ngo meyaag
ombasüw. 6 Cos ajcüwa teat monxey quiaj,
wüx tandilileaw tandeacüw tiül niüng
canchiüjow majüiquichaw nguineay ajneaj
imeaats. Naleaing nganüy sandiüm natün
icueaj imbeolüw alinomb; ijchaw leaw
netam nejiw tiül tiiüd wüx apmambüw
masajüw nipilan tiül alinoic cambaj, cos
arangüw minajiüt Teat Dios. 7 Nejiw
tambüw marangüw minajiüt Teat Cristo,
naleaing ngo mayariw nicuajind ocueaj
nipilan leaw nganaw mayambüw Teat Dios.
8 Aag ayaj netam marangaats, mambeolaats
ajcüw mondeac Mipoch Teat Dios quiaj,
marangaats najiüt nóiquian maquiüjpaats.

Ngo majneaj tarang teat Diótrefes

9 Ninguiün nüt xique tarangas acas poch
wüx nawiig nüüch mondüüb Mipoch Teat
Dios; pero naleaing Diótrefes ngo mayar
leaw tapiüngas cos nej tanaámb andiüm
marang natang tiül icona. 10 Sitiül sanamb
najaw icon, quiaj sanandeac nasajüw
meáwan icona nguineay arang, cos andeac
ngo majneaj wüx ximbasan, awaiich.
Ngome áagan ayaj, at ngo mandiüm müüch
maxojtüw aniüng nej mondüüb Mipoch
Teat Dios monaw alinoic cambaj. Átan
andeac niüng canchiüjow, asaj nejiw
nde müjchiw maxojtüw aniüngüw nejiw
mondüüb Mipoch Teat Dios. Nganüy sitiül
aljane apmarang aag ayaj, nej apmawün
nejiw tiül moncanchiün.
11 Xechiig, nde mendüüb wüx merang
ngo majneaj, tanaámb irang najneaj. Cos
jane nerang najneaj, ajneaj majaw nej Teat
Dios; pero jane nerang ngo majneaj, aag
ayaj nganaw majaw leaw andiüm Teat Dios.

Najneaj tarang Demetrio

12 Meáwan nipilan andeacüw najneaj wüx
ombas teat Demetrio, cos meáwan nüt
ajüiquich nguineay ajneaj arang. At xicona
aton alndom nandeacan nguineay ajneaj
arang. Ique ijaw xicona ngo nawaijchan,
sandeacan naleaing.

Ndójwüx atepeay

13 Aliün najiür xeyay nasaj ic, pero
naleaing ngo nandiüm narang wüx nawiig.
14 Sapiüng alndom mejawayor najen, quiaj
apmendeacar.
15 Nganüy satepeay ic tamtámban, at ate-
peayiw ic meáwan leaw ajawüw jane ic. At
sandiüm metepeay anopnopoj leaw lama-
jawüw jane xic.

Noic nanderac arang wüx nawiig San Judas
SAN JUDAS

Teat Judas atepeay meáwan leaw Teat Dios lamapaj

1 Xique nenütiüs Judas michiig Teat Jacobo (Santiago), nerangas minajiüt Teat Jesucristo. Nganüy xique sarang acas poch wüx aaga nawiig cam nüüch meáwan leawa landoj lajwanüw majlüyiw micual Teat Dios, lajlüyiw nóiquian mandüjpiw Teat Jesucristo cos nej teamajiür nejiw. 2 Tamtámban ijlüyiün, mejiüran monapacüy, nejneajíünan, mexeyay tiül icona mimonajneaj Teat Dios.

Monquiaach leaw ngo maleaing
(2 Pedro 2:1-7)

3 Xecojow xechijquiaw, xeyay tandiümas narang acas poch nüüch icon, nasaj icon nguineay laawaats wüx asoetiiüts. Pero nganüy lango nasaj icon wüx aag ayaj, cos netam napaj icueajiün mersapayon wüx, at mepacan wüx leawa lameyariün nde wüx indüjpiün Mipoch Teat Dios, áag leawa lamüjndiw meáwan mondüüb Teat Dios. 4 Nganüy cos ajlüy acas nipilan lajmeliw axotayéjan almequiüjpan. Ajcüw ayaj lamapiüng wüx nejiw tiül Mipoch Teat Dios lamajiür xeyay neat. Cos nejiw landoj lajwanüw mambüw tiül castigo alinoic nüt. Nejiw arangüw meáwan ngo majneaj; awüyayej wüx apiüngüw Teat Dios xeyay aíüc wüx cuajantanej, ngome apmayac nejiw tiül aaga xeyay ngo majneaj masey arangüw leaw andiümüw. Apiüngüw Teat Dios ngome néjan quiaj ajlüy natang; átan apiüngüw Miteatiiüts Jesucristo ngome natang nej.

5 Nganüy sandiüm nüüch leaam imeajtsan wüx nipilan israel, masey icona lamejawan nguineay Teat Dios tawün nejiw wüx naél tiül iüt Egipto; condom tandrooch ombas jane ngo mayar andeac nej. 6 At ajcüwa ángeles, leaw ngo marangüw atnej netam wüx minajiütüw nejiw cos tawüw tiül cielo niüng netam macüliw. Ndoj tasap nejiw Teat Dios matsaag nejiw tiül noic pojniün, niüng apmacüliw meáwan nüt leaw apmatüch aaga nadam nüt majaraw wüx asoeteran. 7 Atquiaj tajlüy tiül ajcüwa cambaj Sodoma y Gomorra, aton alacas cambaj monlüy quiájan. Nejiw tarangüw xeyay ngo majneaj ngomeaag wijquiajow marangüw. Cos monxey tandiümüw marangüw montaj, monjtaj tandiümüw marangüw monxey. Atquiaj tajlüy ndom majawüw meáwan nipilan leaw ngo mayariw andeac Teat Dios nguineay apmamongochiw tiül biümb alinoic nüt.

8 Masey nejiw tamongochiw aaga naél quiaj, atanquiaj aton alndom mamongochiw ajcüwa monümeay quiaj. Cos nejeyéjan quiaj tenguial androochayej ombasüw wüx ngo mandiümüw mayariw leaw apiüng Teat Dios. At itsojayéjan meáwan monlüy tiül nangaj cielo. 9 Wüx aaga minatangüy ángel nenüt Miguel tajcüy aweaag minatangüy nimeech, tandeacndeacüw nguineay apmarangüw wüx micuerpo Moisés. Aaga ángel Miguel ngo ndom malic minatangüy nimeech. Tasaj atcüy: "Teat Dios mapaj icueaj", aj. 10 Nganüy ajcüwa nipilan monwaiich quiaj itsojayéjan leaw ngo majawüw cuane amb apiüng. Nejiw arangüw leaw awüníwan tiül omalüw, at nejiw nop nimal ngo majiür omal omeaats, cos ngo majawüw cuane arangüw.

11 ¡Pobre nejiw! ¿Neol tajlüyiw atquiaja? Cos tandüjpiw mitiiüd Caín, aton tambüw wüx tomiün atnej tarang Balaam. ¿Neol tajcüyiw majawüw Teat Dios? ¿Ngo majawüwa, nej alndom mandrooch ombasüw atnej tarang wüx Coré? 12 Ajcüwa monwaiich quiaj tenguial manchom icon wüx iquiüjpan tiül niüng irangan noic monet ocueaj hermanos. Nejiw üetiw, anganeowüw, apac omeajtsüw, ngo mapiüngüw wüx. At nejiw oic ngo majoy yow, alüeliich nejiw iünd nguiajantanej andüy. At nejiw noic owil xiül ngo mayac aóng wüx atüch a nüt meóng, cos landeow lasojndiow tiüt mioxiich nej. 13 Nejiw napatüw, at nejiw wüx arang napac ndec, ayac apop, atepich cuajantanej nequiachquiach. Aag arangüw quiaj üüchayéjan monxing. At nejiw najüyjűyan ocas, cos landoj lajwanüw majlüyiw tiül pojniün meáwan nüt niüng nómban ngondom maxomüw majawüw ran.

14 Wüx meáwan ajcüw ayaj tandeac nop

nendeac andeac Teat Dios nenüt Enoc; cos
aaga Enoc quiaj, amb ayaíw nipilan naw
wüx teat Adán. Tapiüng: “Tajawas Teat
Dios lapeay, aquiiüb miün xeyayiw nangaj
miángeles nej, 15 majaw wüx meáwan
asoeteran tiül meáwan nipilan. Apmajaw
wüx meáwan monrang ngo majneaj,
meáwan ngo majneaj lamandeacüw
arangüw wüx omeajtsüw; at meáwan
cuajantanej ngo majneaj andeacüw wüx
ombas Teat Dios”, aw. 16 Ajcüw ayaj ndeac
mbeay nejiw, cos arangüw leaw üüch
nejiw majneaj omeajtsüw; at ombeayiw
nejiw andeac cuajantanej axom mandeac
ndom marangrangayej wüx; at andeacüw
najneaj wüx ombasüw nipilan ndom
maxomxomayej wüx.

Asaj nejiw, ajpaj ocueajiw

17 Nganüy icona xecojow xechijquiaw, ich
leaam imeajtsan wüx aaga poch tandeacüw
miapóstoles Miteatiiüts Jesucristo. 18 Cos
nejiw tapiüngüw aliüc miün nüt apma-
jlüy nipilan apmitsojówan leaw apiüng
Teat Dios, at apmarangüw xeyay ngo ma-
jneaj leaw nejiw andiümüw marangüw.
19 Ajcüw ayaj ambajcüw mawüniw pálwüx
mondüüb Mipoch Teat Dios. Arangüw leaw
awüníwan tiül omalüw nejiw, cos ngo ma-
jiürüw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios.

20 Nganüy icona xecojow xechijquiaw,
ijchan matang wüx imeajtsan aaga nangaj
poch leaw indüjpiün. At itüniün ocueaj
Nangaj Espíritu mambeol icon, matiib
icueajiün leawa nej andiüm. 21 Iyacan wüx
imeajtsan aaga mimonajneaj Teat Dios.
At icülíünan matüch aaga nüt wüx al-
iüc alinomb Miteatiiüts Jesucristo. Quiaj
apmüüch icoots mapacaats meáwan nüt
niüng ajlüy nej.

22 Sitiül aljane nganaw ram ocueaj leaw
indüjpiün, teamteáman imbeolan maxom
omeaats wüx. 23 Átan iwüniün tiül ngo ma-
jneaj leawa lajmiücüw, ixainguiün mawüw
tiül biümb macueatiw arangüw nisoet.
Nganüy alacas iteowan imeajtsan mejawan
wüx isajan; naleaing ijawan nde tegüy
manchom icon apixaw nejiw cos nejiw
lamanchomüw wüx meáwan ngo majneaj
arangüw, nde manot icon tiül merangan
leaw nejiw teamarangüw.

Andondoch andeac

24 Teat Dios nej nadam ajlüy, alndom ma-
jiür icon ngondom mejmiücan tiül nisoet.
Nej apmajüiquich icon alinoic nüt nerix-
ixay imeajtsan, at xeyay apmapac imea-
jtsan teombas nej. 25 Nej anopűyan Dios
nejaw meáwan cuajantanej leaw alma-
jlüy. Nej newün icoots wüx asoetiiüts wüx
tandeow Teat Jesucristo. Cos nej najneajay
ajlüy, ajlüy wüx meáwan leaw almajlüy tiül
cielo, átan leaw almajlüy wüx aaga iüt cam.
Nej tanaámb alndom marang cuajantanej
nganüy, oxep, at meáwan nüt. Amén.

San Juan tüünd majaw cuane apmajlüy alinoic nüt APOCALIPSIS

Teat Jesucristo tapiüng wüx nguineay apmajlüy

1 Tiül aaga nawiig cam ajüiquich cuane
apmajlüy alinoic nüt. Cos Teat Dios
tüüch Jesucristo mapiüng masaj monrang
minajiüt nej cuane laliüc majlüy. Ndoj
Teat Cristo tüüch miün nop miángel nej
masaj nop nerang minajiüt nej nenüt Juan,
cuane apmajlüy. 2 Aaga Juan tapiüng
naleaing meáwan leawa tajaw, leawa tan-
guiay; tapiüng meáwan leawa tasaj nej Teat
Dios, meáwan leaw Teat Jesucristo tüüch
nej majaw.
3 Najneajay xeyay apmapac omeaats
jane apmateow manguiayaran nguineay
lamapiüng Teat Dios tiül aaga nawiig cam.
At xeyay apmapac omeajtsüw sitiül wüx
apmanguiayiw aag agüy apmayacüw wüx
omeajtsüw; cos laliüc miün nüt apmajlüy
leaw lamapiüng tiül aaga nawiig cam.

Atepeay ayaíw ajlüy mondüüb Teat Cristo

4 Xique Juan sarang aaga nawiig cam
nüüch ayaíw noicnoic ajlüy monyar andeac
Teat Cristo monlüy tiül iüt Asia. Sate-
peay icon, tamtámban ijlüyiüna. Teat Dios
mambeol icon, müüch icon monajneaj. Nej
almajlüy nganüy, nej najlüy tanomb, at
aliüc miün alinomb. At atepeayiw icon
ajcüw ayaíw espíritu najlüyiw niüng ajlüy
aaga najneajay trono chetej wüx Teat Dios.
5 Aton atepeay icon Teat Jesucristo, aaga
nendeac naleaing. Nej ombas mapac ali-
nomb imiün tiül mondeow; nej ajlüy wüx
meáwan montangtang monajiüt wüx iüt.
Nej andiüm icoots xeyay, lamawün asoeti-
iüts wüx tajants icoots naag miquiej nej
wüx tandeow wüx cruz. 6 Nej lamayac
icoots marangaats montangtang monajiüt;
at lamayac icoots marangaats noic ajlüy
miteaats marangaats minajiüt Teat Dios,
miteat nej. Néjan quiaj meáwan nüt netam
marangüch casa; néjan quiaj meáwan nüt
netam majlüy wüx meáwan leaw almajlüy.
Amén.
7 ¡Ijawan, Teat Cristo aliüc amb tiül oic!
Quiaj apmajawüw nej meáwan nipilan wüx
iüt. Masey ajcüw tatileaw tambiyaw nej ap-
majawüw nej aton. Quiaj meáwan cambaj
wüx iüt apmajiüntsüw wüx apmajawüw,
cos apleaam omeajtsüw nguineay tambi-
yaran. Atquiaj apmajlüy. ¡Amén!
8 Teat Dios apiüng: "Xique ombas xic,
salnajlüy atnej letra A; at sajlüy ŭmbwüx
atnej letra Z. Salnajlüy nganüy, salnajlüy
nde tanomb, at xique saliüc alinomb. Xique
alndom narang meáwan cuajantanej", aw.

Juan atnej taŭm majaw najneajay ajlüy Teat Cristo

9 Xique, micojon Juan, xique aton sa-
mongoch atnej tenguial memongochiün.
Naleaing netam maiücaats wüx cuajan-
tanej. Nóiquian teamacüliiüts aaga nüt
wüx aliüc Teat Cristo majlüy wüx meáwan
iüt, meáwan cambaj. Xique sal tiül pres,
ayacüw xic ningüy wüx noic nine iüt tin-
dec nenüt Patmos, ajcan tandeacas Mipoch
Teat Dios, at tandeacas leaw tarang Teat
Jesucristo. 10 Wüx noic nüt domingo, aaga
Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios tüüch xic
najaw atnej saŭm. Quiaj tanguiayiüs im-
iün wan xipech noic nanderac napac, atnej
ajiünts trompet. 11 Aag ayaj apiüng:
—Xique ombas xic salnajlüy atnej le-
tra A; aton sajlüy ŭmbwüx atnej letra Z.
Nganüy irang wüx nawiig leawa tenguial
mejaw. Ndoj iich mamb niüng ajlüyiw
ajcüw ayaíw ajlüy monyar andeac Teat
Cristo leaw ajlüy tiül iüt Asia. Ajcüw
ayaj noic ajlüy tiül cambaj Efeso, alinoic
tiül Esmirna, alinoic tiül Pérgamo, alinoic
tiül Tiatira, alinoic tiül Sardis, alinoic tiül
Filadelfia, alinoic tiül Laodicea —aw.
12 Condom quiaj wantsatos najaw aaga
nendeac masaj xic quiaj. Wüx wantsatos,
quiaj tajawas ayaíw candeleros narangüch
oro. 13 Alpinawan aag ayaíw candeleros
quiaj, ajlüy nop atnej Teat Naxey, asooig
noic apix nej najal, atüch nic oleaj. Aton
alats mal miíünd nej nots cinta de oro. 14 At
omal nej, at miondeats omal nej xowüy
larraw atnej raan lan, tengwüy raan atnej
nieve. At oniiüg nej atnej oniw biümb. 15 At
oleaj nej xeyay nelitlit atnej bronce wüx
landoj jayaw tiül biümb landoj asoetich.
At andeac nej atnej atearriür napac ndec.
16 At miác owix nej almasap ayaíw ocas.
At imiün teombeay nej tenguial aw nots

espada nexing necamb necamb. Teombas
nej atnej nüt xowüy larraj.
17 Wüx tajawas, quiaj tajmiücas teoleaj
nej atnej lasandeow. Quiaj tayac wüx xim-
bas miác owix nej, tasaj xic:
—Nde mbayamear. Xique mbas xic sal-
najlüy, at sajlüy űmbwüx. 18 Xique salna-
pac, masey tandeowas nomb, nganüy sal-
napac meáwan nüt. Xique alndom napiüng
ngow apmandeow jangantanej nipilan, at
nguiane apmamb wüx apmandeow. 19 Irang
wüx nawiig leawa landoj mejaw, leaw ap-
mejaw nguineay ajlüy nganüy, at leaw al-
iüc miün apmajlüy alinoic nüt. 20 Nganüy
sanasaj ic wüx leaw nganaw majüic cuane,
leaw apiüng wüx aaga ayaíw ocas tejaw
tiül miác xiwix, aton aaga ayaíw candeleros
de oro tejaw: ajcüw ayaíw ocas quiaj
apiüng wüx ajcüwa ángeles najlüyiw wüx
ajcüw ayaíw ajlüy monyar sandeac. Aton
ajcüw ayaíw candeleros tejaw, ajcüw ayaj
apiüngüw wüx ajcüw ayaíw ajlüy monyar
sandeac, ajcüw iglesias xicueaj.

2

Leawa tasaj ayaíw ajlüy iglesias: Ich manguiayiw monlüy tiül Efeso

1 'Irang noic nawiig, iich aaga ángel
ocueaj monyar andeac Teat Cristo monlüy
tiül cambaj Efeso. Isaj masaj nejiw aaga ne-
jiür ayaíw ocas tiül miác owix nej, leaw ajüy
pinawan ayaíw candeleros de oro, atcüy
apiüng: 2 "Xique sajaw nguineay teamerangan; sajaw irangan xeyay najiüt, ngo paxiüm. At sajaw ngome iiündan mejawan majlüy monrang ngo majneaj tiül icona. Sajaw icona tejawan wüx ajcüwa nipilan monpíüngan apóstoles nejiw, ndoj tejawan ngo maleaing, tejawan monwaiich nejiw. 3 At sajaw naleaing iiücan wüx cuajantanej, masey lamemongochiün xeyay wüx xenüt, ngo paxiüm icueajiün. 4 Naleaing sanasaj icon nganüy wüx noic ngo majneaj sajaw wüx icona. Aag ayaj cos lango mendiüman xic atnej tendiüman xic nomb. 5 Ich leaam imeajtsan nguineay terangan najneajay nomb wüx jayats mendüjpiün xic. Nganüy lango merangan najneaj atnej terangan nomb. Ich leaam imeajtsan mendüyiün wüx merangan atnej terangan nomb. Sitiül ngo mendüyiün wüx merangan atnej terangan nomb, quiaj sanamb niüng ijlüyiün najen. Sanawün micandeleriün niüng almajlüy nganüy, sitiül ngo leaam imeajtsan meyamban xic alinomb. 6 Masey ngo majneaj terangan, pero altiül noic najneaj irangan, cos ngo mind mejawan aaga ngo majneaj teamarangüw qjcüwa nicolaítas, cos xique aton ngo mind najaw leaw teamarangüw. 7 Leaw nendiüm manguiay, ich manguiay leaw apiüng Nangaj Espíritu, masaj noicnoic ajlüy monyar andeac Teat Cristo. Cos apiüng: Jane apmajntsop wüx meáwan moncüy majaw nej, ngo majmiüc tiül ngo majneaj, xique sanüüch müet aóng aaga xiül neech mapacaran, aaga najlüy tiül najneajay cambaj niüng acül Teat Dios", aw.

Aaga poch cam ich manguiayiw monlüy tiül Esmirna

8 'Irang alinoic nawiig, iich aaga ángel ocueaj mondüüb Teat Cristo monlüy
tiül cambaj Esmirna. Isaj masaj mon-
yar andeac Teat Cristo, áaga mbas ma-
jlüy, at ajlüy űmbwüx, aaga tandeow ndoj
tapac. Nej atcüy apiüng: 9 "Xique sajaw nguineay teamerangan, nguineay imongochiün naél. Sajaw ngo mejiüran xeyay ningüy wüx iüt cam, pero naleaing Teat Dios ajaw atnej xeyay ijiüran, cos nej teamambeol icon mejiüran leaw netam. Sajaw nguineay andeacüw xeyay ngo majneaj wüx imbasan ajcüwa nipilan israel monpíüngan nejiw minipilan Teat Dios. Ngwüy, ngo maleaing cos minipilan nejiw minatangüw nimeech nasoic Satanás. 10 Nde mermbolan wüx leaw apmemongochiün, cos minatangüw nimeech apmüüch majmel tiül manchiüc acas icona majaw wüx icon, majüic sitiül apmeiücan wüx leawa teamendüjpiün. Apmemongochiün xeyay ngo majneaj tiül gajpowüw nüt. Nganüy sitiül tanaámb indüjpiün xic leaw indeowan, quiaj sanüüch icon noic corona tiül cielo niüng apmepacan mejlüyiün najneajay meáwan nüt. 11 Leaw nendiüm manguiay, ich manguiay leaw apiüng Nangaj Espíritu masaj noicnoic ajlüy monyar andeac Teat Cristo. Cos atcüy apiüng: Leaw apmaíüc wüx, ngo majmiüc tiül ngo majneaj, langome apmandeow alinomb", aw.

Aaga poch cam ich manguiayiw monlüy tiül Pérgamo

12 ’Aton irang alinoic nawiig, iich aaga
ángel ocueaj monyar andeac Teat Cristo
monlüy tiül cambaj Pérgamo. Isaj masaj
nejiw: Aaga nejiür espada nexing necamb
necamb, atcüy apiüng: 13 “Xique sajaw
nguineay teamerangan. Sajaw icüliün
niüng ajlüy mitrono minatangüw nimeech
nenüt Satanás, majaw wüx minajiüt nej.
Sajaw tealeámban temeyariün xenüt. At
sajaw ngo mecueatiün xic masey wüx nüt
tambiyaw teat Antipas tiül icona ajcan ngo
mimbol mandeac wüx xique tiül micam-
bajan niüng acül Satanás. 14 Pero nganüy
netam napiüng wüx acas ngo majneaj leaw
irangan: Cos ajlüy tiül icona acas nipi-
lan andüjpiw leaw nomb taquiaach Bal-
aam, aaga nequiaach Balac mayac wüx
marangüw ngo majneaj nipilan israel. Bal-
aam tawaiich nipilan israel, cos tasaj ne-
jiw najneaj matsambüw mionij nimal nam-
biyeran marang nichech najmel teom-
bas narangüch dios. At tayac nejiw
wüx majiürüw palpálwüx najtaj, palpál-
wüx naxey. 15 At ajlüy tiül icona acas
nipilan andüjpiw leaw aquiajchiw ajcüwa
nicolaítas. Aaga aquiajchiw quiaj sajcüy
nanguiay. 16 Nganüy ich leaam imeajtsan
nguineay teamerangan, iwüniün tiül icona.
Sitiül ngwüy, najénan saleamb quiaj nem-
biyayon naquiüjpüw naag xaespada naw
tiül ximbeay. 17 Leaw nendiüm manguiay
ich manguiay leaw apiüng Nangaj Espíritu
masaj noicnoic ajlüy monyar andeac Teat
Cristo. Atcüy apiüng: Jane apmajntsop
wüx, ngo majmiüc tiül ngo majneaj, xique
sanüüch müet namix nine pan naxoraad,
nasoic maná. At sanüüch anopnop noic
nine raan piedra. Wüx aaga nine piedra
quiaj tarangüch wüx noic jayats minüteran
leaw nejinguind alinop ngo majaw”, aw.

Aag poch cam ich manguiayiw monlüy tiül Tiatira

18 ’Aton irang alinoic nawiig, iich aaga
ángel ocueaj monyar andeac Teat Cristo
monlüy tiül cambaj Tiatira. Isaj masaj
meáwan mondüüb Teat Cristo aaga poch
cam leaw ayac Micual Teat Dios, aaga
nejiür atnej oniw biümb oniiüg nej, oleaj
nej atnej nelitlit bronce. Atcüy apiüng:
19 “Xique sajaw nguineay teamerangan;
sajaw nguineay erjiürayon lasta; sajaw
nguineay iyariün andeac Teat Dios; sajaw
nguineay ermbeolayon; sajaw nguineay
iiücan wüx imongochiün cuajantanej naél;
at sajaw nganüy xeyay najneaj irangan,
ngome atnej terangan nomb. 20 Pero
nganüy netam nasaj icon wüx acas ngo
majneaj leawa temerangan. Aag ayaj
cos teameiücan wüx nop najtaj leaw
teamarang ngo majneaj atnej tarang
aaga Jezabel nomb. Nej apiüng nop nej
nendeac andeac Teat Dios, cos andiüm
mawüywüy monrang xenajiüt majiürüw
palpálwüx montaj, palpálwüx monxey.
Aton nej neyac nejiw wüx matsambüw
mionij nimal nambiyeran marang nichech
najmel teombas narangüch dioses. 21 Xique
lanaíüc wüx arang a najtaj quiaj, nguineay
alndom leaam omeaats macueat arang
ngo majneaj, pero ngo mandiüm macueat.
22 Nganüy sanüüch miün andeow aaga
najtaj quiaj. At meáwan leaw lamarangüw
ngo majneaj maquiüjpüw, sanüüch
mamongochiw xeyay ngo majneaj, sitiül
ngo leaam omeajtsüw cuane ngo majneaj
teamarangüw, macueatiw meáwan aaga
ngo majneaj quiaj. 23 At sanambiy minipilan
nej leaw arang aweaag ngo majneaj.
Meáwan noicnoic ajlüy monyar andeac
Teat Cristo apmajawüw naleaing xique
sajaw nguineay apiüngüw, nguineay
omeajtsüw nejiw. At apmajawüw nguineay
xique sanüüch inopnopon atnej terangan.
24 Nganüy sandiüm nasaj icon monlüy
tiül Tiatira, icona leaw ngo meyariün
andeac aaga najtaj quiaj, icona leaw ngo
mendüjpiün wüx merangan aaga nexotüy
leaw arang minatangüw nimeech nasoic
Satanás; xique ngo nandiüm nayac icon
wüx alinoic cuane apmerangan. 25 Netam
mesapan nandand wüx aaga najneaj leaw
lamenguiayiün, iyacan wüx imeajtsan
merangan aag ayaj leaw sapeay. 26 Cos jane
apmaíüc wüx, ngo majmel tiül aaga ngo
majneaj quiaj, leaw arang atnej sandiüm
marang leaw sapeay; aag ayaj sanüüch
majlüy wüx meáwan nipilan tiül meáwan
iüt. 27 Naag napac owix nej apmüüch
marangüw leawa nej apiüng. Nganüy leaw
ngo mandiüm, aag ayaj apndrom ombas
atnej ndrom ombas nop xor najwüch naag
nangoraad manchiüc. Cos Xeteat tüüch
xic narang aag ayaj. 28 At jane apmaíüc
wüx, xique sanüüch aaga ocas najntsop
chiüjmbaw. 29 Leawa nendiüm manguiay,

ich manguiay leaw apiüng Nangaj Espíritu
masaj meáwan noicnoic ajlüy monyar
andeac Teat Cristo tiül meáwan cambaj",
aw.

3

Aaga poch cam ich manguiayiw monlüy tiül Sardis

1 'At irang alinoic nawiig, iich aaga ángel
ocueaj monyar andeac Teat Cristo monlüy
tiül cambaj Sardis: "Aaga nejiür ayaíw Es-
píritu ocueaj Teat Dios, at ayaíw ocas, atcüy
apiüng: Xique sajaw nguineay temerangan,
masey nipilan apiüngüw icona almepacan,
aag ayaj ngo maleaing cos sajaw atnej
lerndeowan. 2 ¡Nganüy netam mepacan
mejawan nguineay temerangan! Irangan
con imalan imeajtsan mejawan sitiül al-
ndom mepacan wüx leaw andiüm Teat
Dios. Cos lanajaw ngo merangan palan,
laliüc mecueatiün nómban. 3 Ich leaam
imeajtsan wüx leaw tenguiayiün, at wüx
leaw tesoiquiün. Ich macül wüx imeajtsan
merangan najneaj. Cos sitiül ngo mepacan
wüx merangan najneaj, quiaj sanamb wüx
nüt ngo meteotsan, atnej wüx ajmel nop
need. 4 Sajaw tiül micambajan aliün ma-
jlüy acas nipilan tiül monyar andeac Teat
Cristo ngo marangüw aaga ngo majneaj
quiaj. Nejiw apmaquiüjpüw xic, apmasoi-
jquiw apixaw nejiw rajnüy cos ngo ma-
jiürüw nicuajind nisoet. 5 Leaw apmaíüc
wüx, ngo majmel tiül marang ngo ma-
jneaj, aag ayaj apmamb niüng sajlüy, tea-
masooig rajnüy apix nej. Xique lango nan-
darriich minüt nej tiül aaga nawiig niüng
ajlüy minüteran jane lamüjndiw mapacüw
meáwan nüt naquiüjpüw. At niüng ajlüy
Xeteat maquiiüb miángeles nej, sanapiüng
xenipilan nejiw. 6 Leawa nendiüm man-
guiay, ich manguiay leaw apiüng Nan-
gaj Espíritu masaj meáwan noicnoic ajlüy
monyar andeac Teat Cristo tiül meáwan
cambaj", aw.

Aag poch cam ich manguiayiw monlüy tiül Filadelfia

7 'Irang alinoic nawiig, iich aaga ángel
ocueaj monyar andeac Teat Cristo monlüy
tiül cambaj Filadelfia. Isaj: "Aag agüy
apiüng aaga Nangaj, aaga Nendeac
Naleaing, leawa nejiür aaga llave ocueaj
Rey David, alndom maleaaig majmel jan-
gantanej niüng ajlüy nej; at wüx apmapal
nejinguind ngo ndom maleaaig matüch
niüng ajlüy nej, cos nej atcüy apiüng:
8 Xique sajaw nguineay temerangan.
Nganüy lanayac icon mendeacan xepoch,
nejinguind ngondom mapal icon. Masey
ngome xeyay mepacan wüx xenajiüt,
naleaing ngo mepiüngan ngo metam
xepoch, aton ngo mecueatiün xic nómban.
9 Nganüy ijawan sanasaj icon wüx ajcüwa
monwaiich monpiüng nipilan israel nejiw.
Cos nejiw minipilan minatang nimeech
nasoic Satanás. Nejiw sanüjchiw miünüw
niüng ijlüyiün maquiejliw micosüw tim-
basan, majawüw icona naleaing xenipilan,
lanajiür icon lasta. 10 Naleaing terangan
atnej tasajas icon, teiücan wüx meáwan
naél leaw temongochiün; áag xique aton
ngo nacueat icon. Sanambeol icon,
sanawün icon wüx a nüt apmajlüy xeyay
naél tiül meáwan iüt, wüx apmatajcüchiw
porbar meáwan nipilan wüx iüt. 11 Xique
saliüc najénan, tanaámb isapan nandand
wüx leaw ijawan naleaing; quiaj nejinguind
ngondom manood icueajiün aaga corona
leaw apmeajndiün. 12 Leaw apmaíüc wüx,
ngo majmiüc tiül aaga naél quiaj, nej
sanüüch majlüy natang tiül cielo niüng
ajlüy Teat Dios; lango maw quiaj. Sanayac
wüx ombas nej minüt Xeteat Dios, at
minüt micambaj Xeteat Dios; aag ayaj
jayats Jerusalén, áag aliüc miün imiün
cielo niüng ajlüy Teat Dios. Wüx ombas
nej aton apmajüic jayats xenüt. 13 Leaw
nendiüm manguiay, ich manguiay leaw
apiüng Nangaj Espíritu masaj meáwan
noicnoic ajlüy monyar andeac Teat Cristo
tiül meáwan cambaj", aw.

Aaga poch cam ich manguiayiw monlüy tiül Laodicea

14 'Aton irang alinoic nawiig, iich aaga án-
gel ocueaj monyar andeac Teat Cristo mon-
lüy tiül cambaj Laodicea. Isaj: "Aaga nasoic
Amén, aaga nendeac meáwan naleaing,
aaga najlüy wüx meáwan leawa tarang
Teat Dios, atcüy apiüng: 15 Xique sajaw
nguineay teamerangan, cos sajaw icona
ngo mecueatiün xic nómban, at ngo ma-
pac imeajtsan mendüjpiün xic. ¡Malüy
mecueatiün nómban tengwüy mepacan
wüx merangan leawa sapiüng! 16 Nganüy
cos ntsan miün ijlüyiün, ngome naquind
tengwüy ngome nerraar, sanajtiür nawün

icon maw tiül ximbeay, cos ngo mind na-
jaw leaw irangan. [17] Masey ipiüngan icona
naleaing temendüjpiün Teat Dios, imon-
gochiün najneaj, irangan meáwan palan,
pero ngo meyajcan icona ngo mertaman,
ngo meyajcan ngo mejiüran nicuajind,
ijlüyiün atnej nop nesomb, atnej miotáa-
gan aton. [18] Nganüy sanasaj icon, na-
jneaj meyariün sandeac naag imeajtsan;
cos aag ayaj atnej mengalan oro jayam
tiül biümb, para mejiüran meáwan leaw
netam. Cos sitiül iyariün sandeac, quiaj
ngome apmajlüy cuane wüx mexinguian,
cos apmejiüran ipixan rajnüy. At ap-
mejiüran misüüig oniiügaran para alndom
mexoman mejawan. [19] Xique mbójan napaj
ocueaj, at salic jane sajiür lasta. Nganüy
ich leaam imeajtsan nguineay teamerangan, cos netam mecueatiün merangan leaw
ngo majneaj. [20] Xique salemben teombeay
nden, teanapaj natepeay icon. Sitiül aljane
apmanguiay sandeac, apmaleaaig mbeay
nden, quiaj sanajmel tiül nden naquiiüb,
ndoj sanüet anaag. [21] Leawa apmaíüc wüx,
ngome apmajmiüc tiül ngo majneaj, xique
sanüüch chetem nóiquian maquiiüb xic
niüng chetejos wüx xetrono najaw wüx
meáwan leaw almajlüy. Aag ayaj cos
tajntsopiüs wüx meáwan leaw tajcüyiw
majawüw xic. Nganüy chetejos naqui-
iüb Xeteat wüx najneajay mitrono nej.
[22] Leaw nendiüm manguiay, ich manguiay
leaw apiüng Nangaj Espíritu masaj meáwan
noicnoic ajlüy monyar andeac Teat Cristo
tiül meáwan cambaj" —aw.

4

Anderac najneaj wüx Teat Dios tiül cielo

[1] Landoj aag ayaj, quiaj tajawas tiül cielo
noic ombeay nden lejquian. Aaga ombas
nendeac tanguiayiüs andeac, tandeac na-
jneajay atnej ajiünts trompet, atcüy tasaj
xic:

—Mac ningüy cawüx niüng sajlüy.
Sanüüch ic mejaw nguineay apmajlüy
alinoic nüt —aw.

[2] Ndoj quiaj taquiiüb xic mamb Nan-
gaj Espíritu andüy tiül cielo. Quiaj ta-
jawas noic najneajay trono altiül cielo; Teat
Dios alchetem wüx. [3] Aaga alchetem quiaj
xeyay najneajay ajlüy, atnej ajlüy noic na-
jneaj nacants piedra xeyay nelitlit nenüt
jaspe, tengwüy alinoic najneajay piedra
nenüt cornalina. Aton ayey nej tiüt aaga
najneajay trono quiaj, atnej ndequiamb
poj ajlüy nateaic, atnej piedra esmeralda.
[4] Aaga najneajay trono niüng alchetem Teat
Dios, ayey nej tiüt nimiow apiquiw (24)
tronos xeyay najneajay. Alchetemoj wüx
nimiow apiquiw monxey montangtang om-
bas monajiüt, xowüy larraw apixaw ne-
jiw; alwüx omalüw nejiw noicnoic corona
narangüch oro. [5] Imiün wüx aaga na-
jneajay trono chetejeran wüx quiaj, niüng
alchetem Teat Dios, tajawas teajliplip tiüt;
at tanguiayiüs teatearriür tiüt xeyay napac,
tajüic atnej aljane teandeac. Niüng ajlüy
aaga najneajay trono quiaj, teandaab ayaíw
najquiol. Aag ayaj apiüng wüx ayaíw Es-
píritu ocueaj Teat Dios. [6] Niüng ajlüy aaga
najneajay trono leaw alchetem wüx Teat
Dios, alquiaj aton atnej ndec nerijrij atnej
vidrio.

Aaga najneajay trono quiaj, ayey nej
tiüt aton apiquiw atnej nimal almapacüw,
ajiürüw oniüjcüw nejiw xeyay, amb
teombas, aton amb teopech. [7] Aaga ombas
nej nimal quiaj ajüic atnej nop león;
nganüy aaga amb ijpüw nimal ajüic atnej
nop toro; at amb arojpüw nimal ajiür
teombas nej atnej teombas nop naxey;
at amb apiquiw ajüic atnej noic águila
teajlüel. [8] Ajcüw apiquiw atnej nimal
quiaj almapacüw, nopnopoj ajiürüw anaíw
miolümbiw nejiw, chipchipiow ombasüw
nejiw ajiürüw xeyay oniüjcüw nejiw amb
teombas miolümbiw nejiw, at amb teopech.
Nejiw ngo ndijchiümoj, nüt ongwiiüts
teamapiüngüw:

Nangaj ic Teat Dios, nangaj ic Teat Dios,
nangaj ic Teat Dios.

Teat, ique cuajantanej alndom merang.

Ique almejlüy tanomb, ique almejlüy
nganüy, ique iliüc alinomb.

[9] Nejiw a nimal quiaj andeacüw najneajay
wüx Teat Dios, aag almapac meáwan nüt.
Üjchiw gracias aaga alchetem wüx aaga na-
jneajay trono quiaj. [10] Quiaj ajcüwa nimiow
apiquiw (24) montangtang ombas mona-
jiüt aquiejliw micosüw nejiw teombas aaga
cheten quiaj, marangüw casa aag almapac
meáwan nüt. Quiaj awüniw micoronajüw
nejiw mayacüw niüng ajlüy aag alchetem
quiaj, teamapiüngüw:

[11] Teat Dios, ique Xeteatiün Dios.

Ique xeyay netam ijlüy, xeyay netam merangüch casa.
Ique ijlüy wüx meáwan leaw almajlüy, terang meáwan cuajantanej.
Cos ique tendiüm majlüy, pares terang meáwan leaw almajlüy.

5

Apiüng wüx noic nawiig, at wüx Quicheech Sap

1 Quiaj tajawas aaga alchetem tiül najneajay trono, almandeaand noic nawiig tiül miác owix nej. Aaga nawiig quiaj nembiül, alwüx poch amb teombas amb teopech, naquiand naag ayaíw sello. 2 Quiaj tajawas nop ángel xowüy lapac, tandeac napac, tatün manguiay:

—¿Jane nembeata, alndom macheed ajcüwa sello quiaja, mateaaig a nawiigue? —aw.

3 Nejinguind ngo majlüy macheed a sello; ngo majlüy aljane alndom majaw cuane alwüx aaga nawiig quiaj, ngome tiül cielo, ngome wüx iüt, ngome tiüt tiül iüt. 4 Xique quiaj tajiüntsas xeyay cos ngo maxoram nejinguind nembeat alndom mateaaig a nawiig majaw cuane alwüx. 5 Quiaj nop tiül ajcüwa monxey natangtang ombas tasaj xic:

—Nde mejiünts, jogüy nop naxey naw tiül Judá, naw tiül acualaats aaga Rey David. Aag ayaj nasoic nop león, cos nej lajntsop wüx meáwan moncüy majaw nej. Nej alndom macheed mawün aaga ayaíw sello quiaj, mateaaig a nawiig —aw.

6 Quiaj tajawas niüng ajlüy aaga najneajay trono, alembem nop Quicheech Sap amb pinawan ajcüw apiquiw nimal, at pinawan ajcüw montangtang ombas quiaj. Aaga Quicheech Sap quiaj tajüic atnej landoj ambiyeran. Nej almajiür ayaíw miweac nej, aton ayaíw oniiüg nej. Ajcüw ayaíw oniiüg nej quiaj, apiüng wüx ayaíw espíritu ocueaj Teat Dios leaw Nej üüch mamb meáwan wüx iüt. 7 Quiaj tamb aaga atnej Sap quiaj mayar a nawiig tiül miác owix Teat Dios niüng alchetem. 8 Wüx tayar aaga nawiig quiaj, ajcüw apiquiw nimal, at ajcüwa nimiow apiquiw (24) montangtang ombas taquiejliw micosüw nejiw teombas aaga Quicheech Sap quiaj. Alteowixaw nejiw noicnoic arpa, aton alteowixaw nejiw noicnoic nitomb palüy oro, chipchipiow pom. Aaga pom quiaj apiüng wüx leaw atüniw mondüüb Teat Dios. 9 Quiaj tatajcüw cantar noic jayats canto, tapiüngüw:

Ique xeyay netam ijlüy, pares alndom meyar aaga nawiig quiaj,
mewün misello nej, cos ique tembiyeran, tendeow.
Wüx miquiej tewün xicon wüx sasoetiün ndom najlüyiün nóiquian naquiiüjpan Teat Dios.
Xicona monaw meáwan noicnoic ajlüy nipilan; monaw tiül nipilan leaw andeacüw palpálwüx ombeayaran; monaw tiül meáwan cambaj, meáwan nación wüx iüt.
10 Ique teaach xicon najlüyiün noic ajlüy miteaats ocueaj Teat Dios;
sanarangan montangtang monajiüt wüx iüt, awüw.

11 Quiaj tajawas xeyay ángeles, tanguiayiüs andeacüw. Nejiw ayeyiw tiüt aaga najneajay trono niüng ajlüyiw ajcüw apiquiw nimal almapacüw; niüng ajlüyiw ajcüwa montangtang ombas aton. Ajcüwa ángeles ajlüyiw xeyayiw, ngondom mateoraw. 12 Teandeacüw napac, teamapiüngüw:

Aaga Quicheech Sap tambiyaran xeyay netam,
nej netam majlüy wüx meáwan leaw almajlüy, alndom mayar meáwan nembeatmbeat,
nej nendüy wüx meáwan leaw almajlüy; néjan alndom ombas marang cuajantanej,
netam marangüch casa nguiajantanej, masoic najneajay ajlüy, awüw.

13 Aton tanguiayiüs andeacüw meáwan leaw aliw tiül cielo, at leaw aliw wüx iüt, at leaw aliw tiüt tiül iüt, at leaw aliw tiül ndec. Meáwan leaw almajlüy tanguiayiüs andeacüw, tapiüngüw:

Aaga alchetem wüx aaga najneajay trono quiaj, at aaga Quicheech Sap quiaj, netam masoiquiw najneajay ajlüyiw.
Netam marangüchiw casa, manderac najneajay wüx nejiw,
cos meáwan nüt ndoj ombasüw marangüw cuajantanej.

14 Condom ajcüw apiquiw nimal tapiüngüw:

—¡Amen, aag ayaj naleaing! —awüw.

At ajcüwa nimiow apiquiw (24) montangtang ombas taquiejliw micosüw nejiw tiüt marangüw casa Teat Dios, aton marangüw casa aaga Quicheech Sap quiaj, ajcüw almapacüw meáwan nüt.

6

Ayaíw sello

1 Condom quiaj tajawas wüx aaga Quicheech Sap tacheed noic sello naw tiül aaga ayaíw quiaj. Quiaj tanguiayiüs nop naw tiül ajcüw apiquiw nimal quiaj tendeac napac atnej atearriür, tapiüng:

—¡Mac, ijaw! —aw.

2 Quiaj tajawas nop raan cawüy. Aaga nejtep cawüy quiaj alteowix nej mimüm jeng. Condom tayacüch wüx omal nej noic corona, tamb tiül montsoj, tajntsop wüx meáwan.

3 Condom wüx aaga Quicheech Sap quiaj tacheed amb ijquiaw sello, quiaj tanguiayiüs andeac amb ijpüw aaga nimal naw tiül ajcüw apiquiw quiaj, tapiüng:

—¡Mac, ijaw! —aw.

4 Condom quiaj taw alinop cawüy xowüy lacants. Aaga nejtep cawüy tüünd ndom müüch majlüy moncüy ningüy wüx iüt, at müüch membiyayej nipilan. Tüünd nots nadam espada aton.

5 Wüx aaga Quicheech Sap tacheed amb arej sello, quiaj tanguiayiüs andeac amb arojpüw nimal, tapiüng:

—¡Mac, ijaw! —aw.

Quiaj tajawas alinop cawüy nambeor. Aaga nejtep cawüy quiaj alteowix nej noic nipeaxay. 6 Quiaj tanguiayiüs andeac nop nendeac pinawan ajcüw apiquiw nimal quiaj, tapiüng:

—Noic kilo trigo ambeat noic denario, aton arej kilo cebada ambeat noic denario. Nganüy nde mendrooch ombas aaga aceite, at nde mendrooch ombas aaga vin —aw.

7 Wüx aaga Quicheech Sap tacheed amb apiquiw sello, quiaj tanguiayiüs andeac amb apiquiw nimal, tapiüng:

—¡Mac, ijaw! —aw.

8 Quiaj tajawas nop cawüy lasüen. Aaga nejtep cawüy quiaj minüt nej Nandeow. Aton almandüüb nej alinop nenüt Hades. Nejiw tüjndiw mambiyaw pinawan pinawan aaga nipilan wüx iüt; müjchiw membiyayej naag espada ajcüwa nipilan quiaj, at majlüy lop, aton majlüy xeyay monandeow, tengwüy majlüy napat nimal mambiy nipilan.

9 Wüx aaga Quicheech Sap tacheed amb acoquiaw sello, quiaj tajawas alteoleaj artül miespíritu nipilan, aag tambiyaranüw wüx andeacüw Mipoch Teat Dios masajüw nipilan. 10 Nejiw tendeacüw napac, tapiüngüw:

—Teat Dios, ique nangaj, ique mbójan merang leaw lamepiüng apmerang. Nganüy ¿ngow apmejaw wüx asoetiw nipilan wüx iüta? ¿Ngow apmepalüch ombas wüx ombasüw monbiy xicona? —awüw.

11 Quiaj tüjndiw apixaw nejiw raan, tasoiquiw:

—Iiündánan alquiriw, cos nganaw palameron mequiüjpan monrang minajiüt Teat Cristo leaw netam mambiyeranüw atnej icona tembiyeranan —ajowiw.

12 Camüm tajawas aaga Quicheech Sap tacheed amb anaíw sello. Quiaj tajlang noic nadam ateam, nüt pojniüt nómban atnej nambeor jael. At a caaw tacants atnej quiej. 13 At ajcüwa ocas najlüy tiül cielo tajmiücüw wüx iüt atnej ajtean naliw aóng toc wüx ataad nej tiüt napac iünd. 14 Quiaj aaga cielo niüng ajlüy nüt, caaw, ocas, ndrot atnej mambiülaran noic nawiig. Aton tümb mambiülüjchiw meáwan tiüc; at leaw iüt nacül tindec tambiülüjchiw. 15 Quiaj tecuiürrüw mexotayej tiül warraj tiüc, at teombas piedra ajcüwa montangtang monajiüt wüx iüt, ajcüwa montangtang ombas, ajcüwa monjiür xeyay, ajcüwa minatangüw soldado, ajcüwa ngo mimboloj tiül montsoj, ajcüwa monrang najon mos, at ajcüw leaw ngome aag arang najon mos; 16 tepajüw masajüw a tiüc, at nadamdam piedra:

—Ichar xicon tiüt, ixot xicon ngana majaw xicon Teat Dios, áag cheten tiül najneajay trono, ngana marang ngo majneaj wüx ximbasan aaga Quicheech Sap leaw ajcüy majaw xicon; 17 cos lamatüch aaga netam nüt wüx ajcüy majaw icoots Teat Dios. ¿Jane alndom maíüc wüx ayaj? —awüw.

7

Lajmeliw sello monaw tiül nipilan israel

1 Wüx landoj meáwan aag ayaj, quiaj tajawas apiquiw ángel alembemoj wüx piquiw oxing iüt. Nejiw tenguial mapalüw aaga piquiw nepepep wüx iüt, cos atquiaj ngondom mapac wüx iüt, at ngome tiül ndec, at ngome wüx alngün xiül. 2 Quiaj

tajawas alinop ángel tajntsop imiün nonüt.
Nej almajoy misello Teat Dios almapac.
Quiaj tendeac napac masaj ajcüw apiquiw
ángeles leaw lamayariw poch mandrojchiw
ombas leaw najlüy wüx iüt, leaw najlüy tiül
ndec. Tasaj nejiw:
3 —Nde mendrojchiün ombas leaw na-
jlüy wüx iüt, leaw najlüy tiül ndec, at nde
meloxiün tiüt xiül; icüliün leaw sayacan
sello teombas omalüw ajcüw monrang mi-
najiüt Miteatiiüts Dios —aj nejiw.
4 Condom quiaj tanguiayiüs nguitow
ajlüyiw ajcüwa leaw lajmeliw sello. Nejiw
ajlüyiw coic miow ic miow apiquiw mil
(144,000) naw tiül meáwan micual micual
Israel. 5 Naw tiül micual acualaats Judá
tajmeliw sello agajpiüp mil (12,000) nipilan.
Naw tiül micual acualaats Rubén tajmeliw
sello agajpiüp mil. Naw tiül micual
acualaats Gad tajmeliw sello agajpiüp
mil. 6 Naw tiül micual acualaats Aser
tajmeliw sello agajpiüp mil. Naw tiül
micual acualaats Neftalí tajmeliw sello
agajpiüp mil. Naw tiül micual acualaats
Manasés tajmeliw sello agajpiüp mil. 7 Naw
tiül micual acualaats Simeón tajmeliw sello
agajpiüp mil. Naw tiül micual acualaats
Leví tajmeliw sello agajpiüp mil. Naw
tiül micual acualaats Isacar tajmeliw sello
agajpiüp mil. 8 Naw tiül micual acualaats
Zabulón tajmeliw sello agajpiüp mil. Naw
tiül micual acualaats José tajmeliw sello
agajpiüp mil. Naw tiül micual acualaats
Benjamín tajmeliw sello agajpiüp mil.

*Noic ajlüy xeyay nipilan palűyan raan aso-
jquiw*

9 Wüx landoj aag ayaj, quiaj tajawas
xeyay nipilan, nejinguind ngondom mam-
bich mateow. Cos nejiw nawűwan tiül
meáwan nación wüx iüt; nawűwan tiül
meáwan noicnoic ajlüy nipilan; nawűwan
tiül noic noic cambaj niüng tajlüyiw. At
nawűwan tiül meáwan nipilan leaw an-
deacüw palpálwüx ombeayaran. Nejiw
alembemoj quiaj niüng ajlüy aaga najnea-
jay trono, niüng ajlüy aaga Quicheech Sap.
Nejiw almasojquiw apixaw nejiw palűyan
raan, alteowixaw nejiw op nit. 10 Nejiw
tendeacüw napac, tapiüngüw:

Miteatiiüts Dios cheten tiül aaga najneajay
trono quiaj,
at aaga Quicheech Sap quiaj;
nejiw lamawüniw icoots wüx asoetiiüts.
11 Condom meáwan ángeles leaw alembe-
moj ayeyiw tiüt najneajay trono chetej
wüx Teat Dios, aton ayeyiw tiüt ajcüwa
montangtang ombas, at ayeyiw tiüt ajcüw
apiquiw nimal almapacüw, taquiejliw
tiüt micosüw nejiw, nómban mejquiejow
tiüt marangüw casa Teat Dios. 12 Nejiw
tapiüngüw:

¡Amén! Teat Dios najneajay arang, nej
netam marangüch casa,
netam masoic nej nendüy wüx meáwan
leaw almajlüy.
Nej netam müjchiiüts gracias;
netam marangüch casa cos nej alndom
marang cuajantanej leaw andiüm.
Atquiaj netam majlüy meáwan nüt. Amén.

13 Quiaj nop natang ombas tatün man-
guiay xic:
—¿Jane nejiwe monsooig raan quiaja,
nguiane nawüwa? —aw.
14 Quiaj xique tasajas:
—Teat, ique ijaw nguiane nawüw —saj.
Quiaj tasaj xic:
—Ajcüw ayaj leaw laawüw tiül xeyay ngo
majneaj wüx iüt. Nganüy nejiw ajlüyiw
najneaj, cos tajantsüw apixaw nejiw rajnüy
tiül miquiej aaga Quicheech Sap. 15 Por
aag ayaj ajlüyiw teombas aaga trono niüng
chetej Teat Dios. Nüt ongwiiüts nejiw tea-
marangüw minajiüt nej tiül aaga nangaj
templo tiül cielo. Aaga alchetem tiül aaga
najneajay trono quiaj, nej apmajiür nejiw
cos apmaquiiüb nejiw. 16 Nejiw langome
apmaiündüw lop, at ngome apmaiündüw
yow. Nüt langome apmambel nejiw, at
langome apmayajcüw nerraar. 17 Aaga
Quicheech Sap najlüy niüng ajlüy najnea-
jay chetej wüx Teat Dios apmajiür nejiw,
apmayac nejiw niüng ajlüy xeyay oniiüg
yow leawa neech mapacaran. Teat Dios
apmajend miyow oniüjcüw nejiw —aj xic.

8

Amb ayaíw sello

1 Wüx aaga Quicheech Sap tacheed amb
ayaíw sello, tanaámb ndijchiow tiül cielo
maseyme pinawan ores. 2 Quiaj tajawas
ayaíw ángeles alembemoj niüng ajlüy
Teat Dios. Nejiw tüjndiw ayaíw trompet.
3 Ndoj quiaj tajngot alinop ángel, lembet
amb teombas artül, andeaand noic nitomb

narangüch oro. Quiaj tüünd xeyay pom
mambel wüx aaga artül narangüch oro
najlüy niüng ajlüy mitrono Teat Dios,
wűxan atajcüw orar meáwan mondüüb
Teat Cristo. 4 Minasop aaga pom quiaj,
tajndoc niüng ajlüy Teat Dios imiün tiül
owix aaga ángel quiaj, nóiquian maquiiüb
leaw atajcüw orar ajcüwa mondüüb Teat
Cristo quiaj. 5 Condom aaga ángel quiaj,
tayar noic nitomb machipich olüic biümb
naw wüx artül. Condom tawiich andüy
wüx iüt. Quiaj teatearriür, aneorror xeyay,
xeyay tajliplip tiüt, at xeyay tajlanglang
ateam.

Ajcüwa trompeta

6 Condom ajcüwa ayaíw ángeles quiaj,
monjiür ayaíw trompet, laliüc meindeaw.

7 Ndoj aaga ombas nej ángel taínd
trompet, quiaj tajoet hielo wüx iüt. At
tajmiüc biümb aquiiüb tiül quiej. Quiaj
tandaab noic naw tiül arej ajlüy a iüt
maquiiüb noic arej ajlüy a xiül. Tandaab
meáwan nateaic soex aton.

8 Wüx taínd trompet amb ijpüw ángel,
quiaj tajlos tiül nadam ndec atnej ajlüy noic
nadam tiüc teandaab. Quiaj iwear a nadam
ndec tangowüüch marang quiej. 9 Quiaj
tandeowüw iwear (1/3) nimal najlüy tiül
ndec. At iwear barco najlüy tiül ndec ndrot
ombasüw.

10 Wüx taínd trompet amb arojpüw án-
gel, quiaj tajmiüc imiün tiül cielo noic
nadam ocas tenguial andaab atnej andaab
nots najquiol. Aag ayaj tajmiüc tiül iwear
meáwan lam, tiül iwear oniiüg yow aton.
11 Minüt aaga ocas quiaj, Ajenjo. Condom
iwear a yow tangaag. Quiaj xeyay nipilan
tandeowüw, cos tanganeowüw aaga nan-
gaag yow quiaj.

12 Wüx taínd trompet amb ipeic ángel,
quiaj ndrot ombas iwear ajlüy a nüt, iwear
ajlüy a caaw, iwear ajlüy a ocas; ajcüw ayaj
pojniüt iwear. Quiaj ngo ram wüx iüt iwear,
at nüt, at ongwiiüts.

13 Quiaj tajawas nop ángel tenguial ajlüel
tiül cielo atnej águila. Aag ayaj tendeac
napac, tapiüng:

—¡Jaa, pobre nejiw moncül wüx iüt wüx
apmajiünts alacas trompet, áag apmain-
deaw alarojpüw ángel! —aw.

9

1 Condom wüx taínd trompet amb aco-
quiaw ángel, quiaj tajawas atnej noic ocas
lajmiüc wüx iüt imiün tiül cielo. Nej
tüünd nots llave maleaaig aaga nequiliüt
lol najlüy tiüt, ngo majiür ümb. 2 Quiaj
taleaaig aaga nequiliüt lol najlüy tiüt; taw
nasop imiün tiül aaga lol quiaj, atnej mi-
nasop xeyay biümb. Aaga xeyay nasop
naw tiül a lol quiaj taponiich a nüt. 3 Naw
tiül aaga nasop quiaj tawüw xeyay nchiül
andüy wüx iüt. Ajcüw ayaj tüjndiw ndom
mendalüw atnej andal napüp najlüy wüx
iüt. 4 Tasoiquiw ngondom müetiw soex
wüx iüt, at cuajantanej nateaic, at owil
xiül, aag miün nipilan alndom mandalüw
leawa ngo majiür misello Teat Dios teombas
omal nej. 5 Nejiw tüjndiw ndom mandalüw
nipilan áagan acoquiaw caaw. Naleaing
ngondom mambiyaw nipilan nómban, áaga
andalűwan. Cos wüx andalüw, quiaj nipilan
apmayajcüw xeyay necoy atnej wüx andal
nejiw napüp. 6 Wüx aaga nüt quiaj, nipilan
apmandiümüw mandeowüw nómban, pero
naleaing ngondom mandeowüw.

7 Ajcüwa nchiül quiaj, ajüic at nejiw
cawüy apmambüw tiül montsoj. Al-
wüx omalüw nejiw ajüic atnej corona
narangüch oro; nganüy teombasüw nejiw
atnej teombas nipilan. 8 Aton ajiürüw
miondeats omalüw atnej miondeats omal
montaj; olüiquiw nejiw atnej olüic león.
9 Opangüw nejiw lil atnej manchiüc; ajiünts
miolümbiw nejiw atnej atearriür oleaj
xeyay carret anot nej cawüy wüx acuiür tiül
montsoj. 10 Ajiürüw miwiülüw nejiw atnej
miwiül napüp, andalüw atnej andal napüp.
Ajcüw ayaj tüjndiw ndom mandalüw
nipilan naag miwiülüw nejiw meáwan
acoquiaw caaw. 11 Ajiürüw minatangüw
nejiw aton, aaga ángel najlüy wüx aaga
nequiliüt lol najlüy tiüt. Minüt nej wüx
hebreo Abadón, at wüx griego Apolión.

12 Nganüy lamong aaga mbas xeyay ngo
majneaj tamongochiw nipilan wüx iüt; al-
iün majlüy alijquiaw xeyay ngo majneaj
apmamongochiw nipilan.

13 Condom wüx taínd trompet amb anaíw
ángel, quiaj tanguiayiüs noic nanderac im-
iün tiül ajcüw apiquiw miweac aaga artül
narangüch oro najlüy teombas Teat Dios.

[14] Aaga nanderac quiaj tasaj amb anaíw ángel nejiür trompet:

—Ichejtiün ajcüw apiquiw ángeles naoelaranüw niüng ajlüy nadam lam Eufrates —aj.

[15] Quiaj tacheedaranüw ajcüw apiquiw ngo majneaj ángeles. Nejiw ayaj teamacüliw ngünantanej ores, ngünantanej nüt, ngünantanej caaw, ngünantanej neat mambiyaw iwear a nipilan leaw almajlüy wüx iüt. [16] Xique tanguiayiüs nguitow ajlüyiw ajcüwa soldados montep cawüy, ajlüyiw ijquiaw acoic miow millones (200,000,000).

[17] Condom tüjndiüs najaw atnej saŭm xeyay cawüy alwüx montep. Ajcüwa montep cawüy quiaj asoijquiw mal miiündüw nejiw manchiüc nacants, azul, maril. Aton omalüw cawüy atnej omal león; aw teombeayiw nejiw biümb, nasop, azufre. [18] Ndoj quiaj tandeowüw iwear (1/3) a nipilan wüx iüt; ambiy nejiw ajcüw arej ngo majneaj naw teombeayiw cawüy; aag ayaj biümb, nasop, azufre. [19] Ajcüwa cawüy quiaj naag ombeayiw nejiw, at naag miwiülüw nejiw alndom marangüw ngo majneaj. Miwiülüw nejiw atnej omal ndiüc, alndom matsambüw nipilan.

[20] Meáwan nipilan leaw ngo mandeowüw tiül aaga xeyay ngo majneaj quiaj, ngo leaam omeajtsüw macueatiw arangüw casa leaw owixaw nejiw tarangüw. Ngo macueatiw marangüw casa nimeech, tengwüy aaga dios narangüch oro, plata, bronce, piedra, xiül. Ajcüwa narangüch dios quiaj, ngondom majawüw, ngondom manguiayiw, ngondom majüyiw. [21] At aton ajcüwa nipilan quiaj, ngo leaam omeajtsüw macueatiw ambiyaw nipilan, ngo leaam omeajtsüw macueatiw arangüw nesomüy, ngo macueatiw ajiürüw pálwüx najtaj, pálwüx naxey; at aton ngo macueatiw anejtiw.

10

Nop ángel alteowix nej noic nine nawiig

[1] Quiaj tajawas alinop ángel xowüy lapac, imiün tiül cielo. Nej awinchay tiül oic, alwüx omal nej ndequiamb poj. Teombas nej xowüy lachech atnej nüt, oleaj nej atnej oniw biümb. [2] Almandeaand noic nine nawiig tejquian. Nej tacuüüch miác oleaj nej tiül nadam ndec, miquiamb oleaj nej wüx iüt. [3] Quiaj tendeac napac atnej apaj nop león. Wüx landoj andeac, quiaj tetearriür ayaíw napac anendeoog andeac nej. [4] Wüx landoj atearriür ayaíw andeac nej, xique lasamb sanarang wüx nawiig aag ayaj, quiaj tanguiayiüs nop nendeac tiül cielo masaj xic:

—Ipálan tiül imeaats leawa apiüngüw ajcüwa ayaíw netearriür quiaj, nde merang wüx nawiig —aj xic.

[5] Aaga ángel sajaw necuüüch oleaj tiül nadam ndec, aton wüx iüt, nej taxaing miác owix nej andüy tiül cielo. [6] Quiaj tandeac wüx minüt Teat Dios, aaga almapac meáwan nüt, aaga nerang cielo at leawa almajlüy quiaj, aaga nerang iüt at leawa almajlüy wüx iüt, aaga nerang nadam ndec at leawa almajlüy tiül ndec. Quiaj tapiüng:

—Nganüy apmajlüy leaw apmajlüy, lango mequiy; [7] wüx aaga nüt apmaínd trompet aaga amb ayaíw ángel, quiaj apmajlüy atnej tapiüngüw mondeac andeac Teat Dios, leaw tasaj nejiw Teat Dios —aw.

[8] Condom aaga landoj nanguiay andeac imiün cielo, tendeac alinomb masaj xic, tapiüng:

—Quiür, iyar aaga nine nawiig tejquian najlüy teowix aaga ángel necuüüch oleaj tiül nadam ndec at wüx iüt —aj xic.

[9] Quiaj tambas natüch aaga ángel, tasajas:

—Chiün najaw aaga nine nawiig quiaj —saj.

Nej tasaj xic:

—Iyar, it, aag ayaj apmangan tiül imbeay atnej angan cün, pero apmangaag tiül imeaats —aj xic.

[10] Quiaj tayariüs aaga nine nawiig teowix aaga ángel, tüetiüs. Quiaj tangan tiül ximbeay atnej angan cün, pero wüx landoj nüet, quiaj tangaag tiül ximeaats. [11] Condom quiaj tasoiquiüs:

—Netam mepiüng alinomb leaw lamasaj ic Teat Dios, nguineay apmamongochiw palpálwüx cambaj, palpálwüx iüt; nguineay apmamongochiw nipilan leaw andeacüw ombeayaran, at nguineay apmamongochiw montangtang monajiüt —sajow.

11

Ijpüw monjaw

1 Quiaj tüjndiüs nots najchow nepeaxay.
Quiaj tasoiquiüs:
—Lemben, quiür ipeax aaga nadam nan-
gaj iüm ocueaj Teat Dios, aton ipeax aaga
artül leaw alquiaj. Aton iteow meáwan
monrang casa Teat Dios tiül aaga nangaj
iüm quiaj. 2 Nganüy amb wüx opech nangaj
iüm, ich majlüy nde mepeax, cos Teat Dios
lamüüch pálwüx nipilan ngome israel. Cos
ajcüwa nipilan quiaj apmacuüüchcuüjchiw
tiüt aaga nangaj cambaj quiaj meáwan ic
miow ijquiaw (42) caaw. 3 Condom sanüüch
mamb ajcüw ijpüwa monjaw aag tajlüy.
Nejiw apmasoijquiw nambeor apixaw ne-
jiw majüic xeyay amix omeajtsüw. At ap-
müjndiw ndom mandeacüw andeac Teat
Dios meáwan noic mil ijquiaw acoic miow
er miow (1,260) nüt —aj xic.
4 Ajcüwa ijpüw monjaw leaw tajlüy quiaj,
ajcüw ayaj at nejiw ijquiaw owil olivo, aton
at nejiw ijquiaw candiler najlüy niüng
ajlüy Teat Dios nejaw wüx meáwan iüt.
5 Sitiül aljane aleaic mandiüm marang
wüx ombasüw nejiw, quiaj apmaw biümb
teombeayiw nejiw, apmandrojchiw ombas
moncüy majaw nejiw quiaj. Atquiaj
sitiül aljane aleaic mandiüm marang
wüx ombasüw nejiw, quiaj apmandeow
aton. 6 Ajcüw ayaj alndom mapalüw
a cielo lango majoet meáwan nüt wüx
apmandeacüw andeac Teat Dios. At
alndom mangowüjchiw yow marang quiej.
At alndom müjchiw majlüy cuajantanej ngo
majneaj wüx iüt, leawa nejiw andiümüw
mayacüw. 7 Wüx landoj marangüw
minajiütüw nejiw, quiaj aaga napat nimal
imiün tiüt tiül nequiliüt lol leaw ngo majiür
ümb, apmatsojow maquiüjpüw, apmantsop
wüx, apmambiy nejiw. 8 Condom níüngan
andeowüw, apmacülíwan quiaj tiül calle
tiül aaga nadam cambaj niüng tajmel wüx
cruz Teat Cristo Midiosüw nejiw. Cos
aaga nadam cambaj quiaj atnej Sodoma,
tengwüy atnej Egipto. 9 Condom meáwan
er nüt alwüx pinawan, apmacüliw tiül
calle majaraw. Meáwan nipilan monaw
tiül namix cambaj, meáwan noicnoic ajlüy
nipilan, meáwan mondeac palpálwüx
ombeayaran, at meáwan nipilan monaw
tiül palpálwüx iüt apmajawjawüw ajcüwa
mondeow quiaj. Nejiw langome apmüjchiw
mamiürajtüw. 10 Condom quiaj meáwan
nipilan wüx iüt apmapac omeajtsüw, cos
landeowüw ajcüwa monxey quiaj. Quiaj
apmarangüw nangos nüt, apmüjndiw
cuajantanej nop alinop, cos ajcüw ijpüw
mondeac andeac Teat Dios quiaj, langome
apndom müjchiw mamongoch ngo majneaj
alinomb. 11 Pero wüx laŭmb er nüt alwüx
pinawan, quiaj Teat Dios tapacüüch nejiw
alinomb. Quiaj witiütoj lembemoj. Ndoj
xeyay mbayatoj meáwan nipilan majawüw
nejiw. 12 Quiaj ajcüwa ijpüw monjaw quiaj
tanguiayiw noic nanderac napac imiün tiül
cielo, apiüng:
—Macaron —ajowiw.
Quiaj tambüw andüyiw cawüx tiül cielo,
ambüw tiül oic, teamajawüw nejiw ambüw
ajcüwa monbiy nejiw. 13 Quíajan tajlang
noic nadam ateam; tandrooch ombas iga-
jpowüw (1/10) iüm tiül a cambaj quiaj.
Wüx tajlang aaga ateam quiaj, tandeowüw
ayaíw mil nipilan. Quiaj meáwan nipi-
lan leaw ngo mandeowüw xeyay mbayatoj,
tarangüw casa Teat Dios tiül cielo.
14 Aaga amb ijquiaw ngo majneaj quiaj,
lamong. Condom amb arej ngo majneaj
apmajlüy najénan.

Amb ayaíw trompet

15 Wüx taínd a trompet amb ayaíw án-
gel, quiaj tajlüy xeyay mondeac tiül cielo,
tapiüngüw napac:
Nganüy Miteatiiüts Dios, at Teat Cristo
micual nej apmajlüyiw wüx palpál-
wüx iüt;
condom Teat Cristo apmajlüy wüx meáwan
leaw almajlüy meáwan nüt.
16 Quiaj ajcüwa nimiow apiquiw (24)
montangtang ombas moncheten tiül
mitronojüw niüng ajlüy Teat Dios,
taquiejliw micosüw nejiw, nómban
mejquiejow tiüt marangüw casa Teat Dios.
17 Teamapiüngüw:
Süjchiün ic gracias Xeteatiün Dios,
ique alndom merang meáwan cuajantanej,
ique almejlüy nganüy, ique tejlüy nde
tanomb, at iliüc miün alinomb.
Nganüy lamejüiquich ndoj imbas merang
cuajantanej;
lamesap minajiüt merang natang wüx
meáwan iüt.
18 Meáwan palpálwüx nación wüx iüt
tajcüyiw majawüw ic,
pero nganüy lamatüch a nüt mejcüy me-
jawüw.

At lamatüch a nüt mejaw wüx asoetiw mondeow,
at aton apmeajchiw leaw apmüjndiw monrang minajiüt, ajcüw ayaj mondeac indeac.
Apmeajchiw leaw apmüjndiw meáwan micambajiüt, meáwan monyar indeac,
masey natang, masey chingüy.
At aton lamatüch a nüt mendrooch ombasüw ajcüw leawa teamandrojchiw ombas iüt.
19 Quiaj aaga nadam nangaj iüm ocueaj
Teat Dios tiül cielo lejquiat. Quiaj tajüic
aaga nangaj cüx altiül. Condom quiaj tajli-
plip tiüt, aneorror tajlüy, tetearriür tiüt,
tajlang noic ateam, y tajmiüc xeyay hielo.

12

Nop najtaj y nop nadam nimal atnej jüm.

1 Quiaj tajüic noic nadam majaraw tiül
cielo. Aag ayaj nop najtaj, apix nej xowüy
lachech atnej nüt, at a caaw altiüt teoleaj
nej. Alwüx omal nej noic corona alwüx
gajpic (12) ocas. 2 Aaga najtaj quiaj, al-
teomeaats micual nej, teajiünts wüx acoy
omeaats cos laliüc wijquiam micual nej.
3 Condom quiaj tajüic alinoic majaraw tiül
cielo. Aag ayaj nop nadam nimal atnej
jüm, nacants ombas, ajiür ayaíw omal nej
y gajpowüw (10) miweac nej; ajiür noic-
noic corona wüx omal nej. 4 Naag miwiül
nej tajimb tiüt iwear (1/3) ocas najlüy tiül
cielo, talox nejiw tiüt wüx iüt. Aaga ni-
mal atnej jüm quiaj, tamb mojcom niüng
ajlüy a najtaj laliüc wijquiam micual nej,
cos andiüm matsamb micual nej wűxan
apwijquiam. 5 Aaga najtaj quiaj, wijquiat
micual nej, nop nench. Aaga nench quiaj,
apmajlüy wüx meáwan cambaj wüx iüt; ne-
jinguind ngome apndom marang leawa nej
ngo mandiüm. Naleaing quiaj tajnot a nine
ocueaj aaga najtaj quiaj, taquiüraab andüy
cawüx niüng ajlüy Teat Dios, at niüng ajlüy
najneajay mitrono nej. 6 Condom aaga naj-
taj quiaj tecuiür andüy tiül wajchiüc niüng
Teat Dios tasaj nej mamb macül. Quiaj
tüünd meáwan leaw apmetam nej noic mil
ijquiaw acoic miow er miow (1,260) nüt.
7 Condom quiaj tajlüy noic nadam
montsoj tiül cielo; aaga natang ángel nenüt
Miguel aquiiüb miángeles nej, tatsojow
maquiüjpüw aaga nimal atnej nadam jüm,
aquiiüb miángeles nej. 8 Ndoj aaga nimal
atnej nadam jüm ngo majntsopiw wüx;
quiaj ngondom macüliw tiül cielo. 9 Quiaj
tajlos tiüt wüx iüt aaga nadam nimal
atnej jüm quiaj. Cos nejay aaga ndiüc
najlüy nde tanomb nenüt diablo, aag ayaj
minatang nimeech, nenüt Satanás aton.
Aaga newaiich nipilan wüx iüt tajlos tiüt
wüx iüt maquiiüb meáwan miángeles nej.
10 Quiaj tanguiayiüs andeac nop nendeac
tiül cielo; tandeac napac, tapiüng:
—Canüy Teat Dios lajntsop wüx meáwan
ngo majneaj. Teat Dios lamajüiquich nejay
alndom majlüy wüx meáwan leaw alma-
jlüy. Teat Cristo, aag micual nej, lama-
jüiquich nej aton ajlüy wüx meáwan leaw
almajlüy; cos aaga neyac asoet nüt ong-
wiiüts wüx ombasüw mondüüb Teat Cristo
niüng ajlüy Miteatiiüts Dios, nej lajlos
tiüt wüx iüt. 11 Nejiw ajcüwa mondüüb
Teat Cristo quiaj, tajntsopiw wüx minatang
nimeech, cos tandeow aaga Quicheech Sap,
tajünch tiüt miquiej nej para mawün nejiw
wüx. At cos ngo mimboloj mandeacüw
wüx Teat Cristo masey tajawüw apmambi-
yaranüw. 12 Nganüy ich mapac imeajtsan
meáwan monlüy tiül cielo. Pero nganüy
xeyay ngo majneaj apmajlüyiw moncül
wüx iüt, at moncül wüx iüt leaw ajlüy
tiül ndec, cos minatangüw nimeech la-
peay niüng ijlüyiün. Nej xeyay ajcüy, cos
ajaw ngome xeyay nüt aliün majiür ndom
marang leaw andiüm —aw.
13 Condom aaga nadam nimal atnej jüm
quiaj, wüx tayaag lajlos tiüt wüx iüt, quiaj
tapeax acuiür aaga najtaj newiquiach nine
nench. 14 Quiaj tüünd ijquiaw miolümb
nej aaga najtaj quiaj, atnej miolümb noic
nadam águila, para majlüel andüy tiül wa-
jchiüc niüng apmüünd meáwan leaw ne-
tam. Aag ayaj apmajlüy aroomb neat al-
wüx pinawan, tiül niüng ngondom matüch
nej aaga nadam nimal atnej jüm quiaj.
15 Condom aaga nadam nimal atnej jüm
quiaj, tawün teombeay nej atnej nots lam
amb teopech a najtaj. Aag ayaj tarang
para macuarreech nej lam. 16 Nganüy aaga
iüt tambeol aaga najtaj quiaj, cos lejquiat,
tümb xiüm a lam naw teombeay aaga nimal
atnej jüm quiaj. 17 Condom aaga nimal atnej
jüm quiaj, masey xeyay tajcüy majaw aaga
najtaj quiaj, ngondom marang nicuajind.

Ndoj quiaj tamb matsoj maquiüjpüw aldemas micual aaga najtaj quiaj. Cos ajcüw ayaj ayariw aaga poch leaw lamayac Teat Dios; at ngo mimboloj mandeacüw wüx leaw lamarang Teat Jesucristo.

13

Ijpüw napat nimal

1 Xique lembetos mbeay nadam ndec. Quiaj tajawas tiül ndec nop ngo majneaj
nimal almajiür ayaíw omal nej, gajpowüw
miweac nej. Wüx notsnots miweac nej
ajiür noic corona; at wüx noicnoic omal
nej ajlüy wüx noic minüteran xeyay ngo
majneaj, cos andeac atnej dios nej. 2 Aaga
alinop nimal sajaw quiaj, ajlüy atnej nop
lüw, oleaj nej atnej oleaj oso, ombeay nej
atnej ombeay león. Condom aaga alinop
nimal atnej jüm tüüch nej ndom marang
cuajantanej; aton tüüch nej niüng tsotoj
majlüy wüx meáwan cuajantanej. 3 Quiaj
tajawas noic omal nej atnej tajcoch, ajüic
atnej apmandeow; pero aaga ajiür aaga tajcoch quiaj tajneaj. Meáwan nipilan wüx iüt
mbayatoj majawüw nguineay tarang aaga
nimal quiaj, ndoj tandüjpiw nej. 4 Condom
quiaj meáwan nipilan tarangüw casa aaga
nimal atnej jüm quiaj, cos nej tüüch marang
natangüy aaga nimal atnej lüw quiaj. At
tarangüw casa aaga nimal atnej lüw quiaj,
tapiüngüw:

—¿Jane alndom marang cuajantanej atnej arang aaga nimal quiaja? ¿Jane alndom
matsoj aweaag majntsop wüxe? —awüw.

5 Quiaj aaga ngo majneaj nimal atnej
lüw quiaj telombüy nejáyan quiaj. At
tüünd mandeac xeyay ngo majneaj wüx
ombas Teat Dios; at tüünd marang leawa
nej andiüm meáwan ic miow ijquiaw (42)
caaw. 6 Quiaj tandeac xeyay ngo majneaj
wüx ombas Teat Dios. Tapaiich minüt
Teat Dios, tapaiich niüng acül Teat Dios,
tapaiich meáwan monlüy tiül cielo. 7 At
tüünd matsoj aweaag mondüüb Teat Cristo
majntsop wüx nejiw. At tüünd majlüy
wüx meáwan nipilan monaw cuajantanej
iüt, meáwan monaw tiül namix cambaj,
meáwan mondeac palpálwüx ombeayaran,
at meáwan nipilan monaw tiül palpálwüx
nación. 8 Quiaj tarangüw casa aaga nimal
atnej lüw quiaj meáwan nipilan monlüy
wüx iüt leaw ngo marangüch minütiw nejiw tiül aaga nawiig najlüy nde wüx nganaw
majlüy a iüt cam. Cos aag miün leaw
lamüünd mapac meáwan nüt ajlüy minüt
nej tiül aaga nawiig quiaj. Aag ayaj ocueaj
aaga Quicheech Sap tambiyaran.

9 Nganüy leaw nendiüm manguiay, ich
manguiay. 10 Sitiül aljane apmayac alinop
tiül manchiüc, nej aton apmamb tiül
manchiüc. Aton sitiül aljane apmambiy
alinop naag espada, nej aton naag
espada apmindeowüy. Pares mondüüb
Teat Cristo netam maiücüw wüx leaw
apmamongochiw, tanaámb ngo macueatiw
Teat Dios.

11 Ndoj quiaj tajawas alinop ngo majneaj
nimal teaáw imiün tiüt tiül iüt. Aag ayaj
ajiür ijtsüw miweac nej atnej miweac sap;
nganüy andeac nej atnej andeac aaga nimal atnej jüm. 12 Aaga nimal nejiür ijtsüw weac quiaj, tüünd majlüy wüx cuajantanej atnej arang aaga nimal atnej lüw
quiaj. Nganüy aaga nimal atnej lüw quiaj
ajlüy wüx aaga nimal nejiür ijtsüw weac.
Quiaj tapiüng meáwan nipilan monlüy wüx
iüt netam marangüw casa aaga ombas
wüx nimal atnej lüw, aaga leaw tajneaj
minecoy nej. 13 Aton tarang nadam ateócan, cos tüüch majmiüc biümb imiün tiül
cielo andüy wüx iüt, teamajawüw nipilan.
14 Quiaj tawaiich meáwan nipilan monlüy
wüx iüt naag aaga ateócan leawa tüüch
nej marang aaga nimal atnej lüw quiaj.
Aton tasaj meáwan nipilan monlüy wüx
iüt netam marangüw nop narangüch dios
majüic atnej aaga nimal atnej lüw quiaj,
aaga tacoocharan naag espada ndoj tajneaj
alinomb. 15 Quiaj aaga nimal nejiür ijtsüw miweac nej tüünd mapacüüch aaga
narangüch dios ajüic atnej lüw quiaj, tüüch
mendeac. Aton tüüch mambiy meáwan
leawa ngo marang casa aaga narangüch
dios atnej lüw quiaj. 16 At aton tapiüng netam majmel sello wüx miác owixaw, tengwüy teombas omalüw meáwan nipilan nde
namix, nde natang; masey nejiür xeyay,
masey ngo majiür nicuajind; masey najon
mos, masey ngwüy. 17 Quiaj nejinguind
ngondom mangalüw tengwüy manüjpiw
nicuajind sitiül ngo majiürüw aaga sello najlüy wüx minüt aaga nimal, tengwüy aaga
número apiüng wüx minüt nej. 18 Aag agüy

naél maxoram omeaatsaran wüx nguineay
apiüng aaga número alwüx sello. Leaw
alndom maxom omeaats wüx, ich majaw
cuane apiüng minúmero minüt aaga nimal
quiaj, cos aaga número quiaj apiüng wüx
minüt nop naxey. Aaga número quiaj, aag
ayaj anaíw acoic miow er miow anaíw (666).

14

Atajcüw cantar 144,000 nipilan

1 Ndoj quiaj tajawas aaga Quicheech Sap,
alembem wüx mitiüc Sión almaquiiüb coic
miow ic miow apiquiw mil (144,000) nipi-
lan. Nejiw almajiürüw minüt Teat Cristo,
at minüt Miteat nej narangüch teombas
omalüw. 2 Quiaj tanguiayiüs noic nanderac
imiün tiül cielo atnej atearriür nadam lam,
atnej noic napac netearriür wüx ajüy mon-
teoc. At aaga nanderac quiaj, atnej wüx
teatsündiw xeyay montsünd arpa. 3 Quiaj
ajcüwa coic miow ic miow apiquiw mil
nipilan tatajcüw cantar noic jayats himno
niüng ajlüy najneajay alchetem wüx Teat
Dios, at niüng ajlüy ajcüw apiquiw ni-
mal almapac monlüy quiaj, at niüng ajlüy
ajcüwa montangtang ombas monajiüt. Ne-
jinguind ngondom masap mataag cantar
aaga canto quiaj, áagan ajcüw acoic miow
ic miow apiquiw mil nipilan. Ajcüw ayaj
leaw tajwanüw naw tiül meáwan nipilan
monlüy wüx iüt. 4 Nejiw ngo marangüw
nisoet maquiüjpüw montaj. Nejiw ayaj
almandüjpiw aaga Quicheech Sap nguiajan-
tanej mamb, ombas majwanüw naw tiül
meáwan nipilan majlüyiw atnej najneaj
nichech müünd Teat Dios y aaga Quicheech
Sap. 5 Nejiw nómban ngo mawaijchaw; at
ngo majiürüw nisoet teombas Teat Dios
niüng chetej tiül cielo. Tiül ombeayiw
nejiw ngo maxoram awaiich, aaga nisoet
ngo matsopoch nejiw.

Leawa tapiüng arojpüw ángeles

6 Quiaj tajawas alinop ángel tenguial
ajlüel cawüx tiül cielo. Nej teandeac masaj
meáwan nipilan wüx iüt nguineay alndom
mawüw wüx meáwan asoetiw nejiw. Tea-
masaj meáwan monlüy wüx a iüt cam,
ajcüw ayaj monaw tiül meáwan nación,
meáwan noicnoic ajlüy nipilan, monaw
tiül mondeac palpálwüx ombeayaran, at
monaw tiül meáwan namix cambaj wüx iüt.
7 Nej tendeac napac, tapiüng:

—Netam mermbolan mendüyiün Teat
Dios, netam meyajcan mejawan Teat Dios
najneaj arang. Cos lamatüch a ores ma-
jaw wüx asoet nipilan. Irangan casa aaga
nerang cielo, nerang iüt, nerang ndec,
nerang meáwan oniiüg yow —aw.

8 Alinop ángel tapiüng:

—Landroj ombas aaga nadam cambaj
Babilonia cos aaga cambaj quiaj tüüch
meáwan nación wüx iüt mangüniw; tayac
nejiw wüx manganeowüw aaga vino leaw
apiüng wüx tandüjpiw palpálwüx dioses
—aw.

9 Andűüban aaga amb arojpüw ángel
tandeac napac, tapiüng:

—Sitiül aljane apmarang casa aaga ngo
majneaj nimal atnej lüw quiaj, tengwüy
aaga narangüch dios atnej lüw quiaj; aton
sitiül apmayar misello nej teombas omal
nej, tengwüy wüx owix nej, 10 aaga leaw
apmarang atquiaj apmajcüy majaw nej Teat
Dios. Apmayac nej tiül xeyay ngo ma-
jneaj, tiül biümb maquiiüb azufre niüng
apmamongoch xeyay necoy; teamajawüw
nej nangaj ángeles y aaga Quicheech Sap
aton. 11 Minasop aaga biümb niüng ap-
mamongochiw necoy apmajndoc meáwan
nüt. Nejiw nüt ongwiiüts ngondom max-
ojtüw, cos tarangüw casa aaga nimal at-
nej lüw, at aaga narangüch dios quiaj.
Aton tayariw sello alwüx minüt aaga ni-
mal quiaj. 12 Pares meáwan mondüüb
Teat Cristo, ajcüwa leawa lamayacüw wüx
omeajtsüw aaga poch tayac Teat Dios; ne-
jiw netam maiücüw wüx cuajantanej leaw
apmamongochiw ningüy wüx iüt —aw.

13 Quiaj tanguiayiüs andeac nop nendeac
imiün tiül cielo, tasaj xic:

—Irang wüx nawiig atcüy: "Najnea-
jay apmapac omeajtsüw nde nganüy at
meáwan nüt jane lamayar andeac Teat
Cristo masey ndoj tandeowüw", aj xic.
Aton aaga Nangaj Espíritu tapiüng naleaing
apmaxojtüw, lango metam marangüw na-
jiüt; apmüjndiw leaw Teat Dios apmüüch
nejiw cos tarangüw najneaj.

Taxaingueran cosecha wüx iüt

14 Condom tajawas, alcawüx noic raan
oic. Wüx aaga oic quiaj alchetem nop atnej
Teat Naxey. Alwüx omal nej noic corona
narangüch oro; alteowix nots machat nex-
ing. 15 Ndoj quiaj taw alinop ángel imiün tiül

nadam nangaj iüm, tenguial andeac napac
masaj aaga alchetem wüx oic:
—Imelich icooch, cos lamatüch a nüt
netam mecooch. Aaga cosecha najlüy wüx
iüt latang —aj.
16 Quiaj aaga cheten wüx oic tapots ma-
cooch maxaing a cosecha najlüy wüx iüt.
17 Quiaj taw alinop ángel imiün tiül
nadam nangaj iüm najlüy tiül cielo, al-
teowix nots machat nexing. 18 Quiaj taw
alinop ángel imiün niüng ajlüy artül. Nej
najlüy wüx aaga biümb wüx artül. Tandeac
napac, tasaj aaga alteowix aaga nexing
machat quiaj:
—Imelich icooch, ixaing ajcüwa tsongol
uvas najlüy wüx iüt, cos lajün —aj.
19 Condom quiaj aaga ángel tamelich ma-
cooch maxaing aaga uvas najlüy wüx a iüt
cam. Tayac tiül noic nadam iquial niüng
apmapatsüch miyow nej. Aag ayaj apiüng
lajcüy majaw nejiw Teat Dios. 20 Aaga iquial
uvas tajlüy mbeay cambaj; ndoj tapatsüch
a uvas maw miyow nej quiaj. Quiaj tawün
xeyay miyow nej atnej quiej, tajal, atüch
niüng ajlüy freno teombeay cawüy, atüch
arej acoic miow (300) kilómetros adam ajal
tiüt.

15

Ajcüwa ángeles tayacüw ümb wüx ayaíw ngo majneaj wüx iüt

1 Condom quiaj tajawas alinoic nadam
ateócan mbayamaran majaraw tiül cielo,
xeyay mbayajos najaw: Ayaíw ángeles
üjndiw mayacüw wüx iüt ayaíw ngo ma-
jneaj ndójwüx. Wüx aag ayaj apmamong
ajcüy Teat Dios.
2 Tajawas aton atnej nots ndec nerijrij
atnej vidrio xowüy lachech, nacants at-
nej olüic biümb. At tajawas ajcüwa leaw
tajntsopiw wüx maquiüjpüw aaga nimal
atnej lüw, cos ngo marangüw casa aaga
narangüch dios, at ngo mayariw misello
nej, tengwüy mayariw minúmero minüt
nej. Nejiw alembemoj mbeay aaga ndec at-
nej vidrio, almandeajndiw arpa leaw tüüch
nejiw Teat Dios. 3 Nejiw tenguial atajcüw
cantar aaga canto ocueaj teat Moisés, aaga
nerang minajiüt Teat Dios, at aaga canto
ocueaj Quicheech Sap, leaw apiüng atcüy:
Ique meáwan leawa lamerang xeyay na-
jneajay, teat,
cos ique cuajantanej alndom merang, Teat
Dios;
ique mbójan najneaj irang, at naleaing
irang aton,
cos ique minatang Rey wüx meáwan iüt.
4 Meáwan nipilan apmimbol majawüw ic,
Teat Dios.
Apmandeacüw najneaj wüx minüt,
cos ique nangaj ic.
Meáwan nipilan wüx iüt apmambüw niüng
ijlüy marangüw ic casa,
cos ajawüw najneaj teamerang wüx ijaw
wüx asoeteran.
5 Wüx landoj aag ayaj, quiaj tajawas
tiül cielo lejquiat aaga xowüy langaj
tabernáculo, aaga najlüy tiül nadam nangaj
iüm. 6 Quiaj tawüw ayaíw ángeles imiünüw
tiül aaga nangaj iüm quiaj. Nejiw tüjndiw
mayacüw alayaíw ngo majneaj wüx iüt.
Nejiw asoijquiw apixaw nejiw najneaj,
nerixix, nelitlit. Anopnopoj alatsüw mal
miiündüw nejiw notsnots cinta narangüch
oro. 7 Quiaj nop tiül nejiw ajcüw apiquiw
nimal tüüch nejiw noic tas oro anopnopoj
ajcüw ayaíw ángeles quiaj, chipchipiow
aaga ngo majneaj; apmatongoj wüx iüt.
Aaga leaw apmatongoj quiaj, apiüng wüx
aag ayaj ajcüy Teat Dios, aaga almapac
meáwan nüt. 8 Condom aaga nangaj iüm
quiaj chipiüt tiül nasop. Aag ayaj ajüiquich
Teat Dios najneajay ajlüy, at alndom
marang leawa nej andiüm. Nejinguind ngo
ndom majmel tiül aaga nangaj iüm quiaj,
leaw ajcüw ayaíw ángeles landoj mayacüw
aaga ayaíw xeyay ngo majneaj wüx iüt.

16

Aaga tas apiüng wüx apmamongocharan xeyay ngo majneaj

1 Quiaj tanguiayiüs noic nanderac napac
imiün tiül aaga nangaj iüm quiaj, tasaj
ajcüw ayaíw ángeles:
—Quiüran itongon wüx iüt naw tiül aaga
ayaíw tas quiaj, cos ajcüw ayaj apiüng wüx
Teat Dios lajcüy —aj nejiw.
2 Quiaj tamb aaga mbáswüx ángel matong
andüy wüx iüt naw tiül mitas nej. Quiaj
taxom nejiw najloc atiümtiümbűüchan
ajcüwa nipilan leawa almajiürüw misello
aaga nimal atnej lüw, leawa tarangüw casa
midios nej.
3 Condom amb ijpüw ángel tatong andüy
tiül nadam ndec naw tiül mitas nej. Quiaj

aaga ndec tangowüüch marang quiej atnej miquiej nandeow nipilan. Quiaj tandeowüw meáwan cüet, meáwan nimal najlüy tiül nadam ndec.

4 Ndoj quiaj amb arojpüw ángel tatong andüy tiül lam, at andüy tiül meáwan oniüg yow naw tiül mitas nej. Quiaj tangowüüch marang quiej meáwan yow. 5 Quiaj tanguiayiüs andeac aaga ángel najlüy wüx meáwan yow, tapiüng:

—Teat Dios, ique nangaj, ique tejlüy nde tanomb, at almejlüy meáwan nüt. Ique najneaj irang wüx apmejaw wüx asoet nipilan. 6 Atquiaj irang cos nipilan tambiyaw monyar andeac Teat Cristo, at tambiyaw mondeac indeac, taw miquiejiw nejiw. Condom ique aton lameaach quiej manganeowüw, cos atquiaj netam nejiw —aw.

7 Quiaj tanguiayiüs alinoic nanderac imiün wüx artül, tapiüng:

—Naleaing Teat Dios, ique alndom merang cuajantanej. Ique irang naleaing, ique najneaj ijaw wüx asoet nipilan —aw.

8 Ndoj quiaj amb apiquiw ángel, tatong wüx nüt naw tiül mitas nej. Quiaj a nüt tüünd merraar xeyay, tayac biümb mambel nipilan. 9 Tandajpüw nipilan cos xeyay arraar. Quiaj tapaijchaw Teat Dios, aag neech majlüy aaga xeyay ngo majneaj wüx iüt. Naleaing nejiw ngo leaam omeajtsüw macueatiw meáwan ngo majneaj leaw teamarangüw; ngo marangüw casa Teat Dios.

10 Ndoj quiaj aaga amb acoquiaw ángel tatong naw tiül mitas nej andüy wüx aaga najneajay trono niüng tsotoj aaga nimal atnej lüw. Quiaj pojniüt meáwan niüng ajlüy wüx aaga nimal atnej lüw quiaj. Quiaj nipilan atsamtsambüw oniweaw nejiw cos ayajcüw xeyay necoy, xeyay ngo majneaj. 11 Xeyay tapaijchaw Teat Dios najlüy tiül cielo cos xeyay necoy, xeyay ngo majneaj ayajcüw, xeyay najloc axom nejiw. Masey amongochiw aag ayaj, ngo leaam omeajtsüw macueatiw leawa ngo majneaj teamarangüw.

12 Ndoj quiaj aaga amb anaíw ángel tatong naw tiül mitas nej andüy tiül aaga nadam lam nenüt Eufrates. Quiaj tawaag a yow tiül aaga lam quiaj, para mamongoj ajcüwa montangtang monajiüt monaw nonüt.

13 Quiaj tajawas aaga nimal atnej jüm, aaga alinop nimal atnej lüw, aton aaga newaiich nepiüng nej nendeac andeac Teat Dios. Quiaj tajawas taw teombeayiw nejiw nopnop nimeech atnej chiyam. 14 Ajcüw arojpüw nimeech quiaj, arangüw ateócan. Nejiw apmambüw masojnongoj meáwan montangtang monajiüt wüx iüt wüx aaga netam nüt, matsojow maquiüjpüw Teat Dios, aaga nerang cuajantanej. 15 Quiaj tendeac Teat Cristo, tapiüng: “Saliüc wüx ngo mateotsaran, atnej arang nop need. Najneajay apmajlüy leaw almapac teamacül xic, tanaámb ngo masoond apix nej atnej wüx almameay; quiaj ngome apmajlüy miotáagan, lango maxing wüx nüt saliüc”, aw. 16 Quiaj tasojnongoj meáwan montangtang monajiüt niüng nasoic Armagedón wüx aaga ombeayaran hebreo.

17 Condom aaga amb ayaíw ángel tatong naw tiül mitas nej tíülan nepepep. Quiaj tanguiayiüs noic nanderac napac imiün tiül aaga nadam nangaj iüm tiül cielo niüng ajlüy aaga najneajay trono niüng chetej Teat Dios, tapiüng:

—¡Canüy landoj! —aw.

18 Quiaj xeyay tajliplip tiüt, xeyay aneorror, xeyay tetearriür. At tajlang noic nadamüy ateam, ngomeaag ajlüy tatow ajlüy nipilan wüx a iüt cam. 19 Quiaj aaga nadam cambaj Babilonia mbajcat arej ajlüy. Aton meáwan cambaj tiül meáwan palpálwüx nación tümb ndrom ombas. Atquiaj tarang Teat Dios wüx leaad omeaats nguineay tarang aaga nadam cambaj Babilonia, cos xeyay lajcüy majaw. 20 At meáwan iüt pinawan ndec, at meáwan tiüc tümb ndrom. 21 Quiaj tajmiüc wüx ombasüw nipilan xeyay nadamdam hielo imiün tiül cielo, noicnoic aűm maseyme ic miow (40) kilos. Quiaj nipilan tanaámb xeyay tapaijchaw Teat Dios cos nej tüüch miün aaga hielo najmiüc wüx ombasüw nejiw, cos aag ayaj xeyay necoy, xeyay ngo majneaj.

17

Wüx Teat Dios apmajaw wüx aaga najtaj nejiürjiür naxey

1 Quiaj tiün majaw xic nop imiün tiül ajcüwa ayaíw ángeles monjiür ayaíw tas. Nej tendeac masaj xic:

—Mac ningüy, sanüüch ic mejaw nguineay Teat Dios apmajaw wüx aaga minatang nelomblombüy najtaj, aaga altsotom wüx xeyay yow. 2 Cos nej aaga

nelomblombüy najtaj quiaj tawüywüy
meáwan montangtang monajiüt wüx
iüt marangüw nisoet maquiüjpüw. At
meáwan nipilan wüx iüt angüniw wüx
aaga vino leaw apiüng wüx arangüw nisoet
maquiüjpüw —aw.

3 Quiaj Nangaj Espíritu tüüch xic najaw
atnej saúm. Quiaj tayajcas atnej aaga
ángel taquiiüb xic mamb andüy tiül noic
wajchiüc. Quiaj tajawas nop najtaj alma-
jtep nop nimal nacants ombas. Alwüx
ombas aaga nimal quiaj xeyay minüt ngo
majneaj. At aaga nimal quiaj ajiür ayaíw
omal nej y gajpowüw miweac nej. 4 Aaga
najtaj quiaj almasooig apix nej morada, at
nacants. Ayac arend olaag, ayac andiig,
ayac iquial owix. Altiül oro, altiül nat-
süjyay ombas piedra, altiül perlas. Al-
mandeaand noic tas narangüch oro, chip-
iow tiül xeyay ngo majneaj. Aaga altiül
a tas quiaj, apiüng wüx cuajantanej ngo
majneaj narangüch, at wüx aaga nisoet nej
tarang. 5 Alteombas omal nej noic minüt
nej ngo majüic cuane wüx apiüng. Aag
ayaj apiüng: “Babilonia nej natang, nej
mimüm meáwan monlomblombüy montaj,
nej neyac meáwan ngo majneaj najlüy wüx
iüt”, aw. 6 Quiaj tajawas aaga najtaj quiaj
langün, cos tanganeow miquiej monyar an-
deac Teat Cristo. At tanganeow miquiej
ajcüwa tambiyaranüw cos tandüjpiw Teat
Cristo. Wüx tajawas, quiaj mbayatos xeyay.
7 Condom quiaj aaga ángel tasaj xic:

—¿Neol mbayatear? Xique sanasaj ic
cuane wüx apiüng aaga najtaj quiaj. Aton
sanasaj ic cuane apiüng wüx aaga nimal
nejiür ayaíw omal, at gajpowüw miweac
nej, aaga almajtep a najtaj quiaj. 8 Aaga
nimal landoj mejaw quiaj, tanomb tajlüy,
nganüy lango majlüy. Naleaing laliüc maw
tiül nequiliüt lol leaw ngo majiür ümb,
ndoj apmamb andüy tiül biümb. Quiaj
ajcüwa nipilan moncül wüx iüt, leawa
ngo marangüch minütiw nejiw tiül aaga
nawiig najlüy nde wüx nganaw majlüy
iüt, leaw ajiür minütiw tiül aaga nawiig
leaw apiüng wüx apmapacüw meáwan nüt;
nejiw apmbayamoj majawüw aaga nimal
tajlüy tanomb, nganüy lango majlüy, ndoj
apmajlüy alinomb.

9 ’Leaw nexom omeaats alndom majaw
cuane wüx andeac leaw sanapiüng nganüy:
Ajcüw ayaíw omal nej quiaj, apiüng wüx
ayaíw tiüc altsotom wüx aaga najtaj. 10 Aton
aaga ayaíw omal apiüng wüx ayaíw mon-
tangtang monajiüt. Acoquiaw nejiw lango
majlüyiw, nop aliün mapac nganüy, alinop
nganaw majlüy. Naleaing wüx nej apma-
peay apmajlüy áagan acas nüt. 11 Aaga
nimal leaw nomb almapac nganüy lango
majlüy, nej amb ojpeacüw natangtang ne-
najiüt, naleaing nej ajlüy tiül aaga ayaíw,
condom apmamb tiül biümb.

12 ’Aaga gajpowüw (10) weac tejaw, aag
ayaj apiüng wüx gajpowüw montangtang
monajiüt. Nejiw nganaw müjndiw niüng
apmajlüyiw wüx. Naleaing apmüjndiw
ndom marangüw natang monajiüt noic
ores nóiquian maquiüjpüw aaga nimal
quiaj. 13 Ajcüw ayaj apmajlüyiw nóiquian,
noic omeajtsüw maquiüjpüw aaga nimal at-
nej lüw quiaj. Nejiw apmüjchiw aaga nimal
quiaj marang minajiütüw nejiw. 14 Nejiw
apmatsojow maquiüjpüw aaga Quicheech
Sap. Naleaing nej apmajntsop wüx ne-
jiw, cos nej Teat Naxey ajlüy natang wüx
meáwan montangtang monxey; nej mi-
natang nenajiüt wüx meáwan montang-
tang monajiüt. Ajcüwa almaquiüjpüw,
ajcüw ayaj najpajüw, narriüjtüchiw; at
ajcüw ayaj leaw ngo macueatiw mandüjpiw
Teat Cristo, masey wüx tajlüy xeyay mon-
cüy —aj xic.

15 Aton aaga ángel tasaj xic:

—Aaga nelomblombüy najtaj tejaw alt-
sotom wüx xeyay yow, aaga yow quiaj
apiüng wüx xeyay cambaj, xeyay nipilan,
xeyay nación, xeyay palpálwüx ombea-
yaran. 16 Ajcüwa gajpowüw weac tejaw
wüx omal aaga nimal, aag ayaj apiüng
wüx gajpowüw montangtang monajiüt.
Ajcüw ayaj aquiüjpüw aaga nimal, apma-
jcüyiw majawüw aaga nelomblombüy naj-
taj, apmayariw meáwan leaw almajiür, ap-
müjchiw majlüy miotáagan, apmatsambüw
mionij nej y apmambeliw nej tiül biümb.
17 Atquiaj apmajlüy, cos Teat Dios apmayac
tiül omeajtsüw nejiw marangüw leawa
nej andiüm. Cos nej tandiüm majlüyiw
nóiquian, müjchiw aaga nimal marang aag
ayaj. Atquiaj apmajlüy cos atquiaj alndom
majlüy meáwan leawa Teat Dios lamapiüng
netam majlüy. 18 Aaga najtaj tejaw, aag
ayaj apiüng wüx aaga nadam cambaj najlüy

wüx meáwan montangtang monajiüt wüx iüt —aj xic.

18

Ndrot ombas aaga cambaj Babilonia

1 Wüx landoj aag ayaj, quiaj tajawas alinop ángel imiün tiül cielo, áaga nejiür nadam najiüt. Nej nómban anmarraj wüx iüt cos xeyay alitlit ombas nej. 2 Quiaj tendeac napac, tapiüng:

—¡Landroj ombas, landroj ombas aaga cambaj Babilonia! Nganüy aaga cambaj lamarang niüng acüliw nimeech, at meáwan ngo majneaj espíritu. Aton alquiaj ombiüm meáwan ngo majneaj quiec leaw ngo mandiüram. 3 Aaga cambaj quiaj ndrot ombas cos nej tüüch meáwan nación manganeow aaga vino apiüng wüx aaga xeyay nadam nisoet tayac nejiw wüx; at cos meáwan montangtang monajiüt tarangüw ngo majneaj nisoet maquiüjpüw. At tüüch mongalüy at monüjpeay wüx meáwan iüt majiürüw xeyay cuajantanej wüx nejiw tarangüw xeyay ngo majneaj maquiiüb —aw.

4 Quiaj tanguiayiüs alinoic nanderac tiül cielo, tapiüng:

—Xenipilanüw, iriowan tiül aaga cambaj quiaj; nde mejlüyiün nóiquian mequiüjpan wüx aaga nisoet arangüch quiaj, ngana memongochiün aaga ngo majneaj leaw apmamongochiw quiaj. 5 Cos asoetiw nejiw lajüic tiül cielo. Teat Dios leaad omeaats wüx aaga xeyay ngo majneaj leawa narangüch quiaj. 6 Irangan wüx ombas nej atnej lamarang wüx imbasan; ijchan alinoic más ngo majneaj leaw nej tarang. Tiül aaga tas niüng nej tayac ngo majneaj nanganeowaran müüch nipilan, quiaj iyacan alinoic atonej ngo majneaj. 7 Cos nej xeyay talombojchay, tarang meáwan cuajantanej leaw axom omeaats marang. Nganüy netam meajchiün mamongoch xeyay necoy atnej temongochiün, ijchan atonej tejiüntsan cos xeyay amix imeajtsan. Cos nej tiül omeaats nej apiüng: "Xique salcheten at xic nop natang nenajiüt, xique ngome nop lemben omal, xique ngo metam najiünts, ngo mamix ximeaats nicuajind", aw. 8 Por aag ayaj, wüx noic nüt nej apmamongoch meáwan aaga ngo majneaj quiaj. Apmajlüy xeyay mondeow; apmajlüy xeyay amix omeaatsaran, xeyay monjiünts; apmajlüy xeyay montiün andüy. Condom nej apmandaab tiül biümb, cos Teat Dios leaw nejaw wüx asoet nej alndom marang cuajantanej —aw.

9 Condom meáwan montangtang monajiüt wüx iüt leawa tarangüw ngo majneaj maquiiüb, leaw tarangüw aaga axom omeajtsüw marangüw, apmajiüntsüw, xeyay apmamix omeajtsüw wüx ombas nej, wüx apmajawüw minasop nej cos teandaab. 10 Nejiw aplombomoj miünquiaj cos imboloj matüchiw, ngana maxom nejiw atnej. Apmapiüngüw:

—¡Jaa, ique nadam cambaj Babilonia! Ique terang leaw tendiüm merang, nganüy noic ores landroj imbas —apmawüw.

11 Quiaj meáwan monüjpeay y mongalüy wüx iüt apmajiüntsüw, xeyay apmamix omeajtsüw wüx aaga cambaj quiaj; cos nejinguind lango majlüy tiül aaga cambaj para mangal leawa nejiw ajiürüw. 12 Cos nejiw ajiürüw oro, ajiürüw plata, ajiürüw natsüjyay ombas piedras, ajiürüw perlas. Aton ajiürüw najneajay jael nenüt lino, ajiürüw morada jael, at jael narangüch seda, at nacants jael. Aton ajiürüw cuajantanej najmboc angan xiül, aton cuajantanej narangüch marfil, aton cuajantanej narangüch najneaj xiül, ajcüw narangüch bronce, at leawa narangüch manchiüc, meáwan narangüch piedra nenüt mármol. 13 Ajiürüw canela aton, y cuajantanej najmboc angan soex, pom, aaga soex nenüt mirra, aaga xeyay nembeat perfume nenüt olíbano, vino, aceite, najneaj harina, at trigo. Ajiürüw boy, sap, cawüy, carret, aton ajiürüw najon nipilan marang mos. 14 Quiaj ajcüwa monüjpeay at mongalüy apmasajüw aaga cambaj quiaj:

—Nganüy meáwan leaw xowüy tendiüm mejiür, aag ayaj langondom mejiür. Meáwan cuajantanej aóng xiül xowüy lambeat, cuajantanej xowüy lajneaj langondom mejiür, ngondom mexom alinomb —awüw.

15 Quiaj ajcüwa monüjpeay at mongalüy leawa taxomüw xeyay tiül aaga cambaj quiaj, aplombomoj miünquiájan, apmajiüntsüw napac, cos xeyay amix omeajtsüw, imboloj matüchiw niüng ajlüy, ngana maxom nejiw aaga xeyay ngo majneaj maquiüjpüw. 16 Aton apmapiüngüw:

—¡Jaa, pobre ique nadam cambaj!
Minipilan ajlüyiw atnej nop najtaj asooig
najneaj jael nenüt lino, asooig morada
y nacants jael. Asooig cuajantanej
oro, asooig natsüjyay ombas piedras, y
perlas; [17] pero nganüy noic ores landroj
ombas xeyay cuajantanej nembeatmbeat
—apmawüw.

Aton meáwan capitán tiül barco,
meáwan monjüy ambüw tiül barco,
meáwan marineros, at meáwan monjüy
tiül ndec menüjpeay y mengalüy, nejiw
aton lombotoj miünquiájan majawüw, [18] y
wüx tajawüw minasop aaga nadam cambaj
quiaj wüx tandaab, quiaj tapiüngüw:

—¿Wül alinoic cambaj matnej aaga
nadam cambaj quiaja? —awüw.

[19] Quiaj tawijchaw iüt teomalüw nejiw
majüiquichaw xeyay amix omeajtsüw.
Tajiüntsüw, tepajüw napac:

—¡Jaa! ¡Pobre nadam cambaj! Cos
meáwan leawa monjiür barco lamaxomüw
xeyay tiül a cambaj quiaj. ¡Nganüy noic
ores landroj ombas!

[20] 'Nganüy ich mapac imeajtsan icona
monlüy tiül cielo, icona apóstoles, icona
mondeac andeac Teat Dios, meáwan icona
minipilan Teat Dios. Ich mapac imeajtsan,
cos Teat Dios lamapalüch ombas leaw aaga
cambaj tarang wüx imbasan —awüw.

[21] Quiaj nop ángel xowüy lapac tayar noic
nadam piedra atnej mipiedra molino, talox
tiül nadam ndec, tapiüng:

—Atnej aaga piedra ngo maxoram
majaraw alinomb, atquiaj aton aaga nadam
cambaj Babilonia apmajlos tiüt majmiüc
napac, nómban langome apmaxoram
majaraw. [22] Tiül aaga cambaj quiaj, langome
apmanguiayaran ajiünts arpa, langome
apmajiünts ind, langome apmajiünts
flauta, langome apmajiünts trompeta.
Aton nejinguind mondüy monrang
cuajantanej najiüt langome apmajlüy
quiaj. At langome apmanguiayaran
teanchiülaran quiaj. [23] Lámpara nómban
langome apmarraj quiaj, at langome
apmanguiayaran nangos nüt wüx angoch
owixaran. Masey mongalüy at monüjpeay
tiül aaga cambaj quiaj, alombaranüw
meáwan wüx iüt, y aton monsüet quiaj
tawaijchaw meáwan nación, pero lango
majlüyiw.

[24] At aton tiül aaga cambaj quiaj taxoram
miquiej ajcüwa mondeac andeac Teat Dios,
at miquiej meáwan mondüüb Teat Cristo
leaw tambiyaranüw wüx meáwan iüt —aw.

19

Anderac najneaj wüx Teat Dios

[1] Wüx landoj aag ayaj, quiaj tanguiay-
iüs andeacüw xeyay nipilan tiül cielo,
apiüngüw napac:

¡Aleluya! ¡Üjchiiuts gracias Miteatiiüts
Dios!

Nej tawün icoots wüx asoetiiüts, nej ne-
tam marangüch casa, cuajantanej
alndom marang.

[2] Naleaing nej ajaw wüx asoet nipilan atnej
netam nejiw.

Cos nej lamajaw wüx, lamayac asoet aaga
natang nelomblombüy najtaj,

aaga tüüch marang nisoet meáwan nipilan
wüx iüt.

Nganüy Teat Dios lamapalüch ombas, cos
aaga najtaj quiaj tambiy monrang
minajiüt Teat Dios, awüw.

[3] Ndoj quiaj tapiüngüw alinomb:

—¡Aleluya! Üjchiiüts gracias Teat Dios,
cos minasop aaga biümb niüng teandaab
aaga nelomblombüy najtaj apmajndocndoc
cawüx meáwan nüt —awüw.

[4] Quiaj ajcüwa ic miow apiquiw (24)
montangtang ombas monxey, aton
ajcüw apiquiw atnej nimal leaw almapac
taquiejliw micosüw nejiw mejquiejow tiüt
marangüw casa Teat Dios, aaga alcheten
tiül najneajay trono, tapiüngüw:

—¡Amén, aleluya! —awüw.

[5] Condom quiaj tanguiayaran noic nan-
derac imiün niüng ajlüy aaga najneajay
trono niüng chetejeran quiaj, tapiüng:

Irangan casa Miteatiiüts Dios,
meáwan icona monrang minajiüt nej,
masey chingüy masey natang, irangan nej
casa, irangan leaw apiüng —aw.

Nangos nüt wüx apmengoch owix Quicheech Sap

[6] Condom tanguiayiüs atnej xeyay nipilan
andeacüw, atnej atearriür lam, atnej atear-
riür tiüt ajüy monteoc. Nejiw tapiüngüw:

¡Aleluya! Miteatiiüts Dios lajlüy wüx
meáwan cambaj, nej ndoj ombas
marang cuajantanej leaw andiüm.

7 Ich mapac omeajtsaats, mayajcaats xeyay najneajay, marangaats casa Teat Dios;
lamatüch a ores mengoch owix a Quicheech Sap.
Minüx nej latajquiay majneaj maquiiüb minench nej.
8 Nej tüünd apix nej, masooig najneaj jael nenüt lino, nerixix, nelitlit —awüw.
Pues aaga najneaj jael nenüt lino quiaj, apiüng wüx nguineay mondüüb Teat Cristo tarangüw najneaj atnej andiüm Teat Dios.

9 Quiaj nop ángel tasaj xic:

—Irang wüx nawiig, ipiüng: "Najneajay ich mapac omeajtsüw leawa tajpajüw metiw wüx tengoch owix a Quicheech Sap" —aw.

Ndoj tasaj xic:

—Aaga poch ocueaj Teat Dios quiaj, naleaing —aj xic.

10 Quiaj xique taquiejliüs xecos tiüt narang casa aaga ángel quiaj. Ndoj tasaj xic:

—Ngwüy, nde merang xic casa, cos xique nerangas minajiüt Teat Dios atnej ique irang, atnej arangüw meáwan mondüüb Teat Cristo, meáwan monyar andeac nej. Néjan Teat Dios irang casa. Cos aaga naleaing leawa taquiaach Teat Jesús, áag miün tandeacüw nomb ajcüwa mondeac andeac Teat Dios —aj xic.

Nop nejtep raan cawüy

11 Condom tajawas lejquiaw a cielo. Quiaj tajntsop nop raan cawüy alwüx nejtep nej. Aaga nejtep cawüy quiaj minüt nej Nerang Leaw Apiüng Apmarang, at Naleaing alinoic minüt nej. Nej najneaj arang wüx ajaw wüx asoeteran, at wüx amb tiül montsoj. 12 Oniiüg nej atnej oniw biümb; alwüx omal nej xeyay corona. Aton almajiür noic minüt nej narangüch teombas nej; naleaing nejinguind ngo majaw cuane apiüng, néjan ajaw. 13 Almasooig noic apix nej nesong tiül quiej. Minüt nej Nanderac Ocueaj Teat Dios. 14 Meáwan monlüy tiül cielo tandüjpiw nej, ajteptepiw raan cawüy. Asoijquiw apixaw nejiw xowüy lajneaj jael nenüt lino, rajnüy, nerixix. 15 Ajüic imiün teombeay nej nots espada nexing. Naag aag ayaj apmandrooch ombas meáwan nación. Condom nej apmasap nejiw, müüch marangüw leawa nej apmapiüng. Nej apmarang wüx ombasüw nejiw atnej arangüch wüx uvas wüx ayacüch tiül noic nadam iquial niüng apmapatsüch miyow nej. Aag ayaj ajüiquich xeyay ajcüy majaw nejiw Teat Dios, y nej alndom marang cuajantanej. 16 Aton wüx aaga najal apix nej, at wüx mitsac nej narangüch minüt nej, apiüng: "Minatang Rey wüx meáwan Reyes, Natangüy wüx meáwan montangtang", aw.

17 Quiaj tajawas nop ángel alembem wüx nüt, tendeac napac masaj meáwan quiec najlüel cawüx, tapiüng:

—Macaron, canchiüron, cos Teat Dios apmayac noic nadam nüeteran. 18 Cos apmetsamban mionij montangtang monajiüt, mionij minatangüw soldados, mionij aag xowüy lapat, mionij micawüy soldados, mionij soldados montep cawüy, mionij meáwan nipilan masey ngomeaag arangüw mos, masey mionij nipilan arangüw najon mos, mionij chingüy nipilan, mionij natang nipilan —aw.

19 Quiaj tajawas aaga nimal atnej lüw almaquiiüb meáwan montangtang monajiüt wüx iüt at misoldadojüw nejiw. Nejiw sonongotoj matsojow maquiüjpüw aaga nejtep cawüy quiaj, at misoldados nej leawa almaquiiüb. 20 Quiaj aaga nimal atnej lüw quiaj, ndeaad maquiiüb aaga nerang ateócan, aaga newaiich nepiüng nej nop nendeac andeac Teat Dios. Nej tawaiich nipilan leawa tajiürüw misello aaga nimal atnej lüw quiaj, leaw tarangüw casa aaga narangüch dios. Ndoj ajcüwa ijpüw quiaj, tan apacüw tajlosüw tiül biümb niüng teandaab azufre. 21 Condom aldemas nipilan leaw taquiüjpüw aaga nimal atnej lüw quiaj tambiyaranüw naag aaga espada naw teombeay aaga nejtep cawüy quiaj. Ndoj meáwan quiec paxiüt üetiw matsambüw mionijeaw nejiw.

20

Apiüng wüx noic mil neat

1 Ndoj quiaj tajawas nop ángel imiün tiül cielo almajoy millave aaga nequiliüt lol leaw ngo majiür ümb; alteowix nej nots nadam galen. 2 Quiaj tasap aaga nimal atnej jüm, aag ayaj aaga ndiüc najlüy de tanomb, minatangüw nimeech nenüt diablo, aton minüt nej Satanás. Aag ayaj ndeaad matsajcüch naag galen, macül noic mil neat. 3 Quiaj talox tiül aaga nequiliüt lol najlüy

tiüt, condom tapal, tayac wüx noic sello.
Quiaj ngondom maw mawaiich nipilan tiül
palpálwüx nación leawa among noic mil
neat. Condom wüx landoj aaga mil neat,
quiaj netam tsüjmbiüm alacas nüt.
4 Quiaj tajawas tigüy najneajay tronos
chetejeran wüx, alchetemoj wüx ajcüwa
tüjndiw majawüw wüx asoet nipilan. At ta-
jawas ajcüwa nipilan leawa tambiyaranüw
tandooigaran oniquiaw wüx andeacüw
wüx Teat Jesús y wüx Mipoch Teat Dios.
Aton cos nejiw ngo marangüw casa aaga
nimal atnej lüw quiaj; at ngo marangüw
casa aaga narangüch dios. At ngo mayariw
sello teombas omalüw nejiw, tengwüy
wüx owixaw nejiw. Ajcüw ayaj tapacüw
alinomb marangüw montangtang monajiüt
wüx meáwan iüt maquiüjpüw Teat Cristo
aaga noic mil neat. 5 Ajcüw ayaj leaw ombas
mapacüw. Nganüy aldemas mondeow
ngo mapacüücharanüw alinomb leaw
landoj noic mil neat. 6 Xeyay apmapac
omeajtsüw, at nangaj apmajlüyiw meáwan
leaw ombas mapacüw alinomb. Nejiw
ngome apmambüw tiül biümb, aag ayaj
nasoic amb ijmbüw andeowaran. Nejiw
apmarangüw miteaats ocueaj Teat Dios at
ocueaj Teat Cristo. Nejiw apmajlüyiw wüx
meáwan iüt maquiüjpüw Teat Cristo wüx
nej apmayar marang minajiüt nej noic mil
neat.
7 Wüx lamong aaga noic mil neat,
quiaj aptsüjmbiüm alinomb minatangüw
nimeech nenüt Satanás naw tiül manchiüc.
8 Quiaj apmamb tiül palpálwüx nación
mawaiich meáwan nipilan wüx iüt.
Apmasojnong nipilan tiül Gog at Magog
matsojow maquiüjpüw minipilan Teat Dios.
Ajcüw ayaj apmajlüyiw xeyay nipilan atnej
miwiiüd nadam ndec. 9 Quiaj ajcüwa nipilan
tambüw, ambűwan wüx iüt. Condom
tayeyiw tiüt niüng acüliw mondüüb Teat
Dios, at tayeyiw tiüt aaga cambaj leaw
Teat Dios xeyay andiüm. Quiaj Teat Dios
tüüch majmiüc biümb imiün tiül cielo
wüx ombasüw, tümb mandajpüw. 10 Quiaj
aaga minatangüw nimeech newaiich nejiw,
ndeaad. Condom tajlos tiül niüng ajlüy
xeyay biümb niüng teandaab azufre, niüng
almajlüyiw aaga nimal atnej lüw, aton
niüng ajlüy aaga newaiich nepiüng nej
nop nendeac andeac Teat Dios. Quiaj
apmamongochiw xeyay ngo majneaj nüt
ongwiiüts meáwan nüt.

Apmajaraw wüx asoeteran

11 Quiaj tajawas nop alchetem wüx aaga
nadam trono, rajnüy. Quiaj tawüw niüng
ajlüy nej iüt, nüt, caaw, ocas; nómban
langome apmaxoram majaraw alinomb.
12 Quiaj tajawas meáwan mondeow, natang
at chingüy, alembemoj niüng ajlüy aaga
najneajay trono. Condom lejquiat acas
nawiig. Ndoj lejquiat alinoic nawiig,
altiül minütiw nejiw leaw apmapacüw
meáwan nüt. Condom quiaj tajawaranüw
wüx ombasüw mondeow atnej larangüch
tiül ajcüwa nawiig, nguineay tarangüw
anopnopoj. 13 Quiaj tawüw imiün tiül
nadam ndec meáwan mondeow leawa
tandeowüw tiül ndec. At tawüw imiün
tiül niüng acüliw mondeow, nenüt
Hades, meáwan mondeow leawa alquiaj.
Quiaj tajawaranüw wüx ombasüw nejiw
anopnopoj nguineay tarangüw wüx
almapacüw. 14 Condom quiaj ajcüw leaw
acüliw niüng ajlüy mondeow, at leaw altiül
aaga Hades, tajlos tiül biümb. Aag ayaj
apiüng wüx amb ijmbüw andeowaran.
15 Ninguiaj ajüic leawa ngo maxoram minüt
nej tiül aaga nawiig niüng ajlüy minütiw
leaw apmapacüw meáwan nüt, ajcüw ayaj
tajlosüw tiül biümb.

21

Jayats iüt, jayats cielo

1 Ndoj quiaj tajawas larangüch noic jay-
ats iüt, nüt, caaw, ocas; cos meáwan leaw
mbas majlüy lango majlüy. At nadam ndec
lango majlüy. 2 Condom xique Juan, aton
tajawas aaga nangaj cambaj, aag ayaj jayats
Jerusalén aliüc imiün tiül cielo niüng ajlüy
Teat Dios. Aaga cambaj quiaj ajlüy najnea-
jay atnej nop nüx lasoijquiay apmengoch
owix maquiiüb minench nej. 3 Quiaj tan-
guiayiüs noic nanderac napac imiün tiül
cielo, tapiüng:
—Jogüy, Teat Dios lapeay niüng ajlüy
nipilan. Nejiw apmajlüyiw minipilan nej,
nejay Teat Dios apmacül maquiiüb ne-
jiw, apmajlüy Midiosüw nejiw. 4 Teat
Dios apmajend miyow oniiügaran. Lan-
gome apmajlüy andeowaran; langome ap-
majlüy amix omeaatsaran, langome apma-
jlüy monjiünts, langome apmajlüy necoy,

cos meáwan leawa tajlüy nomb lango majlüy —aw.

5 Condom aaga cheten tiül aaga najneajay
trono quiaj, tapiüng:
—Nganüy xique sarang jayats meáwan
cuajantanej —aw.
Quiaj tasaj xic aton:
—Irang wüx nawiig, cos aaga poch
cam naleaing, alndom meyar meyac wüx
imeaats —aj xic.
6 Quiaj tasaj xic alinomb:
—Canüy landoj. Xique ombas salnajlüy,
atnej letra A; at sajlüy űmbwüx, atnej
letra Z. Leawa nind anganeow yow
xique sanüüch, sűüchan aaga yow neech
mapacaran naw tiül oniiüg yow ajlüyay
pacaw. 7 Sitiül aljane apmaíüc wüx
meáwan ngo majneaj, nej sanüüch maneay
meáwan aaga jayats leaw apmajlüy. Xique
sanajlüy Midios nej, nej apmajlüy xecual.
8 Nganüy meáwan leaw imbol mandüüb
Teat Cristo, meáwan leawa ngo mayar
andeac nej, meáwan monrang xeyay ngo
majneaj, meáwan monbiy nipilan, meáwan
monjiür palpálwüx najtaj palpálwüx naxey,
meáwan monsüet monwüneay marang
ngo majneaj, meáwan monrang casa
narangüch dios, meáwan monwaiich,
meáwan ajcüw ayaj apmambüw tiül xeyay
biümb niüng teandaab azufre. Meáwan
leawa apmambüw tiül aaga biümb quiaj,
aag ayaj nasoic amb ijmbüw andeowaran
—aj xic.

Jayats Jerusalén

9 Quiaj tiün majaw xic nop ángel naw tiül
aaga ayaíw ángeles, ajcüw tajiürüw ayaíw
tas chipchipiow leaw xeyay ngo majneaj
tatongoj wüx a iüt cam. Nej tendeac masaj
xic, tapiüng:
—Mac ningüy, sanüüch ic mejaw aaga
nüx, minüx aaga Quicheech Sap —aj xic.
10 Condom quiaj aaga Nangaj Espíritu
ocueaj Teat Dios tüüch xic najaw atnej
saűm. Tayajcas atnej taquiiüb xic mamb
aaga ángel andüy wüx nop najal oleaj
tiüc. Quiaj tüüch xic najaw aaga nangaj cambaj Jerusalén aliüc imiün tiül cielo
niüng ajlüy Teat Dios. 11 Aaga cambaj
quiaj, xeyay najneajay atnej ajlüy Teat
Dios. Xowüy lalitlit atnej noic natsüjyay
ombas piedra, atnej noic piedra nenüt
jaspe, nerijrij atnej vidrio. 12 Aaga cambaj
quiaj, ayey nej tiüt noic nadam muro atnej
otüeng coet najal oleaj. Ajiür gajpic (12)
ombeay niüng ajmeleran, y nopnop ángel
niüng ajmeleran. Narangüch wüx noicnoic
niüng ajmeleran noic minüteran. Aag ayaj
minütiw gajpiüp (12) monxey micual Israel. 13 Aaga cambaj quiaj amb nonüt ajiür
arej niüng ajmeleran; amb calüy ajiür arej
niüng ajmeleran; amb cawac ajiür arej; amb
noleat ajiür arej. 14 Aaga muro ayey nej tiüt
aaga cambaj quiaj, ajiür gajpic (12) nadam
piedra witiow wüx a muro. Noicnoic piedra
alwüx minüt nop apóstol, ajcüwa gajpiüp
(12) apóstoles ocueaj aaga Quicheech Sap.
15 Aaga ángel tenguial andeac masaj
xic quiaj, alteowix nej nots nipeaxay
narangüch oro para mapeax aaga cambaj,
mapeax meáwan puerta, at apmapeax aaga
nadam muro ayey tiüt a cambaj. 16 Aaga
cambaj quiaj atowtow ajlüy mepiquiw.
Quiaj tapeax aaga cambaj naag a ipeaxay
quiaj. Tatüch ijquiaw mil ijquiaw acoic
miow (2,200) kilómetros andüy wüx ajal,
atonej andüy wüx oxet, atonej andüy wüx
ajal oleaj. 17 Condom tapeax aaga muro
atnej otüeng coet quiaj, atüch er miow
acoquiaw (65) metro ajal oleaj. Aaga
ipeaxay a ángel quiaj, aag ayaj atow nej
apeaxiw owix nipilan.
18 Aaga muro quiaj, narangüch naag
xeyay natsüjyay ombas piedra nenüt jaspe.
Nganüy aaga cambaj quiaj narangüch
palűyan oro nerijrij atnej vidrio. 19 Ajcüwa
gajpic (12) nadamdam piedra witiow wüx
aaga muro neyey tiüt cambaj, ajmel wüx
mimbaj nej palűyan natsüjyay ombas
piedra. Aaga mbáswüx piedra nenüt
jaspe, amb ijquiaw piedra nenüt zafiro,
amb arej nenüt ágata, amb apiquiw nenüt
esmeralda. 20 Aton amb acoquiaw nenüt
ónice, amb anaíw nenüt cornalina, amb
ayaíw nenüt crisólito, amb ojpeacüw nenüt
berilo, amb ojquiyej nenüt topacio, amb
gajpowüw nenüt crisopraso, amb gajpanoic
nenüt jacinto, amb gajpic nenüt amatista.
21 Nganüy ajcüwa gajpic puerta ajlüy gajpic
nadamdam perla, noicnoic puerta ajlüy
noic nadam perla. Aaga calle tiül aaga
cambaj quiaj palűyan oro, nerijrij atnej
vidrio.
22 Tiül aaga cambaj quiaj, ngo naxom
najaw noic templo; ngo majlüy, cos Teat

Dios leaw alndom marang cuajantanej, at
aaga Quicheech Sap ajlüyiw ingow ajlüy
nangaj iüm. 23 Aaga cambaj quiaj ngo
metam nej nüt, ngo metam nej caaw mar-
raj quiaj, cos Teat Dios leaw xeyay na-
jneajay ajlüy, xowüy arraj meáwan tiül
a cambaj quiaj. At aaga Quicheech Sap
arraj atnej lámpara. 24 Meáwan nipilan
naw tiül palpálwüx nación leawa tawüw
wüx asoetiw nejiw apmajüyiw tiül aaga ran
tiül aaga cambaj quiaj. Meáwan montang-
tang monajiüt najlüyiw wüx iüt apmam-
büw tiül aaga najneajay cambaj quiaj, ma-
joyiw mamb leawa xeyay najneajay ajiürüw
müjchiw Teat Dios, marangüw nej casa.
25 Meáwan puerta niüng ajmeleran ocueaj
aaga cambaj quiaj aplejquiam meáwan nüt,
ngo palam cos ngo majlüy ongwiiüts quiaj.
26 Apmajoyaran mamb meáwan leaw xeyay
najneajay müünd Teat Dios marangüch
casa. 27 Tiül aaga cambaj quiaj, ngondom
majmel nicuajind ngo majneaj, at nejin-
guind nerang ngo majneaj, at monwaiich;
naleaing apmajmeliw ajcűwan leawa apma-
pacüw meáwan nüt, cos larangüch minütiw
nejiw tiül aaga nawiig ocueaj Quicheech
Sap.

22

1 Wüx landoj aag ayaj, quiaj aaga án-
gel tüüch xic najaw nots lam nerixixay,
nerijrij atnej vidrio; aaga yow quiaj neech
mapacaran. Aag ayaj imiün niüng ajlüy
najneajay trono chetej wüx Teat Dios, at
niüng ajlüy aaga Quicheech Sap. 2 Aaga lam
quiaj among amb pinawan aaga calle tiül a
cambaj quiaj. Mbeaymbeay aaga lam quiaj,
ajlüy xiül neech mapacaran meáwan nüt.
Aaga xiül quiaj, apmeóng gajpic (12) aóng
tiül nomb neat; aag ayaj aóng noicnoic
caaw. Aton naag aóp aaga xiül quiaj alndom
mamongoch iün andeow meáwan nación.
3 Tiül aaga cambaj quiaj lango majlüy nicua-
jind ngo majneaj. Naleaing aaga najneajay
trono niüng chetej Teat Dios, at a trono
niüng chetej aaga Quicheech Sap apmajlüy
tiül aaga cambaj quiaj. Quiaj meáwan mon-
rang minajiüt nej apmarangüw nej casa.
4 Apmajawüw mitey nej, aton minüt nej
apmajlüy teombas omalüw nejiw. 5 Quiaj
langome apmajlüy ongwiiüts, ngome ap-
metam lámpara marraj; ngome apmetam
atil nüt, cos Teat Dios apmarraj meáwan
leaw almajlüy quiaj. Nejiw apmajlüyiw
montangtang meáwan nüt, meáwan neat.

Teat Cristo apmandilil najen

6 Quiaj aaga ángel tasaj xic:

—Aaga poch cam naleaing, ngo mawai-
ich, alndom meyar leaw apiüng. Aaga
Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, aag neech
marangüw wüx nawiig leaw andeac nej
ajcüw mondeac andeac nej, nej tüüch miün
miángel nej majüiquich leawa laliüc ma-
jlüy, majawüw aag ayaj monrang minajiüt
nej —aw.

7 —¡Xique saliüc najénan! ¡Najneajay,
ich mapac omeajtsüw leawa apmayac wüx
omeaats andeac Teat Dios atnej apiüng
tiül aaga nawiig cam, cos nej lamapiüng
nguineay apmajlüy alinoic nüt! —aw Teat
Cristo.

8 Xique, Juan, tanguiayiüs, tajawas
meáwan aag ayaj. Wüx landoj nanguiay,
najaw aag ayaj, quiaj taquiejliüs xecos
teoleaj aaga ángel narang casa, cos nej
neech xic najaw aag ayaj. 9 Quiaj tasaj xic:

—Ngwüy, nde merang xic casa, cos xique
aton sarang minajiüt Teat Dios at ic, atnej
tarangüw mondeac andeac Teat Dios, at-
nej arangüw leawa ayac wüx omeaats aaga
poch najlüy tiül aaga nawiig cam. Néjan
Teat Dios netam merang casa —aj xic.

10 Ndoj tasaj xic:

—Nde mexot aaga poch najlüy tiül aaga
nawiig cam, aag apiüng wüx nguineay ap-
majlüy alinoic nüt, cos laliüc majlüy aaga
lamapiüng quiaj. 11 Leawa nerang ngo ma-
jneaj, tanaámb ich marang ngo majneaj, at
leawa nerang nisoet ich marang tanaámb.
Nganüy leawa nerang najneaj, tanaámb
ich marang najneaj. At leawa nerang
andiüm Teat Dios, tanaámb ich marang
leaw andiüm Teat Dios —aj xic.

12 Quiaj Teat Jesús tapiüng:

—Naleaing xique saliüc najénan,
sanajamiün leaw sanüüch nopnopoj leaw
tarang. 13 Xique mbas salnajlüy atnej letra
A, at sajlüy űmbwüx atnej letra Z —aw.

14 Najneajay apac omeajtsüw leawa
tajwan asoetiw nejiw, cos aag ayaj atnej
lajantsüch apixaw nejiw, majmeliw ambüw
tiül aaga puerta ocueaj aaga najneajay
cambaj, at matüchiw aaga xiül neech
mapacaran meáwan nüt. 15 Nganüy ajcüwa
leawa ngo müjndiw majmeliw tiül aaga

cambaj quiaj, ajcüw ayaj atnej ngo majneaj
nimal leaw mbójan arang ngo majneaj.
Ajcüw ayaj monsüet; ajcüw ayaj monjiür
pálwüx minajtaj pálwüx minaxey; ajcüw
ayaj monbiy nipilan; ajcüw ayaj monrang
casa narangüch dios; at meáwan mondiüm
leaw ngo maleaing, tengwüy monwaiich.
16 —Xique Teat Jesús tüjchiüs miün
xeángel mapiüng aaga poch lajlüy tiül
aaga nawiig cam, manguiayiw meáwan
mondüüb xic tiül palpálwüx cambaj. Xique
nawas tiül acualaats aaga Rey David tajlüy
nomb. At xique sajlüy natang atnej aaga
nadam ocas najntsop chiüjmbaw —aw.
17 Aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios,
y meáwan mondüüb Teat Cristo, nejiw
ajlüyiw atnej minüx nej, apiüngüw:
—Mac —awüw.
At leaw anguiay, ich mapiüng aton:
—Mac —ich maw.
Aton jane nind anganeow, ich miün
manganeow; meáwan leawa andiümüw
manganeowüw, ich manganeowüw aaga
yow neech mapacaran meáwan nüt, aag
ayaj üjndíwan.
18 Xique Juan, sasaj meáwan leawa ap-
manguiay andeac Teat Dios tiül aaga nawiig
cam: Sitiül aljane apmayac wüx, quiaj
Teat Dios apmüüch majlüy wüx ombas nej
meáwan ngo majneaj atnej lamapiüng tiül
aaga nawiig cam. 19 Aton sitiül aljane ap-
mawün quiriw naw tiül aaga nawiig cam
niüng Teat Dios apiüng nguineay apmajlüy
alinoic nüt, quiaj Teat Dios langome ap-
müüch nicuajind leaw lamapiüng apmüüch
minipilan nej tiül aaga nangaj cambaj;
ngome apmayar aaga najneaj atnej apiüng
tiül aaga nawiig cam.
20 Aaga nepiüng meáwan aag agüy,
apiüng:
—Naleaing xique saliüc najénan —aw.
Amén. ¡Atquiaj apmajlüy! ¡Mac Teat
Jesús!
21 Sandiüm Miteatiiüts Jesucristo müüch
icon meáwan mimonajneaj nej. Amén.